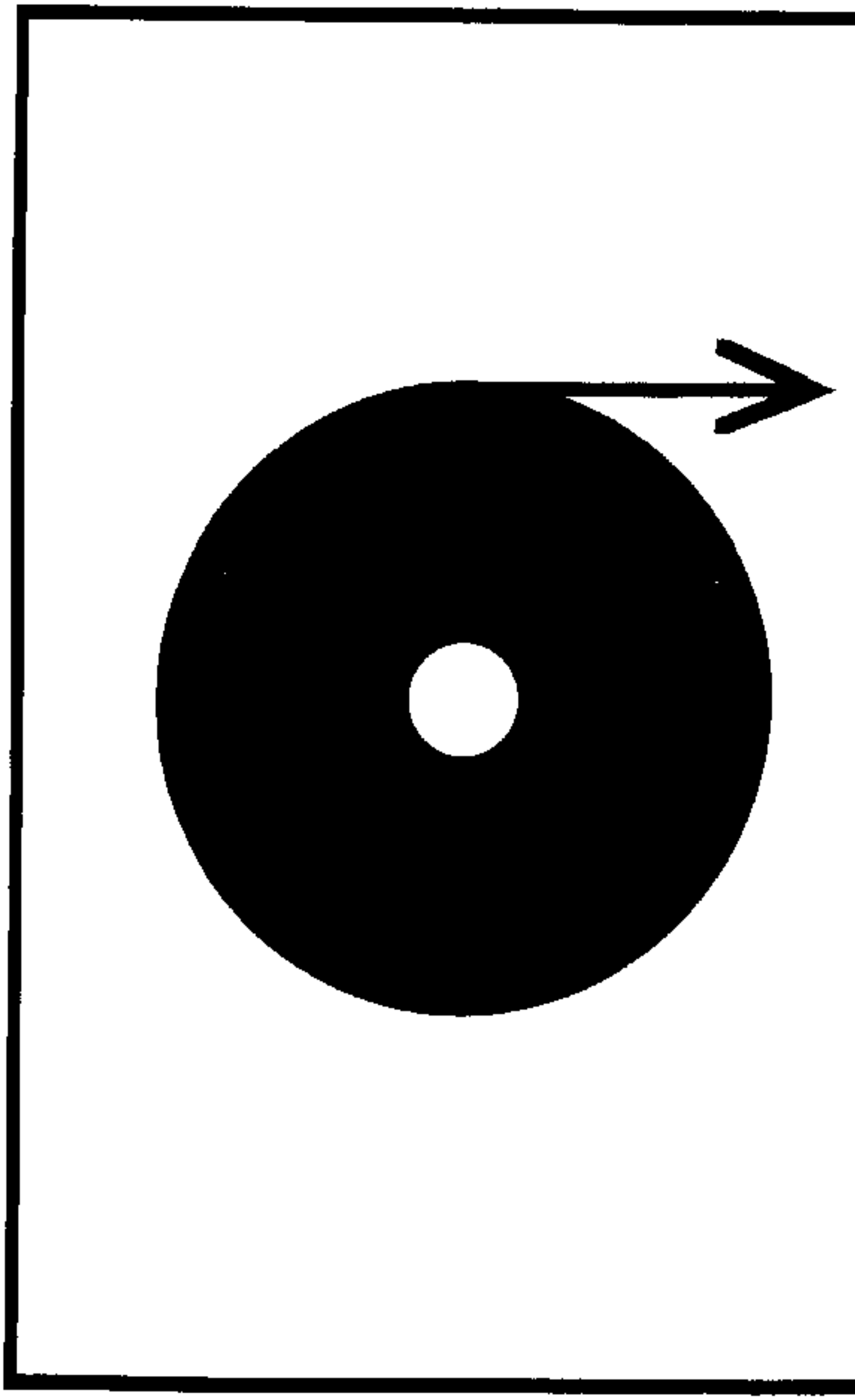

RE

Nas

N

N

Telephone: +47 7

LØGTINGS TIDINDI

1937

Løgtingstíðindi.

Tann vanliga tingsetan

1937.

Tórshavn.

Prentsmiðja „Tingakross"ar hevur prentað frá síðu 1—96.
Prentsmiðja „Dimmalætting"ar hevur prentað frá síðu 97—276 og titularkið.

INNIHALD:

bls.

Løgtingslimirnir o. a. 1
Fastar nevndir 2
Aðrar nevndir 2

I. Løgtingslógin o. m.

1. Broytan av løgtingslógini 5
2. Lóggávuvald í vinnumálum og skattamálum 7

II. Skúlamál.

3. Skipan læraraskúlans 10
4. Skúlastarvsráðgevari 13
5. Gymnastikhøli og leikvøllir 14
6. Studningur til eftirløuargrunn lærara 15
7. Norrøna málkensla í skúlunum 15
8. Studentaskúli 16
9. Lærarahús og umbyggjan av skúlanum í Vestmanna 18
10. Skúla- og kirkjusýn 18
11. Lærarahús í Hovi 19
12. Skúlakommissiónslimir 20
13. Undirvísingarmálið í føroyskum skúlum 21
14. Broytan av skúlastjórnini 24
15. Eftirløn til læraraeinkju 25
16. Ítróttarlærari 26
17. Føroyskt mál í framhalds- og fakskúlum 26
18. Skúlabarnaferðir til Danmarkar 27
19. Gymnastikhøli í Klaksvík 28

III. Kirkjumál.

20. Kirkja í Hovi 29
21. Kirkja á Skála 30
22. Umvælling av kirkjugarði í Hattarvík 31
23. Kirkjugarður í Tjørnuvík 32
24. Kirkjugarður í Hvalbø 33
25. Kirkjugarður á Eiði 33
26. Kirkjan í Árnafirði 34
27. Kirkja í Miðvági 35
28. Útreiðslur viðv. kirkjuvígslu 36
29. Vágs kirkja 37

bls.

IV. Telefonmál.

30. Frágreiðing frá telefonnevndini 38
31. Telefonsamband við Skúvoy 39
32. Útreiðslur viðv. radiotelefonstøðunum 40
33. Telefonsamband við Suðuroynna og tráðleys telefon við útheimin 41
34. Gjald fyri telefonsamanstillingar 48
35. Tráðleys telefon á Stóra Dímun 50
36. Bókhaldari við telefonverkið 51
37. Fastur tænastumaður hjá telefonverkinum 52
38. Radiotelegrafsambandið við Suðuroy 54
39. Telefonfelagsgjald fyri jarðamøður 56
40. Telefonstjóraembætið 57
41. Eftirløn við telefonverkið 59
42. Pakkhús á havnarplássinum 60
43. Telefonverksins luttakan í skipakeypi 61

V. Sjúkrahús, læknar o. t.

44. Bróstsjúkrahúsið í Hoydølum 62
45. Dronning Alexandrines Hospital 66
46. Studningur til sjúkrahúsini 67
47. Sjúkrahúsið í Føroyingahavnini 68
48. Gjald fyri farsóttarsjúklingar 68
49. Gjald av serum til Føroyar 70
50. Specialist í lungasjúku 70
51. Eftirløn við „Dronning Alexandrines Hospital" 71

VI. Fiskivinna, grind o. t.

52. Grønlandsmál 72
53. Studningur til keyp av fiskiskipi 73
54. Læknaprógv fyri skipfiskarar 73
55. Ísvirki í Klakksvík 76
56. Friðan av Svínoyarvík 77
57. Kokkaskúli 78
58. Loyvi til stórhvalaveiðu 79
59. Skaði í grindadansi 80
60. Broytan av grindareglugerðini .....
Rindan avpening við grindaauktiónir 81
61. Bygging av fiskiskipum 89
62. Slidavraking 90
63. Stórhvalatvøstið 93
64. Innkeyp av útgerðarvørum .....
Umboðsmenn í nevnd Føroya Fiskaexport 95
65. Innsiglingarljósini í Føroyingahavnini 98
66. Stórhvalaveiðan 99
67. Studningur til fiskiroynd 101
68. Býtan av jarðahvalspeningi til Norðragøtu 101
69. Royndarsøla av ferskum fiski til Írlands 102
70. Endurgjald fyri grindaskaða 103
71. Studningur til sølu av ferskum fiski 104
72. Endurgjald fyri grindaskaða 105
73. Umvæling av fiskiskipunum 105
74. Broytan av fiskarílógini (trawlararciðskap) 106
75. Hvalastøðin við Áir 108
76. Størri radiofonistød í Føroyingahavnini 109
77. Viti uppi við Hoyvíkshólm og við Vágsfjørðin 110

bls.

78. Studningur til sjómannsheimlið í Føroyingahavnini 111
79. Søla av virkaðum fiski 112
80. Italiatrolararnir 114
81. Garanti fyri lán til brugduveiðu 114
82. Uppskot til avgerðar viðv. fiskiskap í Grønlandi 115

VII. Landbúnaðurin o. t.

83. Útstykkingarlóg 115
84. Seyðarøkt 116
85. Studningur til urtagarðslæru 118
86. Studningur til búnaðarlæru 118
87. Løn djórulæknans 118
88. Studningur til revahald 119
89. Studningur til búnaðaramboð 120
90. Vraking av heimavirkisvørum og exportpremia 121
91. Ummæli frá búnaðarráðgevaranum 121
92. Broyting av búnaðarlógum o. a. 122
93. Prestajørðin í Føroyum 123
94. Fyribyrgjan av eplasjúku 125
95. Studningur til Føroya Búnaðarfelag 127
96. Oyðan av ravni og kráku 128
97. Søla av føroyskum eplum 129
98. Studningur til vognhjól og aktýggir 130
99. Reglugerð fyri búnaðarráðið og búnaðarnevndina 131

VIII. Vegir, brýr og lendingar.

100. Studningur til brýr og lendingar 132
101. Løgtingsingeniørurin 135
102. Frásøgn sýslana um vegir, brýr og lendingar 136
103. Endurgjald fyri vegskaða 137
104. Vegabygging í Norðradali 137
105. Umvæling av lending í Leynum 137
106. Studningur til vegagrund í Hvalbø 138
107. Breiðkan av Velbastaðar—Kirkjubøarveguum 139
108. Endurnýggjan av studningi til veg 140
109. Fjørugarður í Lorvík 140
110. Eykastudning til vegagerð í Svínoy 141
111. Vegur tvørtur eftir sandinum í Vági 142
112. Reglugerð fyri koyruvegir 143
113. Tilfar til vegagerð í Norðragøtu 144
114. Studningur til umvæling av Hvalbiar eiði 145
115. Studningur til havn í Hovi 145
116. Studningur til lending í Vági 146
117. Bátahavn í Hovi 146

IX. Havnir o. a.

118. Viðlikahald av havnum 147
119. Ábyrgdin fyri havnalánum 149
120. Smærri havnir 150
121. Havn í Norðragøtu 153
122. Havnareglugerð fyri Hvannasund 153
123. Broytan av reglugerð fyri Vág havn 154
124. Havnaskaði í Miðvági 156

bls.

X. Ymisk lógmál.

125. Lóg um brunatrygging 157
126. Læknalóg 157
127. Revisión av lóg um læknaskipanina 158
128. Lóg um eitur 159
129. Tannlæknalógin 160
130. Hundaskattur í Hvalbiar sókn 162
131. Kolportageloyvi 163
132. Rættargongdarlógin 164
133. Broytan av tolllógini 169
134. Broytan av lóg um útbetaling av urbeiðslon 170
135. Valrættaraldurin 170
136. Lóg um hjálp til fiskimenn 172
137. Broytan av lóg um maskinpassarar 174
138. Lóg um pantseting av fiski 176

XI. „Smiril".

139. „Smiril" 177
Postsamband við Funningsbotn 177
140. Ferðaætlan „Smiril"s 179

XII. Kommunal mál.

141. Broytan av kommunalu skattaálíknan 181
142. Søla av jarðastykki í Porkeri 183
143. Innheintan av kommunuskatti 184
144. Lán til útbyggjan av Skipanesi 184
145. Ábyrgd fyri lán til Hovs kommunu 186
146. Treytir fyri studningum til kommununnar 187
147. Válur og Nesið undir Vestmanna kommunu 188
148. Hósvík sum sjálvstøðug kommuna 193
149. Figgjarviðurskiftini í Lorvíkar kommunu 194
150. Garanti fyri lán til Porkeris kommunu 195
151. Samtykt til lán til Svínoyar kommunu 196
152. Samtykt til lán til Klakksvíkar kommunu 197
153. Bilskattur í Froðbøar kommunu 198
154. Kommunuval í Nólsoy 199
155. Samtykt til lán til Fámjins kommunu 200

XIII. Ymist.

156. Studningur til læraranámskeið 201
157. — - sløjdskúla 201
158. — - skúlabókagrunnin 201
159. — - Føroya Fólkaháskúla 202
160. — - Chr. Matras 203
161. — - J. H. O. Djurhuus 203
162. — - „Varðan" 203
163. — - Føroya Forngripafelag 204
164. — - Skjalasavnið 204
165. Løgtingssøgan 204
166. Studningur til studerandi 205
167. — - Føroya Ferðamannafelag 205
168. — - avhaldsfeløgini 205
169. — - barnaheimið 206

		bls.
170.	Studningur til „Røde Kors"	206
171.	— - svimjingarhyljar	206
172.	— - royna við treplanting	207
173.	— - bókbindaralæru	207
174.	— - Harry Fousdal	207
175.	— - studentsprógv	208
176.	— - elektricitetsloru	209
177.	— - barnabløð	210
178.	— - vevnaðarskúla	210
179.	— - snikkaraamboð	211
180.	— - upplæring í fiskiskapi	212
181.	— - neystabygging	213
182.	— - útróðrarbát	214
183.	Endurgjald fyri mistan útróðrarbát	214
184.	— - — fiskireiðskap	215
185.	— - — bátareiðskap	216
186.	Studningur til fiskivinnu- og búnaðarmál	216
187.	Studningur til arbeiðskonuskúla	217
188.	Eykastudning til svimjingarhyl í Fuglafirði	217
189.	Endurgjald vegna skaða uppá eplaveltu	218
190.	Umsókn um gjaldan av sekt	218
191.	Studningur til skiparalæru	219
192.	Kæra viðv. Skipafelagið Føroyar	219
193.	Endurgjald fyri tap viðv. kongsfestir	220
194.	Hini av amtmanninum greiddu mál	221
195.	Útvarpstíðindi úr Føroyum	221
196.	Lýsingarblað fyri Føroyar	222
197.	Uppskriving av orðaskifti á tingi	225
198.	Løningsviðurskifti fyri jarðamóður	226
199.	Ting í Norðuroyum	227
200.	Dicisión av roknskapum	228
201.	Bønarbrøv frá Andrea Løwe	229
202.	Lyktin „norðuri við Streym"	230
203.	Løn til skrivstovufólkið	230
204.	Statistikkur	231
205.	Nýtt løgtingshús	232
206.	Ferð læraraskúlanæmingars til Danmarkar	233
207.	Keyp av roknimaskinu	233
208.	Nýtsluræturin til undirgrund Føroya	234
209.	Loyvi til nýtslu av minerali	236
210.	Rottuplágan	237
211.	Endurgjald fyri tap vegna brimskaða	238
212.	Hjálp til vanføran drong	239
213.	Kornmylna í Føroyum	239
214.	Studningur til snørisvirki	241
215.	Honorar til skrivarar fyri skattanevndina	242
216.	Studningur til upplæring í litografi	243
217.	Samráðing við Skipafelagið Føroyar um skipakeyp	243
218.	Detailprojekt yvir elektricitetsverk í Vestmanna	245
219.	Studningur vegna skaða uppá bátamotor	246
220.	— til myndskurðalæru	246
221.	— - handverkaralæru	247
222.	— - tekniskar skúlar	247
223.	— - at læra soyðarøkt	248
224.	— - útgávu av „Føroya kvæði"	248

bls.

225. Brøv frá Johan Mortensen, Vági 249
226. Studningur til nýtt barnaheim 250
227. Eykastudning til hvíldarheimið „Naina" 251
228. Brøv um at slíta tingið 251
229. Studningur til amboð til tuflufabrik 253
230. — úr „Hansenske Legat" 254
231. — til vevskeið 254
232. Yvirtakan av bankaktium 255
233. Honorar til løgtingsrevisorar 255
234. Uppskot til avgerðar viðv. stýrið fyri Føroya Banki 256
235. Uppskot til avgerðar viðv. Klakksvíkar sjúkrahúsi 257
236. Pressutelegrammir til fiskiskip undir Grønlandi 257

XIV. 237. Val av álitismonnum og nevndum 258

XV. Fíggjarlig viðurskifti.

238. Fíggjarætlan fyri amtsgrunnin 263
239. Fíggjarætlan fyri amtsfátækragrunnin og studningur til kommunurnar 265
240. Fíggjarætlan fyri økonomiska grunnin 266
241. Amtsfondsálikningin 267
242. Býtan av tollinntøkunum 267
243. Roknskapur fyri vøruforsýningina 268
244. Býtan av bilskatti 269
245. Løgtingsgrunnarnir 270
246. Nýggjar inntøkur 272

XVI. 247. Mál, goymd til næsta ár (Ikki viðgjørd í 1937) 275

XVII. Brøv frá ríkisstýrinum. ..... Sí skjal nr. 27

Tølini í ( ) ávísa nummarið, viðkomandi mál hevur í løgtingslistanum.

Ár 1937, týsdagin 5. oktober kl. 1 s. p., varð Føroya Løgting sett. Formaðurin, ið valdur varð í ti vanligu tingsetu 1936, Edw. Mitens, tók við fundarstýrinum og lýsti, at tingið var sett. Hann bað tingmenn rópa eitt 9-falt hurra fyri konga okkara.

Tingmenninir vóru hesir:

Ole Frederik Joensen, Klakksvík, sb.
Simon Peter Zachariassen, s. s., sj.
Andreas Samuelsen, Fuglafirði, sb.
Johan Poulsen, Strondum, sb.
Joen Simon Hejnesen, Lorvík, jv.
Andreas Andreasen, Eiði, sb.
Johan Kallsoy, Gjógv, sj.
Mikkel Samuelsen, Haldórsvík, sb.
Hans Nolsøe, Vestmanna, sj.
Jóannes Paturssøn, Kirkjubø, sj.
Trond Hansen, Tórshavn, jv.
Mads Andreas Jacobsen, s. s. sj.
Poul Christian Holm Jacobsen, s. s. vn.
Poul Sofus Niclasen, s. s. sb.
Joen Jacob Eskild Simonsen, Sandavági, sj.
Samuel Johannes Ferdinand Ellefsen, Miðvági, vn.
Joen Rasmussen, Sørvági, sb.
Johan Peter Davidsen, Sandi, jv.
Gunnar Winther, s. s. sj.
Edward Mitens, Tórshavn, sj.
Kristian Djurhuus, Tvøroyri, sb.
Peter Mohr Dam, s. s. jv.
Johan Henrik Danbjørg, Porkeri, jv.
Jacob Nielsen, Vági, jv.

Við lutakast varð Edw. Mitens valdur til formann og Johan Poulsen til næstformann.

Til tingskrivarar vórðu valdir Gunnar Winther og Kristian Djurhuus.

Fastar nevndir.

Kirkjunevndin: J. Kallsoy, Hans Nolsøe, O. F. Joensen, Trond Hansen, Johan Poulsen.

Kommunala nevndin: K. Djurhuus, S. P. Zachariasen, J. H. Danbjørg.

Figgjarnevndin: Edw. Mitens, M. A. Jacobsen, K. Djurhuus, Johan Poulsen, P. M. Dam, J. P. Davidsen, Hans Nolsøe.

Ymsamálanevndin: Edw. Mitens, O. F. Joensen, Jacob Nielsen.

Amtmannsmálanevndin: Trond Hansen, J. J. Simonsen, A. Andreasen.

Aðrar nevndir.

Fiskivinnunevndin: Johan Poulsen, Joen Rasmussen, J. J. Simonsen, S. P. Zachariasen, Jacob Nielsen.

Búnaðarnevndin: J. Patursson, G. Winther, K. Djurhuus, M. Samuelsen, Trond Hansen.

Undirgrundsnevndin: A. Samuelsen, Joen Rasmussen, J. Patursson, Edw. Mitens, P. M. Dam, J. P. Davidsen, M. A. Jacobsen.

Havna- og vegnevndin: J. Kallsoy, J. J. Simonsen, M. Samuelsen, Joen Rasmussen, J. P. Davidsen.

Bróstsjúkrahúsnevndin: J. Kallsoy, Hans Nolsøe, Johan Poulsen, M. Samuelsen, Trond Hansen.

Telefonnevndin: G. Winther, Johan Poulsen, O. F. Joensen, J. P. Davidsen, J. Kallsoy.

Løgtingsmálanevndin: J. Kallsoy, Edw. Mitens, Johan Poulsen, A. Samuelsen, P. M. Dam.

Skúlanevndin: J. Kallsoy, M. A. Jacobsen, Johan Poulsen, A. Samuelsen, J. H. Danbjørg.

»Smirils« nevndin: K. Djurhuus, O. F. Joensen, G. Winther, J. J. Simonsen, Jacob Nielsen.

Inntøkunevndin: K. Djurhuus, A. Samuelsen, M. A. Jacobsen, J. Kallsoy, J. P. Davidsen, P. M. Dam, S. P. Zachariasen.

Nevnd viðv. búnaðarráðinum: K. Djurhuus, M. Samuelsen, J. J. Simonsen, J. Paturssen, Trond Hansen.

Nevnd viðv. italiatrolararnum: M. A. Jacobsen, J. Kallsoy, P. Niclasen, Johan Poulsen, Jacob Nielsen.

I. Løgtingslógin o. m.

1. Broytan av løgtingslógini (1/1)[1]

Frá *Vinnunevndini* varð framlagt soljóðandi **Forslag til Ændringer:** sí skjal nr. 4.

Løgtingsmálanevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Sagen blev behandlet i Lagtingssamlingen 1936 (se Lagtingstidende 1936, Side 7). Vinnunevndin skulde indhente forskellige Oplysninger og fremkomme med Forslag. Der foreligger Forslag fra Lagtingets Vinnunevnd med Motiver.

Nærværende Udvalg henviser til Vinnunevndins Forslag og udtaler følgende:

Udvalget tiltræder Vinnunevndins Forslag Pkt. 2, 3 og 6. Vedrørende Pkt. 1 (Nedsættelse af Valgretsalderen fra 25 Aar til 21 Aar) slutter Udvalgets Flertal (Dam, Kallsoy og Mitens) sig til Forslaget, medens Mindretallet (Johan Poulsen og A. Samuelsen) ikke ønsker at fremsætte noget Forslag, idet vi vel i Princippet kan slutte os til Kravet om Valgretsalderens Nedsættelse; men da dette Spørgsmaal staar foran sin Løsning i nær Fremtid i det øvrige Kongerige, mener vi, at Sagen for Færøernes Vedkommende bør vente og løses samtidig med det øvrige Kongerige.

Med Hensyn til Pkt. 4 og 5 tiltræder et Mindretal (Kallsoy og Mitens) Forslaget, medens et Flertal (Dam, Poulsen og Samuelsen) tiltræder Forslaget om Listebetegnelse og Anmeldelse af Bogstavbetegnelse for Kandidatlister, men ikke kan slutte sig til Bestemmelserne om Listeforbund. Mindretallet (Dam) vil stemme for, at hver Vælger faar Adgang til at afgive sin Stemme ikke blot for en Liste, men ogsaa for hver enkelt af de opstillede Kandidater, medens Udvalgets øvrige Medlemmer ikke mener at kunne stille Forslag herom i Aar. Udvalget, med Undtagelse af Dam, anser det ikke for Tiden nødvendigt at indføre Regler om Afgivelse af Stemme ved Indsendelse af Stemmesedler ved Lagtingsvalg, idet dette Valg ordinært afholdes i Januar—Februar. Dam ønsker at stille særligt Forslag vedrørende dette Punkt.

Et Flertal (Dam, Poulsen og Samuelsen) fremholder, at det har vist sig uheldigt, at Lagtingssamlingen først begynder i Oktober, idet dette medfører Forsinkelse af Sagernes Behandling, baade de Sager, som skal sendes til Regering og Rigsdag og de Sager, hvor Lagtinget selv tager endelig Bestemmelse. Rigsdagssagernes Gennemførelse forsinkes let et Aar. Vi foreslaar derfor, at Samlingen rykkes frem til September Maaned.

Et Mindretal (Kallsoy og Mitens) mener, at man ikke bør eller kan

[1]) Sbr. løgtingstíðindi 1936, bls. 7.

gaa bort fra den nuværende Ordning, hvor Tinget begynder i Oktober af Hensyn til Fiskerne; dog foreslaar man, at Tinget formelt aabnes Olajdag af Hensyn til Traditionen, og derpaa udsættes Møderne til Oktober.

Forslag:

I. *Fra hele Udvalget*:

Tinget indstiller Forslag til Ændringer i Lov Nr. 124 af 28. Marts 1923 om Færøernes Lagting, saaledes som anført i Lagtingets Vinnunevnds Forslag Pkt. 2, 3 og 6.

II. *Udvalgets Flertal* (Dam, Kallsoy og Mitens) indstiller Gennemførelse af Vinnunevndins Forslag Pkt. 1.

III. *Hele Udvalget* indstiller til Vedtagelse Pkt. 4, Stk. 1 og 3.

IV. *Mindretallet* (Kallsoy og Mitens) indstiller til Vedtagelse Pkt. 4, Stk. 2 og 4 og Pkt. 5.

V. *Mindretallet* (Dam) indstiller, at der foretages nødvendige Ændringer, saaledes at Vælgerne faar Adgang til at afgive Stemme ogsaa for hver enkelt af de opstillede Kandidater i Kredsen.

VI. *Mindretallet* (Dam): Tinget indstiller, at der foretages de nødvendige Ændringer, saaledes at der aabnes Adgang for Søfolk og Personer, der ligger syge paa Sygehuse, at afgive Stemme ved Indsendelse af Stemmesedler ved Lagtingsvalg.

VII. *Fertallet* (Dam, Poulsen og Samuelsen): I Lov Nr. 177 af 11. Maj 1935 ændres Ordene »første Tirsdag i Oktober« til første Tirsdag i September«.

VIII. *Mindretallet* (Kallsoy og Mitens): Lagtinget samles efter forud afholdt Gudstjeneste aarlig i Tórshavn Ólavsøkudag, medmindre denne indtræffer paa en Søndag, i hvilket Tilfælde Tingets Aabning finder Sted den følgende Dag. Tingets Formand, eller hvis en saadan ikke findes, Aldersformanden, aabner Samlingen og fremlægger de indkomne Sager, hvorefter Samlingen udsættes til første Tirsdag i Oktober.

Tann 1. desember varð uppskot nevndarinnar pkt. I samtykt við 20 atkv.—0; pkt. II frá meirilutanum varð samtykt við 14 atkv.—0 og pkt. III frá nevndini við 20 atkv.—0. Pkt. IV frá minnilutanum fall, bert 10 atkv.—0; pkt. V varð samtykt við 13 atkv.—0 og pkt. VI fall, bert 12 atkv.—0. Pkt. VII frá meirilutanum varð samtykt við 14 atkv.—0; pkt. VIII frá minnilutanum var hareftir burturdottið.

2. Lóggávuvald í vinnumálum og skattamálum (2/1)[1]

Løgtingsmálanevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Lagtingets Selvstyreparti har indsendt Andragende, hvori anføres, at Partiet ifjor fremsatte Forslag om Lovgivningsmyndighed for Lagtinget vedrørende Næringsvæsenet og Lovgivningsmyndighed for Lagtinget i Skattesager. Lagtingets Flertal mente ikke at kunne gaa med til disse Forslag. Det anføres i Andragendet, at Tinget ifjor vedtog vigtige Forslag til Indtægtslove, og Medlemmerne er i det hele enige om, at det er nødvendigt hurtigst at faa saadanne nye Indtægter; men Regeringen har ikke fremmet Forslagene, Mange vigtige Sager kan Tinget derfor ikke faa fremmet.

Partiet mener derfor, at adskillige Medlemmer maaske nu ser anderledes paa disse Spørgsmaal og maaske er blevet enige med Selvstyrepartiet om, at det er rigtigt og nødvendigt, at Tinget faar Lovgivningsmyndighed i disse særlige Forhold, og man beder derfor Tinget om paany at tage Sagerne til Behandling.

Nærværende Udvalg, hvortil Sagen er henvist, har delt sig i 3 Mindretal.

Et *Mindretal* (Kallsoy og Mitens) skal henvise til, hvad vi ifjor anførte (se Lagtingstidende 1936, Side 10 og 14) og de dengang fremsatte Forslag med Motiver.

Et *Mindretal* (Poulsen og A. Samuelsen) skal citere, hvad vi anførte ifjor:

»Et Mindretal (Johan Poulsen og A. Samuelsen) skal som Repræsentanter for Sambandspartiet i Lagtinget udtale, at man ikke kan medvirke til Gennemførelsen af Forslag til Lov for Færøerne om Næringsvæsenet, men derimod maa man fraraade, at Forslaget vedtages. Mindretallet ønsker ikke, at der tillægges Lagtinget Lovgivningsmyndighed af de Grunde, som anføres under Sagen om Forslag til Lov for Færøerne om Lagtingets Skattemyndighed. At Lovgivningsmyndigheden her begrænses til Næringsvæsenet, kan ikke ændre vor principielle og saglig begrundede Stilling. Vel er Næringsvejene paa Færøerne paa flere Omraader forskellige fra Næringsvejene i det øvrige Kongerige, men derfor har Færøernes Lagting ogsaa Lagtingsloven og Rigsdagsrepræsentationen faaet afgørende Indflydelse paa den Næringsvæsenet vedrørende Lovgivning og anden Lovgivning angaaende specielt færøske Forhold. Ingen anden Rigsdel i det danske Monarki har tilsvarende Indflydelse paa sine særlige Forhold.

Sambandspartiet vil altid være rede til at arbejde for det færøske Næringslivs gode Udvikling baade til Lands og til Vands under de nu bestaaende statsretslige Former. Mindretallet mener imidlertid, at det fra Selvstyrepartiet fremsatte Forslag til Lov for Færøerne om Næringsvæsenet vil skade færøsk Næringsliv, og Mindretallet maa derfor fraraade, at Forslaget vedtages.«

Mindretallet skal endvidere henvise til sin Udtalelse i Sagen om Lagtingets Skattemyndighed:

---

1) Sbr. Løgtingstíðindi 1936, bls. 10 og 14.

»Et Mindretal (Johan Poulsen og A. Samuelsen), Medlemmer af Lagtingets Sambandsparti, maa fraraade Lagtinget at medvirke til Gennemførelsen af det her foreliggende Lovforslag om Lovgivningsmyndighed for Lagtinget i alle Anliggender, der vedrører færøske Beskatningsforhold. Mindretallet anser et saadant Forslag for at være stridende imod Grundloven, imod Rigsenhedstanken, og derfor skadeligt. Desuden er en saadan Foranstaltning upaakrævet. Lagtinget kan, under Øernes nuværende Stilling og med den Lovgivning, vi allerede har, gennem Paaligning til Amtsrepartitionsfonden udskrive direkte Skatter og har allerede benyttet sig af denne Ret i saa stort Omfang, at de færøske Kommuner sikkert ikke mener at kunne bære større Beløb. Skulde de nuværende Regler for Beskatningen til Amtsrepartitionsfonden være uheldige, vil Sambandspartiet være med til at overveje Ændringer.

Indirekte Skatter (Toldafgifter) kan Lagtinget ikke paalægge uden særlig Lov i de enkelte Tilfælde, men Erfaringen viser, at Lovgivningsmagten har været meget lydhør, naar der fra Lagtinget har været fremsat Forslag angaaende Afgifter paa forskellige Varer. Mindretallet har forøvrigt den Opfattelse, at det er Skattelettelse og ikke nye Skatter, det færøske Samfund trænger til. Der bør derfor ikke være altfor let Adgang til at sætte Skatteskruen i Bevægelse. Mindretallet henviser slutteelig til, hvad Sambandspartiet tidligere har udtalt angaaende Spørgsmaalet om Lovgivningsmagt for Lagtinget og til, hvad man i Sagen angaaende Forslag til Lov for Færøerne om Næringsvæsenet udtaler samtidig herover.«

Mindretallet (P. M. Dam) skal ogsaa gentage og citere, hvad Mindretallet anførte ifjor:

»Betydningen og Værdien af en Myndighed er afhængig af de mentale Retningslinier og Idéassociationer, der er bestemmende for den eller dem, der udøver Myndigheden.

Det er følgelig i Strid med det socialdemokratiske Partis politiske Idé at forlene Modstanderne af Socialismens Grundprincipper med autoritativ Afgørelsesmyndighed indenfor Arbejderklassens og Samfundets vitaleste Erhvervs- og Livsinteresser.

Den i nærværende Sag omhandlede Lovgivningsmyndighed tangerer vitale Interesser for Arbejderklassen og det færøske Samfund i det hele taget og maa derfor — set fra et socialdemokratisk Standpunkt — siges at være ret utidig og i direkte Strid med Socialdemokratiets politiske Formaal, idet Kendsgerningen jo er den, at det nuværende Lagtingsflertal beherskes af antisocialistisk Indstilling. Hertil kommer som et imod Fremme af nærværende Sag talende Moment, at de Aktionsudtryk, som giver sig til Kende fra dette Flertal, altid vil — saaledes som Forholdene nu er — i mer eller mindre Grad bestemmes og dikteres under Følelsen af og Bevidstheden om, at den afgørende og endelige Myndighed med Hensyn til, hvilken Skæbne de af Flertallet i konkrete Forslag formede Ønsker og Krav skal lide, beror hos en Myndighed, hvis Afgørelser bestemmes af Hensynet til de socialistiske Krav og Idéer.

Desuden maa det i denne Tid, hor man fra færøsk Side stiller ekstraordinært store Krav til Statskassen om permanent saavel som midlertidig Støtte til baade Erhvervslivet, Søfart, Fiskeri, Landbrug m. m., og kulturelle, sociale og andre Opgaver, anses for noget malplaceret at ignorere Tingenes faktiske Tilstand ved Fremsættelse af Krav om Indførelse af en Ordning, hvis Konsekvenser naturnødvendigt maa være — som ogsaa forudset af Selvstyrepartiet — Ophævelsen af den allerede i Kraft værende permanente ret store økonomiske Ydelse fra Statskassen til Erhvervslivet m. m., samt Afskærelsen af Statsstøtte til Løsning af de mange nye Opgaver, som trænger sig særlig stærkt paa i disse Tider, hvor Støtterne under det nuværende Erhverv synes

at være i den Grad svage, at et generelt Sammenbrud kan forventes naar som helst. Den foreslaaede aarlige faste Ydelse paa 100.000 Kr. fra Statskassen (akkurat det Beløb, der paatænkes ydet til Jordfonden) vil kun udgøre en Brøkdel af det, som man maa anse for at være nødvendigt for at kunne erstatte de allerede fastlagte Ydelser fra Statens Side, og end mindre kunne dække de Krav, som man med fuld Føje kan stille til Staten til Løsning af paatrængende nye Opgaver. Og desuden har vi vanskeligt ved at forene os med den Tanke, at vi skal kunne blive eneraadende paa Omraader og Forhold, som vi ikke er eneydende til.

Henvisende til foranstaaende og iøvrigt savnende en detailleret Redegørelse fra Selvstyrepartiet for den ved Indførelsen af den foreslaaede Ordning følgende Forskydning i Mulighederne for særlig Erhvervslivets Udvikling skal nærværende Mindretal som Repræsentant for det færøske Socialdemokrati udtale, at man uden derved at have antydet en principiel Modstand imod en eventuel Forskydning i Forholdet mellem Statens og Lagtingets Opgaver vedrørende Næringslivet og andre Forhold paa Færøerne ikke paa nuværende Tidspunkt finder det for formaalstjenligt at fremme omhandlede Forslag.«

Forslag

fra *Mindretallet* (Kallsoy og Mitens):

I. Lagtinget indstiller til Statsministeriet, at nedennævnte Forslag ophøjes til Lov.

Forslag

til

Lov for Færøerne om Næringsvæsenet.

§ 1.

Lovgivningsmyndigheden for Færøerne vedrørende Næringsvæsenet, herunder Fiskeri, Søfart, Hvalfangst, Jagt og Handel udøves af Lagtinget.

§ 2.

De hidtil gældende Love og Bestemmelser vedrørende Næringsvæsenet paa Færøerne forblive i Kraft, indtil de i Henhold til § 1 maatte blive ændrede.

§ 3.

Lagtinget overtager Statens Udgifter til Næringsvæsenet. Til delvis Dækning af disse Udgifter betales der aarlig i 5 Aar af Statskassen 100.000 Kr.

§ 4.

Denne Lov træder i Kraft den 1. Januar 1939.

II. Lagtinget indgaar til Statsministeriet med Andragende om, at nedennævnte Forslag ophøjes til Lov:

Forslag

til

Lov for Færøerne om Lagtingets Skattemyndighed.

§ 1.

I alle Anliggender, der vedrører Beskatningsforhold indenfor Fær-

nerne, herunder indirekte og direkte Skatter samt andre Afgifter, udøves den lovgivende Myndighed af Lagtinget.

§ 2.

Lagtinget bestemmer, hvor store Beløb der aarlig skal ligne paa Kommunerne, og tager Beslutning om Anvendelsen af de Kasser og Fonds, som det har Raadighed over. Tinget træffer nærmere Bestemmelser med Hensyn til Anbringelsen af de Kapitaler, som hører under dets Bestyrelse og vælger Regnskabsførere og Revisorer og deciderer Regnskaberne.

§ 3.

Denne Lov træder i Kraft den 1. Januar 1938.

Tann 1. desember varð uppskot minnilutans sett undir atkvøðisgreiðslu við *navnakall:*

Ja atkvøddu: Winther, Patursson, Zachariasen, Nolsøe, Simonsen, Mitens, M. A. Jacobsen, Kallsoy. *Nei atkvøddi:* Danbjørg *Atkvøddu ikki:* Djurhuus, Dam, Rasmussen, Niclasen, Holm Jacobsen, Joensen, A. Samuelsen, Andreasen, M. Samuelsen, Heinesen, Hansen, Nielsen, Davidsen, Ellefsen, Johan Poulsen,

og varð uppskotið soleiðis burturdottið, bert 8 atkv. fyri, 1 ímóti.

II. Skúlamál.

3. Skipan læraraskúlans (1/II)[1]

Skúlanevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

I den ordinære Lagtingssamling 1936 vedtog Lagtinget at indgaa til Regeringen med Andragende om, at Omordningen af Færøernes Seminarium gennemføres i Overensstemmelse med det af Ministeriet fremsatte Forslag til Lov om Færøernes Statsseminarium og Statsskole Afsnit II, der navnlig gaar ud paa, at Seminariets Undervisning gøres 4-aarig med det Formaal for

[1] Sbr. Løgtingstíðindi 1936, bls. 19.

Øje, at Undervisningen udvides, og i Stedet for at være Eftermiddagsundervisning som nu er Tilfældet, bliver henlagt til Formiddagen.

Man var klar over, at denne Ordning ikke kunde gennemføres, medmindre Byggespørgsmaalet først blev ordnet. I Henhold hertil vedtog Tinget at overlade til Vinnunevndin at fremskaffe de fornødne Oplysninger vedrørende Byggespørgsmaalet og Kostskoleafdelingen, og derefter forelægge Sagen for indeværende Tingsamlig.

Dette er sket for saa vidt angaar Opførelse af Klasselokaler, idet Vinnunevndin har foranlediget Udarbejdelse af Tegning og Overslag vedrørende Ombygning af Mellem- og Realskolen i Tórshavn.

Endvidere fremgaar af Sagens Akter, at Amtmanden med Tilslutning fra Skoledirektionen har anmodet Overlærer Lützen om at udarbejde et Forslag til Gennemførelse af en 4-aarig Seminarieuddannelse fra Sommeren 1938 at regne og at forhandle med Lagtingets Vinnunevnd om de paatænkte Byggeplaner.

Overlærer Lützen har i en Betænkning, dateret Færøernes Seminarium den 4. Oktober d. A. gjort Rede for sit Syn paa Sagen, der resulterer i følgende Forslag:

1) Seminariet bliver 4-aarigt fra 1938, faar særligt Klasselokale og Formiddagsundervisning.
2) De nødvendige Undervisningslokaler skaffes til Veje ved at bygge en Etage over Hovedfløjen; denne Bygning gøres færdig i Sommeren 1938.
3) Der indrettes Baderum og indlægges eventuelt Centralvarme i Gymnastikhuset.

Undervisningsministeriet udtaler i Skrivelse af 10. September d. A., at man ikke mener at kunne foretage yderligere i Sagen, forinden man har modtaget den forannævnte Betænkning og Forslag fra Forstanderen for Seminariet, Overlærer Lützen. Derhos har Amtmanden i Skrivelse af 18. November d.A. gjort Udvalget bekendt med følgende Telegram fra Undervisningsministeriet: »Hvis Forslag til ny Seminarieordning skal kunne fremmes i denne Rigsdagssamling, maa Lagtingets Indstilling snarest foreligge.«

I Henhold til foran anførte og under Henvisning til medfølgende Skrivelse af 23. Oktober 1937 fra Færøernes Lærerforening, af hvilken Skrivelse vedlægges en Oversættelse, skal *Udvalgets Flertal* (Kallsoy, Poulsen, Jacobsen og Danbjørg) udtale:

Nærværende Sag, der adskillige Gange er blevet behandlet i Lagtinget uden at der dog er opnaaet noget Resultat, har udviklet sig derhen, at man næppe for Tiden vil være i Stand til at løse Problemet fuldtud.

Da man i sin Tid havde under Overvejelse at løse Seminarieordningen i Tilknytning til Færøernes Mellem- og Realskole med en Kostskoleafdeling, var Forudsætningen den, at man derved vilde centralisere den højere Skoleundervisning for alle Færøerne i Thorshavn.

Imidlertid er der nu oprettet Mellem- og Realskoler flere andre Steder paa Færøerne, og Sandsynligheden taler for, at Udviklingen vil gaa endnu længere ad den Vej. Forudsætningen for Udførelsen af den i sin Tid paatænkte Plan, er saaledes ikke længer til Stede.

Endvidere har Lagtinget nu oprettet et 2-aarigt Studenterkursus, hvortil der er knyttet et 2-aarigt Præliminærkursus. Denne Ordning har man indført særlig med Henblik paa Befolkningen ude paa Bygderne. Man vil nemlig med en saadan Ordning opnaa den Fordel, at velbegavede Børn, der gaar ud af Folkeskolen i 14 Aars Alderen, vil kunne komme ind paa det

oprettede Præliminærkursus og i Løbet af 2 Aar kunne tage Præliminæreksamen for derfra at gaa over til Studenterklassen, hvorfra de saa i Løbet af de to næste Aar vil kunne tage Studentereksamen.

Men hvis den her omtalte Nyordning skal faa den tilsigtede Betydning, er det af allerstørste Vigtighed, at vore Folkeskolebørn faar den bedst mulige Undervisning.

For at raade Bod herpaa vil det være nødvendigt at gøre Seminarieundervisningen 4-aarig allerede fra 1938, og Udvalgets Flertal vil derfor fremsætte Forslag herom.

Derimod mener Udvalget ikke, at man for Tiden kan fremsætte Forslag om Tilbygning til Mellem- og Realskolen, da den Mulighed er til Stede — efter Oprettelsen af det foran omtalte Studenter- og Præliminærkursus — at Byggeplanerne i Løbet af faa Aar kan sættes i Forbindelse med Studenter- og Præliminær-Kursuset, Seminariet og eventuelt med Tilknytning til en Kostskoleafdeling. Hertil kommer, at man er i Tvivl om, hvorvidt det er forsvarligt at gaa med til en Ombygning af Mellem- og Realskolen efter vedlagte Plan. Man kan desuden ikke se bort fra, at saadan som de økonomiske Forhold stiller sig i Øjeblikket, vil det være vanskeligt at skaffe de nødvendige Pengemidler til Veje.

Endskønt Udvalget er indforstaaet med, at Udsættelse af Byggeplanerne vil medføre, at den ønskede Omordning af Seminarieundervisningen ikke straks vil kunne iværksættes, saaledes at man faar indført Formiddagsundervisning, skal man dog tilraade at se Tiden an og ikke foregribe noget med Hensyn til Byggespørgsmaalet. Naar man alligevel som en midlertidig Ordning vil foreslaa, at Seminarieundervisningen forlænges til 4 Aar er det ud fra den Betragtning, at man derved vil skabe Mulighed for at kunne opnaa betydeligt mere end nu i kundskabsmæssig Henseende, ligesom derved skabes Lejlighed til at anlægge Undervisningen efter mere nutidssvarende Principper, end hvad der hidtil har været Tilfældet.

Man vil foreslaa, at der indføres Engelsk og Oldnordisk som nye Fag ved Seminariet, ligesom de naturvidenskabelige Fag, Matematik og Pædagogik, bør udvides. Ligeldes bør Eleverne faa Adgang til at tage Eksamen som Idrætslærere.

Lagtinget vil formentlig allerede i Løbet af 3—4 Aar kunne tage Byggespørgsmaalet op til fornyet Behandling, idet man til den Tid vil kunne se, om man med Fordel kan kombinere Seminariet med Præliminær- og Studenterkursuset, baade med Hensyn til Byggeplanerne og den undervisningsmæssige Side af Sagen.

Medundertegnede *A. Samuelsen* kan ikke være enig med Flertallet at kræve, at Læreruddannelsen skal være 4-aarig. Jeg mener, at den Omstændighed, at man forlænger Uddannelsestiden til 4 Aar, kun vil medføre, at merebemidlede Folks Børn eller unge Mennesker fra Thorshavn vil kunne faa Læreruddannelse, og det vil ikke blive til Gavn for den færøske Folkeskole. Ved en mere fornuftig Udnyttelse af de 3 Aar vil man kunne bibringe Lærereleverne alle de Kundskaber, som er nødvendige for en Folkeskolelærer, og der er derfor slet ingen Grund til at fordyre Undervisningen med et Aar.

Der bør derimod etableres et kort Kursus med Færøernes Provst som Leder, hvori alle de Kvinder og Mænd, som har taget Lærerskoleeksamen, skal deltage, forinden de faar Embede i Folkeskolen. Paa dette Kursus skal Provsten eller troende Præster holde Foredrag for de vordende Lærere om Vigtigheden af Folkeskolens Hovedfag, Kristendomskundskab, besvare Forespørgsler fra Kursusdeltagerne o.s.v., i det hele lægge Lærerne paa Sinde, at levende Tro paa Kristendommens Sandheder bør være Grundlaget for hele Folkeskolens Undervisning.

I Henhold til foran anførte skal *Udvalgets Flertal* foreslaa til Tingets Vedtagelse følgende

Forslag:

1) Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at Undervisningen ved Færøernes Seminarium gøres 4-aarig med det nye Holds Begyndelse i 1938. Som nye Fag bør optages Oldnordisk og Engelsk Sprogundervisning. Kravene bør udvides for de naturvidenskabelige Fag og Pædagogik. Eleverne bør have Adgang til at tage Eksamen som Idræslærere.
2) Byggeplanerne udsættes indtil videre.

Tann 4. desember varð uppskot meirilutans samtykt við 19 atkv.—0.

---

4. Skúlastarvsráðgevari(²|II)

Skúlanevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit:**

Málið er komið til viðgerðar vegna bræv frá kenslumálaráðnum, skrivað 31. mai 1937, ateknað av amtinum 3. juli í ár.

Hjálagt brævinum er »Ministeriets Cirkulære af 13. April 1935 til samtlige Skoledirektioner uden for København vedrørende Skolekonsulenternes Virksomhed«, »Meddelelser vedrørende Folkeskolen, Seminarierne m. v.« og »Referat af et den 26. Oktober 1936 i Undervisningsministeriet afholdt Møde med Amtsskolekonsulenterne udenfor de sønderjydske Landsdele«.

Kenslumálaráðið sigur fra, at eftir tí sum liggur fyri, má tað haldast, at skúlastarvsráðgevarnir gera gott og væl toknað arbeiði.

Nevndin má halda, at við tað at tingið nú hevur samtykt at seta ein ítróttarvegleiðara við bygdaskúlarnar, er tað rættast at steðga við skúlastarvsráðgevaranum, tá tað neyvan verður gjørligt at halda tveir tílíkar ísenn.

Uppskot.

Málið verður goymt fyri fyrst.

Tann 9. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv.—0.

---

5. Gymnastikhøli og leikvøllir (3/11)[1]

Skúlanevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit:**

Tá málið var til viðgerðar í fjør, varð hildið fram, at fyri at fáa yvirlit yvir á hvønn hátt tingið kan hjálpa til at fremja líkindini fyri ítrótti við bygdaskúlarnar, vildi nevndin mæla skúlastjórnini til í samarbeiði við tann læararin, ið settu verður sum ítróttarvegleiðari, at fáa til vegar ymsar upplýsingar viðvíkjandi leikvøllum og svimjingarhyljum við bygdaskúlarnar. Tann lærarin, sum skúlastjórnin setti sum ítróttarvegleiðara, skuldi fáa upp í hendi

1) at samráðast við skúlanevndir og sóknarstýri um útvegan av leikvøllum og svimjingarhyljum, har eingir tílíkir eru, og skal vera hjálpsamur við útvegan av grundstykkjum, skal síðan gera grein fyri, hvørjir skúlar eiga tílík grundstykkir, og hvussu mikið tey grundstykkir, sum tørvandi eru at fáa til vegar, ætlast at kosta,
2) skal geva skúlastjórnini upplýsingar um, við hvørjar skúlar eingi spæliplás og svimjingarhyljar eru,
3) skal í samráð við sóknarstýrini (evt. við ein av sóknarstýrinum utnevndan byggikønan mann) fáa til vegar kostnaðarætlan (her meinast serliga tilfar og formannslønn) fyri leikvøllir og svimjingarhyljar (her viðroknað úr- og ílatingarhøli).

Tingið samtykti uppskot um, at skúlastjórnin skuldi fyrileggja tí núsitandi tinginum úrslitið av aðurnevndu upplýsingum, men tær eru ikki komnar.

Fyri at kunna fáa áðurnevndu upplýsingar, var tað neyðugt fyrst at seta ítróttarvegleiðaran, men hetta er ikki gjørt — ivaleyst av teirri orsøk, at svarið frá kenslumálaráðnum er komið skúlastjórnini so seint í hendi.

Tá málið viðvíkjandi ítróttarvegleiðaranum nú tykist at liggja greitt, skal nevndin aftur í ár mæla tinginum til at samtykkja hetta

uppskot.

1) Skúlastjórnin skal fyri næstu vanligu tingsetu leggja fram tær upplýsingar, sum hon fær til vegar eftir tí, sum í hesum áliti er umrætt, umframt annað sum stjórnin heldur vera neyðugt hesum máli viðvíkjandi.
2) Tá tær neyðturvuligu upplýsingar eru fingnar til vegar, tekur tingið støðu til málið.

Tann 23. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 21 atkv.—o.

---

[1]) Sbr. løgtingstíðindi 1936, bls. 22.

6. Studningur til eftirlønargrunn lærara($^{4}|_{II}$)[1]

Sí skjal nr 12 B. 1.

7. Norrøna málkenslu í skúlunum($^{5}|_{II}$)[2]

Skúlanevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit:**

Í tí vanligu tingsetuni 1936 var hetta mál til viðgerðar, og varð sett fram uppskot um at biðja ta av tinginum settu skúlabókanevnd ansa eftir, at lættlesandi íslendsk smástykkir verða tikin upp í lesibók (bøkur) fyri eldri børn, tá tær aftur verða prentaðar til skúlabrúks.

Samtykt varð at senda skúlastjórnini og Føroya lærarafelag málið til umhugsan og framseta álit teirra til næstu vanligu tingsetu.

Í brævi til skúlastjórnina dagsett 15. sept. í ár hevur Føroya Lærarafelag greitt sína støðu til málið, har sagt verður, *at* tessvegna so fáir lærarar eru førir fyri at geva børnunum kunnleika í norrønum málum, kann felagið ikki mæla til, at tey verða gjørd til bundnar lærugreinir. Har afturímóti mælir felagið til, at lesistykki í fornmálinum, nýíslendskum, norskum og svenskum verða sett upp í tær føroysku lesibøkurnar við neyðturvuligum orðagreiningum Samstundis mælir felagið til, at fornmálið (og nýíslendskt) verður lærugrein í læraraskúlanum og prógv verður tikið í hesum máli, ið hvussu er í fornmálinum.

Í brævi frá skúlastjórnini dagsett 30. sept. í ár verður vísst a táð, sum hildið er fram í fyrrnevnda brævi frá lærarafelagnum og samtykkir stjórnin hetta.

Nevndin má halda, at sjálvt um tað kundi verið ynskjandi, at tikið var við uppskotinum um, at íslendsk, norsk og svensk lesistykki vórðu tikin við í føroyskum lesibókum, so heldur hon ikki, at hetta ber til av praktiskum grundum; tí skal verða tikið við so mikið av hesum trinum málunum, at tað munar nakað, verður annaðhvørt bókin ov rúgvismikil, ella verður hitt føroyska lesitilfarið í bókini ov mikið skert.

Annars skal nevndin mæla til, at uppskotið frá ífjør í hesum sama máli verður samtykt.

---

[1]) Sbr. løgtingstíðindi 1936, bls. 28. [2]) Sbr. løgtingstíðindi 1936, bls. 37.

Uppskot.

1) Tann av tinginum setta skúlabókanevnd verður biðin um at ansa eftir, at lættlesandi íslendsk smástykkir verða tikin uppí lesibók (bøkur) fyri eldri børn, tá tær verða prentaðar til skúlabrúks.
2) Skúlabókanevndin fær eitt eintak av álitinum.

Tann 23. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 17 atkv.—0.

---

8. Studentaskúli (6/II)[1]

Skúlanevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit**:

Í tí vanligu tingsetuni 1936 samtykti tingið at geva vinnunevndini upp í hendi at samráðast við cand. mag. Thomas Nygaard og møguligt eisini við onnur, ið ætlast kunnu at geva leiðbeining um, hvussu eitt studentaskeið kann setast á stovn í Føroyum.

Vinnunevndin hevur samráðst við Thomas Nygaard um málið, og hevur hann sett fram uppskot til eitt 2-ára studentaskeið við einum fyrirreikingarklassa. Annars hevur harra Mitens, formaður í vinnunevndini, givið frágreiðing um hetta til tingið. Hann heldur fram, at við tað, at *nú* var gjørligt at fáa 2 lærarar (cand. mag. Christian Haraldsen og cand. mag. Erik Petersen) til hetta skeið, og um studentaskeiðið ikki varð byrjað í ár, so var kvíðandi fyri, at málið kundi fella niðurfyri, varð tað neyðugt at taka avgerð um at seta skeiðið á stovn, hóast vinnunevndin ikki hevði heimild til tess, og at peningur ikki var játtaður til hetta endamál. Nevndarlimtir P. M. Dam segði seg sinnaðan til hetta, og Djurhuus vildi mæla til at styðja málið, men kundi ikki garantera fyri, at løgtingið vildi veita allan peningin. Fortnaðurin tók so ta støðu fyri egnu rokning at fáa skeiðið í í lag, av tí at hann roknaði við, at tingið antin vildi ganga við til at játta øllar útreiðslurnar ella í hvussu er ein stóran part av teimun. Hin partin vónaði hann so at kunna fáa til vegar privat.

Só statt var skeiðið byrjað, tá tingið kom saman, við 3 næmingum í fyrireikingarklassanum og 14 næmingum í studentaklassanum.

Harra Mitens mælir nú tinginum til at taka við hesum studentaskeiði, soleiðis at tað verður fyri rokning tingsins, og at løgtingið veitir 750 kr. um mánaðin frá 1. august 1937 og gevur landsnevndini henda pening at ráða yvir, eins og givið verður nevndini upp í hendi at gera av, hvussu skipa skal verða frá 1. september næsta ár. Harumframt verður mælt til, at tingið

---

[1]) Sbr. løgtingstíðindi 1936, bls. 21.

longu nú søkir um at fáa skeiðið góðkent og tingar við Havnar býráð um at veita studning. Hjalágt er uppskot til skúlaskipan fyri skeiðið.

Nevndin hevur tingað við lærararnar við studentaskeiið um, hvussu skipast skal fyri studentaskeiðinum í komandi tíð, og hevur fyristøðumaðurin Th. Nygaard eftir áheitan sett fram hjálagda »uppskot til skipan av studenta- og preliminerskeiðinum fyri komandi ár«.

Eftir hesum uppskoti verður studentaskeiðið eitt 2-ára skeið við bert nýmálsligum rættningi. Fyrireikingarklassin verður skipaður sum eitt 2-ára preliminerskeið, grundað á hin almenna fólkaskúlan, soleiðis at børn haðani, ið fyllt hava 14 ár, kunnu verða upptikin um tey eftir roynd í føroyskum og donskum (munnliga og skrivliga), rokning, søgu og landalæru vísa seg at vera nóg búgvin. Harnæst verður greitt frá tímaskipanini. Neyðugt verður at seta ein lærara aftrat í søgu og latín, og síðan verður víst á, hvussu lærugreinirnar best verða býttar millum lærararnar.

Eftir hesi skipan verða útløgurnar ætlaðar at vera ialt.		21.080 kr.
Skúlapeningur	ca.	7.000 »
	Nettoútreiðslur...	14.080 kr.

Um skeiðið verður góðkent, kann í framtíðini roknast við einum statsstudningi uppá 3—4000 kr.

Skotið verður uppá, at løgtingið velur eina 3-mannanevnd at stýra skeiðinum løgtingsins vegna. Henda nevnd skal serliga taka sær av tí fíggjarliga, meðan tað skúlaliga verður skipað fyri av fyristøðumanni og lærarum.

Nevndin skal mæla til, at tingið tekur við tí stovnaða studenta- og preliminerskeiði og greiðir kostnaðin av tí, eins og vit mæla til, at skeiðið í komandi tíð verður skipað við 2 preliminerklassum, tá henda skipan ger tað gjørligt, at børn úr fólkaskúlanum kunnu koma beinleiðis yvir í preliminerklassan.

Nevndin mælir til, at givið verður landsnevndini heimild til at skipa fyri tí fíggjarliga skeiðinum viðvíkjandi, meðan landsnevndin saman við lærarunum fær heimild til at skipa fyri tí skúlaliga.

Uppskot.

1) Tingið góðkennir, at studentaskeið í Føroyum er sett á stovn, og at tað verður fyri rokning tingsins.

2) Tingið veitir úr økonomiska grunni 750 kr. um mánaðin, roknað frá 1. august 1937, til nevnda studentaskeið og gevur landsnevndini henda pening at ráða yvir.

3) Landsnevndin saman við lærarunum fær heimild til nærmari at avgera, hvussu skipað skal verða frá 1. september næsta ár.

4) Landsnevndin fær heimild til at søkja ríkisstýrið um at fáa skeiðið góðkent, og til at samráðast við Havnar býráð um at veita hóskandi studning til nevnda studentaskeið.

5) Landsnevndin fær heimild til at skipa fyri skeiðinum millum tingseturnar og hevur at geva frágreiðing um skúlans virki í árinum og leggja tað fram fyri tingið í næstu vanligu tingsetu.

Tann 11. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 22 atkv.—0.

Fylgiskjal: Frágreiðing viðv. studentaskúlan, (sí skjal nr 5).

---

9. Lærarahús og umbyggjan av skúlanum í Vestmanna (7/II)

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit:**

Kommunustýrið fyri Vestmanna sókn søkir um loyvi til at taka upp eitt lán fyri at byggja nýggj lærarahús og umbyggja skúlan. Lærarahúsini eru ætlaði at kosta 9.760 kr. og umbyggjan av skúlanum 1.300 kr., tilsamans 11.060 kr. Harav er roknað, at ríkiskassin veitir studning 2.785 kr. og restin verður 8.275 kr.

Nevndin skal mæla til, at tingið gevur kommununi loyvi til at taka hetta lán, og mælir til, at tingið eisini um neyðugt, tekur ábyrgd fyri eitt tilíkt lán, so sum viðurskiftini eru.

Uppskot.

Tingið gevur Vestmanna kommunu loyvi til at taka upp lán 8.275 kr. til at byggja lærarahús og umbyggja skúlan og tekur um neyðugt ábyrgd fyri hetta lán. Formaðurin fær heimild til at undirskriva tey neyðturviligu skjøl.

Tann 4. desbr. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 20 atkv.—0.

---

10. Skúla- og kirkjusýn (8/II)[1]

Kirkjunevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit:**

Nevndin hevur frá Føroya prósti fingið sendandi avskrift av gerðaúók viðvíkjandi skúla- og kirkjusýn, sum próstin hevur havt í árinum 1937.

[1]) Sbr. løgtingstíðindi 1936, bls. 21.

Sýndar eru allar kirkjur í Sandoy og Suðuroy, undantikin kirkjan í Famjin. Tað eru ymisk brek ávíst, sum nevndin mælir kirkjustýrinum til at áleggja meinigheitsráðunum at fáa bøtt um sum skjótast.

Sýndir eru eisini skúlabygningarnir í Sandoy og Suðuroy, undantikið í Fámjin, og sæst tað av sýnunum, at har eru stór brek, sum neyðugt er at bøta um sum snarast. Serliga er av skúlasýninum vist á brekini við skúlarnar í Húsavík, á Skarvanesi, í Porkeri, í Sunnbø, á Tvøroyri og í Hvalbø.

Nevndin skal mæla skúlastjórnini til at áleggja viðkomandi kommunum at fáa tey brek umbøtt, sum synið hevur vist á.

Uppskot.

Løgtingið mælir Føroya amts skúlastjórn og kirkjustjórn til at gera útvegir fyri, at tey av skúla- og kirkjusýninum fyri 1937 ávístu brek verða umbøtt sum skjótast.

Tann 16. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 19 atkvøðum—0.

---

11. Lærarahús í Hovi (9/II)[1]

Kirkjunevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning**:

Ved Skrivelse af 4. Maj d. A. har Færø Amts Skoledirektion forelagt en Sag for Tinget angaaende Opførelse af en Lærerbolig i Hove.

Det fremgaar af de Sagen vedlagte Dokumenter, at Spørgsmaalet allerede blev rejst i 1922 og forelagt Tinget i Samlingen samme Aar, samt at Ministeriet i en Skrivelse af 19. Februar 1923 har stillet en Bevilling i Udsigt paa 4000 Kr. til det paagældende Formaal.

Kommunen kom imidlertid paa daværende Tidspunkt til det Resultat, at det vilde være uoverkommeligt at opføre en Bolig, som ansloges til at koste 12.500 Kr., med et Statstilskud paa kun 4.000 Kr., og Sagen har derefter været stillet i Bero til nu.

Tegningen, hvorefter der nu agtes bygget, er den samme som forelaa i 1932, og er Omkostningerne ved Bygningens Opførelse efter et i Slutningen af Oktober Maaned 1936 indhentet Tilbud anslaaet til 11.330 Kr.

Forstanderskabet ansøger om, at Statstilskudet under Hensyntagen til Kommunens ringe Størrelse og økonomiske Evner maa blive ansat til Halvdelen af Byggeomkostningerne.

Sagen har været forelagt Amtslægen, som intet har haft at erindre imod denne.

---

[1]) Sbr. løgtingstíðindi 1922, bls. 19.

Udvalget skal tillade sig at anføre, at de foreliggende Planer for Opførelsen af en Lærerbolig i Hove allerede er godkendt og anbefalet overfor Ministeriet i 1922 (se Lagtingstidende 1922, Side 19), og at Opførelsen af en Lærerbolig er absolut paakrævet, samt at en saadan Bygnings Størrelse ikke godt kan være mindre end foreslaaet, nemlig 10×12 Alen.

Det vil formentlig være nødvendigt, inden Sagen forelægges Ministeriet, at der fremskaffes Oplysninger om, hvorledes Priserne stiller sig i Øjeblikket, da disse kan have ændret sig siden Oktober Maand f. A., og skal Udvalget derfor henstille til Skoledirektionen at foranledige, at disse Oplysninger, som Udvalget har anmodet Kommunen om at fremskaffe og som endnu ikke er indkomne, bliver indhentet. Skulde det vise sig, at Omkostningerne ved Bygningens Opførelse bliver mindre, hvis Bygningen opføres af Tømmer beklædt med Jernplader i Stedet for som paatænkt af Beton, mener Udvalget, at der bør gives Kommunen Tilladelse til at opføre Bygningen af dette Materiale.

Hove Kommune har været fornuftigt administreret, men vil i den nærmeste Fremtid blive temmelig haardt spændt for, naar man tager i Betragtning, at Kommunen, foruden de Byrder, som vil følge af den heromhandlede Bygnings Opførelse, tillige har paataget sig Forpligtelser i Anledning af et mindre Havneanlægs Udførelse, og kan Udvalget derfor i Betragtning af Kommunens ringe Størrelse (ca. 200 Mennesker) og førnævnte Forhold ganske tiltræde Forstanderskabets Ansøgning om størst muligt Tilskud til det paagældende Formaal.

Udvalget skal derfor stille følgende

Forslag

Tinget anbefaler, at der opføres en Lærerbolig i Hove efter den foreliggende Plan, og at der bevilges Hove Sogns Kommune et saa stort Statstilskud som paa nogen Maade muligt.

Tann 11. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 22 atkvøðum—0.

---

12. Skúlakommissiónslimir ($^{10}|_{11}$)

Skúlanevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit:**

Í bræví dagsett 5. oktober í ár biður D. Danielsen, lærari í Sørvági, tingið um at faa ta galdandi lóg um skúlakommissiónir soleiðis broytta, at sóknarpresturin aftur gerst sjálvvaldur limur av kommissiónini. D. Danielsen heldur, at millum lærarar er hetta ynski frammi við tað, at presturin hevur best skil at ansa eftir undirvísingini í skúlunum.

Nevndin skal minna á, at eftir tí núgaldandi lógini hevur presturin eftiransanina við religiónsundirvísingini og kann verða valdur inn í allar skúlakommissiónir í prestagjaldinum. Tað er soleiðis einki í vegin fyri, at presturin kann gerast limur av skúlakommissiónini, tá so er, at fólkið heldur hann vera best skikkaðan til hetta starv, og hann er leingi nokk í embætinum. Harumframt heidur nevndin, at lógin er ovlítið reynd enn, til tess at uppskot kann verða sett fram um broytingar í henni.

Uppskot.

1) Tingið heldur ikki, at grundir eru til at seta fram uppskot um broytingar í lóg um skúlakommissiónir.

2) Eitt eintak av álitinum verður sent D. Danielsen, lærara í Sørvági.

Tann 23. novbr. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 23 atkv.—0.

---

13. Undirvísingarmálið í føroyskum skúlum ($^{11}/_{11}$)[1]

Skúlanevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

I Skrivelse af 9. Oktober d. A. har Lagtingets Selvstyreparti anmodet Tinget om at genoptage Spørgsmaalet om Ændring af § 7 i kgl. Anordning af 16. Januar 1912 vedrørende Undervisningssproget i Færøernes Folkeskoler.

I den ordinære Lagtingssamling 1936 vedtog Tinget med 15 Stemmer mod 0, at 3. og 4. Punktum i § 7 i kgl. Anordning af 16. Januar 1912 angaaende forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen i Bygderne paa Færøerne udgaar af nævnte Paragraf.

Undervisningsministeriet har i Skrivelse af 16. Juni d. A. nægtet at tiltræde det af Lagtinget i 1936 vedtagne Forslag, idet man henholdt sig til det i Ministeriets Skrivelse af 19. Marts 1930, næstsidste Stk., til Færø Amt udtalte, hvorefter et af Lagtinget vedtaget Fællesforslag fra Sambandspartiet og Selvstyrepartiet vil kunne paaregne Ministeriets Støtte. Endvidere tilføjes, at Ministeriet maa holde for, at der i den ny Form, de herombandlede Bestemmelser maatte faa i et saadant Fællesforslag, bør gives Udtryk for, at baade Dansk og Færøsk skal bruges som Undervisningssprog.

Et *Mindretal* (Kallsoy og M. A. Jacobsen) skal først henvise til ved-

[1]) Sbr. lagtingstíðindi 1936, bls. 34.

lagte Skrivelse fra Færøernes Lærerforening, idet man skal udtale, at vi fuldtud kan tiltræde det i denne Skrivelse anførte.

Med Hensyn til Ministeriets Bemærkninger om, at man vil kunne paaregne Ministeriets Støtte, for saa vidt der af Lagtinget bliver vedtaget et Fællesforslag fra Sambandspartiet og Selvstyrepartiet, maa vi udtale vor største Forundring, idet Ministeriet ikke synes at regne med de to andre Partier i Tinget, som dog tæller $^1/_3$ af samtlige Tingets Medlemmer. Hvis Ministeriet eller Regeringen i sin Helhed for Fremtiden vil knæsætte dette Princip, har vi al Grund til at se med Bekymring paa Lagtingets Stilling og kan ikke se andet, end at den Smule Parlamentarisme, man i Lagtinget har ment at være i Besiddelse af, fuldstændig vil blive forrykket.

Tingets Medlemmer af Selvstyrepartiet har i tidligere Betænkninger angaaende nærværende Sag adskillige Gange fremhævet, at Undervisningens Maal bør være at opnaa det bedst mulige Resultat i Dansk saavel som i Færøsk, ligesom man har fremhævet, at det Maal naas bedst og mest naturligt ved at benytte Folkesproget som Undervisningssprog, hvad vi har faaet bekræftet ved den af Ministeriet foranstaltede Prøve i 1930.

Lagtingets Selvstyreparti har i en lang Aarrække fremsat Forslag om, at der i Skoleanordningens § 7 bliver indført følgende: »Undervisningssproget er Børnenes Talesprog, Færøsk, Ved Undervisningen i Færøsk og Dansk lægges der Vægt paa, at Børnene opnaar Færdighed i Brugen af de to Sprog, saavel i Læsning som i Tale og Skrift.«

Dette Forslag er gentagne Gange blevet vedtaget af Tingets Flertal uden dog at have opnaaet Regeringens Sanktion.

For dog om muligt at faa Uoverensstemmelserne om Skolesproget bilagt, gik man i sidste ordinære Lagtiegssamling ind paa at fremsætte Forslag om, at 3. og 4. Punktum i § 7 i omtalte Skoleanordning skulde gaa ud. Man har herefter fra vor Side givet Udtryk for, at baade Dansk og Færøsk *kan* benyttes som Undervisningssprog og derved stillet Lærerne frit for at fremme Undervisningens Formaal med de Midler, som de mener er bedst egnede til at kunne opnaa de gunstigste Resultater.

Dette er man gaaet med til i Tillid til, at Lærerstanden vil bestræbe sig for at tilrettelægge Undervisningen saaledes, at den bliver til størst muligt Gavn for vort Skolevæsen i sin Helhed, hvad man ingensomhelst Grund har til at betvivle.

I Henhold til foran anførte Udtalelser skal man foreslaa, at Tingets Forslag fra i Fjor genoptages.

Sluttelig skal man bemærke, at ifald Ministeriet fremdeles vil fastholde sin Stilling, der gaar imod Lagtingets og Befolkningens overvejende Flertal, maa man fralægge sig Ansvaret for, hvad dette Ministeriets Standpunkt maatte have til Følge.

Et *Mindretal (J. H. Danbjørg)* undlader ikke at bemærke, at man fra socialdemokratisk Side i Undervisningsminister Jørgen Jørgensens Skrivelse til Færøernes Lagting af 16. Juni d. A. (Journ. Nr. 653/37), hvis Ordlyd begrænser Spørgsmaalet vedrørende de færøske Skolers Undervisningssprog til et for Sambandspartiet og Selvstyrepartiet specifikt Spørgsmaal — Socialdemokratiet hverken kan eller ønsker at blive rubriceret til noget af de to Partier — ser den socialdemokratiske Lagtingsgruppes eventuelle positive Deltagelse i Behandlingen af omhandlede Spørgsmaal antydet som værende uden Betydning for Ministeren, hvilket man, saalænge der ikke foreligger nogen Tilkendegivelse om, at denne Ministerens Forbigaaelse af Lagtingets Socialdemokrati beror paa en beklagelig Misforstaaelse eller mangelfuld embedsmæssig Affattelse af nævnte Skrivelse til Lagtinget, maa

protestere imod og anholde som krænkende de Hensyn, man har Krav paa at møde som Parti, der i Størrelse maa betragtes værende omtrent jævnbyrdig med de to Partier.

Mindretallet Joh. M. Fr. Poulsen og A. Samuelsen kan henholde sig til, hvad der fra Sambandspartiets Side i denne Sag er udtalt gennem Aarene, senest i Lagtingssamliegen 1936 (se Lagtingstidende 1936, S. 35). Vi kan slutte os til de Betragtninger, som fremsættes af Undervisningsministeriet i Skrivelse af 16. Juni 1937, hvorefter et Forslag fra Lagtinget, som faar Tilslutning hos de stridende Parter kan paaregne Ministeriets Støtte, saafremt et saadant Fællesforslag giver Udtryk for, at baade Dansk og Færøsk skal bruges som Undervisningssprog.

Mindretallet vilde ogsaa finde det meget uheldigt, om Regeringen gik med til at tage en omstridt Bestemmelse ud af Folkeskoleanordningen for at give Plads for en anden Bestemmelse, der udelukker Rigssproget som lovfæstet Undervisningssprog, naar man paa Forhaand ved, at den nye Bestemmelse bliver mødt med Protest i vide Kredse blandt Færøernes Befolkning. Det er ikke i Aar lykkedes at faa fremsat et Fællesforslag, men Sambandspartiet er altid rede til Forhandling paa det af Ministeriet angivne Grundlag. At man fra vor Side vil strække sig langt under Forhandlingerne, beviser det af os i 1935 fremsatte og vedtagne Forslag, gaaende ud paa at erstatte 4. Punktum i Skoleanordningens § 7 med: »*Som Undervisningssprog skal saavel Dansk som Færøsk benyttes.*«

Vi er bekendt med, at der ogsaa indenfor Færøernes Lærerforening er delte Meninger om Spørgsmaalet: Undervisningssproget i den færøske Folkeskole. Vi tilader os at vedlægge Eksemplarer af »Dimmalætting«, Amtstidende for Færøerne, hvori Førstelærer ved Sørvaag Skole, Danielsen, udtaler sig om Undervisningssproget.

Forslag

fra *Mindretallet (Kalleøy og M. A. Jacobsen)*

til

kgl. Anordning om Ændring af kgl. Anordning af 16. Januar 1912 angaaende forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen i Bygderne paa Færøerne:

I § 7 udgaar 3. og 4. Punktum.

Tann 11. desember varð uppskot minnilutans sett undir atkvøðisgreiðslu við *navnakall* og varð samtykt við 16 atkv.—0 (Djurhuus, Rasmussen, Niclasen, Joensen, A. Samuelsen, Andreasen, M. Samuelsen og Poulsen *atkvøddu ikki*).

14. Broytan av skúlastjórnini ([12]|[11])[1]

Skúlanevndin framlegdi soljóðandi **Udvalgsbetænkning**:

Selvstyrepartiet i Lagtinget har i Skrivelse af 9. Oktober d. A. anmodet Tinget om at tage under Overvejelse Spørgsmaalet vedrørende Skoledirektionens Sammensætning.

Det foreslaas, at Direktionen kommer til at bestaa af Amtmand og Provst samt 3 af Tinget valgte Medlemmer.

Spørgsmaalet har været til Drøftelse i Lagtinget i 1928, hvorefter Sagen blev henvist til Landsnevndin, som afgav Betænkning og Forslag i Tingsamlingen 1929.

Der forelaa 2 Forslag. Det ene gik ud paa, at Direktionen skal bestaa af Amtmanden og Provsten samt 3 af Lagtingets Medlemmer, medens det andet gik ud paa, at den skulde bestaa af 3 Medlemmer, der aarlig vælges af Lagtinget. Amtmanden og Provsten fik dog efter Forslaget Adgang til at møde og deltage i Direktionens Forhandlinger, dog uden Stemmeret.

Udvalget skal foreslaa til Tingets Vedtagelse, at Skoledirektion for Fremtiden kommer til at bestaa af 3 af Tinget valgte Medlemmer samt Amtmanden og Provsten, da man maa anse denne Ordning for mere demokratisk end den nugældende.

Forslag

til

Lov om Ændring i Lov om Ordningen af Skole- og Undervisningsvæsenet paa Færøerne af 1. Marts 1857.

1) § 30 affattes saaledes:

Direktionen skal bestaa af Amtmanden, Provsten og 3 Medlemmer, som aarlig vælges af Tinget. Direktionen vælger selv sin Formand.

2) Denne Lov træder i Kraft fra 1. Januar 1939.

Tann 11. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 17 atkvøðum—0.

---

[1]) Sbr. løgtingstíðindi 1929, bls. 31.

15. Eftirløn til læraraeinkju ($^{13}_{III}$)

Kirkjunevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning**:

Inger Jacobsen, Enke efter pensioneret Lærer Simon Just Jacobsen, Svinø, der afgik ved Døden den 12. Marts 1937, andrager i Skrivelse til Undervisningsministeriet af 19. Sept. d. A. om, at der maa blive ydet hende en aarlig Understøttelse af Pensionsfonden.

Sagen er bilagt med:

1) Daabsattest,
2) Vielsesattest,
3) Fortegnelse over Andragerindens Formue og aarlige Indtægt.

Andragerindens samlede Formue staar i faste Ejendomme til en Værdi af 2400 Kr. Ejendommen er behæftet med et Prioritetslaan paa 400 Kr., saaledes at Nettoformuen kun udgør 2000 Kr. Hendes aarlige Indtægt er anslaaet til 50 Kr., bortset fra en Overlevelsesrente paa 121 Kr.

Undervisningsministeriet har i Skrivelse af 23. f. M. efter Indstilling af Skoledirektionen bifaldet, at der under Forudsætning af Lagtingets Godkendelse fra 1. April d. A. at regne tillægges Andragerinden en aarlig Understøttelse paa 500 Kr., hvortil kommer Reguleringstillæg efter sædvanlige Regler. Sagen er under 4. ds. tilsendt Tinget fra Skoledirektionen, som anbefaler, at der tillægges Enken fornævnte Understøttelse.

Udvalget skal under Henvisning til det i Betænkningen anførte anbefale, at der ydes Andragerinden den sædvanlige Understøttelse paa 500 Kr. aarlig.

Forslag.

Tinget godkender, at Fru Inger Jacobsen, Enke efter pensioneret Lærer Simon Just Jacobsen, Svinø, af Folkeskolelærernes Pensionsfond faar en aarlig Understøttelse paa 500 Kr. fra 1. April 1937 at regne.

Tann 30. novbr. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv.—0.

16. Ítróttarlærari ($^{14}|_{II}$)[1]

Skúlanevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit:**

Í tí vanligu tingsetuni 1936 samtykti tingið at geva skúlastjórnini upp í hendi fyri fyrst at seta ein fólkaskúlalærara sum ítróttarvegleiðara við bygdaskúlarnar, líkásum givið var stjórnini upp í hendi at gera gjøllari reglur viðvíkjandi tí starvi, sum ítróttarvegleiðarin verður settur til at røkja.

Útreiðslurnar viðvíkjandi hesum nýggja starvi vóru settar til ialt 1800 kr. Av hesum peningi samtykti tingið at biðja ríkisstýrið um at veita helmingin 900 kr.

Í brævi frá kenslumálaráðnum, dagsett 9. september 1937, verður sagt tinginum frá, at í uppskotinum til finanslógina fyri finansárið 1938—39 er givin heimild til, at úr statskassanum verða játtaðar 900 kr. til ein part av teimum útløgum, ið ganga til at seta ein ítróttarvegleiðara.

So statt skal nevndin mæla tinginum til at samtykkja fylgjandi

uppskot.

Skúlastjórnin verður biðin um skjótast gjørligt at seta ein fólkaskúlalærara sum ítróttarvegleiðara við bygdaskúlarnar eins og at gera gjøllari reglur viðvíkjandi tí starvi, sum ítróttarvegleiðarin verður settur til at røkja.

Tann 1. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkvøðum—0.

---

17. Føroyskt mál í framhalds- og fakskúlum ($^{15}|_{II}$)[2]

Skúlanevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

I den ordinære Samling 1936 (se Lagtingstidende 1936, Side 32—34) vedtog Tinget et Forslag, som gik ud paa, at der ved Fag- og Efterskoler, samt Navigationsskoler og tekniske Skoler paa Færøerne indføres Færøsk som Eksamensfag.

I Færø Amts Skrivelse af 14. August d. A. vedrørende nævnte Sag

[1] Sbr. løgtingstíðindi 1936, bls. 24. [2] Sbr. løgtingstíðindi 1936, bls. 32.

meddeles der Lagtinget, at Sagen under 26. Januar 1937 fra Amtet er tilbagesendt Ministeriet for Handel, Industri og Søfart, men at Meddelelse om Ministeriets Stilling ikke er modtaget.

Da man endnu ikke har modtaget Meddelelse om Ministeriets Stilling til Sagen, maa Udvalget udtale sin Beklagelse over, at dette ikke er sket, idet man skal henvise til Justitsministeriets Skrivelse af 20. Juli 1923 angaaende Lagtingets Stilling overfor Amtmanden og Regeringen, hvori bl. a. udtales, *at* Regeringen er villig til at give Lagtinget Svar paa alle Indstillinger til Regeringen saa snart som muligt, og at den med Hensyn til Indstillinger, som er vedtagne i en ordentlig Lagtingssamling, vil Lagtinget kunne forvente Regeringes Svar inden næste ordentlige Samling, og *at* Regeringen er villig til, hvis den ikke mener at kunne imødekomme Lagtingets Indstilling, at opgive Grundene dertil.

I Henhold til det foran anførte skal Udvalget foreslaa til Tingets Vedtagelse følgende

Forslag.

Lagtinget udtaler sin alvorligste Beklagelse over, at der fra Regeringens Side ikke er kommet Svar paa Tingets Indstilling vedrørende »Færøsk i Fortsættelsesskoler og Fagskoler« fra Samlingen 1936, ligesom Tinget maa kræve, at Regeringen for Fremtiden følger de Regler, der er fastsatte i Justitsministeriets Skrivelse af 20. Juli 1923 angaaende Lagtingets Stilling overfor Regeringen.

Tann 23. novbr. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv.—0.

---

18. Skúlabarnaferðir til Danmarkar ($^{16}|_{11}$)[1]

Skúlanevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning**:

Færøernes Lærerforening har i Skrivelse af 7. November d. A. henvendt sig til Lagtinget med Anmodning om, at der fra Tingets Side ydes Støtte til færøske Skolebørns Ferierejse til Danmark i Lighed med de to foregaaende Aar, saa længe der fra Statens Side bliver bevilget Størstedelen af de Omkostninger, der medgaar til dette Formaal.

Det oplyses i samme Skrivelse, at der deltog 80 Børn og 5 Lærere i Ferierejsen til Danmark sidste Sommer, og at Rejsen havde stor Betydning baade for Børn og Lærere.

Idet man henviser til Tingets tidligere Udtalelser vedrørende denne Sag, skal Udvalget foreslaa til Vedtagelse følgende

---

[1] Sbr. løgtingstíðindi 1936, bls. 40.

Forslag.

1) Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at der af Statskassen maa blive bevilget 4000 Kr. aarlig til det i Udvalgsbetænkningen anførte Formaal, samt at der gives færøske Skolebørn paa Ferierejse i Danmark de samme Begunstigelser under Befordringen med Statsbanerne som paa Ferierejsen i 1937.

2) Under Forudsætning af, at Bevilling fra Statskassen opnaas, bevilger Lagtinget indtil 600 Kr. aarlig til det i denne Sag omhandlede Formaal.

Tann 4. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 21 atkv.—0.

---

19. Gymnastikhøli í Klakksvík ($^{17}|_{II}$)[1]

Skúlanevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

I Anledning af at nærværende Sag fra Forstanderskabet for Klaksvig Sogns Kommune, stilet til Undervisningsministeriet, er tilstillet undertegnede Udvalg skal man, idet der henvises til Lagtingets Udtalelse (se Lagtingstidende 1935, Side 26) vedrørende denne Sag, give Sagen sin varmeste Anbefaling samt henstille, at Andragendet imødekommes.

Uagtet den ny danske Skolelov ikke er gældende for Færøerne, skal Udvalget paa det bedste anbefale, at der ydes Klaksvig Sogns Kommune Tilskud til Gymnastikhus efter de Regler, der gælder ved nævnte Skolelov.

Tann 11. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkvøðum—0.

---

1) Sbr. lagtingstíðindi 1935, bls. 26.

III. Kirkjumál.

20. Kirkja í Hovi (I|III)[1].

Kirkjunevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit:**

Av tí, at einki nýtt liggur fyri í hesum máli, og tá tað er sett í samband við kirkjumálið í Vági á tann hátt, at ætlanin er, at hin gamla kirkjan í Vági skal flytast til Hovs, heldur nevndin ikki, at her gerst nakað, fyrr enn at kirkjumálið í Vági hevur fingið ein loysning.

Uppskot.

Málið verður goymt til tess, kirkjumálið í Vági er komið til endaliga avgerð.

P. M. Dam o. fl. framlegði soljóðandi **greint broytingaruppskot:**

Hovbingar hava í ritum til tingið tikið avgjørda støðu ímóti at flyta ta gomlu kirkjuna í Vági til Hovs, men krevja teir studning til nýggja kirkju. Hesa støðu grunda teir við, at flytanin av teirri gomlu kirkjuni vil koma til at kosta líka nógv sum hin nýggja kirkjan — og so hava teir bert fingið eina gamla kirkju. Haraftrat er at leggja, at nú hava Hovbingar — við sama svari frá løgtingi — bíðað í nógv ár uppá ta gomlu kirkjuna, og tað tykist sum enn einki røkir fyri, at flytanin av hesi kirkju verður til nakað. Hin nýggja kirkjan í Vagi sýnist jú ikki at vera liðug at byggja, og so leingi sum hon stendur hálvgjørd og ikki kann takast í brúk, verður ikki talan um nakra flytan.

Vit halda, at tingið ikki kann lata Hovbingar bíða longur, og loyva vit okkum tí at seta fram hetta

broytingaruppskot:

Svarað verður sóknarstýrinum í Hovs kommunu, at løgtingið er sinnað til at játta vanligan studning til nýggja kirkju í Hovi, tá ið teknningar og kostnaðarætlan viðvíkjandi byggjan av eini tílíkari eru lagdar fyri tingið.

A. Samuelsen framlegði soljóðandi **Underændringsforslag:**

I Ændringsforslagets 2. Linje udgaar Ordet: nýggja.

[1] Sbr. Løgtingstíðindi 1936, bls. 48.

Tann 19. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkvøðum—0. Broytingaruppskotið fekk bert 8 atkv.—0 og undirbroytingaruppskotið bert 5 atkv.—0.

---

21. Kirkja á Skála(²/III)[1]

Kirkjunevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit**:

Í bræví dagsett 24. september í ár frá kirkjunevndini á Skála verður upplýst fyri tingitnum, at av frívilligum arbeiði til byggjan av kirkjuni á Skála eru teknaðir 317 arbeiðsdagar. Arbeiðið er ikki byrjað enn, og heldur ikki er avgerð tikin um, hvar ið kirkjan skal standa. — Hóast so er, vónar nevndin, at løgtingsins viðtøka av 1935 um at veita 9000 kr. til kirkju á Skála verður endurnýggjað.

So statt skal nevndin mæla tinginum til at samtykkja hetta

Uppskot.

1) Tingið er sinnað til at styðja kirkjuna á Skála við hóskandi peningastudningi, tó soleiðis at studningurin hægst verður 9000 kr. Hvussu studningurin verður at rinda, hevur tingið at taka støðu til í næstu tingsetu. Annars verður víst til pkt. 3 og 4 í uppskoti, sum tingið samtykti í 1935.

2) Eitt eintak av álitinum verður sent til kirkjunevndina á Skála (Marie Jacobsen).

P. M. Dam o. fl. framlegði soljóðandi **broytingaruppskot**:

Sum nýtt stk. í punkt 1 verður sett: »Peningurin er treytaður av, at kirkjan ikki verður sett á ta stykki, ið fiskarar á Skála ynskja til keyps, uttan so er, at semja fæst í lag við hesar fiskimenn um, at kirkjan kann byggjast á nevnda stykki.«

J. Kallsoy o. fl. framlegði soljóðandi **broytingaruppskot**:

Sum Pkt. b) til nevndaruppskot pkt. 1) verður sett:

Kirkjustjórnini verður givið upp í hendi at royna at fáa semju í lag partanna millum, sum stríðast um, hvar ið kirkjan á Skála skal standa.

---

[1]) Sbr. løgtingstíðindi 1936, bls. 49.

Tann 4. desember varð uppskot nevndarinnar pkt. 1) samtykt við 17 atkv.—0. Broytingaruppskotið frá Dam o. fl. fall, bert 5 atkv.—0. Broytingaruppskotið frá Kallsoy o. fl. varð samtykt við 14 atkv.—0. Uppskot nevndarinnar pkt. 2) varð samtykt við 14 atkv.—0.

---

22. Umvæling av kirkjugarði í Hattarvík(3/III)

Kirkjunevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit**:

Sóknarstýrið fyri Fugloyar sókn heitir í brævi dagsett 2. febr. í ár á tingið um studning til at rudda og væla um kirkjugarðin í Hattarvík.

Í brævi dagsett 20. aug. í ár hevur verkfrøðingur Østergaard sett fram sína ætlan um, hvussu umvælingin eigur at fara fram og hvat kostnaðurin kann ætlast at verða. Verkfrøðingurin hevur verið í Hattarvík og samráðst við sóknarstýrið um málið, og mælir til at grótið, sum kemur úr kirkjugarðstoftini, ið er í eystara enda á kirkjugarðinum, tá ið hon verður ruddað, eigur at verða nýtt til styrkjan av kirkjugarðsmúrinum.

Kostnaðurin av hesum arbeiði verður ætlaður til:

tilfar		50 kr.
formannsløn		100 »
		150 kr.
arbeiðsløn	ca.	500 »
		650 kr.

Sóknarstýrið hevur í brævi dagsett 5. oktober í ár samtýkt uppskot verkfrøðingsins.

Nevndin skal mæla til, at tingið samtykkir hetta

uppskot.

1) Tá ið kirkjugarðurin í Hattarvík er ruddaður og umvældur, og arbeiðið er sýnað og góðkent, veitir tingið til Fugloyar sóknar kommunu úr kirkjugrunninum $^3/_5$ av 150 kr. (tilfar og formannsløn), tilsamans 90 kr.

2) Eitt eintak av álitinum verður sent Fugloyar kommunustýrið.

Tann 16. nov. varð uppskot nevndarinnar samykt við 20 atkv.—0.

---

23. Kirkjugarður í Tjørnuvík (4/III)

Kirkjunevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit**:

Í brævi dagsett 26. juni í ár heitir sóknarstýrið fyri Haldórsvík og Saxum sóknir á tingið um studning til ein nýggjan kirkjugarð í Tjørnuvík. Greitt er frá í umsóknini, at so at siga eingin grefstur er eftir í tí gamla kirkjugarðinum, og at nýggjur kirkjugarður tí má gerast sum skjótast.

Upplýst er í umsóknini, at hóskandi pláss fæst í ein landnorðing av kirkjuni, og at kirkjugarðurin verður um 400 kvadratmetrar stórur. Kst. fylkislækni Johs. Nielsen, Vestmanna, hevur í brævi av 30. november í ár váttað, at grundstykkið er hóskandi.

Ólagaligt er at fáa grót til ein tíllíkan garð, meðan sandur fæst ógvuliga lagaliga, og er tað tí meiningin at gera garðin av beton við galvaniseraðum stikum og jarntráðsneti omaná.

Eftir viðløgdum skjølum frá Jacob Heinesen, Tjørnuvík, og Havnar Timburhandli og eftir upplýsingum, ið nevndin hevur fingið til vegar, kann kostnaðurin ætlast at fara at verða hesin:

Cement, timbur og stiftur	kr.	450,00
Jarntráðshegn og galv. stikur	»	70,00
Portur	»	50,00
Formannsløn	»	180,00
tilsamans	kr.	750,00

Nevndin mælir tinginum til at veita vanligan studning til nýggjan kirkjugarð í Tjørnuvík og setur fram fylgjandi

uppskot.

1) Tá nýggi kirkjugarðurin í Tjørnuvík er liðugur, sýnaður og góðkendur, veitir tingið Haldórsvík og Saxum sóknum úr kirkjugrunninum 3/5 av 750 kr (tilfar og formannsløn) ella 450 kr. til hetta endamál.
2) Eitt eintak av álitinum verður sent Haldórsvík og Saxum kommunum.

Tann 6. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkvøðum—0.

24. Kirkjugarður í Hvalbø($^{5}|_{III}$)

Kirkjunevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit**:

Í brævi dagsett 29. juni í ár heitir sóknarstýrið fyri Hvalbøar sókn um studning til at gera aftur ein part av kirkjugarðinum, sum fór av brimi seinasta vetur.

Yvirlit og kostnaðarætlan er gjørd av Østergaard, verkfrøðingi, og liggur við í málinum; og er kostnaðurin falt mettur til 300 kr.; av hesum er:

tilfar (cement og forskalling)	kr.	100,00
formannsløn	»	50,00
tilsamans	kr.	150,00

Nevndin skal mæla tinginum til at veita vanligan studning til hetta arbeiði og setur fram fylgjandi

uppskot.

1) Tá ið kirkjugarðurin er liðugur at unvæla, sýnaður og góðkendur, veitir tingið Hvalbøar sókn úr kirkjugruninum $^{3}/_{5}$ av 150 kr. (tilfar og formannsløn) falt 90 kr.

2) Eitt eintak av álitinum verður sent Hvalbøar kommunu.

Tann 16. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 20 atkvøðum—0.

---

25. Kirkjugarður á Eiði($^{6}|_{III}$)[1]

Kirkjunevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit:**

Í tí vanligu tingsetuni 1936 var málið til viðgerðar, men varð goymt til í ár, tessvegna tær neyðturvuligu upplýsingar ikki lógu við í málinum.

Í brævi dagsett 19. oktober í ár hevur sóknarstýrið upplýst, at viddin av kirkjugarðsgrundini er uppmáld til 1327 m².

[1] Sbr. løgtingstíðindi 1936, bls. 58.

Av hesum eru 382,10 m² ognajørð og kosta	kr.	382,10
945 m² er kongsjørð og er mett til at kosta	»	567,00
Garðurin, ið verður av gróti, verður 97 m og mettur at kosta.	»	1000,00
Tilsamans	kr.	2549,10

Av kostnaðinum fyri garðin verður formannsløn	kr.	250,00
Spreingievni og amboð	»	200,00
Cement og hegn	»	100,00
Aðrar útløgur	»	100,00
Tilsamans *(tilfar og formannsløn)*	kr.	650,00

Viðvíkjandi kongsjørðini upplýsir søknarstýrið, at umsókn er send til Føroya góðsstjórn um keyp av hesum stykki. Kongsbóndin hevur jattað at selja stykkið til kommununa, men svar er ikki aftankomið frá góðsstjórnini. Søknarstýrið nevnir ikki beinteiðis, at ognarjørðin er játtað, men tá prísurin fyri hana er nevndur, kann ætlast, at hesin parturin av grundstykkinum er tøkur.

Váttan um, at grundstykkið er hóskandi til kirkjugarð, liggur við í málinum frá fylkislækna Johs. Chr. Nielsen, Vestmanna.

So statt kann nevndin mæla tinginum til at samtykkja hetta

Uppskot.

1) Tá tann nýggi parturin, sum krevst til viðkan av kirkjugarðinum á Eiði er gjørdur liðugur, sýnaður og góðkendur, veitir tingið Eiðis søkn úr kirkjugrunninum $^3/_5$ av 650 kr. (tilfar og formannsløn) ella ialt 390 kr. til hetta endamál, tó við teimum treytum, at spurningurin um grundstykkið má verða greiddur, áðrenn arbeiðið verður byrjað.

2) Eitt eintak av álitinum verður sent søknarstýrinum fyri Eiðis kommunu.

Tann 19. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 21 atkvøðum—0.

---

26. Kirkjan í Árnafirði($^7/_{III}$)[1]

Kirkjunevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit**:

Klakksvíkar søknarprestur N. J. Rasmussen hevur fyri kirkjunevndina í Árnafirði sent umsókn til tingið um at fáa ein endaligan studning — kr. 589,40 — ið er undirskotið við kirkjubyggingina.

[1]) Sbr. løgtingstíðindi 1936, bls. 56.

Roknskapur yvir kirkjubyggingina er viðlagdur. Millum annað er greitt frá teimum ógoldnu rókningunum, og millum teirra er ein uppá kr. 269,50, sum er fyri veg, ið er gjørdur uttan um kirkjuna.

Nevndin heldur seg ikki kunna seta fram uppskot um at veita studning fyri vegarbeiði, men má halda at hetta arbeiði er kommunalt, og at kommunan eigur at rinda henda pening til Árnfirðingar. Hetta heldur nevndin vera so mikið meira rímiligt, sum henni er gjørt kunnigt, at Arnfirðingar í mong ár hava bildið vegin í kirkjugarðinum og uttanfyri kirkjuna í Klakksvík viðlíka uttan endurgjald. Hin partin av undirskotinum, sum er 320 kr., vil nevndin mæla tinginum til at játta sum síðsta studning til kirkjuna í Árnafirði.

Uppskot.

1) Sum síðsta studning til ta nýggju kirkjuna í Árnafirði verður úr kirkjugrunninum játtaðar 320 kr.

2) Eitt eintak av álitinum verður sent bygginevndini í Árnafirði.

Tann 23. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 20 atkvøðum—0.

---

27. Kirkja í Miðvági ($^{8}|_{III}$)[1]

Kirkjunevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit:**

Tá málið var til viðgerðar í fjør, tók tingið ta støðu, at tað vildi styðja málið við peningastudningi, um kirkjufólkið í Miðvági gevur ájáttilsi um, *at* arbeiðið við at grava út grundina, *at* fáa alt tilfarið til kirkjuna á ástaðið ókeypis, frároknað bilútløgur (bilstjóri við vogni) til koyrslu, líkasum kirkjufólkið má játta *at* stoypa upp múrarnar ókeypis, tó soleiðis, *at* formaðurin verður løntir, meðan í minsta lagi 8 manns arbeiða ókeypis hvønn arbeiðsdag.

Í brævi dagsett 4. oktober 1937 hevur meinigheitsráðið í Miðvági givið kirkjunevndini upplýsing um teirra støðu til kirkjubyggingina, har teir siga:

1) at grundstykkið — 1260 m² stórt — er ókeypis givið Miðvágs meinigheitsráði til byggigrund fyri eina nýggja kirkju,

2) at av frívilligum arbeiði er ájáttað 600 arbeiðsdagar, og at tað verður hildið áfram við at tekna arbeiði,

---

[1]) Sbr. løgtingstíðindi 1936, bls. 53.

3) at kirkjufólkið er byrjað at virka til ein basar, sum ætlan er at halda um nvítusunnuleitið 1938, og

4) at tann kuntanti peningurin er um gott 900 kr.

Annars er upplýst, at sandur og annað tilfar verður fingið til vegar í vetur, og kanska verður eisini grundin grivin og planerað.

Nevndin má halda, at so leingi sum málið ikki er komið longur áleiðis, kan tingið ikki taka endaliga støðu viðvíkjandi peningastuðningi, men mugu heita aftur á meinigheitsráðið um til næstu vanligu tingsetu at senda frágreiðing um, hvat hent er málinum til frama, og hvat basarur og burturluting hevur givið í peningi.

Uppskot.

1) Malið verður goymt til næsta ár.

2) Eitt eintak av álitinum verður sent til meinigheitsráðið í Miðvági.

Tann 15. novbr. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv.—o.

---

28. Útreiðslur viðv. kirkjuvígslu (9/III)

Kirkjunevndin framlegði soljóðandi **uppskot til avgerðar**:

Tingið veitir úr kirkjugrunninum 361 kr., at rinda fyri »Smiriles« undirskot viðvíkjandi kirkjuvígslunum í Skúvoy og Árnafirði í árinum 1937.

Tann 19. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 20 atkvæðum—o.

---

29. Vágs kirkja (10/III)[1].

Kirkjunevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit:**

Í tí vanligu tingsetuni 1936 samtykti tingið viðv. Vágs kirkju:

1) Úr kirkjugrunninum verða játtaðar til at fullføra kirkjuna í Vági í 3 fylgjandi ár — 1937, 1938 og 1939 — ialt 18.000 kr. 6000 kr. hvørt ári, við teimum treytum, at tann pening, sum í væntar til fullføring av kirkjuni, skal kirkjufólki og meinigheitsráðið í Vági hava tryggjað, áðrenn arbeiðið verður byrjað.

2) Kirkjustýrinum verður givið upp í hendi at samarbeiða sum best við meinigheitsráðið í Vági til frama fyri málið, tó undir teimum treytum, sum pkt. 1) í uppskotinum ásetur.

Ein limur av meinigheitsráðinum í Vági, Mørten Poulsen, hevur í hesi tingsetu verið og talað við undirritaðu nevnd um málið, men av tí frágreiðing, sum hann gav, vísti tað seg, at lítið ella einki er gjørt av meinigheitsráðinum í Vági við kirkjumálið síðan seinastu løgtingssamtykt.

Av tí, at kirkjumálið í Vági forðar fyri, at Hovi fær kirkju, soleingi sum hin nýggja kirkjan í Vági ikki verður gjørd liðug, er tað neyðugt at skunda undir, so at kirkjan í Vági verður gjørd liðug sum skjótast.

Tað kann ikki sigast, at meinigheitsráðið í Vági hevur vístídni fyri at fullføra kirkjuna, síðan tingið ífjør samtykti at veita studning til hetta endamál, og um ráðið ikki vísir meira ans fyri at fáa málið framt, verður tingið noytt at enda byggingina eftir sínum tykki við minst møguliga kostnað, soleiðis at vit verða noyddir til at siggja burtur frá tí kostnaði, sum ætlaður var at ganga til fríðkan av kirkjuni.

Nevndin skal tí mæla tinginum til at samtykkja, at kirkjustýrinum verður givið upp í hendi saman við meinigheitsráðinum at skipa soleiðis fyri, at arbeiðið við fullføringini av kirkjuni verður framt sum skjótast, tó undir teimum treytum, sum viðtikið av tinginum ífjør.

Um so er, at meinigheitsráðið ikki undir hesum treytum, sum miða ímóti, at kirkjufólkið í Vági skal veita ein munandi stuðul t. d. við at halda basar ella á annan hátt, fyri nú endiliga at fáa kirkjuna fullførda, vil samarbeiða við kirkjustýrið, fær stýrið upp í hendi at fáa upplýst, hvussu arbeiðið kann verða gjørt liðugt fyri tingsins rokning fyri tann av tinginum játtaða pening. Er tað so, at kirkjustýrið kann faa gjørt arbeiðið liðugt við kostnað, sum ikki verður yvir 20.000 kr., skal stýrið lata arbeiðið gera skjótast møguligt.

Uppskot.

1) Kirkjustýrið fær upp í hendi saman við meinigheitsráðinum í Vági at fáa skipað soleiðis fyri, at arbeiðið við kirkjuna í Vági verður gjørt liðugt sum skjótast, tó undir teimum treytum, sum tingið ásetti ífjør og við tí fyri eyga sum í álitinum ávíst.

---

[1]) Sbr. løgtingstíðindi 1936, bls. 46.

2) Vil meinigheitsráðið í Vági ikki samarbeiða við kirkjustýrið undir teimum í pkt. 1) nevndu treytum, fær kirkjustýrið upp í hendi at lata arbeiðið gera liðugt soleiðis sum ávist í álitinum, og um kostnaðurin ikki fer yvir 20.000 kr.

Tann 10. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 24 atkvæðum—0.

IV. Telefonmál.

30. Frágreiðing frá telefonnevndini(I|IV)[1]

Telefonnevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit**:

Nevndin hevur fingið til umhugsunar frágreiðing frá telefonmillumtinganevndini, og hevur hon kannað eftir, hvussu millumtinganevndin hevur hagreitt tey mal, sum hava verið til viðgerðar millum tingseturnar.

Nevndin hevur ongar atfinningar at gera at hesum starvi hennara og skal seta uppskot fram um at velja eina 3-mannanevnd til saman við telefonstjóranum at skipa fyri øllum malum telefonverkinum viðvíkjandi millum tingseturnar.

Uppskot.

Tingið kjósar eina 3-mannanevnd til millum tingseturnar í felag við telefonstjóran at taka avgerð í øllum málum telefonverkinum viðvíkjandi.

Tann 18. nov. varð uppskot nevndarinnar samykt við 16 atkv.—0.

[1]) Sbr. Løgtingstiðindi 1936, bls. 62.

31. Telefonsambandið við Skúvoy ($^2/_{IV}$)

Telefonnevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit**:

Í 1928 samtyki tingið at veita Skúvoy og Fugloy tráðleyst telefonsamband við Havnina. Hvør av hesum báðum støðunum kostaði telefonverkinum 14-15000 kr. tá ið tær vóru lidnar at taka í brúk. Tey farnu árini hava prógvað, at støðan í Skúvoy umframt at vera dýr at byggja eisini hevur verið dýr í driftini; har aftrat kemur, at tað hevur verið sera torført at havt eitt regluligt samband við oynna. Tað kann í stuttum sigast, at hetta telefonsambandið í royndum hevur verið bæði dýrt og ringt. Millumtinganevndin fyri 1936/37 samtykti tí á fundi 23. januar í ár at taka burtur ta støðina, ið nú er í Skúvoy, og í staðin seta eina lítla stød av somu stødd sum tann í Nólsoy. Henda støðin skal hava samband við eina tilsvarandi lítla stød á Sandi. Stødan á Sandi má tó vera so sterk, at hon um neyðugt kann fáa samband við Havnina.

Eftirstøðurnar hjá Skúvoyar telefonstøðu vóru pr. 31/12. 1936 um 500 kr. Millumtinganevndin álegði tí Skúvoyar kommunu at rinda 200 kr. av eftirstøðunum, áðrenn telefonstøðan varð broytt, meðan hinar restandi 300 kr. skuldi rindast við 100 kr. um árið. Kommunustýrið varð gjørt kunnugt við hesa nevndarsamtykt, men noktaði at taka við tí bjóðaða telefonsambandið eins og tað noktaði at ganga inn undir tær ásettu treytir. Av hjálagda brævi, dagsett 20/9. 1937, sæst, at sóknarstýrið tó hevur tikið við telefonini, teimun varð boðið, men at tað ikki sá sær føri fyri at lúka ta gjaldstreyt, millumtinganevndin hevði alagt.

Nevndin er samsinnað við millumtinganevndina um, at Skúvoyar kommuna skal betala 200 kr. av eftirstøðunum, áðrenn nýggj støða verður stovnað. Men samstundis skal nevndin mæla til, at tann eykaútreiðlsa uppá 150 kr. um árið, kommunur við radiostød hava fram um aðrar, verður avtikin. Hesin spurningur verður at viðgera sum serstakt mál, og skal nevndin tí ikki her seta nakað uppskot harum.

Kostnaðurin við eini litlari stød úti í Skúvoy eins og tann í Nólsoy kann metast til .....ca. 500 kr., tá ið arbeiði við uppsetan av støðini ikki er roknað við.

Ein samsvarandi stød á Sandi kann metast at kosta ca. 500 kr.

Tá ið royndir hava sýnt, at tílíkar smáar støðir umframt at vera bíligar eisini eru álítandi, kann nevndin mæla tinginum til at samtýkkja hesa skipan.

Uppskot

1) Tingið játtar, at skipanin viðvíkjandi telefonsambandinum við Skúvoynna verður broytt soleiðis sum í álitinum ávíst.

2) Tann neyðturvuligi peningur, ca. 1000 kr., til hina undir pkt. 1 umrøddu skipan verður goldin av telefonverkinum.

3) Telefonsambandið við Skúvoynna verður ikki at stovna, fyrr enn Skúv-

oyar kommuna hevur goldið 200 kr, av eftirstøðunum til telefonverkið pr. 31/12. 1936.

Tann 22. novbr. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 17 atkv.—0.

---

32. Útreiðslur viðv. radiotelefonstøðunum ($^3|_{IV}$)

Telefonnevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit**:

Sóknarstýrið fyri Hestoyar kommunu søkir í brævi av 1. sept. í ár um, at tingið sjálvt tekur tær eykaútreiðslur til radiostøðirnar, sum tær avvarandi kommunur nú hava.

Málið hevur verið til viðgerðar í millumtinganevndini, og gevur hon Hestoyar kommunu viðhald í, at skipanin, sum hon nú er, er órættvís við tað, at byrðurnar hjá kommununum við radiostøð eru tyngri, enn hjá teimunm sum bert hava vanligar telefonstøðir, og mælir hon tí til, at hetta verður broytt.

Spurningurin um løniviðurskiftini á telefonstøðunum úti á bygd var til viðgerðar í tingsetuni 1935, og vórðu tey broytt á tann hátt, at tað kom at minka um útreiðslurnar til støðirnar hjá kommununum (sbr. Lagtingstíðindi 1935, bls. 60), meðan viðurskiftini viðv. radiostøðirnar vóru óbroytt. Hetta kann kanska sigast at vera eitt misteki, sum tá varð gjørt. Sjálvt um driftin av eini radiostøð er dýrari enn driftin av eini vanligari telefonstøð — og tað er sjálvandi grundin til tað umrødda eykagjaldið — so skal nevndin mæla til, at hetta gjald verður strokið, tá ið tað ivaleyst vil kennast sum ein stórur lætti hjá teimum ávarandi smáu kommununum og ongan peningligan týdning kann ætlast at hava fyri telefonverkið.

Nevndin skal tí eins og millumtinganevndin mæla til, at hetta árliga eykagjald uppá 150 kr. dettur burtur, og at radiotelefonstøðirnar koma undir somu treytir sum allar hinar.

Uppskot.

Frá 1. januar 1937 skulu tær kommunur, sum hava radiotelefonstøðir, verða fritiknar fyri at rinda hitt árliga eykagjaldið av 150 kr., og skulu radiostøðirnar viðvikjandi løningsviðurskiftum verða javnstillaðar við allar hinar.

Tann 22. novbr. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv.—0.

---

33. Telefonsamband við Suðuroynna (4/IV)[1]
og
Tráðleys telefon við útheimin (5/IV)

Telefonnevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning**:

En Række Firmaer paa Suderø har atter i Aar ved Skrivelse af 27. Oktbr. d. A. andraget om Tingets Medvirkning til, at der oprettes en Radiotelefonforbindelse Suderø—Thorshavn, ligesom det henstilles til Tinget at fremskynde Sagen mest muligt, idet der henvises til, at Suderø med Hensyn til Telefonforbindelse staar langt tilbage for de fleste Udøer, der jo for lang Tid siden har faaet Radiotelefon. Spørgsmaalet om Etablering af en Telefonforbindelse med Suderøen og Etablering af en Radio-Telefonforbindelse Færøerne-København var til Behandling i sidste ordinære Lagtingssamling, i hvilken Tinget vedtog saalydende Forslag:

Spørgsmaalet vedrørende Telefonforbindelse mellem Suderø og de nordlige Øer samt Spørgsmaalene vedrørende Opførelse af en kraftigere Sender fra Telefoncentralen i Thorshavn og Etablering af en traadløs Telefonforbindelse Færøerne—København overgives til det mellem Samlingerne staaende Telefonudvalg, som under Henvisning til det i Betænkningen anførte vil have at foretage det videre fornødne, hvorefter Sagen vil være at forelægge Tinget til næste ordinære Lagtingssamling.

Sagen er den 25. Februar d. A. forelagt Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsnet, idet man har anmodet dette om at udtale sig, dels om Muligheden for Etablering af en Forbindelse i den omhandlede Retning, dels om den tekniske Side af Sagen, herunder de anslaaede Udgifter ved Radiofonistationernes Anskaffelse, disses Kapacitet og Muligheden for Etablering af Forbindelser med det almindelige Telefonnet.

I Skrivelse til Vinnunevndin af 12. Oktbr. d. A. fremsætter Generaldirektoratet sit Syn paa de omhandlede Radioforbindelser. Skrivelsens første Afsnit indeholder en teknisk Redegørelse for, hvorledes de forskellige Sender- og Modtageranlæg af Hensyn til de herskende Transmissionsforhold bør ligge i Forhold til hinanden, hvorefter de økonomiske Forhold vedrørende de forskellige Forbindelser behandles i et særligt Afsnit. Sagen behandles iøvrigt ud fra følgende 3 Alternativer:

1) Radiotelefonforbindelse København—Færøerne.
2) Radiotelefonforbindelse Thorshavn—Suderø.
3) Radiotelefonforbindelserne København—Færøerne og Thorshavn—Suderø (samtidigt Anlæg og samtidig Drift).

Endelig henledes Opmærksomheden paa de nuværende Koncessionsforhold med Hensyn til de nævnte Forbindelser. I Generaldirektoratets oftnævnte Skrivelse udtales:

1) ad Radiotelefonforbindelse København—Færøerne.

En Radiotelefonforbindelse København—Færøerne vil kunne etab-

[1] Sbr. løgtingstíðindi 1936, bls. 40.

leres paa samme Maade som den den 1. August 1935 aabnede Radiotelefonforbindelse Danmark—Island.

I København (Skamlebæk og Lyngby) vil det formentlig blive nødvendigt at anskaffe en ny Modtager til et Beløb af 4.000 Kr., men ellers vil det samme Materiel, som anvendes til Forbindelsen med Island, uden videre kunne benyttes ogsaa til en eventuel Forbindelse med Færøerne. Der vil saaledes ikke paa denne Side kræves andre Anlægsudgifter end nævnte Beløb for at etablere Forbindelsen, og en Forøgelse af Driftsudgifterne vil kun fremkomme i den Tid, Forbindelse til Færøerne eventuelt holdes aaben udover Aabningstiden for Islandsforbindelsen, for Tiden fra Kl. 13 til Kl. 16.

Paa Færøerne vil det være nødvendigt at oprette en ny Kortbølgesenderstation ved Thorshavn. Den nuværende Kortbølgesender i Thorshavn vil ikke kunne anvendes, og dens Beliggenhed sammen med Modtagerstationen vil ikke kunne opretholdes, hvis der skal etableres Telefoni med København. Sender og Modtager maa da adskilles med en indbyrdes Afstand paa mindst 1 km og med særskilt Retningsantenne for Sender og Modtager.

En rimelig Ordning vil det formentlig være, at Modtageanlægget etableredes i den nuværende Radiostation, hvor der formenes at være god Mulighed for ved en Udvidelse af Arealet at anbringe den nødvendige Retningsantenne. Senderen anbringes i en ny Bygning 1 à 2 km fra den nuværende Station paa et passende Areal. Til den nye Bygning flyttes da desuden samtlige ældre Sendere, idet disse ikke vil kunne forblive paa Modtagerstationen; i den nye Bygning skulde saaledes samles *alle Sendere ved Thorshavn* (eventuelt med Undtagelse af de af Færøernes Amtskommunes Telefonvæsen benyttede mindre Sendere for Samtaler med Smaaøerne).

Udgifterne til Sender og Modtager med Antenneanlæg samt Telefonudstyr paa Færøerne for en Forbindelse med København kan skønsmæssigt anslaas til lidt over *100.000 Kr.* Heri er *ikke* indbefattet *Bygnings- og Ledningsanlæg*. Saafremt den ovenfor nævnte Ordning gennemføres, maa der regnes med Udgifter til Bygning for den nye Senderstation og Ledningsanlægget mellem Sender- og Modtagerstation samt Grund til Retningsantennerne. Hertil kommer endvidere Udgifterne for Flytning af de ældre Sendere.

Udgifterne til Bygning, Grund og Ledningsanlæg vil man først kunne komme nærmere ind paa, naar Beliggenheden af en eventuel ny Station er fastlagt. Antagelig vil Beløbet komme til at ligge mellem *50.000* og *100.000 Kr.*

2) ad Radiotelefonforbindelse Thorshavn—Suderø.

For Etablering af denne Forbindelse har forskellige Muligheder været undersøgt, dels med Anvendelse af ultrakorte, dels med Anvendelse af korte Bølger. Den af disse Muligheder, man vil anse for bedst egnet, er Anvendelse af korte Bølger med Stationer placeret i eller ved Thorshavn og Tveraa.

I Thorshavn vil Sender- og Modtageranlæggene mest hensigtsmæssigt kunne anbringes i de ovenfor nævnte Sender- og Modtagerstationer, saafremt der indrettes en Telefonforbindelse med København efter den angivne Ordning. Selvom Telefonforbindelsen med København ikke etableres nu, maa der alligevel — ved Oprettelse af en Forbindelse med Suderø — i Thorshavn foretages en Adskillelse af Sender og

Modtager, og det vil da formentlig i alle Tilfælde være rigtigt at indrette Bygninger og Ledningsanlæg saaledes, at de ogsaa kan tjene en eventuel senere Forbindelse med København.

Udgifterne til Sendere og Modtagere med Antenneanlæg samt Telefonudstyr for Tilslutning til det almindelige Telefonnet i Thorshavn og Tveraa kan skønsmæssigt anslaas til 100.000 Kr. ekskl. Bygninger og Ledningsanlæg.

En Formindskelse af denne Udgift vil eventuelt kunne ske paa en af følgende to Maader:

Den i Aar paa Thorshavn Radio opstillede nye Rørsender for Telegrafforbindelse med Suderøen m.v. har muligvis tilstrækkelig Effekt til at gøre Fyldest som Sender i et Telefonkredsløb, naar den flyttes til en særlig Senderstation som paaregnet i Forslaget. Denne Sender vil dog kun kunne anvendes til et begrænset Antal Samtaler daglig, hvis det ikke skal gaa ud over Kysttjenesten, hvortil Senderen ogsaa benyttes. En særlig Sender maa under alle Omstændigheder anses for nødvendig, hvis Antallet af Telefonsamtaler blot overstiger 15—20 pr. Dag. Besparelsen ved kun at anskaffe en Sender til Tveraa andrager ca. 15.000 Kr.

Saafremt Forbindelsen med København etableres, vil den herfor bestemte Sender kunne benyttes til Forbindelsen med Suderøen udenfor den Tid, hvor Forbindelsen med København er aaben. Herved vil opnaas en tilsvarende Besparelse i Etableringsudgifterne for Suderø-Forbindelsen, men det bliver ikke muligt for Suderø-Abonnenterne at opnaa Forbindelser med København eller derudover.

Transmissionsforholdene mellem Thorshavn og Tveraa maa anses for ugunstige, hovedsagelig paa Grund af, at Tveraa ligger umiddelbart bag et 400 m højt Fjeld; en Forbedring af Forholdene vil kunne opnaas ved at lægge Stationen 3—4 km borte og forbinde den med Tveraa ved Ledninger. I modsat Fald maa man regne med at give Stationen ret stor Effekt. Hvilken Løsning, der bliver den billigste, maa nærmere undersøges. Man vil regne, at en Forbindelse udført efter heromhandlede Forslag vil udvise god Driftssikkerhed, saaledes at kun meget stærke elektriske Uvejr vil medføre Lukning af Forbindelsen.

ad Radioforholdene paa Færøerne i Almindelighed.

Ved ovenstaaende Forslag har man haft for Øje at søge de færøske Radioforhold i det hele taget bragt ind i en god og rationel Udvikling. Ved den Adskillelse af Sendere og Modtagere, der efter Forslaget er paaregnet i Thorshavn, saavel ved Oprettelse af Forbindelse med København som ved Oprettelse af Forbindelse med Suderø, opnaas der ogsaa Fordele for Stationens almindelige Virksomhed som Kyststation. Der vil saaledes være Mulighed for at udstyre Stationen for «Modtale», hvorved Samtaler fra Skibe kan overføres til Telefonnettet, og Stationernes forskellige andre Tjenester paa lange og korte Bølger kan komme til at foregaa helt uafhængig af hinanden.

3) ad Koncesssionsforholdene.

I Henhold til § 7 i den Det Store Nordiske Telegrafselskab meddelte Koncession paa Islandskablet skal der ikke i Koncessionstiden kunne gives nogen anden end Selskabet Koncession paa Kabler eller andre til offentligt Brug bestemte elektriske Forbindelsesmidler mellem Island

og Færøerne indbyrdes eller mellem Island og Færøerne og nogen Del af Europa.

Der maa altsaa, forinden Radiotelefonforbindelsen København—Færøerne kan oprettes, forhandles med Det Store Nordiske Telegrafselskab herom i Lighed med, hvad der skete forinden Oprettelsen af Radiotelefonforbindelsen Danmark—Island.

Ved en saadan Forhandling maa der vel ogsaa tages Hensyn til, at Færøerne kan faa Radiotelefonforbindelse med Island.

4) ad Økonomiske Forhold,

1) Radiotelefonforbindelse København—Færøerne.

Idet man i Henhold til foranstaaende anslaar Etableringsudgifterne for denne Forbindelse til omkring 200.000 Kr., vil den aarlige Amortisation og Forrentning af denne Kapital efter de gældende Regler andrage ca. Kr. 18.500.

Under Forudsætning af, at Forbindelsen holdes aaben 3 Timer daglig, samt at Udgifterne til Betjening, Lys, Varme m.m. deles med de 2 Sæt Sendere og Modtagere paa Kyststationen i Thorshavn, anslaas de aarlige Udgifter ved den egentlige Drift paa Færøerne at andrage ca. Kr. 12.000.-.

Saafremt Forbindelsen holdes aaben samtidig med Radiotelefonforbindelsen til Island, paaløber der ingen Driftsudgifter i København udover ca. Kr. 400,00 aarlig til Amortisation og Forrentning af en ny Modtager. Dette Beløb er indbefattet i ovennævnte 18.500 Kr.

De samlede aarlige Driftsudgifter kan saaledes anslaas til *ca. Kr. 30.000.*

2) Radiotelefonforbindelse Thorshavn—Suderø (Tveraa).

Med en Anlægskapital anslaaet til Kr. 130.000, hvoraf Kr. 30.000 er beregnet til Bygninger, Arealer, Ledningsanlæg i Thorshavn og Tveraa, medens Resten 100.000 Kr. er beregnet til Sendere, Modtagere, Antenneanlæg og Telefonudstyr de nævnte to Steder, vil de aarlige Udgifter til Amortisation og Forrentning andrage ca. Kr. 12.000.

Under Forudsætning af, at Forbindelsen er aaben 12 Timer daglig, og at begge Stationer gøres automatisk arbejdende saavel for Senderanlæggene som for Modtageranlæggenes Vedkommende, kan de egentlige Driftsudgifter skønnes at ville beløbe sig til ca. Kr. 20.000 aarlig.

De samlede Driftsudgifter vil saaledes ialt andrage ca. *Kr. 32.000.*

3) Radiotelefonforbindelserne København—Færøerne og Thorshavn—Suderø
(samtidigt Anlæg og samtidig Drift).

Saafremt begge Forbindelser etableres samtidigt, vil der i Anlægsudgift kunne spares ca. 15.000 Kr. paa Radiotelefonforbindelsen Thorshavn—Suderø, idet man til denne Forbindelse vil kunne drage Fordel af de til Forbindelsen København—Færøerne beregnede Bygninger, Arealer og Kraftanlæg. Ved samtidig Drift af begge Radioforbindelser under ovennævnte Forudsætninger vil man formentlig ikke opnaa væsentlige Besparelser, saaledes at de samlede Driftsudgifter vil beløbe sig til ialt ca. *Kr. 60.000* aarlig.

Sagen har været til Erklæring hos Driftsbestyrer Ing. L. Zachariasen, der udtaler følgende:

»Med Skrivelse af 12. Oktober d. A. fra Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet er hele Radioordningen paa Færøerne taget op til samlet Drøftelse. Der er al Grund til fra Lagtingets Side at tage den af Generaldirektoratet skitserede Ordning op til velvillig Overvejelse. Man har fra Telefonvæsenets Side været klar over, at hvis Energien i Telefonvæsenets Sender i Thorshavn skulde forøges, og Benyttelsen af den udvides, vilde man blive nødt til at flytte Senderen bort fra Telefonstationen (se Lagtingstidende 1936, den ordinære Samling, Side 69, Linie 3 fra oven). Saa snart der fra Telefonvæsenets Side er Tale om Oprettelse af en særlig Radiofonistation til et (eller flere) Senderanlæg, betyder det forøgede Betjetjeningsudgifter. Naar man ser rationelt paa Forholdene, vil man kunne indse, at en samlet Ordning af hele Radiospørgsmaalet paa Færøerne maa betyde en Besparelse i Forhold til Effektiviteten eller til den Nytte, man vil kunne faa af Anlæggene. Spørgsmaalet om Radiotelefon til Suderø og til København (og Reykjavik) beror i allerhøjeste Grad paa, hvormeget man mener at kunne ofre paa Anlægget og paa den aarlige Drift. Ligeledes maa man gøre sig klart, hvem der økonomisk skal hæfte for saavel Byggeomkostningerne som de aarlige Driftsudgifter. Der maa man nærmest gaa ud fra, at der kun bliver Tale om Staten og Lagtinget.

Generaldirektoratet berører i overmævnte Skrivelse Spørgsmaalet om Koncessionsforholdene og henviser i saa Henseende til Forhandlingerne med Det Store Nordiske Telegrafselskab, dengang Radiotelefonforbindelsen Danmark—Island blev oprettet. Et tilfredsstillende Resultat af en lignende Forhandling er selvfølgelig en Forudsætning for den skitserede Ordning af Radioforholdene.

En Radiotelefonforbindelse til Suderø saavel som til København (og Reykjavik) forudsætter, at der findes et Telefonnet til Disposition paa Færøerne. Da alt, hvad der findes af Telefonlinjer paa Færøerne henhører under Telefonvæsenet, der ejes af Lagtinget, vil en Ordning som den skitserede under alle Omstændigheder berøre Telefondriften. Man vil kunne henvise til, at ved Slutningen af Sommeren 1938 vil Telefonvæsenet antagelig have et forholdsvis godt udbygget Jordkabelnet i Thorshavn, der forgrener sig temmelig langt ud i Periferien af Byen. Paa Tveraa findes der kun Jordkabler paa den østlige Side af Trangisvaagfjorden, medens Linierne fortsætter i Luftledninger paa den vestlige Side af Fjorden, hvor man maa antage, Direktoratet har tænkt sig Radiotelefonstationen paa Suderø anbragt for at komme bort fra det 400 m høje Fjeld Øst for Tveraa Bygd.

Ved Thorshavn maa man tænke sig den fælles Bygning for Senderstationerne anbragt i Nærheden af en Landevej, og hvis man som angivet i Direktoratets Skrivelse skal holde den mindst 1 à 2 km borte fra Modtagerstationen i Byen, maa man nærmest tænkte sig den anbragt «uppi á Varða» (Afst.: ca. 2 km) eller «á Velbastaðhálsi» (Afst.: ca. 4 km). En rigelig Forsyning af Linier »uppi a Varða« vil gennemføres uden uforholdsmæssig store Udgifter for Telefonvæsenet, naar Jordkabelnettet i Thorshavn først er udbygget. Til »Velbastaðháls« vil Linieforsyningen koste noget mere. Sendestationerne vilde i Henhold til foranstaaende komme til at lige i en Højde over Havet paa mindst 200 m. Kraft til Senderanlægget paa Suderø kan man faa forholdsvis billig fra det kommunale Elektricitetsværk. Ved Thorshavn maa man forudsætte bygget et særligt Kraftanlæg i Sendestationernes Bygning, da saavel Prisforholdene som Spændingsfald paa Ledningerne sikkert vil stille sig hindrende i Vejen for Kraftaftagning fra det kommunale Jævnstrømselektricitetsværk.

Generaldirektoratet anslaar de aarlige Driftsudgifter paa et samlet Anlæg (Suderø og København) til ialt ca. 60.000 Kr., herunder Forrentning og Amortisation af Anlægskapitalen. Anlægget vil selvfølgelig ogsaa give en vis aarlig Indtægt, men det vil være uhyre vanskeligt paa Forhaand at anslaa denne Indtægt, da den sikkert vil afhænge stærk af de Takster, man vil benytte. Det eneste Grundlag, man har at holde sig til, er Omsætningen gennem den nuværende Suderøforbindelse paa færøsk Omraade. For den nordgaaende Trafiks Vedkommende synes den maanedlige Omsætning at svinge mellem ca. 500 til ca. 700 Kr. Hvis der etableres en tilfredsstillende Radiotelefonforbindelse, maa man antage, at Omsætningen omtrent vil kunne fordobles, d. v. s. at man i nord- og sydgaaende Retning vil kunne omsætte ca. 2400 Kr. pr. Maaned eller ca. 28.800 Kr. om Aaret. De Indtægter, der kan indtjenes gennem en Telefonforbindelse til Danmark og Island samt til Skibe, vil man ikke paa Forhaand kunne udtale sig om. Man kunde maaske danne sig et Skøn derover ved at undersøge, hvormeget der omsættes paa Danmark—Islandsforbindelsen.

Selvfølgelige maa man sige, at Rentabiliteten af det samlede Anlæg er noget tvivlsom, men man mener dog, at den er værd nøjere at undersøge.«

Efter at have anført foranstaaende, finder Udvalget Anledning til at fremsætte følgende:

Det kan formentlig næppe være Tvivl underkastet, at man, stillet overfor Valget: Kabel- eller Radiotelefon, naar Talen er om en Telefonforbindelse Thorshavn—Suderø, afgjort maa foretrække en Radiotelefonforbindelse. De Erfatinger, man har gjort med Hensyn til Brugen af Kabler her paa Øerne, specielt vedrørende Suderøforbindelsen, taler afgjort imod fortsat Brug af Kabler, selvom man vælger den gunstigst mulige Beliggenhed som fra Tveraa lige ud af Trangisvaagfjorden og nordpaa ca. 10 km Øst for Lille Dimon til Husevig, hvorved man mener at opnaa temmelig gode Bund- og Strømforhold, og ikke som sidst fra Skarvenes til Sandvig. Kabelforbindelsen har vist, at en saadan foruden at være betydelig dyrere at anskaffe (ca. 500.000 Kr.) ogsaa grundet paa Kablernes korte Levetid er dyre i Driften.

Da denne Sag uomtvistelig har en tet nær Tilknytning til Amtskommunens Telefonvæsen, vil det kun være naturligt, at Telefonvæsenet efter Evne bidrager til en forsvarlig Løsning, ligesom betydelige Tilskud fra Staten sikkert vil være nødvendige for Sagens Gennemførelse. Det er maaske derfor ikke af Vejen, — da Løsningen af nærværende Sag i sidste Instans bliver et Spørgsmaal om Penge — i denne Forbindelse at indskærpe Nødvendigheden af i Fremtiden i højere Grad end hidtil at anvende de ved Telefonvæsenet indtjente Midler enten kun til videre Udbygning af selve Telefonanlægget eller til Løsning af Opgaver, der som de foreliggende naturlig sorterer under Telefonvæsenet. Man kan saaledes paapege, at skal Telefonvæsenet blive i Stand til at imødekomme foreliggende og lignende berettigede Krav, kan man ikke fortsætte med at yde Laan og Tilskud til Formaal, der maa siges at være Telefonvæsenet som saadant helt uvedkommende. Man kan saaledes nævne, at der fra Telefonvæsenet til Dækning af Underskudet ved Driften af Kystbaaden »Smiril« ialt er ydet ca. 60.000 Kr. ligesom der til Sygehuset i Klaksvig er ydet et Laan paa 15.000 Kr. Hertil kommer, at Driftsoverskudet for Telefonvæsenet ganske naturligt nu er betydelig mindre end før. Medvirkende hertil er bl. a. Lønordningen af

1936, der paaførte Telefonvæsenet en yderligere Udgift paa ca. 11.000 Kr. til Lønning af Bygdestationerne.

Der kan formentlig ikke være Tvivl om, at Færø Amtskommunes Telefonvæsen alene ikke magter økonomisk den foreliggende Opgave, selvom den begrænses til kun at omfatte Forbindelsen Thorshavn—Suderø. Paa den anden Side maa Endemaalet være en Forbindelse København—Færøerne—Reykjavik, og selvom man dennegang kun skulde bestemme sig for førstnævnte Forbindelse, maa det i alle Tilfælde være rigtigt at indrette Bygninger og Ledningsanlæg saaledes, at de ogsaa kan tjene en eventuel senere Forbindelse med København.

Det, der foreligger i Generaldirektoratets Skrivelse, er en skitseret Plan for de to Radiotelefonforbindelser: Thorshavn—Suderø og København—Færøerne. Det er efter Udvalgets Skøn hverken tilraadeligt eller muligt paa foreliggende Grundlag at tage endelig Stilling til nævnte Forbindelser. Inden dette kan ske, vil det være nødvendigt — som fremhævet af Driftsbestyrer Zachariasen — at der skaffes Klarhed over forskellige herhenhørende Forhold, saaledes at Sagen ligger fuldt belyst. Der maa saaledes skaffes Klarhed over

1) under hvilke Betingelser Anlægget kan oprettes (Koncessionsforhold),
2) hvordan og under hvis Ansvar Anlægskapitalen skal tilvejebringes samt
3) hvem der tager det økonomiske Ansvar for Driften (Indtægter og Udgifter) og i Tilfælde af en Deling: hvordan denne skal foregaa,
4) under hvilke Betingelser Telefonvæsenets Linjer benyttes til Viderebefordring af Radiosamtaler og Radiotelegrammer i Tilfælde af, at Telefonvæsnet ikke bliver Indehaver af Radiotelefonanlæggene.

Man bør fra Lagtingets Side først søge alle disse Forhold klarlagt, da det som bekendt er Staten, der har Eneret til at drive Radiofonistationer paa Færøerne og som Følge deraf kan meddele andre Ret dertil, og da det er Store Nordiske Telegrafselskab, der har Koncession paa de Forbindelser, der her er Tale om. Man gør i denne Forbindelse opmærksom paa, at Telegrafisenderne tænkes samlet under samme Tag som Radiotelefonsenderne, og Modtageanlæggene tænkes stillet op paa den nuværende Radiostation (Telegrafstationen). Tinget bør derfor formentlig gennem vore Rigsdagsrepræsentanter søge Forhandling med Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet og med det Store Nordiske Telegrafselskab angaaende de omtalte Forhold, og i Tilfælde af et gunstigt Resultat af Forhandlingerne foranledige udarbejdet et detailleret Projekt over den samlede Radioordning.

Endelig er der under 1. Behandling af nærværende Sag i Tinget fremført, at Radiofonien i det egentlige Kongerige, der raader over store Pengemidler, i adskillige Byer nede i Danmark har oprettet de saakaldte »Studier«, hvorfra Foredrag, Reportage vedrørende Sport o. l. kan transmitteres over Kalundborg Radio. Det er formentlig ikke udelukket, at Radiofonien i Danmark ogsaa er interesseret i at faa oprettet et Studie her paa Øerne og eventuelt være villig til at yde en passende økonomisk Støtte til Virkeliggørelse heraf.

Først naar alle de her anførte Forhold ligger klart belyst, bør Lagtinget tage Stilling til Sagen.

Forslag.

Landsnevndin i Forbindelse med Telefonnevndin bemyndiges til under Henvisning til det i Betænkningen anførte at føre de videre fornødne Forhandlinger, eventuelt ved vor Rigsdagsrepræsentanter, med Ministeriet for offentlige Arbejder og Store Nordiske Telegrafselskab samt Danmarks Radiofoni, hvorefter Sagen atter vil være at forelægge for Lagtinget til næste ordinære Samling.

Tann 10. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 24 atkvøðum—0.

---

34. Gjald fyri telefonsamanstillingar(6/IV)[1]

Telefonnevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit**:

Í tingsetuni 1936 vóru tvær umsóknir um hægri gjald fyri samanstillingar til viðgerðar á tingi, ein frá sóknarstýrinum fyri Viðareiðis kommunu um at hækka hetta gjald fyri støðina í Hvannasundi, og ein frá støðini á Oyrareingjum.

Samtykt var:

1) at lata málið upp í hendurnar á millumtinganevndini, sum til komandi tingsetu skuldi skaffa til vegar eitt hóskandi grundarlag fyri eini lønskipan viðvíkjandi samanstillingum.

2) Millumtinganevndin var biðin um at kanna eftir og, um orsøk var til tess, fyribils at hækka um hetta gjald hjá telefonstøðunum á Oyrareingjum og í Hvannasundi.

Síðan hevur málið verið til viðgerðar í millumtinganevndini, og hevur hon samtykt, at støðin á Oyrareingjum fyribils skal hava 50 kr. ekstra, av tí at samanstillingararbeiðið er økt so mikið a hesi støðini, meðan spurningurin viðvíkjandi Hvannasundi er burturdottin, tá Hvannasund ikki meira er samanstillingarstøða.

Umframt hesar tvær áðurnevndu støðir hevur millumtinganevndin eisini viðgjørt samanstillingarspurningin viðvíkjandi *Vestmanna—Kvívík*, og skjýtur nevndin upp, at tær 400 kr., sum Vestmanna nú fær fyri samanstilling, verða býttar millum hesar støður, hvør við 200 kr. fyribils, av tí at Kvívík hevur yvirtikið minnst helvtina av samanstillingunum frá Vágum. Aftaná at millumtinganevndin hevði tikið hesa støðu, hevur fyristøðukvinnan

[1]) Sbr. Løgtingstiðindi 1936, bls. 73.

fyri Vestmanna telefoncentral, Olvina M. Christiansen, í brævi til tingið, dagsett 4. novbr. í ár, kæra seg um hesa viðgerð og heldur fram, at Vestmannastøðin eigur at hava størri samanstillingargjald enn Kvívík, tí hennara arbeiði er størri.

Av tí at áðurnevndu og tílíkir spurningar ivaleyst standa í samband við ta skipan fyri samtalugongd, sum nú er galdandi, skal nevndin loyva sær at siga nøkur orð um hana, eins og nevndin skal vísa á hjálagda brev frá telefonstjóranum, hvarí hann framheldur síni sjónarmið um málið.

Høvuðsvansin við tí núgaldandi skipan er tann, at ein mongd av smáum støðum við lítlum telefonbrúki liggja inni á høvuðslinjum og tarna samferðsluna eftir hesum linjum. Tað er ikki ov nógv sagt, at tað í mongum førum ikki er møguligt at vinna fram við samtalu vegna hesar smáu støður. Endamálið má tí vera at fáa lagt allar smærri støðir inn á hjálinjur sum teymar inn á høvuðsstøðirnar. Øll samanstilling av linjum verður tá gjørd á høuðsstøðunum. Hetta er sjálvsagt eisini samstundis til stórt peningaligt tap fyri telefonverkið, sum eyvitað heldur ikki kann útnyttast til fullnar við eini tílíkari skipan.

Høvuðsstarvið í teimum komandi árum má tí miða ímóti at fáa »system«, plan, í okkara telefonbygging. Nevndin vil tí skjóta uppá, at hesin spurningur verður givin millumtinganevndini saman við telefonstjóranum til umhugsan, og hevur hon til komandi tingsetu et seta uppskot til skipan, ið miðar móti hesum.

Tað vil av tí, ið fram er flutt, skiljast, at so leingi arbeiðið við at »rudda upp« á høvuðslinjunum ikki er liðugt, vil tað vera ógjørligt hjá millumtinganevndini — soleiðis sum tingið samtykti í fjør — at seta fram uppskot til eina fasta skipan fyri samanstillingar. Nevndin skal tí mæla til, at tað verður givið millumtinganevndini heimild til, tá ið týdningarmiklar broytingar eru við samanstillingararbeiðinum hja eini stød, fyribils at áseta hóskandi gjald svarandi til arbeiðið, ið gjørt verður.

Uppskot.

1) Sum árligt fyribilsgjald fyri samanstillingar, roknað frá 1. januar 1937, verður at rinda telefonstøðini í Vestmanna 250 kr. og stødini í Kvívík 200 kr.

2) Annars verður givið telefonmillumtinganevndini heimild til, tá ið tørvur er til tess, at gera neyðturviligar broytingar viðvíkjandi hesum gjaldi.

3) Millumtinganevndin saman við telefonstjóranum verður biðin um gjølla at umhugsa spurningin viðvíkjandi telefonverksins skipan og til komandi tingsetu seta fram uppskot um, hvussu fram eigur at verða farið við hesum arbeiði í komandi árum.

Hans Nolsøe o. fl. framlegði soljóðandi **Ændringsforslag**:

I Stedet for Forslagets Punkt 1 sættes:

Sum árligt fyribilsgjald fyri samanstillingar, roknað frá 1. januar 1937, verður at rinda telefonstøðini í Vestmanna 325 kr. og stødini í Kvívík 200 kr.

Tann 1. desember var broytingaruppskotið samtykt við 16 atkvøðum—0. Uppskot neyndarinnar pkt. 1) var hareftir burturdottið; pkt. 2) og 3) vórðu samtykt við 17 atkv.—0.

---

35. Tráðleys telefon á Stóra Dímun (7/IV)[1]

Telefonnevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit**:

Spurningurin um tráðleyst telefonsamband við St. Dímun var til viðgerðar á tingi í setuni 1935, og varð tá samtykt at lata málið upp í hendurnar á millumtinganevndini, sum skuldi kanna eftir, um tað var møguleiki fyri, at vitastýrið vildi taka lut í útreiðslunum viðvíkjandi einum tílíkum telefonsambandi. Vitastýrið hevur svarað í brævi av 2/3. í ár, og sæst harav, at stýrið ikki er hugað til at taka lut í útreiðslunum.

Aftur í ár er umsókn komin frá bóndanum á St. Dímun Ole Jacob Johannesen, um at fáa tráðleyst telefonsamband. Telefonstjórin hevur havt málið til ummælis, og er hetta viðlagt sakina.

Byggikostnaðurin fyri eina slíka lítla stød, sum t. d. kann skiljast í Skúvoy, kanska á Sandi í vanligum líkindum, er mettur til at verða:

Tilfarið til ein lítlan sendara kostar	ca.	75	kr.
Mastrar o. t.	»	150	»
Ymist	»	75	»
Móttakari (telefonverkið eigur ein sovorðnan), virði	»	200	»
Tilsamans	ca.	500	kr.

tá er arbeiðsløn ikki viðroknað.

Byggikostnaðurin er soleiðis ikki stórur og kan tí ikki avgjørt forða fyri, at Dímun fær telefon. Tað, sum kan koma at kosta nakað, er harímóti driftin av stødini, men annars hava royndirnar við teimum smáu stødunum sýnt, at tær eru ógvuliga driftssikrar. Tað hevur soleiðis t.d. enn einki brek verið á telefonsambandinum við Kultur. Av tí, at tað er eittans hús á St. Dímun, verður neyðugt at hava aðra skipan fyri hesa tráðleysu stødina enn fyri hinar.

Tað kann soleiðis ætlast, at Skúvoyar kommuna neyvan vil rinda nakað gjald til hana eins og aðrar gera. Bóndin á Dímun má eisini plikta seg og síni til at passa stødina fyri einki. Nevndin vil eisini halda, at bóndin má vera so sterkt interesseraður í at fáa stødina, at hann lønaleysur vil hjalpa til at flyta góðs og annað neyðturvuligt uppá oynna eins og hann vil hjálpa til við byggingina o. t.

Av tí, at nevndin má rokna við, at bóndin vil nýta móttakaran á

---

1) Sbr. løgtingstíðindi 1935, bls. 58.

stødini til at lurta eftir tíðindum frá úthéiminum, kundi tað kað kanska **verið** grundir fyri at álagt honum eitt lítið árligt gjald fyri brúk av streymi, men má nevndin halda vera beinast at steðga við hesum fyri fyrst. Um hetta og møguligt annað kant, best ætlast, tá ið stødan hevur verið í drift passaliga leingi.

Uppskot.

1) Tingið játtar, at tað fyri telefonverksins rokning verður bygd ein lítil tráðleys telefonstøða soleiðis sum frágreitt í álitinum.

2) Tað undir pkt. 1 umrødda er treytað av, at bóndin pliktar seg til at passa stødina ólønaður.

3) Tað verður givið telefonmillumtinganevndini upp í hendur saman við stjóranum til næstu tingsetu at seta fram uppskot til skipan fyri stødina á St. Dímun.

Tann 22. nov. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 17 atkv.—0.

---

36. Bókhaldari við telefonverkið($^{8}|_{IV}$)

Telefonnevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit**:

Telefonstjórin hevur umsókn inni á tingi um at fáa bókhaldara, sum eisini kann vera *kassameistari*, settan á telefoncentralina í Havn, soleiðis at verkstjórin fær meira tíð til at taka sær av telefonverkinum sjálvum. Ein slíkur maður má kunna arbeiða heilt *sjálvstøðugt*. Kann hann ikki tað, er tað betri, at tingið gevur verkstjóranum rætt til at seta kassameistara undir egnari ábyrgd. Annars verður víst á í umsóknini, at bæði talið av telefonfelagum sum brúkið av telefonini hevur verið javnt vaksandi í teimum seinru árunum. Um áramóti 1923—24 hevði telefonfelagsgjaldið hjá verkinum eitt árligt virði av o.u. 34000 kr.; men um áramóti 1937—38 liggur virði um 57000 kr. Tann peningur, sum nú árliga gongur um telefonverksins kassa, kann í minsta lagi setast til $^{1}/_{4}$ miljón. Sum meðaltal kann sigast at ganga um 900 kr. dagliga inn og út av telefonverksins kassa.

Nevndin kann vera samd við verkstjóran í, at tað er avgjørt óheldugt, at verkstjórin skal vera so nógv heitur við bókhaldara— og kassameistarastarvið á stødini, at hann ikki kann hava nóg nógva tíð til at taka sær av verksins røkt og virki. Tað síðsta er sjálvsagt hansara høvuðsstarv. Tað er tí løgtingið hevur tikið ein *ingeniør* sum fyristøðumann fyri verkið, at hann skal vera fullkønur í øllum tekniskum spurningum, ið hugsat kunnu at koma at fyriliggja, so verkið teknisk kann vera á hædd við, hvat nútiðin

krevur av eini tílíkari fyritøku. Men umfram hetta, skal fyristøðumaðurin eisini vera *driftsleiðari* av telefonverkinum, t.v.s. vera tann, sum stílar fyri tí dagliga rakstrinum og hevur alla ábyrgdina yvir fyri løgtinginum.

Tað vildi tí eftir nevndarinnar hugsan avgjørt verið eitt brot við ta núverandi skipan, um tingið gongur við til at seta ein bókhaldara og kassameistara, sum skal arbeiða heilt sjálvstøðugt og hava ábyrgdina. Tann núverandi verkstjórin vildi eftir eini tílíkari skipan einans verið tekniskur ingeniørur hjá verkinum, og sum sovorðin bert hava ábyrgdina fyri sjálvt telefonverkið, meðan hin maðurin kom at hava ábyrgdina fyri verksins fíggjarligu støðu.

Nevndin má vera ímóti einum tílíkum tvíbýti og halda tað vera beint, at øll ábyrgdin — tann tekniska so væl sum tann fíggjarliga — liggur á tí eina manninum, á verkstjóranum.

Har afturímóti skal nevndin mæla til, at onnur av teimum elstu telefonkvinnunum á telefonstøðini (Marie Sivertsen ella Johanne Lindenskov) verður sett til at taka sær av bókhaldarastarvinum og um neyðugt eisini av kassameistarastarvinum, tó soleiðis at hesi størv verða hagreidd undir *telefonstjórans umsjón og ábyrgd*. Um neyðugt verður tað givið millumtinganevndini saman við telefonstjóranum heimild til at taka eina nýggja kvinnu til hjálpar á telefonstøðini afturfyri hana, sum tikin verður til bókhaldarastarvið.

Uppskot.

1) Frá 1. januar 1938 verður onnur av teimum elstu telefonkvinnunum (Marie Sivertsen ella Johanne Lindenskov) sett til at taka sær av bókhaldarastarvinum og um neyðugt eisini av kassameistarastarvinum á telefonstøðini í Havn, tó soleiðis, at hon, ið verður sett, kemur at arbeiða undir telefonstjórans umsjón og ábyrgd.

2) Millumtinganevndin saman við verkstjóranum fær heimild til, um tørvur er til tess, at taka eina nýggja kvinnu til hjálpar á støðini afturfyri hana, ið tikin verður til bókhaldarastarvið.

Tann 1. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkvøðum—0.

---

37. Fastur tænastumaður hjá telefonverkinum (9/IV)

Telefonnevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit:**

Umvølingarmaður (Reparatør) hjá telefonverkinum fyri Sandoynna, Arne Davidsen, á Sandi, søkir í brævi dagsett 4. juli h. á. um at fáa fasta

løn frá telefonverkinum. Umsóknin hevur verið til ummælis hjá telefonstjóranum, og greiðir hann frá, at sum nú er statt, hevur telefonverkið 3 menn á bygd, sum fáa eitt lítið gjald um mánaðin fyri altíð at vera tøkir um á gerst við telefonarbeiði, helst ábót á linjur, hvør innanfyri sín landslut. Hesir menn búgva: á Tvøroyri (25 kr.), á Strondum (25 kr.) og í Klaksvík (15 kr.). Umframt hetta fáa menninir sína dagløn, tá teir arbeiða. Telefonverkið hevur eisini aðrar menn á bygd, sum javnliga gera telefonarbeiði, men einki fast mánaðargjald fáa. Summir av hesum monnum hava tó lítið skil á telefonarbeiði, aðrir duga rættuliga fitt. Millum teirra seinnu er hr. Arne Davidsen, á Sandi.

Av tí Sandoyggin liggur so mikið fyri seg sjálva — tað kenst helst um veturin — er tað neyðugt at hava ein mann í oynni, sum kann rætta brek og gera ymsar nýbyggingar uttan hjálp, og mælir telefonstjórin tí til, at Arne Davidsen umframt vanliga tímaløn fær eitt mánaðargjald fyri at vera tøkur til telefonarbeiði í Sandoynni. Annars heldur telefonstjórin, at tað vildi verið hent at fingi eina fasta skipan fyri, hvussu nógvar fastar »umvølingarmenn« telefonverkið eigur at hava, og hvar teir skulu búgva, og mælir hann til, at hesin spurningur verður givin millumtinganevndini at greiða.

Nevndin kann ásanna tað ið fram er flutt av telefonstjóranum í hesum máli og heldur, at tað vildi verið hent, um millumtinganevndin til næstu tingsetu setti fram uppskot til eina tilika skipan við »føstum« umvølingarmonnum, sum umframt at kunna rætta vanlig brek eisini mugu duga at arbeiða sjálvstøðugt.

Uppskot.

1) Frá 1. januar 1938 verður Arne Davidsen, á Sandi, settur sum »fastur« umvølingarmaður við telefonverkið við einum árligum gjaldi (honorar) uppá 300 kr. umframt vanliga timaløn undir teirri treyt, at hann altíð skal verða tøkur hjá telefonverkinum.

2) Annars verða somu reglur, sum eru gjaldandi fyri hinar av tinginum settu umvølingarmenn, eisini at galda fyri Arne Davidsen.

3) Tað verður givið millumtingvnevndini saman við telefonstjóranum upp í hendi til næstu tingsetu at seta fram uppskot til eina skipan við »føstum« umvølingarmonnum.

Tann 22. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkvøðum—o.

38. Radiotelegrafsambandið við Suðuroy([10]/[IV])[1]

Telefonnevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

I sidste ordinære Lagtingssamling behandlede Tinget et Andragende om at faa Telegraftiden for Tórshavn—Suderø Forbindelsen udvidet. Andragendet var underskrevet af en Række fremstaaende Redere og Købmænd fra forskellige Pladser paa Øerne samt Ledere af Institutioner, der har Tilknytning til vort Hovederhverv. I Andragendet henstilles til Tinget om at faa udvirket, at Telegrafen mellem Suderø og Thorshavn bliver aaben paa Hverdage fra Kl. 8 Morgen til Kl. 10 Aften uafbrudt og paa Søn- og Helligdage 3 Gange daglig saavel Sommer som Vinter.

Det fremgaar af den i Sagen afgivne Betænkning, at den samlede Telegraftid paa Hverdage er 3 $^1/_3$ Timer og paa Søndage 1 Time, heri ikke beregnet den Tid, der bruges til meteorologiske Meldinger.

Da den omtalte Forbindelse i sin Tid er etableret af Staten, og da det er denne, evt. i Forbindelse med Store Nordiske Telegrafselskab som Koncessionshaver, der fastsætter de for Thorshavn—Suderø gældende Telegraftider, blev Sagen overgivet til det mellem Tingsamlingerne staaende Telefonudvalg, der ved Forhandling med Ministeriet for offentlige Arbejder skulde søge faa udvirket, at Telegraftiderne blev ændret. I Skrivelse af 18. September d. A. fra Ministeriet for offentlige Arbejder til Statsministeriet, hvilken Skrivelse paa Amtets Foranstaltning er tilsendt Lagtinget til Erklæring udtales: »Driften af den nævnte Forbindelse og af Kystradiostationen i Thorshavn varetages af Det Store Nordiske Telegrafselskab. Der ydes et aarligt Tilskud af Staten paa 1800 Kr. til Driften af Radiotelegrafforbindelsen Thorshavn—Tveraa, men Radioanlæggenes samlede Drift har hvert Aar siden deres Oprettelse i 1917 herudover givet Underskud, for Tiden 1917—1936 gennemsnitlig 10.000 Kr. aarlig. Driftsunderskudet godtgøres Det Store Nordiske Telegraf-Selskab af Post- og Telegrafvæsenet. Indtægten af Radiotelegrafforbindelsen udgjorde det første Driftsaar ca. 7.000 Kr. og steg jævnt til ca. 16.000 Kr. i 1931. Siden har Indtægterne været nedadgaaende, og i 1936 udgjorde de kun ca. 11.000 Kr.

Skønt Indtægterne er dalende, og tilsvarende Nedsættelse af Driftsudgifterne ikke kan gennemføres, anser Ministeriet det ikke for urimeligt, om Beboernes Ønsker om en Udvidelse af Tjenestetiden imødekommes, særlig i Betragtning af, at Størstedelen af Fiskerflaaden er hjemmehørende paa Suderø. Ministeriet mener at kunne gaa med til en Udvidelse af Ekspeditionstiden, saaledes at den bliver den samme som for Bygdernes Telefonstationer, nemlig fra Kl. 8 (Vinter Kl 9) — 20 paa Hverdage og Kl. 9—10 og Kl. 17—19 paa Søn- og Helligdage. Store Nordiske Telegraf-Selskab har erklæret sig villig til Gennemførelse af denne Tjenestetid. Udgiften til Udvidelse af Tjenesten anslaar Selskabet til 5—6000 Kr. aarlig, men da Kabelstationen i Thorshavn direkte eller indirekte vil høste nogen Fordel ved, at det samlede Personale paa Kabel- og Radiostationerne forøges med en Funktionær, vil Selskabet dog gaa med til at afholde Halvdelen af nævnte aarlige Beløb. Derimod mener Post- og Telegrafvæsenet, der som før nævnt — foruden at betale det faste aarlige Tilskud paa 1800 Kr. ogsaa afholder Underskudet af Driften for Thorshavn—Suderø Radiotelegrafforbindelsen, at

[1]) Sbr. Løgtingstíðindi 1936, bls. 71.

det vil anse det for rimeligt, at det resterende Beløb, ca. 3000 Kr. aarlig, saafremt man maatte bestemme sig for Udvidelsen, afholdes af Færø Amt.

Undertegnede Udvalg, hvortil Sagen er henvist, skal særlig med Henblik paa det, der er fremkommet i Sagen siden dens Behandling i Lagtinget i Fjor, fremsætte følgende Bemærkninger:

Man gaar ud fra, at de i oftnævnte Ministeriets Skrivelse anførte forøgede aarlige Udgifter paa 5—6000 Kr., som en Udvidelse af Telegrafforbindelsen med Suderø vil medføre, er saa nær den virkelige Udgift som det paa nuværende Tidspunkt overhovedet er gørligt at fiksere. Dog vil man ikke undlade at bemærke, at da hele Tjenesten paa Telegrafstationen i Thorshavn er en kombineret Tjeneste af Kabeltelegrafi, Radiotelegrafi, Kysttjeneste og delvis ogsaa Radiotelefoni, f. Eks. Vejrtjenesten, vil Fordelingen af Udgifterne paa de enkelte Poster altid i nogen Grad bero paa et Skøn.

Da Staten i 1917 lod etablere Radiotelegrafforbindelsen Thorshavn—Suderø, blev Driften af denne Forbindelse, der besørgedes af Store Nordiske Telegraf-Selskab, alene et Mellemværende mellem dette Selskab og Staten. Færøernes Amtskommunes Telfonvæsen paatog sig ingen økonomiske Forpligtelser overfor Driften. Telegrammernes gebyrfri Besørgelse ad Telefonvæsenets Linjer byggede kun paa de Forudsætninger, hvorunder Kabeltelegrafforbindelsen i sin Tid blev etableret med Øerne. Hvis Lagtinget nu skulde gaa med til af Telefonvæsenets Kasse helt eller delvis at betale, hvad en udvidet Telegrafforbindelse med Suderøen vil koste, vilde man gaa bort fra Forudsætninger, hvorunder Forbindelse i sin Tid blev etableret, uden at Telefonvæsenet derved opnaaede nogen Indflydelse paa Driftens Ledelse. Som Forholdene stiller sig for Øjeblikket, mener man ikke at kunne anbefale, at Lagtinget paatager sig en speciel Forpligtelse i saa Henseende, da al Telegraftrafik til og fra Suderø jo maa betragtes som Statsanliggende, og som Følge deraf saavel trafikmæssig som økonomisk bør ordnes gennem Statens Myndigheder. Paa den anden Side opfylder Radiotelegrafforbindelsen Thorshavn—Suderø med de nuværende Ekspeditionstider langtfra de Krav, Erhvervslivet maa stille til denne som Eneindehaver af den eneste eksisterende Forbindelse af denne Art mellem Suderø og Omverdenen. Man skal derfor atter i Aar indtrængende henstille, at Andragendet fra i Fjor imødekommes med Hensyn til Ekspeditionstiderne som i Skrivelse af 18. September d. A. fra Ministeriet for offentlige Arbejder foreslaaet.

Skulde imidlertid imod Forventning en Ordning af Forholdene paa det *nuværende Grundlag* vise sig uigennemførlig, bemyndiges det mellem Tingsamlingerne staaende Telefonudvalg til at optage de videre fornødne Forhandlinger med Ministeriet om Sagen, eventuelt paa andet Grundlag, da en tilfredsstillende Løsning af Spørgsmaalet ikke taaler yderligere Udsættelse.

Forslag.

1) Lagtinget anbefaler, at Ekspeditionstiderne for Radiotelegrafforbindelsen Thorshavn—Suderø forlænges saaledes, at den bliver den samme som for Bygdernes Telefoncentraler, nemlig fra Kl. 8 (Vinter Kl. 9) til Kl. 20 paa Hverdage og fra Kl. 9 til 10 og fra Kl. 17 til 19 paa Søn- og Helligdage.

2) For saa vidt en Ordning af den økonomiske Side af Sagen ikke kan træffes paa det nuværende Grundlag, bemyndiges det mellem Samlingerne staaende Telefonudvalg til under Hensyntagen til det i Betænkningen anførte at søge hidført en snarlig Løsning af Spørgsmaalet.

Tann 10. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 20 atkvøðum—0.

---

39. Telefonfelagsgjald fyri jarðamøður (11/IV)

Telefonnevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit**:

Telefonstjórin vísir á í brævi av 30/10. í ár, at løgtingið eina ferð hevur latið »Distriktsjordemødre« fingið telefon fyri hálvt telefonfelagsgjald. Av tí at ljósmøður eiki hava og aldri hava havt nakað við driftina av telefonverkinum at gera, hevur tingið harvið álagt verkinum eitt árligt gjald, sum er vorðið størri eftir tað, at verkið frá 1. januar 1936 skal lata 10 kr. árliga til bygdastøðir fyri hvønn felaga við fríum innanbýggja samtalurætti. Annars er tað bert telefonverksins føstu menn á bygd og í Havn, sum lata hálvt telefonfelagsgjald. Telefonstjórin mælir til, at løgtingið tekur støðu viðvíkjandi spurninginum um gjald til bygdastøðir við 10 kr. av telefonfelaga, tá felagsgjaldið bert er hálvt, og somuleiðis kannar eftir, um tað er rætt, at telefonverkið, sum eiki hevur við skipanina viðvíkjandi »Distriktsjordemødre« at gera, skal gjalda helmingin av telefonfelagsgjaldi til ljósmøður í Føroyum, tá løgtingið, sum eigur telefonverkið, altíð sjálvt hevur goldið fullt telefonfelagsgjald. Telefonstjórin ræður til at fáa hetta broytt.

Sjálvandi kann nevndin vera á einum máli við telefonstjóran um, at tað hvørki er ella nakrantíð hevur verið nakað beinleiðis samband ella skyldskapur millum hesi tvey mál. Tó má tað kanska verða loyvt nevndini at vísa á, at heilt uttan samband eru hesi mál tó ikki, av tí at tað valla kann hugsast, at hvørki teir núverandi ella komandi telefonfelagar verða bornir í heim uttan hjálp av ljósmøður, og tað má sigast at vera høvuðstreytin fyri, at telefon verður nýtt. Ta kann tí sigast, at teirra starv er av almiklum samfelagsligum týdningi, um ikki á sama hátt sum telefonverksins. Tað er ivaleyst út frá hesum sjónarmiði, at løgtingið hevur ásett, at ljósmøður skulu sleppa við hálvt gjald. Soleiðis sum ávist av stjóranum er støðan broytt nakað við tað, at telefonverkið frá 1. januar 1930 skal rinda bygdastøðunum 10 kr. fyri hvønn telefonfelaga í bygdini við fríum innanbýggja samtalurætti. Hesin rætturin kostar úti á bygd 15 kr. árliga; helmingurin harav er 7 kr. 50 oyr. Tá ið telefonverkið skal rinda støðini 10 kr. og bert fær 7 kr. 50 oyr. hevur tað soleiðis eina beinleiðis útreiðslu uppá 2 kr. 50 oyr. av tílíkum telefonfelagum; hetta má sigast at vera óhóskandi. Av tí, tað kann sigast at vera av samfelagligum týdningi, at jarðamøðurnar hava telefon, vil nevndin mæla til, at tær í framtíðini eins og nú skulu fáa telefon fyri hálvt gjald *uttan frían samtalurætt innanbýggja*. Yntskja tær eisini henda rættin, mugu tær sjálvar ella tann ávarandi kommunan betala fullt gjald harfyri. Av tí at telefonverksins tænastafólk beinleiðis eru í verksins tænastu, heldur nevndin ikki vera grund til at broyta hesa skipan teimum viðvíkjandi.

Uppskot.

Nevndin mælir tinginum til at fasthalda, at jarðamøðnr í framtíðini eins og higartil skulu kunnu gerast telefonfelagar fyri hálvt gjald, tó uttan frían innanbýggja samtalurætt. Ynskja tær eisini henda rættin, mugu tær rinda fullt gjald fyri hann.

Tann 18. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkvøðum—0.

---

40. Telefonstjóraembætið([12]/IV)[1]

Telefonnevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit**:

Tann kst. telefonstjórin L. Zachariasen nemur í brævi til telefonnevndina, dagsett 25. okt. í ár, við ymsar spurningar, sum nevndin verður biðin um at taka støðu til, nú spurningurin um at geva stjóranum fast pláss í embætinum sum verkstjóri við telefonverkið og lønviðurskifti hansara skulu koma til viðgerðar.

Í áðurnevnda brævi verður hildið fram:

at tingið í 1926 hevur veitt Andr. Niclasen, montøri, eftirløn fyri áramál galdandi frá 1919, tá hr. Niclasen fekk fasta løn við telefonverkið,
at tað vildi verið í samljóð hervið, um tingið viðvíkjandi hansara eftirløn hevði roknað við tíðini frá 1. oktober 1926, nú hann kemur at virka í embætinum sum verkstjóri við telefonverkið,
at verkstjórin, sum nú fær løn eftir somu skala sum postkontrollørar og ingeniørassistentar, *ikki* hevur rætt til nakað gjald útyvir sína løn,
at hin verkstjórin, sum var hægri løntur, fekk 800 kr. til hald av húsum (Huslejegodtgørelse) um árið,
at vanligur siður er, at ein stjóri umfram løn sína fær eitt eykagjald (samsýning fyri ymsar útreiðslur, sum hann — sjálvt um hann ikki ynskir tað — noyðist at hava sum stjóri).

Annars vísir verkstjórin á, at Bornholms Telefonselskab lønar sínum stjóra við grundløn kr. 7200 um árið; eftir 6 ár gongur lønin upp í kr. 8400. Heraftrat fær stjórin tey fyrstu 3 árini av sínl tænastutíð 2000 kr. árliga sum »Bestillingstillæg«. Hetta »Bestillingstillæg« hækkar eftir 12 árs tænastutíð til 3500 kr.

---

[1]) Sbr. Løgtingstíðindi 1936, bls. 63.

Málið um »telefonstjóraembætið« var til viðgerðar í tí vanligu tingsetuni í fjør, og samtykti tingið soljóðandi uppskot:

1) Fra 1. Oktober d. A. ansættes Ingeniør Louis Zachariasen som Driftsbestyrer for Færø Amtskommunes Telefonvæsen og lønnes i Henhold til Lov af 12. September 1919, jfr. Lov af 31. Marts 1931 om Statens Tjenestemænd 6. Lønningsklasse for Post- og Telegrafvæsenet, med Begyndelsesløn 5040 Kr., stigende hvert 3. Aar med 360 Kr. indtil 5760 Kr.
2) Lønnen for det første Aar vil, uanset at det er et Prøveaar, være at beregne i Henhold til de under Pkt. 1) indeholdte Lønningsbestemmelser, som om han havde fast Ansættelse, og skal dette, naar fast Ansættelse foreligger, iberegnes Driftsbestyrerens Tjenestealder.

Nevndarinnar støða viðvíkjandi sjálvum lønspurninginum hjá telefonstjóranum er tann sama í ár sum í fjør, og skal hon tí mæla til, at ingeniør Louis Zachariasen frá 1. oktober í ár verður settur fastur í plássið sum verkstjóri og driftsleiðari av telefonverkinum undir teim av tinginum í fjør ásettu løntreytum, tó soleiðis, at royndarárið eisini verður roknað við í hansara tænastamannaaldur.

Í áðurnevnda brævi frá telefonstjóranum verður sagt, at hann eftir tí núverandi lønskipan *ikki* hevur rætt til nakað gjald út yvir sína løn. Um hann hervið sipar til eftirløn, er hetta ikki beint, tá tann núverandi lønlønskipan eisini tryggjar honum eftirløn. Viðvíkjandi spurninginum um at rokna eftirløninа hjá verkstjóranum frá 1. oktober 1926 heldur nevndin, at tað fer ikki at bera væl til at geva honum eftirløn sum verkstjóri fyri eitt tíðarskeið, tá hann bert hevur verið honorarlønaður funktionerur. Har aftur í móti heldur nevndin, at tað vildi verið hóskandi, um Zachariasen eins og telefonstjóri Jacobsen fekk eitt hóskandi gjald til hald av húsum (Huslejegodtgørelse), og vil nevndin seta fram uppskot herum.

Viðvíkjandi tí,ið fram er flutt um viðurskiftini á Borðholm, er at siga, at tað kann vera forvitnisligt, men er nevndin á einum máli um, at tílík lønskipan er óhóskandi fyri føroysk viðurskiftir.

Uppskot.

1) Frá 1. oktober 1937 verður ingeniørur Louis Zachariasen fastur verkstjóri og driftsleiðari av telefonverkinum, og skal hann lønast eftir lóg av 12. september 1919, sbr. lóg av 31. mars 1931 um statins tænastumenn 6. løningarklassa fyri post- og telegrafvesinið, við eini byrjunarløn 5040 kr., hækkandi 3. hvørt ár upp til 5760 kr.

2) Eftirlønartíðin hjá verkstjóra L. Zachariasen verður at rokna frá 1. oktober 1936

3) Umfram tað undir pkt. 1) ásetta skal verkstjórin hava eitt árligt gjald uppá 500 kr. til hald av húsum (Huslejegodtgørelse).

Tann 1. desember varð uppskot nevndarinnar sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall og varð samtykt við 21 atkv.—0. (A. Samuelsen og M. Samuelsen *atkvøddu ikki* og Paturssón var *burtur*).

---

41. Eftirløn við telefonverkið(13/IV)

Telefonnevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Den kst. Driftsbestyrer for Telefonvæsenet, Hr. Zachariasen, har under 20. f. M. tilsendt undertegnede Udvalg en Skrivelse, hvori henstilles, at Spørgsmaalet om Pensionering af de ved Amtskommunens Telefonvæsen ansatte Tjenestefolk tages til Behandling.

I Skrivelsen fremhæves, at Reparatør Andreas Niclasen er den eneste af det ved Telefonvæsenet ansatte Personale, der er berettiget til Pension. I 1928 vedtog Tinget »Reglur um pensión fyri tænastufólk við telefonverkið«, og er disse i Overensstemmelse med de for Personalet ved Sanatoriet i Hoydal gældende Pensionsregler (jfr. Færøsk Lovsamling Bind II, Side 233—234). Den nuværende Pensionsfond ved Telefonvæsenet er paa ca. 14.500 Kr., og det er selvfølgelig alt for lidt. Hr. Zachariasen foreslaar derfor, at der af Telefonvæsenets Kasse ydes et aarligt Tilskud paa 5000 Kr., indtil Pensionsfonden har naaet en Størrelse paa ca. 100.000 Kr. Først da vil den svare til sin Hensigt, nemlig at kunne afholde de ydede Pensioner uden at behøve at angribe Grundfonden. I Skrivelsen udtales, at en yderligere Udsættelse af Retten for de enkelte ved Telefonvæsenet fast ansatte Funktionærer til at udnytte den af Lagtinget i 1928 skabte Ordning vanskelig kan fastholdes, ligesom det vil være nødvendigt ved større aarlige Tilskud at faa Pensionsfonden bragt op paa en passende Størrelse.

Spørgsmaalet om Pensionering af Personalet ved Telefoncentralen i Thorshavn samt de ved Telefonvæsenet fast ansatte Reparatører (de 3 Brødre Poulsen) har flere Gange været underkastet indgaaende Behandling i Tinget, hvorfor man i Hovedsagen kan indskrænke sig til at henvise til Lagtingets tidligere Udtalelser i denne Sag (jfr. Lagtingstidende 1928, Bilag 35, 1934, Side 42—46).

Naar Tinget trods adskillige Henvendelser ikke har ment at kunne imødekomme Andragerne, saa skyldes det særlig den Omstændighed, at man har været klar over, at i samme Øjeblik, det ved Telefoncentralen i Thorshavn ansatte Personale blev pensionsberettiget, vilde det samme Krav ganske naturligt ogsaa blive rejst af det tjenstgørende Personale ved samtlige Bygdestationer, og at Telefonvæsenet i hvert Fald i Øjeblikket savner Midler til at imødekomme et saadant Krav, kan der formentlig næppe være delte Meninger om.

Forholdet er om muligt blevet endnu vanskeligere efter at Lønordning af 1. Januar 1936 er traadt i Kraft, hvorefter flere af de større Bygdestationer i Virkeligheden ogsaa lønnes af Telefonvæsenet og saaledes

praktisk taget arbejder under en Lønordning, der kan sidestilles med den, der er gældende for Personalet ved Telefonstationen i Thorshavn — kun at den for de førstes Vedkommende er langt ringere: Det er desuden en Kendsgerning, at Bygdestationerne nu i højere Grad end tidligere regner med at sortere under selve Telefonvæsenet, eftersom det nu er *Telefonvæsenet*, der bestemmer, hvem der skal antages, naar Talen er om enten Flytning eller Opførelse af en ny Station ude paa Bygderne. Tidligere var det som bekendt Forstanderskaberne, nu har disse kun *Indstillingsret*.

Udvalget er iøvrigt af den Opfattelse, at Spørgsmaalet om Pension for Thorshavns Vedkommende allerede er ordnet, idet der allerede i 1920 er gennemført en Ordning, som er at opfatte som en Slags Pensionsordning, der tilsigter at sikre veltjente Funktionærer en sorgfri Alderdom. Den omtalte Vedtagelse er saalydende: »Ved Afskedigelse, der sker paa Grund af Alderdom, beholder vedkommende en Del af sin Løn som Pension. Pensionens Størrelse og øvrige Forhold fastsættes af Lagtinget.«

Udvalget maa derfor være af den Formening, at Lønningsforholdene ved Telefoncentralen i Thorshavn i det hele taget maa siges at være forsvarlige — sammenlignet med Bygdestationernes helt gode — og kan under Hensyn hertil ikke tilraade, at Andragendet imødekommes.

Forslag.

Lagtinget mener ikke at kunne imødekomme foreliggende Andragende om Pension.

Tann 25. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 20 atkvøðum—0.

---

42. Pakkhús á havnarplássinum ($^{14}|_{IV}$)

Telefonnevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit:**

Telefonstjórin minnir í brævi dagsett 25. oktbr. í ár tingið á, at telefonverkið leigar eitt stykki av havnarplássinum í Havn, stórt 18×20 m, fyri 980 kr. um árið, og hevur hetta higartil verið nýtt til at leggja telefonsteyrar og ymsar kaðalár á, sum verkið hevur liggjandi niðurfyri. Stjórin heldur, at telefonverkið fær ov lítla nýtslu burtur úr hesum plássi eftir peningagjaldinum, og ein økjan av nýtsluni kann best fáast við at byggja á stykkið. Spurningurin um at byggja eigur tí at verða umhugsaður. Sum nú er statt hevur telefonverkið bert brúk fyri hjallarahædd í einum húsum á havnarplássinum og avskiladari goymslu til steyrar, sum væl kunnu vera úti.

Av tí at nevndin heldur seg vita, at telefonverkið fekk stykkið á

havnarplássinum til leigu undir teirri treyt, at verkið skuldi byggja á tí innan eitt vist tíðarskeið, og henda tíðarfroyst er útrunnin, uttan at treytin er lokin, vil tað tí verða neyðugt nú at taka støðu til byggispurningin. Nevndin má halda, at tann núverandi leiga er alt ov høg, og tá so er, at telefonverkið bert hevur brúk fyri einum húsi upp til hjallarahædd, er kanska vert at taka til umhugsunar, um telefonverkið ikki kann fáa lagaligt pláss aðra staðni fyri bíligari leigu og við hóskandi goymslurúmi uttan at byggja. Hetta málið kann ivaleyst best kannast í millumtinganevndini, og skal nevndin mæla til, at tað verður sent til viðgerðar har.

Uppskot.

Málið viðvíkjandi framvegis leigu og møguligari bygging á stykkinum yviri á havnarplássinum verður givið millumtinganevndini til viðgerðar, og hevur hon at leggja sína støðu til málið fram aftur fyri tingið í næstu setu.

Tann 26. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkvøðum—0.

---

43. Telefonverksins luttakan í skipakeypi ($^{15}|_{IV}$)

Telefonnevndin framlegði soljóðandi **greint uppskot:**

Tingið kann, sum statt er, ikki taka avgjørda støðu til fyriliggjandi mál, og skal nevndin mæla til at málið verður givið telefonmillumtinganevndini at greiða.

Uppskot.

Málið um telefonverkið skal taka lut í keypi av skipi til kaðalarbeiðir verður givið telefonmillumtinganevndini at greiða.

Tann 11. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkvøðum—0.

V. Sjúkrahús, læknar o. t.

44. Bróstsjúkrahúsið í Hoydølum (1/V)[1]

Bróstsjúkrahúsnevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit**:

Hin 9. oktober í ár varð vald bróstsjúkrahúsnevnd. Nevndin hevur fingið útskrift av gerabókini fyri bróstsjúkrahúsnevndina, ið sitið hevur tingseturnar millum, og ársyvirlit fyri 1936, hvarí eisini finst yvirlit yvir roknskapin fyri 1936. Roknskaparyvirlit fyri 1sta árshelming av 1937 er eisini lagt fyri nevndina.

Grannskoðaður roknskapur fyri 1936 er framlagdur, og setur nevndin fram uppskot um, at hesin roknskapur og tað ið millumtinganevndin hevur avgjørt verður góðkent. Roknskapurin fyri 1936 vísir eitt undirskot uppá kr. 12.580,57, og verður hetta eftir avgerð løgtingsins av 2/12. 1936 (sbr. tingm. nr. V—2,1936) goldið úr amtsgrunninum. Undirskotið fyri 1936 er soleiðis um 6900 kr. hægri enn tilætlað, og kemur hetta av, at ein rokning fyri elektricitetsnýtslu í 1935 ikki er komin við fyrr enn í 1936, og at ymiskar útreiðslur sum t. d. hiti og ljós hava verið væl hægri enn tilætlaðar.

Roknskapurin vísir, at útreiðslurnar til kostarhald hava verið:

	1935	1936
pr. sjúklingadag	164,38 oyr.	169,00 oyr.
- kostardag	132,28 »	136,00 »

og at hesar útreiðslur soleiðis eisini hava verið vaxandi.

Millumtinganevndin hevur avgjørt:

5/2. 1937: at fluttningsútreiðslur til dr. Lynge, kr. 666,67, eru goldnar av bróstsjúkrahúsinum,

23/3. — at kommunulækni frk. Nicolajsen sum endurgjald fyri bilkoyring til og frá bróstsjúkrahúsinum fyri eitt ár fær 600 kr., hvarav tó 200 kr. verða afturgoldnar av Havnar kommunu,

12/4. — at umvøla hegnið frá brúnni yvir Hoydalsá til Hoyvíksgarðar og hevur við royndarstøðina í Hoyvík fingið ein sáttmála í lag um at støðin setur upp hegn, soleiðis at stórdýr ikki koma inn á fløtuna frammanfyri bróstsjúkrahúsinum,

9/6. — at nevndarformaðurin frá 1. juli í ár fær heimild til at disponera viðvíkjandi kassakredittinum hjá bróstsjúkrahúsinum, herundir at undirskriva checkar,

— — at tær 10.000 kr., ið lántar eru úr jarðalhvalsgrunninum eru at skilja sum eitt lán, ið verður at afturrinda,

[1] Sbr. løgtingstíðindi 1936, bls. 82.

36/9. 1937: at frk. Helene Marie Jacobsen er sett sum sjúkrasystur frá 1. oktober í ár, fyribils fyri eitt ár, í staðin fyri Dagmar Hansen, ið hevði sagt upp.

Til umhugsan í millumtinganevndini hava verið ymisk mál, sum eru útsett til avgerð av tinginum.

Hesi mál eru:

1) Afturrindan av láni úr jarðahvalsgrunninum, 10.000 kr.
2) Spurningurin um leingjan av kontraktini við royndarstøðina í Hoyvík.
3) Umsókn frá yvirjúkrasystur Marie Johannesen um lønhækkan.
4) Kostnaðarætlan viðvíkjandi ymiskum umvælingum á sjúkrahúsinum.
5) Kostnaðarætlan viðvíkjandi einum hjalli til yvirlæknan.
6) Tilboð frá Edw. Smith viðvíkjandi einum rustfrium vaski til køkin.

ad 1) Nevndin heldur ikki, at bróstsjúkrahúsið verður fært fyri at afturrinda tær úr jarðahvalsgrunninum lántu 10.000 kr., og at hesin peningur tí eigur at verða roknaður sum eitt tilskot; men setur nevndin tó ikki fram uppskot herum, av tí at tað er nevndini kunnigt, at tílíkt uppskot kemur fram í einum øðrum máli.

ad 2) Kontraktin við royndarstøðina í Hoyvík gongur ikki út fyrr enn til 20. sept. 1939, og er tað tí ikki neyðugt longu nú at taka avgjørda støðu til málið. — Nevndin hevur haft á máli um sjúkrahúsið ikki sjalvt kann dríva eitt landbrúk haruppi og mælir tí til, at millumtinganevndin til komandi tingsetu fetur gera ein fíggjarætlan fyri einum landbrúki í Hoydølum, herundir eisini kostnaðarætlan yvir byggningar til tess.

ad 3) 1. februar 1938 verða tað 3 ár síðani frk. Marie Johannesen varð sett sum yvirsjúkrasystur. Nevndin mælir til, at umsóknin um lønhækkan verður játtað, soleiðis at lønin verður 1800 kr. um árið frá 1. febr. 1938 at rokna, men lóyvir sær samstundis at halda fram, at henda avgerð ikki bindur tingið til at geva yvirsjúkrasystrunum, ið seinri verða settar, somu løn, ella til at hækka lønina hjá hinum sjúkrasystrunum, og at henda løtin eigur at roknast sum hægsta løn, ið gjaldast kann.

ad 4) Nevndin, ið hevur verið uppi á sjúkrahúsinum og haft samráðingar við starvsfólkið har, heldur at húsini mugu sigast at vera í tolulíga góðum standi. Har eru tó ymiskar umvølingar, ið mugu gerast, og kunnu útreiðslurnar til viðlíkahald tí ikki setast lægri enn til 4500 kr.

Hesi arbeiðir eiga at verða gjørd í komandi ári:

Í vognhúsinum.

Uppmúran av 3 útvatningsíløtum í 70 cm. hædd. Innan og uttan av hvítum glaseraðum steinum og rúmið sjálvt í somu hædd av sama tilfari. Veggir og loft verða at klæða við pløddum brettum og ferniserað. Neyðturvuligur vatnleiðingur at innleggja.

Á nýggju deildini.

a. Tættningslistar til 10 vindeygur.
b. Umvøling av septic-tankanum.

Á gomlu deildini.

a. 4 úthurðar av teaktræ til altanarnar.
b. Tættningslistar til 24 vindeygur.
c. 1 úthurð til verkstaðið.

ad 5) d. Rustfritt vask og plátur rundanum vaskið í køkinum.

ad 6) Yvirlæknin hevur framsett ynski um at fáa ein hjall til læknahúsini. Eftir fyriliggjandi kostnaðarætlan er roknað við einum hjalli uppá 5×8 al. Nevndin heldur, at ein hjallur er neyðugur, men at støddin betri hóskandi kann setast til 5×6 al., hvarvið útreiðslurnar verða 200 kr. minni, og setur tí uppskot fram um byggjan av einum hjalli uppá 5×6 al.

Nevndin mælir til, at øll hesi arbeiðir verða útbjóðaði.

Sjúkrahúsið hevur higartil haft ein kassakreditt í Føroya Banka uppá 10.000 kr. Í seinastuni hevur tað vist seg, at hesin kreditturi er ov lítil. Nevndin hevur tí haft samráðing við Føroya Banka, ið hevur lovað at hækka kassakredittin til 20.000 kr., um teir fáa transport uppá statsstudningin. Nevndin setur tí uppskot fram um, at tingformaðurin fær heimild til at undirskriva neyðturvuligan transport og kontrakt við bankan.

Meðalsjúklingatalið fyri 1936 hevur verið 50,03 og liggur talið fyri tey fyrstu 3 fjórðungsárini í ár nakað um sama lagi, og er hetta soleiðis nakað hægri enn tað góðkenda talið, ið er 49. Sjúkrahúsið fær bert studning frá statskassanum til tað góðkenda sjúklingatalið, og ræðir tað tí um at roynt verður at fáa hetta talið hækkað til t. d. 52. Nevndin lnyvir sær til at seta uppskot um, at millumtinganevndin fær heimild til at gera tað neyðturvuliga hesum máli viðvikjandi.

Uppskot.

I. Roknskapurin fyri 1936, ið er granskaður, verður góðkendur. Líkaleiðis verður góðkent, at undirskotið kr. 12.580,57 er goldið úr amtsgrunninum.

II. Tær avgerðir, ið millumtinganevndin hevur tikið, verða góðkendar.

III. Latið verður millumtinganevndini upp í hendi at framskaffa figgjarætlan fyri einum landbúki í Hoydølum (herundir kostnaðarætlan yvir neyðturvuligar byggningar), og
at tingast við myndigheitirnar um at fáa songartalið hækkað frá 49 til 52.

IV. Tingið góðkennir at lønin hjá yvirsjúkrasystur Marie Johannesen verður hækkað til 1800 kr. um árið frá 1. febr. 1938 at rokna.

V. Millumtinganevndin fær heimild til at lata gera allar tær í álitinum nevndu umvølingar og aðrar neyðturvuligar umvølingar og til at lata byggja ein hjall til yvirlæknahúsini uppá 5×6 al.

VI. Tingið góðkennir, at kassakredittur í Føroya Banka verður hækkaður til 20.000 kr., og at tingformaðurin fær heimild til at undirskriva neyðturvuligan transport og kontrakt við bankan.

VII. Rentur og avdráttur fyri desember termin í ár kr. 1531,25 og fyri juni termin næsta ár kr. 1500,00 av ti láni, ið tikið varð úr sparikassanum, tá ið yvirlæknahúsini vórðu bygd, verða at gjalda úr amtsgrunninum.

VIII. Rentur og avdráttur fyri desember termin í ár, kr. 571,71, av einum láni frá »Føroya felag móti tuberklasjúku« til útbúgvan av tí nýggja sjúkrahúsinum, verða at gjalda úr amtsgrunninum.

IX. Figgjarætlan fyri 1938.

Inntøkur:

A.	Gjald fyri sjúklingar	17.500 kr.
B.	Statsstudningur	52.500 -
C.	Ymissar inntøkur	1.000 -
D.	Røntgen	900 -
E.	Undirskot	16.020 -
		87.920 kr.

Útreiðslur:

1.	Lønrindan:			
	Yvirlæknin	kr. 3.500		
	Hjálparlæknin	- 2.400		
	Yvirsjúkrasysturin	- 1.800		
	2 sjúkrasystrar	- 2.400		
	Húshaldskvinnan	- 1.500		
	Fýrpassarin	- 2.400		
	Roknskaparhald	- 1.200		
	2 roknskapargrannskarar	- 120		
	Gentulønir og eykahjálp	- 3.600		
	Eftirlønargrunnurin	- 500		
			19.420	kr.
2.	Kostarhald		31.000	-
3.	Vask og reingeran		3.700	-
4.	Hiti og ljós		16.000	-
5.	Medisin		3.000	-
5a.	Røntgen		1.500	-
6.	Umsiting og umvøling		4.500	-
7.	Maskinur		500	-
8.	Inventar		2.500	-
9.	Bruna- og vanlukkutrygging		1.200	-
10.	Urtagerðir o. t.		1.000	-
11.	Farmagjald, uppskipan og koyring		500	-
12.	Skrivstovuhald		1.000	-
13.	Rentur		1.500	-
14.	Ymissar útreiðslur		600	-
			87.920	kr.

Tá ið roknskapurin fyri 1937 er grannskoðaður, skal tann partur av undirskotinum, ið ikki framnlanundan er avístur aconto (eftir uppskot VI í tingm. nr. 142/1933) verða goldin úr amtsgrunninum.

X. Sett verður ein 3—mannanevnd, ið fær heimild til at fyrireika alt bróstsjúkrahúsinum viðvíkjandi tingseturnar millum. Henda nevnd skal til næstu tingsetu framleggja frágreiðing um tað, ið hon hevur avrikað.

Tann 18. nov. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 21 atkv.—0.

---

45. „Dronning Alexandrines Hospital"(²|v)

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Lagtinget vedtog i 1935 (se Lagtingstidende 1935, S. 90) et Andragende om Tilskud fra Staten til en Udvidelse af Dronning Alexandrines Hospital, og Indenrigsministeriet har meddelt, at man er villig til at tage Spørgsmaalet om et eventuelt Tilskud fra Staten op til nærmere Overvejelse, naar der fremskaffes nærmere Oplysning om Udvidelsens Omfang samt Størrelsen af de dermed forbundne Udgifter.

Lagtinget androg om, at Staten vilde yde 7/10 af det nødvendige Beløb, som Tilbygningen vilde koste, højst 7/10 af 80.000 Kr. Tinget bevilgede 3/10 af nævnte Beløb.

I Skrivelse af 18. September d. A. oplyser Hospitalsinspektionen, at Udgifterne til Opførelse af Bygningen vil andrage ca. . . . . 145.000 Kr.
hvortil kommer 20 % Stigning i Byggeprisen. . . . . 29 000 »

174.000 Kr.
Hertil kommer yderligere Anskaffelser, som man anser nødvendige 26.000 »

Ialt ca. . . . . 200.000 Kr.

Lagtinget vedtog ifjor Forslag til nye Indtægtslove, dels for at imødegaa den Svigten af Intægter, man havde regnet med ved Finansplansoverenskomsten, dels til andre nødvendige Opgaver, til hvilke ogsaa nærværende Opgave maa henregnes. Da Regeringen ikke har fremmet Lagtingets Forslag, er Tinget ude af Stand til at yde Tilskud eller optage saa store Laan, som her er Tale om, til ovennævnte Sag. Udvalget maa derfor tilraade, at Tinget meddeler Ministeriet Stillingen, og at Sagen udsættes iøvrigt til næste Aar.

Forslag.

1. Sagen udsættes til næste Aar.
2. Der meddeles Ministeriet Underretning herom.

Tann 7. desbr. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 17 atkv.—0.

---

46. Studningur til sjúkrahúsini(3|v)[1]

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit**:

Av tollinntøkunum verða fyrst at nýta 48.000 kr. árliga til lækkan av takstunum á teimum føroysku sjúkrahúsunum. Løgtingið býtir henda pening. Eftir framløgdum roknskapum frá sjúkrahúsunum fyri 1936 og eftir figgjarstandinum hjá sjúkrahúsunum yvirhøvur verður sett fram hetta

uppskot.

Tær 48.000 kr. árliga, sum av tollpeninginum eru veittar til bini føroysku sjúkrahúsini, verða fyri 1938/39 at býta soleiðis:

Dronning Alexandrines Hospital	32.000 kr.
Sjúkrahúsið í Klakksvík	10.000 »
Sjúkrahúsið á Tvøroyri	6.000 »
Ialt	48.000 kr.

O. F. Joensen framlegði soljóðandi **Ændringsforslag**:

I Stedet for Udvalgets Forslag sættes:

Dronning Alexandrines Hospital	30.000 Kr.
Sjúkrahúsið í Klakksvík	12.000 Kr.
Sjúkrahúsið á Tvøroyri	6.000 Kr.

Tann 24. november varð broytingaruppskotið samtykt við 17 atkv. —0. Nevndaruppskotið var hareftir burturdottið.

---

[1] Sbr. løgtingstíðindi 1936, bls. 81.

47. Sjúkrahúsið í Føroyingahavnini(4|v)[1]

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit**:

Vinnunevndin hevur givið tinginum frágreiðing viðvíkjandi tí sjúkrahúsi, sum løgtingið saman við Føroya Fiskimannafelag og skipara- og navigatørfelagnum hevur bygt í Føroyingahavnini.

Staturin hevur nú bygt eitt sjúkrahús, og tað er hugsandi tí ikki neyðugt at brúka hús løgtingsins sum sjúkrahús, men óivað kann tað verða brúkt til onnur endamál, og figgjarnevndin skal mæla til, at tað verður givið vinnunevndini upp í hendur at gera sum best við hetta hús.

Uppskot.

Tað verður givið vinnunevndini heimild til at ráða á besta hátt yvir sjúkrahúsinum í Føroyingahavnini.

Tann 19. novbr. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 22 atkv.—0.

---

48. Gjald fyri farsóttarsjúklingar(5|v)[2]

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Dronning Alexandrines Hospital søgte ifjor om Forhøjelse af det Beløb, der betales for Patienter, der indlægges paa Epedemi- og Karantænehuset, for hvilke der er fastsat en Dagtakst á 3 Kr. For det øvrige Kongerige er denne Takst efterhaanden forhøjet til 5 Kr. pr. Sygedag. Amtet forelagde Tinget Sagen og henledte Opmærksomheden paa, at det ogsaa var ønskeligt, at Taksterne for Tuberkulosepatienter i visse Forhold forhøjedes. Tinget vedtog at indgaa til Regeringen med Andragende om, at § 34 i Lov Nr. 86 af 17. Marts 1922 om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Udbredelse paa Færøerne ændres derhen, at Taksten forandres til 5 Kr. pr. Sygedag, og at § 13 i Anordning af 1. April 1921 om Foranstaltninger til Tuberkulosens Bekæmpelse ændres derhen, at Taksterne pr. Sygedag forhøjes til 4 Kr. ogsaa for Patienter, indlagt til Observation, saavel paa Sanatoriet og Dronning Alexandrines Hospitals Tuberkulose-Afdeling som paa de andre Sygehuse paa Færøerne (se Lagtingstidende 1936, Side 92).

1) Sbr. løgtingstíðindi 1936, bls. 86. 2) Sbr. løgtingstíðindi 1936, bls. 92.

Der foreligger intet om, at Sagen endnu er gennemført af Ministeriet. Derimod foreligger der en Skrivelse fra Oversundhedskommissionen angaaende Paratyfus, som optraadte paa Færøerne i Sommer. Det fremgaar heraf, at Dronning Alexandrines Hospital stillede en Barak til Raadighed mod Godtgørelse efter § 34 i Lov af 17. Marts 1922, nemlig 3 Kr. pr. Sygedag, samt forventet yderligere Godtgørelse fra Lagtinget saa meget udover 3 Kr. pr. Dag som Hospitalet vilde faa, saafremt det af Tinget vedtagne Forslag om Forhøjelse af Taksterne havde været gældende Lov. Udvalget har faaet oplyst, at det samlede Beløb, som er eller skal anvises til Dronning Alxandrines Hospital, naar der beregnes 5 Kr. pr. Sygedag, andrager ca. 5000 Kr. Hvis Taksterne beregnes til 3 Kr. pr. Dag, vilde Beløbet være 3000 Kr. Der er altsaa en Difference paa 2000 Kr., og Udvalget skal foreslaa, at man ansøger Staten om at betale den Del af Beløbet, som Staten skulde betale efter almindelige Fordelingsregler, medens Lagtinget betaler Resten.

Samtidig henstiller man, at Lagtingets Forslag fra ifjor hurtigst muligt gøres gældende med tilbagevirkende Kraft fra 1. April d. A.

Forslag.

1) Lagtinget indgaar til Statsministeriet med Andragende om, at Statskassen tager sædvanlig Del i Udgifterne, som er afholdt i Anledning af Paratyfusepedemien, med en beregnet Takst af 5 Kr. pr. Sygedag.

2) Lagtinger tager Del i Udgifterne vedrørerde den Paratyfusepedemi, som har været i 1937, med sædvanlig Andel, beregnet efter en Takst af 5 Kr. pr. Sygedag.

3) Lagtinget indstiller til Statsministeriet, at Tingets Forslag, der blev vedtaget i 1936, om Ændringer af Taksterne i § 34 i Lov af 17. Marts 1922 om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdomme og Tingets Forslag om Ændring af Taksterne i § 13 i Anordning af 1. April 1921 om Foranstaltninger til Tuberkulosens Bekæmpelse gennemføres snarest med tilbagevirkende Kraft fra 1. April d. A.

Tann 1. desbr. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 22 atkv.—0.

49. Gjald av serum til Føroyar(6/v)

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit:**

Nevndin vísir á fundin 9. september í vinnunevndini.

Nevndin mælir til at veita 300 kr. árliga í 5 ár, og tá ið 5 ár eru farin, roknar nevndin við, at amtslæknin tekur málið upp aftur og gevur tinginum frágreiðing.

Uppskot.

1) Ur amtsgrunninum verður veitt í 5 ár árliga 300 kr., móti at centralfelagið fyri sjúkrakassar eisini veitir 300 kr. árliga, og at hesin peningur verður givin amtslæknanum at ráða yvir til keyp av serum og vaccinum.

2) Avskrift av álitinum verður sent centralfelaginum fyri sjúkrakassar og amtslæknanum, ið verður umbiðin at senda tinginum frágreiðing, hvussu málið verður skipað.

Tann 16. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 19 atkvøðum—0.

---

50. Specialist í lungasjúku(7/v)

Ymsamálanevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit:**

Løgtingsmaður J. H. Danbjørg hevur vent sær til tingið og biðið tað taka til viðgerðar málið viðvíkjandi tí nýggju sjúkuni, sum herjar land okkara og tykist at kykna upp hvørt ár í september og er so ring, at fleiri fólk árliga doyggja.

Nevndin hevur haft samráð við amtslæknan, og er hann sinnaður til, um tingið heitir á hann, til næsta ár at fáa ein specialist, helst ein bakteriolog, at koma til Føroyar at royna at finna smittukelduna og annað sjúkuni viðvíkjandi.

Uppskot.

Málið verður sent amtslæknanum, ið verður umbiðin at gera, hvat gerast kann, fyri at verja landið móti nevndu sjúku.

J. H. Danbjørg o fl. framlegði soljóðandi **Ændringsforslag**;

Sundhedsstyrelsen anmodes indtrængende om at sætte en Undersøgelse i Gang for at udfinde, hvad det der er en Sygdom, det drejer sig om og om muligt derved finde Midler til dens Bekæmpelse.

Tann 30. november var broytingaruppskotið samtykt við 13 atkv. —0. Nevndaruppskotið var hareftir burturdottið.

---

51. Eftirløn við »Dronning Alexandrines Hospital« (8/v)

Bróstsjúkrahúsnevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Inspektionen for Dronning Alexandrines Hospital har ved Skrivelse af 23. September d. A. til Færø Amt rejst Spørgsmaalet om Pensionering af Personalet paa Hospitalet. Sagen er ved Paategning fra Amtet af 11. f.M. tilsendt Tinget til Betænkning med Forespørgsel om, hvilket Tilskud der kan ydes fra Tingets Side.

Det fremgaar af Inspektionens Skrivelse og de denne vedlagte Dokumenter, at saa godt som alle by- eller amtskommunale Sygehuse i Danmark har en Pensionsordning, og at Udgifterne til denne gennemsnitlig andrager ca. 13 % af Lønningerne, samt at de pensionsberettigede selv dækker 5 %, medens Resten tilskydes af Amts- eller Bykommunerne.

Inspektionen har indhentet Oplysninger hos et Par Forsikringsselskaber og faaet oplyst, at en Pensionsordning vil koste ca. 6700 Kr. om Aaret, eller ca. 20 % af Lønningerne. En saadan Udgift vil Hospitalets Driftsindtægter efter Inspektionens Skøn ikke kune bære, og foreslaas der derfor en Ordning i Lighed med den, der er gældende for Lærerpersonalet ved Færøernes Mellem- og Realskole og for Lærere og Lærerinder i Folkeskolen paa Færøerne.

Udvalget er enigt med Inspektionen i, at en Pensionsordning efter de afgivne Tilbud vil være uoverkommelig for Hospitalet, saaledes som Forholdene nu ligger.

Det er oplyst i Sagen, at de fleste by- eller amtskommunale Sygehuse i Danmark har Pensionsordninger, hvorefter Amts- eller Bykommunerne yder et Tilskud af 8 %, men der foreligger ingen Oplysninger om, hvorvidt sevlvejende Institutioner som Dnn. Alexandrines Hospital har Pensionsordninger, eller hvad disse gaar ud paa.

En Pensionsordning som den, der er gældende for Lærerpersonalet ved Færøerne Mellem- og Realskole eller for Lærere og Lærerinder i Folkeskolen paa Færøerne, og som foreslaas gjort gældende for Hospitalet, forud-

sætter for Mellem- og Realskolens Vedkommende Ydelse fra saavel Statskassen som Skolefonden og for Folkeskolens Vedkommende fra baade Statskassen og Tinget samt de respektive Kommuner.

Udvalget er i og for sig enigt med Inspektionen i, at en Pensionsordning for Hospitalets Personale er paakrævet. Men da Hospitalet efter de foreliggende Oplysninger ikke selv vil være i Stand til at yde betydelige Beløb hertil, og en Ordning som den foreslaaede i Lighed med den, som er gældende for Lærerpersonalet ved Mellem- og Realskolen eller ved Folkeskolen vil kræve ret betydeligt Ydelser fra Tingets Side, ser Udvalget sig under de nuværende økonomiske Forhold ikke i Stand til at tilraade en Pensionsordnings Gennemførelse eller noget Tilskud fra Tingets Side hertil og fremsætter derfor følgende

Forslag.

Lagtinget kan ikke for Tiden yde noget Tilskud til den ønskede Pensionsordning.

Tann 26. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkvøðum—0.

VI. Fiskivinna, grind o. t.

52. Grønlandsmál (I|VI)[1]

Fiskivinnunevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning**:

(Sí skjal nr. 17).

Tann 10. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 24 atkvøðum—0.

[1]) Sbr. løgtingstíðindi 1936, bls. 101.

53. Studningur til keyp av fiskiskipi(²|VI)

Flggjarnevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit:**

Daniel Jacob Mortensen o. fl. í Ørðavík, Ole Johan Viberg, Tvøroyri, Hermann Poulsen, Sandvík, og Poul Viberg, Froðbø, o. fl. søkja lán ella studning frá tinginum til keyp av fiskiskipi.

Løgtingið samtykt í fjør uppskot til ymiskar inntøkulógir, og ætlanin var, at nakað av peninginum skuldi nýtast til studning til vinnuvegirnar. Hesar lógir eru enn ikki komnar í gildi, og kann tingið tí ikki veita lán ella studning til keyp av fiskiskipum, og mælir nevndin til, at hesi mál verða goymd til næsta át, og um tingið tá hevur fingið ræði yvir peningi, kann spurningurin um studning til fiskivinnu, harundir keyp av fiskiskipum, tá verða tikin upp til umhugsunar.

Uppskot.

Málini verða goymd til næsta ár.

Tann 6. nov. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv.—0.

---

54. Læknaprógv fyri skipsfiskarar(³|VI)[1]

Fiskivinnunevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

I den ordinære Lagtingssamling 1936 forelaa Andragende fra Fiskere i Húsavík, oversendt gennem Føroya Fiskimannafelag og gaaende ud paa, at ingen Fisker kan paamønstre til Fiskeri med Skib, undtagen han har skriftlig Attest for, at han ikke lider af smittefarlig Tuberkulose.

Føroya Fiskimannafelag havde ifjor sendt Sagen til Erklæring til Foreningens Sysselformænd, Færøernes Rederiforening samt Føroya skipara- og navigatørfelag.

Alle Føroya Fiskimannafelags Sysselformænd tiltraadte Forslaget med Undtagelse af Sysselformanden for Vaagø, der mente, at de Fiskere, der efter endt Undersøgelse ikke kunde komme paa Fiskeri, burde have Erstatning for tabt Fortjeneste.

Føroya skipara- og navigatørfelag ligesom Færøernes Rederiforening mener, at det er nødvendigt , at enhver Fisker har Lægeattest, før han

[1]) Sbr. løgtingstíðindi 1936, bls. 104.

tager om Bord i Fiskeskib. Føroya skipara- og navigatørfelag foreslaar, at Undersøgelsen bør være vederlagsfri. De Fiskere, der bor nær ved Pladser, hvor Lægeundersøgelse kan finde Sted, bør skaffe sig Attest, før de tager hjemmefra for at tage paa Fiskeri. Mænd, der ikke har kunnet fremskaffe sig en saadan Attest, maa følge med Skibet til et godkendt Undersøgelsessted. Foreningen mener ikke, det kan lade sig gøre, at alle Fiskeskibene skal tage til Tórshavn, inden Foraarsfiskeriet begynder og anbefaler derfor, at Undersøgelser kan finde Sted i Tórshavn, Klaksvík og Tvøroyri, men da der ikke findes Røntgenapparat sidstnævnt Sted, er Betingelsen herfor Anskaffelse af et saadant.

Rederiforeningen foreslaar, at alle Fiskere for det offentliges Regning bliver undersøgt af nærmest boende Læge. Ifald denne i tvivlsomme Tilfælde ikke kan give Attest, henvises vedkommende til Undersøgelse paa Sanatoriet saa betids, at Attest kan foreligge inden Paamønstringen.

Amtslægen foreslog i sin Erklæring af 26. Okt. 1936, at Lægerne omkring paa Øerne gør Pirquetundersøgelse og Blodsænkningsundersøgelse. De Personer, som findes mistænkelige, sendes til Tuberkulosestationen til Undersøgelse.

Færøernes Rederiforening og Føroya skipara- og navigatørfelag har i Aar afgivet formyede Erklæringer. Færøernes Rederiforening fastholder sit Standpunkt fra ifjor og mener det uigennemførligt at sende alle Kutterne til Tórshavn for Tuberkulose-Undersøgelse, men foreslaar, at alle Fiskere for det offentliges Regning bliver undersøgt hos nærmest boende Læge, og saafremt denne i enkelte Tilfælde ikke kan give ren Attest for »ikke lidende af Tuberkulose«, da henviser til grundig Undersøgelse hos Overlægen paa Sanatoriet, saa betids, at Attesten kan foreligge inden Paamønstring. Føroya skipara- og navigatørfelag har i sin Erklæring fra i Aar fremført, at det kan lade sig gøre for alle Skibe at komme til Tórshavn for Undersøgelse af Mandskabet, og at Undersøgelsen kun vil tage et Par Timer for hvert Skib.

Lagtingets Beslutning i 1936 gik ud paa at anmode Overlægen ved Sanatoriet forsøgsvis, saavidt Forholdene tillod, at foretage Undersøgelse af Skibsfiskerne i videst muligt Omfang.

Det blev bekendtgjort i Aviserne, at Undersøgelserne skulde foregaa paa Sygehuset i Klaksvig 23-25. Februar og iøvrigt paa Sanatoriet.

Overlægen paa Sanatoriet har i Indberetning af 4. Oktober d. A. fremført, at han for at forsinke Skibene det mindst mulige ikke foretog Tuberkulinprøve, men foretog Røntgengennemlysning for hver enkelt Mand. Efter denne Fremgangsmaade blev der brugt ca. 1 Time til hvert Skibsmandskab.

Endvidere anføres i Indberetningen, at de fleste vilde hellere komme til Undersøgelse mellem Foraarsfiskeriet og Sommerfiskeriet end før Vaarfiskeriet.

Ialt indfandt sig 461 Mand til Undersøgelse, heraf 212 før Sydlandsturen og 249 før Sommerturen. Alle blev gennemlyst med Røntgen, og der blev foretaget Blodprøve i Tuberkulosestationen som fører Journal for hver enkelt Mand.

Kun én Mand blev taget i Land fra Skibene, da denne havde smittefarlig Tuberkulose i Lungerne. Han følte sig rask, men blev indlagt pan Sanatoriet. Der blev hos 28 Personer fundet Tegn paa ældre Lungetuberkulose hvoraf 14 var kendt i Forvejen af Tuberkulosestationen, 12 af disse havde for kortere eller længere Tid siden ligget paa Sanatoriet.

Overlægen paa Sanatoriet anfører, at ved Masseundersøgelse i Ud-

landet af tilsyneladende sunde Personer findes som Regel 2—4 af hver 1000 gaaende med smittefarlig Lunge-Tuberkulose.

Sanatorielægen tilraader, at det ved Lov bliver bestemt, at Undersøgelse skal ske for hver enkelt Mand, der tager ombord i Fiskeskib.

Efter indgaaende Forhandling med Overlæge Magnussen er Udvalget enigt i at fremsætte Forslag til Lov saaledes som ovenfor anført. Det er overfor Udvalget stærk betonet, hvor stor Betydning det har at have faste Regler i saa Henseende.

Der kan anføre Eksempler paa, at en Mand med smittefarlig Tuberkulose har smittet saa at sig et helt Skibsmandskab. Hertil kommer, at Tuberkulosearbejdet paa Færøerne kan opvise saa gode Resultater, at der nu findes flere Bygder, som er saa at sige fri for Tuberkulose, Ifald en eller flere Mænd smittet ombord kom hjem til en saadan Bygd, ved man erfaringsmæssig, at dette kan have katastrofale Følger sundhedsmæssig set.

Saaledes som Forholdet stiller sig i Øjeblikket er det nødvendigt, at Undersøgelsen bliver foretaget af Overlægen paa Sanatoriet, og at Skibene foreløbig maa anløbe Tórshavn for Undersøgelse, hvilken Undersøgelse maa finde Sted mindst én Gang aarlig, enten før Sydlandsfiskeriets Begyndelse eller før Sommerturen, saaledes at de Skibsmandskaber, der ikke bliver undersøgt i Februar—Marts, maa undersøges i Maj—Juni.

Da der fra Skibsejernes Side er fremført, at en Tur til Tórshavn vil medføre ikke ubetydelige Udgifter, har Udvalget forhandlet med Havnebestyrelsen for Tórshavn Havn, og stiller denne sig velvilligt overfor Sagen ved at give Tilsagn om, at de Skibe, der kommer til Tórshavn kun for Undersøgelse for Tuberkulose, vil blive fritaget for Havneafgift for Aaret 1938.

Naar Udvalget foreslaar Tinget at vedtage at anbefale til Regeringen, at Undersøgelse for Tuberkulose bliver lovbefalet foreløbig indenfor et Tidsrum af 3 Aar, saa er dette i Erkendelsen af den store sundhedsmæssige Betydning, en saadan Foranstaltning har.

Ifølge de statistiske Oplysninger, som er modtaget fra Tórshavn Havnevæsen, har 131 færøske Fiskerskibe ialt 593 Gange i indeværende Aar anløbet Tórshavn Havn. Af disse Oplysninger fremgaar det tydeligt, at en stor Del af Skibene vilde have anløbet Havnen, selvom en saadan Bestemmelse ikke blev sat i Værk.

Ifald Tuberkuloseundersøgelsen kommer til at strække sig over et længere Tidsrum, anser Udvalget det nødvendigt, at der bliver oprettet flere Undersøgelsesstationer.

Under Henvisning til foranstaaende skal Udvalget fremsætte følgende

Forslag.

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om at foranledige fastsat ved Lov, der kommer til at gælde for 3 Aar, at ingen Fisker kan komme om Bord i færøsk Fiskerskib, undtagen han medbringer Attest for ikke at være lidende af Tuberkulose. De, der ikke kan faa Attest tilveje inden Sydlandsturen, skal fremskaffe en saadan inden Sommerturen, hvilket Tidspunkt er fastsat til senest 1. Juli.

For Skibe, der driver Fiskeri helt eller største Delen af Aaret skal Mandskabet forelægge Attest mindst én Gang om Aaret.

Attesten skal i alle Tilfælde forevises Skibets Kaptajn og indføres i Journalen.

Tann 8. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 20 atkvøðum—0.

---

55. Ísvirki í Klakksvík(4/VI)[1]

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

P/f Norðoya Ísvirki er et Aktieselskab, der har det Formaal at oprette et Køleanlæg med Isfabrikation i Klaksvig, og søger Lagtinget om et Tilskud paa 10.000 Kr. og andrager gennem Lagtinget Staten om et Tilskud paa 25.000 Kr. og andrager om Anbefaling overfor Fiskeribanken med Hensyn til saa stort Laan, som der kan opnaas til Anlæg og Drift.

Der drives betydeligt Fiskeri med Motorbaade fra Klaksvig og fanges betydelige Mængder Torsk og Helleflynder. Ogsaa fra andre Bygder paa Norderøerne og Østerø drives betydeligt Fiskeri paa Nordhavet, og det vil være af store Betydning, om Fiskerne kunde afsætte deres Fangst i fersk Tilstand til Opbevaring i Kølerum for Videreforsendelse til Udlandet. Dernæst er det af stor Betydning, at man kan opbevare Sild som Agn.

Det er oplyst, at Købmand J. F. Kjølbro har et Kølehus, som han udvider en Del, og det vil staa færdigt medio Januar med en Produktionskapacitet af 3 Tons Is pr. Døgn. Kjølbros Kølehus er fortrinsvis beregnet paa Produktion af Is, medens Isning af Fisk for hans Anlægs Vedkommende ikke vil faa større Betydning end hidtil. Kjølbro har i flere Aar haft et Kølehus med en Produktionskapacitet af 1 Tons Is pr. Døgn.

Udvalgets Flertal maa mene, at det af Kjølbro drevne Ishus ikke er tilstrækkeligt til, at Forholdene er rationelt i Orden paa dette Omraade for Norderøernes Vedkommende, og skal man derfor anbefale, at der fra Statskassens Side ydes 25.000 Kr. til det ansøgende Selskab, og at Fiskeribanken yder Selskabet mest muligt Laan til Anlæg og Drift.

Lagtinget ansøgte ifjor om at faa nye Indtægtslove; men da Ministeriet ikke har gennemført disse, ser Flertallet sig kun i Stand til at foreslaa at bevilge et Laan, der kan udbetales, naar Indtægtslovene er gennemførte. Et af Formaalene med de nye Indtægtslove var netop at kunne yde mere Støtte til Erhvervslivet.

Et Mindretal (Djurhuus og Poulsen) mener, at Forholdene paa dette Omraade ikke er tilstrækkeligt oplyste under Hensyn til, at der allerede er et Kølehus i Klaksvig og kan derfor ikke stille noget Forslag, men vil motivere sin Stilling i Lagtingssalen.

---

[1]) Sbr. Løgtingstíðindi 1936, bls. 140.

Forslag.

fra Flertallet (Dam, Davidsen, Jacobsen, Mitens og Nolsøe):

1) Tinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at der ydes et Tilskud fra Statskassen paa 25.000 Kr. P/f Norðoya Ísvirki (A/S Norderøernes Isværk).
2) Lagtinget anbefaler overfor Kongeriget Danmarks Fiskeribank, at der ydes P/f Norðoya Ísvirki mest muligt Laan til Anlæg og Drift.
3) Tinget giver P/f Norðoya Ísvirki Tilsagn om et Laan paa 10.000 Kr. at udbetale, naar de nye Indtægtslove er gennemført, og under Forudsætning af, at der ydes Tilskud fra Statskassen og Laan fra Fiskeribanken til Selskabet. De nærmere Betingelser for Laanet fastsættes til den Tid.

Tann 11. desbr. varð uppskot meirilutans samtykt við 17 atkv.—o.

---

56. Friðan av Svínoyarvík (5/VI)

Kommunala nevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning**:

Nærværende Sag har været til Behandling i Lagtingssamlingen 1935, men dengang var Spørgsmaalet ikke behandlet paa Grundestævne.-

Nu har efter de foreliggende Oplysninger de 2/3 af Vælgerne stemt for Fredning, ligesom der af Forstanderskabet er udarbejdet et Forslag til Vedtægt og i Henhold til § 12 i Lov Nr. 95 af 14. April 1893 udstedt Bekendtgørelse desangaaende.

Ved at henvise til Udvalgsbetænkning i Sag Nr. VI-22/1935 foreslaas, at Svinøvig fredes for Fiskeri med Snurrevaad eller ethvert andet Redskab, der benyttes til Fiskeri ved Trækning langs Bunden, og som ikke allerede er forbudt ved Lov.

Saaledes som anført i Andragendet af 1936 fra Beboerne i Svinoy er det af stor Betydning for Indbyggerne dersteds, at ansøgte Fredning bliver imødekommet, da Erfaringen viser, at Vigen har været renset for Fiskebestand efter at Snurrevaadsbaade har drever Fangst paa dette Omraade, og da Svinøbeboerne i mindre godt Vejr er henviste til at fiske paa dette Omraade.

Forslag.

Lagtinget indgaar til Justitsministeriet med Andragende om, at der bliver oprettet saalydende Fiskerivedtægt vedrørende Svinøvig:

Det skal være forbudt at drive Fiskeri med Snurrevaad eller ethvert andet Redskab, der benyttes til Fiskeri ved Trækning langs Bunden, og som ikke allerede er forbudt ved Lov, paa Svinøvig indenfor en Linie

fra »Dragin« i Retning Sydøst ud »á Fugloynna« og derfra i lige Linie til »Nesið« paa Svinøs Nordøstside.

Tann 3. november varð uppskot nevndarinnra sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall, men varð ikki samtykt, tí bert 10 limir atkvøddu fyri, 0 ímóti.

---

57. Kokkaskúli (⁶/₁₁)[1]

Fiskivinnunevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit**:

Seinastu tingsetu var málið um kokkaskúla haft til viðgerðar. Av tí málið ikki var komið inn til løgtingið fyrrenn 4. desember, var málið víst til vinnunevndina, sum so hevur skrivað bræv til handilsministeriið og spurt um tað var møguleiki fyri, at ungir Føroyingar kundu koma í læru, hvat tað vil kosta, og um tilskot kann væntast til tess.

Handilsministeriið hevur í brævi dagsett 11. oktober 1937 sent málið til **Færø Amt**, sum so hevur sent tað til vinnunevndina. Ministeriið hevur biðið Navigationsdirektoratet fingið fram upplýsingar hesum máli viðvíkjandi.

Tað eru nú hesir skipskokkaskúlar í Danmark:

1. *Sømandsskolen i Svendborg.*
Her verður hildið skúlaskeið ein mánað hvørja ferð, vanliga bert 2 næmingar. Betaling fyri upphald og undirvísing sum fyri hinar næmingarnar: 85 kr. og letur sjómannsháskúlin eitt tilskot aftrat.

2. Í *Fredrikshavn* hava teir kokkaskúla í skúlakøkinum hjá kommununi. Næmingarnir betala einki fyri undirvísing. Staturin letur kr. 2.45 í tímaløn til eina fyristøðukvinnu, kommunan letur høli og betalir helvt av tilfari og fiskimannafelagið aðra helvt. Næmingarnir møta tvær reisir um vikuna, ialt ca. 30 ferðir og 3 tímar hvørja ferð.

3. Í *Skagen.* Her verður skúlin drivin eftir kvøldskúlalógini. Kommunan letur høli o. a. Húsarhaldslærarinna verður lønt av statinum. Næmingarnir lata 10 kr. fyri hvørt kursus og eta matin sjálvir. Undirvísingartiðin er 90 tímar.

4 *Esbjerg.* Her er tað eins og í Skagen húsmóðirfelagið, sum fiskimannafelagið hevur biðið greitt malið.

Navigatiónsdirektoratið heldur, at ein kokkaskúli best kundi hóska í samband við ella eitt stað, har matur annars varð tilgjørdur, men av tí

---

[1]) Sbr. løgtingstíðindi 1936, bls. 152.

at vit ikki hava nakran skúlakøk ella matarhaldsstað, er tað neyðugt at kanna gjølla eftir hvussleiðis ein sovorðin skúli best kann fyrireikast.

Umsøkjarin frá ífjør Joen P. Poulsen, leggur í einum bræví, dagsett 2. november 1937 aftrat:

at løgtingið ger kokkaskúlan ella veitir studul,
at skúlin verður fyri allar Føroyar,
at allir, sum hereftir vilja verða kokkar, skulu hava prógv frá hesum skúla.

Hann biður samstundis um peningastyrk til at geva út eina kókibók, hóskandi fyri fiskiskip.

Av tí, at tað nú eru tveir menn í Føroyum, sum hava kokkaskúla, kann nevndin ikki mæla til, at tingið letur studna, hóast tað má ásannast, at kokkaskúlin, sum hevur verið hildin í Havn av Joen P. Poulsen, hevur haft stóran týdning fyri teir menn, sum hava verið har. Harafturímóti vil nevndin mæla til, at tað verður givið vinnunevndini upp í hendi at veita studna til ta kókibók, sum Joen P. Poulsen ætlar at geva út, um bókin verður hildin at vera hóskandi til skipsbrúk. Studningurin eigur ikki at fara upp um 200 kr.

Uppskot.

1) Vinnunevndin verður biðin um at samráðast við fiskimannafelagið, skiparafelagið og reiðarafelagið um stovnan av einum kokkaskúla í Føroyum og leggja úrslitið fram til næstu tingsetu.

2) Tað verður givið vinnunevndini heimild til at veita studna til ta kókibók, sum Joen P. Poulsen ætlar at geva út, um bókin verður hildin at vera hóskandi til skipsbrúk. Tilskotið eigur ikki at fara upp um 200 kr.

Tann 6. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkvøðum—0.

---

58. Loyvi til stórhvalaveiðu (7/VI)

Fiskivinnunevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit:**

Joen Henrik Egholm, Streymnes, sendi í fjør bræv til tingið um at fáa loyvi til at dríva hvalaveiðu við einum hvalabáti. Málið slapp ikki til viðgerðar í fjør av tí, at bert 10 atkv. vóru fyri.

Vinnunevndin hevur í bræví dagsett 23. august í ár skrivað til J. H. Egholm og framsett hesar spurningar:

» ..... hvorledes De har tænkt Dem Hvalfangerdriften anlagt,

hvilket Selskab, der i Henhold til Deres Andragende maatte blive Tale om, og om dette opfylder de i saa Henseende gældende Forskrifter, om Hvalbaaden er dansk Ejendom, om Baaden er anerkendt til Benyttelse til Hvalfangst, og om der foreligger Bevilling fra Ministeriet for Søfart og Fiskeri.«

Hr. Egholm hevur í brævi til løgtingið dagsett 18 novbr. í ár sagt frá, at hann heldur fast við umsóknina fra ífjør, men svarar einki uppá teir spurningar, vinnunevndin hevur sett fram. Av tí at tað ikki liggja nakrir aðrir upplýsingar fyri nevndini, kan ikki verða mælt til, at tað verður givið umsøkjaranum loyvi til at veiða við einum hvalabáti.

Uppskot.

Løgtingið kann ikki eftir teim upplýsingum sum liggja fyri, geva umsøkjaranum J. H. Egholm, Streymnesi, viðmæli til at fáa loyvi til hvalaveiðu við einum hvalabáti.

Tann 2. desbr. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkv.—o.

---

59. Skaði í grindadansi ($^{8}|_{VI}$)

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit**:

Gunnar Christiansen, Klakksvík, var við í grindadansi aftaná grindadráp í Klakksvík hin 26. apríl 1937. Hann keikti fótin og lá sjúkur og hevur verið óarbeiðsførur í langa tíð. Hann hevur skrivað til sýslumannin um at faá endurgjald fyri skaða, orsakaðan av grindadrápinum, og sýslumaðurin hevur sent málið til løgtingið.

Eftir grindareglugerðini kann endurgjald veitast fyri mannskaða og skaða uppá reiðskap »í Anledning af Grindefangsten«. Nevndin má halda, at endurgjald ikki kann veitast í tí fyriliggjandi tilfellinum, sum fellur uttanfyri reglurnar í grindareglugerðini, og nevndin kann heldur ikki mæla til annars at veita studning í einum tílíkum máli.

Uppskot.

Tingið kann ikki veita hinum umsøkjandi endurgjald ella studning.

S. P. Zachariasen framlegði soljóðandi **broytingaruppskot**:

Av tí at tað eftir grindareglugerðini ikki er heimild til at veita endurgjald til menn, ið fáa skaða aftaná at drápið er liðugt, tekur tingið

spurningin upp at broyta vanlukkutryggingalógina soleiðis, at endurgjald verður latið eftir vanligum reglum til menn, ið soleiðis koma fyri.

Tann 15. november varð broytingaruppskotið samtykt við 15 atkvøðum—0. Nevndaruppskotið varð samtykt við 17 atkv.—0.

---

60. Broytan av grindareglugerðini ([9]/[VI][1]) Rindan av peningi við grindauktiónir.

Ymsamálanevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning A:**

Til undertegnede Udvalg er henvist Sagen angaaende Ændring i Grindereglementet.

Sagen har været behandlet i Tinget før og sidst i 1936 (se Lagtingstidende 1936, Side 114).

Den 10. December f.A. er Udvalgsbetænkning samt 3 Ændringsforslag og Indstillingsskrivelse til Statsministeriet tilsendt Færø Amt, som imidlertid ikke ses at have videresendt Sagen til Statsministeriet, men derimod til Landfogden og Sysselmændene til Erklæring.

Sysselmændenes Erklæring er vedlagt Sagen, nemlig fra:

Strømø	Syssel	af	6. Febr.	1937.
Vaagø	—	-	5. April	—
Østerø	—	-	25. Maj	—
Norderøernes	—	-	23. Juni	—
Sandø	—	-	22. Juli	—
Suderø	—	-	2. August	— .

Endvidere Skrivelse fra Landfogden, der ikke indeholder nogen Udtalelse i Sagen, udover at denne paany forelægges Lagtinget.

Fra Arkivar Anton Degn foreligger Specifikation over Grindefangster paa Færøerne fra Olaj 1808 til Olaj 1870, og 1884 til 1933.

Man skal henvise til de i Sagen vedlagte Erklæringer fra Sysselmændene, hvoraf fremgaar, at de alle med Undtagelse af Sysselmanden for Strømø ikke mener, at Jacob Nielsens Ændringsforslag er gennemførligt, men at Tanken i Forslaget er tiltalende; thi Rakstramændene, og særlig de der kommer først til Grinden, udfører det store Arbejde uden anden Godtgørelse end den Hjemmefolket faar.

Jacob Nielsens Forslag gik som bekendt ud paa, at der skulde ydes in natura ekstra Godtgørelse paa 1 Skind Hval pr. Mand til Rakstramændene, som kom til Grinden udenfor et bestemt Omraade af Hvalvaagen, men kun naar Grinden ikke kom til skifte eller udgjorde mindre end $^1/_2$

[1]) Sbr. løgtingstíðindi 1936, bls. 114.

Skind til hver Baadpart. Sysselmændene har intet nyt Forslag i saa Henseende.

Med Hensyn til de nye Distriktsinddelinger indeholder Sysselmændenes Erklæringer ingen særlige Indvendinger udover for Hvalvaagen Sundets Vedkommende. Sysselmanden paa Østerø anfører, at man ikke er naaet til at skabe den Forholdsmæssighed mellem Distrikterne, som det saa længe har været Hensigten at naa. Dog tilføjer Sysselmanden, at Opgaven er yderst vanskelig for Lagtinget med Hensyn til Distriktsinddelingen.

Sysselmanden paa Sandø paapeger det uheldige i, naar man gaar over til hele Parter, at man saa beholder halve Parter for Thorshavns Vedkommende ved Grindefangst paa Vaagø, og ikke tilsvarende halve Parter for Vaagø under Grindefangst i Thorshavn.

Sysselmanden for Suderø udtaler i sin Erklæring, at man bør tage under Overvejelse, at der skal tillægges et passende Vederlag in natura til de Robaade — fra 4-Mandsfarere og opefter — der deltager i Grindedrabet, da det er en absolut Nødvendighed, at der saavel til Drivning som til Dræbning af Grinden deltager et større Antal almindelige Robaade, bortset fra Robaade med installeret Motor og Dæksfartøjer med Motor, som ogsaa har den allerstørste Betydning for Drivningen.

Man kan saaledes som Helhed ikke se, at Sysselmændenes Erklæringer har tilført Sagen noget positivt Forslag til de omtalte Ændringer.

Ifølge de af Arkivar A. Degn i Sagen vedlagte Specifikationer fremkommer følgende interessante Tal med Hensyn til Grindefangster og Fordeling i Aarene 1808 - 1870 og 1884 - 1933, nemlig:

Suderø.

1808—1870	Fangster.	Gl.	Skind.	1884—1933	Fangster.	Gl.	Skind.
Kvalbø og Sandvig	39	1216	$9^3/_4$	Famien	12	839	$3^3/_4$
Lobra	1	47	$6^3/_4$	Kvalbø og Sandvig	11	536	$13^3/_4$
Vaag	44	1692	$13^3/_4$	Vaag	10	482	11
Trangisvaag	13	302	7	Trangisvaag	1	105	3

Sandø.

Sand	11	256	$10^1/_2$	Sand	6	505	6
				Husevig	2	202	$2^1/_4$

Vaagø.

Midvaag	83	5159	$^1/_2$	Midvaag	56	3522	$12^5/_8$
Tindholm	0	0	0	Tindholm	7	223	7
Sandevaag	0	0	0	Sandevaag	1	59	$17^1/_2$

Strømø.

Vestmanhavn	49	1834	$16^1/_4$	Vestmanhavn	27	1427	$4^1/_2$
Thorshavn	20	1106	$18^1/_2$	Thorshavn	2	83	13
				Lejnum	3	43	9

Østerø.

Sundet	60	3932	$7^1/_4$	Sundet	13	849	19
Gøte	9	493	$^3/_4$	Gøte	0	0	0
Fundingsbotn	18	431	16	Fundingsbotn	2	341	6

Norderøerne.

1808—1870

	Fangster.	Gl.	Skind.
Klaksvig	65	4475	$14^1/_2$
Kvannesund	9	218	$6^1/_2$
Vedvig	4	147	$17^3/_4$

Ialt:

425 Fangster
61256 Hval = 21315 Gl. $5^1/_4$ Skd.

1884—1933

	Fangster.	Gl.	Skind.
Klaksvig	8	739	$11^1/_4$
Kvannesund	3	159	$14^1/_2$
Vedvig	0	0	0

Ialt:

164 Fangster
31002 Hval = 10141 Gl. $14^1/_2$ Skd.

Som man kan se af Fangsterne i de anførte Tidsrum, er langt den største Part, ogsaa forholdsvis efter Folketallet, tilfaldet Distrikterne Vaagø, Strømø og Vestsiden af Østerø, dog særlig Vaagø.

Det er forstaaeligt, at naar man skal foretage en større Ændring af Reglementet og bl. a. Regulering af Distrikterne med Hensyn til Størrelsesforholdet, maa man støde paa Vanskeligheder.

En saa ældgammel Tradition, bygget paa en forud for al Verdens-Socialisering som Grindefangstfordelingen paa Færøerne har været praktiseret gennem Aarhundreder; hvor det nyfødt Barn faar Part, og lige saa stor Part af Fangsten som den raske Grindemand, der har stræbt med at faa Grinden ude fra Havet til Dræbning, Opskæring og Fordeling mellem samtlige Bygdefolk, kan ikke omlægges uden Kritik, selvom man beholder Princippet i Fordelingen. Imidlertid maa man søge at finde den mest retfærdige Løsning, der kan praktiseres.

Det som særlig bemærkes ved Distriktsinddelingen er Distriktet, Hvalvaagen Sundet.

Selv om Norderøerne og Vaagø gaar fra, er dette Distrikt altfor stort. Thi Thorshavn vil, hvor den end kommer med, med sine ca. 4000 Parter, forøge et Distrikt ganske betydeligt i Forhold til de andre Smaabygder. Dette kan vi imidlertid ikke ændre.

Derimod maa Udvalget - nu Sagen atter er forelagt Tinget - formene, at den Omstændighed, at Vestsiden af Strømø faar fulde Parter i Sundet, medens Vestsiden af Østerø, hvortil Hvalvaagen Sundet ogsaa henregnes, ingen Parter faar ved Fangst paa Vestsiden af Strømø, Vestmanhavn, ikke kan siges at hvile paa Gensidighedsprincipper. Antagelig ligger Folketallet omkring 17-1800 Mennesker paa Vestsiden af Strømø og ca. 3400 paa Vestsiden af Østerø. Vestsiden af Østerø har ogsaa efter den nuværende Fordele oghalve Fordeling Parter i Vestmanhavn.

Udvalget skal derfor henstille, at Vestsiden af Østerø faar halve Parter i Vestmanhavn. At man ikke foreslaar fulde Parter, da Vestmanhavn har fulde Parter i Sundet, er Grunden den, at dette Distrikt ogsaa er altfor stort. Halve Parter for Vestsiden af Østerø vil give lignede Kvantum som hele Parter for Vestsiden af Strømø.

Angaaende Jacob Nielsens Ændringsforslag, som blev vedtaget forrige Aar, da er Nielsen sindet til at tage dette Forslag tilbage, da det synes at være forbundet med Vanskeligheder at føre en effektiv Kontrol, som tilsiger Rakstramændene en vis Part in natura, medens Folk fra Land, som deltager i Drabet, ikke er tilsagt nogen ekstra Andel, men kun faar til almindelige Parter

Udvalget har ment at foreslaa en delvis Godtgørelse til de Baade (Fartøjer), som først kan komme til Findingsbaaden (Grinden), nemlig at

der ydes hver Mand 1 Skind Hval plus et Skind Baadspart til de først ankomne 8 Fartøjer.

Vanskeligheder indtræffer ofte derved, at Findingsbaaden ikke faar hurtig Assistance, naar Grindeflokken træffes til Søs længere og kortere fra Land. Det er ganske forstaaeligt, at Baade og Fiskefartøjer i vore Dage ikke øjeblikkelig opgiver Fiskefangsten for at deltage i Drivning af en Grindeflok til Søs, hvor der mulig er ringe Chancer for at faa Flokken i Havn af forskellige Omstændigheder, der være sig Forhold som Strøm, Vejr og Natmørke.

Udvalget mener at foreslaa, at Ydelserne til nævnte første 8 ankomne Fartøjer (Findingsbaaden faar som sædvanlig største Hval) ogsaa skal erlægges, om Grindeflokken træffes i Fjord eller andet Steds nær Land eller Hvalvaag. Det her foreslaaede er en mindre Godtgørelse, en Chance for de først ankomne 8 Fartøjer til Grinden. Disse Fartøjer har at melde sig hos Findingsbaaden.

Under almindelige Omstændigheder kan man regne med et ekstra Kvantum Skind Hval til nævnte 8 Rakstrabaade efter følgende Skala:

4-Mandsfarer	4	à	5	Mand	og	Baad	6	Parter,	6	Skind,
6- —	6	à	8	»	-	»	9	»	9	»
8- —	8	à	10	»	-	»	10	»	11	»

Med Hensyn til Motorbaade og andre Dæksfartøjer maa der antydes en Maksimumsgrænse, som passende kan ansættes til 12 Skind.

Iøvrigt henviser Udvalget til den ifjor afgivne Betænkning med Forslag og stiller nedenfor følgende

Forslag

til

Ændring

i Bekendtgørelse Nr. 137 af 14. Juni 1909 om et af Justitsministeriet udfærdiget Reglement for Grindefangsten paa Færøerne.

1) I § 10 ændres Ordene »Sand paa Sandø« til »Sand og Husevig paa Sandø«.

2) § 19 a) ændres til følgende:
»10 % af hele Fangsten, der bortsælges ved offentlig Auktion. Det derfor indkomne Beløb indgaar i økonomisk Fond«.

3) Til § 19 b) føjes som nyt Punktum efter Ordet Findingshval følgende:
»De 8 første Baade (Fartøjer), som ankommer til Grinden efter Findingsbaaden, erholder 1 Skind Hval pr. Mand samt 1 Skind Hval for Baadspart, dog højst 12 Skind pr. Fartøj«.

4) I § 20 udgaar de 3 første Punktummer, og i Stedet sættes: »Det, som efter at disse Poster er fradragne hele Beløbet, bliver tilbage, kommer som Partshval til almindelig Deling.«

5) § 21 udgaar.

6) I § 22 udgaar Ordene: »Saavel. . . . . Jordehvalen«.

7) § 23 affattes saaledes:
Til enhver af de forskellige Hvalvaage skal for Fremtiden høre følgende Distrikter, der alle faar fulde Parter:

I. I *Norderøernes Syssel:*
a) Til *Kvannesund* og *Vedvig:*
Norderøernes Syssel og Østsiden af Østerø (Avevig til Gjov).
b) Til *Klaksvig:*
Norderøernes Syssel og Østsiden af Østerø (Avevig til Gjov).

II. I *Østerø Syssel:*
a) Til *Gøle, Fugleford* og *Fundingsbotn:*
Østerø og Norderøernes Sysler.
b) Til *Sundet mellem Strømø og Østerø:*
Strømø og Østerø Sysler.

III. I *Strømø Syssel:*
a) Til *Thorshavn:*
Strømø og Vestsiden af Østerø.
b) Til *Kvalvig:*
Ligesom Sundet (jfr. ovenfor).
c) Til *Vestmanhavn* og *Saxen:*
Strømø og Vaagø Sysler, samt Vestsiden af Østerø fra Østnæs til Ejde, der dog kun faar halve Parter.

IV. I *Vaagø Syssel:*
Til *Midvaag:*
Vaagø Syssel og Vestsiden af Strømø, Hestø og Kolter, samt Thorshavn, der dog kun faar halve Parter.

V. I *Sandø Syssel:*
Til alle Hvalvaage:
Sandø Syssel.

VI. I *Suderø Syssel.*
Til alle Hvalvaage:
Suderø Syssel.

Forøvrigt er det den almindelige Regel, at de udenfor Distriktet boende, der ankommer til Hvalvaagen, inden Vagthold er sat, erholder hele Parter, og de, der ankommer efter denne Tid, men inden Vurderingen er endt, halve Parter, samt at Delingen til enhver Bygd og til Thorshavn sker efter Folketal, 25 Personer regnede til hver Baadspart. Naar der ved Beregningen udkommer Brøkdele af et Skind til en Bygd eller et Nr., udlægges saadanne Brøkdele som Regel ikke, men afrundes som Regel saaledes, at halve Skind eller derover regnes til hele Skind, og hvad der er under halve Skind bortfalder, med mindre Bygden ikke tager til en hel Baad.

8) Disse Bestemmelser træder i Kraft 1. Januar 1938.

Broytingaruppskot vóru framløgd fra *Jacob Nielsen, Hans Nolsøe o. fl.* og *Jóannes Patursson o. fl.*

Til atkvøðisgreiðsluna, ið fór fram tann 9. desember, varð framlagt soljóðandi yvirlit yvir tey framløgdu uppskotini:

I. ad § 10. *Fra Udvalget:*
I § 10 ændres Ordene »Sand paa Sandø« til »Sand og Husevig paa Sandø«.

II. ad § 19 a) A. *Fra Udvalget (undtagen Jacob Nielsen):*
§ 19 a) ændres til følgende:
»10 % af hele Fangsten, der bortsælges ved offentlig Auktion. Det derfor indkomne Beløb indgaar i Økonomisk Fond«.

B. *Fra Jacob Nielsen:*
Principialt:
§ 19 a) ændres til følgende:
»6 % af hele Fangsten, der bortsælges ved offentlig Auktion. Det derved indkomne Beløb henlægges til en Fond til Forsikring af Robaade med installeret Motor«.
Subsidiært:
§ 19 a) ændres til følgende:
»10 % af hele Fangsten, der bortsælges ved offentlig Auktion. Af det derved indkomne Beløb henlægges 6 % til Økonomisk Fond og 4 % til Forsikring af Robaade med installeret Motor«.

III. ad § 19 b) A. *Fra Udvalget:*
Til § 19 b) føjes som nyt Punktum efter Ordet Findingshval følgende:
»De 8 første Baade (Fartøjer), som ankommer til Grinden efter Findingsbaaden, erholder 1 Skind Hval pr. Mand samt 1 Skind Hval for Baadspart, dog højst 12 Skind pr. Fartøj«.

B. *Fra Hans Nolsø o. fl.:*
Til § 19 b) føjes som nyt Punktum efter Ordet Findingshval:
»De Baade, der har været med til at drive og dræbe Grinden, og det Mandskab der fra Land har deltaget i Dræbningen, erholder forlods 1/2 Skind pr. Mand, dog saaledes, at ingen Baade faar mere end 4 Skd. og i Baadspart 1/2 Skd.. — Er Fangsten saa ringe, at forlods Fradrag ikke kan ske, fordeles Fangsten ligeligt mellem Rakstra- og Drabsmændene«.

IV. ad § 19 f) *Fra Jacob Nielsen:*
a. Til § 19 f) føjes en Bestemmelse om, at Ulykkestilfælde og Personer som kommer for Skade under Grindefangst og Arbejde paa Grinden skal henlægges under Føroya Vanlukkutrygging.
b. og at der til Imødegaaelse af Erstatning for Beskadigelse af Baade og Redskaber i Anledning af Grindefangsten oprettes en særlig Konto under Økonomisk Fond for de forskellige Grindedistrikter.

V. ad § 20. *Fra Udvalget:*
I § 20 udgaar de 3 første Punktummer, og i Stedet sættes: »Det, som efter at disse Poster er fradragne hele Beløbet, bliver tilbage, kommer som Partehval til almindelig Deling«.

VI. ad § 21. *Fra Udvalget:*
§ 21 udgaar.

VII. ad § 22. *Fra Udvalget:*
I § 22 udgaar Ordene: »Saavel . . . . . Jordehvalen«.

VIII. ad § 23. A. *Fra Udvalget*:

§ 23 affattes saaledes:

»Til enhver af de forskellige Hvalvaage skal for Fremtiden høre følgende Distrikter, der alle faar fulde Parter:

I. *Norderøernes Syssel*:

a) Til *Kvannesund* og *Vedvig*:
Norderøernes Syssel og Østsiden af Østerø (Avevig til Gjov).

b) Til *Klaksvig*:
Norderøernes Syssel og Østsiden af Østerø (Avevig til Gjov).

II. *Østerø Syssel*:

a) Til *Gøte*, *Fuglefjord* og *Fundingsbotn*:
Østerø og Norderøernes Syssler.

b) Til *Sundet mellem Strømø og Østerø*:
Strømø og Østerø Sysler.

III. *Strømø Syssel*:

a) Til *Thorshavn*:
Strømø og Vestsiden af Østerø.

b) Til *Kvalvig*:
Ligesom Sundet (jfr. ovenfor).

c) Til *Vestmanhavn* og *Saxen*:
Strømø og Vaagø Sysler, samt Vestsiden af Østerø fra Østnæs til Ejde, der dog kun faar halve Parter.

IV. *Vaagø Syssel*:

a) Til *Midvaag*:
Vaagø Syssel og Vestsiden af Strømø, Hestø og Kolter samt Thorshavn, der dog kun faar halve Parter.

B. *Fra Jóannes Paturssón o. fl.*:

IV. *Vaagø Syssel*:

a) Til *Midvaag*:
Vaagø Syssel og Vestsiden af Strømø, Hestø og Kolter, samt Nolsø og Østsiden af Strømø fra Kirkebønæs til Kaldbak, der dog kun faar halve Parter.

C. *Fra Udvalget*:

V. *Sandø Syssel*:
Til alle Hvalvaage:
Sandø Syssel.

VI. *Suderø Syssel*:
Til alle Hvalvaage:
Suderø Syssel:

Forøvrigt er det den almindelige Regel, at de udenfor Distriktet boende, der ankommer til Hvalvaagen, inden Vagthold er sat, erholder hele Parter, og de, der ankommer efter denne Tid, men inden Vurderingen er endt, halve Parter.

samt at Delingen til enhver Bygd og til Thorshave sker efter Folketal, 25 Personer regnede til hver Baadspart. Naar der ved Beregningen udkommer Brøkdele af Skind til en Bygd eller et Nr., udlægges saadanne Brøkdele som Regel ikke, men afrundes som Regel saaledes, at halve Skind eller derover regnes til hele Skind, og hvad der er under halve Skind bortfalder, med mindre Bygden ikke tager til en hel Baad.

IX. *Fra Udvalget*:
Disse Bestemmelser træder i Kraft 1. Jan. 1938.

Atkvøðisgreiðsla:

I. ad § 10 — frá *nevndini* varð samtykt við 21 atkv.—0.

II. ad § 19 a)
A. fra *nevndini* (undantikið Jacob Nielsen) varð sett undir atkvøðisgreiðslu við *navnakall* og varð samtykt við 15 atkv.—0 (Dam, Patursson, Simonsen, Andreasen, M. Samuelsen, Hansen, Danbjørg, Nielsen og Davidsen *atkvøddu ikki*).
B. frá *Jacob Nielsen*: Principalt fall, bert 9 atkv.—0. Subsidiært fall eisini, bert 11 atkv.—0.

III. ad § 19 b)
A. frá *nevndini* fall, bert 7 atkv.—0.
B. frá *Hans Nolsøe o. fl.* fall, bert 8 atkv.—0.

IV. ad § 19 f) — frá *Jacob Nielsen*: a) varð samtykt við 15 atkv.—0 og b) fall, bert 11 atkv.—0.

V., VI. og VII. ad §§ 20, 21 og 22 frá *nevndini* vórðu samtykt við 23 atkv.—0.

VIII. ad § 23
A. frá *nevndini* viðv. I. Norðoya sýslu, II. Eysturoyar sýslu og III. Streymoyar sýslu varð samtykt við 17 atkv.—0.
B. frá *Jóannes Patursson* o. fl. varð samtykt við 15 atkv.—0. Nevndaruppskotið viðv. IV. Vága sýslu varð hareftir burtdottið.
C. frá *nevndini* viðv. V. Sandoyar sýslu og VI. Suðuroyar sýslu varð samtykt við 18 atkv.—0.

IX. — frá *nevndini* varð samtykt við 17 atkv.—0.

Ymsamálanevndin framlegði haruæst soljóðandi **Udvalgsbetænkning B**:

Til Tinget er indgaaet Skrivelse af 8. Oktober d. A. fra 18 Ansøgere i Thorshavn angaaende Grindeauktioner.

Ansøgningen gaar ud paa, at det ikke skal være en Betingelse under Grindeauktioner, at Betalingen skal erlægges kontant, og at vedkommende Sysselmand som Sælger eller vedkommende Køber skal være ansvarlig for, at Auktionsbeløbet gaar ind, men vedkommende Købers Kommune skal være ansvarlig for Betalingen.

Saavidt Udvalget bekendt er der hidtil i flere Tilfælde givet Kredit

ved Grindeauktioner, men desværre har paagældende Sysselmand den sørgelige Erfaring, at han selv maa have dækket betydelige Restancer.

Sysselmanden maa selv afgøre, om Personer, som byder paa Auktionen, faar Henstand, da samme Sysselmand er ansvarlig for, at Auktionsbeløbene gaar ind.

Har Personer, som byder paa Auktioner, ikke Kontanter, men har for Eksempel Kommunens Garanti for Betaling, vil Sysselmanden utvivlsomt tage Hensyn hertil, men Tinget kan ikke fratage Sysselmanden det vanskelige Ansvar for Auktionsbeløbenes Betaling og henlægge Betalingspligten under vedkommende Kommune.

Forslag.

Der gives Ansøgerne Afskrift af Betænkningen.

Tann 9. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv.—0.

---

61. Bygging av fiskiskipum ($^{10}|_{VI}$)[1]

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit**:

Nevndin hevur havt samráð við Tórshavnar skipasmiðju.

Av tí at tingið ikki hevur fingið nýggjar inntøkur, kann nevndin ikki mæla til, at tingið fer undir at byggja nýtt skip, men fyri at styðja skipabygging í Føroyum skal nevndin mæla til, at vinnunevndin fær heimild til um neyðugt at geva ábyrgd fyri upp til 20% viðvíkjandi fyrstu nýbygging í Føroyum. Vinnunevndin má ansa eftir, at tann maður ella felag, sum letur skipið byggja, er álitandi, og at tað skipið, sum bygt verður, verður hóskandi, og at prísurin er hóskandi.

Uppskot.

Vinnunevndin fær heimild til at geva tingsins ábyrgd fyri inntil 20% av byggipeninginum viðvíkjandi fyrsta skipi, sum nú verður bygt í Føroyum, tó ikki yvir 20.000 kr. Formaður tingsins fær heimild til at undirskriva neyðturvilig skjøl.

Edw. Mittens framlegði soljóðandi **Broytingaruppskot**:

---

1) Sbr. lagtingstíðindi 1936, bls. 137.

Orðið »eitt skip« verður broytt til »tvey skip« og »20.000 kr.« til »30.000 kr.«.

Tann 2. desember varð broytingaruppskotið samtykt við 18 atkv.—0. Uppskot nevndarinnar soleiðis broytt varð samtykt við 19 0.

---

62. Sildavraking ($^{11}|_{VI}$)[1]

Fiskivinnunevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning**:

Spørgsmaalet om ved Lov at indføre tvungen Vragning af Sild her paa Øerne har flere Gange været til Behandling i Tinget. I Samlingen 1934 behandlede Tinget en Sag om Ansættelse af Sildevragere. Der var gennem Vinnunevndin samlet Oplysninger fra Norge og Island dette Spørgsmaal vedrørende, og blev disse forelagt Lagtinget tilligemed en Erklæring fra Overvrageren, der mente, at Tiden ikke var inde for Ansættelse af Sildevragere under den nuværende Drift. I Fjor blev det samme Spørgsmaal rejst af Jørgen M. Olsen, Vaag, der i Skrivelse til Tinget, dateret 8. Juni, foreslaar, at der indføres Lovbestemmelser angaaende Sildevragning paa Færøerne. Som en midlertidig Ordning foreslaas i nævnte Skrivelse, at Vinnunevndin ansætter en norsk Sildevrager i $2^1/_2$ Maaned, der saa samtidig skal sætte en med Sildesaltning kendt Færing ind i Vragningen. Udgifterne foreslaas afholdt paa den Maade, at der lægges en Afgift af 50 Øre paa hver eksporteret Tønde Sild.

Tingets Behandling af Spørgsmaalet i Fjor resulterede i Vedtagelse af et Forslag, hvis første Pkt. var saalydende: »Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at en i Sildevragning kyndig Mand kommer til Færøerne næste Sommer for at give Vejledning vedrørende Behandling af Silden«. —

I Aar er Spørgsmaalet om Vragning af Sild atter rejst, idet Købmand S. P. Petersen, jun., Fuglefjord, i Skrivelse af 30. September d. A. andrager om Tingets Medvirkning til Vragning af færøsk Fedsild, beregnet for Eksport. Indholdet af Købmand S. P. Petersens Andragende kan kort gengives saaledes: Til Trods for Sildens gennemgaaende fine Kvalitet, har Salget været i høj Grad ustabilt. Til Tider har Salget gaaet forholdsvis godt, til andre Tider har det været næsten umuligt at faa Silden afsat. Vanskelighederne ved Salget har især været fremtrædende de Aar, hvor der er rigelige Forekomster af norsk Fedsild, der konkurrerer om de samme Marketer som vor. Saadanne Aar har den færøske Sild maattet sælges til Priser, der ligger betydeligt under, hvad den norske Vare opnaar. En af Aarsagerne hertil er sikkert at søge i den mindre omhyggelige Sortering og Nedlægning af den færøske Sild.

For at bøde herpaa henstilles der paa det kraftigste, at Lagtinget

---

[1]) Sbr. løgtingstíðindi 1936, bls. 123.

optager til Behandling Spørgsmaalet om *Oprettelse af en Institution til Vragning af al færøsk Fedsild beregnet for Eksport*, da en hensigtsmæssig Vragning vil betyde en bedre og mere ensartet Vare og som Følge deraf ogsaa en lettere sælgelig Vare.

Siden i Fjor er der sket det, at Regeringen har efterkommet Lagtingets Ønske om at sende en i Sildevragning kyndig Mand for at give Vejledning m. H. t. Behandling af Silden, idet en Nordmand, Hr. Ingolf Moldenæs, har opholdt sig her i Sommer og har besøgt forskellige Pladser, vistnok især paa Skaalefjorden og i Sundelaget, hvor der er blevet fanget Sild. Hr. Moldenæs har under 2. November d. A. afgivet Rapport vedrørende sin Virksomhed til Amtet, som under 6. s. M. har tilstillet nærværende Udvalg en Afskrift af samme. Den paagældende Rapport, som er særdeles kortfattet, ses heller ikke at indeholde Direktiver for Behandlingen af Silden. En væsentlig Mangel ved den af Hr. Moldenæs afgivne Rapport forekommer det Udvalget at være, at den kun udtaler sig om Spørgsmaalet i Almindelighed — Udtalelser, der nok kan have en vis Interesse, men som Vejledning betragtet, indeholdende Regler for Behandlingen, hvorved hele den Side af Sagen kunde komme ind i et mere rationelt Spor, er den paagældende Rapports Betydning ret problematisk.

Rapportens Indhold kan sammenfattes i følgende Punkter:

1) Behandlingen er gennemgaaende tilfredsstillende m. H. t. Sortering, Saltmængde og Lagestyrke, enkelte af Opkøberne er mindre nøjagtige og har som Følge deraf en mindre god Kvalitet.

2) En fælles Mangel for de fleste er, at der hengaar for lang Tid, fra Silden er fanget, til den kommer i Salt. Grunden hertil er, at hverken Fiskerne, Arbejderne eller Lederne af Arbejdet endnu er inde paa den helt rigtige Fremgangsmaade; dog er der betydelig Bedring at spore i saa Henseende.

3) Saltepladserne er meget forskellige; nogle Steder er de glimrende, andre Steder helt utilfredsstillende. Det er en af Aarsagerne til, at Behandlingen ikke bliver som den burde være.

4) Den største Mangel ved hele Behandlingen er, at *Lagringspladserne* for den færdige Produkt ikke er som de skal være. I de fleste Tilfælde henligger Varen oplagret uden Beskyttelse af nogen Art under aaben Himmel, udsat for Sol, Vind eller Regn. Sild taaler jo ikke at ligge nde i længere Tid, allermindst den færøske Sild, som er meget fed. Det er derfor af allerstørste Betydning for Tilvirkningen at kunne lagre Silden *under Tag*, saaledes at den ligger beskyttet for Sol, Vind og Regn.

5) *Åtfuld Sild.* Der er fremkommet enkelte Partier med mindre god Sild, og har det sin Aarsag i, at Silden til Tider har været »åtfuld«, og man har ikke været tilstrækkelig paapasselig med at »mavedra« (mavedrage) den Sild, der har indeholdt Aat.

Hr. Moldenæs mener imidlertid, at der vil blive rettet betydeligt paa de hidtil forekommende Mangler til den kommende Sæson, idet baade Arbejderne og Tilvirkerne nu har faaet større Erfaring m. H. t. Behandlingen, og det er hans Indtryk, at man alt i alt er kommet Maalet et godt Skridt nærmere.

Sildefangsten her paa Øerne er efterhaanden blevet saa betydelig, er kommet til at spille en saa betydningsfuld nationaløkonomisk Rolle i

vort lille Samfund, at den ikke længere kan have Lov til at passe sig selv. Der kan næppe være Tvivl om, at Tidspunktet nu er inde, da ogsaa vi her paa Færøerne i Lighed med alle andre sildeproducerende Lande ved Lov bør indføre *tvungen Vragning af al eksporteret Sild.*

Vore Konkurrenter, Nordmændene og Islænderne, har forlængst indført tvungen Vragning af Sild. Det er derfor givet, at skal vi kunne gøre os noget Haab om at kunne sælge vor Sild paa de samme Markeder som vore Konkurrenter, maa vi ogsaa være i Stand til at fremstille et Produkt, der er konkurrencedygtigt. Det naas kun ved, at vi ved Lov indfører tvungen Vragning af Sild bestemt for Eksport i Lighed med, hvad vi i sin Tid gjorde for Klipfiskens og Saltfiskens Vedkommende.

Det er Udvalget bekendt, at Eksportørerne i Sommer har dannet en Salgsorganisation, »Sildasølufelagið«. Det er selvfølgelig af Betydning, at Salget organiseres bedst muligt, men det afgørende er jo, at man er i Stand til at fremskaffe en ensartet Vare af fin Kvalitet, og det opnaas erfaringsmæssig bedst gennem Vragning. Man skal i denne Forbindelse paapege, at der er den væsentlige Forskel mellem Vragning af Fisk og Vragning af Sild, at medens Salget i første Tilfælde sker paa Grundlag af foreliggende Vragerattest, er det ikke Tilfælde for Sildens Vedkommende. I sidstnævnte Tilfælde er Formaalet med Vragningen kun det, at man gennem denne søger at fremskaffe et saa salgbart Produkt som muligt.

Efter derom indhentede Oplysninger kan den samlede Fangst af Sild her paa Øerne i sidst forløbne Sæson anslaas til ca. 5000 Td., hvoraf antagelig kun ca. Halvdelen er solgt.

Da Erfaringen synes at vise, at Silden som Regel kun forekommer paa *eet* Sted ad Gangen, idet der f. Eks. yderst sjælden fanges Sild i Skaalefjorden, naar den forekommer i Fundingsfjorden og Sundelaget og omvendt, skal man derfor foreslaa, at der forsøgsvis ansættes kun een Sildevrager. Man vil være tilbøjelig til at mene, grundet paa det lige anførte Forhold vedr. Sildens Forekomst, at det som Regel vil være overkommeligt for en enkelt Mand at yde den nødvendige Vejledning og Bistand m. H. t. Behandlingen ved Siden af Vragervirksomheden.

Efter Udvalgets Mening bør det være den paagældende Vragers Opgave foruden at foretage Stikprøver i nødvendigt Omfang til Bedømmelse af de for Eksport bestemte Partier Sild, i saa vidt Omfang som muligt at yde Vejledning og Belæring m. H. t. Behandlingen.

Udvalget har tænkt sig, at Udgifterne ved den foreslaaede Vragning dækkes ved en Afgift af 50 Øre af hver eksporteret Td. Sild.

Man vil anse en Løn som den, der er tillagt Vragerkontrollørerne paa Færøerne for passende for Sildevrageren.

Udvalget anser det ikke for nødvendigt at udarbejde Forslag til Arbejdsregulativ m. v., idet man gaar ud fra, at det nødvendige i saa Henseende foretages af Ministeren.

Forslag

til

Lov om Vragning af Sild af færøsk Oprindelse bestemt for Export.

§ 1.

Ministeren for Landbrug og Fiskeri kan udstede Regler for Vragning og Eksport af Sild af færøsk Oprindelse.

§ 2.

Ministeren for Landbrug og Fiskeri bemyndiges til at anvende indtil 3000 Kr. aarlig til Lønning samt Rejseudgifter for en Sildevrager for Færøerne.

§ 3.

Overtrædelse af de i Medfør af denne Lov fastsatte Bestemmelser straffes med Bøder ikke under 20 Kr.; i Gentagelsestilfælde ikke under 40 Kr. Bøderne tilfalder Færø Amts Fattigkasse. Sagerne behandles som offentlige Politisager.

§ 4.

Denne Lov, der træder i Kraft den 1. April 1938, vil være at forelægge Lagtinget til Revision i Samlingen 1941.

Tann 11. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 20 atkv.—0.

---

63. Stórhvalatvøstið ($^{12}|_{VI}$)[1]

Ymsamálanevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit**:

Løgtingsmaður J. H. Danbjørg hevur vent sær til tingið í brævi av 5. oktober í ár og skrivar, at fiskimenn, sum burtur hava verið í summar, ikki hava havt høvi til at skera sær tvøst fyrrenn tá, og at teir hava verið við hvalastøðina í Lopra og eru vístir burtur. Hann biður tí tingið skipa soleiðis fyri, at menn fáa frítt loyvi at skera sær tvøst.

Løgtingið samtykti ífjør, at prísurin fyri hvalatvøst í Lopra og við Áir varð settur til 7 oyr. pr. kg, og at vinnunevndin fekk stórhvalaavgiftina fyri 1937 at ráða yvir til lækkan av tvøstprísinum og fluttningsútreiðslunum, og at nevndin skuldi samráðast við kommunurnar um keyp av tvøsti og um neyðugt skipa fyri fluttninginum.

Vinnunevndin samtykti at fáa upplýst frá kommununum, hvørji húsarhald ongan forsyrgjara hava, og harumframt, hvørji húsarhald ynsktu at fáa tilsent hvalatvøst. Upplýsingarnar frá kommununum vóru ikki innkomnar fyrrenn í august mánaði, hvareftir vóru 337 hús (ca. 1200 fólk), ið ongan forsyrgjara hava, og sum ynsktu at fáa tvøst ókeypis. Samtykt varð, at tey, sum ikki hava forsyrgjara, skulu fáa ókeypis 20 kg pr. fólk, og at royna at fáa hvalastøðurnar til at flyta tvøstið út. Lýst skuldi verða í blaðunum, og fólk gjørd kunnug við, at løgtingið fyribils mátti hava fyrsta rætt til at keypa tvøst frá støðunum. Tað er upplýst, at tey flestu í teimum húsum, sum ynsktu tað, hava fingið tvøstið ókeypis. Tað sum fólk hava biðið um ókeypis, var ca. 25 tons.

---

[1]) Sbr. Løgtingstíðindi 1936, bls. 320.

Fyri at koma løgtingsmanni Danbjørg ímøti kunngjørdi løgtingsformaðurin straks við lýsing í bløðunum, at hvalastøðirnar høvdu upplýst, at tað tvøst, ið tingið hevði keypt til tey, ið ongan arbeiðsføran forsyrgjara hava, var útsent ella vildi verða saltað og seinri sent, og at rættur tingsins at skera tvøst fram um onnur ti var niðurlagdur, og at onnur nú sjálvi kundi venda sær til hvalastøðirnar.

Beinvegis klagur til tingið ella millumtinganevndina hava verið 3. Daniel Hermansen, Hósvík, Ferdinand Andreasen, Tvøroyri, og Martin Olsen, ss., og vísir nevndin á, hvat ið harum er upplýst í bløðunum.

Nevndin hevur haft samráð við hvalastøðirnar, og har var frammi ymisk uppskot frá støðunum, t. d., at prísurin fyri 20—25 tons skuldi verða settur til 7 oyr. pr. kg og restin 12 oyr. pr. kg ella 20—25 tons gratis og restin 14 oyr. pr. kg. Harumframt flutti eigarin av hvalastøðini í Lopra fram, at Sumbingar høvdu gjørt krav uppá at fáa alt arbeiðið, men at hann helt, at virkið ikki á tann hátt var reint lokalt, men meira alment, og at tað tí var beint, at aðrir enn Sumbingar skuldu hava rætt til at fáa arbeiði av tí, at hvalurin jú verður tikin uttan fyri kommununa. Nevndin — uttan Jacob Nielsen, sum heldur, at besin spurningur eigur at loysast av organisatióninum — má geva bonum viðnæli í hesum, at t. d. aðrir íbúgvarar í Suðuroy havu náttúrligan rætt til eisini at fáa arbeiði við hvalastøðina, tó so, at teir flestu arbeiðarar á landi verða úr Sumbiar kommunu.

Annars skal *meirilutin* (O. F. Joensen og Mitens) mæla til, at millumtinganevndin sum vanligt fær heimild til at tinga víðari við støðirnar og til at gera semju, sum hon heldur tað er beinast, við tær fyri komandi ár.

Minnilutin (Jacob Nielsen) heldur fast við, at tann í fjør viðtikni tvøstprísurin 7 oyru pr. kg eigur at standa við.

Tað er hildið fram, at tað er ilt hjá monnum at koma framat at skera hitt besta matartvøsti á hvalinum, og tá ið hetta er í stríð við tingsins ætlan, er tað tørvur á, at tingið tekur støðu í hesum føri, so menn kunnu fáa hitt besta matartvøsti.

Tvøstið, sum ífjør ókeypis var givið til fólk uttan forsyrgjara, kom ógviliga væl við.

Tað má tessvegna sigast at verða umráðandi at fram verður hildið við hesum.

Uppskot

frá *meirilutanum* (Mitens og Joensen):

1) Tað verður givið millumtinganevndini heimild til at tinga við hvalastøðirnar um semju fyri 1938.

2) Avskrift av álitinum verður sent hvalastøðunum.

Uppskot

frá *minnilutanum* (Jacob Nielsen):

1) Hvalastøðirnar við Áir og Lopra eru skyldugar at lata fólk fáa tvøst til fólkafeði fyri 7 oyru kg, skorið har á hvalinum, sum viðkomandi fólk ynskja tað skorið.

2) Av stórhvalaavgiftini játtar tingið inntil 5000 kr. til keyp av hvalatvøsti til forsyrgjarafeys, og verður landsnevndin heimilað til at skipa fyri hesum.

Tann 10. desember varð uppskot minnilutans pkt. 1) sett undir atkvøðisgr. við *navnakall* og fall, bert 8 atkv.—0. Uppskot minnilutans pkt. 2) varð harnæst sett undir atkvøðisgreiðslu við *navnakall* og fall eisini, bert 12 atkv.—0. Uppskot meirilutans fall líkaleiðis, bert 12 atkv. —0.

---

64. Innkeyp av útgerðarvørum (13/VI)

Umboðsmenn í nevnd Føroya Fiskaexports (29/VI)

Fiskivinnunevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit**:

Føroya javnaðarflokkur hevur í bræv dagsett 6. oktober 1937, bari verður greitt frá, at tað ræður líka nógv um at keypa inn bíligt sum at selja okkara vørur til bestu prísir. Javnaðarflokkurin heldur fram, at vit lata hundraðir av túsundum um árið ov nógv út fyri útgerðarvørur. Flokkurin biðir um, at Føroya løgting skipar fyri, at allar útgerðarvørur verða keyptar í stórum og undir einum, hárvið roknast við at nógvur peningur verður spardur.

Føroya javnaðarflokkur biður tingið um at viðgera spurningin um tingsins tøku av søluni av øllum útgerðavørum, og at samráðingar verða førdar við »Føroya Fiskaexport«. Tað verður her skotið uppá, at tingið tekur til viðgerðar spurningin um broytan av felagsins stýri soleiðis, at løgtingið, útgerðamennirnir og Føroya fiskimenn fáa líka stóra umboðan í stýrinun.

Harafturat er komið bræv frá Føroya skipara- og navigatørfelag, dagsett 7. november 1938, har fört verður fram, at av tí at allir veiðumenn yhskja, at veiðan verður seld fyri best møguligan pris, biður Føroya skipara- og navigatørfelag tingið um at virka fyri, at Føroya skipara- og bestamenn gjøgnum sítt felag fáa rætt til at velja umboðarmenn í nevnd Føroya Fiskaexports og harígjøgnum at umboða sín part í veiðuni, 11%.

Nevndin hevur havt samráð við stjórran fyri Føroya Fiskaexport, og kundi kann ikki siga nakað avgerðandi í hesum, og skrivaði nevndin hin 2. november soljóðandi bræv til Fiskaexport:

»Under Henvising til vedlagte Afskrift af Andragende af 6. Oktbr. d. A. til Lagtinget skal man udbede sig en Udtalelse om,

1) hvorvidt det kan lade sig gøre at foretage fælles Indkøb af Varer til Brug om Bord i vore Fiskefartøjer og i bekræftende Fald paa hvilken økonomisk Basis,

2) hvorvidt der i Henhold til Andragendets sidste Stykke kan lade sig gøre at forandre Føroya Fiskaexport Bestyrelses Sammensætning.

Af Hensyn til Sagens Afgørelse i Lagtinget imødeses Svar snarest belejligt.«

Hin 8. desember kom soljóðandi svar:

»I Besvarelse af Deres Skrivelse af 2. f. M. vedrørende
1) Fælles-Indkøb af Forsyning til Fiskefartøjerne,
2) Sammensætning af Andelsselskabet Føroya Fiskaexports Bestyrelse,
skal vi hermed tillade os at meddele Dem følgende:

Til Pkt. 1) Tanken er ikke fremmed for Selskabet, der selv har taget Spørgsmaalet op til Drøftelse, men ladet det falde igen, da de tilstedeværende Andelshavere tydeligt har givet Udtryk for deres Ønske om at fortsætte med at foretage deres Indkøb hver for sig, paa samme Basis, som det er sket hidtil.

Til Pkt. 2) Selskabets Bestyrelse vælges ifølge Selskabets Vedtægter, § 14, 17 og 18, og der foreligger ikke noget Ønske fra Andelshavernes Side om Ændring af disse Vedtægter. Vi vedlægger et Eksemplar af vore Vedtægter til behagelig Kendskab«.

Eftir hesum vil exportfelagið hvørki vera við til at keypa útgerðavørur í stórum og undir einum, ei heldur vera við til at broyta felagsins stýri, soleiðis at løgtingið, útgerðarmenninir, fiskimenn og skiparar fáa líka stóra umboðan í stýrinum.

Meirilutin heldur so statt ikki at kunna gera nakað viðvíkjandi omanfyri nevndu broytan í hesu tingsetu, men loyvir sær at framseta uppskot um at Landsnevndin hevur samráð við Færøernes Rederiforening um at gera felags innkeyp av útgerðavørum.

Sum nú er statt heldur meirilutin, at tingið ikki kann taka søluna av øllum útgerðavørum vegna tess, at tær økonomisku umstøðurnar í stundini eru so háttaðar, at tað verður tvørligt at fáa tørvandi pening til vega til hetta endamál.

Mindretallet (Jacob Nielsen) kan tiltræde de i Andragendet anførte Grunde for, at Indkøbet af alle Udrustningsartikler til vor Fiskerflaade bør samles under en Faktor, der foruden at betyde en aarlig Besparelse for vort Erhverv paa flere Hundrede Tusinde Kroner gør det muligt i langt højere Grad end tidligere at erholde Kvalitetsvarer, der baade i den ene og anden Henseende muliggør en erhvervs- og fangstmæssig større Præstation end, naar man af forskellige Grunde maa nøjes med Sekundavarer.

Det er som i Andragendet antydet ganske naturligt og i Traad med Bevæggrundene for Oprettelsen af Andelsselskabet »Føroya Fiskaexport«, at nævnte Andelsselskab overtager Fællesindkøbet, idet Selskabet jo som Eneeksportør af Klipfisk fra Færøerne har Adgang til at dække sine Fordringer for Rederiet og andre Fiskeproducenter. Men da Andelsselskabet har afvist en fra Lagtinget rettet Henstilling om at paatage sig heromhandlede Opgaver, og da Sagen som antydet drejer sig om Besparelse af store Summer for vort Hovederhverv, mener nærværende Mindretal, at man

fra det offentliges Side (Lagting og Regering) ikke kan forsvare, at det forbliver ved nuværende Forhold. Dette saa meget mere som man har paa Følelsen, at det afvisende Svar fra Føroya Fiskaexports Bestyrelse er dikteret af, at mange af vore Erhvervsdrivende staar i et for Rentabiliteten af Fiskeri-erhvervet uheldigt økonomisk Afhængighedsforhold. Lagtinget bør derfor af samfundsmæssige Grunde skære igennem og foretage det nødvendige til en Omordning af Forholdene vedrørende Indkøb af Udrustningsartiklerne.

Mindretallet skal derfor bringe i Forslag, at Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om at erholde Eneret til Import af alle Artikler vedrørende vor Fiskerflaades Udrustning.

Med Hensyn til Financieringen af dette Indkøb har man Lov til at gaa ud fra, at den kan ske ved Udrustningslaan fra Staten og Laan fra Kongeriget Danmarks Fiskeribank. Udrustningen er jo for de sidste Aars Vedkommende hovedsagelig sket ved Hjælp af Udrustningslaan fra Staten og Laan fra Fiskeribanken. Dette samme maa meget bedre kunne ske for Fremtiden ved Lagtinget eller en af Lagtinget dertil bemyndiget Faktor som Mellemled.

Skibsfører, Styrmand, Maskinmester, Kokken og Mandskabet erholder ca. 50% af Fangsten.

Det er følgelig et naturligt Krav, der fremsættes af Færøernes Socialdemokrati, at Fiskerne, som for Tiden ikke har nogen Repræsentant i Fiskaexport, erholder samme Repræsentation i Bestyrelsen for dette Selskab, som Rederne. Forslaget om, at Rederne skal erholde 1, Fiskerne og Føroya Skipara- og Navigatørfelag 1 og Færøernes Lagting 1 Repræsentant i Føroya Fiskaexports Bestyrelse, staar i et rimeligt Forhold til Interesserne i vor Fiskeeksport. Mindretallet, der anser det for ubilligt og uheldigt, at Fiskerne og Lagtinget ikke er repræsenteret i et for hele det færøske Samfund saa betydningsfuldt Selskab, Samfundsinstitution, som Føroya Fiskaexport, foreslaar, at Lagtinget indgaar til Regeringen med Henstilling om at indlede Forhandling med Føroya Fiskaexport om at faa ændret Selskabets Vedtægt saaledes, at Bestyrelsen vælges af Fiskerorganisationerne, Rederiforeningen og Lagtinget, saaledes at Fisker- og Skipperorganisationerne vælger én, Rederiforeningen én og Lagtinget én Repræsentant.

Uppskot.

Frá meirilutanum:

1. Landsnevndin verður biðin um at samráðast við Færøernes Rederiforening viðvikjandi felagsinnkeyp av útgerðarvørum.

2. Málið um broytan av „Vedtægter" fyri Føroya Fiskaexport verður tikið upp aftur til næstu vanligu tingsetu. Landsnevndin verður biðin um at samráðast við ríkisstýrið um at Fiskimannafelagið, Skiparafelaglð og Løgtingið fær høvi til at hava umboðsmann í Føroya Fiskaexport.

Frá minnilutanum:

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om:

1. At Regeringen foranstalter, at Lagtinget faar Eneret til Indførsel af alle til Udrustningen af vor Fiskerflaade henhørende Artikler og til eventuelt at overdrage denne Ret til enkelte Personer eller Selskaber.

2. At Regeringen indleder Forhandling med Andelsselskabet Føroya Fiskaexport om at ændre Selskabets Vedtægter derhen, at Fisker-, Skipper- og Navigatørforeningen vælger 1, Rederiforeningen 1 og Lagtinget 1 Repræsentant i Bestyrelsen.

Tann 11. desember varð uppskot minnilutans pkt. 1 sett undir atkvøðisgreiðslu við *navnakall* og fall, bert 10 atkv.—0. Uppskot minnilutans pkt. 2 varð samtykt við 15 atkv.—0. Uppskot meirilutans pkt. 1 varð samtykt við 16 atkv.—0. Uppskot meirilutans pkt. 2 varð hareftir burturdottið.

---

65. Innsiglingarljósini í Føroyingahavnini. (14|VI).

Fiskivinnunevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Lagtinget har i 1933 modtaget som Gave fra Føroya skipara- og navigatørfelag 2 Lanterner med tilhørende Master, der er opstillet ved Indsejlingen til Færingerhavnen.

Lagtinget har betalt Udgifterne ved Pasning og Vedligeholdelse af Lanternerne.

Det var nødvendigt for Pasningen af Lanternerne, at der anskaffedes en Baad med installeret Motor, og nævnte Baad har Lagtinget sammen med Færøernes gensidige Forsikringsforening og Suderø gensidige Forsikringsforening anskaffet og bekostet.

Staten har nu overtaget Fyrvæsenet i Færingerhavnen og Vinnunevndin har derfor anmodet Missionær Alfred Petersen om at forhandle med Kontrolløren i Færingerhavnen om eventuelt at faa Fyrvæsenet til at overtage Lanternerne og Baaden.

Missionær Alfred Petersen har overfor Udvalget udtalt, at han har konfereret med Kontrolløren om Sagen. Kontrolløren udtalte, at man hverken havde Brug for Baad, Master eller Lanternerne, da saadanne allerede var anskaffet.

Udvalget har derefter konfereret med Forsikringsforeningerne, som er villige til at overtage Lagtingets Andel i Baaden, da de har stærk Brug for en Baad deroppe i Fiskerisæsonen.

Fra Føroya skipara- og navigatørfelag har Lagtinget modtaget Skrivelse med Anmodning om, at der indgaas til Regeringen med Ansøgning om at faa et Indsejlingsfyr til Færingerhavnen. Foreningen fremfører, at da Lanternerne blev anbragt der, var det af den Grund, at der da ikke fandtes nogetsomhelst til Vejledning for Sejladsen der, og at de kun kan bruges til Indsejling, naar man med Dagslys er kommet ind mellem Skærene.

Ligeledes anmoder Foreningen om, at der i Fiskerisæsonen bliver udlagt en Fløjte- eller Klokketønde udenfor Skærene til Vejledning for Skibe, der anduer Havnen i Taage.

Udvalget er af den Formening, at det er stærkt paakrævet under den store Trafik, som er paa Færingerhavnen i Fiskerisæsonen, at der opføres et

højtstaaende Blink- og Vinkelfyr med god Lysstyrke til Vejledning for Skibe, som kommer fra Havet og agter at andue Havnen, idet der allerede ved Olajtiden er mørkt en Del af Natten.

Ligeledes er det stærkt paakrævet, at en stærktlydende Fløjte- eller Klokketønde udlægges udenfor Skærene ved Indsejlingen til Havnen, da der ofte er langvarig Taage, og da der har været flere Grundstødninger og Skibsforlis, som evnt. kunde være undgaaet, saafremt Fyr og Signalapparater var til Stede.

Forslag.

Det overlades til Vinnunevndin at sælge eller eventuelt bortgive Lanternerne med Tilbehør samt Lagtingets Andel i Motorbaaden.

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om:

1) at der opføres et højtstaaende Blink- og Vinkelfyr med god Lysstyrke ved Færingerhavnen,
2) at der udlægges en stærktlydende Fløjte- eller Klokketønde udenfor Skærene ved Færingerhavnen.

Tann 1. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 21 atkv.—0.

---

66. Stórhvalaveiðan. ($^{15}|_{VI}$).

Ymsanálanevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Ministeriet for Landbrug og Fiskeri har tilsendt Amtet en Oversættelse af en den 8. Juni 1937 afsluttet Overenskomst angaaende Ordningen af Hvalfangsten, og Amtmanden har forelagt Sagen for Hvaludvalget, som igen har sendt Sagen til Tinget.

For nogle Aar siden blev der truffet en international Overenskomst, som Danmark tiltraadte, og der blev udstedt en Lov om Hvalfangst af 2. Maj 1934, hvori indeholdes ogsaa de Regler, som den internationale Overenskomst fastsatte. Nu er der paany afsluttet en international Overenskomst i London af 8. Juni 1937 mellem en Række Stater, herunder De Forenede Stater, Tyskland, Storbritannien og Norge. Der skal saaledes holdes en Hvalinspektør ombord paa hvert Fabriksskib. Det er ligesom tidligere forbudt at fange Kethvaler, og det forbydes at fange Blaahval under 70 Fod, Finhval under 55 Fod, Knølhval under 35 Fod og Spermacethval under 35 Fod. Det er ligesom tidligere forbudt at fange Kalve eller diende Hvaler eller Hunhvaler, som ledsages af Kalve eller diende Hvaler. Det er forbudt at benytte Fabriksskibe eller Hvalfangere knyttet hertil for at fange Bardehvaler Syd for 40° sydlig Bredde undtagen fra 8. December til 7. Marts. Det er forbudt at benytte

Landstationer for at fange Hvaler længere end 6 Maaneder af enhver Periode af 12 Maaneder. Det er forbudt at benytte Fabriksskibe eller Hvalfangere knyttet hertil for at fange Bardehvaler i det atlantiske Ocean Nord for 40° sydlig Bredde og i Davisstrædet, Baffinsbugten og det grønlandske Hav og forskellige Steder i det Stille Ocean og det Indiske Ocean. De fangede Hvaler skal udnyttes i saa stor Udstrækning som muligt. Der skal indgives forskellige Oplysninger om Antallet af fangede Hvaler m. m. og sendes Meddelelse til det internationale Bureau om Hvalstatistik i Sandefjord.

Bestemmelsen forbliver i Kraft til 30. Juni 1938 og udover denne Dato, dersom Flertallet af de kontraherende Regeringer er blevet enige om at forlænge Overenskomsten. Enhver Regering kan opsige Overenskomsten med et vist Varsel. En Regering, som ikke har underskrevet Overenskomsten, kan tiltræde samme.

Nærværende Udvalg har haft Samraad med Ejeren af Hvalstationen i Lopra og Formanden for Bestyrelsen for A/S Við Áir (Hvalstationen i Thorsvig). Begge fraraader Tiltrædelse af den internationale Overenskomst, idet de ikke anser de nye Bestemmelser for anvendelige for Færøerne, da Hvalernes Størrelse ved Færøerne sammenlignet med Sydfeltet ligger betydeligt under sidstnævntes. Det er saaledes sjældent, at der fanges f. Eks. Blaahvaler større end 70 Fod. Bestemmelserne vil derfor virke ødelæggende for Hvalfangsten ved Færøerne. Der fanges paa Færøerne kun Hval fra 5 Hvalbaade, og Fangsten vil vel normalt ligge mellem 150—200 Hval om Aaret. Dette Antal betyder intet i Forhold til andre Landes Fangst.

Udvalget maa derfor fraraade, at Danmark tiltræder den ovenomtalte Overenskomst, i hvert Fald, forsaavidt angaar Farvandene, hvori de færøske Hvalfangere driver Hvalfangst.

Forslag.

Tinget kan ikke tilraade, at den ovenomtalte internationale Overenskomst gøres gældende for de Farvande, hvori der fra Færøerne drives Hvalfangst.

Tann 20. november varð uppskot nevndarinnar sett undir atkvødisgreiðslu við *navnakall* og varð samtykt við 18 atkv.—0. (Djurhuus, Paturssøn, Zacharlasen, Nolsøe, Danbjørg og Mitens vóru *burtur.)*

67. Studningur til fiskiroynd. ($^{16}|_{VI}$).

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit:**

Jógvan Poulsen, Ljósá, sigur frá, at hann og 7 aðrir menn vóru við fiskiskipinum „Sólbrún" eina royndarferð til Spitzbergen fyri at fiska hemara frá ca. 15. juli til 13. september. Motorpassarin hevði fasta løn, men fyri hinar menninar var kontraktin so, at allar útrulðslur fyrst skuldi ganga av, og manningin skuldi so fáa helvtina av ti, sum eftir varð, og reiðarin helvtina. Teir fingu bert 463 hemarar, og eiki bleiv til manningina. Teir søkja nú tinglið um studning.

Nevndin skal mæla til, at bønarbrævið verður sent til vinnunevndina, og at givið verður henni heimild til at kanna eftir, um hon heldur, at tað er beint at velta monnunum ein hóskandi studning.

Uppskot.

Málið verður sent til vinnunevndina.

Tann 12. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 20 atkv.—0.

68. Býtan av jarðahvalspeningi til Norðragøtu. ($^{17}|_{VI}$).

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit:**

Løgtingið samtykti fíjør at veita úr jarðahvalsgrunninum til jarðaeigarar í Norðragøtu kr. 540,49, harav kr. 450,94 til $7^1/_2$ mørk í óðalsjørð. Peningurin skuldi útbetalast eftir reglum í lóg av 11. mai 1935 um jarðahvalsavloysanina. Tað varð givið sýslumanninum í hendi at býta henda pening; men hevur sýslumaðurin skrivað, at jarðaforteknilsi ikki er beint og tí ikki væl kann nýtast sum grundarlag fyri at býta peningin. Hann hevur fingið sín lista yvir teir jarðaeigarar í Norðragøtu, sum hava fingið part í jarðahvali við grindirnar í 1935 og 1936.

Nevndin skal mæla til, at tað verður givið sýslumanninum heimild til at býta peningin við nevnda lista sum grundarlag, soleiðis at sýslumað-

urin, um hann heldur tað neyðugt, kann leggja listan fram til eftirsýn og gera tær broytingar, sum hann heldur eru beinar.

Uppskot.

Tað verður givið sýslumanninum í Eysturoy heimild til at býta tær játtaðu kr. 450,94 til óðalsjørðina í Norðragøtu sum frammanundan sagt við nevnda lista sum grundarlag.

Tann 17. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv.—0.

---

69. Royndarsøla av ferskum fiski til Írlands. (18/VI).

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi nevndarálit:

P/f Uvak ætlar at royna at keypa fisk og gera ein túr við ferskum fiski við einum føroyskum fiskiskipi til Írlands fyri at vita, um tað eru møguleikar at selja fisk har, og skottð er upp, at løgtingið styðjar hesa fyritøku við 4000 kr. til keyp av fiski o. t. P/f Uvak gevur roknskap fyri túrin, og um túrurin gevur balansu, skal peningurin aftur kunna nýtast til ein nýggjan túr. Tá ið royndin er liðug, verður peningurin afturgoldin, um túrurin hevur givið balansu. Verður tap, skal løgtingið taka part við helvtini av tapinum, tó ikki yvir 4000 kr. — Fiskurin verður goldin kontant til fiskimenninar.

Uppskot.

1) Úr Økonomiska grunni verður játtaðar 4000 kr. til P/f Uvak til omanfyri nevndu roynd.
2) Givið verður fíggjarnevndini og uftaná tingsetuna vinnunevndina heimild til at ráða yvir peninginum, sum nevnt er í nevndarálitinum.

Fíggjarnevndin framlegði seinri soljóðandi broytingaruppskot:

P/f Uvak sigur frá, at reiðarin Mikkjal A. Godtfred, Vági, við „Silverspray" vil gera túrin til Dublin, og at Mikkjal A. Godtfred hevur sagt seg sinnaðan til at gera henda túr, um løgtingið vil lána upp til 4000 kr. og taka part í eventuellum undirskoti við $^2/_3$.

Nevndin mælir til, at bevillingurin verður givin Mikkjal A. Godtfred, men kann ikki ganga við til, at løgtingið ber meira enn helvtina av eventuellum undirskotl.

Uppskot.

Í staðin fyri nevndaruppskotið verður sett:

1) Úr økonomisk fond verður játtaður Mikkjal A. Godtfred, sklpsreiðara, Vági, 4000 kr. til nevndu royna.
2) Givið verður fíggjarnevndini og aftaná tingsetuna vinnunevndini heimild til at ráða yvir peningiunum sum nevnt í nevndarálitinum.

Tann 19. november varð broytingaruppskotið frá nevndini samtykt við 21 atkv.—0.

---

70. Endurgjald fyri grindaskaða. ($^{19a}|_{VI}$).

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi nevndarálit:

Fiskimaður Oluf Hansen, Tórshavn, sigur, at hann fekk skaða í hondina við grindadrápið í Tórshavn 29. septbr. íár.

Málið er ikki komið inn til løgtingið fyrrenn 24. novbr. og er ikki nóg mikið upplýst. Nevndin mælir tí til, at málið verður sent landsnevndini til avgerðar.

Uppskot.

Málið verður sent landsnevndini til avgerð.

Tann 9. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv.—0.

---

71. Studningur til sølu av ferskum fiski. ($^{20}|_{VI}$).

Fiskivinnunevndin framlegðl soljóðandi Udvalgsbetænkning:

Fra en her paa Øerne bosiddende Hollænder ved Navn L. W. Apol er der indkommet et Andragende til Tinget om pekuniær Støtte til Udførsel af fersk Fisk til Nederlandene.

Ansøgeren oplyser, at han har korresponderet med et nederlandsk Firma, som vil paatage sig at aftage og sælge saltede Fiskefiléter, og at han efter de Oplysninger, som han har indhentet, vil kunne opkøbe Mellem- og Storfisk til en betydelig højere Pris end den, som er gældende for Tiden.

Det er Andragerens Heuslgt til Foraaret at leje et egnet nederlandsk Fartøj, som kan tage ca. 600 Tdr. à 100 kg., og at opkøbe Fisk direkte fra Baadene, for at forarbejde den om Bord under nederlandsk Flag.

Hertil mangler Ansøgeren imidlertid en Kapital paa ca. 15.000 Kr., som maa fremskaffes ved Laan, og anmoder om Tingets Bistand til Fremskaffelsen af et saadant Laan eller Garanti for et Laan af den anførte Størrelse.

Andragendet er bilagt 2 Skrivelser fra henholdsvis „Union of Islandic Fish Producers", Reykjavik, og „Consulaat Generaal der Nederlanden", Reykjavik. Det fremgaar af Konsulatets Skrivelse, at Island i 1986 har eksporteret til Holland 38.790 kg. og til Belgien 42.468 kg. Saltfisk, og at Importen i Tiden fra den 1. Januar 1937 til den 1. September 1937 har været 223.820 kg. Saltfisk til Holland og 75.970 kg. til Belgien.

Ansøgeren har mundtligt oplyst for Udvalget, at Prisen i Holland ligger omkring 75 Øre pr. kg.

Udvalget har forelagt Sagen for Føroya Fiskaexport, som i en Skrivelse af 25. November 1937 udtaler, at Sagen paa nuværende Tidspunkt er for lidt oplyst til, at Selskabet kan sige noget bestemt om den, hvorfor det foreslaas, at L. W. Apol bør fremskaffe en nærmere Beskrivelse og Kalkulation over Foretagendet, saaledes at det heraf kan ses, om det hviler paa et sundt Grundlag.

Iøvrigt udtaler Føroya Fiskaexport, at Sagen har Selskabets Interesse, og at Mulighederne for Eksport til disse Lande bør undersøges til Bunds.

Udvalget skal tillade sig at anføre, at enhver Form for Eksport af Fisk har den største Interesse for os, og da det af Konsulatets Skrivelse fremgaar, at Island er ved at oparbejde en Eksport til Nederlandene af Fiskefiléter, bør det grundigt undersøges, om der ikke kan komme en Eksport i Gang herfra af de omskrevne Produkter, men paa den anden Side mener Udvalget, at de foreliggende Oplysninger er for mangelfulde til, at man paa Grundlag af disse tør anbefale Støtte til Andrageren i Form af et Laan eller Garanti for et saadant.

Udvalget skal derfor tillade sig at foreslaa, at Sagen overgives til Landsnevndin til nærmere Undersøgelse, og at Landsnevndin til kommende Foraar i Forbindelse med Ansøgeren foranstalter en Prøvesending afsendt til Holland eller Belgien, saaledes at Resultatet af Undersøgelserne og Prøvesendingen forelægges for Tinget næste Samling.

Forslag.

Sagen overgives til Landsnevndin.

P. M. Dam og Trond Hansen framlegði soljóðandi **Eykauppskot:**

Sum nýtt punkt í nevndaruppskotinum verður sett:

Ífall Føroya Fiskaexport ikki vil styðja ta í álitinum umskrivaðu royndd, og landsnevndin eftir teim fyriliggjandi upplýsingum heldur tørv vera til at gera hesa royndd og hon kann gerast uttan um ella við samtykki Føroya Fiskaexports, heimilast landsnevndin til at nýta inntil 10.000 kr. av økonomisk fond sum lán til umsøkjarin harra L. W. Apol til umskrivaða endamál.

Tann 9. desember varð nevndaruppskotið samtykt við 22 atkv.—0. Eykauppskotið varð samtykt við 19 atkv.—0.

---

72. Endurgjald fyri grindaskaða. ($^{21}|_{VI}$).

Sí skjal nr. 12 D. 16.

---

73. Umvæling av fiskiskipunum. ($^{22}|_{VI}$).[1]

Fiskirinnanríkisnevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Færøernes Rederiforening andrager atter i Aar i Skrivelse af 29. Oktober d. A. om Lagtingets og Statens Bistand til at opnaa et Tilskud til

[1] Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 145.

nødvendige og uopsættelige Reparationer af Fiskefartøjerne. I Fjor ansøgte Rederiforeningen om et Tilskud paa $^{3}/_{5}$ af, hvad Fartøjernes Reparation kom til at koste, medens man i Aar andrager om et Tilskud paa 40 % eller $^{2}/_{5}$.

Undertegnede Udvalg, der har faaet Sagen til Behandling, kan ganske henholde sig til Lagtingets Udtalelser vedrørende dette Spørgsmaal fra i Fjor. Man er ganske klar over, at her staar man overfor et Problem, hvis heldige Løsning er af vital Betydning for vort Hovederhverv, Fiskeriet, og tillige af allerstørste Betydning for vort Samfund som Helhed, saavel økonomisk som erhvervsmæssig.

Til Trods for at man fra Lagtingets Side fuldtud erkender Sagens alvorlige Karakter, saa er Tingets økonomiske Stilling desværre saadan, at dette — hvor gerne det end vilde — ganske savner Midler til nævnte Formaal. Man skal derfor under Henvisning til foranstaaende og under Henvisning til Tingets Udtalelser vedrørende samme Spørgsmaal i Fjor (jfr. Lagtingstidende 1936, Side 145) paa det indstændigste anbefale, at førnævnte Andragende fra Rederiforeningen om Statsstøtte til Reparation af Fiskefartøjer imødekommes.

Forslag.

Rederiforeningens Andragende videresendes til Regeringen med Lagtingets varmeste Anbefaling af, at der af Staten ydes Tilskud af indtil $^{2}/_{5}$ af nødvendige, uopsættelige Reparationer af Fiskefartøjer. Hvert Andragende maa være bilagt med skriftlig Udtalelse og Anbefaling fra Skibstilsynet ogsaa eventuelt bilagt en Udtalelse fra en af Beddingsformændene paa Færøerne.

Tann 2. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 22 atkv.—0.

---

74. Broytan av fiskarílógini (trawlarareiðskap). ($^{23}/_{VI}$).

Fiskivinnunevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Arbejdernes Trawlerdrift, Tveraa, har gennem Færø Amt indgivet Andragende om at konfiskerede Trawlerredskaber, der i Henhold til gældende Lov bliver ødelagt, maa i Stedet for at ødelægges kunne sælges til Færinger til eget Brug, dog uden Ret til Eksport eller Videresalg. Andragendet er gennem Landfogden paa Færøerne sendt Færøernes Rederiforening og Føroya Fiskimannafelag til Erklæring. Begge Foreninger anbefaler en Ændring i

Loven, derhen at Trawlerredskaberne kan sælges til Brug for færøske Skibe, men at man man sikre sig imod, at de straffede Trawlere gennem Strømmænd generhverver de konfiskerede Grejer, f. Eks. ved at disse først efter en nærmere bestemt Periode bortsælges.

Landfogden anfører i sin Erklæring, at Bestemmelsen i § 1 i Lov Nr. 90 af 1. April 1925, der er ligelydende med § 2 i Lov Nr. 5 af 14. Januar 1899, har været dikteret bl. a. af Ønsket om at hindre en Domfældt, formentlig som oftest en fremmed Statsborger, i at erhverve konfiskerede Redskaber til en billig Pris, paa en Tid da Interesse i Køb fra færøsk Side ikke forelaa, et Forhold som nu er ændret.

Landfogden anfører videre i sin Erklæring, at der ved samlet Salg af ikke ubrugeliggjorte Trawlredskaber, der repræsenterer en meget stor Værdi, kan vækkes en privatøkonomisk Interesse i Rejsning af og Gennemførelse af Sager angaaende ulovligt Fiskeri eller blot skabes en Mistanke om en saadan Interesse bag Anmeldelsen, Vidneforklaringer og i det hele bag Straffeforfølgningen.

Udvalget kan ikke være enigt med Landfogden i dennes sidst fremførte Betragtninger, da Færinger ikke vil foretage Anmeldelser, medmindre de har gyldige og vægtige Grunde herfor.

Paa Island gælder samme Bestemmelser som den danske Lov om Saltvandsfiskeri (Nr. 93 af 31. Marts 1931) foreskriver. Med Hensyn til Norge har man ikke kunnet fremskaffe Oplysninger om, hvorledes Forholdet stiller sig i saa Henseende.

Udvalget er, i Betragtning af, at vi for Tiden har 2 Trawlere paa Færøerne, enigt i at anbefale til Lagtingets Vedtagelse Forandring i Loven, saaledes som af Fiskeriorganisationerne tilraadet og tillader sig at fremsætte til Lagtingets Vedtagelse følgende

Forslag.

Lagtinget indstiller, at § 1 i Lov Nr. 90 af 1. April 1925 faar følgende Ordlyd:

„Det er forbudt paa Søterritoriet ved Færøerne at udøve Fiskeri med Bundslæbevaad (Trawl). Overtrædelse heraf straffes med Bøder fra 5000 Kr. til 15.000 Kr., som tilfalder Statskassen, hvorhos samtlige Fangstredskaber, derunder indbefattet Slæbetrosser, og den ombordværende Fangst skal være forbrudt til Fordel for Statskassen; de forbrudte Fangstredskaber sælges eller gøres ubrugelige til Fiskeri med Bundslæbevaad. Skibet kan beslaglægges og efter forudgaaende Udlæg sælges til Dækning af Bøder og Omkostninger."

S. P. Zachariasen o. fl. framlegði soljóðandi **Endringsforslag:**

Til Udvalgets Forslag føjes:

De konfiskerede Trawlredskaber maa kun sælges til Personer fast bosiddende paa Færøerne, dog uden Ret til Eksport eller Videresalg.

Tann 4. desember varð broytingaruppskotið samtykt við 18 atkv.—0. Nevndaruppskotið soleiðis broytt varð samtykt við 16 atkv.—0.

75. Hvalastøðin »við Áir«. (24/VI).

Fiskivinnunevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Hvalfangerselskabet P/f „við Áir", hvalaveiðufelag, andrager i Skrivelse til Lagtinget af 8. November d. A. om at faa udvirket, at der af Ministeren for Søfart og Fiskeri meddeles Tilladelse til, at Virksomheden kan blive forøget i kommende Aar med to Fangstbaade, saaledes at Stationen faar Lov til at drive Hvalfangst med 4 Baade.

Bestyreren af Stationen har overfor Udvalget oplyst, at der har været Balance i Driften for indeværende Aar og anfører tillige, at en Udvidelse af Baadenes Antal til 3 eller 4 vil have til Følge, at Driften lettere vil kunne bære sig, ligesom det vil være lettere at følge Hvaltrækket med flere Baade, idet en enkelt Baad altid vil kunne befinde sig ude paa Feltet.

I indeværende Aar har der været 35 faste Arbejdere ved Stationen i Land og 20 Mand om Bord i de to Fangstbaade. Den samlede Arbejdsløn andrager godt 60.000 Kr. Selskabets Udførsel af Hvalolie, Guano m. v. andrager for indeværende Aar godt 200.000 Kr.

En Udvidelse af Selskabets Drift til 4 Baade vil betyde en Forøgelse af Arbejdsstyrken paa ca. 30 Mand, ligesom Produktionsværdien fornemtlig vil blive forøget i tilsvarende Grad.

Uagtet Hvalbestanden her ved Øerne ikke er stationær, men efter sagkyndiges Udsagn trækker i bestemte Retninger og til temmelig bestemte Tider, kan man ikke se bort fra den Kendsgerning, at altfor stor Forøgelse af Fangstbaadenes Antal vil i det lange Løb mærkes paa det til Færøerne begrænsede Fangstomraade.

Af forud høstede Erfaringer vil det næppe være tilraadeligt at oprette flere nye Stationer med mange Fangstbaade, men Lagtinget saavel som hele den færøske Befolkning er interesseret i de to nuværende Hvalstationers gode Trivsel.

Naar Bestyrelsen for Hvalfangerselskabet „við Áir" er fremkommet med nærværende Andragende, saa er det utvivlsomt med det Formaal for Øje at skaffe bedre Balance i Driften og samtidig forøge Arbejdsbeskæftigelsen.

Under Henvisning til foranstaaende skal *Udvalgets Flertal* (Poulsen, Rasmussen, Simonsen og Zachariasen) tillade sig at anbefale, at der gives Hvalfangerselskabet „við Áir" Tilladelse til foreløbig at drive Hvalfangst med 4 Baade i Lighed med den Tilladelse, der for 4 Aar siden blev givet Hvalfangerstationen paa Suderø.

Mindretallet (Nielsen), er indforstaaet med Betydningen af Hvalfangerstationens Trivsel. Lagtinget har ogsaa i Erkendelse heraf gaaet ind for en Garanti for et relativt stort Laan til Selskabets Oprettelse, hvilken Garantimeddelelse fortrinsvis motiveredes med Betydningen af Befolkningens Erholdelse af let Adgang til billig Føde samt med den Beskæftigelsesforøgelse, som Oprettelsen af en Hvalfangerstation her. Ud fra disse Hovedmotiver kun nærværende Mindretal gaa med til at indstille til Regeringen, at Andrageren maa erholde omsøgte Tilladelse til at forøge Driften med to Hvalfangstbaade, hvilken Tilladelse Mindretallet stemmer for under Forudsætning af, at Selskabet holder tarifmæssige Lønninger samt bestræber sig for at tilfredsstille Befolkningens Krav paa at erholde godt og billigt Hvalkød, skaaret hvorsomhelst paa Hvalen, vedkommende maatte ønske.

Forslag.

Lagtinget andrager Ministeriet for Søfart og Fiskeri om, at der gives Hvalfangerselskabet P/f við Áir Tilladelse til foreløbig at drive Hvalfangst med indtil 4 Fangstbaade.

Tann 7. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 21 atkv. 0.

---

76. Størri radiofonistød í Føroyingahavnini. ($^{27}|_{VI}$).

Fiskivinnunevndin framlegðl soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Fra Føroya skipara- og navigatørfelag er der fremkommet et Andragende om en Udvidelse af Radiostationen i Færingerhavnen, saaledes at denne bliver forstærket og kan høres over større Afstande.

Ansøgerne anfører i Andragendet, at det føles som et stort Savn, at Radiostationen i Færingerhavnen er saa utydelig og at den høres over for kort Afstand. Ansøgerne opfordrer Tinget til at henvende sig til Grønlands Styrelse med Anmodning om, at Stationen maa blive udvidet, saaledes at den kan høres tydeligt over alle Fiskefelter ved Grønland.

Endvidere anføres det i Andragendet, at det er af allerstørste Betydning, at Radiotelegrafisten ved den paagældende Station er en godt kvalificeret Mand, og at den nuværende Telegrafist efter Ansøgerens Mening er særdeles vel kvalificeret og velskikket til at forestaa denne Station, samt at det ikke skyldes Fejl fra hans Side, at Stationen ikke høres saa godt.

Udvalget har mundtligt drøftet Sagen med Føroya skipara- og navigatørfelag, som yderligere har oplyst, at Senderen fra Færingerhavnen er saa svag, at den ikke engang naar saa langt som Senderen paa de Skibe, som er forsynede med Radiotelefon, og at det gentagne Gange har vist sig, at Stationen i Færingerhavnen, for at kunne give Besked til Skibe, som laa paa Fiskefelterne, har været nødt til at sende disse Meddelelser til Skibe, som laa i Nærheden af Havnen og som havde Radiotelefon, og bede disse om at sende Meddelelserne videre.

Udvalget er enigt med Ansøgerne i, at det er meget uheldigt, at Senderen i Færingerhavnen er saa svag, at den ikke kan høres over hele Fiskefeltet, og at det vil være af stor Betydning, at Senderen forstærkes, saaledes at den kan høres overalt, hvor der drives Fiskeri ved Vestgrønland, og skal derfor tillade sig at tilraade Tinget at indgaa til Grønlands Styrelse med følgende

Forslag:

Tinget tillader sig herved at indgaa til Grønlands Styrelse med Andragende om, at Senderen i Færingerhavnen bliver saaledes forstærket, at den kan høres tydeligt over hele Fiskefeltet ved Vestgrønland.

Tann 8. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 22 atkv. — 0.

---

77. Viti uppi við Hoyvíkshólm og við Vágsfjørðin. ($^{28}|_{VI}$).

Fiskivinnunevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Lagtinget har modtaget Skrivelse fra Føroya skipara- og navigatørfelag, hvori Foreningen anmoder Tinget om at arbejde for, at der bliver anbragt et lille Fyr paa „Birgistanga" eller „Hoyvíkarhólm" til Vejledning for Fartøjer, som sejler der forbi om Natten.

Som Motiver for Andragendet anføres, at der er megen Sejlads forbi „Hoyvíkarhólm", og at det ofte har været vanskeligt om Natten at faa Landkending af nævnte Pynt (Holm), hvilket er af største Nødvendighed for Sejladsen.

Medens Rutebaadene fra Thorshavn, som sejler i Sundelaget og ind paa Skaalefjord, tidligere altid kom tilbage ved Dagslys, bliver der nu en stor Part af Aaret sejlet i Mørke. Et lille Fyr paa et af de nævnte Steder, vilde derfor gjort Sejladsen forbi „Hoyvíkarhólm" mere betryggende. Foreningen er altid villig til, om det ønskes, at hjælpe til med at bestemme, hvorledes Fyret skal lyse.

Udvalget er enigt med Føroya skipara- og navigatørfelag om, at det, med den efterhaanden stærkt forøgede Trafik, er paakrævet at anbringe et mindre Fyr enten paa Hoyvíkshólm eller Birgistanga. I Storm og daarligt Vejr er denne Sejlads i Natmørke forbundet med stor Fare for Skib, Mandskab og Passagerer, idet man som oftest er nødsaget til at holde sig nær til nævnte Pynt (Holm), da man længere ude i ubestemt Afstand fra Kysten som Regel er udsat for svære Brandsøer, foraarsaget af stærk Strøm ved syd- og østlige Vinde.

Under Debatten ved første Behandling af nævnte Sag kom man til at omtale, at det var nødvendigt at faa endnu et Indsejlingsfyr til Vejledning for Sejladsen i Vaagsfjord.

Udvalgsmedlem Skibsfører Jacob Nielsen, som er godt kendt med Farvandet og Indsejlingen i Vaagsfjorden oplyser, at der lige i Fyrhuien

ligger en Stenryg („boði"), som er farlig under Sejlads i Paalandsvind — saa farlig, at Ukendskab til Besejling af Fjorden i sin Helhed utvivlsomt kan føre til Fartøjets Undergang.

Naar man er stedkendt, vil man jo under Paalandsvind kunne undgaa nævnte „boða" ved at lægge en Omvej Syd om Linien.

For at faa en betryggende Besejling ved Hjælp af Fyrlinier har Hr. Nielsen ment, at der burde sættes yderligere et mindre Blink- og Vinkelfyr her.

Fyret kan formentlig sættes et Sted mellem Bygden Porkere og Porkeresnæs. I saa Fald vil det sikkert være muligt at undgaa den nævnte farlige „boða". Hr. Nielsen udtaler, at Kaptajnerne paa Rutebaadene „Tjaldur" og „Smiril" tiltræder denne Fremstilling af Besejlingsforholdene og mener, at yderligere Anbringelse af et Fyr er ganske nødvendigt.

Udvalget kan tiltræde den foran af Udvalgsmedlem Skibsfører Jacob Nielsen givne Fremstilling af Besejlingsforholdene i Vaagfjorden.

Henvisende til foranstaaende foreslaar hele Udvalget Lagtinget at indgaa til Regeringen med følgende

Forslag:

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om at foranledige anbragt et mindre Blink- og Vinkelfyr paa Hoyvíkarhólma eller Birgistanga, samt et lignende Fyr mellem Porkere og Porkeresnæs.

Tann 7. december varð uppskot nevndarinnar samtykt við 22 atkv. — 0.

---

78. Studningur til sjómannsheimið í Føroyingahavnini. ($^{30}|_{VI}$).

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi nevndarálit:

Sjómannasmisslónin sigur frá, at sjómannsheimið í Føroyingahavnini hevur kostað 16.000 kr., og at teir skylda harav 2.800 kr. Inventarið hevur kostað 3.000 kr. Grønlandsstýrið hevur tikið fyri at flyta Alfred Petersen, 2 gentur og 1 handverkara 2.500 kr. Driftin í ár hevur íroknað $^{3}/_{4}$ av hesum 2.500 kr., kostað 4.000 kr. 15 sjúkir menn hava ligið á heiminum.

Sjómannsheimlið søkir tingið um 25 % av ferðaútreiðslunum	625 kr.
Studning til løn til 2 gentur	400 —
og 75 % av driftskostnaðinum	1.875 —
falt...	2.900 kr.

Harnæst biðja teir tingið um at leggja út tað, sum reiðararnir skula lata fyri sjúkar fiskimenn, og innkrevja peningin, kr. 784,00.

Tingið eigur nakrar seingir, seingjarklæðir o. t., sum nú eru á sjómannsheiminum og eru komin frá sjúkrahúsi tingsins. Teir biðja um at fáa hetta til gávu.

Málið er komið seint inn á ting og hevur ikki kunnað verið til viðgerðar fyrrenn 30. novbr. Um sjómannsmissiónin í framtíðini skuldi vent sær til tingið, mugu teir um gjørligt koma við sínu áheitan nógv fyrr í tingsetuni, eisini av tí, at tingið longu hevur lagt sína fíggjarætlan.

Nevndin kann mæla til, at missiónin fyribils lænir seingir o. t. fyri einki.

Nevndin kann ikki mæla til, at tingið leggur út fyri reiðararnar, men sjómannsmissiónin má sjálv kunna uppkrevja peningin.

Nevndin má halda, at sjómannsmissiónin má kunna fáa studning um neyðugt frá fiskariorganisatiónunum til driftina, men vil tó fyri fár seta uppskot fram um at veita 1.000 kr. uttan bindandi fyri framtíðina og heldur, at sjómannsmissiónin frammanundan má skipa seg við organisatiónirnar.

Nevndin skal halda fram, at tað tykist heilt óhóskandi, at Grønlands stýri tekur 2.500 kr. fyri at flyta 4 fólk aftur og fram til Grønlands í tilíkum ørindum. Í framtíðini heldur nevndin, at missionerurin og hjálparfólk eiga at ferðast við føroyskum skipum, har tey óivað sleppa fyri einki.

Uppskot:

Tingið veitir til sjómannsheimið í Føroyingahavnini úr økonomiska grunninum 1.000 kr.

Tann 11. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 20 atkv. — 0.

---

79. Søla av virkaðum fiski. ($^{31}|_{VI}$).

Fiskivinnunevndin framlegði soljóðandi Udvalgsbetænkning:

Havnar Arbeiðskvinnufelag har í Skrivelse af 26. November 1937 til Lagtinget andraget om, at det bliver undersøgt, om der bliver solgt Klipfisk til den bedst mulige Pris, og hvor der er Mulighed for at sælge.

Saaledes som Salgsorganisationen for Klipfisk og Saltfisk er anlagt, maa man gaa ud fra, at Andelsselskabet Føroya Fiskaexport nøje har undersøgt alle Salgsmuligheder, saavel for tilvirket Fisk som Saltfisk; men i Be-

tragtning af den store økonomiske Betydning, det har haft, da Størstedelen af Produktionen i sin Tid blev eksporteret som Klipfisk, vil Udvalget tilraade Lagtinget at rette en Henvendelse til Føroya Fiskaexport om at gøre det, der gøres kan for at faa Saltfisken tilvirket til Klipfisk.

Forretningsmæssig set er der ikke noget at sige til, at Rederen eller Fiskeopkøberen sælger i Saltfisk, naar der er gode Priser og Udsigt til at kunne sælge i Klipfisk kan føre en Tabsrisiko med sig.

Saaledes som Forholdene er i Aar vil det kun være et Minimum af Produktionen, der bliver tilvirket til Klipfisk, hvilket betyder flere Hundredtusind Kroner mindre i Arbejdsløn end de foregaaende Aar.

Da vi ikke har nogen Arbejdsløshedskasser paa Færøerne, anser Udvalget det for nødvendigt, at Staten yder indirekte Hjælp ved at give en Slags Eksportpræmie paa Klipfisk, saaledes at naar der kan paavises Tab i Forhold til Prisen paa Saltfisk, da at tilskyde et Beløb, der staar i et nogenlunde Forhold til de i hvert enkelt Tilfælde konstaterede Tab.

Ligeledes foreslaar Udvalget, at Lagtinget retter en Henvendelse til de Fiskeopkøbere, der har Tørrerier, saavidt muligt at opkøbe det størst mulige Kvantum Saltfisk at tilvirke om Vinteren.

Dette maa selvfølgelig ske under den Forudsætning, at Staten vil udjævne den eventuelle Prisdifference, der maatte komme til at foreligge mellem Saltfisk og Klipfisk.

Udvalget skal derfor fremsætte følgende

Forslag.

1) Lagtinget retter Henvendelse til Føroya Fiskaexport om at søge udvirket, at det størst mulige Kvantum Fisk bliver tilvirket til Klipfisk.

2) Lagtinget henvender sig samtidig til Staten med Andragende om at yde en Slags Eksportpræmie paa Klipfisk saaledes, at naar der kan paavises Tab i Forhold til Prisen paa Saltfisk, da at tilskyde et Beløb, der staar i et nogenlunde Forhold til de i hvert enkelt Tilfælde konstaterede Tab.

3) Samtidig som der sendes de Fiskeopkøbere, der har Tørrerier, en Afskrift af nærværende Betænkning, anmodes disse om at opkøbe det størst mulige Kvantum Fisk at tilvirke til Klipfisk.

4) Fiskeribanken anmodes om at yde vedkommende Opkøber Laan mod Paut i de i Tørrerierne tilstedeværende Fiskebeholdninger.

Tann 11. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 21 atkv.—0.

80. Italiatrolararnir. ($^{32}|_{VI}$).

Málið varð beint í eina serliga nevnd (sí bls. 8), ið framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning** (sí skjal nr. 14, síðu 17).

Tann 11. desember varð uppskot nevndarinnar sett undir atkvøðisgreiðslu við *navnakall* og varð einmælt samtykt av tingsins 24 limum.

81. Garanti fyri lán til brugduveiðu. ($^{33}|_{VI}$).

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit:**

Løgtingið gav ábyrgd fyri lán til maskinmeistara Edward Skaalum, Vági, og navigatør Daniel Jacob Eyvindsson, Trongisvági, uppá 7.500 kr. til brugda- og hvalaveiðu (sí Løgtingstíðindi 1936, s. 142).

Daniel Jacob Eyvindsson og Leon Strøm, Trongisvági ætla nú at keypa eitt motorskip til brugdaveiðu og søkja um ábyrgd frá tinginum fyri 3.500 kr.

Her er talan um nýggjan vinnuveg, og skal nevndin mæla til, at tingið gevur garanti.

Uppskot.

Løgtingið gevur ábyrgd fyri eitt lán upp til 3.500 kr. til navigatør Daniel Jacob Eyvindsson, Trongisvági, og Leon Strøm, ss., til brugdaveiðu mótt at fáa 2. prioritet í umtalaða skipi og í fonginum.

Ábyrgdin stendur við til 1. januar 1939.

Formaður tingsins fer heimild til at undirskriva neyturvulig skjøl.

Tann 8. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 17 atkv.—0.

82. Uppskot til avgerðar viðv. fiskiskap í Grønlandi. ($^{34}|_{VI}$).

Fiskivinnunevndin framlegði soljóðandi **Forslag til Beslutning:**

Under Henvisning til Lagtingssag Nr. VI-1/1937: Grønlandsmál, anmodes Landsnevndin om at tilstille Føroya skipara- og navigatørfelag en Afskrift af Statsministeriets Skrivelse af 6. Januar d. A. angaaende Klager over de færøske Fiskerskibes Lovovertrædelser i Grønland, samt Afskrift af Lagtingssag Nr. VI-1/1937.

Landsnevndin anmodes om at forhandle med Føroya skipara- og navigatørfelag om der maatte være noget yderligere at foretage vedrørende denne Sag.

Tann 10. desember varð uppskotið samtykt við 21 atkv.—0.

VII. Landbúnaðurin o. t.

83. Útstykkingarlóg. ($^{1}|_{VII}$).[1]

Búnaðarnevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning** (sí skjal nr. 18.)

J. Patursson framlegði eitt **Motiveret Forslag**, men tók tað aftur við 3. viðgerð tann 9. desember.

Uppskot nevndarinnar varð sama dag samtykt við 21 atkv.—0.

[1]) Sbr. lögtingstiðindi 1936, bls. 155.

84. Seyðarokt. ($^{2}_{|VII}$).[1]

Búnaðarnevndin framlegdi soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Frá Føroya Búnaðarfelag, forskellige Kongsbønder og enkelte andre i Sydregøte boende Jordbrugere samt Magnus Winther af Vaag er der sket Henvendelse til Tinget med Anmodning om, at Tinget fastsætter Regler for Faareragt sigtende til Gennemførelse af en mere human Behandling af Faarebestanden paa Færøerne, og foreslaas af:

A. Føroya Búnaðarfelag:
At der fra Tingets Side ydes et Tilskud paa 2000 Kr. til Opførelse af Faarehuse.

B. Jordbrugere i Sydregøte:
1) At der skal kunne gøres Faareejere til Pligt at opføre Faarehuse i Haugerne i passende Omfang, og
2) at det ligeledes skal kunne paalægges Faareejere at sørge for et passende Kvantum Foder ved Faarehusene.

C. Magnus Winther Vaag:
1) At der i hver Haugepart skal være mindst 1 „støða" (ból) for hver 25 Faar, samt at hver „støða" forsynes med Høkrybbe,
2) at der ved hver „rætt" skal være en indhegnet Plads til Opbevaring af Slagtefaar,
3) at der kun maa anvendes vel dresserede Faarehunde,
4) at Faarene skal drives sammen 3 Gange hvert Foraar i Januar, Februar og Marts,
5) at der for hver Bygd skal vælges mindst 2 Mand til Syn af Haugerne.

Undertegnede Udvalg er enigt med Andragerne i, at det er af overmaade stor Betydning for Faareholdet i Almindelighed, at der findes et tilstrækkeligt Antal Faarehuse i Haugerne, samt at der, naar strenge Vintre indtræffer, er tilstrækkeligt Forraad af Foder under en eller anden Form. Udvalget mener imidlertid ikke for Tiden at kunne foreslaa Tinget at gaa med til ved Lov at tvinge Faareejere til at opføre Faarehuse, hvad der heller ikke foreslaas af Føroya Búnaðarfelag, men vil mene, at der ved et maalbevidst Oplysningsarbejde, specielt fra Føroya Búnaðarfelags Side i Forbindelse med passende Tilskud fra Tinget og eventuelt Jordfonden, vil kunne skabes fornøden Interesse blandt Faareejerne til Opførelse af Faarehuse - en Foranstaltning, der i første Række vil komme Faareejerne tilgode. Efter hvad der er Udvalget bekendt er der mange Steder paa Færøerne opført et ret betydeligt Antal Faarehuse, samt at Ydelse af Tilskudsfoder til Faarene i strenge Vintre ikke er sjældent.

Udvalget mener at burde foreslaa Tinget at følge det af Føroya Búnaðarfelag nedsatte Faarebrugsnevnd (S. Danielsen, John Egholm, A. Seyðberg, J. P. Sandoy og E. Húsgarð) fremsatte Forslag, hvori det udtales:

---

[1] Sbr. lögtingstíðindi 1927, bls. 18.

„Nevndin er komin til ta áskoðan, at eitt høvuðsvilkor fyri framburði í seyðabrúki í Føroyum er at gera seyðahús í høgunum, har áður hava verið ból. Umfram tað at húsini geva betri skjól enn bólini hava tey allan fyrimun, tá ið tað ræður um at veita seyðinum hjálp í høgunum við fóðri. Tað koma av og á vetrar, sum seyðurin ikki kan liva uttan at fáa tiltaksfóður. Hetta ræður um at hava opið oyga fyri, at ikki fella kemur á hagan. Uvussu stórt tap hetta hevur verið fyri landið gjøgnum tíðirnar, kunnu vit ikki meta, men tað er tað størsta, sum kann ráma búnaðin í Føroyum. Vit megu rokna við einari støðu til hvørjar 25 seyðir, og skulu tær verða gjørdar til seyðahús, vil tað falla ov tungt fyri hagarnar til at fáa húsini gjørd uttan so, at tað almenna á ein ella annan hátt kann veita studning til tess. Tí umfram tað at tað verður eitt stórt arbeiði at gera bólini um til seyðhús, fara einar 50 til 100 kr. í tilfari til hvørt húslð.

Nevndin vil ráða til, at løgtingið fyrst letur 2000 kr. til hetta fyrimál.",

og skal foreslas, at Lagtingets Vinnunevnd bemyndiges til efter Forhandling med Landbrugsraadet at anvende af det Beløb paa 10.000 Kr., der stilles til Vinnunevndins Disposition til Landbrug og Fiskeri, et Beløb af indtil 2000 Kr. til Præmier eller Tilskud til Opførelse af Faarehuse.

Tilskud bør dog betinges af, at vedkommende Faareejere paa fyldestgørende Maade skal gøre Rede for, hvorledes han agter at skaffe Faarene det nødvendige Tilskudsfoder (Hø, Surhø eller Kraftfoder).

Forslag.

1) Vinnunevndin bemyndiges til efter Indstilling fra Føroya Búnaðarfelag og Landbrugsraadet at anvende indtil 2000 Kr. som Tilskud til saadanne Faareejere, der opfører passende Faarehuse og paa fyldestgørende Maade kan gøre Rede for, hvorledes Tilskudsfoder vil blive skaffet.
2) Føroya Búnaðarfelag, der faar Afskrift tilstillet af nærværende Betænkning, opfordres til ved maalbevidst Oplysningsarbejde at vække Interessen for Opførelse af Faarehuse.

J. Paturson framlegði soljóðandi **Ændringsforslag:**

I Udvalgets Forslag Punkt 1) udgaar Ordet: Landbrugsraadet.

Tann 18. november varð nevndarnppskotið samtykt við 21 atkv.—0. Broytingaruppskotið fekk ouga atkvøðu.

85. Studningur til urtagarðslæru. (3/VII).

(Peter Nolsoe úr Vági.)

Sí skjal nr. 12 D. 9.

---

86. Studningur til búnaðarlæru. (4/VII).

(Georg Hansen úr Leynum og Hans Simonsen frá Norðradali.)

Sí skjal nr. 12 D. 11.

---

87. Løn djóralæknans. (5/VII).[1]

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Nevndin hevur havt samráð við djóralækknan, og upplýsir hann, at tær 700 kr., sum eru játtaðar til ferðastudning til praksisferðir hjá djóralæknanum, strekkja til í ár, og at djóralæknin hevur skipað fyri, so at 700 kr. eisini strekkja til fyri 1938, um tær verða játtaðar.

Nevndin skal mæla til, at tað aftur verða játtaðar 700 kr. fyri 1938.

Fyri 1936 uppger djóralæknin, at hann hevur havt eitt tap uppá kr. 452,15 viðvíkjandi hesum praksisferðum, og søkir at fáa henda pening goldnan.

Nevndin kann ikki mæla til, at tingið lotur henda pening.

---

[1]) Shr. lögtingstiðindi 1936, bls. 161.

Uppskot.

Úr amstgrunninum verður veitt fyri 1938 700 kr. til praksisferðir hjá djóralæknanum undir somu treytum sum fyri 1937.

J. H. Danbjørg o. fl. framlegði soljóðandi **Broytingaruppskot:**

Sum pkt. 2 í uppskoti nevndarinnar verður sett:

a) Løgtingið veitir djóralæknanum fríar ferðir við s/s „Smiril".
b) Í fall læknaheimtanin kostar meira enn 10 kr. verður viðkomandi heimtara endurgoldið úr amtsgrunninum 25 % av læknarokningini.
c) Álagt verður djóralæknanum at leggja sínar ferðir soleiðis, at hóskandi peningur av teim í nevndarálitinum játtaðu 700 kr. til praksisferðir verður nýttur til ferðir í Suðuroy og øðrum oyum, ið liggja langt frá Tórshavn.
d) Annars verður álagt vinnunevndini at samráðast við ferðabátafelog og ferðabátaeigarar um at lata djóralæknan fáa ókeypis ferð við førum teirra.

Tann 1. desember varð nevndaruppskotið samtykt við 17 atkv.—0. Broytingaruppskotið pkt. a) varð samtykt við 17 atkv.—0; pkt. b) fall, bert 5 atkv.—0; pkt. c) og d) fullu eisini, bert 7 atkv.—0.

---

88. Studningur til revahald. ($^{6}|_{VII}$).[1]

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi nevndarálit:

Løgtingið gav í 1936 vinnunevndini heimild til at veita tingsins ábyrgd fyri lán til menn, ið byrja við revahaldi, upp til 8000 kr. Nevndin hevur játtað tílíka ábyrgd til 4 menn, 2000 kr. fyri hvønn. Harav til 1 mann í Norðuroya sýslu, 1 í Streymoyar sýslu, 1 í Sandoyar sýslu og 1 í Suðuroyar sýslu. Umsóknir eru komnar frá 27 monnum um stuðul til byrjan av revahaldi.

Innfluttir eru nú til Føroya meira enn 200 revar, og tað tykist ti óneyðugt hjá løgtinginum at veita studning fyri at fáa henda vinnuveg kendan í Føroyum, og tingið hevur ikki pening til at veita studning til hesa vinnugrein yvirhøvur, men heldur, at tað tó er beint at veita garanti fyri ein mann í Eysturoyar sýslu og 1 mann í Vága sýslu. Nevndin mælir til at garantera fyri teir menn, sum fyrst hava søkt í hesum sýslum, Hans Nielsen, Saltangará og Richard á Ryggi, Miðvági.

---

[1]) Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 58 (eykatingsetan).

Djóralækni C. J. Bech hevur vent sær til nevndina og greitt frá, at ætlanin er í desember at stovna eitt felag fyri revaeigarar og at hava framsýningar. Tað er av týdningi at fáa ein ella fleiri menn, sum eru kønir í at máta revarnar og skinnini, og nevndin heldur, at hetta er beint. Djóralæknin hevur biðið um, at tingið veitir pening til, at ein maður kann fara til Noregs at gera seg kunnugan viðvíkjandi framsýningunum har, sum eru í november —desember.

Nevndin skal mæla til, at tað verður veitt upp til 500 kr., og at vinnunevndin fær heimild til at tinga við djóralæknan og tað komandi revafelagið um ferðakostnaðin.

Uppskot.

1) Løgtingið gevur ábyrgd fyri lán upp til 2000 kr., sum Hans Nielsen, Saltangará, fær viðvíkjandi byrjan av revahaldi, og 2000 kr. fyri lán, sum Richard á Ryggi, Miðvági, tekur til sama endamál, og gevur formanni tingsins heimild til at undirskriva neyðturvilig skjøl.
2) Úr økonomiska grunni veitir tingið upp til 500 kr. til djóralæknan C. J. Bech sum ferðaútreiðslur til at senda mann til Noregs at gera seg kunnugan viðvíkjandi revaframsýningum. Vinnunevndin fær heimild til at tinga við djóralæknan um nærri skipan av hesum spurningi.

Tann 15. november varð uppskot nevndarinnar pkt. 1) samtykt við 21 atkv. -0 og pkt. 2) við 20 atkv.—0.

---

89. Studningur til búnaðaramboð. ($^{8}|_{VII}$).

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi nevndarálit:

Nevndin mælir til at veita vanligan studning til Carl Sofus Weihe, Norðskála, av tí at maðurin er sjúkur, og eingin vogur er á Norðskála.

Nevndin kann ikki mælu til at veita studning til John Poulsen og William Nielsen, Vatnsoyri.

Uppskot.

1) Úr „Hansenske Legat" verður veitt til Carl Sofus Weihe, Norðskála, 50 kr. til keyp av vognhjólum og aktýggjum. Peningurin verður goldin, tá lð hann sendur attest fyri, at reiðskapurin er keyptur.

2) Tinglið kann ikki veita studning til John Poulsen og William Nielsen, Vatnsoyri.

Tann 12. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv.—0.

---

90. Vraking av heimavirkisvørum og eksportpremia. ($^{9}|_{VII}$).[1]

Búnaðarnevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:** (sí skjal nr. 10).

Tann 25. november varð uppskot meirilutans pkt. I. A. og pkt. II. A. samtykt við 15 atkv.—0. Uppskot minnilutans pkt. I. B. og pkt. II. B. fullu, bert 1 atkv.—0.

---

91. Ummæli frá búnaðarráðgevaranum. ($^{11}|_{VII}$).

Búnaðarnevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Føroya Javnaðarflokkur har ved Skrivelse af 9. Oktober 1937 tilskrevet Lagtinget saaledes:

„Av tí at skilamenn innanfyri landbúnaðin hava borið fram í orðaskifti tá áskoðan, at tað ikki er gagnsligt, at landbúnaðarráðgevarin „(Land-

---

[1]) Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 282.

brugskonsulenten") hevur til uppgávu at geva erkleringar til autoritetirnar viðvíkjandi ymiskum persónum, tessvegna at tílíkar erkleringar kunna hava ta ávirkan, at hansara starv sum ráðgevari verður gjørt torført yvirfyri teimum einstøku jarðabrúkarum, loyvir undirritaði Føroya Javnaðarflokkur sær at biðja tinglð taka til umhugsan at skipa fyri, at búnaðarráðgevarin ikki framvegis verður at geva slíkar erkleringar."

Undertegnede Udvalg, der har haft Sagen til Behandling vil mene, at der, efter at Administrationen af det færøske Jordegods overgaar til Landbrugsraadet, ikke skulde være Anledning til i større Omfang at sinke Landbrugskonsulenten i Udførelsen af dennes egentlige Konsulentvirksomhed, idet man gaar ud fra, at Landbrugsraadet ikke vil bebyrde Landbrugskonsulenten med Afgivelse af Erklæringer i saa stort Omfang, at dette kommer til at gaa ud over de Opgaver, til hvis Løsning denne skal være medvirkende i Henhold til § 6 i det for Landbrugskonsulenten godkendte Instruks af 12. Juni 1917 (se Færøsk Lovsamling, Bind I, Side 492).

Under Henvisning til det anførte mener Udvalget, at der ikke for Tiden er Anledning til at foretage videre i Sagen, men skal foreslaa Tinget, at der meddeles Landbrugsraadet og Landbrugskonsulenten Afskrift af nærværende Betænkning.

Forslag.

Der meddeles det færøske Landbrugsraad og Landbrugskonsulenten Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 17. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv.—0.

---

92. Broyting av búnaðarlógum o. a. ($^{12}|_{VII}$).

Undirgrundsnevndin framlegði seljóðandi **nevndarálit:** (sí skjal nr. 19).

Tann 11. desember varð uppskot minnilutans pkt. 1) sett undir atkvøðisgrelðslu við *navnakall* og fall, bert 3 atkv. (Patursson, Holm Jacobsen og Ellefsen) fyri, 0 imóti. Uppskot minnilutans pkt. 2) fall eisini, bert 8 atkv.—0.

---

93. Prestajørðin í Føroyum. (13/VII).

Búnaðarnevndin framlegði soljóðandi nevndarálit:

Í brævi til løgtingið dagsett 11. oktober 1937 hevur Føroya próstur sokt um, at prestajørðin í Føroyum ikki verður seld burtur frá kirkjuni, ið hvussu er ikki uttan at meinigheitsráðini eru spurd. Í øðrum brævi frá Føroya próstadømi til tingið, dagsett 3. november 1937, har skotið verður til áheitanina 6. desbr. 1934 viðvíkjandi prestagørðunum (í uppskotinum um „Jordbrugets Fremme" 1935, bls. 49), verður framhildið og ført prógv fyri „at kirkjan í Føroyum (ella prestaembætini) eigur allar prestagarðarnar í Føroyum" og at tað ikki kann bera til, „at løgtingið, sum er hægsta stýri fyri kirkjurnar í Føroyum, skal taka tær frægastu ognir, kirkjan eigur, prestagarðarnar, frá henni" uttan at meinigheitsráðini eru atspurd og uttan at ein „føst skipan er sett fyri, hvussu prestarnir í Føroyum í framtíðini skulu verða løntir."

Í hesum seinri nevnda brævi sigst viðvíkjandi meinigheitsráðunum: „Í lóg um meinigheitsráð av 1925 er í §§ 21 og 30 ásett, at meinigheitsráðini taka lut í stýrinum av fostum eigindómum, sum hoyra til prestaembætini, og at tey skulu verða spurd viðvíkjandi øllum týdningarsomum spurningum fyri meinigheitsráðsdømið, sum koma upp. Og meðan tað vanliga er, at meinigheitsráðini verða spurd, hvørja ferð ein leigutrøð av prestajørð skal verða innløgd ella eitt stykki til eina byggigrund skal verða selt, so má tað sigast at vera heldur løgið, at henda sak, ið talan er um, at øll prestajørðin í Føroyum sum hon er skal verða seld, verður framd uttan at meinigheitsráðini eru spurd eftir."

Annars verður hesum viðvíkjandi víst á, at tað ið hvussu er er skeivt sum ásett er í „Lov om Jordbrugets Fremme" § 21, 3. stk., viðv. ummeting, harí sigst, at einaus „Menighedsraadene i de Sogne, hvori Præstegaardsjordene er beliggende" kunna krevja ummeting, tí hetta er felagsogn fyri alt prestagjaldið, og har vara meinigheitsráðini í øllum prestagjaldinum av."

Minnitalið (J. Paturssou) kann yvirhøvur halda seg til tað, sum í hesum nevndu brøvum er borið fram og skal leggja aftrat:

Tað má haldast at vera ein sjálvandi, at løgtingið, sum sjálvt hevur sett saman meinigheitsráðslógina frá 1925 og harí givið meinigheitsráðunum tað vald viðvíkjandi kirkjunar føstu ognum, sum tey eiga samborið við §§ 21 og 30 í nevndu lóg ikki fremur nakra stórtøkna umskipan av hesum ognum, uttan at meinigheitsráðini eru spurd eftir. Vegna hesa galdandi lóg vil minnilutin framsetu uppskot um, at meinigheitsráðini verða eftirspurd hesum máli viðvíkjandi.

Hitt málið sum Føroya próstadømi vísir á, stendur í sambandi við hesi tilætlaði umskipan av prestagóðsinum, nevniliga avgerð um løn prestana, var ifjør til umrøðu á tingi, og var har av einum minniluta flutt fram eitt uppskot til lóg um løn prestana o. a. (sjá løgtingstíðindi 1936, bls. 229 og fylgiskjal nr. 7).

Uppskotið varð ikki samtykt. Tó varð tað borið uppá mál av einum minniluta í hesi nevnd (J. Rasmussen og A. Samuelsen) sum ein atvoldin til, at tingið ikki tá kundi gera hetta mál liðugt, at „de færøske Menighedsraad vides heller ikke at have udtalt sig til Fordel for den paatænkte Nyordning."

Sum ávíst í oftnevnda brævi frá Føroya próstadømi, er tann skipan sum ásett varð í 1913 viðvíkjandi løn prestana ein fyribyls skipan. Hon

tørvar eina ferð at verða umskift við eini fastsettari skipan. Tí ber heldur ikki til, áðrenn tann skipan er ásett, at skilja prestarnar av við tær ognir, haðani teir higartil hava notið lutir av sínu løn.

So statt skal minnilutin seta fram niðanfyri eitt uppskot í málinum. —

Meirilutin (Djurhuus, M. Samuelsen, Hansen) skal bert vísa á, hvat í hesum máli viðvíkjandi er avgjørt í „Lov for Færøerne om Jordbrugets Fremme" av 24. mai 1937 og vil ikki seta fram nakað uppskot til broytan av hesi avgerð.

Minnitatíð (G. Winther) setur fram eitt serligt uppskot.

Uppskot

frá minnilutanum (J. Patursson):

Tingið samtykkir:

Landsnevndin verður biðin um, eftir samráðing við Føroya prót, at spyrja seg fyri hjá meinlgheitsráðunum, hvat tey halda um og hava at siga til

1) ta umskipan viðvíkjandi prestagørðunum, sum er ásett í „Jordbrugets Fremme" undir „Om Jord i offentlig Eje",

2) tað hervið framsenda uppskot til „Lóg um løn prestana o. a." (sbr. løgtingstíðindi 1936, skj. 7, bls. 3),

og royna at fáa svarini aftur sum skjótast.

Uppskot

frá minnilutanum (G. Winther):

§ 21 i Lov om Jordbrugets Fremme affattes saaledes:

De til Præsteembederne paa Færøerne henlagte Ejendomme bestyres af Landbrugsraadet, der kan bortforpagte dem, efter Forhandling med Provsten paa Færøerne.

De er underkastet samme Regler som Kongsgodset med Hensyn til Afstaaelse af Arealer til Opdyrkning, Byggegrunde og lignende. Salgssummen af saadanne Afhændelser bestyres som hørende til vedkommende Præsteembede af Landbrugsraadet efter nærmere af Lagtinget fastsatte Regler.

Tann 11. desember fall uppskotið frá Patursson, bert 8 atkv.—0. Uppskotið frá Winther fall eisini, bert 6 atkv.—0.

94. Fyribyrgjan av eplasjúku. ($^{14}|_{VII}$).

Bónaðarnevndin framlegði soljóðandi Udvalgsbetænkning:

Da der er konstateret Tilfælde af Kartoffelbrok og muligvis ogsaa Pulverskurv i Kvalbø og tilsyneladende ogsaa i Famien, har Landbrugskonsulenten paa Færøerne rejst Spørgsmaalet om Gennemførelse for Færøerne af lignende Bestemmelser, som er gældende for den øvrige Del af Riget med Hensyn til Indskriden mod denne Sygdom.

Det foreligger oplyst, at Kartoffelbrok er en ondartet Sygdom, der er rot smitsom og let kan spredes fra Sted til Sted og derved foraarsage stor Skade. I Sverige fandtes Sygdommen første Gang i 1912, men udryddedes samme Aar. I 1928 fandtes Angrebet igen paa talrige Steder. I Norge er Sygdommen kendt siden 1914 og er fundet i flere Omraader. I Finland fandtes Kartoffelbrok i 1924.

I Danmark er Kartoffelbrok første Gang iagttaget i 1923; derefter er Sygdommen konstateret adskillige Steder, særlig i Sønderjylland.

Her paa Færøerne konstateredes Sygdommen første Gang i 1931 i Sandevaag. Der blev dengang udstedt Bekendtgørelse fra Amtet med Henstilling til Beboerne om at udvise Forsigtighed samt undlade at anvende de smittede Arealer til Kartofler eller kun til saadanne Kartoffelsorter, der er immune overfor Sygdommen. Kartoffelbrok har derefter ikke været iagttaget førend nu i Aar i Kvalbø.

Fra Amtet er der for Kvalbø udstedt en lignende Bekendtgørelse som i 1931.

Undertegnede Udvalg mener, at det ikke er betryggende kun at indskrænke sig til at henstille til Folk at undlade Eksport af Kartofler fra de smittede Steder, men vil anse det for nødvendigt at faa gennemført lignende Lovbestemmelser for Færøerne som er gældende for den øvrige Del af Riget, saaledes at Eksport fra smittede Steder kan forbydes. Kartoffeldyrkningen er efterhaanden bleven saa omfattende, at Udbyttet næsten dækker Øernes Behov af Kartofler. Det kan derfor blive katastrofalt for de færøske Jordbrugere, ifald mulig Eksport af syge eller smittede Kartofler skal medføre, at Smitten bliver overført til andre Pladser.

Udvalget skal derfor tillade sig at foreslaa Tinget at indgaa til Regeringen med Andragende om Gennemførelse af følgende

Forslag

til

Lov for Færøerne om Bekæmpelse af smitsomme Plantesygdomme og Skadedyr.

§ 1.

Landbrugsministeren bemyndiges til at træffe Foranstaltning dels til at forebygge, at Plantesygdomme eller Skadedyr, der maa anses for farlige for de i Landbruget, Havebruget eller Skovbruget dyrkede Planter, og som ikke hidtil er paavist her i Landet, eller som kun optræder med en begrænset Udbredelse, indslæbes eller indføres her til Landet, og dels til at bekæmpe saadanne Plantesygdomme eller Skadedyr, være sig Forbud mod Saaning,

Plantning eller Transport af Kulturplanter, Tilintetgørelse eller Desinfektion af disse eller af Emballage og andet, hvortra Smitte kan antages at kunne udbredes, eller ved Isolering af Jordstykker, Desinfektion af Oplagsrum, Redskaber og lignende eller paa en hvilken som helst anden Maade, der maatte skønnes egnet til Bekæmpelse af disse Sygdomme og Skadedyr.

Undlader en Ejer eller Bruger at udføre de af Landbrugsministeren paabudte Foranstaltninger, kan Landbrugsministeren lade Arbejdet udføre paa vedkommendes Bekostning.

De Udgifter, der er forbundet med Gennemførelsen af de i Medfør af nærværende Paragraf trufne Foranstaltninger, afholdes af vedkommende Importør, Ejer eller Bruger, jfr. dog § 5.

§ 2.

Landbrugsministeren bemyndiges til ved Udførsel her fra Landet af levende Planter eller Plantedele at træffe alle saadanne Foranstaltninger, som maatte være paakrævet i Henhold til fremmede Landes Plantesygdomslovgivning.

De Udgifter, der er forbundet med Gennemførelsen af de heromhandlede Foranstaltninger, afholdes af vedkommende Eksportør.

§ 3.

Gennemførelsen af de i Henhold til nærværende Lov fastsatte Bestemmelser udøves af et af Landbrugsministeren oprettet Tilsyn med Plantesygdomme, om fornødent med vedkommende Politimyndigheders Bistand.

§ 4.

Den, der er bekendt med, at Planter eller Plantedele, der er i hans Besiddelse eller beror hos ham, er angrebet af nogen af de i § 1 omhandlede Sygdom eller Skadedyr, skal straks gøre Anmeldelse herom til det i § 3 nævnte Tilsyn og maa ikke afhænde eller fjerne fra Stedet saadanne Planter eller Plantedele, medmindre han dertil har indhentet Landbrugsministeriets Tilladelse.

§ 5.

Erstatning ydes for det Tab, der maatte opstaa ved en eller anden Landbrugsministerens Bestemmelse iværksat Tilintetgørelse af en Afgrøde, saavel som for fremtidige Afgrødetab, som af vedkommende Ejer godtgøres at være en Følge af de foretagne Foranstaltninger.

Udlæg til Bekæmpelsesmidler, saasom Sprøjtevæsker, Desinfektionsmidler o. lign., kan godtgøres efter Landbrugsministerens Bestemmelse.

Erstatning eller Godtgørelse kan dog i intet Tilfælde tilstaas, saafremt den skadelidte ved Overtrædelse af de givne Forholdsregler eller paa anden Maade selv har foraarsaget Skaden.

Ethvert Krav om Erstatning eller om Godtgørelse for Udlæg fortabes, hvis det ikke er fremsat overfor Landbrugsministeren inden 6 Maaneder, efter at Skaden eller Udlægget har fundet Sted.

Erstatningen fastsættes med Fradrag af det Beløb, hvortil Afgrøden vurderes, af 3 Mænd, hvoraf Landbrugsministeren vælger de to og den skadelidte den tredie.

Al Erstatning og Godtgørelse efter denne Lov udredes med Halvdelen af Statskassen og Halvdelen af Amtsrepartitionsfonden.

§ 6.

Overtrædelse af de i denne Lov indeholdte og de i Medfør af samme fastsatte Bestemmelser behandles som Politisager og straffes, for saa vidt

der ikke herved efter den øvrige Lovgivning er forskyldt større Straf, med Bøder fra 50 Kr. eller Fængsel

§ 7.

Denne Lov træder straks i Kraft.

Naar Lovforslaget er gennemført, henstilles det til Landbrugsministeren at træffe de til Forebyggelse af Smittespredning nødvendige Foranstaltninger.

Nevndin framlegði harnæst soljóðandi **Tillægsforslag:**

Efter Udvalgets Forslag sættes som nyt Punkt:

Af Økonomisk Fond bevilges Morten Chr. Holm, Hans Ellendersen og Eilender Ellendersen, alle af Kvalbø, et Beløb af 120 Kr., hvilket Beløb udgør Tilskud til Indkøb af 10 Tdr. nye mod Kartoffelbrok immune Læggekartofler.

K. Djurhuus framlegði soljóðandi **Broytingaruppskot:**

Eykauppskotið (Tillægsforslaget) verður broytt soleiðis:

„Úr økonomiska grunninum verður givið vinnunevndini í hendi 300 kr. at veita sum studning til menn í Hvalbø til keyp av seteplum, ið eru immun ímóti eplabrok.

Studningurin verður treytaður av, at umsøkjarnir kunnu prógva, at teir í ár hava havt eplabrok í teirra eplaveltum."

Taun 18. november varð uppskot nevndarinnar (lóguppskotið í sini heild) samtykt við 22 atkv.—0. Broytingaruppskotið varð samtykt við 20 atkv.—0; eykauppskotið var harvið burturdoltið.

---

95. Studningur til Føroya Búnaðarfelag.

(15/VII).[1]

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Roknskapurin fyri 1936 vísir, at felagið bert hevur sum limagjald 347 kr. og so at siga ongar aðrar inntøkur uttan studningin frá løgtinginum

[1] Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 296.

300 kr. Felagsins ognir eru bert 2282 kr. 27 oyr., hvarav innbúgv 743 kr., og restin er útlstandandi fordringar ella liggur í medisini og seteplum.

Nevndin mælir til at veita aftur í ár 300 kr., men má framhalda, at felagið má royna at fáa størri limagjald og aðrar inntøkur.

Uppskot:

Úr amtsgrunnfinum verður veitt til Føroya Búnaðarfelag 300 kr. at útbetala í 1938.

Tann 15. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 22 atkv.—0.

---

96. Oyðan av ravni og kráku. ($^{16}/_{VII}$).

Búnaðarnevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Føroya búnaðarfelag har under 11. Oktober 1937 tilskrevet Lagtinget saaledes:

„Vegna viðtøku á felagsins aðalfundi loyva vit okkum hervið at biðja tað heldraða løgting um at útvega eina skipan soleiðis, at tað fyri oyðan av ravni kann verða álagt í premiu 2 kr. fyri nevið og fyri oyðan av kráku 50 oyru fyri nevið.

Rovfuglurin í Føroyum tykist at vera nørdur nógv í síðstu árum. Víða hvar kæra menn seg um, at fuglur elur skaða á seyð og flogfenað. Ravnalógin av $^{11}/_{3}$. 1892 tykist ikki at hava stóran ávirkan og er so vitt vit vita fægstu staðnis brúkt. — Men havði tað kunna skipast soleiðis fyri, at tað lønaði seg fyri fólk at skoti hesar rovfuglar, havdu teir ivaloyst kunnað hildist so niðri, at teir einki skaddi búnaðin."

Udvalget er enigt i, at det er af overmaade stor Betydning, at Bestanden af de Fugle, der kan skade Faarebestanden, holdes nede, og kan man, under Hensyn til, at Prisen paa Ammunution nu er saa høj, at det næppe kan betale sig at skyde Ravne og Krager for at opnaa en Præmie paa 30 Øre og 10 Øre for henholdsvis Ravnenæb og Kragenæb, anbefale Tinget at forhøje Præmien til 1 Kr. for hvert Ravnenæb og 30 Øre for hvert Kragenæb.

Desuden skal man henstille, at Tinget anmoder Amtmanden om paa hensigtsmæssigste Maade at indskærpe rette vedkommende Bestemmelsen i Lov Nr. 34 af 11. Marts 1892 om Ødelæggelse af Ravnens Yngel paa Færøerne.

Forslag:

1) Af Amtsfonden vil der fremtidig gennem vedkommende Sysselmænd kunne betales i Præmie for Udryddelse af Ravne og Krager 1 Kr. for Ravnenæb og 30 Øre for Kragenæb.
2) Amtmanden anmodes om at underrette Sysselmændene om det under Pkt. 1 anførte, hvorhos det henstilles til Amtmanden paa hensigtsmæssigste Maade at indskærpe rette vedkommende Bestemmelserne i Lov Nr. 34 af 11. Marts 1892 om Ødelæggelse af Ravnens Yngel.

Tann 16. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 17 atkv.—0.

---

97. Søla av føroyskum eplum. (17/VII).[1]

Búnaðarnevndin framlogði soljóðandi Nevndarálit:

Fra Føroya Búnaðarfelag er komið bræv til løgtingið, dagsett 11. oktober 1938, hvarí felagið biður løgtingið um at skipa fyri at fáa í lag forboð móti ianflottningi av útlendskum eplum, so leingi føroysk eplir eru at fáa.

Felagið vísir á, at nógv útlendsk eplir verða innflutt, og at tey føroysku epllni av teirri grund ikki hava so góðan møguleika fyri at verða seld.

Málið var fyri á tingið í 1936, og varð tá samtykt eitt lóguppskot viðvíkjandi eplasølu, men av tí at bæði Færøernes Rederiforening, búnaðarráðgevarin og amtmaðurin vóru ímóti málinum, hevur landbrúksmiuisteriið ikki vilja gingið við til at fremja tað.

Eisini vísir amtið á, at tey eplir, sum verða innflutt, ca. 5—6000 tdr., næstan øll eru frá Danmark, og verður hildið fram, at tað ikki ber til at seta forboð móti at flyta eplir frá einum amti til eitt annað.

Nevndin er av tí áskoðan, at um lógreglur skulu gerast fyri innflottningi av útlendskum eplum og sum miðar ímóti at sikra teimum føroysku epladyrkarum betri sølu av teirra produktum, so megu eisini lógreglur gerast, sum sikra teimum sum dagliga eru noydd at keypa eplir, at tey fáa eina vøru, sum kann síðustillast við tey frá útlondunum innfluttu eplir.

---

[1]) Sbr. lögtingstiðindi 1936, bls. 157.

Uppskot.

Nevndin meinar ikki at kunna fremja uppskotið um forboð móti at føra útlendsk eplir inn í landið.

Tann 20. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv.—0.

---

98. Studningur til vognhjól og aktýggir. ($^{18}|_{VII}$).

Viggjarnevndin framlegði soljóðandi nevndarálit:

Nevndin hevur samtykt at veita vanligan studning til Joen Pauli Hansen, Sand, av tí at maðurin er sjúkur, og trøðin liggur 4 km burtur frá húsum hansara.

Nevndin hevur samtykt at veita studning til Eli Joensen, Sørvági, av tí at maðurin er sjúkur.

Harímóti heldur nevndin ikki at kunna veita nakran studning til Johs. N. Haraldsen, Miðvági, av tí at tingið ikki veitir studning til tílík búnaðarboð uttan sum premiur ella sum studning, hvar talan er um nýggj amboð í einari bygd, ella hvar tað mátti fyriliggja serstøk viðurskifti sum sjúka ella tílíkt.

Uppskot.

1) Úr „Hansenske Legat" verður veitt Joen Pauli Hansen, Sand, 50 kr. sum studningur til vognhjól og aktýggir og til Eli Joensen, Sørvági, 50 kr. sum studningur til vognhjól og aktýggir, tá ið menninir senda attest fyri, at reiðskapurin er keyptur.
2) Tingið kann ikki veita studning til Johs. N. Haraldsen, Miðvági.

Tann 15. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv.—0.

---

99. Reglugerð fyri búnaðarráðið og búnaðarnevndina. ($^{19}|_{VII}$).

Nevnd viðv. búnaðarráðinum framlegði soljóðandi **Betænkning:**

I § 6 i Lov for Færøerne Nr. 174 af 24. Maj 1937 om Jordbrugets Fremme er det bestemt, at Ministeren for Landbrug og Fiskeri udfærdiger Reglement for Landbrugsudvalgenes og Landbrugsraadets Virksomhed, efter at Lagtingets Erklæring over Forslag til saadant Reglement er indhentet.

Færø Amt har ved Paategningsskrivelse af 16. November 1937 fremsendt til Lagtingets Betænkning Landbrugsministeriets Skrivelse af 8. s. M., bilagt Udkast til de ovennævnte Reglementer, affattet af det færøske Landbrugsraad, bilagt Finansministeriets og Landbrugskonsulentens Bemærkninger til samme.

Undertegnede Udvalg, hvortil Sagen er henvist, har gennemgaaet det foreliggende Udkast med Bemærkninger og er paa Grundlag heraf enedes om at fremsætte følgende vedlagte

Forslag

til

A. Udkast til Reglement for Landbrugsraadet, nedsat i Henhold til Lov for Færøerne Nr. 174 af 24. Maj 1937 om Jordbrugets Fremme, og
B. Udkast til Reglement for Landbrugsudvalgene, valgt i Henhold til Lov for Færøerne Nr. 174 af 24. Maj 1937 om Jordbrugets Fremme.

Udvalgets Mindretal J. Paturssen bemærkede, at han kun kan tiltræde de foreliggende Udkast for saa vidt Tilskuds- og Laaneregler angaar, men kan ikke godkende de foreslaaede Regler om Bestyrelse af Jord i offentlig Eje. Mindretallet vil i en særlig Betænkning gøre Rede for sine Synspunkter og stille Forslag.

M. A. Jacobsen o. fl. framlegði soljóðandi **Broytingaruppskot:**

Í staðin fyri § 1, 3. stykki, í „Udkast til Reglement for Landbrugsraadet, nedsat i Henhold til Lov for Færøerne Nr. 174 af 24. Maj 1937" verður sett:

„Landbrugsraadet opretter et Kontor i Thorshavn og ansætter en Sekretær samt den nødvendige Kontormedhjælp."

Jóannes Paturssen og J. J. Simonsen framlegði soljóðandi **Mindretalsbetænkning:** Sí skjal nr. 20.

Tann 11. desember varð broytingaruppskotið (til pkt. A.) samtykt við 21 atkv.—0. Nevndaruppskotið pkt. A. — soleiðis broytt — og pkt. B. varð samtykt við 22 atkv.—0.

Fylgiskjøl:

A. **Udkast til Reglement for Landbrugsraadet:**
Sí skjal nr. 21.

B. **Udkast til Reglement for Landbrugsudvalgene:**
Sí skjal nr. 22.

VIII. Vegir, brýr og lendingar.

---

100. Studningur til brýr og lendingar. (2/VIII).[1]

Viggjarnevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit:** (Sí skjal nr. 11).

S. P. Zachariasen framlegði soljóðandi **broytingaruppskot:**

Í staðin fyri nevndarinnar uppskot í A. 1. Fugloyar sóku a) Umveling av „Snildgøtuni" í Hattarvík verður sett:

Til uppgongd frá strondini til neystini og til at seta uppgongdina í samband við veg í bygdini er roknað til formansløn og tilfar 1800 kr.; herav letur tingið $^3/_4$ ella 1350 kr.

J. Kallsoy framlegði soljóðandi **Broytingaruppskot:**

Uppskot frá nevndini:

A. pkt. 15. Funnings kommuna.

Rudda „Gjónna" við Gjógv eftir omanlop (9/VIII) verður broytt soleiðis:

„Úr økonomiska grunninum verða veittar til Funnings kommunu fyri at rudda burtur omanlopið í gjónni við Gjógv ..... 250 kr."

---

[1]) Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 174.

J. Kallsoy framlegði soljóðandi **Eykauppskot:**

Sum uppískoyti til uppskot frá nevndini

A. pkt. 15. Funnings kommuna.

verður sett:

„Vinnunevndin ger skjótast gjørligt útvegir fyri, at verkfrøðingur løgtingsins fer til Funnings at kanna um lendingsviðurskiftini har, og skal eftir samráð við sóknarstýrið gera yvirslag og kostnaðarætlan viðvíkjandi ábót upp á lendingina."

J. Kallsoy og A. Andreasen framlegði soljóðandi **Eykauppskot:**

Sum uppískoyti til uppskot frá nevndini

A. pkt. 14. Eiðis sókn.

b. Lendingin „á Hamrinum" á Eiði verður sett:

„Vinnunevndin ger skjótast gjørligt útvegir fyri, at verkfrøðingur løgtingsins fer til Eiðis at kanna gjøllari um landviðurskiftini har, og skal eftir samráð við sóknarstýrið gera yvirlit og kostnaðarætlan viðvíkjandi meira ábót uppá lendingina á Hamrinum, so sum sóknarstýrið heldur tað gerast neyðugt."

J. H. Danbjørg o. fl. framlegði soljóðandi **Greint broytingaruppskot:**

Í tí vanligu tingsetuni 1936 var málið til vegir, brýr og lendingar havt til viðgerðar — sbr. løgtingstíðindi 1936, bls. 176.

Eitt minnital (Danbjørg, Davidsen og Kallsoy) ávístu tá, at vegirnir I) Famjin—Øravík—Trongisvág, II) Tórshavn—Kollafirði, III) Skálabotn—Funningsbotn, IV) Ljósá—Norðskála, V) Kvívík—Vestmanna, VI) Vág—Lopra og VII) Porkeri—Hovi mega roknast sum trafikvegir (høvuðsvegir) og áttu allir at fingið studning eftir somu reglum; men so varð ikki.

Tó varð viðtikið, at „Saafremt der ved den endelige Detailprojektering maatte indvindes nogen Besparelse i de anførte Beløb, vil disse være at anvende til Vejanlæg i det paagældende Syssel."

Men tá ið nú løgtingsins fíggjarnevnd hevur framsett uppskot um, at „um nakar avlopspeningur verður av tí, sum ætlað var til vegir eftir finansplaninum, verður ein eykastudningur uppá 1771 kr. 88 oyr. at rinda til 5 brúgvar í Sjóar sókn," má tað av misgávum vera gloppið burtur úr, at hesin peningur skal takast av møguligum avlopi av tí fyri Eysturoyar sýslu setta vegapeningi.

Tessvegna loyva vit undirritaðu okkum til nevndarinnar uppskot at framseta soljóðandi

Broytingaruppskot.

Í staðin fyri uppskot nevndarinnar undir
I. 13. Sjóar sókn.

g) 5 brúgvar á Morkranesi og á Skála (sbr. bls. 2). verður sett:

1) Um nakar avlopspeningur verður av tí, sum játtað varð til Eysturoyar sýslu til vegir eftir finansplaninum, verður av hesum peningi at rinda sum eykastudningur inntil 1771 kr. 88 oyru til hesar brúgvar.

2) Møguligt avlop av tí peningi sum í finansplaninum varð settur til vegir í hinum sýslunum verður at býta út millum viðkomandi sýslu kommunur í mun til ta summu, ið tær einstøku kommununrnar fingu ov lítið til teirra trafikvegir við tað, at játtað varð teim studningur til hesar vegir eftir studniugsreglunum fyri uppdyrkingarvegir.

Tann 2. desember fór atkvøðisgreiðslan frám soleiðis:

Pkt. A. *Broytingaruppskot frá S. P. Zachariasen* til 1. Fugloyar sókn: a) Umvæling av „Sniðgøtuni" í Hattarvík fall, bert 9 atkv.—0. *Uppskot frá nevndini* viðv. Norðoya sýslu varð samtykt við 16 atkv.—0. *Uppskot frá nevndini* viðv. 9. Fuglafjarðar sókn, 13. Sjóar sókn, 14. Eiðis sókn varð samtykt við 19 atkv.—0. *Eykauppskot frá J. Kallsoy og A. Andreasen* til 14. Eiðis sókn (um h. Lendingin „á Hamrinum" á Eiði) varð samtykt við 20 atkv.—0. *Broytingaruppskot frá J. Kallsoy* viðv. 15. Funnings kommuna (um „Gjónna" við Gjógv) varð samtykt við 17 atkv.—0; nevndaruppskotið var bereftir burturdottið. — *Eykauppskot frá J. Kallsoy* til 15. Funnings kommunu (um lendingsviðurskiftini) varð samtykt við 19 atkv. 0. *Uppskot frá nevndini* viðv. 22. Kaldbaks sókn, 23. Havnar uttanb. sókn, 26. Nólsoyar sókn, 30. Biggjar sókn, 32. Sands sókn, 35. Húsavíkar sókn, 36. Skúvoyar sókn, 37. Hvalbiar sókn, 38. Froðbiar sókn, 39. Famjins sókn og 43. Sunnbiar sókn varð samtykt við 20 atkv.—0. *Broytingaruppskot minnidnans* (Johan Poulsen) viðv. 13. Sjóar sókn: b) Lendibrúgv uttanfyri „Gjartanga" fall, bert 11 atkv.—0 og d) Lendibrúgv á „Langanesi" fall eisini, bert 8 atkv.—0. *Frá nevndini:* Pkt. B. varð samtykt við 19 atkv.—0. Pkt. C. fall, bert 12 atkv.—0. Pkt. D. varð samtykt við 20 atkv.—0. Pkt. E. varð samtykt við 17 atkv. 0. Pkt. F. fall, bert 10 atkv.—0. Pkt. G. fall, bert 7 atkv. 0. Pkt. H. varð samtykt við 17 atkv.—0.

Pkt. I. *Broytingaruppskot frá J. H. Danbjørg o. fl.* viðv. 13. Sjóar sókn: pkt. 1) varð sett undir atkvøðisgreiðslu við *navnakall* og fall, bert 8 (Djurhuus, Dam, Nolsøe, Simonsen, Heinesen, Danbjørg, Nielsen, Davidsen) atkvøddi fyri, 0 ímóti; pkt. 2) fall eisini, bert 8 atkv.—0. Uppskot nevndarinnar pkt. I. varð samtykt við 16 atkv.—0.

101. Løgtingsingeniørurin. (2/VIII).[1]

Havna- og vegnevndin framlegði soljóðandi Udvalgsbetænkning:

Lagtinget vedtog i 1936 at anmode Statsingeniør Knudsen om gennem Vandbygningsdirektoratet at skaffe Lagtinget en Havne- og Vejingeniør (Bygningsingeniør) paa de Lønningsvilkaar, som Tinget havde fastsat — jfr. Lagtingstidende 1936, Side 172.

Det er ikke lykkedes Ingeniør Knudsen at skaffe Lagtinget en Ingeniør paa de af Tinget fastsatte Lønningsvilkaar.

Lagtingets Vinnunevnd har sammen med Vejudvalget derefter indgaaet Overenskomst med Ingeniørerne Knudsen og Østergaard fra Vandbygningsvæsenets Ingeniørkontor, hvorefter disse fra 1. Juli 1937 har paataget sig at udføre det Arbejde, som vilde komme til at paahvile Lagtingsingeniøren, saaledes at Ingeniørerne som Vederlag for dette Arbejde faar 500 Kr. om Maaneden og Rejsediæter af samme Størrelse som dem, der oppebæres af en Ingeniør i 5. Lønningsklasse hos Vandbygningsdirektoratet.

Vinnunevndin har brevvekslet med Harry Fonsdal fra Vestmanhavn, der er uddannet til Elektroingeniør i Norge. Harry Fonsdal har meddelt, at han mener at kunne paatage sig Stillingen som Lagtingets Havne- og Vejingeniør paa de af Tinget fastsatte Lønningsvilkaar. Dog anser han det for nødvendigt, at han først faar nogle Maaneders teoretisk og nogle Maaneders praktisk Uddannelse. Han har i de sidste Maaneder arbejdet ved Havne- og Vejvæsenet i Hermansvik, Norge. —

Forholdene har imidlertid udviklet sig saaledes, at det mulig vil være nødvendigt, at Harry Fonsdal allerede til Nytaar maa komme til Færøerne og her fortsætte sin Uddannelse.

Udvalget har forhandlet med Ingeniør Knudsen om Sagen, og har Ingeniøren anbefalet, at Harry Fonsdal fra 1. Januar 1938 arbejder sammen med ham paa Ingeniørkontoret her, og saaledes faar den videre fornødne Uddannelse i Havne- og Vejvæsenet.

Udvalget mener at kunne tiltræde denne Ordning, og skal man foreslaa, at Harry Fonsdal ansættes som Lagtingets Havne- og Vejingeniør (Bygningsingeniør).

Forslag.

1) Ingeniør Harry Fonsdal fra Vestmanhavn ansættes som Lagtingets Havne- og Vejingeniør (Bygningsingeniør).

2) Vinnunevndin bemyndiges til at foretage det videre fornødne i Sagen, og saaledes, at Harry Fonsdals Ansættelse til sin Tid finder Sted indenfor de Lønningsrammer, som Lagtinget har fastsat i 1936.

Tann 1. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv.—0.

---

1) Sbr. lögtingstiðindi 1936, bls. 172.

102. Frásøgn sýslana um vegir, brýr og lendingar. ($^{3}|_{VIII}$).[1]

Viggjarnevndin framlegði soljóðandi Nevndarálit:

Verkfrøðingur løgtingsins hevur sent tinginum frágreiðing viðvíkjandi teimum ymiskn vegunum, eins og sýslumenninir eisini hava sent frágreiðingar.

Tað gongur fram av hesum frágreiðingum, at vegirnir í Froðbiar kommunu eru væl viðlíkahildnir. Tó er tað neyðugt at uppreinsa gryftirnar. Samaleiðis verður neyðugt at seta upp kilometrasteinar. Í Porkeris kommunu er landavegurin Porkeri—Vágur illa viðlíkahildin. Har eru hjólfoyrur, hol og gryftirnar treingja til at uppreinsast. Í Vágs kommunu er landavegurin Vágur—Porkeri í toluligum standi, men treingir í einstøkum støðum til umvøling. Vegurin Lopra—Sunnbøur var í heilt ringum skili við djúpum hjólfoyrum, og viðlíkahaldið var undir allan kritikk. Yvirhøvur var tað ikki bert í hesari kommunu, at gryftirnar treingja til at verða uppreinsaðar, og rekkverk at rustbankast og smyrjast.

Í Húsavíkar-Dals kommunu var vegurin til Húsavíkar nakað slitin og treingir til at grúsast. Vegurin Sandur—Skálavík hevur í Skálavíkar kommunu djúpar foyrur. Vegurin Skopun—Sandur er illa slitin og treingir til at grúsast.

Vegurin Fuglafjørður—Søldafjørður er nakað slitin, men har er gjørt eitt stórt arbeiði, og gott tilfar er lagt á vegin.

Vegurin Klakksvík—Norðoyri hevur foyrur.

Vegurin Sørvágur—Miðvágur hevur heldur djúpar hjólfoyrur, og ein partur av vegnum Sandavágur—Fútaklettur er í ógvuliga ringum standi. Sýslumaðurin vísir eisini á, at skákið á vegnum frá Fútakletti er ógvuliga vandamikið.

Vegurin Hvalvík—Saxun er í toluliga góðum skili. Vegurin Kollafjørður—Kvívík treingir til á einstøkum plássum at grúsast. Vegurin Kirkjubøur—Velbastaður sigst at vera í ringum skili. Vegurin Velbastað—Tórshavn er í toluligum skili. Rekkverkið yvir brúnna yvir Svartá í Kollafirði er í sovorðnum skili, at tað er vandafult fyri koyrsluna.

Nevndin vísir á frágreiðingar og skal seta fram soljóðandi

uppskot.

Avskrift av frágreiðingini frá verkfrøðinginum og sýslumonnunum verða sendar kommununum og álagt teimum at bøta um vegirnar.

Tann 7. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv.—0.

---

[1]) Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 177.

103. Endurgjald fyri vegskaða. (4|VIII).

Sí skjal nr. 12 D. 17.

104. Vegabygging í Norðradali. 5|VIII).

Havna- og vegnevndin framlegði soljóðandi **Uppskot til avgerðar:**

Sambert tingsins samtykt í løgtingsmáli nr. VIII-9/1936 (Ymsir vegaspurningar) verður boða umsøkjarunum frá, at løgtingið í tíðarskeiðinum inntil 31. mars 1940 ikki veitir nakran studning til vegir uttanfyri tann góðkenda fimmársplan.

Tann 12. november varð uppskotið samtykt við 19 atkv.—0.

105. Umvæling av lending í Leynum. (6|VIII).

Formaðurin framlegði tann 8. oktober soljóðandi **Uppskot frá vinnunevndini** til gerðabókina:

Svarað verður umsøkjarunum, at tingið ikki nú kann taka støðu til spurningin um studning til lendiug við „Stallagjógv" í Leynum, tá málið

liggur so, at kommunustýrið ikki fyri fyrst kann veita studning, og mælir tingið til, at mállð verður goymt fyri fyrst.

Uppskotið varð samtykt við 17 atkv.—0.

---

106. Studningur til vegagrund í Hvalbø.

(7|VIII).[1]

Kommunala nevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Johan Jacob Ellendersen af Kvalbø har ved Skrivelse af 25. Sept. d. A. henvendt sig til Lagtinget med Andragende om Hjælp til Erhvervelse af et Stykke Jord af Matr. Nr. 89 af Kvalbø, hvilket Areal Andrageren agter at anvende til Anlæg af Vej til den ham tilhørende Trø Matr. Nr. 86 af Kvalbø.

Det fremgaar af Andragendet, at der ikke under Udskiftningen er aflagt Vej til Andragerens Trø.

Efter hvad der foreligger oplyst for Udvalget maa Andrageren som Adgangsvej til Trøen benytte en Gangsti fra sit Beboelseshus ind over „suður í haga". Da det som anført kun er en Gangsti, der ikke engang er planeret, er Andrageren afskaaret fra at benytte Køretøj som Transportmiddel til Trøen.

Da Ejeren af Matr. Nr. 89, over hvilken den omtalte Vej ønskes anlagt, modsætter sig en Afstaaelse af fornødent Vejareal, kan saadant kun fremskaffes ved lovformelig Ekspropriation.

Da imidlertid § 1 i Lov af 7. Maj 1881 om Forpligtelse til Jords Afgivelse til offentlige Veje, Havne og Landingssteder samt til offentlige Skoler paa Færøerne, bestemmer at vedkommende Grundbesiddere skal være forpligtede til imod fuldstændig Erstatning at afstaa de nødvendige Arealer, *naar vedkommende Kommunalbestyrelse finder enten Anlæggelsen af en ny offentlig Vej eller Udvidelsen af en ældre saadan Vej eller en forandret Retning af samme i den Grad fornøden, at det almene Vel maa anses at fordre slige Anlæg*, kan der ikke fra Tingets Side foretages noget *til at fremtvinge en Afstaaelse af omtalte Vejareal.*

---

[1]) Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 186.

Forslag.

Der meddeles Andrageren og Forstanderskabet Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 5. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 22 atkv.—0.

---

107. Breiðkan av Velbastaðar–Kirkjubøarvegnum. ($^{8}|_{VIII}$).

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi Nevndarálit:

Sóknarstýrið fyri Kirkjubøar sókn søkir um studning til at breiðka vegin millum Velbastaðar og Kirkjubøar, ið ikki er meira enn $2^1/_2$ m breiður.

Tinglið ræður ikki yvir peningi, sum kann verða veittur í studningi til tílíkt vegarbeiði í hesum finansplans-tíðarskeiði. Annars kann nevndin heldur ikki taka støðu til, um tað er beint at játta studning til tílíka breiðkan, av tí at aðrar kommunur sjálvar hava gjørt vegirnar breiðari, enn teir hava verið projekteraðir, men skal mæla til, at spurningurin verður goymdur til umhugsan saman við spurninginum om komandi finansplan.

Uppskot.

Málið verður beint til ta millumtinganevndina, sum skal fyrireika komandi finansplan.

Tann 22. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv.—0.

---

108. Endurnýggjan av studningi til veg. ($^{10}|_{VIII}$).

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Til et Vejanlæg i Haraldsund bevilgede Lagtinget Tilskud til 400 m at udføre i 1931—34. Vejen blev udført med 100 m om Aaret, og Tilskuddet for 1931, 1932 og 1934 er betalt. For 1933 var der som nævnt bevilget Tilskud til 100 m til en Byggesum af 1000 Kr., heraf Lagtingstilskud 375 Kr. og Statstilskud 250 Kr. (se Lagtingstidende 1933, Side 134). Tilskuddet for disse 100 m er ikke blevet hævet, skønt Vejen forlænget er færdiggjort, grundet paa at Forstanderskabet har forsømt at melde, at Vejen var færdig. Der foreligger saaledes faktisk en Misforstaaelse eller undskyldelig Forsømmelse, og Udvalget skal derfor foreslaa, at man ansøger Staten om at yde de omskrevne 250 Kr., medens Lagtinget fra sin Side bevilger Lagtingets Tilskud med 375 Kr.

Forslag.

1) Til ovennævnte Vej bevilges fra Lagtingets økonomiske Fond 375 Kr. at betale til Kunø Kommune.
2) Lagtinget ansøger Statsministeriet om, at Staten for sin Del fornyer Vejbevillingen saaledes, at der ydes af Statskassen 250 Kr. til ovenomtalte Vejstrækning.

Tann 29. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 21 atkv.—0.

109. Fjørðugarður í Lorvík. ($^{11}|_{VIII}$).

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi nevndarálit:

Keypmaður Hjalmar Joensen, Lorvík, søkir um studning til at gera ein garð niðanfyri sini handilshús og fiskastykki. Hann hevur havt eln garð, sum brotnaði seinasta vetur.

Av ti at her er talan um ein privatan garð, setur nevndin fram betta

Uppskot.

Tingið kann ikki veita studning.

Tann 6. desember fall uppskot nevndarinnar, bert 7 atkv.—0.

---

110. Eykastudning til vegagerð í Svínoy. ($^{12}|_{VIII}$).

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit:**

Tingið hevur havt hetta mál til viðgerðar fyrr í 1934 og 1936 og tá samtykt at veita 2400 kr., ið er meira enn vanligur studningur. So statt kann nevndin ikki mæla til at veita aftur nú eykastudning.

Uppskot:

Tingið kann ikki veita eykastudning.

S. P. Zachariasen og *O. F. Joensen* framlegði soljóðandi **Broytingaruppskot:**

Í eykastudningi til vegagerð í Svínoy veitir tingið úr økonomiska grunninum 600 kr.

Tann 4. desember fall broytingaruppskotið, bert 8 atkv.—0. Nevndaruppskotið varð samtykt við 15 atkv.—0.

---

111. Vegur tvørtureftir sandinum í Vági. (13/VIII).

Havna- og vegnevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Fra Beboere i Vaag er der indkommet Andragende til Lagtinget om Tilladelse til at bygge et Stykke af Kørevejen Vaag-Lopra langs Stranden inde i Bunden af Vaagfjorden i Stedet for længere Vest paa I Indmarken.

Sagen har været forelagt Vandbygningsvæsenets Ingeniørkontor, og udtaler Ingeniør Knudsen -- efter at Forholdene er undersøgt paa Stedet — at Udgifterne ved den omhandlede Ændring af Vejen rent kalkulatorisk kan anslaas til 20—35000 Kr. Ingeniøren anbefaler ikke Ændringen og anser det for urimeligt at ofre et saa stort Beløb hertil, ligesom han bemærker, at det maa anses for udelukket, at der fra Statens Side vil kunne erholdes Tilskud til en ved den paagældende Ændring foranlediget Overskridelse af Bevillingen til den nævnte Vejstrækning. —

Paa Foranledning af Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune har Jens Marius Poulsen derefter foretaget en Projektering af den paagældende Ændring af Vejen, og udviser J. M. Poulsens Overslag, at Arbejdet kan udføres for et Beløb af 10.600 Kr. Projekteringen er foretaget, uden at Lagtingets Vejudvalg har været vidende derom. —

Sagen er derefter paany forelagt Ingeniørkontoret, og udtaler Ingeniør Knudsen i Skrivelse af 8. November 1937 bl. a. følgende:

„Ved herved at tilbagesende en til Udtalelse modtaget Erklæring fra Hr. J. M. Poulsen, angaaende Omlægningen af Vejen Vaag—Lopra, skal jeg tillade mig at udtale følgende:

1) Den Murtykkelse, der regnes med, er for ringe til, at Muren kan modstaa Jordtrykket.
2) Da Muren kommer til at staa paa Sand, maa den funderes paa Pæle og paa en Plankespunsvæg, som skal hindre Underskæring af Strøm og Bølgeslag. Antagelig bliver det yderligere nødvendigt at dække Muren forneden med en Kastning af Brudsten.
3) Den Pris der regnes med pr. m^3 Beton er altfor lav bl. a. i Betragtning af Vanskeligheden ved at fremskaffe brugelig Støbematoriale i Vaag, og at Betonstøbningen skal finde Sted paa en Strækning, som daglig oversvømmes af Vand.
4) Den Pris, der regnes med pr. lb. m Vej er kun tilstrækkelig til selve Dæklaget. Der er intet beregnet til Dæmningsfylden som bliver ret kostbar, da den enten maa transporteres ud fra Land eller opgraves fra Fyldgrav, som til Stadighed staar under Vand.

Det Beløb, der er afsat til Bro, er altfor lille. Det er gældende for en 3 m Bro i det oprindelige Vejprojekt. Men naar Vejen flyttes ud i Vandkanten, skal Vandet fra Gjógvará, som har et ret betydeligt Opland, ogsaa passere Broen. De daarlige Funderingsforhold i Forbindelse med den Strøm, Tidevandsbevægelsen vil foraarsage, vil nødvendiggøre omfattende Sikringsforanstaltninger ved Siden af, at selve Broaabningen maa gøres betydeligt større.

Jeg maa fastholde, at den i min Skrivelse af 5. August d. A. an-

satte Overslagssum paa 35.000 Kr. for en Vej beskyttet af en lodret Betonmur ingenlunde er for høj."

Udvalget skal udtale om sin Formening, at saaledes som Sagen foreligger, kan Lagtinget ikke foretage videre i denne, hvorfor man skal foreslaa, at det tilraades Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune at ordne Sagen med Ingeniørkontoret.

Forslag.

1) Ordningen af Spørgsmaalet om Bygning af den paagældende Vejstrækning langs Stranden inde i Bunden af Vaagfjorden overlades til Lagtingets Ingeniørkontor og Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune.

2) Ved Undersøgelse af Sager, der skal forelægges Lagtinget, har Tingets Tillidsmænd at modtage deres Ordrer fra Lagtingets Ingeniørkontor og afgive deres Udtalelser til dette Kontor. —

Jacob Nielsen og fl. framlegði soljóðandi **Ændringsforslag:**

Til Udvalgsforslaget Punkt 1 føjes:

Hvis Spørgsmaalet ikke kan ordnes til Forstanderskabets Tilfredshed, skal nævnte Vejstrækning, hvis Overslagssum er paa 35000 Kr. tages med i næste Finansplan, og skal Tilskudet beregnes efter de samme Regler som Tilskud til Trafikveje.

Tann 29. november varð nevndaruppskotið pkt. 1) samtykt við 16 atkv.—0. Broytingaruppskotið varð samtykt við 13 atkv.—0. Nevndaruppskotið pkt. 2) varð eisini samtykt við 13 atkv.—0.

---

112. Reglugerð fyri koyruvegir. ($^{14}|_{VIII}$).

Havna- og vegnevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:** Sí skjal nr. 23.

Edv. Miteus framlegði soljóðandi **Broytingaruppskot:**

Málið verður sent til landsnevndina og vegnevndina at fyrireika til næstu tingsetu, harundir at samráðast við kommunustýrini.

Tann 8. desember varð broytingaruppskotið samtykt við 19 atkv.—0. Nevndaruppskotið varð hareftir burturdottið.

---

113. Tilfar til vegagerð í Norðragøtu. ($^{15}|_{VIII}$).

Havna- og vegnevndin framlegði soljóðandi Udvalgsbetænkning:

Til Tinget er indbragt en Sag, hvoraf fremgaar, at nogle Kongsbønder og Odelsejere i Nordregøte nægter Gøte Kommune at benytte Sand og Grus til Vedligeholdelse af de offentlige Veje.

Udvalget er bekendt med, at de fleste af de paagældende Personer er Fæstere af Jord i offentlig Eje, ligesom nogle er Aftægtsmænd.

Spørgsmaalet om Nægtelse fra Besiddere af Jord i offentlig Eje kan formentlig bringes ud af Verden ved, at Kommunen henvender sig til Godsbestyrelsen og faar det nødvendige Medhold til Benyttelsen af det paagældende Materiale.

Det fremgaar af Sagen, at Kommunen, saavel som alle Kommunens Indbyggere, gennem alle Tider har benyttet det nødvendige Behov af Sandet i Nordregøte og Sydregøte uden nogen Godtgørelse.

Udvalget maa formene, at denne Benyttelse maa kunne betragtes som en hævdvunden Ret, som Kommunen i Fremtiden maa kunne gøre Brug af.

Idet Udvalget iøvrigt henviser til Lov Nr. 68 af 7. Maj 1881 om Forpligtelse til Jords Afstaaelse til offentlige Veje m. m. § 5 skal man fremsætte følgende

Forslag.

Saafremt Gøte Kommune ikke maatte have hævdvunden Ret til Benyttelse af Materiale fra Sandet i Nordregøte til Vedligeholdelse af de offentlige Veje, eller man ikke ad Frivillighedens Vej kan affinde sig med de paagældende Ejere og Besiddere, skal man henvise Kommunen til at gøre Brug af den i saa Henseende hjemlede Ret i Henhold til Lov af 7. Maj 1881 om Jords Afstaaelse til offentlige Veje m. m. § 5.

Tann 4. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 20 atkv.—0.

114. Studningur til umvæling av Hvalbiar eiði. ($^{16}|_{VIII}$).

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi **nevndarálit:**

Málið er ikki framlagt fyrrenn 13. november í ár, og er tað neyðugt at rannsaka tað nærri og fáa uppskot frá verkfrøðinginum.

Uppskot.

Málið verður at rannsaka nærri og goyma til næsta ár.

Tann 6. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv.—0.

115. Studningur til havn í Hovi. ($^{17}|_{VIII}$).

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Kommunustýrið søkir um 3000 kr. til meira umvøling viðvíkjandi lendingini.

Tinglið hevur veitt 15.000 kr. til bátahavn í Hovi. So statt heldur nevndin ikki longu nú í hesari tingsetu at kunna seta uppskot fram um meira studning, men heldur, at málið má grauskast meira.

Uppskot

Málið verður at granska nærri og at goyma til næsta ár.

Tann 2. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 20 atkv.—0.

116. Studningur til lending í Vági. ($^{18}|_{VIII}$).

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Av tí at hetta er ein privat lending, kann nevndin ikki mæla til at veita studning.

Uppskot:

Tingið kann ikki veita studning.

Tann 2. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv.—0.

117. Bátahavn í Hovi. ($^{19}|_{VIII}$).

Havna- og vegnevndin framlegði soljóðandi **Forslag til Beslutning:**

1) Det paalægges Forstanderskabet for Hove Sogns Kommune at indsende til Lagtingets Ingeniørkontor Opgørelse over hidtil medgaaet Materialier, Formandsløn og Arbejdsløn vedrørende Baadehavnen i Hove. Opgørelsen maa være detailleret og være ledsaget af Originalfakturaer og Regninger paa alle Materialier, ligesom Timesedler maa vedlægges.

2) Yderligere Betaling til Havneanlæggets Udførelse kan ikke finde Sted, førend den under Pkt. 1) nævnte Opgørelse med Bilag er fremkommet, og Indstilling til Landsnevndin foreligger fra Ingeniørkontoret om Betaling.

3) Et Beløb af 2000 Kr. tilbageholdes; men vil kunne udbetales, naar de i Ingeniørkontorets Skrivelse af 5. Oktober 1937 omtaldte 2 Baadeoptræk er færdige, naar Uddybningen er tilendebragt og naar Udfyldning med Beton af et mindre Hul i Landenden er udført. Dernæst maa Havneanlægget i færdig Stand være synet og godkendt af Ingeniørkontoret.

4) Det overlades til Landsnevndin at foretage det videre fornødne med Hensyn til de paagældende Udbetalinger.

Tann 7. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv.—0.

IX. Havnir o. a.

118. Viðlíkahald av havnum. (I|IX).[1]

Havna- og vegnevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Ingeniørkontoret i Tórshavn har forelagt Lagtinget Indberetninger vedrørende Vedligeholdelse af Havnene i Vaag, Tveraa og Skopen. Til Behandling i Forbindelse med Vedligeholdelsesspørgsmaalet vedrørende nævnte Havne har Udvalget af Trangisvaag Havnevæsen faaet tilstillet til Erklæring to Andragender fra A/S „Færø Kul", bilagt med Havnevæsenets Forslag til Svar paa samme Andragender.

Efter at have haft Sagen til Behandling har Udvalget vedtaget at afgive følgende Betænkning med Forslag:

Vaag Havn.

Der fandtes ingen større Mangler ved Havnen. Enkelt smaa Fejl nævnes. Men da det samtidig oplyses, at man var i Færd med at udbedre Fejlene, gaar Udvalget ud fra, at disse allerede er udbedret.

Vaagsejde formenes vel vedligeholdt.

Vedrørende Overslaget for Havnens Drift bemærkes, at Udvalget finder Posten „Elektricitetsforsyning 5000 Kr." for uforholdsmæssig høj i Sammenligning med, hvad der er Tilfældet for Trangisvaag Havns Vedkommende, hvor samme Post kun beløber sig til 1860 Kr. Udvalget skal foreslaa, at man fra Vaag Havnevæsens Side anstrenger sig for at faa nedbragt Belysningsudgifterne.

Tveraa Havn.

Der anføres, at der ikke fandtes større Mangler ved Havnen; dog bemærkes nogle mindre Fejl, som Udvalget gør Henstilling om, maa blive udbedrede.

De store Restancer, som Regnskabet udviser, anholdes som værende uforholdsmæssige store. Det paalægges Havneudvalget i Tveraa at inddrive disse og sørge for, at Havnefogden overfor Havnens Kunder holder sig Havnens Reglement strengt efterretteligt.

Skopen Havn.

Havnen fandtes i alt væsentlig vel vedligeholdt. Molehovedet bør dog fuges. I det ydersto Fyr bør udfyldes nogle Huller for at undgaa Rustdannelser.

---

[1]) Sbr. lögtingstiðindi 1936, bls. 189.

Udvalget er indforstaaet med det af Ingeniør Østergaard tiltraadte Forslag om Fjernelsen af ca. 10 m af det langs Kørevejen anbragte Rækværk for derved at lette Bjærgning af Baadene under eventuel pludselig paakommende Brænding.

Andragender fra A/S „Færø Kul".

Disse Andragender gaar ud paa, at A/S „Færø Kul" fritages for Afgifter til Trangisvaag Havn og erholder Tilladelse til at opkræve Vareafgifter samt Broafgifter for Selskabet uvedkommende Fartøjers Benyttelse af Selskabets Anlæg ved Drellnæs.

Udvalget kan i det væsentlige tiltræde Havneudvalgets Forslag til Svar til A/S „Færø Kul" med Undtagelse af den Del af Forslaget, der vedrører Fritagelse for Selskabet for alle Vareafgifter for alt Materiel og Maskiner, der er nødvendige til Anlæg af Selskabets Bro og Maskiner, saaledes som disse agtes anlagt.

Forslag.

1) Der paalægges Vaag Havnevæsen at tage under Overvejelse at nedbringe Kontoen for Elektricitetsforsyningen saaledes, at denne kommer til at staa i et rimeligt Forhold til Trangisvaag Havns Elektricitetsforbrug, der for Tiden er anslaaet til 1860 Kr., medens Elektricitetsforbruget for Vaag Havns Vedkommende er ansat til 5000 Kr.

2) Der paalægges Trangisvaag Havnevæsen uopholdelig at indrive de uforholdsmæssig store Restancer paa 22.400 Kr., samt at sørge for en effektiv Overholdelse af Havnevæsenets Reglement vedrørende Erlæggelsen af Afgifterne til Havnen.

3) a. Der paalægges Skopen Havnevæsen at fuge Havnens Molehoved samt at fylde Hullerne ved Havnens yderste Fyr.

3) b. Lagtinget er indforstaaet med en Fjernelse af ca. 10 m af det langs Hovedvejen anbragte Rækværk for derved at lette Bjærgning af Baadene under stærk Brænding.

4) a. Alle Havne-, Vare- og Broafgifter for A/S „Færø Kul"s Vedkommende i Frodebø Sogns Kommune opkræves og erlægges i Henhold til de til enhver Tid gældende Takster for Trangisvaag Havn paa samme Maade, som Tilfældet er for alle andre, der uden særlige derom trufne Bestemmelser erlægger Afgift til Havnen.

4) b. Lagtinget kan anbefale, at disse Afgifter benyttes saaledes, at indtil Halvdelen kan gaa til Forrentning og Halvdelen til Vedligehold samt Amortisering af den Kapital, som A/S „Færø Kul" har investeret i Anlægsbroen ved Drellnæs paa Betingelse af, at samme Selskab, respektive Selskabets Kreditorer med Pant i Anlægsbroen, er indforstaaet med, at Frodebø Sogns Kommunes Havnevæsen indtræder som Medejer til Anlægsbroen, hvilket Ejerforhold mellem Havnevæsenet og A/S „Færø Kul" skal forholde sig i Henhold til det til enhver Tid værende Forhold mellem det af Havnevæsenet erlagte Afdrag og Restbeløbet af den i Anlægsbroen investerede Kapital.

Naar det af Havnevæsenet som Afdrag til A/S „Færø Kul" erlagte Beløb er paa Højde med Anlægskapitalen i Broen, gaar denne over til Havnevæsenet som dettes fulde og ubehæftede Ejendom.

Tann 6. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv.—0.

119. Ábyrgdin fyri havnalánum. (2/IX).

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Amtmaðurin hevur í brævi av 18. oktober í ár sagt frá, at hesar kommunur ikki hava betalt til ríkiskassan viðvíkjandi havnalánunum, sum løgtingið hevur ábyrgd fyri:

Skopunar kommuna fyri desbr. termin 1936 og juni termin 1937 skyldar	kr. 8.753,60
Miðvágs kommuna skyldar fyri somu terminir	„ 9.604,06
Kvívíkar kommuna skyldar	„ 553,89
Sørvágs kommuna skyldar	„ 319,50

Nevndin má halda, at Kvívíkar kommuna og Sørvágs kommuna eru førar fyri at betala, og setur nevndin tí uppskot um, at tað verður álagt kommununum sum skjótast at betala henda pening.

Viðvíkjandi Skopun og Miðvági er tað neyðugt sum fyrr hjá tinginum at betala, men skal nevndin mæla til, at tað verður álagt teimum aftur at betala nakað, og at vinnunevndin verður umbiðin at framhalda við tí kontrol, sum er byrjað.

Uppskot.

1) Úr amtsgrunninum verður at betala til ríkiskassan viðvíkjandi

Skopunar havn kr. 8.753,60 og
Miðvágs havn „ 9.604,06.

2) Tað verður álagt Miðvágs og Skopunar kommunum at afturbetala løgtinginum ein part av hesum peningi, eins og vinnunevndin verður umbiðin at halda fram við kontrol viðvíkjandi hesum havnum.
3) Tað verður álagt Kvívíkar kommunu at betala viðvíkjandi havnini til ríkiskassan kr. 553,89 og Sørvágs kommunu at betale kr. 319,50.

Tann 19. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 19 atkv.—0.

120. Smærri havnir. ($^{3}|_{IX}$)[1]

Havna- og vegnevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning A:**

Lagtinget vedtog i den ordinære Samling 1936 at indgaa til Regeringen med Andragende om, at der maatte blive bevilget $^{4}/_{6}$ af et Beløb paa 58.000 Kr., som ved Omprojektering af Havneanlægget i Sand viste sig at være nødvendigt som en Forøgelse af de paa Femaarsplanen bevilgede 104.000 Kr. — jfr. Lagtingstidende 1936, Side 204.

Andragendet blev imidlertid ikke bevilget, og Ingeniør Knudsen udarbejdet et nyt Projekt, hvorefter Anlægget blev betydeligt reduceret. Dette Projekt er godkendt af Kommunalbestyrelsen for Sand, dog saaledes, at det forudsættes og udtrykkeligt fremhæves som absolut nødvendigt, at der i næste Femaarsperiode yderligere anbringes 2 Stk. Sænkekasser af Størrelse 9×9 Meter som en Forlængelse af Pieren.

Udvalget er af den Opfattelse, at Anlægget ved Sand er absolut paakrævet og snarest muligt maa komme til Udførelse, da man ellers kan risikere, at Baadene i Bygden let kan komme ud for at blive knust af Brænding, hvorved ikke alene den materielle Skade vil blive af alvorlig Art, men at man tillige kan forudsætte Tab af Menneskeliv.

Udvalget er tillige indforstaaet med, at Anlægget bør forøges med yderligere 2 Sænkekasser 9×9 m for dermed at skabe bedre Dækning og bedre Anlægsmuligheder for større Fartøjer og tillige skabe større Muligheder for Anlæggets Rentabilitet, men da Tinget ikke i indeværende Femaarsperiode disponerer over Midler til Afholdelse af den dermed forbundne Merudgift, skal man foreslaa, at Ingeniør Knudsens Projekt udføres, og de 2 Sænkekasser anbringes som Fortsættelse af Pieren i næste Femaarsperiode.

Forslag.

1) Lagtinget godkender det af Ingeniør Knudsen udarbejdede Projekt til en Baadehavn ved Sand og udbeiterer Arbejdet i indeværende Aar.

2) Forlængelse af Dæmmolen oplages paa den næste eventuelle Femaarsplan (1940—45).

3) Lagtinget approberer, at Sand Sogns Kommune paatager sig Udgifterne ved Udredelsen af $^{1}/_{5}$ (20.800 Kr.) af Anlægssummen, og at Kommunen optager de dertil fornødne Laan, samt garanterer overfor Laangiveren med Hensyn til rettidig Betaling af Renter og Afdrag. Amtmanden bemyndiges til paa Tingets Vegne at underskrive fornøden Garantierklæring.

Soljóðandi **Udvalgsbetænkning B:**

Lagtinget har i den ordinære Samling 1936 vedtaget at lade Pieranlægget i Haldersvig undersøge paany. Dette har nu fundet Sted, idet Ingeniør Knudsen har foretaget det i saa Henseende fornødne og er kommet til et Resultat, der kan tiltrædes af Udvalget.

---

[1]) Sbr. lögtingstiðindi 1936, bls. 204—209.

Ingeniørens Forslag er forelagt Haldersvig Sogns Kommune og er godkendt af Forstanderskabet. Forslaget gaar ud paa at bygge en Pælebro i Stedet for den oprindelig foreslaaede Bro, bygget af Sænkekasser. Man opnaar herved, at Broen kan komme ud paa ca. 6 m Vand i Stedet for som oprindelig paatænkt 4 m.

Den til Anlægget beregnede Overslagssum paa 55.000 Kr. anses derhos at være tilstrækkelig til, at der tillige kan anlægges en Ophalingsplads for Baade, og at der kan bygges et Havnepakhus.

Udvalget skal foreslaa, at Lagtinget godkender det af Ingeniør Knudsen udarbejdede Forslag til det paagældende Anlæg.

Forslag.

1) Lagtinget godkender det af Ingeniør Knudsen udarbejdede Forslag, hvorefter der opføres en Pælebro i Haldersvig, anlægges en Ophalingsplads for Baade samt opføres et Havnepakhus sammesteds.

2) Anlægget udlicteres i indeværende Aar.

3) Lagtinget approberer, at Haldersvig Sogns Kommune paatager sig Udgifterne ved Udredelsen af $^1/_5$ (11.000 Kr.) af Anlægssummen, og at Kommunen optager det dertil fornødne Laan, samt garanterer overfor Laangiveren med Hensyn til rettidig Betaling af Renter og Afdrag. — Amtmanden bemyndiges til paa Tingets Vegne at underskrive fornøden Garantierklæring.

Soljóðandi **Udvalgsbetænkning C:**

Ifølge Lov af 29. April 1913 angaaende Havneanlæg ved Færøerne er det bl. a. vedtaget at udføre et Pieranlæg i Sørvaag.

Dette Anlæg, der oprindelig var bestemt for Motorbaade at lægge til ved Landing af deres Fiskefangst, viste sig senere ikke at være fyldestgørende, eftersom de fleste i Sørvaag hjemmehørende Motorbaade tilhørte forskellige Handlende. Som Følge heraf kunde man ikke benytte en fælles Anlægsplads, da der ikke fandtes de nødvendige Veje til alle Fiskepakhusene.

Efter Forhandling med Vandbygningsingeniør Lillelund og det daværende Forstanderskab blev man enig om at anvende det bevilgede Beløb til Paabegyndelsen af et Pieranlæg længere ud i Fjorden, hvor saa større Fragtfartøjer kunde losse og laste.

Dette Anlæg har staaet som delvis udført siden 1925 og ventet paa Havneanlæggene paa Færøerne, der skulde udføres i anden Omgang.

Ved Finansplanens Gennemførelse i 1935 (angaaende Veje og Havne) er Sørvaag kommet med i Bevillingen til en Fortsættelse af det i 1925 paabegyndte Anlæg til et Beløb af 83.000 Kr. tilligemed et Beløb af 10.000 Kr. til en Forbindelsesvej mellem Pieranlægget og den saakaldte Statsvej. Sidstnævnte Vej begynder ved Fútaklett ved Vestmanhavn Sund, skærer igennem Sandevaag, Midvaag og Sørvaag og ender ved det i Sørvaag paabegyndte Pieranlæg.

Forbindelsesvejen til Pieren er nu udført, og ifølge Lagtingets Vedtagelse i 1936 er denne sat i Forbindelse med den saakaldte Kørekaj, der er paabegyndt og vil komme til at strække sig fra Pieren langs Stranden, hvor alle Pakhusene er opførte, og hen til „Loftaneystlið", hvor den kommer i Forbindelse med Statsvejen.

Der har været ført Forhandlinger mellem Lagtingets Vejudvalg, Forstanderskabet og Lagtingets Ingeniør om en Del af det Pengebeløb, der op-

rindelig skulde anvendes til selve Pieranlægget, kunde benyttes til den omhandlede Kørekaj.

Der er nu opnaaet Enighed i Sagen, og Forstanderskabet har enstemmigt vedtaget, at Pieranlægget skal udføres saaledes som vedlagte Tegning af Ingeniør Knudsen (udarbejdet i Oktober 1937) udviser, medens den endnu ikke udførte Del af Kørekajen udføres af Kommunen, eventuelt Havnevæsenet, i den af Lagtingets Vejudvalg vedtagne Bredde 2,5 m. Kørekajen skal være fuldført samtidig med Pieranlægget.

Udvalget skal herefter foreslaa til Tingets Vedtagelse følgende

Forslag.

1) Lagtinget vedtager, at Pieranlægget i Sørvaag udføres i Størrelse 12×36 m med indvendig Dækningsvæg paa ca. 27 m, jfr. Ingeniør Knudsens Forslag 8 i udvidet Størrelse.
2) Kommunen fortsætter med Bygningen af den fra Pieren paabegyndte Kørekaj hen til „Loftaneystið" og Statsvejen med en Bredde af 2,5 m.
3) Lagtinget approberer, at Sørvaag Sogns Kommune paatager sig Udgifterne ved Udredelsen af $^1/_5$ af Pieranlæggets Byggesum 83.000 Kr., og approberer at Kommunen optager det dertil fornødne Laan samt garanterer overfor Laangiveren for rettidig Betaling af Renter og Afdrag. Amtmanden anmodes om paa Lagtingets Vegne at underskrive fornøden Garantierklæring.

og soljóðandi **Forslag til Beslutning:**

Lagtingets Ingeniørkontor bemyndiges til i indeværende Aar at udbyde i samlet Licitation Bygningen af de for Femaarsperioden bevilgede Havneanlæg i Haldersvig, Sand og Sørvaag efter de af Ingeniørkontoret nu udarbejdede Projekter for de paagældende Havneanlæg, og saaledes, at Arbejdet ved Havneanlæggenes Udførelse paabegyndes snarest muligt.

Tann 25. november varð uppskot nevndarinnar í Álit A samtykt við 20 atkv.—0. Uppskot nevndarinnar í Álit B og C vórðu samtykt við 21 atkv.—0. Uppskot til avgerðar varð samtykt við 21 atkv.—0.

121. Havn í Norðragøtu. (4|IX).

Havna- og vegnevndin framlegði soljóðandi **Uppskot til avgerðar:**

Svarað verður Gøtu kommunu, at sambert finansplanssemjuna kann málið ikki takast til viðgerðar í hesum finansplanstíðarskeiðinum, ið varar inntil 1. april 1940, men vil verða tikið við, tá havnamálini verða tikin upp aftur.

Tann 12. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 20 atkv. -0.

122. Havnareglugerð fyri Hvannasund. (5|IX).

Havna- og vegnevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra Forstanderskabet for Viderø Sogns Kommune med Anmodning om, at Lagtinget udvirker, at der tilvejebringes et Havnereglement for Kvannesund, Norderøerne.

Det oplyses i Andragendet, at den færøske Forsikringsforening for Sejlfartøjer har tilladt Fiskerskibe at ligge vinterfortøjede i Kvannesund, og man ansøger derfor om at faa et nærmere betegnet Omraade fredet, saaledes at Skibe kan oplægges der uden Ankerlys.

Efter at Udvalget har gennemgaaet det af Forstanderskabet udarbejdede Havnereglement, der er affattet i Lighed med andre paa Færøerne gældende Havnereglementer, skal man fremsætte til Tingets Vedtagelse følgende

Forslag.

Lagtinget indstiller til Ministeriets Approbation det af Forstanderskabet for Viderø Sogns Kommune udarbejdede Udkast til Havnereglement for Kvannesund.

Tann 24. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 19 atkv.—0.

123. Broytan av reglugerð fyri Vág havn. (6|IX).

Havna- og vegnevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Amtet har forelagt Tinget en Sag om Ændring i Forvaltningsreglementet for Vaag Havn samt Ændringer i Vedtægten for Vaags Ejde.

Forstanderskabet har foreslaaet forskellige Ændringer; og er Sagen, efter at Amtet har tiltraadt de foreslaaede Ændringer, fremsendt til Ministeriet for offentlige Arbejder.

Ministeriet udtaler, at man kan tiltræde de af Forstanderskabet foreslaaede Ændringer i Forvaltningsreglementet, dog anser man det for unødvendigt at ændre § 22, der vedrører Datoen for Reglementets Gyldighed.

Med Hensyn til Vedtægten for Vaags Ejde har Ministeriet i Henhold til Udtaleise fra Vandbygningsdirektøren anset det for rettest, at der foretages en Del Ændringer i de af Forstanderskabet foreslaaede Ordensbestemmelser, hvorimod man intet har at bemærke til de af Forstanderskabet foreslaaede Takstbestemmelser.

Udvalget har gennemgaaet og overvejet Sagen, og skal man give Ministeriet Medhold i, at det er unødvendigt at ændre § 22 i Forvaltningsreglementet for Vaag Havn, ligesom man kan tiltræde Ministeriets Forslag om Ændringer til de af Forstanderskabet foreslaaede Ordensbestemmelser for Vaags Ejde, hvorhos man godkender de foreslaaede Takstbestemmelser.

I Henhold til foranstaaende skal Udvalget foreslaa til Tingets Vedtagelse saalydende

I. *Forslag*

til

Ændringer i Forvaltningsreglementet for Vaag Havn.

Til § 1 føjes som et nyt 1. Stk.:

„I økonomisk og forvaltningsmæssig Henseende omfatter Vaag Havn foruden det i Havnens Ordensreglement nærmere betegnede Omraade tillige de ved Vaags Ejde værende Baadeoptræk „undir Kleivin" og „Múlagjógv" med dertil hørende Transportanlæg."

Til § 3 føjes som 4. Stk.:

„Forstanderskabet antager, ligeledes efter Indstilling fra Havneudvalget, en Opsynsmand ved Vaags Ejde. Denne, som underlægges Havnefogden, skal føre det daglige Tilsyn med de derværende Anlæg, udføre nødvendigt Reparations- og Vedligeholdelsesarbejde samt opkræve de for Ejdet foreskrevne Afgifter, og paa nærmere fastsat Maade indbetale disse til Opkræveren af Havnens øvrige Afgifter."

§ 12, 1. Stk., 2. Punktum, ændres saaledes:

„Afgifterne indføres af Opkræverne i 4 autoriserede Protokoller, en for Afgifterne fra Vaags Ejde“ osv.

II. *Forslag*

til

Vedtægt for Vaags Ejde.

A. Ordensbestemmelser.

§ 1.

Vaags Ejde henhører under Vaag Havn, hvorfor det til enhver Tid gældende Reglement for Ordens Overholdelse i Vaag Havn ogsaa gælder for Ejdet.

§ 2.

Ad Kørebanen til „Múlagjógv“ maa der ikke transporteres mere end 1.000 kg ad Gangen. Persontransport ad Kørebanen er forbudt.

B. Takstbestemmelser.

§ 3.

Enhver Baad, som udgaar fra Vaags Ejde, skal, hvad enten den gaar ud fra „Kleivin“ eller „Múlagjógv“, med nedennævnte Undtagelser betale Afgift saaledes:

a. Baade, der gaar ud paa Fiskeri, betaler 40 Øre pr. 100 kg. Raafisk.
b. Baade, der gaar ud i andet Ærinde, betaler 150 Øre pr. Tur.
c. Fritaget for Afgift er Baade, som transporterer syge, skibbrudne og Lig samt Præst, Læge og Jordemoder.
Endvidere er Baade, der transporterer Grind, fritaget for Afgift.

§ 4.

Den ældre Vedtægt af 3. Maj 1932 med Ændring af 29. November 1935 ophæves herved.

Tann 8. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 21 atkv.—0.

124. Havnaskaði í Miðvági. (7|IX).

Havna- og vegnevndin framlegði soljóðandi **Udvalgshetænkning:**

I 1936 paakom der under stærk Brænding Anlægskajen i Midvaag en større Skade. Skaden blev synet af 2 Mænd fra Midvaag og Omkostningerne ved den bøjst nødvendige Reparation blev anslaaet til ca. 1500 Kr. Synsmændene fremhævede Nødvendigheden af — for at undgaa for store Reparationer i Fremtiden — at Anlægsbroen i Stedet for som nu af Tømmer blev udført af mere solidt Materiale som Sten eller Beton.

Vandbygningsvæsenets Ingeniørkontor har haft Sagen til Udtalelse, og fremgaar heraf, at der før eller senere maa bygges en solidere Bro. Ingeniørkontoret fremkommer med Forslag til en Løsning af Spørgsmaalet og anslaar Omkostningerne ved en Forbedring af Havneforholdene til ca. 40.000 Kr.

Sagen er henvist til nærværende Udvalg, der skal udtale, at endskønt man er klar over, at der i nær Fremtid maa skrides til Udførelse af en Forbedring af Anlægskajen i Midvaag, er man nødt til at foreslaa, i Betragtning af, at Tinget ikke for Tiden raader over Midler, hvoraf der kan ydes Tilskud til den foreslaaede Forbedring, at det paalægges Midvaag Kommune indtil videre at vedligeholde det eksisterende Havneanlæg. Spørgsmaalet om en Forbedring af Anlægskajen maa derfor udsættes.

Forslag:

1) Det paalægges Midvaag Sogns Kommune indtil videre at sørge for den paakrævede Vedligeholdelse af Anlægskajen i Midvaag.

2) Sagen om en Forbedring af Havneforholdene i Midvaag udsættes.

Tann 12. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 21 atkv.—0.

X. Ymisk lógmál.

125. Lóg um brunatrygging. (1|x).[1]

Ymsamálanevndin framlegði soljóðandi Nevndarátlit:

Málið var til viðgerðar Iljør (sbr. Løgtingstíðindi 1936, s. 211). Svar er enn ikki komið frá ríkisstýrinum.
Tí skal nevndin seta fram hetta

uppskot.

Málið verður goymt til næsta ár.

Tann 6. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkv.—0.

126. Læknalóg. (2|x).

Ymsamálanevndin framlegði soljóðandi Udvalgsbetænkning:

Indenrigsministeriet har fremsendt Eksemplarer af en af Ministeriet under 13. Februar d. A. udfærdiget Bekendtgørelse om Speclallæger, og Spørgsmaalet er forelagt Lagtinget om, hvorvidt der i Medfør af § 4 i Anordning for Færøerne Nr. 35 af 25. Februar 1936 om Udøvelse af Lægegerning maa udfærdiges en Bekendtgørelse af tilsvarende Indhold for Færøerne.

---

[1]) Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 211.

Ifølge Bekendtgørelsen kan Sundhedsstyrelsen meddele Læger Tilladelse til at betegne sig som Speciallæger indenfor intern Medicin, Kirurgi, Børnesygdomme, Lungetuberkulose, Nervesygdomme osv. Betingelserne for at opnaa Anerkendelse er, at Lægen opfylder visse almindelige Uddannelseskrav samt de for hvert Specialo fastsatte særlige Uddannelseskrav.

Amtslægen har afgivet Erklæring i Sagen og udtalt, at der formentlig ikke kan være noget til Hinder for, at der udfærdiges en Bekendtgørelse i Lighed med Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 13. Febr. 1937, men bemærker dog, at Bekendtgørelsen sikkert ikke vil faa praktisk Betydning for Færøerne.

Udvalget maa mene, at naar en saadan Bekendtgørelse efter Amtslægens Mening sikkert ikke vil have nogen praktisk Betydning, er det unødvendigt at udfærdige en saadan særlig Bekendtgørelse for Færøerne.

Forslag.

Tinget finder det for Tiden unødvendigt, at der udfærdiges for Færøerne Bekendtgørelse om Speciallæger.

Tann 5. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 21 atkv.—0

---

127. Revisión av lóg um læknaskipanina. ($^{3}|_{X}$).

Ymsamálanevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

For Danmark er gældende Lov af 21. April 1914 om Embedslægevæsenets Ordning, og Loven skulde have været revideret i Rigsdagssamlingen 1936—37; men ved Lov af 31. Marts 1937 er Revisionen udskudt til 1939—40.

For Færøerne er gældende Anordning af 4. Oktober 1919 om Embedslægevæsenets Ordning, og denne skulde have været underkastet Revision i 1937.

Indenrigsministeriet har i Skrivelse af 13. April d. A. anmodet Amtmanden om at forelægge for Lagtinget Spørgsmaalet om Udsættelse af Revisionen indtil Udgangen af 1940.

Udvalget mener, at Revisionen af den nævnte færøske Anordning kan udsættes, naar Revisionen af den tilsvarende Lov for det øvrige Kongerige som nævnt er udsat.

Forslag.

Tinget har intet at erindre imod, at Revisionen af Anordning af 4. Oktober 1919 om Embedslægevæsenets Ordning udsættes indtil Udgangen af Aaret 1940.

Tann 5. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 21 atkv.—0.

---

128. Lóg um eitur. ($^{4}|_{x}$)[1]

Ymsamálanevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Indenrigsministeriet har med Skrivelse af 6. April d. A. fremsendt Bekendtgørelse af 2. Januar 1936 om Ændring i de i Lov af 28. Februar 1931 om Gifte og andre for Sundheden farlige Stoffer vedføjede Lister over Stoffer, der henregnes til Gifte, hvorved Stoffet Thalium optages paa den til Giftloven knyttede Liste II B. Man har nu forelagt Lagtinget Spørgsmaalet om, hvorvidt der i Henhold til § 1 i Anordning af 19. Februar 1934 for Færøerne om Gifte og andre for Sundheden farlige Stoffer bør udfærdiges en tilsvarende Bekendtgørelse for Færøerne.

Det fremgaar af Sagen, at der er Tale om Præparater til Bekæmpelse af Rotter og Mus, og at disse skal kunne leveres uden Politipaategning paa Forbrugernes Rekvisition, naar Udleveringen sker fra Apoteket i ubrudte Pakninger.

Amtslægen udtaler, at den foreslaaede Ændring næppe kommer til at spille nogen Rolle for Færøerne, men at der sikkert ikke kan være noget i Vejen for, at Stoffet Thalium henføres under Liste II D. Dyrlægen henviser til Amtslægens Udtalelse, medens Landbrugskonsulenten udtaler, at man paa Færøerne maa hilse ethvert rottedræbende Middel med Glæde, og at det er sandsynligt, at det nævnte Middel vil kunne faa Betydning ogsaa her paa Øerne. Politimesteren udtaler, at der ikke ses at være noget til Hinder for at henføre Thalium under Liste II B i Anordningen af 1934.

Denne Anordning foreskriver, at til Gifte henregnes de Stoffer, der er opført paa de i Anordningen vedføjede Lister I og II. Der foreskrives derefter forskellige Regler om, hvem der er berettiget til at fremstille Gifte, indføre Gifte og udlevere Gifte.

Efter alt foreliggende skal nærværende Udvalg anbefale, at man for Færøerne indfører en lignende Bestemmelse som den, der er gældende i Danmark.

---

[1] Sbr. lögtingstíðindi 1934, bls. 258.

Forslag

til

Bekendtgørelse om Ændring i de Anordning for Færøerne om Gifte og andre for Sundheden farlige Stoffer vedføjede Lister over Stoffer, der henregnes til Gifte.

Under Henvisning til § 1 og 2 i Anordning af 19. Februar 1934 for Færøerne om Gifte og andre for Sundheden farlige Stoffer foretages følgende Tilføjelser til de Anordningen vedføjede Lister:

Stoffet Thalium henføres under Liste II B.

Tann 11. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv.—0.

---

129. Tannlæknalógin. ($^5|_x$).[1]

Ymsamálanevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Sundhedsstyrelsen har i Skrivelse af 18. August d. A. indtrængende henstillet, at Færøernes Tandlægeforhold nu ordnes, ved at Tandlægeloven af 1916 nu sættes i Kraft paa Færøerne. Det fremgaar af Skrivelsen, at der foreligger Andragende fra Tandtekniker Mazanti om Tilladelse til at udøve Tandlægevirksomhed paa Færøerne. Amtslægen anbefaler, at Loven sættes i Kraft, dog at der tages det Forbehold, at Personer, der tidligere har udøvet Tandlægevirksomhed, fremtidig faar Dispensation, idet man ellers vil gøre dem brødløse.

Nærværende Udvalg skal henvise til, at Spørgsmaalet tidligere har været behandlet i Lagtinget, sidste Gang i 1936 (se Lagtingstidende 1936, Side 220).

Der har tidligere foreligget Udtalelser fra Centralforeningen af Sygekasser, som anbefaler, at Loven bliver sat i Kraft. I 1916 og 1932 udtalte Tinget, at man mente, at Tandlægeloven ikke for Tiden burde sættes i Kraft paa Færøerne. Udvalget oplyste ifjor, at der, siden Sagen sidst var til Behandling i Lagtinget, var oprettet Overenskomst mellem en Række Sygekasser og Tandlæge Kauber, hvorefter bl. a. Betalingen sker efter følgende Takster:

---

[1]) Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 220.

Tandfyldning: 5 Kr. pr. Fyldning.

Tandudtrækning med Bedøvelse: for 1 Tand 2 Kr.

Iøvrigt henviste man til den vedlagte Overenskomst.

Man udtalte, at der for Tiden kun findes een fastboende Tandlæge paa Øerne, nemlig Tandlæge Kaaber, dog at Frk. Marie Trond-Hansen er ansat hos ham; men at der formentlig om ikke lang Tid vilde komme yderligere en eller flere Tandlæger, hvad man ansaa for heldigst, dels for Betjeningen af Befolkningen, dels for Konkurrencen. Der er en enkelt Tandtekniker, som arbejder paa Færøerne; men vedkommende beskæftiger sig ikke med Plombering og berøres saaledes ikke af Tandlægeloven, men kan fortsætte sin Virksomhed, selvom Loven sættes i Kraft. Desuden har en anden Tandtekniker med visse Mellemrum opholdt sig paa Øerne og ogsaa beskæftiget sig med Plomberinger. Sidstnævnte henvendte sig ifjor til Tinget om, at der, hvis Loven blev sat i Kraft, toges det Forbehold, at hendes Ret til fremtidig at praktisere bliver ubeskaaret. Udvalget anbefalede, at vedkommende beholdt denne Ret, og at der meddeles hende Dispensation.

Udvalget maa ligesom ifjor mene, at Tidspunktet nu er inde til at sætte Tandlægeloven i Kraft for at opnaa en bedre Tandpleje, og der er saa meget mere Grund dertil, som det nu synes, at en Tandtekniker yderligere ønsker at nedsætte sig og udøve Tandlægevirksomhed. Udvalget mener ogsaa stadig, at det er rigtigst, at der skal være Mulighed for, at Justitsministeriet efter Lagtingets Indstilling kan fastsætte Maksimumstakster, da der kun er een Tandlæge og i nærmeste Fremtid kun i hvert Fald bliver faa Tandlæger.

Forslag.

Lagtinget indgaar til Regeringen med Indstilling om, at Lov Nr. 40 af 25. Februar 1916 om Udøvelse af Tandlægevirksomhed i Henhold til Lovens § 10 sættes i Kraft paa Færøerne ved kgl. Anordning med følgende Ændringer:

1) Til § 1 føjes:

Personer, der ved Anordningens Ikrafttræden driver Tandlægevirksomhed paa Færøerne uden at opfylde de forannævnte Betingelser, har Ret til at fortsætte saadan, naar de inden 1. Februar 1938 foretager Anmeldelse til Justitsministeriet herom.

2) Til § 6 føjes:

Efter Forhandling med Lagtinget kan Justitsministeriet fastsætte Maksimumstakster for Tandlægevirksomheden.

3) Denne Anordning træder i Kraft fra 1. Januar 1938.

P. M. Dam og fl. framlegði soljóðandi Ændringsforslag:

Til Udvalgsforslagets første Stykke føjes:

„hvilke Ændringer er en udtrykkelig Forudsætning for Lovens Ikrafttræden."

I Stedet for Punkt 1 sættes:

„Til § 1 føjes:

Personer, der ved Anordningens Ikrafttræden driver Tandlægevirksomhed paa Færøerne uden at opfylde de forannævnte Betingelser, har Ret til at fortsætte saadan, naar de inden 1. April 1938 foretager Anmeldelse til Lagtinget herom. Lagtinget har ogsaa Hjemmel til at meddele Dispensation fra Loven til enkelte Tandteknikere eller til Personer med Tandlægeeksamen i Udlandet til at drive Tandlægevirksomhed paa Færøerne."

I Stedet for Punkt 2 sættes:

„Til § 6 føjes:
Lagtinget kan fastsætte Maksimumstakster for Tandlægevirksomheden."

Tann 24. november fall broytingaruppskotið, bert 6 atkv.—0. Nevndaruppskotið varð samtykt við 14 atkv.—0.

---

130. Hundaskattur í Hvalbiar sókn. (7|x).[1]

Kommunala nevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Forstanderskabet for Kvalbø Sogns Kommune har ved Skrivelse af 1. Marts d. A. andraget om, at kgl. Anordning Nr. 88 af 31. Marts 1928 om Hundeafgift m. v. udvides til ogsaa at omfatte Kvalbø Sogns Kommune.

Ifølge Anordningens § 1 skal Hundeejere i Thorshavn give Landfogden Underretning om de Hunde de holder, hvorefter der paa Landfogedkontoret føres Protokol over de Hunde, der holdes, samt iflg. § 2 og 3 opkræves Afgift, og disse Afgifter indgaar i Kommunens Kasse.

I Henhold til § 4 i nævnte Anordning kan for Kommuner udenfor Thorshavn Forstanderskabet med Lagtingets Samtykke lade Bestemmelserne i §§ 2 og 3 træde i Kraft for vedkommende Kommune, saaledes at Afgiften sættes til 5 Kr. for den første Hund i en Husholdning og 10 Kr. for hver af de øvrige. Undtagne for Afgift er iflg. § 5 Hunde, der benyttes ved Faarerøgt, dog ikke udover 2 for hver Husstand.

Lagtinget har ved Beslutninger af 16. August 1928 og 5. November 1936 godkendt Anordningen til at omfatte henholdsvis Frodebø og Vestmanhavn Sogns Kommuner.

Undertegnede Udvalg mener ikke, at Tinget skal modsætte sig, at Afgiftsreglerne udvides til ogsaa at gælde for Kvalbø Sogns Kommune, men finder dog Anledning til at foreslaa, at Tinget henleder Forstanderskabets

---

[1]) Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls 228.

Opmærksomhed paa Bestemmelserne i §§ 59 og 61 i Haugeloven af 23. Febr. 1866 og § 32 i Haugeloven af 18. Maj 1937, hvorefter det paa Grandestævne kan bestemmes, hvor mange Hunde der maa holdes i Bygden, bortset fra saadanne Hunde, der bestandig holdes i Lænke eller indelukket.

Forslag.

1) Lagtinget godkender, at Afgiftsreglerne i § 4 i Anordning Nr. 88 af 31. Marts 1928 om Hundeskat bliver sat i Kraft for Kvalbø Sogns Kommune fra 1. Januar 1938 at regne.
2) Forstanderskabets Opmærksomhed henledes paa Bestemmelserne om Hundehold i Haugeloven af 23. Febr. 1866, sammenholdt med § 32 i Haugeloven af 18. Maj 1937 (Lov Nr. 172 af 18. Maj 1937 om Haugers Styrelse og Drift m. m.).

Tann 5. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 21 atkv.—0.

---

131. Kolportageloyvi. ($^{8}|_{x}$).[1]

Ymsamálanevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

„Kirkelig Forening for den Indre Mission i Danmark" har ansøgt Ministeriet om Fornyelse af Bevilling til ved antagen Kolportør at forhandle gudelige Skrifter paa Færøerne. Politimesteren har erklæret, at der fra hans Side intet vides at erindre imod, at den ansøgte Bevilling meddeles paany. Amtet har derefter forelagt Tinget Sagen.

Dernæst foreligger Andragende fra det adventistiske Samfund om Kolportagetilladelse, fra Foreningen „Varðin" om Tilladelse til at sælge Foreningens Bøger og fra „Føroya Javnaðarflokki" om Tilladelse til at kolportere Bøger og andre Skrifter for Foreningen „Fremad".

Adskillige Gange har man drøftet Spørgsmaalet om at ophæve Loven om Kolportagebevillinger, naar Sager om Tilladelse til at kolportere Bøger har været fremme. Bøger kan forhandles gennem Boghandlere, der findes i flere Bygder, og gennem Købmændene, og ifølge en ministeriel Afgørelse kan Bøger kolporteres og sælges, naar Priserne sættes saaledes, at der ikke bliver nogen virkelig Indtægt. Under disse Omstændigheder mener Udvalget, at det rigtigste er at foreslaa, at Loven ophæves, saaledes at man undgaar disse Andragender og undgaar paa dette Omraade at skulle give enkelte

---

1) Sbr. lögtingstiðindi 1935, bls. 220.

Fortrin for andre, og at alle Andragenderne udsættes indtil videre, dels for at afvente Lovens Ophævelse, dels fordi de paagældende selv uden Kolportagetilladelse vil kunne afhænde vedkommende Skrifter gennem Boghandlerne eller direkte til Læserne, i sidste Tilfælde naar blot Priserne sættes saaledes, at der ikke bliver nogen Indtægt.

Forslag.

1) Sagerne udsættes indtil næste Aar.
2) Tinget indstiller til Statsministeriet, at Lov for Færøerne om Kolportagebevillinger af 10. Decbr. 1910 ophæves.

Edv. Midens framlegði soljóðandi **Ændringsforslag:**

I Stedet for Udvalgets Forslag sættes:

1) Tinget indstiller til Statsministeriet, at Lov for Færøerne om Kolportagebevillinger af 10. December 1910 ophæves.
2) Der svares Andragerne, at Tinget har foreslaaet at ophæve Loven for Færøerne om Kolportagebevillinger og sendes dem Afskrift af Betænkningen.

Tann 16. november varð broytingaruppskotið samtykt við 17 atkv.—0. Nevndaruppskotið varð soleiðis burturdottið.

---

132. Rættargongdarlógin. (9/x).[1]

Vinnumálanevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

I 1936 blev det overdraget Vinnunevndin sammen med Amtmanden, Sorenskriveren og Landfogden at overveje Spørgsmaalet om Udvidelse af Lov af 11. Maj 1935 og Lov Nr. 112 af 7. April 1936 angaaende Ændringer i Retsplejeloven. Fra 1. Juli d. A. er der indført den Ændring for det øvrige Kongeriges vedkommende, at Domsmænd skal medvirke ved Domsforhandlingen og Paadømmelsen i Straffesager i forskellige Tilfælde.

Udvalget har tilsendt Lagtinget Referat af Mødet af 21. Oktober d. A.

Nærværende Udvalg paa mene, at der med Hensyn til Indførelse af Medvirkning af Domsmænd er 2 Muligheder at vælge imellem.

---

[1]) Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 248.

A. Ved Underretten medvirker Sorenskriveren og 2 Domsmænd. Under Anke af Domme, som kun gaar ud paa Bødestraf, eller af Domme, som ikke omfatter Bevisbedømmelsen, foregaar Domsforhandlingen for Landsretten i København. Ved Paaanke af Domme med anden Straf end Bøde, skal Domsforhandlingen foregaa paa Færøerne, naar Anken ogsaa omfatter Bevisbedømmelsen. I sidstnævnte Tilfælde skal Landsrettens Præsident dog kunne anordne, at Retten foruden de 3 Domsmænd kan beklædes af 1 Landsdommer, hvis Stemme da vejer lige saa meget som de 3 Domsmænds tilsammen.

B. Underretten tiltrædes af 6 Domsmænd i Stedet for 2, og Domme, afsagt af denne Ret, skal ikke kunne paaankes, forsaavidt angaar Bevisbedømmelsen.

Udvalget har delt sig i 3 Mindretal.

Mindretallet Jacob Nielsen mener, at der bør lægges saa megen Vægt paa Bevarelsen af Muligheden for Appel i de omhandlede Sager, at han anbefaler at stemme for Ordning A.

Mindretallet Mitens mener, at Ordning B bør foretrækkes. Det vil være kostbart og vanskeligt at gennemføre, at Landsretten 1, 2 eller maaske 3 Gange om Aaret skal sende 1 eller maaske 3 Landsretsdommere her til Færøerne for en enkelt Sags Skyld, hvilken Rejse vil tage mindst 14 Dage. Det vil sikkert være vanskeligt for Landsretten at kunne undvære en eller flere Dommere i saa lang Tid paa uberegnelige Tidspunkter. Det kan ogsaa være vanskeligt for 1 eller flere Landsretsdommere under en saa pludselig Situation at skulle sætte sig ind i og fuldtud forstaa den foreliggende Sag, medens Sorenskriveren, som er fast bosat paa Færøerne og ofte har været her i flere Aar og derfor kender Forholdene og Folkets Tankegang bedre end tilrejsende Dommere sammen med 6 færøske Domsmænd, maa forudsættes at dømme mere overensstemmende med Folkets Syn paa Strafforetsforhold end 1 eller 3 tilrejsende Landsretsdommere sammen med 3 færøske Domsmænd. Naar man i langt alvorligere Nævningesager har overladt det til Sorenskriveren sammen med 12 Nævninge endelig at afgøre Skyldspørgsmaal, maa det kunne forsvares i de heromhandlede Straffesager (normalt Tyveri, Underslæb o. l.) endelig at afgøre Skyldspørgsmaalet.

Mindretallet O. F. Joensen slutter sig til Forslag B, dog at der skal fungere 3 Domsmænd.

Forslag.

1) *Fra Mindretallet Mitens:*

Tinget slutter sig til ovennævnte Forslag *B* vedrørende Ordningen af Domsmænds Medvirkning i Straffesager.

2) *Fra Mindretallet O. F. Joensen:*

Tinget slutter sig til Forslag *B*, dog at Domsmændenes Antal sættes til 3.

3) *Fra Mindretallet Jacob Nielsen:*

Tinget slutter sig til ovenomhandlede Forslag *A* vedrørende Domsmandsordning paa Færøerne.

Edv. Mitens og O. F. Joensen framlegði soljóðandi **Ændringsforslag:**

Underskrevne Medlemmer af Udvalget (Joensen og Mitens) er blevne enige om, at Antallet af Domsmænd skal sættes til 4, og hele Udvalget er enigt om, at Sagen iøvrigt udsættes til næste Aar.

Forslag.

1) Fra *Flertallet* (Mitens og Joensen):

I Stedet for Udvalgets Forslag sættes følgende:
Tinget slutter sig til ovennævnte Forslag *B* vedrørende Ordningen af Domsmænds Medvirkning i Straffesager, dog at Domsmændenes Antal sættes til 4.

2) Fra *Mindretallet* (Jacob Nielsen):

Tinget slutter sig til ovenomtalte Forslag *A* vedrørende Domsmandsordningen paa Færøerne.

3) Fra hele *Udvalget:*

Udarbejdelsen af de nødvendige Paragraffer, som skal ændres i Retsplejeloven, udsættes til næste Aar.

Tann 1. desember varð broytingaruppskotið pkt. 1) frá *meirilutanum* sett undir atkvøðisgreiðslu við *navnakall* og fall, bert 12 atkv.—0. (Dam, Nolsøe, Simonsen, Niclasen, Holm-Jacobsen, Heinesen, Hanson, Danbjørg, Nielsen, Davidsen og Ellefsen *atkvoddi ikki* og Paturssøn var *burtur*). Broytingaruppskotið pkt. 2) frá *minnilutanum* varð eisini sett undir atkvøðisgreiðslu við *navnakall* og varð samtykt við 13 atkv.—0. (Djurhuus, Winther, Zachariasen, Joensen, Andreasen, M. Samuelsen, Mitens, N. A. Jacobsen, Kallsoy og Poulsen *atkvøddi ikki* og Paturssøn var *burtur*). — Broytingaruppskot pkt. 3) frá *nevndini* varð samtykt við 17 atkv.—0.

Fylgiskjal:

Referat af Møde den 21. Oktober 1937 vedrørende Retsplejeloven.

Ved Lagtingsbeslutning i Sag Nr. X-6/1936 blev det overdraget Vinnunevndin sammen med Amtmanden, Sorenskriveren og Politimesteren at overveje Spørgsmaalet om en Udvidelse til Færøerne af Lov Nr. 175 af 11. Maj 1935 og Lov Nr. 112 af 7. April 1936, begge Love angaaende Ændringer i Retsplejeloven, og eventuelt fremsætte Forslag til Lagtingssamlingen i 1937 angaaende en saadan Udvidelse.

Udvalget har afholdt Møde den 16. April d. A. Der var Enighed om at udvide Lov Nr. 175—1935 til ogsaa at gælde for Færøerne. Med Hensyn til Lov Nr. 112—1936 var der nogen Diskussion om, i hvilket Omfang Domsmænd burde indføres.

Medens Lov Nr. 112—1936 ikke indfører Ændringer med Hensyn

til, i hvilke Sager Nævninger skal medvirke (Retsplejelovens § 687), indfører Loven fra 1. Juli d. A. for det øvrige Kongeriges Vedkommende den Bestemmelse (Ændring til Retsplejelovens § 688),

a) Domsmænd skal medvirke ved Domsforhandlingen og Paadømmelsen i Straffesager ved Underretten undtagen

1) i Tilstaaelsessager (Retsplejelovens § 925) og
2) i Straffesager, som behandles ved Søretten, samt
3) i Politisager.

Ved Tilføjelse til Retsplejelovens § 692 bestemmes endvidere, at ved Landsretten (Ankeinstansen) skal Domsmænd medvirke dels i de Sager, i hvilke Underrettens Afgørelse er truffet under Medvirken af Domsmænd, dels i de Tilstaaelsessager, som paaankes til Landsretten. Der indføres en ny Bestemmelse (Retsplejelovens § 965 a), som siger: „Omfatter Anken ogsaa Bedømmelsen af Beviserne for Tiltaltes Skyld, finder en fuldstændig ny Domsforhandling Sted for Landsretten".

Ved Underretten medvirker Underretsdommeren og 2 Domsmænd, ved Landsretten 3 Landsretsdommere og 3 Domsmænd.

Ved Overvejelsen af Spørgsmaalet om, under hvilken Form Lægmænd skal medvirke i Straffesager paa Færøerne, bliver det afgørende, hvorledes Anken ordnes.

Hvis den i det øvrige Kongerige gældende Domsmands-Ordning uden videre overføres til Færøerne, vil Resultatet være, at 3 Landsdommere og 3 Domsmænd skal dømme i Tilfælde af Anke fra den færøske Underret, og da en fuldstændig ny Domsforhandling skal foregaa for Landsretten, naar Anken ogsaa omfatter Bevisbedømmelsen, vil det være nødvendigt, at Domsforhandlingen foregaar her paa Færøerne, altsaa at Landsdommeren rejser herop.

Hvis denne Ordning havde været gældende paa Færøerne i Aarene 1934—1936, vilde den have været anvendt i følgende Antal Sager:

1934: ved Underretten 3, ved Landsretten 2.
1935: — — 0, — — 0.
(I 1935 var der en Nævningesag).
1936: ved Underretten 7, ved Landsretten 2.

Denne Ordning af Anken vil imidlertid blive kostbar, ligesom megen Tid vil gaa til Rejser for Landsdommerne. Hvis man af Hensyn hertil ikke mener at kunne gennemføre Ordningen i sin Helhed, vil den kunne modificeres, f. Eks. saaledes:

a) Uforandret for Underretten; men under Anke af Domme, som kun gaar ud paa Bødestraf, eller af Domme, som ikke omfatter Bevisbedømmelsen, foregaar Domsforhandlingen for Landsretten i København.

Ved Paaanke af Domme med anden Straf end Bøder, foregaar Domsforhandlingen paa Færøerne, naar Anken ogsaa omfatter Bevisdømmelsen. I sidstnævnte Tilfælde kan Landsrettens Præsident dog anordne, at Retten foruden de 3 Domsmænd kun beklædes af een Landsdommer, hvis Stemme da vejer lige saa meget som de 3 Domsmænds tilsammen.

b) Underretten kunde tiltrædes af f. Eks. 6 Domsmænd i Stedet for 2, og en Dom, afsagt af en saadan Ret, skulde da ikke kunne paaankes, forsaavidt angaar Bevisbedømmelsen.

c) I Stedet for at indføre Domsmænd, kunde Nævningeinstitutionen paa Færøerne udvides til ogsaa at omfatte de Sager, hvori i det øvrige Kongerige Domsmænd medvirker, dog saaledes, at et mindre Antal Nævninger, f. Eks. 6, medvirker.

Det skal bemærkes, at den færøske Nævningedomstol for Tiden bestaar af Underretsdommeren som Formand og 12 Nævninger, at Nævningedomstolen i det øvrige Kongerige bestaar af 3 Landsdommere og 12 Nævninger, og at Skyldspørgsmaalet hverken fra den færøske eller nogen anden Nævningedomstol kan paaankes. Anke af en Nævningedom sker til Højesteret. Anke af en Dom i Domsmændssag sker til Landsretten. Lov Nr. 112 1936 har i det øvrige Kongerige indført nogle Ændringer i Nævningesagers Behandling navnlig 1) at Retsformanden (en Landsdommer), dersom mindst 5 af de 12 Nævninger udtaler Ønske derom, skal være til Stede i Nævningernes Forsamlingsværelse under disses Raadslagning med Hensyn til Skyldspørgsmaalet og besvare de Spørgsmaal, som Nævningerne i Anledning af Sagen maatte stille Retsformanden, som endvidere selv kan tage Ordet, naar han finder det paakrævet for at forhindre Fejltagelser fra Nævningernes Side, (Retsformanden forlader Værelset inden Afstemningen om Skyldspørgsmaalet og deltager altsaa ikke i Afstemningen (Ændring til Retsplejelovens § 895), og 2) at naar Sagen er optaget til Dom paa Grundlag af Nævningernes Kendelse om Tiltaltes Skyld, sammentræder Landsdommerne og Nævningerne til Afgørelse af Straffen under Ledelse af Retsformanden, ved hvilken Afgørelse hver Nævning har 1 Stemme, medens hver af de 3 Landsdommere i Reglen har 4 Stemmer (ny § 906a). I Nævningesager afgør altsaa Nævningerne alene Skyldspørgsmaalet, medens Straffens Fastsættelse afgøres af Dommerne og Nævningerne i Fællesskab. I Domsmændssager derimod deltager Dommeren (Dommerne) og Domsmændene i Fællesskab i Afgørelsen baade af Skyldspørgsmaalet og af Straffen. I Nævningesager er den formelle Fremgangsmaade iøvrigt noget mere omstændelig end i Domsmændssager.

Vinnunevndin har den 2. Maj d. A. afholdt et Møde, hvor dette Nævns Medlemmer nærmest slutter sig til den ovenfor under a) omtaldte Ordning, dog at Landsretssagfører Mitens tog Forbehold i Retning af de under b) og c) omhandlede Ordninger.

Da en hvilkensomhelst af de ovennævnte Ordningers Gennemførelse bevirker en hel Del formelle Ændringer i og Tilføjelser til Retsplejeloven, har Udvalget anset det for mest hensigtsmæssigt, at Lagtinget, inden videre foreforetages fra Udvalgets Side, udtaler sig om, hvilken Ordning Lagtinget ønsker gennemført.

Udvalget skal tillade sig at paapege en praktisk Vanskelighed, nemlig at naar Lagtinget er samlet, vil Domsmændssager eller Nævningesager ikke godt kunne foretages, idet kun Lagtingshuset, men ikke Skansen, indeholder det fornødne Antal brugelige Lokaler.

133. Broytan av tolllógini. ($^{10}|_{x}$).

Ymsamálanevndin framlegði soljóðandi Nevndarálit:

Instrumentmakari Pauli Poulsen, Nes, Vági, hevur vont sær til løgtingið viðvíkjandi spritt til kumpassir og søkir um loyvi til at innflyta tílíkt spritt móti at betala í toll 35 oyr. pr. litra, soleiðis at eftirlitið verður gjøgnum sóknarfútan ella skipstilsýnið.

Eftir lóg fyri Føroyar nr. 53 av 8. mars 1935 um skattir og avgiftir er tollurin fyri spiritus yvir 12 ° kr. 6,30 pr. litra. § 1 d sigur: Af ren Spiritus over 12 ° Styrke, der indføres til Apoteket til Brug ved Tilberedelse af Medicinalvarer og til Paafyldning af Skibskompasser, for hver Liter 35 Øre. Udlevering af Sprit til Skibskompasser sker efter Politiets nærmere Forskrifter.

Pauli Poulsen upplýsir, at 4 litrar 100 % spritt frá fabrikkini kosta í innkeypi við tolli kr. 5,62, altso 1 litri kr. 1,40. Leggur ein hartil farmagjald, trygging, uppskipan og returgjald av tunnunum, tilsamans 20 oyr., kostar 1 litri 100 % spritt ca. kr. 1,60. Pauli Poulsen skrivar, at spritt til kumpassir skal vera 33 %, men apotekarin upplýsir, at tað skal vera 45 %. Tann partur av spritti, sum er í 1 litra av kumpasvesku, kostar altso 72 oyr., og hartil kemur kostnaðurin við destilleraðum vatni, soleiðis at kostnaðurin tilsamans er millum 75 oyr. og 1 kr. Fyri 1 litra kumpasvesku er prísurin 2 kr. og ikki, sum Pauli Poulsen skrivar, 4 kr. Har má vera ein misskilningur hjá Pauli Poulsen. Prísurin 4 kr. pr. litra er fyri 100 % spritt.

Tað er upplýst, at tað í Føroyum ikki verður brúkt meira enn ca. 50 litrar spritt um árið til kumpassir.

Lógin av 1935 er galdandi til 1. apríl 1940. Nevndin má halda, at tað ikki er gjørligt at broyta lógina, og tingið hevur fyrr havt tílíkar spurningar og tá hildið fram, at tað var trupult at broyta lógina, soleiðis at spritt til teknisk brúk kann verða innflutt til lágan toll beinvegis til forbrúkararnar, tí vandi er fyri, at tað verður drukkið. Bert fyri kumpasspritt hevur verið gjørt undantak frá tí høga tollinum, og tá verður spritt innflutt gjøgnum apotekið. Nevndin vísir á ta støðu, tingið fyrr hevur tikið (løgtingstíðindi 1936, bls. 222), og kann ikki mæla tinginum til nú at seta uppskot fram til broytingar av lógini; men spurningurin kann sjálvsagt verða tikin upp, tá ið lógin kemur til revisión í 1939.

Uppskot.

Avskrift av álitinum verður sent hinum umsøkjandi.

Tann 30. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. 0.

134. Broytan av lóg um útbetaling av arbeiðsløn. ($^{11}|_{x}$).

Ymsamálanevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:** Sí skjal nr. 9.

Tann 20. november fall uppskot I. frá meirilutanum, bert 2 atkv.—0. Uppskot II. frá minnilutanum fall eisini: 1. stk. fekk bert 6 atkv.—0, 2. stk. bert 8 atkv.—0 og 3. stk. bert 6 atkv.—0.

135. Valrættaraldurin. ($^{12}|_{x}$).[1]

Lagtingsmálanevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Lagtingets Selvstyreparti har indgivet Andragende om, at Valgretsalderen nedsættes til 21 Aar.

Udvalget har delt sig i et Flertal og et Mindretal.

Flertallet (Dam, Kallsoy og Mitens) skal anføre:

Efter de gældende Love er det en Betingelse for at kunne udøve Valgret til Lagtinget og kommunale Styrelser, at vedkommende er fyldt 25 Aar. I mange Lande er Aldersgrænsen nedsat, og det synes rigtigt og naturligt, at dette ogsaa finder Sted for Færøernes vedkommende. Mange af Vælgerne er Fiskere, og disse er selverhvervende allerede efter Konfirmationen, og det synes da et berettiget Krav, at de i hvert Fald opnaar politiske Rettigheder, naar de er fyldt 21 Aar og dermed er fuldmyndige i økonomisk Henseende. Dette gælder for det første Lagtinget, som er Befolkningens Repræsentation, og i en anden Sag har vi stillet Forslag om, at Valgretsalderen nedsættes for Lagtingets vedkommende. Ogsaa med Hensyn til Valg til de kommunale Styrelser, Skolekommissioner og Menighedsraad bør Alderen nedsættes, ligesom vi mener, at Valgretsalderen ved Folketingsvalg paa Færøerne bør nedsættes til 21 Aar.

[1] Sbr. lögtingstiðindi 1928, hls. 8.

Et *Mindretal* (Johan Poulsen og A. Samuelsen) skal udtale, at vi i Princippet er enige med Flertallet, men mener, at Nedsættelsen af Valgretsalderen paa Færøerne først bør ske samtidig med, at dette finder Sted i det øvrige Kongerige, hvilket maa antages at ske i nær Fremtid.

Forslag.

Fra *Flertallet* (Dam, Kallsoy og Mitens):

Lagtinget indgaar til Regeringen med følgende *Forslag:*

I. Forslag til Lov om Ændring i Bekendtgørelse Nr. 200 af 17. Juli 1931 af Regler om kommunale Valg i Landkommunerne paa Færøerne.
I §§ 2 og 5 ændres Ordene „25 Aar" til „21 Aar" og
i § 5 Ordet „25-aarige" til „21-aarige".

II. Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 126 af 27. Maj 1908 om Byen Thorshavns kommunale Styrelse.
I § 5 ændres Ordene „25 Aar" til „21 Aar".

III. Forslag til Anordning om Ændring i Anordning Nr. 18 af 21. Januar 1925, hvorved Lov om Menighedsraad af 30. Juni 1922 sættes i Kraft paa Færøerne.
I § 4 ændres Ordet „25" til „21".

IV. Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 127 af 28. April 1916 om Folketingsvalg paa Færøerne.
I §§ 2 og 4 ændres „25" til „21".

Tann 2. desember varð uppskot meirilutans samtykt við 13 atkv.—0.

136. Lóg um hjálp til fiskimenn. ($^{13}|_{x}$).

Fiskivinnunevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Føroya javnaðarflokkur har i Skrivelse af 9. Oktober d. A. andraget Lagtinget om at foranledige, at Lov til Hjælp for vanskeligt stillede Fiskere bliver fornyet.

Ifølge den hidtil gældende Lovs § 3 kan Beløbet anvendes som Tilskud til Anskaffelse og Reparation af Fiskeredskaber og andet til Fiskeriets Udøvelse nødvendigt Driftsmateriel samt til Understøttelse af Fiskere, der er Familieforsørgere.

I de foregaaende Aar har Beløbet til Redskaber og til direkte Understøttelse fordelt sig omtrent ligeligt. For Indeværende Aar er der pr. $^{26}/_{11}$—37 bevilget som Tilskud til Redskaber 115.800 Kr. og til direkte Understøttelse 84.900 Kr.

I Skrivelse fra Føroya javnaðarflokki af $^{9}/_{10}$—1937 anfører Partiet, at de sidste Aar har været økonomisk daarlige, og Staten har saaledes i de sidste Par Aar, grundet paa de vanskelige Tider, maattet træde hjælpende til ved at yde Hjælp til vanskeligt stillede Fiskere, henholdsvis til Underhold og Anskaffelse af Redskaber.

Videre anføres i nævnte Skrivelse, at Hjælp fra det offentlige uden Arbejdsydelse for enkeltes Vedkommende ikke kan siges at virke ansporende, men Tilskud eller Hjælpen ydes i Form af Vederlag for udført Arbejde for vedkommende Nyder, der har sin fulde Arbejdskraft i Behold, ved at udføre et til Hjælpen svarende Jorddyrkningsarbejde.

Efter foreløbig Afgørelse fra Amtet pr. $^{26}/_{11}$—1937 fordeler Tilskuddet til Redskaber og Understøttelse sig saaledes:

	Redskaber.	Understøttelse.
	Kr.	Kr.
Thorshavn Kommune	1.850	1.830
Fuglø Sogns Kommune	1.420	1.040
Svinø	1.610	1.110
Viderø	2.680	2.350
Klaksvig	3.260	3.120
Kunø	660	790
Mygledal	680	400
Husum		630
Andefjord	2.110	1.780
Fuglefjord	4.360	3.090
Lervig	2.390	2.700
Gøte	4.470	2.280
Næs	12.920	8.940
Sjov	5.180	3.180
Ejde	5.340	4.200
Funding	2.960	1.000
Haldersvig og Saxen	3.240	2.470
Vestmanhavn	3.510	3.000
Kvalvig	2.230	1.330
At overføre..	60.870	At overføre.. 45.240

	Redskaber.	Understøttelse.
	Kr.	Kr.
Overført..	60.870	45.240
Kvivig	2.300	1.560
Kollefjord	1.490	1.970
Kalbak	440	170
Thorshavn udenbys	2.060	1.170
Kirkebø		
Nolsø	780	1.200
Hestø	410	200
Sandevaag	2.740	1.570
Midvaag	7.710	2.590
Sørvaag	9.450	3.320
Bø	300	50
Myggenæs		100
Sand	1.650	2.460
Skopen	3.080	2.320
Skaalevig	450	760
Husevig	100	920
Skuø	1.160	980
Kvalbø	5.200	4.380
Frodebø	7.500	4.340
Famien	1.020	950
Hove	840	850
Porkerø	1.250	2.220
Vaag	2.680	3.870
Sumbø	2.330	1.720
	115.810	84.910

Udvalget skal udtale, at under de vanskelige Forhold, der i de senere Aar har været paa Færøerne, har Loven om Tilskud til vanskeligt stillede Fiskere været en Hjælp paa de Steder, hvor Understøttelsen er givet. Efter den foreliggende Opgørelse synes Beløbene at være ujævnt fordelt mellem de forskellige Kommuner.

Udvalget vil foreslaa, at Lov om Ydelse af midlertidig Hjælp til vanskeligt stillede Fiskere ved at blive fornyet for 1938/39 kommer til at affattes saaledes, at der som hidtil anvendes et passende Beløb som Tilskud til Anskaffelse og Reparation af Fiskeredskaber, samtidig med at den hidtidige direkte Understøttelse saa vidt muligt skal betinges af, at vedkommende har udført Opdyrkningsarbejde for egen Regning, dog saaledes, at Fiskere, der kan paavise, at de ikke har kunnet faa Opdyrkningsjord at arbejde i, ikke maa afskæres fra Tilskud. Landbrugsraadet kan sammen med Landbrugsudvalgene føre Kontrol med Opdyrkningsarbejdet.

Uagtet Forholdene ser lidt lysere ud, ved at Sommerfiskeriet har været bedre end Foraarsfiskeriet, maa Trangen til Understøttelse anses at være lige saa udpræget som foregaaende Aar. Udvalget skal derfor under Henvisning til foranstaaende foreslaa, at der rettes Henvendelse til Regeringen om, at Lov om Ydelse af midlertidig Hjælp til vanskeligt stillede Fiskere bliver fornyet for Finansaaret 1938/39, og at Beløbet bliver ansat til det samme som foregaaende Finansaar, nemlig 200.000 Kr.

Forslag.

a) Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at Lov Nr. 70 —1937 om Ydelse af midlertidig Hjælp til vanskeligt stillede Fiskere fornyes for Finansaaret 1938/39, saaledes at der til vanskeligt stillede Fiskere paa Færøerne ydes et Beløb paa 200.000 Kr.,

b) med Tilføjelse af, at direkte Tilskud til Fiskere saa vidt muligt skal betinges af, at vedkommende har udført Opdyrkningsarbejde for egen Regning, dog saaledes, at Fiskere, der kan paavise, at de ikke har kunnet faa Opdyrkningsjord at arbejde i, ikke maa afskæres fra Tilskud. Landbrugsraadet kan sammen med Landbrugsudvalgene føre Kontrol med Opdyrkningsarbejderne.

Tann 11. desember varð uppskot nevndarinnar pkt. a) samtykt við 22 atkv.—0. Pkt b) varð samtykt við 18 atkv.—1.

---

137. Broytan av lóg um maskinpassarar. ($^{14}|_{X}$).

Fiskivinnunevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Andelsselskabet Arbejdernes Trawlerdrift, Tveraa, har i Skrivelse af 18. September d. A. andraget om at faa ændret Reglerne vedrørende hvormange HK en Dampmaskine skal have for at en Mand, der har taget Maskinpasserprøven i Tórshavn, kan faa Lov til at passe denne.

Efter de gældende Regler kan de, der har taget den færøske Maskinpasserprøve, kun passe Maskiner med en Kapacitet paa indtil 500 HK.

Dette Forhold har vist sig at virke generende for Trawlfiskeriet paa Færøerne.

Arbejdernes Trawlerdrift, Tveraa, anskaffede en Trawler sidste Aar med en Maskine paa 510 HK, hvilket Forhold har gjort det meget vanskeligt at faa Maskinmester i Henhold til de gældende Regler. Til Tider har det slet ikke kunnet lade sig gøre, hvorfor man maatte gøre Brug af Maskinpassere med Dispensation fra Loven, hvilket har medført en stadig Skiften af Maskinpassere. Alle, der kender til Maskiner, ved hvor uheldigt det er for en Maskine stadig at skifte Maskinpassere. For selve Fiskeriet kan det have de uheldigste Følger, idet man kan risikere under de bedste Perioder af Fiskerisæsonen at mangle Maskinmester. Hertil kommer, at en Maskinpasser, der ved, at han kun kan blive ombord en kort Tid, grundet paa begrænset Dispensation, ikke kan have den Interesse for at holde Maskinen i god Stand, som hvis han vidste, at han kunde blive ved med at beholde Pladsen.

Dette Forhold, at Trawlerselskabet har været nødt til at antage Maskinmester fra Danmark har medført store ekstra Omkostninger, som maa udredes af Rederiet, da de fleste Maskinmestre vil trække sig tilbage, saasnart de kan faa en Plads i Udlandet.

For at komme bort fra dette uholdbare Forhold andrager Andelsselskabet om, at Loven af 28. Februar 1916 om Sønæringen m. m. bliver ændret derhen, at en Mand, der har bestaaet Maskinpasserprøven i Tórshavn, faar Tilladelse til at passe en Dampskine i færøske Fiskefartøjer med en Kapacitet paa 6—700 HK.

Motor- og Maskinpasserprøven blev etableret paa Færøerne med det Formaal for Øje, at man herfra kunde uddanne en Motor- og Maskinpasserstand, som var kvalificeret til at passe Maskinerne i de paa Færøerne til Fiskeri anvendte Fartøjer.

Efter hvad der er oplyst overfor Udvalget er de paa Færøerne uddannede Maskinpassere lige saa godt kvalificerede til at passe Maskinerne om Bord i Trawlere som de om Bord i de engelske Trawlfartøjer værende Maskinmestre.

Saaledes som man kan forudse Udviklingen af det fremtidige Fiskeri paa Færøerne, er der Grund til at vente, at der kommer flere Trawlere hertil, og det er derfor nødvendigt at faa Loven ændret som ovenfor skitseret.

Udvalget skal derfor tillade sig at foreslaa, at § 5 i Lov om Sønæringen m. m. af 28. Februar 1916 bliver ændret derhen, at Mænd, der har taget Maskinpasserprøven, kan passe en Dampmaskine i Fiskefartøj, der gaar ud fra færøsk Havn, paa indtil 700 HK.

Skulde dette ikke kunne lade sig gennemføre for Øjeblikket, andrager man om, at der bliver givet Dispensation til Arbejdernes Trawlerdrifts Trawler „Leivur Øssursson".

Forslag.

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om:

Principalt:

§ 5 i Lov om Sønæringen m. m. af 28. Februar 1916 bliver ændret derhen, at Mænd, der har taget Maskinpasserprøven, kan passe en Dampmaskine paa indtil 700 HK i Fiskefartøjer, der gaar ud fra færøsk Havn.

Subsidiært:

Der gives Dispensation til Arbejdernes Trawlerdrifts Trawler „Leivur Øssursson" at antage Mænd med Maskinpasserprøven som Maskinmestre.

Tann 27. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv.—0.

138. Lóg um pantseting av fiski. (15|x).

Fiskivinnunevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Til undertegnede Udvalg er henvist en Skrivelse af 9. Novbr. 1937 fra Færøernes Rederiforening, hvori Lagtinget anmodes om at udvirke, at Loven om Pant i forventet Fangst bliver forlænget, saaledes at den ogsaa kommer til at gælde for 1938.

Uagtet at der i Aar kan spores en Smule Bedring i Kutterfiskeriet, betyder dette ikke nogen mærkbar Stabilisering af de færøske Rederivirksomheders økonomiske Stilling. Det er derfor en absolut Betingelse for Fortsættelsen af vort Skibsfiskeri, at der gives Adgang til Pantsætning af Fangsten. Naar Rederierne til Foraaret skal søge Kredit til Udrustning af Kutterflaaden, kan denne Lov ikke undværes.

Udvalget skal derfor tillade sig at fremsætte til Tingets Vedtagelse følgende

Forslag.

Midlertidig Lov for Færøerne Nr. 27 af 15. Febr. 1937 vedr. Pantsætning af forventet Fangst bedes ved Regeringens Foranstaltning forlænget for Aaret 1938.

Tann 8. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 23 atkv.—0

XI. „Smiril".

139. »Smiril«. ($^{1}|_{XI}$).[1] Postsamband við Funningsbotn. ($^{60}|_{XIII}$).

„Smiril"s nevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Fra Administrator for S/S „Smiril" foreligger der Beretning og Regnskab for Aaret 1936/37 samt Oversigt over 1ste Halvaar 1937/38.

Af Beretning og Regnskab fremgaar, at Driftsudgifterne udgør 125.485 Kr. 76 Øre mod forrige Aar 130.286 Kr. 67 Øre. Grunden til, at Driftsudgifterne er gaaet ned, hidrører fra, at Rentekontoen 10.052 Kr. 46 Øre er betalt af Amtsfonden, jfr. Lagtingets Vedtagelse i 1936. Heraf følger, at *de egentlige Driftsudgifter er steget med 5251 Kr. 55 Øre.*

Driften udviser en Stigning i

Kulkonto med.....	2.152 Kr.	04	Øre,
Kostkonto —	1.029 —	26	—,
Leje af Ekstrabaad med.....	1.450 —	00	—.

Som Følge af, at „Smiril" var til Klassifikation i Regnskabsaaret, udviser Vedligeholdelseskontoen en Stigning paa 10.739 Kr. 56 Øre.

Udgifterne er stærkt stigende, særlig hvad Kul angaar. Prisen ligger nu omkring 40 Kr. pr. Ton. Som Følge af Stigning i Prisen paa Kolonialvarer, maa der ogsaa paaregnes en betydelig Forøgelse af Udgiften til Mandskabets Kosthold.

Til kommende Aar skal Skibet til Eftersyn paa Værft. Dette Eftersyn plejer sædvanlig at medføre store Udgifter. I Betragtning af, at der nu anlægges et moderne Skibsbyggeri i Thorshavn, gaar Udvalget ud fra, at Administrator undersøger Mulighederne for, at det paabudte Eftersyn kan udføres ved paagældende Værft, da det maa paaregnes at blive billigere end at lade Skibet sejle til Værft i Frederikshavn eller andet Sted uden for Færøerne.

Oversigten for 1ste Halvaar 1937/38 udviser et Overskud paa 3178 Kr. 58 Øre, men hidrører dette fra, at „Smiril" har faaet udbetalt for Bjærgning af S/S „Anana" et Beløb paa 24.500 Kr., hvoraf er udbetalt som Mandskabets Andel Kr. 7847,92, medens 800 Kr. er udgaaet til Sagførerhonorar og Kr. 156,25 til andre Udgifter. „Smiril"s Nettofortjeneste for Bjærgningen udgør herefter Kr. 15695,83.

Det er oplyst for Udvalget, at der efterhaanden er etableret flere

---

[1]) Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 235.

Post- og Passagerruter, der konkurrerer med „Smiril", og saaledes er medvirkende til, at Driften ikke bærer sig. Da Postvæsenet ogsaa yder Tilskud til visse af disse Ruter og saaledes hjælper til at opretholde disse, mener Udvalget, at der bør indledes en Forhandling med Postvæsenet. Under disse Forhandlinger bør ogsaa optages Spørgsmaalet om en Forhøjelse af Posttilskudet under Hensyn til de forøgede Udgifter til Kul. Spørgsmaalet om Gennemførelse af Bestemmelsen om Koncessioner for Etablering af Post- og Passagerruter bør ogsaa tages under Overvejelse. Da de fornødne Forhandlinger ikke kan tilendebringes i indeværende Lagtingssamling, skal man foreslaa, at Vinnunevndin bemyndiges til at optage disse Forhandlinger og eventuelt indgive Ansøgning til Regeringen om Gennemførelse af Bestemmelser, hvorefter der kan tillægges Tinget eller anden Myndighed Eneret til at drive Post- og Passagertrafik og med Ret til at give Enkeltpersoner eller Selskaber Koncession for saadan Trafik. De allerede etablerede faste Ruter bør dog respekteres.

Udvalget har ført Forhandlinger med Direktionen for Skipafelagið Føroyar om Mulighederne for Samarbejde med Selskabet med Hensyn til Supplering af „Smiril"s Ruter, saaledes at det Fartøj, som Selskabet agter at indsætte i Passager- og Fragtfart eventuelt kan overtage Besejlingen af visse Pladser, som „Smiril" nu maa anløbe, som f. Eks. Sørvaag og Myggenæs, hvorved foruden at skaffe disse Pladser bedre Besejling eventuelt ogsaa kan skabes Mulighed for en Regulering af „Smiril"s Plan, saaledes at de større Pladser, der ikke allerede har daglig eller flere Gange ugentlig Forbindelse med Thorshavn, kan opnaa en Forbedring i Forbindelsen. Direktør Niclasen mente, at der var gode Muligheder for et saadant Samarbejde. De nærmere Forhandlinger herom maa overlades til Vinnunevndin og Administrator, der ogsaa bør træffe bindende Aftale med Skipafelagið om Leje af det omtalte Fartøj, naar „Smiril" er ude af Rute paa Grund af Reparation, Kedelrensning eller andet.

Under Sagens 1ste Behandling blev der anket over, at der for Indlevering af Gods i Thorshavn Ekspedition opkræves 20 Øre udover Fragttaksten. Dette Forhold er drøftet med Administrator og Skipafelagið, der oplyser, at de anførte 20 Øre er beregnet som Dækning for Ekspeditionens Udgifter til Arbejdsfolk, der maa benyttes, naar de indleverede Varer ikke af Afsenderne selv bringes ombord i „Smiril".

Vinnunevndin bør sammen med Administrator undersøge Mulighederne for at lade „Smiril" dække Ekspeditionsafgiften og samtidig sørge for, at Losning og Lastning fra „Smiril" kan ske mere regelmæssigt, saaledes at det kan undgaas i Utide at holde Damp og Mandskab til Spillene.

Der foreligger Henvendelse fra Beboere i Sørvaag, Bø og Gaasedal om en bedre Besejling af Sørvaag. Dette Ønske kan eventuelt efterkommes ved den foran skitserede Ordning med Skipafelagið.

Beboerne i Fundingsbotn har henvendt sig til Tinget med Ansøgning om, at den af „Smiril" etablerede Rutefart Fuglefjord—Fundingsbotn ændres derhen, at den paagældende Rutebaad stationeres i Fundingsbotn, hvorfra Ruten ønskes at udgaa. Udvalget finder denne Ordning for naturlig og hensigtsmæssig, idet Udvalget gaar ud fra, at Beboerne saa vil benytte denne Rute, og skal foreslaa, at det overlades til Administrator at træffe nærmere Aftale om Leje af passende Fartøj hertil.

Udvalget skal foreslaa Tinget at godkende Regnskabet for 1936/37 samt give Anvisning paa Underskudet Kr. 7949,63. Desuden skal man foreslaa, at Vinnunevndin bemyndiges til at anvise af Amtsfonden det driftsmæssige Underskud for 1937/38, naar revideret Regnskab herfor foreligger.

Ved at henvise til det foran anførte skal Udvalget fremsætte følgende

Forslag.

1) Regnskabet for Aaret 1936/37 godkendes, hvorhos der til Dækning af Driftsunderskudet af Amtsfonden anvises 7919 Kr. 63 Øre.

2) Amtmanden bemyndiges til, naar der foreligger revideret Regnskab for Aaret 1937/38, at anvise Driftsunderskudet af Amtsfonden.

3) Vinnunevndin bemyndiges til:

   a. At indgive Ansøgning til Regeringen om Gennemførelse af Bestemmelser om, at der fremtidig udkræves Koncession for Oprettelse af Post-, Passager- og Fragtruter,
   b. at forhandle med Postvæsenet om Forhøjelse af Posttilskudet samt eventuelt foretage hensigtsmæssig Regulering af Fartplanen,
   c. at træffe Aftale med Skipafelagið Føroyar om et Samarbejde, saaledes som i Motiverne anført.

4) Administrator bemyndiges til at træffe Aftale om Leje af passende Fartøj til Opretholdelse af Ruten Fundingsbotn—Fuglefjord med Endestation i Fundingsbotn.

Nevndin framlegði soljóðandi **Endringsforslag:**

Til Udvalgets Forslag føjes som Pkt. 5):

„Smiril"s Administrator anmodes om at paase, at der til „Smiril" kun købes gode og velanvendelige Dampkul, og at Indkøbet foregaar paa bedste og hensigtsmæssigste Maade.

Tann 30. november varð nevndaruppskotið samtykt við 14 atkv.—0. Broytingaruppskotið varð samtykt við 15 atkv.—0.

---

140. Ferðaætlan »Smiril«s. ($^{2}|_{XI}$).

„Smiril"s nevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Í brævi dagsett 26. februar í ár hevur tingmaður J. J. Simonsen vent sær til vinnunevndina og biðið um, at „Smiril" aftur kemur inn á Sandavág hvønn túr, hann er vestanfyri og líkindir eru til tess.

Seinni hevur avgreiðslumaður fyri „Smiril" í Sandavági, Hjalmar Nielsen, skipsreiðari, í brævi av 14. juli í ár og sóknarstýrið fyri Sandavág í brævi av 8. oktober vent sær til vinnunevndina og tinglið um hetta sama mál.

Tað verður fört fram í hesum umsóknum, at „Smiril", líka síðani gamli „Smiril" fór at sigla og til 1. januar í ár, altíð hevur komið inn á Sandavág, tá ið líkindir hava verið til tess, og at tað tí má følast sum ein stórur saknur, at ein so stór bygd, ið hevur verið og framvegis er í stórari framgongd, nú er burturúr løgd.

Líkaleiðis verður fört fram, at tað ikki kann tarna „Smiril" nevnivert, um hann kemur inn á Sandavág, og heldur ikki økja nevnivert um útreiðslurnar hjá honum, meðan tað fyri Sandavág betýður nokk so fitt av eykaútreiðslum t. d. bilkoyring, um vørurnar verða uppskipaðar í Miðvági.

Upplýst er fyri nevndini, at „Smiril" hevur havt eitt farmagjald til og frá Sandavági uppá 1085 kr. 20 oyr., og má nevndin halda, at hetta farmagjaldið í framtíðini vil kunna vaksa nokkso nógv, um „Smiril" fer inn á Sandavág, tá ið veðrið er til tess, tí Sandavágur vísur seg at vera ein av teimum bygdum í Føroyum, sum serliga í seinastuni hevur verið í stórari framgongd, t. d. eru har nú 10 fiskiskip og 35 motorbátar.

Nevndin er eisini av teirri áskoðan, at tað ikki kann tarna „Smiril" stórvegis at sigla inn á Sandavág, ið liggur á vegnum frá Miðvági til Vestmanna, og at tað heldur ikki kann lýða nakað fyri útreiðslurnar hjá „Smiril", og loyvir nevndin sær tí at seta fram uppskot um, at tað í áðurnevndu umsóknum nevnda mál verður framt.

Uppskot.

Frá 1. januar 1938 siglir „Smiril" inn á Sandavág, hvønn tíð hann er vestanfyri.

Tann 2. desember varð uppskot nevndarinnar sett undir atkvøðisgreiðslu við *navnakall* og varð samtykt við 14 atkv.—0. (Djurhuus, Rasmussen, Niclasen, A. Samuelsen, Andreusen, M. Samuelsen og Johan Poulsen *atkvøddi ikki* og Paturssen, Holm Jacobsen og Ellefsen vóru *burtur*).

XII. Kommunal mál.

141. Broytan av kommunalu skattaálíknan. ([1]|XII).[1]

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Beboere i Sjov Sogns Kommune har henvendt sig til Lagtinget og Kommunen om at foranledige en Ændring i Reglerne om Skattepaaligning, saaledes at Jorden enten slet ikke bliver beskattet særskilt eller kun med et mindre Beløb. De anfører, at Jordejerne har en Extraskat, som ofte er lige saa stor som Skatten efter Formue og Lejlighed, og at færøsk Jordbrug i den sidste Menneskealder ikke har haft gode Arbejdsvilkaar og derfor bør støttes. De synes derfor, at det er urigtigt, at Indtægter af Jord skal have større Extrabeskatning.

Lagtinget har haft Spørgsmaalet til Behandling i 1934 og 1935 (se Lagtingstidende 1934, S. 170 og 1935, S. 158). I 1934 blev der vedtaget et Forslag til Lov om, at den Skat, som er paalagt Jorden, baade til Staten, Lagtinget og Kommunerne, skulde bortfalde. Ministeriet svarede, at man ikke kunde gaa med til, at Staten gav Afkald paa Kongs- og Matrikulskatten. Tinget vedtog derefter i 1935, at Amtsfonden indtil videre skulde betale Statskassen den Del af Matrikulskatten, som Staten faar, nemlig 3393 Kr. 97 Øre, og bad Regeringen fremme Forslaget fra 1934. Ministeriet har svaret, at det kan gaa med til, at Amtsfonden betaler de nævnte ca. 3000 Kr., men Lovforslaget er dog endnu ikke fremlagt for Rigsdagen.

Udvalget skal pege paa, at det staar i Forstanderskabernes og Lagtingets Magt at bestemme, hvormeget eller hvorlidt der skal paaliguos Jorden som Kommuneskat. Derimod er der ved Lov paalagt Jordegodset et fast Beløb, som for Statens vedkommende andrager ca. 3000 Kr. og for Lagtingets vedkommende ca. 8500 Kr. Hvis det ovennævnte Lovforslag gennemføres, vil det altsaa sige, at Amtsfonden mister som Indtægt 8500 Kr. og skal betale desuden 3000 Kr. til Staten.

Nærværende Udvalg maa fraraade, at en saadan Ordning gennemføres, og foreslaar, at den nuværende Ordning opretholdes med Hensyn til Kommunernes Adgang til under Lagtingets Kontrol at beskatte Jordegodset, ligesom man foreslaar, at den nuværende Beskatning til Lagtinget og Staten paa ialt ca. 11.500 Kr. opretholdes, dog saaledes, at der indføres den praktiske Ordning, at Kommunerne opkræver den nævnte Skat i Stedet for Sysselmanden, idet dette maa være den mest praktiske Ordning, at der finder een Opkrævning Sted, i Stedet for at Kommunerne først skal opkræve et

---

[1]) Sbr. lögtingstíðindi 1935, bls. 158.

Beløb og Sysselmanden derefter ofte ret smaa Beløb. Kommunerne skulde saa afregne Beløbet med Amtsfonden, der derefter betaler Staten dens Andel.

Forslag.

1) Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at Lovgivningen ændres overensstemmende med foranførte.
2) Afskrift af Betænkningen tilstilles Andragerne fra Sjøv Sogns Kommune.

Edv. Mitens og Kr. Djurhuus framlegði soljóðandi **Tillægsforslag:**

Til Udvalgets Forslag Pkt. 1) føjes:

Og skal man herefter foreslaa, at § 8 i Lov Nr. 70 af 28. April 1897 angaaende Indførelse af en ny Skyldsætning af Jordejendomme paa Færøerne m. m. affattes saaledes:

Samtlige Ejere (Besiddere) af Odelsjord og Lejetrøer skulle samtidig med Betaling af den kommunale Skat første Gang for Olajsaaret 1937/38 indbetale til vedkommende Kommunalforstanderskab — i Thorshavn Byraadet — de deres Jorder til Statskassen og Amtsrepartitionsfonden paahvilende Skatter. Landfogden (Politimesteren) meddeler de respektive Forstanderskaber — i Thorshavn Byraadet — hvor meget, der skal opkræves pr. Skattemark hos de enkelte Ejere (Besiddere).

Forstanderskaberne (Byraadet) afregner derefter til Amtsrepartitionsfonden de saaledes paalignede Beløb sammen med den Kommunerne forøvrigt paalignede Skat til Amtsrepartitionsfonden, der refunderer Statskassen den denne tilkommende Del af Kongs- og Matrikulskatten.

Tann 11. desember varð eykauppskotið sett undir atkvøðisgreiðslu við *navnakall* og varð samtykt við 14 atkv.—0. (Zachariasen, Simonsen, M. Samuelsen, Heinesen, Danbjørg, Ellefsen, M. A. Jacobsen og Kallsoy *atkvøddi ikki* og Paturson og Holm-Jacobsen vóru *burtur*). Nevndaruppskotið soleiðis broytt varð hildið samtykt uttan atkvøðisgreiðslu.

142. Søla av jarðastykki í Porkeri. (3/XII).[1]

Kommunala nevndin framlegði soljóðandi Nevndarálit:

Porkeris sóknarstýri hevur við soljóðandi brævi, tíðarmerkt 28. august í ár vent sær til tingið:

„Samstundis sum víst verður til nevndarálit í løgtingsmáli nr. XII-8/1936: Lán til Porkeris Kommunu, loyvir undirskrivaða sóknarstýri sær at biðja um tingsins heimild til at selja tað undir pkt. 3 umtalaða jarðastykki fyri 3000 kr.

Fyri 4000 kr. sleppur sóknarstýri ikki av við jarðastykkið, og verður tað ein byrða fyri kommununa at hava stykkið liggjandi óselt."

Í tí vanligu tingsetuni 1936 var málið til viðgerðar á tingi (sí løgtingstíðindi 1936, bls. 247).

Løgtingsins kommunala nevnd, sum hevur havt málið við viðgerðar, er samd um at mæla tinginum til at ganga sóknarstýrinum til møtis og áseta prísin til 3000 kr. — trý túsund krónur — tó skal tað møguliga rentutap, sum kommunan hevur havt ella verður at hava, verða lagt aftrat prísinum.

Nevndini er voriðið kunnigt, at kommunan ætlar at selja tað umtalaða jarðastykki til P/f. Porkeris fiskavirki ímóti avbetaling.

Hetta heldur nevndin, at tingið eftir umstøðunum kann ganga við til, tó má avbetalingstíðin hægst setast til 15 ár, og skal tað verða álagt keyparunum í hesum tíðarskeiði at leggja tað ætlaða fiskaplássið á umtalaða jarðastykki.

Uppskot.

1) Tingið samtykkir, at Porkeris kommuna selur tað í álitinum umtalaða jarðastykki matr. nr. 70 til P/f Porkeris fiskavirki fyri 3000 kr. — trý túsund krónur — plus endurgjald fyri tað í álitinum umtalaða rentutap.
2) Tað verður álagt Porkeris sóknarstýri at ansa eftir, at tær í álitinum nevndu treytir verða yvirhildnar.
3) Vinnunevndin verður umbiðin at ansa eftir, at tey neyðturviligu skjøl verða skrivað soleiðis, at tey tryggja kommununar ognarrætt til jarðarstykkið, inntil øll keypisummin er goldin, og at tann peningur, sum keyparnir rinda kommununi, verður nýttur til riudan av kommununar láni.

Tann 6. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv.—0.

[1] Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 247.

143. Innheintan av kommunuskatti. (4|XII).

Kommunala nevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

(Sí skjal nr. 18).

Tann 11. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 21 atkv.—0.

144. Lán til útbyggjan av Skipanesi. (5|XII)[1]

Kommunala nevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Tingið hevur nú í fleiri ár havt til viðgerðar málið um útbyggjan av Skipanesi og samtykti ífjør soljóðandi uppskot:

1) Det tillades Næs Sogns Kommune at ekspropiere eller paa anden Maade erhverve de nødvendige Arealer — saavel A/S Skibenæs' Ejendom som det i Fællig liggende Strandareal paa Skibenæs, og at udbygge det i Sagen omhandlede Kajanlæg ved Skibenæs paa Vilkaar,
   at Anlægget udbygges i et saadant Omfang, at alle Skibe, der i fast Rute anløber Færøerne, kan benytte Kajanlægget,
   at Udbygningen af Kajanlægget i Overensstemmelse med foranstaaende er fuldført og Anlægget taget i Brug inden 31. December 1938,
   at Reglement og Takster for Kajanlæggets Benyttelse godkendes af Lagtinget.
2) Amtmanden bemyndiges til paa Tingets Vegne at godkende Næs Sogns Kommunes Erhvervelse af de nødvendige Arealer til Kajanlægget, for saa vidt disse Arealer kan erhverves for en efter Forholdene antagelig Pris, der i Tvivlstilfælde underkastes en Afgørelse af Vinnunevndin paa Lagtingets Vegne.

---

1) Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 202.

3) Saafremt Næs Sogns Kommune ikke maatte overholde de under Forslagets Pkt. 1) omnevnte Vilkaar, forelægges Sagen paany for Lagtinget til Behandling og endelig Afgørelse.
4) Sagen med tilhørende Akter tilbagesendes Færø Amt, hvorhos der tilstilles Forstanderskabet for Næs Sogns Kommune, Vinnunevnd løgtingsins og Kongshavn Havnevæsen hver et Eksemplar af nærværende Betænkning.

Sóknarstýrið fyri Nes sókn hevur nú vent sær til tingið við umsókn um at fáa loyvi til at uppitaka eitt lán uppá 16.000 kr. til útbyggjan av Skipanesi. Við umsóknini fylgir eitt projekt frá Østergaard, ingeniøri, sum vísir á, at útbygging kann gerast fyri 15.000 kr.:

Kajanlegg	7.000 kr.
Pakkhús	8,000 —

Umfram hesar 15.000 kr. koma at ganga ca. 1000 kr. til projekteringsútreiðslur, o. a.

Vegna ta støðu tingið ífjør tók í málinum meinar *meirilutin av nevndini* (Djurhuus og Danbjørg), at tað má gevast Nes sókn loyvi til at lána upp til 16.000 kr., og at tingið gevur trygging fyri hesum láni.

Minnilutin (S. P. Zachariasen) loyvir sær at seta hetta fram:

Málið um útbyggjan av Skipanesi hevur verið til viðgerðar í løgtinginum hvørt ár síðani 1933.

Um løgtingssamtyktina ífjør verður víst á tað av meirilutanum framførda viðvikjandi hesum sama.

Í nevndarálitinum ífjør er greitt frá, at eitt av tveimum er at gera: antin at Nes sóknar kommuna skal byggja ella Kongshavn Havnevæsen. Bæði kommunan og havnavesinið sigga seg at hava rætt til at byggja.

Eftir tí, sum liggur fyri tinginum í ár, sær tað út til, at tað ikki er neyðugt at ekspropiera fyri at útbyggja nesið, so eftir hesum kann havnavesinið byggja eins væl og Nes sóknar kommuna. Av tí at Gøtu, Nes og Sjóar sóknar kommunur hava felags havnavesin er tað rímiligt og natúrligt, at havnin útbyggir Skipanes, og av tí at havnavesinið hevur pening (ca. 15.000 kr.), meðan Nes sókn ikki tykist at ráða yvir peningi til hetta endamál, er tað enn meira rímiligt, at havnin fær hetta undir hendir. Nevndin, sum viðgjørdi málið ífjør, framheldur eisini tann týdning, hetta fer at hava fyri havnavesinið, har sagt verður: „... At en Udvidelse af Havnevæsenets Forretningsomraade ved Erhvervelsen og Udbygningen af Skibenæs vil have stor Betydning for denne Institution, skal man villig indrømme".

Østergaard, ingeniørur, hevur gjørt eina kostnaðarætlan, ið setur kaj og pakkhús at kosta 15.000 kr.

Tá Nes sóknar kommuna ætlar at lána pening frá Kongshavn Havnevæsen, so fer hetta ikki at bera til, tá tað stendur í havnareglugerðini § 3, 3 stk., at havnarpeningurin einans skal verða nýttur til „Havnens Administration og Forbedring".

Haraftrat kemur, at tað fer ikki at bera til at lána Nes og Sjóar sóknum ein part av tí peningi, sum Kongshavn Havnevæsen eigur, meðan Gøtu sókn noktar at lána sín part.

Tá ið nú havnavesinið hevur nokk av peningi til at útbyggja Skipanes við, og loyvi fæst til at byggja eftir pláninum, sum Østergaard, ingeniørur, hevur gjørt, so kann tað av røttum sigast, at hetta eigur at verða gjørt. Um so verður, kann tingið rokna við, at spurningurin um havu í Syðragøtu vil falla burtur, við tað, at roknast má við, at meginparturin av Gøtu vil nýta Skipanes, tá ið kommunan var parteigari í Skipanesi.

Í útskrift av fundarbók fyri Nes sókn steudur:

„Aar 1936, den 28. Novbr., holdtes Forstanderskabsmøde i Rldevig Skole .....

Andreas Andreasen kan ikke stemme for Forslaget, (útbyggjan av Skipanesi), for Kommunens økonomiske Forhold er saa daarlige ....."

Fyri nøkrum árum síðani varð hildið fram, at tað felags havnastýri kundi lætt vera á einum máli um at útbyggja Skipanes.

Minnilutin kann ikki vera við til at veita ábyrgd til Nes sókn um at útbyggja Skipanes, men mælir til, at Kongshavn Havnevæsen fær loyvi til útbyggjan við teimum av ministerlinum ásettu treytum, tó at tíðarskeiið verður útsett eitt ár.

Uppskot

frá *meirilutanum* (Djurhuus og Danbjørg):

Til útbyggjan av Skipanesi eftir ingeniøri Østergaards projekti verður tað givið Nes sóknarstýri loyvi til at lána upp til 16.000 kr., og gevur tingið lángevarunum trygging fyri rindan av rentum og avdrátti av hesum láni.

frá *minnilutanum* (Zachariasen):

1) Tingið kann ikki játtað at veita ábyrgd fyri umsøkta lán til Nes sókn til útbyggjan av Skipanesi.
2) Tað verður loyvt Kongshavn Havnevæsen at útbyggja Skipanes við teimum av ministerlinum ásettu treytum, tó at tíðarfreistin verður sett til 31. desember 1938.

Tann 9. desember fall uppskot minnilutans, bert 3 atkv.—0. Uppskot meirilutans varð samtykt við 15 atkv.—0.

---

145. Ábyrgd fyri lán til Hovs kommunu. ($^{6}|_{XII}$).

Kommunala nevndin framlegði soljóðandi Udvalgsbetænkning:

Forstanderskabet for Hovo Sogns Kommune har ved Skrivelse af 5. Oktober d. A. andraget om Tilladelse til Optagelse af et Laan paa 5000 Kr.

samt Garanti for samme, idet oplyses, at Laanet skal anvendes til Dækning af Kommunens Andel i Udgifterne i Anledning af Udbygning af Havne- og Kajanlægget sammesteds.

I Lagtingets Betænkning i Sagen om Veje og Havne er det forudsat, at der til Udbygning af Kajanlægget ved Hove skulde anvendes 20.000 Kr., hvoraf Tingets Andel skulde udgøre $^4/_5$ eller 16.000 Kr. — Ifølge Kontrakt med Kommunen har denne forpligtet sig til at udføre Arbejdet for et Tilskud fra Tinget paa 15.000 Kr., hvorefter Kommunens Andel udgør 5.000 Kr.

Da det desuden er forudsat, at Tinget yder Garanti overfor de Kommuner, der faar Tilskud til Havneanlæg, finder Udvalget, at der som Følge heraf vil være at yde den ansøgte Garanti, og tillader man sig at fremsætte saalydende

Forslag.

1) Der meddeles Forstanderskabet for Hove Sogns Kommune Tilladelse til Optagelse af et Laan paa 5000 Kr. til Dækning af Kommunens Andel af Udgifterne ved Udførelsen af Kaj- og Havneanlægget ved Hove.
2) Tinget garanterer overfor den eventuelle Laangiver for rettidig Betalinð af Renter og Afdrag for det under Pkt. 1 anførte Laan.

Tann 1. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv. 0.

---

146. Treytir fyri studningum til kommunirnar. ($^7|_{XII}$).

Kommunala nevndin framlegði soljóðandi Udvalgsbetænkning:

Føroya Javnaðarflokkur har ved Skrivelse af 9. Oktober d. A. anmodet Lagtinget om ved Tildeling af Tilskud til offentlige Anlæg at paase, at vedkommende Kommune ikke lader de paagældende Anlæg udføre for mindre Beløb end Tilskudene andrager.

Idet Udvalget gaar ud fra, at de foretagne Beregninger af Anlæg, hvortil der ydes Tilskud, er saa nøjagtigt udførte, at det for en Kommune ikke er muligt at faa Anlægget udført for mindre Beløb, end Tilskudet andrager, maa man mene, at det vil være unødvendigt at indføre særlige Regler i saa Henseende.

Ifald en Kommune rent undtagelsesvis skulde spekulere i offentlige Tilskud ved at faa Anlæg udført for mindre end Tilskudsbeløbet, hvorved

der kan være Fare for, at vedkommende Anlæg bliver daarligt udført, gaar Udvalget ud fra, at der fra den tilsynsførendes Side bliver foretaget en saa effektiv Kontrol med ethvert Anlæg, hvorfra der fra Stat og Lagting ydes Tilskud, at det ikke kan lade sig gøre at faa et Anlæg godkendt og Tilskud dertil udbetalt, medmindre Anlægget er forsvarligt udført. Den tilsynsførende skal saavidt muligt udstrække Tilsynet til ogsaa at omfatte Godkendelse af Kontrakten mellem vedkommende Kommune og de paagældende Arbejdere, saaledes at det bliver paaset, at hele Tilskudet anvendes til Anlægget.

Udvalget skal herefter tillade sig at fremsætte følgende

Forslag.

Der meddeles Lagtingets Vejingeniør en Afskrift af nærværende Betænkning med Anmodning om at gennemføre den nøjagtigst mulige Kontrol med de Anlæg, hvortil der fra Stat og Lagting ydes Tilskud, herunder ogsaa ved Forelæggelse af Kontrakt mellem vedkommende Kommune og paagældende Arbejdere.

Tann 30. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv.—0.

---

147. Válur og Nesið undir Vestmanna kommunu. (8/XII).

Kommunala nevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune har indsendt Andragende til Lagtinget om, at Vaalen og Næsset udskilles af Kvivig Sogns Kommune og indlemmes i Vestmanhavn Sogns Kommune saaledes, at Skellet bliver mellem „Úti í haga" og „Norður í haga".

Som Grundlag for Ansøgningen har Forstanderskabet anført følgende:

„Saavel Havneforholdene som de andre Naturforhold taler for en saadan Omlægning, og da Beboerne paa Vaalen og Næsset derhos næsten udelukkende har deres Indtægt fra Vestmanhavn Kommune, findes en Omlægning særdeles velbegrundet.

Naar vi rejser Spørgsmaalet paa nuværende Tidspunkt, skyldes dette bl. a. at det synes meget vanskeligt at opnaa Enighed om Vilkaarene for den fremtidige Bestyrelse af Vestmanhavn Havn og om Fordelingen af dens Indtægter.

Efter vor Formening er det af stor Betydning, hvis Sagen kan afgøres saa hurtigt som muligt.

Saavidt vides er Kongsbonden stemt for Omlægningen og Indiemmelsen under Vestmanhavn Kommune og for at bosætte sig paa Vaalen."

Andragendet er bilagt:

1) Skrivelse fra Ministeriet for offentlige Arbejder af 26. Januar 1937,
2) Kopi af en Skrivelse fra Vandbygningsvæsenets Ingeniørkontor i Thorshavn til Kvivig Sogns Kommune,
3) Havne- og Brotakst for Vestmanhavn Havn,
4) Forslag til Reglement for Ordenens Overholdelse i Vestmanhavn Havn,
5) Forslag til Havnereglement for Vestmanhavn Havn,
6) Kopi af Skrivelse fra Kvivig Sogns Kommune til Vandbygningsvæsenet, Thorshavn.

Af de anførte Bilag skal fremhæves:

ad 1), hvori udtales: „I Anledning af Hr. Amtmandens Skrivelse af 2. f. M. (F. A. J. 1936 Nr. 975) vedrørende et af Færøernes Lagting tiltraadt Forslag til Havne- og Brotakst for Vestmanhavn Havn skal man til Efterretning og videre fornøden Bekendtgørelse meddele, at Ministeriet først vil kunne approbere en saadan Takst, naar Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune efter Forhandling med Forstanderskabet for Kvivig Sogns Kommune og med Vandbygningsvæsenets Ingeniørkontor paa Færøerne har fremsendt Forslag til Forvaltningsreglement og Ordensreglement for Havnen, og disse Forslag, efter at Lagtingets Betænkning over Forvaltningsreglementsudkast er indhentet, er godkendt af Ministeriet og Havnereglementet af 29. Januar 1909 med Tillæg af 17. Juni 1912, 3. Oktober 1914 og 6. Maj 1921 samtidig ophævet."

ad 2), hvori Ingeniørkontoret gør indledende Skridt til en Forhandling mellem begge Kommuner om de i Ministeriets Skrivelse omhandlede Reglementsspørgsmaal, og hvori anføres, at det vil være urimeligt at opretholde den nugældende Fordelingsorden.

ad 6), hvori Forstanderskabet fastholder, at den hidtil gældende Fordeling af Havnens Indtægter og Bestyrelsens Sammenslutning opretholdes, og hvori bl. a. anføres følgende: „Ligeledes vil vi finde det naturligt, at de Indtægter, der ovenfor er nævnte som specielt tilfaldende Kajanlægget ved Høyganæs, ogsaa efter at dette Kajanlæg er afbetalt, bruges til Udbedringer, Pakhusbygninger m. v. i Forbindelse med Kajen, men maa i saa Henseende anse det for rigtigst, at der ved en saadan Foranstaltning kræves, at Medlemmet i Havnebestyrelsen som er valgt af Kvivig Sogns Kommune er enig i Beslutningen, og at denne i Tilfælde af, at dette Medlem har stemt imod en Beslutning, da bliver forelagt Amtmanden inden Sagens Gennemførelse."

Andragendet fra Forstanderskabet er tillige underskrevet af 3 Skatteydere fra Vaalen og Næsset, som tiltræder og anbefaler Andragendet. Dernæst foreligger Anbefaling fra Kongsbonde Hans Bærentsen og tiltrædende Fæster Daniel Bærentsen, Kvivig, der begge erklærer sig villige til at bosætte sig paa Vaalen og andrager om, at Vaalen og Næsset bliver indiemmet i Vestmanhavn Sogns Kommune.

I Skrivelse af 9. November 1937 fra Vandbygningsvæsenets Ingeniørkontor paa Færøerne til Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune udtales bl. a.: „For en sund Udvikling af Vestmanhavn Havn vil det være af største Betydning, om den ansøgte Indlemmelse kunde finde Sted. Den i Kontorets Forslag til Forvaltningsreglement foreslaaede Sammensætning af Havnebestyrelsen med to Medlemmer fra Vestmanhavn, eet fra Kvivig og eet udefra maa kun betragtes som et Forsøg paa at faa det bedst mulige ud af

den foreliggende Situation. Der er ikke Tvivl om, at denne Ordning vil give Anledning til megen Friktion, og at en Havnebestyrelse bestaaende af Medlemmer alene fra Vestmanhavn Sogns Kommune vil være i Besiddelse af langt mere Handlekraft." ...

I den ordinære Samling 1926 behandlede Tinget et lignende Andragende fra Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune (se Lagtingstidende 1926, Side 155).

Lagtingets kommunale Udvalg, der har haft nærværende Sag til Behandling, har prøvet Forlig i Sagen og sammenkaldt begge Forstanderskaber til Møde paa Vaalen for at drøfte Forholdene; men det viste sig umuligt at opnaa Forlig, idet Forstanderskabet for Kvivig Sogns Kommune fastholdt sin Stilling i Sagen vedrørende Havneafgiften m. m. og modsatte sig en Udskillelse af Vaalen og Næsset, medens Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune paastod, at den eneste naturlige Løsning af Spørgsmaalet var, at Vaalen og Næsset indlemmes i Vestmanhavn Sogns Kommune, hvorfor man fastholdt Andragendet.

Angaaende Havne-, Bro- og Varetaksterne var Forstanderskabet for Kvivig Sogns Kommune villig til at gaa ind paa:

1) Havneafgiften skal som hidtil indgaa i Havnevæsenets Kasse, hvoraf Kvivig har Ret til $^2/_7$ og Vestmanhavn Resten.

2) Brotaksterne skal tilfalde den Kaj, hvortil Skibene lægger til.

3) Afgift af Varer, der losses inden for Havnens Omraade, skal tilfalde Heyganæs. Hertil bemærkede Medlem af Forstanderskabet for Kvivig Sogns Kommune, Ole Jacobsen, at han vilde fastholde, at Afgiften af Varer, der losses i Land paa Vaalen, skal tilfalde Kvivig Sogns Kommune.

4) Bro- og Varetaksterne skal være ens for Kajen paa Heyganæs og Broanlægget paa Vaalen.

Skibsfører Chr. Danielsen, der baade er Medlem af Kvivig Sogns Forstanderskab og Havnebestyrelsen for Vestmanhavn Havn ønskede at tilføje, at der aldrig ham bekendt havde været nogen Uenighed eller Misforstaaelse mellem de to Kommuner eller Medlemmerne af Havnevæsenet indbyrdes angaaende Haandhævelse af Reglerne for Havnens Administration. Dette blev ikke modsagt af Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune.

Endelig ønskede Forstanderskabet for Kvivig Sogns Kommune at fremhæve, at Bestyrelserne for de omtalte Anlæg henholdsvis Kajanlægget i Vestmanhavn og Broanlægget i Vaalen skal være berettiget til undtagelsesvis at give Moderation i Afgifterne for Skibe, der er hjemmehørende i de respektive Kommuner.

Mellem nærværende Udvalg og Lagtingets Havne- og Vejudvalg har der været ført Forhandlinger angaaende ovennævnte af Forstanderskabet for Kvivig Sogns Kommune fremsatte Forslag til Regler for Afgifternes Fordeling m. m., hvilket Forslag sidstnævnte Udvalg ikke mener at kunne anbefale, men foreslaar derimod en Ordning gaaende ud paa, at Havneafgiften tilfalder Vestmanhavn, og at Vareafgiften for Skibe, der losser og lader paa Reden, ligeledes tilfalder Vestmanhavn. Dernæst mener man, at Vare- og Broafgiften for Skibe, der lægger til Kaj ved Vaalen, tilfalder Kvivig Sogn og bør anvendes til Anlægget paa Vaalen, ligesom de Fartøjer, der baade lægger til ved Broen paa Vaalen og ved Kajen i Vestmanhavn skal betale Afgift begge Steder.

Selv om der er meget, der taler for at efterkomme det af Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune fremsatte Andragende, mener Udvalget ikke at kunne anbefale Tinget at gaa ind for Udskillelsen, idet man ikke kan se, at der er Hjemmel hertil imod Protest fra Forstanderskabet for Kvivig Sogns Kommune. Hertil kommer, at Flertallet af Indbyggerne i Vaalen og Næsset desuden ikke ønsker at indlemmes i Vestmanhavn Sogns Kom-

mune, idet kun 3 af disse to Bygders Indbyggere har tiltraadt Andragendet. Ved det føromtalte Møde paa Vaalen var der kun mødt 5 Personer fra Vaalen og Næsset, nemlig to af de 3, som allerede havde tiltraadt Andragendet. Af de tre andre mødte erklærede den ene sig imod Indlemmelsen, medens de to andre ikke ønskede at udtale sig.

Den Omstændighed, at Kongshonde Hans Bærentsen, der som Kongsfæster besidder det Omraade Haugejord, der ønskes indlemmet under Vestmanhavn, erklærer sig indforstaaet hermed, idet han ønsker at flytte til Vaalen, ses heller ikke at kunne løse Spørgsmaalet, idet den til Fæstet hørende matrikulerede Indmark fremdeles vil blive liggende paa Kvivigs Omraade.

Hvad angaar Spørgsmaalet om Havne-, Bro og Vareafgifter vil Udvalget finde det heldigere, om det af Tingets Havne- og Vejudvalg fremsatte Forslag kunde følges, men da Vestmanhavn Havn ogsaa omfatter en Del af det Omraade, der hører til Kvivig Sogn, og der forlængst foreligger et anerkendt Havnereglement, der hjemler Kvivig Sogn en vis Andel af Havnens Indtægter, kan Udvalget ikke se, at der uden ved en almindelig Overensenskomst mellem begge Kommuner kan ske Ændring i det saaledes bestaaende Forhold og maa Udvalget derfor foreslaa Tinget at godkende det af Udvalget mellem Parterne mægledе Forlig. Man skal dog i Henhold til Aftale med Havne- og Vejudvalget ogsaa fremsætte dettes Forslag til Takster.

Forslag.

A. Tinget mener ikke under de foreliggende Omstændigheder at kunne anerkende en Indlemmelse under Vestmanhavn Kommune af Vaalen og Næsset.

B. *Fra det kommunale Udvalg:*

a) De Afgifter, der ifølge hidtil gældende Havnereglement for Vestmanhavn Sogn tilfalder Havnekassen, skal fremdeles tilfalde Havnekassen med Ret til for Kvivig Sogn til $^2/_3$ af disse Indtægter.
b) Kajanlægget Heyganæs faar fremtidig al Indtægt af Bro- og Vareafgift fra Skibe, der lægger til Heyganæs eller ligger paa Reden for Losning og Lastning.

C. *Fra Havne- og Vejudvalget:*

a) De ifølge Havnereglement for Vestmanhavn gældende Afgifter tilfalder Vestmanhavn.
b) For Fartøjers Vedkommende, der lader og losser paa Reden, tilfalder Vareafgiften Vestmanhavn.
c) For Fartøjers Vedkommende, der lægger til ved Vaalen, tilfalder Vare- og Broafgift Kvivig Sogn og anvendes til Anlægget paa Vaalen. Afgiften maa altid være paa Højde med de for Vestmanhavn gældende Takster.
d) Fartøjer, der lægger til baade ved Vaalen og Kajen i Vestmanhavn betaler fuld Afgift begge Steder.

Nevndin framlegði seinri soljóðandi **Tillægsforslag:**

Til det kommunale Udvalgs Forslag B. føjes som nyt Stykke:

c) Det for Vaag, Trangisvaag, Thorshavn og Klaksvig gældende For-

valtnings- og Ordensreglement godkendes som ogsaa gældende for Vestmanhavn Havn.

d) Det paalægges Landsnevndin at forme Reglementet, saa det passer til de stedlige Forhold.

Hans Nolsoe o. fl. framlegði soljóðandi Ændringsforslag:

I Stedet for Havne- og Vejudvalgets Forslag sættes:

Principalt:

a) De ifølge Havnereglement for Vestmanhavn gældende Afgifter tilfalder Vestmanhavn.
b) For Fartøjers Vedkommende, som lader og losser paa Havnen eller Reden, tilfalder Vareafgiften Vestmanhavn.
c) For Fartøjers Vedkommende, som lægger til Kaj i Vestmanhavn, tilfalder Bro- og Vareafgiften Kajanlægget i Vestmanhavn, medens Bro- og Vareafgiften for de Skibe, som lægger til ved Vaalen, tilfalder Anlægget paa Vaalen. Fartøjer, som lægger til baade i Vestmanhavn og Vaalen betaler fuld Afgift begge Steder.
d) Taksterne skal være ens for begge Anlæg.
e) Som Afløsning for den Kvivig hidtil tilkommende Andel af Havne- og Fortøjningsafgiften tillægges der indtil videre Kvivig Kommune et aarligt Beløb paa 500 Kr., som kun maa anvendes paa Kvivigs Siden af Vestmanhavn.
f) Det overlades til Landsnevndin:
   1) efter Forhandling med Vandbygningsvæsenets Kontor her og Forstanderskabet for Vestmanhavn at oprette Forvaltnings- og Ordensreglement for Vestmanhavn Kaj og
   2) efter Forhandling med Vandbygningsvæsenet og Forstanderskabet for Kvivig Kommune at oprette Reglement for Broanlægget paa Vaalen.

Subsidiært:

Den hidtil gældende Takst for Kajanlægget ved Vestmanhavn foreslaas forlænget til Udgangen af 1938 med den Ændring, at Broafgiften sættes op fra 10 til 15 Øre pr. Ton og at Kajanlægget i Vestmanhavn faar Ret til at opkræve Vareafgift af Varer fra Skibe, som losser eller lader paa Havnen eller Reden.

Endelig Afgørelse af Sagen udsættes til næste ordinære Tingsamling.

Tann 11. desember fór atkvøðisgreiðslan fram: Uppskot C. frá havna- og vegnevndini fall, bert 6 atkv.—0. Broytingarnppskotið frá Hans Nolsøe o. fl. (principalt) fall eisini, bert 8 atkv.—0. Uppskot B. og eykanppskotið frá kommunalu nevndini varð samtykt við 14 atkv.—0. Uppskot A. frá nevndini varð sett undir atkvøðisgreiðslu við *navnakall* og fall, bert 12 (Djurhuus, Zachariasen, Niclasen, Holm Jacobsen, Joensen, A. Samuelsen, Andreasen, M. Samuelsen, Hejnesen, Danbjørg, Ellefsen og Poulsen) atkvøddi fyri, 0 ímóti.

148. Hósvík sum sjálvstøðug kommuna. (9/XII).

Kommunala nevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Forstanderskabet for Kvalvig Sogns Kommune samt 106 Indbyggere i Kvalvig og Strømnæs og 6 Indbyggere i Thorsvig har indsendt Andragende til Lagtinget om en Deling af Kvalvig Sogns Kommune, saaledes at Bygden Thorsvig skal udskilles af Kommunen, og danne en selvstændig Kommune, medens Kvalvig og Strømnæs fremdeles skal høre sammen og udgøre Kvalvig Sogns Kommune.

Som Grundlag for Ansøgningen har Andragerne anført følgende:

1) Indbyggere i alle de tre nævnte Bygder: Thorsvig, Kvalvig og Strømnæs, ønsker, at Bygden Thorsvig skal udskilles og danne en selvstændig Kommune.
2) Forholdet mellem Indbyggerne i de tre Bygder er langtfra godt og er til Hinder for Kommunens Udvikling.
3) Thorsvig har i mange Aar været selvstændig paa flere Omraader: Bygden har sin egen Kirke og Kirkegaard, egen Telefonstation, eget Posthus osv.
4) Indbyggerne i Thorsvig betaler næsten aldrig Kommuneskat i rette Tid, hvilket mere skyldes Uvilje end daarlige økonomiske Omstændigheder.

Udvalget mener ikke, at de i Andragendet anførte Grunde kan anses for tilstrækkelige for en eventuel Udskillelse af Bygden Thorsvig af Kvalvig Sogns Kommune, idet det anførte ikke kan siges at være noget særskilt for denne Kommune, og da det under alle Omstændigheder maa være de kommunikationsmæssige og bebyggelsesmæssige Forhold, som er afgørende for Bygders eller „hýlingar"s Samling i en Kommune.

Afstanden mellem Bygderne Kvalvig, Strømnæs og Thorsvig er saa ringe, at denne absolut ikke taler for en Udskillelse som den omtalte. Der er tværtimod Sandsynlighed for, at Bygderne vokser sammen og omtrent kan betragtes som en og samme Bygd.

Hertil gør sig det Forhold gældende, at den ene Part, Thorsvig, synes at være imod Udskillelsen, hvilket fremgaar af, at Andragendet om Udskillelse kun er underskrevet af seks af Thorsvigs Indbyggere, hvoraf fire senere har meddelt Lagtinget, at deres Underskrifter ikke maa betragtes som bindende. Endvidere foreligger Udtalelse fra 40 andre Indbyggere i Thorsvig, hvoraf fremgaar, at de ikke ønsker Udskillelse paa det foreliggende Grundlag.

Da Udvalget anser det for at være noget uheldigt, at de færøske Kommuner deles mere end allerede er Tilfældet, og man desuden af det foran anførte maa nære Betænkelighed ved at gaa med til den foran omtalte Udskillelse, skal man herved fremsætte følgende

Forslag.

Lagtinget mener ikke at kunne tillade, at Thorsvig udskilles af Kvalvig Sogns Kommune.

Tann 2. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv.—0.

---

149. Fíggjarviðurskiftini í Lorvíkar kommunu. ($^{11}|_{XII}$).

Kommunala nevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Tingmaður J. S. Heinesen hevur vent sær til tingið við áheitan um at umhugsa tey kommunalu viðurskiftini í Lorvíkar sókn, og hevur hann m. a. vist á, at skattaprocentin í ár er 21, soleiðis at ein giftur maður við eini inntøku av 6—700 kr. hevur o. u. 100 kr. í skatt og ein ógiftur við somu inntøku um 150 kr. í skatt.

Nevndin hevur kanna málið og skal vísa á, hvat ið fram er fört í uppskotinum um innheimtan av kommunuskatti. Annars hevur verið tingað við figgjarnevndina um eykastudning frá amtsfátækragrunninum og um ein lættast møguligan áliknan av skatti til amtsgrunnin.

Annars skal nevndin seta fram uppskot um at áleggja sóknarstýrinum, at roknskapuriu í framtíðini kemur inn í rættari tíð.

Uppskot.

Tað verður álagt sóknarstýrinum til í framtíðini at senda kommunuroknskapin inn í rætta tíð.

Tann 30. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv.—0.

---

150. Garanti fyri lán til Porkeris kommunu. ($^{12}|_{XII}$).

Kommunala nevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

I Samlingen 1936 vedtog Lagtinget at meddele Samtykke og Garanti for Porkere Kommune til Optagelse af et Laan paa 11.000 Kr. i Anledning af Jordkøb, med at der ved Laanet Optagelse blev meddelt 1ste Prioritet i det paagældende Jordegods.

Forstanderskabet har ved Skrivelse af 11. Oktober 1937 meddelt, at der ved Forhandling med Kreditforeningen af Kommuner i Danmark er givet Tilsagn om Laan bl. a. paa Betingelse af, at Kommunen giver Færø Amt Pant i de erhvervede Jordarealer, idet Kreditforeningen anser de af Lagtinget vedtagne Betingelser for Ydelsen af Garantien for sig uvedkommende. — Forstanderskabet andrager derfor om, at Betingelserne fra forrige Aar ændres saaledes, at de Jordarealer, som Forstanderskabet har erhvervet, under Udskiftningen af Bygdens Indmark pantsættes til Færø Amt, at Lagtingets Garanti overfor Kreditforeningen er ubetinget, saaledes at Forholdet mellem Lagtinget og Kommunen er Kreditforeningen uvedkommende.

Nærværende Udvalg kan anbefale Tinget at gaa med til at ændre de stillede Betingelser saaledes som ansøgt, idet man maa mene, at Tingets Sikkerhed alligevel er sikret i lige saa stor Grad som ved Betænkningen af 1936, og skal man herefter fremsætte følgende

Forslag.

1) Lagtingets Betænkning i Lagtingssag Nr. XII-8/1936 (se Lagtingstidende 1936, Side 247) ændres saaledes, at de Jordarealer, som Forstanderskabet har erhvervet under Udskiftningen af Bygdens Indmark pantsættes til Færø Amt, at Lagtingets Garanti overfor Kreditforeningen er ubetinget, saaledes at Forholdet mellem Lagtinget og Kommunen er Kreditforeningen uvedkommende.
2) Amtmanden bemyndiges til paa Lagtingets Vegne at udstede fornøden Garantierklæring overfor Kreditforeningen saavel som at sørge for, at Forstanderskabet afgiver fornødent Pantedokument.

Tann 3. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv.—0.

151. Samtykt til lán til Svínoyar kommunu. ($^{13}|_{XII}$).

Kommunala nevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Svínoyar sóknarstýrið hevur í brævi dagsett 22. oktober í ár biðið um løgtingsins samtykt til at lána 2000 kr., ið skulu nýtast til at gjalda ymiska skuld, sum kommunan hevur.

Seinastu tingsetu hevði kommunan bræv inni um at lána 1000 kr. vegna tær stóru útreiðslur, sum kommunan hevði havt av vegabygging og lending í Svínoyarvík. Hesi arbeiðir vóru tá sett til at kosta 6000 kr., hvarav løgtingið hevur latið 2400 kr.

Í brævinum í ár frá sóknarstýrinum verður sagt frá, at kostnaðurin við hetta arbeiði hevur verið um 8000 kr. Haraftrat kemur, at sóknarstýrið hevur rokna við at sleppa frá at gjalda ein part av húsaleigu til jarðamóðir, men tað vísir seg við rættargang, at kommunan ikki sleppir undan hesum.

Hesar báðar frammanundan nevndu grundir hava orsakað, at kommunan er komin so niðurfyri sum nú er statt. Tað sum serliga rostur í at betala er til Klakksvíkar sjúkrahús og til jarðamóður.

Áðrenn vegur og lending vóru gjørd, hevur kommunan altíð greitt sína skuldskyldn.

Eftir status hjá kommununi pr. 31. desbr. 1936 skyldar kommunan 4350 kr., harav lán 3960 kr.

Nevndin kann eftir teimum fyriliggjandi umstøðum mæla til, at Svínoyar kommuna fær loyvi til at taka lán upp til 2000 kr.

Uppskot.

Løgtingið játtar, at Svínoyar sóknar kommuna fær loyvi til at taka lán 2000 kr. at betala aftur í 10 ár.

Tann 24. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv. -0.

152. Samtykt til lán til Klakksvíkar kommunu. (14/XII).

Kommunala nevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Klaksvíkar sónarstýrið søkir í brævi dagsett 1. november í ár løgtingsins loyvi um fyribils at lána 7000 kr. í Færø Amts Sparekasse móti tryggjan í teimum jarðastykkjum, sum kommunan hevur keypt frá Hanna og Kristine Lützen.

Lánið er ætlað til útreiðslur til vatnleiðing oman til kajina eins og tað skal nýtast til fríhaldarar við bryggina.

Løgtingið gav loyvi til og ábyrgd fyri, at sóknarstýrið kundi lána 75000 kr. til skipstjóringarleinkjur, vatnveiting o. a. — Hóast tað nú vísir seg, at kommununi ikki nýtist at brúka meira enn 45000 kr. til hetta endamál, so hevur tað verið ómøguligt at fáa hetta lán, men av tí, at vatnveitingin má gerast nú, er tað neyðugt at fáa hesar 7000 kr. Tað er ætlanin at afturrinda hesar 7000 kr., tá ið tær 45000 kr. kunnu fáast í lán.

Nevndin vil eftir teimum fyriliggjandi umstøðum mæla til, at kommunan fær loyvi til at lána henda pening, og setur fram hetta

Uppskot.

1) Løgtingið gevur Klakksvíkar kommuni loyvi til fyribils at lána 7000 kr. at nýta til vatnleiðing og fríhaldarar til havnaverkið.
2) Lánið verður at afturrinda, tá ið kommunan fær tað láni, ið løgtingið fyrr hevur játtað.

Tann 24. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 20 atkv.—0.

153. Bilskattur í Froðbiar kommunu. ($^{15}|_{XII}$).

Harna- og vegnevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Til Færø Amt er indkommet Andragende fra 9 Personer i Frodebø Sogn om fuldstændig eller delvis Fritagelse for Betaling af Automobilskat.

Andragendet begrundes med, at der til Stadighed haves store Udgifter til Reparationer paa Gummi og Maskiner, idet Vejene er i daarlig Stand.

Sagen, der af Amtet er tilstillet Lagtinget til Afgørelse under Henvisning til § 32 i Lov for Færøerne Nr. 73 af 19. Marts 1930 om Køretøjer, har været forelagt Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune, Sysselmanden for Suderø Syssel og Landfogden paa Færøerne til Udtalelse.

Forstanderskabet fastholder, at Vejene er i god Stand, og henviser i denne Forbindelse til Ingeniørkontorets Skrivelse af 23. Juli d. A. til Amtet angaaende Vejenes Tilstand. Man ser derfor ingen Grund til Fritagelse for Betaling af Automobilskatten.

Sysselmanden henviser til Forstanderskabets Udtalelse og kan — ogsaa i Betragtning af de store aarlige Udgifter til Vejenes Vedligeholdelse — ikke anbefale det ansøgte.

Landfogden henholder sig til foranstaaende.

Udvalget kan slutte sig til de i Sagen afgivne Udtalelser, og da det af Ingeniørkontorets Indberetning om Vejsyn fremgaar, at Vejene i Frodebø Sogns Kommune er i god Stand, kan man ikke anbefale, at det ansøgte imødekommes.

Forslag.

Andragendet kan ikke imødekommes.

Tann 30. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv.—0.

154. Kommunuval í Nólsoy. (16/XII).

Kommunala nevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Fra 15 Skatteydere i Nolsø er der under 12. November d. A. rettet en Henvendelse til Lagtinget med følgende Skrivelse:

„Da det ved de to sidste Forstanderskabsvalg her paa Nolsø — trods levende Interesse — kun meget faa Stemmer er bleven afgivet, grundet paa at Størstedelen af de større Skatteydere har staaet i Restance for Kommuneskat, og da der nu igen skal være Forstanderskabsvalg i Januar eller Februar 1938, og vi formoder, at det samme vil gentage sig ogsaa denne Gang, tillader vi undertegnede Skatteydere os at ansøge det høje Lagting om at udvirke, at Valget kan blive udsat til engang i November eller først i December 1938, da det nyvalgte Forstanderskab jo først træder i Aktivitet 1. Januar 1939".

Undertegnede Udvalg, hvortil Sagen er henvist, mener ikke at kunne anbefale Tinget at imødekomme Andragendet, idet Valgloven maa være ensartet for alle Kommuner paa Færøerne.

Endvidere anser Udvalget det for uheldigt at afholde Valg om Efteraaret, da man derved gør det umuligt for Lagtinget at kunne behandle eventuelle Indsigelser mod Valgets Gyldighed.

Derimod mener man, at der ikke længere er noget Grundlag for Opretholdelsen af den Del af § 2 i Regler om kommunale Valg, som gaar ud paa, at kun den, der har svaret sin til Inddrivelse ved Udpantning forfaldne Skat til Kommunen, skal have Valgret og Valgbarhed til Forstanderskabsvalg.

Man har hidtil anført, at kun den, der yder noget til Kommunen, skal have Ret til at deltage i dennes Forvaltning, samt at ovenomtalte Regel angaaende Erlæggelse af Kommuneskatten for at kunne beholde sin Valgret og Valgbarhed skulde virke animerende paa Skatteyderne og derved gøre det lettere for Kommunen at faa Skatten betalt.

Hertil skal man bemærke, at den Kommuneskat, der ikke erlægges i rette Tid, kan inddrives ved Udpantning, samt at man nu agter at indføre en Forandring i § 42 i Lov om den kommunale Beskatning af 12. Marts 1928 om udvidet Ret til Tilbageholdelse af Skatteyderes Fortjeneste af Hensyn til Sikring af Skattebetaling.

Skulde der imidlertid findes Personer, hvis økonomiske Forhold er saa daarlige, at der til trods for Udpantning og Haandhævelse af den føromtalte Regel om Tilbageholdelse af en Del af Fortjenesten til Fordel for Kommunen, ikke kan faa vedkommendes Skatterestance dækket, anser man det for noget uretfærdigt at fratage en saadan Person hans Valgret og Valgbarhed, og naar hertil kommer, at et Kommunalforstanderskab kan eftergive saadan Skat, og der ved forrige Forstanderskabsvalg viste sig at kunne anvendes den Praksis, at en Person kunde bevare sin Valgret ved blot at betale det foregaaende Aars Skat og samtidig skylde ældre Skat, mener Udvalget at burde foreslaa en Ophævelse af Skattebetalingsbetingelserne i § 2 i Bekendtgørelse Nr. 200 af 17. Juli 1931 vedr. Regler om kommunale Valg i Landkommunerne paa Færøerne.

Forslag.

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om at ændre Reglerne i § 2, 1. Stk., i Bekendtgørelse Nr. 200 af 17. Juli 1931 saaledes, at Ordene: „og har svaret sin til Inddrivelse ved Udpantning forfaldne direkte Skat til Kommunen for hele forudgaaende Kalenderaar", udgaar.

Tann 11. desember varð uppskot nevndarinnar sett undir atkvøðisgreiðslu við *navnakall* og varð samtykt við 16 atkv.—0 (Winther, Nolsøe, Simonsen, Andreasen, M. Samuelsen, Mitens og Poulsen *atkvøddu ikki* og Holm-Jacobsen varð *burtur*).

---

155. Samtykt til lán til Fámjins kommunu. ($^{17}|_{XII}$).

Frá sóknarstýrinum fyri Fámjins kommunu var komin umsókn um loyvi til at upptaka eitt lán uppá 3000 kr. í Færø Amts Sparekasse, at afturrinda í 10 ár. Lánið skuldi nýtast til gjalding av 4 obligatiónum, sum kommunan skyldar til Sparikassan, tilsamans 1800 kr. Restin, 1200 kr., skuldi nýtast til vegarbeiði í Fámjin.

Við 1. viðgerð av málinum tann 9. desember setti formaðurin fram uppskot til gerðabókina um, at loyvi til upptakan av láninum verður givið.

Uppskotið varð samtykt við 14 atkv.—0.

XIII. Ymist.

156. Studningur til læraranámskeið. (1|XIII).[1]

Sí skjal nr. 12 B. 2.

157. Studningur til sløjdskúla. (2|XIII).[2]

Sí skjal nr. 12 B. 4.

158. Studningur til skúlabókagrunnin. (3|XIII).[3]

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi Nevndarálit:

Skúlabókanevnd løgtingsins hevur sent tinginum frágreiðing og uppskot. Nevndin hevur fingið til vegar handrit til føroyska lesibók í 3 pørtum,

1) Sbr. løgtingstíðindi 1936, bls. 329.
2) - — 1936, - 316.
3) - — 1936, - 29.

og er ætlanin fyrst at prenta 2. partin, tð er mest tørvardi. Tað vil kosta 2545 kr. í 3000 eintøkum. Prísurin verður kr. 2,50 fyri eintakið. Tað verður falt 7500 kr., tá ið bókin er uppseld. 25 % fara til bókahandlararnar, og hefting kostar 50 øyr. fyri eintakið. Eftir verður so nettoinntøka 4125 kr. Grunnurin hevur bort 500 kr.

Nevndin mælir til, at tinglð eisini í ár veitir 500 kr., og at grunnurin fær ein kassakreditt í Føroya Banka uppá 2000 kr., soleiðis at tað verður gjørligt longu nú at geva út nevndu lesibók.

Fíggjarnevndin skal ráða til, at tinglð veitir 500 kr. árliga í 5 ár og gevur skúlabókanevndini heimild til í Føroya Banka ella Færø Amts Sparekasse at taka lán ella kassakreditt uppá 2000 kr.

Við lutakast er J. H. Danbjørg farin frá sum nevndarlimur, og verður tí 1 limur at velja og 3 tiltaksmenn. Hetta val verður tann dagin, tá ið nevndir og álitsmenn verða valdir.

Uppskot.

1) Úr økonomiska grunni verður veitt til skúlabókagrunnin 500 kr. árliga í 5 ár.
2) Tingið gevur skúlabókanevndini heimild til í Føroya Banka ella Færø Amts Sparekasse at taka lán ella kassakredit uppá inntil 2000 kr. at afturbetala í 5 ár, og løgtingið garanterar um neyðugt fyri hesum láni ella kassakreditti, og formaður løgtingsins fær heimild til tingsins vegna at undirskriva neyðturvilig skjøl.

Tann 4. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv.—0.

---

159. Studningur til Føroya Fólkaháskúla. ($^{4}|_{XIII}$).[1]

Sí skjal nr. 12 B. 6.

---

[1] Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 312.

160 Studningur til Chr. Matras. (5/XIII).[1]

Sí skjal nr. 12 C. 1.

161. Studningur til J. H. O. Djurhuus. (6/XIII).[2]

Sí skjal nr. 12 C. 2.

162. Studningur til »Varðan«. (7/XIII).[3]

Sí skjal nr. 12 C. 3.

1) Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 331.
2) - — 1936, - 331.
3) - — 1936. - 330.

163. Studningur til Føroya Forngripafelag. (8/XIII).[1]

Sí skjal nr. 12. C. 4.

164. Studningur til skjalasavnið. (9/XIII).[2]

Sí skjal nr. 12 C. 5.

165. Løgtingssøgan. (10/XIII.[3]

Sí skjal nr. 12 C. 6.

---

1) Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 273.
2) - — 1936, - 271.
3) - — 1936, - 275.

166. Studningur til studerandi. ($^{11}|_{XIII}$).[1]

Sí skjal nr. 12 C. 7.

(Poul L. Guttesen (sum lesur til byggiverkfrøðing) fekk 200 kr., Jacob J. Olsen (sum lesur til lækna) fekk 300 kr., Napoleon Djurhuus (sum tekur studentsprógv) fekk 200 kr., Jacobine Poulsen (sum lesur til lækna) fekk 200 kr., Robert Joensen (sum lesur til prest) fekk 200 kr., Ruth Smith (sum studerar á kunstakademiinum) fekk 200 kr. og Jacob Joensen (sum lesur til prest) fekk 200 kr.)

167. Studningur til Føroya Ferðamannafelag. ($^{13}|_{XIII}$).[2]

Sí skjal nr. 12 D. 3.

168. Studningur til avhaldsfeløgini. ($^{14}|_{XIII}$)[3]

Sí skjal nr. 12 D. 4.

1) Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 277.
2) - — 1936, - 280.
3) - — 1936, - 281.

169. Studningur til barnaheimið. ($^{15}|_{XIII}$)[1]

Sí skjal nr. 12 D. 5.

170. Studningur til »Røde Kors«. ($^{16}|_{XIII}$).[2]

Sí skjal nr. 12 D. 6.

171. Studningur til svimjingarhyljar. ($^{17}|_{XIII}$).[3]

Sí skjal nr. 12 D. 7.

(Játtað varð 100 kr. til ein hyl í Kunoy, 100 kr. til ein hyl í Haraldsundi og 100 kr. til ein hyl í Vestmanna).

[1] Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 339.
[2] - — 1936, - 287.
[3] - — 1936, - 284.

172. Studningur til roynd við træplanting. ($^{18}|_{XIII}$).[1]

Sí skjal nr. 12 D. 8.

173. Studningur til bókbindarlærn. ($^{19}|_{XIII}$).[2]

Sí skjal nr. 12 D. 10.

(Anna Arnesen).

174. Studningur til Harry Fonsdal. ($^{20}|_{XIII}$).

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Vinnunevndin mælir tinginum til at veita verkfrøðingi Harry Fonsdal 1000 kr. til at búgva seg út til havna- og vegverkfrøðing hjá løgtinginum.

Fíggjarnevndin skal mæla til, at tær 1000 kr. verða játtaðar úr økonomiska grunninum í ár.

---

1) Sbr. lögtingstíðindi 1930, bls. 294.
2) - — 1931. - 17.

Uppskot.

Úr økonomiska grunninum verður veitt Harry Fonsdal 1000 kr.

Tann 25. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv.—0.

---

175. Studningur til studentsprógv. ($^{21}|_{XIII}$).[1]

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit A:**

Í 1934 samtykti løgtingið úr Økonomisk Fond at veita Jens Pauli Ellendersen, Hvalbø, 200 kr. árliga í 3 ár sum studning til útreiðslurnar til at taka studentsprógv. Tær fyrstu 200 kr. hevur hann fingið, og hann hevur tikið „Almindelig Forberedelseseksamen" frá Rønde prilimínerkursus í 1936. Hann søkir um at fáa studningin hækkaðan. Hann er heima nú, men sigur, at hann ætlar sær aftur at fara til Rønde kursus, um hann kann fáa hægri studning, fyri at taka studentsprógv.

Figgjarnevndin kann ikki mæla til at hækka studningin, tí aðrir hava ikki fingið hægri studning yvirhøvur enn 200 kr. árliga, og harnæst eisini tí at tingið ikki kann veita studning til fólk at taka studentsprógv uttanfyri Føroyar, nú aftaná at vit í Føroyum hava fingið eitt studentaskeið, men mælir til at tingið vil standa við studninginum uppá 200 kr. í 2 ár, annaðhvørt Jens Pauli Ellendersen so fer niðuraftur ella til Havnar at taka studentsprógv.

Uppskot.

Studningurin 200 kr. árliga í 2 ár úr økonomisk fond til Jens Pauli Ellendersen, Hvalbø, sum hjálp til at taka studentsprógv stendur við makt.

og soljóðandi **Nevndarállit B:**

Skipari Alexander Djurhuus, Porkeri, søkir um studning til sonin Johan Djurhuus, ið lesur til studentsprógv á „Rungsted Statsskole".

Av tí at tað nú er studentaskeið í Føroyum, má nevndin mæla til,

---

[1] Sbr. lögtingstíðindi 1935, bls. 302.

at tingið ikki kann veita studning til fólk, ið fara at lesa til studentaprógv uttanfyri Føroyar, men má royna at styðja studentaskeiið í Føroyum.

Uppskot.

Tinglð kann ikki veita tann umsøkta studning.

Tann 6. november varð uppskot nevndarinnar í álit A samtykt við 16 atkv.—0. Uppskot nevndarinnar í álit B fall, bert 11 atkv.—0.

---

176. Studningur til elektricitetslæru.

(22|XIII).

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Rudolf Joensen, Sørvági, hevur vent sær til tingið um studning til elektricitetslæru. Hann er hjá Thomas B. Thrige í Odense, og tað er upplýst, at hann hevur 60 oyr. í løn um tíman.

Av tí at maðurin er í læru og hevur eina løn, hvarav hann kann gjalda kost og húsarúm, kann nevndin ikki mæla til, at tingið veitir honum studning, tí annars kann ein hópur av monnum í tílíkum tilfellum krevja studning.

Uppskot.

Tingið kann ikki veita umsøkta studnlug.

S. Ellefsen o. fl. framlegði soljóðandi **Broytingaruppskot:**

Tingið veitur Rudolf Joensen frá Sørvági úr økonomiska grunninum 100 kr. um árið í 2 ár.

Tann 4. desember fall broytingaruppskotið, bert 10 atkv.—0. Nevndaruppskotið fall eisini, bert 7 atkv.—0.

---

177. Studningur til barnabløð. ($^{23}|_{XIII}$).[1]

Sí skjal nr. 12 D. 23.

178. Studningur til vevnaðarskúla. ($^{24}|_{XIII}$).

Fíggjarnevndin framlegði soljóandi Nevndarálit:

Ada Rasmussen og Bergliot av Skarði søkja um studning til vevnaðarskúla í Havn.

Fíggjarnevndin skal mæla til, at tað verður givið vinnunevndini í hendi at tinga við tær umsøkjandi, harundir um tað ikki skuldi verið gjørligt, at skúlin kundi komið undir kunngering av 7. oktober 1935 um studning frá ríkiskassanum til ungdóms- og kvøldskúlar. Nevndin kann tá tinga eisini við býarstýrlið og játta ein hóskandi studning av tí peningi, sum nevndin hevur til at styðja neyðturvilig mál, serstakliga fiskivinnu- og búnaðarmál.

Uppskot.

Málið verður givið vinnunevndini í hendi.

Tann 29. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv.—0.

[1] Sbr. lögtingstíðindi 1934, bls. 325.

179. Studningur til snikkaraamboð. (25|XIII).[1]

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit A:**

Axel Brekker, Skúvoy, søkir um studning til keyp av snikkaraamboðum.

Nevndin kann ikki mæla til, at tingið, sum statt er, veitir tílíkan studning, tí hugsandi er, at annars vilja koma nógv bønarbrøv, og tingið hevur ikki pening til at veita tílíkan studning yvirhøvur.

Uppskot.

Tingið kann ikki veita tann umsøkta studningin.

og soljóðandi **Nevndarálit B:**

Gregor Hentze, Skopun, søkir um studning til keyp av sniðkaraamboðum.

Nevndin kann ikki mæla til, at tingið, sum statt er, veitir tílíkan studning, tí hugsandi er, at annars vilja koma nógv bønarbrøv, og tingið hevur ikki pening til at veita tílíkan studning yvirhøvur.

Uppskot.

Tingið kann ikki veita tann umsøkta studningin.

Tann 2. november fullu uppskot nevndarinnar, bert 10 atkv.—0.

---

[1]) Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 337.

180. Studningur til upplæring í fiskiskapi.

(26/XIII).

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit A:**

Navigatør Jørgen Højgaard, Rituvík, er í Esbjerg fyri at læra at fiska við snurruváð. Hann ynskir nú fegin at læra onnur viðurskiftir viðvíkjandi hesum fiskihátti, millum annað arboiði á landi við at bøta gørn o.t., og ætlar sær at vera í Esbjerg í vetur. Hann fær onga ella lítla løn og søkir tí um studning.

Nevndin heldur, at tað er av stórum týdningi, at ein Føroyingur lærir tilíkan fiskihátt, og av tí at Jørgen Højgaard er ungur og dugandi maður, setur nevndin fram hetta

uppskot.

Úr økonomiska fond verður veitt Jørgen Højgaard, Rituvík, til upplæring í fiskiskapi 200 kr.

og soljóðandi **Nevndarálit B:**

Simon P. M. Simonsen, Norðragøtu, søkir um studning til at fara til Noregs at læra at fiska kalva við gørnum.

Kommunustýrið sigur, at teir halda, at Simon Simonsen ikki er førur fyri at fáa sær far og reiðskap til at fiska kalva, og sýslumaðurin í Eysturoy sigur tað sama og kann tí ikki geva umsóknini viðmæli.

Nevndin setir hetta

uppskot.

Tingið kann ikki veita hinum umsøkjandi studning.

Tann 15. november vórðu uppskot nevndarinnar samtykt við 21 atkv.—0.

---

181. Studningur til neystabygging.

(27|XIII).

Viggjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit A:**

Daniel Jacob Isaksen, Tjørnuvík, søkir um styrk til at byggja sær eitt neyst.

Nevndin kann ikki mæla til, at tingið veitir tílíkan studning, tí annars vilja nógv bønarbrøv koma inn, og tingið ræður ikki yvir nóg mikið av peningi til at veita tílíkan studning. Løgtingsskrivstovan hevur sent amtinum avskrift av bønarbrævinum, fyri at umsóknin um gjørligt kann verða tikin við, tá ið studningurin verður givin til fiskimenn.

Uppskot.

Tingið kann ikki játta umsøkta studning.

og soljóðandi **Nevndarálit B:**

Sigurd F. Henriksen, Árnafirði, søkir um styrk til at byggja sær eitt neyst.

Nevndin kann ikki mæla til, at tingið veitir tílíkan studning, tí annars vilja nógv bønarbrøv koma inn, og tingið ræður ikki yvir nóg mikið av peningi til at veita tílíkan studning. Løgtingsskrivstovan hevur sent amtinum avskrift av bønarbrævinum, fyri at umsóknin um gjørligt kann verða tikin við, tá ið studningurin verður givin til fiskimenn.

Uppskot.

Tingið kann ikki játta umsøkta studning.

Tann 2. november fullu uppskot nevndarinnar, bert 7 atkv.—0.

182. Studningur til útróðrabát. (28|XIII).

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi Nevndarálit:

Joen Hendrik Jensen, Sand, sigur frá, at hann í november 1936 misti eitt 4-mannafar við motori, og søkir um styrk til at fáa sær ein nýggjan bát.

Avskrift av brævinum er send til amtmannin, fyri at hin umsøkjandi um gjørligt kann fáa part í studninginum eftir lóg um hjálp til fiskimenn.

Nevndin kann ikki mæla tinginum til at veita studning í tílíkum málum, tí annars kann ein hópur av bønarbrøvum koma, sum tingið tá eisini er skyldugt at styðja, og peningur er ikki til tess.

Uppskot.

Tingið kann ikki veita hinum umsøkjandi studning.

Tann 8. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkv.—0.

183. Endurgjald fyri mistan útróðrabát. (29|XIII).

Fíggjarnevndin framleði soljóðandi Nevndarálit:

Daniel M. Danielsen, Sunnbø, hevur vent sær til tingið og sigur frá, at hann hin 11. februar skuldi leggja at landi eftir einum manni í Sunnbø, og tað vísti so illa við, at eitt óløgi breyt og slongdi bátin á land, so hann brotnaði. Hann søkir um 100 kr. fyri at kunna gera ein bát av nýggjum.

Tingið hevur ikki fyrr givið studning í tílíkum málum, og av principiellum orsøkum kann nevndin ikki mæla tinginum til at veita hesum manninum studning. Nevndin hevur samtykt at venda sær til tryggingarfeløgini um at fáa í lag trygging viðvikjandi tílíkum installeraðum motorbátum.

Uppskot.

1) Tingið kann ikki veita hinum umsøkjandi studning.
2) Tingið vendir sær til „Færøernes gensidige Forsikringsforening for Motorbaade", Sørvági, og „Suderø gensidige Fiskeriforsikring", Tvøroyri, um at fáa í lag trygging av installeraðum bátum.

Tann 8. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 17 atkv.—0.

---

184. Endurgjald fyri mistan fiskireiðskap. ($^{30}|_{XIII}$).

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi Nevndarálit:

Marius Vilhelmsen, Syðradali, sigur frá, at hann hevur mist 36 stykkir av línu við boyum, virði 300 kr., og søkir um studning.

Avskrift av brævinum er send amtmanninum, fyri at hin umsøkjandi eventuelt kann fáa studning eftir lóg um hjálp til fiskimenn.

Nevndin kann ikki mæla tinginum til at veita studning í tílíkum málum, tí óvist er, hvussu nógv krøv kunnu koma inn á ting.

Uppskot.

Tingið kann ikki veita hinum umsøkjandi studning.

Tann 9. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 17 atkv.—0.

---

185. Endurgjald fyri mistan bátareiðskap. ($^{31}|_{XIII}$).[1]

Sí skjal nr. 12 D. 18.

186. Studningur til fiskivinnu- og búnaðarmál. ($^{32}|_{XIII}$).[2]

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Í 1936 fekk vinnunevndin heimild til at nýta upp til 10.000 kr. til neyðturvulig endamál, serstakliga viðvikjandi fiskivinnu- og búnaðarmálum. Av hesum, upplýsir vinnunevndin, eru ca. 7.000 kr. játtaðar til fiskivinnumál og 2.200 kr. til búnaðarmál. Tó er ikki alt komið til útbetalingar av tí, at teir ið hava fingið tilsøgu um studning, ikki hava uppfylt treytirnar. Vinnunevndin heldur, tað er neyðugt hjá nevndini at hava nakað av peningi at ráða yvir til ymisk mál viðvikjandi vinnulívinum o. t.

Nevndin skal mæla til, at tingið veitir 10.000 kr. fyri 1938.

Uppskot.

Úr amtsgrunninum fær vinnunevndin heimild tí inntil næstu vanligu tingsetu at nýta upp til 10.000 kr. til ymisk neyðturvulig endamál, serstakliga viðvikjandi fiskivinnumálum og búnaðarmálum.

Tann 12. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 20 atkv.—0.

---

1) Sbr. lögtingstíðindi 1935, bls. 315.
2) - — 1936. - 265.

187. Studningur til arbeiðskonuskúla. ($^{33}|_{XIII}$).

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi Udvalgsbetænkning:

Husassistenternes Fagskole, København, andrager om et Bidrag til Elever, der søger Uddannelse paa Skolen.

Udvalget maa mene, at Tinget i hvert Fald ikke for Tiden raader over Penge, hvoraf man ser sig i Stand til at erlægge Tilskud til den omhandlede Skole, selvom man paaskønner denne Skoles Betydning.

Forslag.

Det omsøgte Tilskud kan ikke bevilges.

Tann 8. november var uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkv.—0.

188. Eykastudning til svimjingarhyl í Fuglafirði. ($^{34}|_{XIII}$).

Tann 11. november varð við 15 atkv.—0 samtykt soljóðandi uppskot frá *Vinnunevndini* til gerðabókina:

Svarað verður umsøkjarunum, at Løgtingið ikki játtar meira enn 100 kr. til hvønn svimjingarhyl og kann tingið tí ikki veita meira studning í hesum máli. —

(Umsókn frá Sigurd Petersen o. fl., Fuglafirði).

189. Endurgjald vegna skaða uppá eplaveltu. (35|XIII).

Tann 11. oktober varð við 14 atkv.—0 samtykt soljóðandi uppskot frá *Vinnunevndini* til gerðabókina:

Jagtlógin av 4. apríl 1928 sigur frá, at likkan er friðað frá 1. mars til 15. september, og stendur harnæst í lógini, at „dog skal det uden Hensyn til denne Fredning være tilladt Brugeren af Ejendom i Indmarken at nedlægge Sildemaagen paa den paagældende Ejendom ved Skydning."

Tingið kann so statt ikki velta nakað endurgjald í hesum máli. —

(Umsókn frá Gregers Gregersen, Klakksvík).

190. Umsókn um gjaldan av sekt. (36|XIII).

Viggjarnevndin framlegði soljóðandi Nevndarálit:

Gregorius Madsen, Kvívík, sigur, at hann í 1935 var undir Grønlandi við „Anana" og róði út. Ein dagin vóru teir av óvart komnir inn um mark, og hann hevur fingið eina bót uppá 75 kr. — Hann biður nú tingið rinda bótina.

Nevndin kann av principiellum orsøkum ikki mæla tinginum til at betala sektina; men um Gregorius Madsen søkir um at fáa bótina eftirgivna, vil tingið mæla til, at tað verður gjørt.

Uppskot.

1) Tingið kann ikki játta studning til at rinda sektir.
2) Avskrift av álitinum verður sent umsøkjaranum.

Tann 9. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv.- 0.

191. Studningur til skiparalæru. (37|XIII).

Tann 11. oktober varð við 16 atkv.—0 samtykt soljóðandi uppskot frá *Vinnunevndini* til gerðabókina:

Svarað verður, at tingið ikki kann játta umsøkjaranum studning til at lesa til skipara, tí væntandi vilja so nógvir søkja, at tingið ikki kann veita teim øllum studning.

(Umsókn frá Martin Hansen, Slættanes).

192. Kæra viðv. Skipafelagið Føroyar. (38|XIII).

Ymsamálanevndin framlegði soljóðandi Nevndarálit:

Kommunustýrið í Hvalbø sendi í fjør løgtinginum bræv, dagsett 27. novbr. 1936, framlagt 2. desbr. s. á. — Brævið kom so seint, at málið ikki kom til viðgerðar í fjør.

Kommunustýrið sigur, at teir skuldu senda ca. 30 tons av leiri við „Tjaldur" 23. novbr. 1936. Leirið lá í sekkjum, liðugt at verða avskipað 21. novbr. og vónaðu teir, at skipafelagið sendi far eftir hesum 30 tonsum; men 23. november fingu teir telegram um, at „Tjaldur" ikki kundi koma vegna óvanda veður. Teir siga, at veðrið tann dagin var av tí allarbesta, og bera teir tí kæru fyri tingið yvir henda atburð.

Málið hevur verið sent til skipafelagið, og stjórin hevur svarað soleiðis:

„Veðrið hevði verið ringt alla vikuna framman undan, og vit fingu so seint at vita av, at tað ikki bar okkum til at fara inn á Hvalbø eftir leiri.

Á niðurferð 23. november kundu vit ikki lata skipið fara inn, tí tá vóru nógv ferðafólk umborð, og tá er ógjørligt at gera eykaferðir eftir góðsl."

Av tí at útflutningur av leiri frá Hvalbø ikki er nú fyri tíðina, og av tí, av hendingin liggur eitt ár síðan, heldur nevndin, at tingið ikki kann gera meira við málið enn at senda kommunustýrinum upplýsingar um, hvat skipafelagið sigur frá.

Forslag.

Avskrift av nevndarálitinum verður sent kommunustýrinum.

Tann 29. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv.—0.

---

193. Endurgjald fyri tap viðv. kongsfestir. ($^{39}|_{XIII}$).[1]

Ymsamálanevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Johs. Joensen, Geil, Miðvági, og Sigmund Martin Frederiksen, Miðvági, hava sent bønarbræv til tingið um, at tingið veitir teimum av tingsins grunnum ella á annan hátt endurgjald fyri tað tap, teir hava havt av tí, at teir ikki fingu 2 kongsfestir í Kirkjubø, sum teir høvdu fingið festibræv viðvíkjandi 14. september 1927. Sorinskrivarin dømdi 6. mai 1930, at landbrúksministerlið skuldi betala kr. 677,16 til hvønn, men ríkisstýrið appeleraði dómin, og landsrætturin frikendi ministerlið, og teir fingu einki. Teir siga, at teir ongantíð fingu boð um úrslitlið av landsrættardóminum, og tí ikki høvdu høvi til at appelera til hægstarætt.

Viðvíkjandi hesum kann nevndin ikki úttala nakað nærri, men heldur, at menninir hava havt eitt tap, og at ikki heilt regluliga er farið fram; men tingið kann ikki játta teimum pening úr tingsins grunnum, men mælir til, at landbrúksráðið, um prestagóðsið verður burturfest ella burturforpaktað, tá umhugsar at lata hesar menn fáa nakra jørð til leigu ella festi, um tað annars er gjørligt og tilráðiligt.

Uppskot.

Avskrift av nevndarálitinum verður sent teimum umsøjandi.

Jóannes Patursson framlegði soljóðandi **Broytingaruppskot:**

Aftaná *Uppskot* verður sett:

1. Vága prestur verður biðin um, um tað ongum øðrum leigara tálmar, at bjóða umsøkjarunum nakað av prestajørðini í Miðvági til leigu.

---

[1] Sbr. lógtingstíðindi 1936, bls. 292.

2. Tinglð finnist harðliga at, at yvirvøldin, aftaná at hava vissað monnum jørð í festi, onga jørð hevur latið teir fingið, ei heldur hava viljað latið teir fingið annað endurgjald.

Tann 2. november fall broytingaruppskotið, pkt. 1 fekk 2 atkv.—0 og pkt. 2 fekk 4 atkv.—0. Nevndaruppskotið varð samtykt við 14 atkv.—0.

---

194. Hini av amtmanninum greiddu mál. ($^{41}|_{XIII}$).[1]

Amtmannsmálanevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit.**

Amtmannsmálanevndin hevur tann 10. í h. m. gjøgnumhugt Løgtingsins Anvisnings-Journal fyri tíðarskeiðið $^{1}/_{11}$. 1936 til $^{1}/_{11}$. 1937, og hevur nevndin ikki funnið nakað, vit meina at kunna átala.

Tann 19. november varð álitið góðkent við 21 atkv.- 0.

---

195. Útvarpstíðindi úr Føroyum. ($^{42}|_{XIII}$).

Telefonnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Tingmaður fyri Suðuroy, harra Danbjørg, heitir á tingið í brævið dagsett 20. sept. í ár um at gera útveg fyri, at tíðindi verða útvarpað frá Tórshavn ella aðrastaðni í Føroyum t. d. av Mykineshólmi ella av Borðini

---

1) Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 304.

minnst eina ferð um samdøgurið aftaná arbeiðstíð um kvøldið t. d. kl. 8½, beint áðrenn tey norsku tíðindini koma seinru ferð.

Málið hevur verið til ummælis hjá telefonstjóranum, og heldur hann fram viðvikjandi hesum: „Staturin hevur einarætt til útvarp, sum nú er statt. Skuldi útvarp komið í Føroyum, vil óivað harvið fylgja ársgjald av hvørjum móttakara eins og t. d. í Danmark; vit noyðast tá til at hava eina radiológ. Við útvarpsspurningunum fylgja soleiðis aðrir spurningar, sum ikki allir verða lættir at greiða. Løgtingið kann tó royna at kanna henda spurning gjøllari við at venda sær til Generaldirektoratet fyri Post- og Telegrafvæsenet.

Av tí at hetta mál kann ætlast at krevja nógv fyrireikingararbeiði, sum krevur langa tíð, og tað nú er so væl framliðið við tingsetuni, at málið ivaleyst ikki kann greiðast í ár, skal nevndin mæla til, at tað verður givið upp í hendurnar á milluntinganevndini, sum so til komandi tingsetu hevur at kanna líkindini fyri útvarpi úr Føroyum gjøllari og annars viðfara málið sum best til næstu tingsetu.

Uppskot.

Málið viðvikjandi útvarpi úr Føroyum verður givið milluntinganevndini til viðgerðar, og hevur hon til komandi tingsetu aftur at leggja málið fram fyri tingið.

Tann 29. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 22 atkv.—0.

---

196. Lýsingarblað fyri Føroyar. ($^{43}|_{XIII}$).[1]

Viggjarnevndin framlegði soljóðandi Udvalgsbetænkning:

Lagtingsmand Jóannes Patursson har andraget om at ansøge Regeringen om at give Lagtinget Bemyndigelse til at udgive et almindeligt Kundgørelsesblad paa Færøerne.

I Lagtingssamlingen 1932 blev Spørgsmaalet behandlet (se Lagtingstidende 1932, S. 244). Der forelaa dengang en Skrivelse fra Ministeriet, hvori udtaltes, at den for Færøerne gældende Lovgivning forudsætter, at der kun findes en til Optagelse af offentlige Bekendtgørelser autoriseret Tidende, og at Ministeriet af retstekniske Grunde maa fastholde, at en saadan Ordning opretholdes hvorfor man mente ikke at kunne fordele Optagelsen mellem flere Blade, saaledes som Tinget havde foreslaaet, mod at Betalingen fordeltes mellem Bladene. Ministeriet mente, at de omtalte Betænkeligheder ikke forelaa, og at der træffes en Ordning, hvorefter der oprettes en særlig Kundgørelsestidende for Færøerne, og

---

[1]) Sbr. lögtingstíðindi 1932: Eykatingsetan bls. 20, vanl. tingsetan bls. 244.

der kan være Mulighed for at gennemføre en saadan Ordning. Der blev dengang af underskrevne Mitens som omtalt fremsat et Forslag om en særlig Kundgørelsestidende; men Forslaget blev ikke vedtaget af Tinget.

Udvalgets Flertal (Dam, Davidsen, Jacobsen og Mitens) skal henvise til Justitsministeriets Skrivelse af 6. April 1932, hvorefter der er Mulighed for en Ordning med en særlig Kundgørelsestidende. Det er uheldigt og urigtigt, at et privat, politisk Blad har Privilegium til offentlige Kundgørelser, hvorved dette Blad sikres økonomiske Fordele. I Danmark inddrog man i sin Tid Privilegiet fra Berlingske Tidende og gik over til et offentligt Blad.

Flertallet skal derfor stille Forslag om, at der udgives et offentligt Kundgørelsesblad for Færøerne, der skal udkomme en Gang om Ugen og gratis tilstilles Embedskontorerne i Tórshavn, Sysselmændene, Sognefogden og samtlige Kommunalbestyrelser. Der er ingen Tvivl om, at der vil blive tilstrækkeligt Stof, og man vil kunne optage Kundgørelser af almindelig Vigtighed fra Lagtingets Side. Abonnementsprisen bør sættes lavt, og private skal have Tilladelse til at avertere mod sædvanlig Betaling. Trykning af Tidenden i 1000 Expl. og øvrige Udgifter vil antagelig blive ca. 3000 Kr., og Indtægterne maa beregnes at blive saa store, at der ikke bliver noget Underskud.

Mindretallet (Djurhuus og Joh. M. Fr. Poulsen) kan ikke tiltræde Flertallets Forslag om Udgivelse af en særlig Kundgørelsestidende for Færøerne. Der er næppe Grund til at foretage en saadan Foranstaltning, der antagelig vil blive noget bekostelig. Det Blad, „Dimmalætting", som siden sin Start har været autoriseret til Optagelse af offentlige Kundgørelser, har ikke misbrugt sin Stilling. At Bladet er politisk, forsaavidt det er Organ for den færøske Bevægelse, som ønsker den statsretlige Samhørighed med Danmark opretholdt, kan ikke bestrides, men denne Omstændighed kan ikke gøre Bladet uegnet til Optagelse af offentlige Kundgørelser. Bladet udkommer foreløbig to Gange om Ugen i 2500 Eksemplarer og er udvidet efterhaanden som Udviklingen har krævet det. Bladets Abonnenter er forholdsvis jævnt fordelt i samtlige færøske Bygder. — Skulde der udgives en offentlig færøsk Kundgørelsestidende, og skulde man sikre sig, at Kundgørelsestidenden optraadte lige saa loyalt som det nu autoriserede Blad, saa maa Tidenden udgives af et af Statens offentlige Kontorer i Thorshavn, formentlig Amtskontoret. Naar man ikke engang kan stole paa, at den af Færøernes Lagting udgivne „Lagtingets Historie" kan fremkomme uden partipolitisk Tendens, kan man heller ikke stole paa en af Lagtinget udgiven Kundgørelsestidende, særlig ikke, naar det vil blive nødvendigt at fylde Bladet med Stof, egnet til at skaffe Tidenden Holdere rundt omkring paa Øerne i tilstrækkeligt Omfang. Forholdene paa Færøerne er saaledes, at man ikke kan sammenligne dem med Forholdene nede i Kongeriget, saaledes som Flertallet gør. „Dimmalætting" har vel en Indtægt for de offentlige Kundgørelser, men Bladet har ogsaa Forpligtelser til at optage visse Kundgørelser uden Betaling.

Trykning af Kundgørelsestidende i 1000 Eksemplarer og Udsendelse en Gang ugentlig vil betyde et stort Tilbageskridt, som saglig set er ganske uforsvarligt. Et Blad, som kun indeholder offentlige Kundgørelser, vil almindelige Mennesker ikke abonnere paa, og samtlige offentlige Myndigheder skal efter Flertallets Forslag faa Bladet gratis.

Ved Udgivelse af en Kundgørelsestidende — en færøsk Statstidende — opnaas der pengelig set kun en Udgift, og vi maa derfor fraraade, at Flertallets Forslag gennemføres.

Forslag.

fra Flertallet:

1) Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at kgl. Bevilling af 10. Juli 1879, hvorved „Dimmalætting" er er autoriseret til Optagelse af retslige og offentlige Bekendtgørelser paa Færøerne, ophæves, og at der i Stedet for meddeles Autorisation til et af Lagtinget udgivet „Alment Lýsingartíðindi fyri Føroyar".

2) Naar den nævnte Autorisation maatte foreligge, udgives af Lagtinget en offentlig Kundgørelsestidende under Navnet „Alment Lýsingartíðindi fyri Føroyar". Taksten for Indrykkelse af retslige og andre offentlige Bekendtgørelser bliver den samme som fastsat i Bekendtgørelse Nr. 218 af 21. April 1921, forsaavidt de ikke kan fordres indrykket uden Betaling.

3) „Alment lýsingartíðindi fyri Føroyar" skal gratis tilsendes Amtmanden, Sorenskriveren (Dommeren), Landfogden (Politimesteren), Sysselmændene og Sognefogden i Vági samt hver Kommunalbestyrelse i et Antal af fra 1 til 5 Eksemplarer efter Størrelsen af Indbyggerantallet i Kommunen.

4) Abonnementsprisen paa omtalte Tidende skal være 2 Kr. aarlig plus Porto. Private skal kunne avertere i den af Lagtinget udgivne offentlige Tidende.

5) Det overdrages til Lagtingets Landsnevnd at foretage det nødvendige med Hensyn til Udgivelsen af det nævnte Blad.

Chr. Holm Jacobsen framlegði soljóðandi **Motiveret Ændringsforslag:**

Undertegnede Lagtingsmedlemmer kan slutte os til Flertallets Udtalelser i Udvalgsbetænkningen om at der bør udgives et almindeligt Kundgørelsesblad for Færøerne. Derimod kan vi ikke tiltræde den af Flertallet foreslaaede Ordning med et nyt Blad der udgives af Lagtinget og er Genstand for Abonnement, idet vi maa nære Betænkelighed ved at et saadant Blad kommer vidt nok omkring paa Øerne, hvilket er nødvendigt naar Bladet skal give Befolkningen Oplysninger om offentlige Forhold. Vi mener ligeledes at den nuværende Ordning med at et politisk Blad har en Forret er uholdbar, idet offentlige Kundgørelser bør komme videst muligt omkring paa Øerne, og ikke bør være afhængigt af at vedkommende Borger nu holder det politiske Blad. Ved den af Udvalget foreslaaede Ordning maa vi yderligere paapege den Vanskelighed der kan opstaa ved at et saadant Blad har Ret til at optage Bekendtgørelser fra Private, idet Kundgørelsestidenden derved skaber en Konkurrence til de private, politiske Blade der kan være meget følsom.

Vi mener at Sagen bør ordnes saaledes, at der bliver udgivet en Kundgørelsestidende for Færøerne, der ikke maa optage Bekendtgørelser fra Private, og som kolporteres ved at Bladet leveres som gratis Tillæg til de private Blade der maa ønske at deltage i en saadan Ordning. Saafremt man regner med at det her kommer til at dreje sig om de fire Blade i Tórshavn, „Dimmalætting", „Tingakrossur", „Føroya Social Demokrat" og „Dagblaðið" vil det sige at Bladet skal trykkes i et Antal af ca. 4000, men vi maa mene at Udgifterne ved denne Trykning, ved Godtgørelse af den Vægtporto som Bladene kommer til at betale mere og ved Administrationen af Bladet, som vi mener kan foregaa fra Landsnevndin, vil blive fuldtud dækket af Betalingen for de offentlige Bekendtgørelser.

Angaaende Risiko for Udsendelsen, og Andel i eventuelt Overskud eller Underskud, da maa vi mene at det var naturligst at dette blev ordnet saaledes at dette fordeltes mellem Lagtinget og Bladene. Trykningen burde ogsaa ordnes hos de forskellige Trykkerier saaledes at det gik paa Omgang eventuelt hvert Halvaar.

I Henhold hertil tillader vi os at stille følgende *Forslag:*

A. Overensstemmende med Flertallets Forslag Punkt 1.

B. Naar den nævnte Autorisation maatte foreligge, dannes der et Interessentskab med Lagtinget som Interessent for $^{6}/_{10}$ og de private Blade i Tórshavn som ønsker at være med med hver $^{1}/_{10}$. Dette Interessentudgiver derefter Bladet der skal udkomme to Gange om Ugen under Navnet „Almennt lýsingartíðindi fyri Føroyar". Bekendtgørelser der ikke kan fordres indrykket uden Betaling, skal betales efter den i Bekendtgørelse Nr. 218 af 21. April 1921 fastsatte Takst.

C. Trykning skal ordnes paa Omgang mellem de Blade der deltager i Ordningen, og Administrationen skal henlægges under Landsnevndin. Denne sørger for at Bladet gratis tilsendes offentlige Institutioner der maatte fremsætte Ønske herom.

D. Det overdrages til Lagtingets Landsnevnd at tilkalde en Repræsentant for hvert af de interesserede Blade og sammen med disse at arrangere det nødvendige med Hensyn til Udgivelsen af det nævnte Blad.

Tann 7. desember varð uppskot meirilutans pkt. 1) og pkt. A. í broytingaruppskotinum samtykt við 15 atkv.—0. Pkt. B. í broytingaruppskotinum varð samtykt við 13 atkv. 0; uppskot meirilutans pkt. 2) var hereftir burturdottið. Pkt. C. og D. í broytingaruppskotinum vórðu samtykt við 13 atkv.—0; uppskot meirilutans pkt. 3), 4) og 5) vórðu hereftir burturdottin.

---

197. Uppskriving av orðaskifti á tingi. ($^{44}|_{XIII}$).[1]

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi Nevndarálit:

Nevndin hevur ikki kunnað sett fram uppskot um uppskriving av orðaskiftinum í ár og heldur tað vera neyðugt at goyma málið til næsta ár, fyri at vinnunevndin kann savna upplýsingar um, hvussu fyrr hevur verið í løgtinginum, tá ið orðaskifti hevur verið uppskrivað, hvussu tað hevur verið skipað, og hvat kostnaðurin hevur verið. Ynskjandi er eisini at fáa upplýsing aðrastaðni frá, og umhugsa má vera, um tað er neyðugt at uppskriva orðaskifti í øllum málum.

[1]) Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 7.

Uppskot.

Málið verður sent vinnunevndini til at fyrireika til næsta ár.

Tann 29. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv.—0.

---

198. Løningsviðurskifti fyri jarðamødur.

(45/XIII).

Kommunala nevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Færø Amts Jordemødres Kredsforening har ved Skrivelse af 10. Novemher 1936 ansøgt Tinget om at udvirke, at Jordemødrenes Lønningsvilkaar bliver forbedret, saaledes at den faste Løn maa blive forhøjet med 400 Kr. aarlig, og at Pensions Maksimumsgrænsen maa blive fastsat til 900 Kr. aarlig og Minimumsgrænsen til 550 Kr. aarlig.

Ved Skrivelse af i Aar har Jordemoderforeningen fornyet sin Ansøgning samt desuden andraget om, at den for Færøerne gældende Sygekasselov ændres saaledes, at Sygekasserne bliver pligtige til at betale for Fødselshjælp.

Da en Imødekommelse af de fremsatte Andragender sandsynligvis vil medføre en Ydelse fra saavel Kommunernes som Sygekassernes Side, skal Udvalget tillade sig at foreslaa, at der førend Tinget tager endelig Stilling til Sagen, indhentes Erklæringer fra samtlige Forstanderskaber samt Centralforeningen af Sygekasser paa Færøerne, saaledes at Sagen kan forelægges Tinget til næste ordinære Samling.

Forslag.

Der tilstilles samtlige Kommuneforstanderskaber paa Færøerne samt Thorshavn Byraad og Centralforeningen af Sygekasser paa Færøerne en Afskrift af nærværende Betænkning samt Genpart af de fremkomne Andragender med Anmodning om til næste ordinære Lagtingssamling at fremkomme med en Udtalelse til Brug for Tinget.

Tann 11. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv.—0.

---

199. Ting í Norðuroyum. ($^{46}|_{XIII}$).[1]

Ymsanálanevndin framlegði soljóðandi Udvalgsbetænkning:

Forstanderskaberne i Norderøernes Syssel indsendte i Fjor et Andragende om, at der maa blive oprettet et Bitingssted i Klakksvík, saaledes at der afholdes Ting mindst een Gang hveranden Maaned. Det anføres, at det er forbundet med store Udgifter for Beboerne at skulle give Møde for Retten i Tórshavn, til Rejseudgifter og Ophold i Tórshavn samt Udgifter til Sagfører, hvis man ikke kan rejse til Tórshavn. For Vidner vil den nuværende Ordning medføre store Udgifter og Tidstab.

Sagen blev i Fjor udsat for at fremskaffe forskellige Oplysninger.

Sysselmanden for Norderøerne udtaler, at han ikke skønner, at der kan tillægges Oprettelsen af et Bitingssted paa Norderøerne nogen væsentlig Betydning.

Forstanderskabet har oplyst, at man kunde tænke sig Kommunekontoret overladt til Retslokale, ligesom det anføres, at Forsamlingshuset i Klakksvík muligvis kunde benyttes i dette Øjemed.

Sorenskriveren oplyser, at i 1932 blev der indleveret 49 Stævninger mod Personer boende i Norderøernes Syssel, i 1933 40 Stævninger, i 1934 26 Stævninger, i 1935 56 Stævninger og i 1936 30 Stævninger. Heraf bortfaldt ca. $^{1}/_{3}$, og denne Trediedel af Sagerne behandledes slet ikke i Retten. I en Del af Sagerne blev der straks afsagt Udeblivelsesdom, medens der kun i forholdsvis faa Sager afsagdes Dom i andet eller senere Retsmøde. Sorenskriveren anfører, at de af ham fremskaffede Oplysninger synes at vise, at der ikke er tilstrækkelig Anledning til at oprette et Tingsted i Klakksvík, og i de faa Sager, hvor der et virkelig Procedure, vil det i Reglen være nødvendigt for begge Partier at have en Sagfører, og Udgifterne til Sagførernes Rejse til Klakksvík vil opveje den Besparelse, der vilde opnaas, ved at Parter og eventuelle Vidne blev fritagne for at rejse fra Norderøerne til Tórshavn. Til et tidssvarende Tingsted hører en Retssal med et Værelse til Dommeren, et Sagførerværelse og et Værelse til Vidner og Parter, alt med fornødent Inventar. Ligeledes anføres det, at saafremt der oprettes et Bitingssted i Klakksvík, vil der formentlig ogsaa fremkomme Begæring fra andre Sysler om Bitingsteder.

Udvalget skal bemærke, at Spørgsmaalet om Bitingsteder tidligere har været fremme i Lagtinget (jfr. Lagtingstidende 1929, S 144). Udvalget er indforstaaet med, at det ofte er noget bekosteligt for Parter og Vidner skulle møde i Tórshavn; men for at hjælpe paa dette blev der ved den nye Retsplejelov indført Regler om, at der skal ydes Vidner Rejseudgodtgørelser og Dagpenge. Dernæst kan Retten sættes udenfor de ordinære Tingsteder, hvor Dommeren skønner det nødvendigt, netop af Hensyn til Vidneforklaring og Partsforklaringer, og denne Fremgangsmaade anvendes i visse Tilfælde. Det vil desuden koste det Offentlige en Del Penge til Rejseudgifter og Diæter, saafremt Dommeren skal holde faste Ting udenfor Tórshavn og Tveraa. Af de foreliggende Oplysninger skønnes det ogsaa, at der ikke er saa mange Sager og Indstævninger for Norderøernes Syssel, at det kan begrunde Oprettelsen af et Bitingsted i Klakksvík.

---

[1]) Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 348.

Der svares, at Tinget for Tiden ikke mener det gørligt at fremsætte Forslag om Oprettelse af nye, faste Tingsteder.

Tann 11. november framsetti *A. Samuelsen* **Uppskot til gerðabókina,** um at geyma málið til næsta ár.

Uppskotið varð samtykt við 17 atkv.—0.

---

200. Decisión av roknskapum. ($^{47}|_{XIII}$).[1]

Tann 6. desember varð við 14 atkv.—0 samtykt **Forslag til Decision** fyri fylgjandi roknskapir:

Færø Amts Bibliotek fyri árið frá $^{1}/_{4}$. 1936 til $^{31}/_{3}$. 1937.
Arkivafdelingen fyri s. á.
S/S „Snurrl" fyri s. á.
Færøernes Kirkefond fyri árið 1936.
Fonden for Forulykkedes Efterladte fyri s. á.
Dykkerdragten fyri s. á.
Grindegarnet i Vestmanhavn fyri s. á.
Færøernes Mellem- og Realskoles Pensionsfond fyri s. á.
Pastor Engelsteds Deltagelses- og Erkendtligheds Legat fyri s. á.
Fonden til Anskaffelse af nyttige Skolebøger fyri s. á.
Forsikringsforeningen af Skolebygninger paa Færøerne fyri s. á.
Færø Amts Repartitionsfond fyri s. á.
Færø Amts økonomiske Fond fyri s. á.
Fonden til Jordehvalens Afløsning fyri s. á.
Færø Amts Fattigkasse fyri s. á.
Folkeskolelærernes Pensionsfond fyri s. á.
Færøernes Amtskommunes Tuberkulosesygehus fyri s. á.
Færøernes Amtskommunes Telefonvæsen fyri s. á.
Færø Amts Skolefond fyri s. á.
Skopen Havn fyri s. á.
Midvaag Havn fyri s. á.
Trangisvaag Havn fyri s. á.
Vaag Havnevæsen fyri s. á.
Frodebø Sogns Elektricitetsværk fyri s. á.
Vaag kommunale Elektricitetsværk fyri s. á.

---

[1]) Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 305.

Tann 11. desember varð við 22 atkv.—0 samtykt **Forslag til Decision** fyri

Kommunuroknskapini fyri 1935 og
Kommunuroknskapini fyri 1936,

undantikið roknskapini fyri Kvalbø og Oyndarfirði.

Sama dag varð samtykt soljóðandi **Uppskot** frá *K. Djurhuus og G. Winther:*

Da Antegnelserne til følgende Kommuneregnskaber for 1936, nemlig:

1) Audefjord Sogns Kommune
2) Kvalbø Sogns Kommune

ikke ere besvarede af vedkommende Forstanderskaber, stilles følgende

Forslag.

Amtmanden anmodes om paa Tingets Vegne at foretage den endelige Decision af forannævnte Regnskaber.

---

201. Bønarbræv frá Andrea Løwe. ($^{48}|_{XIII}$).[1]

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Andrea Løwe søkir aftur um studning frá tinginum.
Nevndin má halda, at tað av økonomiskum og principiellum orsøkum ikki er gjørligt at veita henni studning.

Uppskot.

Tingið kann ikki veita hinum umsøkjandi studning ella endurgjald.

Tann 8. november var uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkv.—0.

---

[1]) Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 64.

202. Lyktin norður »við Streym«. ($^{49}|_{XIII}$).

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi Nevndarálit:

Løgtingsins verkfrøðingur hevur givið frágreiðing og sigur, at tað er neyðugt at fáa ein wire og eitt spæl við kontravekt og at byggja eitt minni skúr. Um so verður sett eitt Aga-fýr, vil tað bert vera neyðugt av og á at pussa glasið á lampuni og 2--3 árliga at skifta gasfløsku. Eitt tílíkt anlegg vil kosta um ca. 1000 kr., og driftsútreiðslurnar vilja vera smáar.

Harnæst peikar hann á, at eitt samarbeiði við fýrvesinið kanska kann fáast, og at tað er neyðugt at siga fýrvesinum og „Søkortarkivet" frá.

Nevndin skal seta uppskot um, at tað verður givið vinnunevndini heimild til at tinga við fýrvesinið og um neyðugt at nýta 1000 kr. úr økonomisk fond, um so ikki er, at fýrvesinið sjálvt ella fyri ein part vil seta fýrið.

Uppskot.

Vinnunevndin fær heimild til at tinga við fýrvesinið og um neyðugt at nýta upp til 1000 kr. úr økonomisk fond til at fáa betri fýr uppsett norðuri við Streym.

Tann 19. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 19 atkv.—0.

203. Løn til skrivstovufólki. ($^{50}|_{XIII}$).[1]

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi Nevndarálit:

Tingið samtykti í 1936, at bókhaldarin og skrivarin á løgtingskontórinum skuldu hava somu løn sum sýslumenninir, tó ikki pensión. Vinnunevndin ásetti, at teir verða løntir frá 1. oktbr. 1936 við einari grundløn av 3000 kr. um árið, vaksandi við 300 kr. 8. hvørt ár til 3900 kr. og harumframt eitt reguleringstillegg av 200 kr. árliga. Teir hildu, at lønin átti at roknast beint eftir tænastamannslógini, og samdist nevndin um, at málið verður lagt fyri løgtingið til avgerð.

Figgjarnevndin skal mæla til, at lønin verður ásett til 3420 kr. árliga, roknað frá 1. oktbr. 1936, vaksandi við 300 kr. 8. hvørt ár til 4320 kr. uttan onnur tillegg.

[1]) Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 364.

Uppskot.

Lønin hjá bókhaldaranum og skrivaranum hjá løgtinginum verður frá 1. oktbr. 1936 ásett til 3420 kr., vaksandi við 300 kr. á hvørt ár til 4820 kr.

Tann 11. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 17 atkv.—0.

---

204. Statistikkur. ($^{51}|_{XIII}$).

Ymsumálanevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Den 20. Juni 1936 tilskrev Statsministeriet Amtet vedrørende Udgifter til Trykning af Skemaer m. v. til Brug ved Optagelse af Statistik og udtalte, at det har været forudsat, at de med Lovens Gennemførelse forbundne Omkostninger fordeles mellem Statskassen og Færøernes Amtsfond efter nærmere Forhandling mellem Ministeriet og Lagtinget, hvorhos Ministeriet anmodede Amtet om at optage Forhandling med Tinget om denne Fordeling.

Nærværende Udvalg har overvejet Spørgsmaalet om Ordningen af hele Sagen vedrørende Statistik og haft Samraad med Amtmanden og Landfogden.

Vedrørende Landbrugsstatistikken skal man henstille til Amtet, at der kun optages Statistik een Gang aarlig og samtidig vedrørende de til Kartoffeldyrkning anvendte Arealer og Avlens Størrelse.

Særlig drøftede man Spørgsmaalet om Handelsstatistik, hvor Ordningen ikke synes at være tilfredsstillende. Man enedes om at anmode Amtmanden om at forsøge at opnaa en frivillig Overenskomst med Dampskibsselskaberne om ikke at udlevere Varer til Private, uden at der foreligger Attest fra Politiet om, at Anmeldelse vedrørende Statistik er afgivet.

Vedrørende Udgifterne oplyser Amtmanden, at Udgifterne til det Arbejde, der udføres af Statistisk Departement, var der ikke Tale om, at Lagtinget skulde bære nogen Andel af. De Beløb, som var Tale om, var navnlig vedrørende Trykning af Skemaer, Blanketter o. l. og blev rent kalkulatorisk ansat til 500—1000 Kr. aarlig. Det fremgaar af Sagen, at man fra Lagtingets Side har forudsat at skulle betale en Andel af disse Udgifter, og Udvalget skal foreslaa, at Lagtinget betaler Halvdelen af saadanne Udgifter.

Man skal foreslaa at anmode Statistisk Departement om at tilstille Lagtingskontoret de statistiske Efterretninger, der trykkes, som maatte indeholde Oplysninger vedrørende Færøerne.

Forslag.

Sagen tilbagesendes Amtet under Henvisning til foranstaaende.

Tann 1. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 19 atkv.—0.

---

205. Nýtt løgtingshús. ($^{52}|_{XIII}$).

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Figgjarnevndin hevur frá ymiskum monnum fingið uppskot til nýtt løgtingshús.

Av tí at eitt tílíkt vil kosta meira enn 100.000 kr., má nevndin mæla til, at spurningurin verður beindur í ta millumtinganevnd, sum fær til viðgerðar málið um nýggjan finansplan.

Uppskot.

Málið verður beint í ta millumtinganevndina, sum fær til viðgerðar spurningin um nýggjan finansplan.

Tann 2. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 20 atkv.—0.

---

206. Ferð læraraskúlanæmingars til Danmarkar. (53|XIII).

Sí skjal nr. 12 D. 14.

207. Keyp av roknimaskinu. (54|XIII).

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

N. A. Eldesgaard, Tórshavn hevur fyrispurt, um løgtingsskrivstovan hevur brúk fyri einari roknimaskinu.

Tað kundi verið hent at havt eina tílíka, men nevndin heldur tað tó ikki vera neyðugt ið hvussu er beint nú at keypa eina tílíka, eisini tí, at ein títík maskina kostar væl av peningi.

Uppskot.

Tingið heldur tað ikki vera ueyðugt fyri fyrst at keypa eina roknimaskinu.

Trond Hansen o. fl. framlegði soljóðandi **Broytingaruppskot:**

Tingið gevur vinnunevndini loyvi til at keypa roknimaskinu og aðrar neyðturviligar kantórrekvisittir til Løgtingskantórið, tó ikki yvir 800 kr.

Tann 15. november fall broytingaruppskotið, bert 5 atkv.—0. Nevndaruppskotið fall eisini, bert 10 atkv. —0.

208. Nytslurætturin til undirgrund Føroya.

Undirgrundsnevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:** Sí skjal nr. 15.

A. Samuelsen og Joen Rasmussen framlegði soljóðandi **Motiveret Ændringsforslag:**

Det er Lagtinget bekendt, at Færinger for Tiden er meget interesserede i Spørgsmaalet om, hvem der er Ejer af Færøernes Undergrund; og den Omstændighed, at man føler sig forvisset om, at der findes betydelige Rigdomme i Undergrunden, som venter paa at blive udnyttede, giver Interessen ny Næring for hver Dag, der gaar. Færinger i vide Kredse mener, at de Rigdomme, der findes i Undergrunden — i den færøske Jord i det hele — tilhører Ejerne af Overfladen, medens det Offentlige gaar ud fra, at det er Staten som baade før og efter Mineloven af 1932 er Ejer af Undergrunden og de Rigdomme, som findes i denne. Anskuelse staar saaledes imod Anskuelse, og dette Tvistspørgsmaal kan kun afgøres tilfredsstillende af Domstolene, idet en Afgørelse af Lovgivningsmagten, som fastsætter Statens Ejendomsret, af mange færøske Ejere vil blive betragtet som et Overgreb, der er velegnet til at sætte ondt Blod. Det vil derfor være af største Interesse at faa dette Spørgsmaal afgjort ved Domstolene, og Lagtinget bør tilsige de færøske Odelsejere, der vil søge Spørgsmaalet afgjort paa den Maade, fri Proces i alle Instanser.

Som nyt Punkt 3 foreslaas:

Lagtinget er interesseret i, at den Opfattelse, som gøres gældende af Jordejere paa Færøerne, at Overfladens Ejere ogsaa er Ejere af Undergrunden og de Raastoffer, som findes i denne, prøves ved Domstolene. Hvis færøske Jordejere maatte ønske at faa Spørgsmaalet afgjort som omméldt, tilsiger Lagtinget dem fri Proces i Sagen i alle Instanser.

Paturssons Forslag ændres til Pkt. 4.

Chr. Holm Jacobsen og S. Ellefsen framlegði soljóðandi **Ændringsforslag:**

Undertegnede Lagtingsmedlemmer for Vinnuflokkurin (Erhvervspartiet) der ikke har haft Lejlighed til at medvirke ved denne Sags Behandling i Udvalget, skal herved tillade os at fremkomme med vort Syn paa denne Sag.

Mineloven af 1932 anser vi for ganske uanvendelig for Færøerne idet vi skal anføre, at Loven ikke har været forelagt Færingerne inden den blev sat i Gyldighed, at der ikke i Loven er taget Hensyn til de specielle færøske Ejendomsforhold og at Forholdene paa Færøerne stiller sig ganske anderledes med Hensyn til Ejendomsret til Stoffer i Undergrunden, idet Stofferne som oftest kommer helt op til Overfladen, og idet Overfladen ikke ejes af en enkelt Mand (eller kun ganske undtagelsesvis) men af et Ejerfællig der oftest falder sammen med et helt Bygdelag. Vi maa derfor indstille, at der overhovedet ikke for Færøernes Vedkommende bygges paa den danske Mine-

lov, men at Reglerne for Minedrift for Færøerne fastsættes i en fuldstændig ny Lov.

Naar en saadan Lov skal udarbejdes, er det nødvendigt at de Synspunkter der skal lægges til Grund for Udarbejdelsen bliver fastlagt. I denne Forbindelse kan vi være enige med de Udtalelser der er fremsat i Udvalgsbetænkningen af Mindretallet (J. Patursson), naar denne paaviser at Grundlaget maa være dels Ejerfælliget gennem Grandestævne dels Befolkningen gennem Forstanderskabet. Loven bør bygges op paa det Grundlag, at disse Organer har Ejendomsretten og Raadighedsretten fuldstændig og Ret til at sørge for den nødvendige Udnyttelse, naar der kan opnaas Enighed herom. At der i Loven ligeledes maa indføres et vist Tilsyn fra det offentlige vil vi villig indrømme, og mener vi at dette Tilsyns Resultater skal være afgørende for hvorvidt der skal betales Afgift eller ikke, Idet Princippet bør være det, at der skal erlægges en Afgift til det offentlige, naar Udvindelses Omkostningerne i betydelig Grad ligger under det som opnaas for det færdige Exportprodukt. Af nationaløkonomiske Hensyn er det nødvendigt, at det offentlige har Lejlighed til at paase, at Værdier ikke ligger ubenyttede hen, og maa Loven derfor indeholde Bestemmelser om, at der kan gribes ind, naar de to Organer Grandestævne og Forstanderskab ikke sørger for at den nødvendige Drift sættes i Gang. Hvorledes det offentliges Indgriben derefter skal ske maa ligeledes fastsættes, og der maa vi foreslaa, at det er Færøernes Lagting der skal foranstalte Tilsyn, modtage Afgiften og være berettiget til at forlange Drift sat i Gang.

I Henhold til foranstaaende skal vi fremsætte følgende

Forslag.

A. Til Mineloven af 1932 tilføjes som sidste Paragraf:

„Denne Lov gælder ikke for Færøerne".

B. Det overdrages til Landsnevndin at foranledige udarbejdet Forslag til Minelov for Færøerne og foranledige at Loven forelægges Lagtinget snarest muligt, eventuelt ved en ekstraordinær Samling. Som Grundprincipper for Loven vedtages, at Ejendomsretten og Brugsretten skal ligge hos den færøske Befolkning og udøves gennem Beslutninger paa Grandestævne og i Forstanderskabet, at Tilsyn og den dermed eventuelt foraarsagede Afgift skal udøves af og tilfalde Færøernes Lagting og at der skal gives Færøernes Lagting Ret til at gribe ind, naar Grandestævne og Forstanderskab ikke foretager det nødvendige for at sætte en Drift i Gang, saaledes at der ikke tabes nationaløkonomiske Værdier for vort Land.

A. Samuelsen og Joen Rasmussen framlegði soljóðandi **Underændringsforslag** til greint broytingaruppskot:

ad Forslagets 1ste Stykke:

Efter Ordet „Instanser" føjes: dog saaledes, at dette Tilsagn gælder indtil 1ste Januar 1940.

Tann 10. desember fór atkvøðisgreiðslan fram:

Uppskot minnilutans (Patursson) pkt. 3) a) varð sett undir atkvøðisgreiðslu við *navnakall* og fall, bert 7 (Winther, Patursson, Zachariasen, Nolsøe, Simonsen, Holm Jacobsen og Ellefsen) atkvøddi fyri, 0 ímóti.

Uppskot minnilutans (Patursson) pkt. 3) b) — principalt — fall, bert 1 atkv.—0. Pkt. 3) b) — subsidiært — varð tikið aftur av Patursson.

Uppskot minnilutans pkt. 1) (M. A. Jacobsen og Mitens) fall, bert 7 atkv.—0.

Uppskot meirilutans pkt. 2) (Dam, Davidson, Rasmussen og A. Samuelsen) varð samtykt við 19 atkv.—0.

Broytingaruppskotið frá Holm Jacobsen og Ellefsen varð hareftir burturdottið.

Undirbroytingaruppskotið frá A. Samuelsen og Joen Rasmussen varð hildið samtykt uttan atkvøðisgreiðslu.

Greint broytingaruppskot frá A. Samuelsen og Joen Rasmussen soleiðis broytt varð samtykt við 20 atkv.—0.

---

209. Loyvi til nýtslu av minerali.

(56/XIII).

Undirgrundsnevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:** Sí skjal nr. 24.

Tann 10. desember varð uppskot minnilutans pkt. 1) sett undir atkvøðisgreiðslu við *navnakall* og fall, bert 5 (Patursson, Zachariasen, Simonsen, Holm Jacobsen og Ellefsen) atkvøddi fyri, 0 ímóti. Uppskot minnilutans pkt. 2) fekk eisini bert 5 atkv.—0. Uppskot meirilutans varð samtykt við 15 atkv.—0.

---

210. Rottuplágan. (57|XIII).

Búnaðarnevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Gjáar búnaðarfelag har henvendt sig til Tinget med Anmodning om, at der foranlediges iværksat et systematisk Arbejde til Udryddelse af Rotter paa Færøerne.

Fra A/S DAXIN, Svendborg, foreligger Tilbud om Leverance af de til Udryddelse nødvendige Giftstoffer, og anslaas Udgifterne dertil for det første Aar til 2000—3000 Kr., foruden eventuelt Rejse og Løn til en Instruktør. Det oplyses i Tilbudet, at en i Svendborg bosat Færing, fhv. Skibsfører Daniel Müller, er knyttet til Selskabet, og tilbyder Selskabet, saafremt det fremsatte Tilbud om Leverance maatte have Interesse, uden Forbindende at lade Hr. Müller rejse herop for at instruere det nødvendige Antal Folk, der saa fremtidig kunde udføre det i Forbindelse med Udryddelsen forbundne Arbejde. Et saadant Instruktionskursus tænkes at strække sig over ca. 14 Dage, og vil Udgifterne hertil andrage: Rejseudgifter, Ugeløn ca. 60 Kr. Uge samt Forplejning; men føjes der til i Tilbudet, at nævnte Hr. Müller vil, saafremt Leverancen af Giftstofier overdrages Selskabet, kunne forblive paa Færøerne og sætte Arbejdet i Gang straks, hvorved Rejseudgifterne fra København til Færøerne spares for Tinget.

Udvalget er klar over, at Rotterne aarlig ødelægger store Værdier, saavel i Husejendomme som i Marker og Fuglefjelde, og vil det være rimeligt, om der fra offentlig Side etableres en rationel Udryddelse af Rotterne. Ifald der skal opnaas noget varigt Resultat, maa Udryddelsen udstrækkes til samtlige Øer, og er det nødvendigt, at der fra de respektive Kommuners Side bliver udført et Arbejde i saa Henseende, og finder Udvalget det rimeligt, om hver Kommune betaler de Udgifter, der medgaar til Anskaffelse af de Giftstoffer, der skal anvendes indenfor den paagældende Kommunes Omraade, medens Tinget betaler Udgifterne til Rejse og Lønning m. v. af en Instruktør, og mener Udvalget, at et Beløb paa indtil 500 Kr. vil være passende til dette Formaal.

Da det ikke kan paaregnes at kunne træffes Aftale med samtlige Kommuner paa Færøerne i indeværende Lagtingssamling, skal Udvalget foreslaa, at Sagen overgives til Vinnunevndin med Henstilling om at foranledige Udryddelsen af Rotter sat i System snarest muligt, dog at der straks tilskrives samtlige Kommuner med Anmodning om snarest at tage Stilling til Spørgsmaalet om, hvorvidt de vil deltage forholdsmæssigt i Udgifterne til Anskaffelse af Giftstoffer samt Udlægningen af disse.

Forslag.

1) Til Fremme af nærværende Sag bevilges der af Amtsfonden Lagtingets Vinnunevnd et Beløb paa 500 Kr. til Anvendelse som i Motiverne anført.
2) Det overlades til Vinnunevndin at foranledige Udryddelse af Rotter paa Færøerne sat i System snarest.

3) Der tilstilles samtlige Kommuner Afskrift af nærværende Betænkning med Anmodning snarest at tage Stilling til Spørgsmaalet om Deltagelse i Udgifterne.

Tann 16. november var uppskot nevndarinnar samtykt við 19 atkv. — 0.

---

211. Endurgjald fyri tap vegna brimskaða. (58|XIII).

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi Nevndarálit:

Jacob A. Joensen, Skopun, skrivar, at hann 30. november 1936, tá ið stórur brimskaði var í Skopun, hevur mist eitt hús á kajuni, virði 600 kr., og togverk fyri 200 kr., ialt 800 kr., og søkir um endurgjald.

Tingið játtaði 2000 kr. til hjálp vegna brimskaðan í Skopun, av tí, at skaðin var so óføra stórur. Tær 2000 kr. eru býttar sundur, og tað er nú ov seint, at Jacob A. Joensen kemur við sínum bræví. Um hann var komin í góðari tíð, og hevði vent sær til vinnunevndina, hevði hann kanska kunnað fingið nakað endurgjald; men nú heldur nevndin, at tað fer ikki at bera til aftur at veita studning til henda brimskaða.

Uppskot.

Tingið kann ikki veita hinum umsøkjandi studning.

Tann 9. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv. — 0.

---

212. Hjálp til vanføran drong. ($^{59}|_{XIII}$).

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Caroline Skaalum, Vági, søkir um studning til sonin, ið er lamin og er noyddur til at fara til Danmarkar á Vanføraheimið eina ferð um árið.

Nevndin skal vísa á, at kommunan er skyldug til at lata útreiðslur til vanfør, samanber lóg nr. 97 av 10. apríl 1895 § 72, uttan at tað er fátækrahjálp, og má nevndin tí bíða hin umsøkjandi um at venda sær til kommunustýrið.

Uppskot.

Avskrift av álitinum verður sent hinum umsøkjandi.

M. A. Jacobsen o. fl. framlegði soljóðandi **Broytingaruppskot:**

Í staðin fyri uppskotið frá nevndini verður sett:
Málið verður latið vinnunevndini til framførslu.

Tann 2. desember varð broytingaruppskotið samtykt við 21 atkv.—0. Nevndaruppskotlð var hareftir burturdottið.

213. Kornmylna í Føroyum. ($^{61}|_{XIII}$).

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Føroya javnaðarflokkur (Færøernes Socialdemokrati) andrager Lagtinget om at anskaffe en Kornmølle til Formaling af Korn, som man anser for paakrævet at have paa Lager til Disposition i Tilfælde af, at der skulde blive Mangel paa Tilførsel af Levnedsmidler i Krigstider. Andragendet motiveres ogsaa med Betydningen af, at man ved paa Færøerne at foretage Formalingen af Kornsorterne kan erholde uforfalsket Mel, samt med, at man ved Indkøb direkte paa Produktionsmarkedet i større Partier og ved selv at formale Kornet tjener eller sparer en ikke ubetydelig Sum for Landet.

Udvalget maa formene, at det er af den allerstørste Betydning, at man i disse urolige Tider har et Lager af Korn liggende i Landet, og at det maa være Statens Opgave at træde hjælpende til her.

Ligeledes er Udvalget af den Formening, at det vilde være af stor Betydning, om vi selv kunde formale de diverse Kornsorter for at kunne erholde uforfalsket og bedre Mel, end man nu sædvanligvis erholder. Det i Andragendet anførte Besparelsesmoment mener Udvalget ogsaa bør fremhæves under Overvejelsen af nærværende Sag.

Udvalget erkender saaledes Rigtigheden og Betydningen af det i Andragendet anførte, men medens et Mindretal (Miltens, Jacobsen og Poulsen) ønsker at henvise Sagen til Landsnevndin til Undersøgelse og Overvejelse og eventuel Forhandling med de respektive Myndigheder, som Landsnevndin maatte anse en Forhandling med for paakrævet, ønsker et Flertal (Davidsen, Dam, Djurhuus og Hans Nolsø) allerede paa nuværende Tidspunkt at komme frem med Forslag til en positiv Løsning af Spørgsmaalet, idet samme Mindretal yderligere ønsker at anføre:

Faren for Udbrud af Krig, der i Lighed med, hvad der var Tilfældet under sidste Verdenskrig, kan lægge Tilførslen af Fødevarer til Færøerne Hindringer i Vejen, er overhængende.

Man kan saaledes risikere allerede i den allernærmeste Fremtid at blive udsat for de med en manglende Varetilførsel forbundne katastrofale Konsekvenser Denne Fare anser man for værende af en saa alvorlig Karakter, at man uden Udsættelse bør gaa i Gang med Realiseringen af den i Andragendet anførte Idé eller Plan.

Bygningen af omtalte Mølle alene løser ikke Spørgsmaalet. Mindreantallet anser en Omordning af Importen af Mel- og Kornsorter for paakrævet. Denne Omordning maa ske i Retning af at samle Importen under én Faktor, for derved at kunne forhindre Indførsel af en sundhedsmæssig set uforsvarlig Mel- og Kornvare og for at kunne undgaa den eventuelle Risiko, at Lageret af Mel og Korn ikke aftages af Detailhandelen. Mindretallet foreslaar derfor, at Lagtinget faar Bemyndigelse til at overtage al Import af alle Mel- og Kornvarer. Lagtinget kan saa eventuelt give en eller nogle faa Personer Koncession paa denne Import.

Hvorvidt det er mest hensigtsmæssigt at holde sig til Opførelse af en Kornmølle for alle Færøerne med en til denne hørende Kornsilo, eller man bør lade opsætte f. Eks. 3 Møller, 1 paa Suderø og 2 for de andre Øer med tilhørende mindre Siloer eller Lagerbygninger, er man paa nuværende Tidspunkt ikke i Stand til at have en bestemt Mening om. En nærmere Undersøgelse af de respektive Møllers og Siloers eller Lagerbygningers Anlægssum er paakrævet, forinden man træffer Afgørelse her.

Til Gennemførelse af denne Sag kræves flere Penge, end Lagtinget for Tiden er i Stand til at præstere, hvorfor man som foran antydet er af den Formening, at Staten maa træde hjælpende til her, saaledes, at den enten selv yder Lagtinget den paakrævede Finansiering eller yder Lagtinget Garanti for et til Realisering af foran omskrevne Plan paakrævet Laan i Landmandsbanken eller anden Pengeinstitution.

Forslag.

I. *Fra Flertallet:*

1) Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om,

at Staten yder Lagtinget det til Finansiering og Realisering af den

i Betænkningen nærmere beskrevne Sag paakrævede Beløb i Form af et direkte Laan eller Garanti for et Laan i Landmandsbanken eller anden Bank eller Pengeinstitution, og

at Regeringen foranstalter, at Lagtinget faar Eneret til Indførsel til Færøerne af Korn- og Melvarer og til at træffe nødvendig Regulering, herunder Ret til eventuelt at overdrage Enkeltperson eller Selskab denne Ret.

2) Iøvrigt overdrages det til Landsnevndin at foretage det nødvendige denne Sag vedrørende.

II. *Fra Mindretallet:*

Sagen overgives Landsnevndin til Behandling og Forberedelse.

Tann 11. desember fall uppskot meirilutans, bert 11 atkv.—0. Uppskot minnilutans vurð samtykt við 13 atkv.—0.

---

214. Studningur til snørisvirki. ($^{62}|_{XIII}$).[1]

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi Nevndarálit:

Tingið samtykti í 1936 (sí løgtingstíðindi 1936, bls. 298) at veita til stovnan av einum snøris- og togverksvirki úr økonomiska grunninum 1000 kr. til Jógvan á Ryggi og Brynjólv á Heygum við teimum treytum, at teir ganga saman um at stovna eitt tílíkt virki.

Menninir eru ikki komnir ásamt, og nevndin hevur fingið upplýst, at harra F. Wick fyrst hevur tingað við Brynjolv á Heygum um at selja hesum neyðturviligar maskinur, og skal nevndin tí mæla til at veita B. á Heygum tær nevndu 1000 kr. sum rentufritt lán.

Uppskot.

Úr økonomisk fond veitir tingið Brynjolvi á Heygum 1000 kr. sum rentufritt lán til snøris- og togverksvirki, tó so, at peningurin fyrst verður goldin, tá lð B. á Heygum fyri vinnunevndini prógvar, at hann hevur fingið

---

[1]) Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 298.

neyðturviligar maskinur o. t. Vinnunevndin ásetur treytir fyri afturrindan av láninum.

Tann 4. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv.—0

---

215. Honorar til skrivara fyri skattanevndina. ($^{63}|_{XIII}$).

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Skattanevnd løgtingsins søkir um 200 kr. árliga sum honorar til ein skrivara hjá skattanevndini.

Skattanevnd løgtingsins hevur arbeitt í nógv ár, uttan at tað hevur verið kravt, at tingið veitir stuðning til skrivara hjá nevndini. So statt, og av tí, at tingið ikki hevur nógvan pening at ráða yvir, mælir nevndin til at biðja skattanevndina royna at bíða við hesum í hvussu er fyri fyrst.

Uppskot.

Tingið biður skattanevndina arbeiða sum higartil, og bíða verður við at játta honorar til skrivara fyri fyrst.

Gunnar Winther o. fl. framlegði soljóðandi **Broytingaruppskot:**

Í staðin fyri uppskot nevndarinnar verður sett:

Í honorar til ein skrivara hjá skattanevndini verður fyri fyrst latið 200 kr. árliga úr amtsgrunninum frá 1. januar í ár.

Tann 16. november varð broytingaruppskotið samtykt við 15 atkv.—0. Nevndaruppskotið var haraftir burturdottið.

---

216. Studningur til upplæring í litografi. (64|XIII).

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Harra Elieser Joensen, Klakksvík, søkir um studning til at fara til Danmarkar at læra kemigrafi og litografi.

Av tí at maðurin er 50—60 ára gamal, og tí eftir nevndarinnar hugsan ov gamal at fara at læra, mælir nevndin til, at studningurin ikki kann verða játtaður.

Uppskot.

Tingið kann ikki veita hin umsøkta studningin.

S. P. Zachariasen og O. F. Joensen framlegði soljóðandi **Broytingaruppskot:**

Úr økonomiska grunninum verður veitt Elieser Joensen, Klakksvík, 500 kr. Studningurin er treytaður av, at umsøkjarin verður í læru niðri í Danmark í 3 mánaðar, og at hann, tá ið hann kemur heim aftur, er pliktaður til at læra menn ella kvinnur, sum hava hug at seta seg inn í tað kynstri hann hevur lært, fyri ein bligan pening.

Tann 6. november fall broytingaruppskotið, bert 9 atkv.—0. Nevndaruppskotið fekk eisini bert 9 atkv.—0.

217. Samráðing við Skipafelagið Føroyar um skipakeyp. (65|XIII).

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi **Udvulgsbetænkning:**

A/S Skipafelagið Føroyar har henvendt sig til Lagtinget og anfører, at D. F. D. S. har taget „Sleipner" og „Primula" ud af Farten paa Færøerne, og at s/s „Island" strandede i Foraaret. Navnlig Forbindelsen med

England er daarlig, og det er nødvendigt at faa et passende Skib, som ogsaa kan medtage Passagerer til denne Rute. Paa en Generalforsamling i Selskabet blev det vedtaget at give Bestyrelsen Bemyndigelse til at købe et Skib; men Skibspriserne er høje, og det er derfor vanskeligt at faa et passende Skib. Bestyrelsen har derfor vedtaget at forelægge Spørgsmaalet for Lagtinget, og der har fundet en mundtlig Forhandling Sted om Sagen.

Gennem en Række Aar har Selskabet haft et aarligt Overskud paa ca. 100.000 Kr. Selskabet har først og fremmest drevet Sejlads mellem København og Færøerne med s/s „Tjaldur", og desuden har man oprettet en Rute paa England og senere ogsaa med Anløb af Tyskland (Hamburg). I England anløb man først Hull og senere ogsaa Leith. Til denne Rute købte man i sin Tid s/s „Havhestur". Forinden havde man haft lejede Skibe. Driften af s/s „Havhestur" gav Underskud, og da Skibet stod overfor en større Reparation, blev det solgt i Slutningen af 1933. Derefter er Ruten opretholdt med lejede Skibe. I 1934 og 1935 gav Ruten Underskud; men i 1936 gav den et Overskud paa 26.000 Kr. Dette skyldes sikkert, at s/s „Sleipner" ikke længer anløber Leith, samt at s/s „Island" og s/s „Primula" er gaaet ud af denne Rute, hvoraf Følgen er, at Skipafelagið Føroyar har faaet saa at sige alt Godset.

Det er meget vanskeligt eller umuligt at leje tidssvarende Skibe. Man paatænker derfor at købe et Skib, der kan laste ca. 1000 Tons og medtage 20—30 Passagerer. Der er en Del Varer, som det er en Fordel at importere fra England og Tyskland, og det er derfor af største Betydning for Øerne at have Forbindelse med disse Lande. Desuden har en saadan Rute Betydning for Passagertrafikken, og endelig er det af stor Betydning for det færøske Fiskerierhverv, dels til Import af Fiskeredskaber og Udrustningsgenstande og endelig til Eksport af Fisk, dels til de nævnte Lande, dels til Viderebefordring til Spanien og andre Middelhavslande.

Efter de foreliggende Oplysninger mener Selskabet, at Indtægterne ved den fremtidige Rute med passende Skib kan anslaas til følgende:

Import af 4800 Tons Stykgods samt en Del Kul...	225.000 Kr.
Eksport af Fisk, 3000 Tons.....	60.000 -
Postbefordring	5.000 -
Passagerbefordring.....	20.000 -
	310.000 Kr.
Udgifterne til Hyrer, Provlant, Kul, Assurance, Vedligehold o. s. v. anslaas til.....	250.000 Kr.
Herefter skulde der blive til Forrentning og Afdrag.	60.000 Kr.

Et passende Skib vil koste ca. 300.000 Kr. Til Sikkerhed vil der kunne gives 1. Prioritet i det paagældende Skib og 2. Prioritet i s/s „Tjaldur", paa hvilken der nu kun hviler ca. 40.000 Kr. Der skulde saaledes være Muligheder for, at Ruten skulde kunne bære sig selv og forrente og afdrage et Laan paa f. Eks. 200.000 Kr. I hvert Fald skulde der ikke være nogen Risiko for Selskabet ved at optage et saadant Laan, idet Ruten paa København om nødvendigt vil kunne dække noget af Underskuddet.

Selskabet andrager nu Lagtinget om at garantere for et saadant Laan.

Udvalget maa mene, at det er af største Vigtighed at faa købt et passende Skib til omhandlede Rute, og skal anbefale, at man giver Landsnevndin Bemyndigelse til om nødvendigt paa Tingets Vegne at give omskrevne Garanti.

Forslag.

Lagtingets Landsnevnd bemyndiges til paa Tingets Vegne at yde Garanti for et Laan paa indtil 200.000 Kr. som A/S Skipafelagið Foroyar, Tórshavn, maatte opgive til Køb af Fartøj til Ruten Færøerne—England—Tyskland, mod at Lagtinget faar sekundær Panteret i Selskabets Skibe og Ejendomme.

Tann 11. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 22 atkv.—0.

---

218. Detailprojekt yvir elektricitetsverk í Vestmanna. ($^{67}|_{XIII}$).

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi Nevndarálit:

Søknarstýrið fyri Vestmanna biður tingið fáa gjørt eitt detailprojekt fyri elektricitetsverk frá Fossá til at útvega elektricitet fyri Streymoynna.

Tað er upplýst, at Harry Fonsdal, verkfrøðingur, hevur arbeitt við hesum spurningi, og av tí at ætlanin er, at Fonsdal verður settur sum løgtingsverkfrøðingur, skal nevndin mæla til, at málið verður yvirgivið vinnunevndini til at samráðast um við Fonsdal, verkfrøðing.

Uppskot.

Málið verður sent vinnunevndini til fyrireikingar.

Tann 22. november varð uppskot nevndarinnar sett undir atkvøðisgreiðslu við *navnakall* og varð samtykt við 17 atk.—0 (Patursson, Zacharias-sen, Simonsen, Holm Jacobsen, Joensen, Danbjørg og Ellefsen vóru *burtur*).

---

219. Studningur vegna skaða uppá bátamotor. ($^{69}|_{XIII}$).

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Poul Andreas Mortensen, Sørvági, hevur vent sær til tingið og sigur frá, at motorurin í báti hansara brotnaði 2. september, tá ið teir vóru eftir havhestum, og skaðin er ca. 1000 kr. — Hann søkir um studning til at bøta skaðan.

Nevndin kann ikki mæla tinginum til at veita studning í tílíkum málum, tí tað er ógjørligt at hava yvirlit yvir, hvørjir tá vilja søkja og kunna krevja studning.

Uppskot.

Tingið kann ikki veita hinum umsøkjandi studning.

Tann 9. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 17 atkv.—0.

220. Studningur til myndskurðalæru. ($^{71}|_{XIII}$).

Sí skjal nr. 12 D. 13.

221. Studningur til handverkaralæru. (72|XIII).

Sí skjal nr. 12 D, 12.

222. Studningur til tekniskar skúlar. (73|XIII).

Skúlanevndin framlegði soljóðandi Udvalgsbetænkning:

Færø Amt har under 23. Oktober d. A. forelagt Tinget til Betænkning Skrivelse af 14. April d. A. fra Ministeriet for Handel, Industri og Søfart vedrørende Tilskud til tekniske Skoler. Desuden medfølger i Afskrift Skrivelse af 11. Marts 1936 fra Tilsynet med den tekniske Undervisning for Haandværkere og Industridrivende, hvori der gøres Rede for et Udkast til nye Regler vedrørende Uddeling af Tilskud til tekniske Skoler i det øvrige Kongerige.

Udvalget skal oplyse, at der her paa Færøerne ikke findes Amtsskoleraad eller Amtsskolefond svarende til saadanne i det øvrige Kongerige, og at der saaledes ikke er blevet ydet Tilskud herfra.

Derimod har Lagtinget ydet Tilskud det første Aar til tekniske Skoler paa Færøerne, for at disse kunde komme i Gang, og saaledes faa Del i i det Statstilskud, der ydes til saadanne Skoler.

Udvalget skal foreslaa følgende Indstilling til Tingets Vedtagelse:

Forslag.

Sagen tilbagesendes Færø Amt, bilagt et Eksemplar af nærværende Betænkning.

Tann 23. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 20 atkv.—0.

223. Studningur til at læra seyðarøkt. (78|XIII).

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Hans Pauli Danielsen, Tórshavn, hevur fingið 800 kr. frá „Lauritz Andersens Fond" at fara til Skotlands at læra seyðarøkt. Hann hevur nú fingið pláss og biðið tingið um at leggja út 300 kr. sum ferðaútreiðslur.

Uppskot.

Úr økonomiska grunni verður lánt Hans Pauli Danielsen, Tórshavn, 300 kr., ið verða at afturbetala, tá ið hann fær studningin frá „Lauritz Andersens Fond".

Tann 8. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv.—0.

224. Studningur til útgávu av »Føroya kvæði«. (79|XIII).

Fíggjarnevndin framlegðl soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

„Universitets-Jubilæets danske Samfund" har tilskrevet Lagtinget om sammen med Staten og Carlsberg-Fondet at yde Støtte til en videnskabelig Udgave af det Grundtvig-Blochske Folkevisehaandskrift „Føroya kvæði". Dr. phil. Chr. Matras skal være Medhjælper. Udgivelsen begrænses til de middelalderlige Kvad. Teksten vil fylde 144 Ark, og de samlede Udgifter vil andrage ca. 43.000 Kr. Man anser det for muligt, at Værket kan udgives med 1 Bind aarlig i 7 Aar, og at Arbejdet vil kunne udføres med en aarlig Bevilling paa 5000 Kr., hvoraf Lagtinget skulde yde 1000 Kr.

Udvalget maa anse det af allerstørste Vigtighed at faa trykt det omtalte Folkevisehaandskrift, og denne Udgave vil for det første have stor Betydning for færøsk Aandsliv, men dernæst være af stor Vigtighed for Studiet af Folkeviselitteraturen i al Almindelighed, og Udvalget tilraader Lagtinget

med Tak at modtage Samfundets Tilbud om at foranstalte den ovennævnte Udgave og foreslaar, at Lagtinget yder den omtalte Bevilling.

Forslag.

Til Udgivelse af „Føroya kvæði" som anført i Betænkningen bevilges af Økonomisk Fond 1000 Kr. aarlig i 7 Aar.

Tann 2. desember varð uppskot nevndarinnar sett undir atkvøðisgreiðslu við *navnakall* og varð samtykt við 16 atkv.—0. (Rasmussen, Andreasen, M. Samuelsen og Hansen *atkvøddi ikki* og Patursson, Holm-Jacobsen, Eliefsen og Davidsen vóru *burtur*.

---

225. Bræv frá Johan Mortensen, Vági.

(84[1] XIII).

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Johan Mortensen, Vági, skyldar løgtinginum pengar frá tí tíð, tá ið løgtingið mátti keypa salt. Tingið hevur pant millum øðrum í nøkrum obligatiónum, sum Johan Mortensen eigur í Vágs elektricitetsverki, og søkir hann nú um, at rentur viðvíkjandi hesum obligatiónum fyri 1936—37, ca. 600 kr. pr. ár, kunna gevast friar til, at hann kann nýta tær til at betala streym og skatt til Vágs kommunu.

Nevndin (undantikið Dam og Davidsen) skal mæla til, at helvtin verður givin leys, men at tað verður gjørt Johan Mortensen kunnigt, at tað er seinastu ferð, hann kann fáa hetta loyvi, og at hann nú má byrja at betala avdrátt viðvíkjandi skuldina til løgtingið.

Uppskot.

1) Tingið gevur loyvi til, at Johan Mortensen, Vági, kann nýta tað, sum hann eigur tilgóðar hjá Vágs elektricitetsverki fyri 1936, til at betala skuld við til elektricitetsverkið, tó so at tað er vissa fyri, at hann samstundis betalir alla skuldina til elektricitetsverkið.

2) Tað verður gjørt Johan Mortensen kunnigt, at hann ikki oftari kann fáa tílíkt loyvi, og at hann nú aftur má byrja at betala avdrátt uppá sína skuld til løgtingið.

Tann 19. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18. atkv.—0.

---

226. Studningur til nýtt barnaheim.

($^{85}|_{XIII}$).

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Stýrið sigur, at at tað vil kosta 60.000 kr. at byggja eitt tílíkt barnaheim, og at teir bert hava 7—8.000 kr. at ráða yvir. Tekning og kostnaðarætlan vilja teir senda inn seinri.

Av tí at hvorki tekning og kostnaðarætlan enn ikki er komin, og tingsetan er so útliðin, hvartil kemur, at tingið ikki hevur pening at ráða yvir til hetta endamál, skal nevndin mæla til, at málið verður goymt til næsta ár.

Uppskot.

Málið verður goymt til næsta ár.

Tann 2. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv.—0.

---

227. Eykastudning til hvíldarheimið »Naina«. (86|XIII).

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Stýrið fyri hvíldarheiminum „Naina" søkir tingið um eykastudning av 800 kr. fyri undirskot í 1937 og januar kvartal 1938. Frá 1. apríl 1938 er ætlanin at hæðka dagpeningin frá kr. 2,50 til kr. 3,00.

Tingið ræður ikki yvir peningi til at veita tílíkan studning.

Uppskot.

Tingið kann ikki veita umsøkta eykastudning.

M. A. Jacobsen og *P. M. Dam* framlegði soljóðandi **Broytingaruppskot:**

Í staðin fyri nevndaruppskotið verður sett:

Tingið veitir úr økonomisk fond 800 kr. sum eykastudning fyri árið 1937, um so er, at Tórshavnar kommuna letur 400 kr.

Tann 7. desember varð broytingaruppskotið samtykt við 17 atkv. 0. Nevndaruppskotið var hareftir burturdottið.

228. Bræv um at slíta tingið. (87|XIII).

Lagtingsmálanevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Ved Kongsbonde Hans Biskopsto som Ordfører har en Deputation den 25. November d. A. afleveret til Lagtingets Formand en Skrivelse, dateret samme Dag, og en Adresse underskrevet af henimod 3000 Navne, alt til Efterretning for Tinget. Den afleverede Skrivelse henvender sig ogsaa til Amtmanden over Færøerne og indeholder en Anmodning til Amtmanden om

at foranledige, at Skrivelsen, der indeholder Krav om Opløsning af det nusiddende Lagting, videresendes til rette Vedkommende.

I Skrivelsen angives endvidere, hvorledes Forholdene var i 1906, da Lagtinget blev opløst, og udtales, at den nuværende politiske Tilstand man siges at vise mere Uoverensstemmelse mellem Regeringen, Folket og Lagtinget, end hvad der forelaa i 1906. Der anføres endvidere som Eksempler:

1) Andragende til Lagtinget fra 21 Bygder bl. a. om at ændre Færøernes statsretlige Stilling,
2) Andragende fra 75 Bygder med ca. 3000 Underskrifter om at sætte Mineloven og Loven om Jordbrugets Fremme ud af Kraft,
3) Undervisningsministerens Afgørelse vedrørende Undervisningssproget,
4) Statsministeriets Afgørelse vedrørende Lagtingets Forslag om Indtægtslove,
5) Skrivelse fra Færøernes Provst vedrørende Præstegodset,
6) Statsministeriets Forslag om, at Repræsentanter rejser til København for at forhandle med Regeringen om, hvad der skal afløse den nugældende Finansplan.

Det anføres, at det nuværende Lagting ikke er valgt til at træffe Afgørelse i saadanne store Sager.

Udvalget skal udtale, at de 7 Mænd angiver sig at være Repræsentanter for en Folkemængde, der var samlet den 25. November 1937 i Thorshavn. Det er ikke oplyst, hvorledes Mændene er valgt, ligesom det er givet, at de kun repræsenterede en mindre Del af de Personer, som deltog i eller overværede en Demonstration den nævnte Dag. Under alle Omstændigheder repræsenterer de kun et ringe Faatal af den samlede Vælgerbefolkning.

Den i Skrivelsen omtalte Adresse er underskrevet af henimod 3000 Personer, og man har Vished for, at en stor Del af disse ikke er Vælgere. Vælgertallet er ca. 10.000. Adressen kræver iøvrigt ikke Lagtingets Opløsning.

Hvad de enkelte Sager angaar, skal oplyses, at de almindelige politiske Spørgsmaal (Partiernes Programmer), Loven om Jordbrugets Fremme, Undervisningssproget og Indtægtslovene var vigtige Spørgsmaal ved Valget i 1936, der er gældende for 4 Aar.

Udvalget skal henvise til de Forslag, som Lagtinget iøvrigt i denne Samling har vedtaget vedrørende de forskellige ovennævnte Sager.

Udvalgets Flertal (Dam, Kallsoy og Mitens) skal udtale, at vi herefter mener, at der ikke er noget Grundlag for Kravet om Opløsning af Tinget, medmindre Regeringen ikke maatte imødekomme Tingets Krav om nye Indtægter (jfr. Forslagene til Indtægtslove), idet Situationen i saa Fald maa anses for uholdbar for det nusiddende Lagting.

Mindretallet (J. Poulsen og A. Samuelsen) skal udtale:

Med Hensyn til en eventuel Lagtingsopløsning kan Mindretallet kun tilraade at udtale, at der ikke synes at være Anledning til Lagtingsopløsning.

Udvalget stiller følgende

Forslag.

I) Afskrift af denne Betænkning tilsendes Regeringen sammen med den modtagne Adresse.

2) En Kopi af Betænkningen sendes Kongsbonde Hans Biskopstø som Ordfører for den Deputation, der har overrakt Skrivelsen.

Tann 11. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 19 atkv.—0.

---

229. Studningur til amboð til tuflufabrik. ($^{88}|_{XIII}$).

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Brævið er dagsett 18. novbr., og nevndin hevur, áðrenn hetta brævið kom til nevndina, gjørt fíggjarætlan fyri økonomiska grunnin og játtað so nógvan pening úr hesum grunni, at nevndin ikki kann mæla til at veita meira studning í ár til tílík bøarbrøv, sum her er umtalað.

Uppskot.

Tingið kann ikki veita studning.

J. H. Dunbjørg og fl. framlegði soljóðandi **Broytingaruppskot:**

Í staðin fyri uppskot nevndarinnar verður sett:

„Álagt verður vinnunevndini at samráðast við umsøkjarin og leggja málið fram aftur fyri tingið til næstu vanligu tingsetu.

Tann 4. desember varð broytingaruppskotið samtykt við 18 atkv.—0. Nevndaruppskotið var hareftir burturdottið.

---

230. Studningur úr »Hanseuske Legat«. (93|XIII).

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi Nevndarálit:

Kongsbóndi Peter Emil Larsen, Porkeri, hevur keypt ymisk búnaðarambað, sum ikki fyrr eru kend í Porkeri.

Nevndin setur fram hettar

Uppskot.

Úr „Hansenske Legat" verður veitt kongsbónda Peter Emil Larsen, Porkeri, 100 kr.

Tann 8. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkv.—0.

231. Studningur til vevskeið. (94|XIII).

Til tingið var komin umsókn frá Anna Sondum, Tvøroyi, um studning til eitt skeið í veving.

Tann 7. desember setti Edw. Mitens fram uppskot til gerðabókina um at geva landsnevndini málið til viðgerðar.

Uppskotið varð samtykt við 17 atkv.—0.

232. Yvirtakan av bankaktium. ($^{95}|_{XIII}$).

Inntøkunevndin framlegði soljóðandi Udvalgsbetænkning:

Tinget har drøftet Spørgsmaalet om Overtagelse af Landmandsbankens Aktier i Føroya Banki.

Banken har, forinden den vil tage Stilling til Sagen, ønsket oplyst, hvilken Kurs Lagtinget vil byde for Aktierne, og hvorledes Betalingen nærmere skal ordnes.

Tinget vil andrage om, at Aktierne overdrages til Lagtinget til Pari-Kurs, og at det overdrages til Landsnevndin at forhandle videre med Landmandsbanken om Overtagelsen, herunder om Banken vil gaa med til en Afbetalingsordning, hvorefter Spørgsmaalet paany skulde forelægges Lagtinget i næste Samling.

Forslag.

Landsnevndin bemyndiges til at fortsætte Forhandlingerne med Landmandsbanken angaaende Tingets Overtagelse af nævnte Aktier i A/S Føroya Banki og forelægge Resultatet af Forhandlingerne for førstkommende Tingsamling.

Forhandlingerne bør ske i Samraad med det af Tinget nedsatte Udvalg til Forberedelse af de kommende Finansplansforhandlinger.

Tann 8. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 20 atkv.—0.

233. Honorar til løgtingsrevisorar. ($^{96}|_{XIII}$).

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi Nevndarálit:

Løgtingsrevisor Johs. Olaus Joensen sigur frá, at hann sum rokningsrevisor síðan 1. oktober 1934 hevur haft sum árligt honorar 200 kr. Í 1935 varð samtykt, at hann harumframt sum rokningsrevisor fyri bróstsjúkrahúsið skal hava 60 kr. árliga. Hann søkir nú um at fáa 60 kr. umframt fyri revisión við telefonverkið, og at tær 200 kr. verða hækkaðar til 400 kr.

Nevndin kann samtykkja, at hann fær 100 kr. fyri arbeiðið við telefonverkið, meðan lønin annars verður óbroytt.

Samstundis verður uppskot sett fram um, at Gunnar Winthers honorar sum revisor verður hækkað við 200 kr.

Uppskot.

1) Revisor Johs. O. Joensens honorar verður hækkað við 100 kr. at rinda frá telefonverkinum.
2) Revisor Gunnar Winthers honorar verður hækkað við 200 kr.

Tann 11. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 19 atkv.—0.

---

234. Uppskot til avgerðar viðv. stýrið fyri Føroya Banka. ($^{97}|_{XIII}$).

Edv. Mitens, A. Samuelsen, P. M. Dam og *S. Ellefsen* framlegði soljóðandi **Forslag til Beslutning:**

Lagtingsmænd af alle Partier modtager i den senere Tid stadig Besværinger over, at færøske Erhvervsinteresser ikke altid møder tilstrækkelig Forstaaelse hos Føroya Banki, som nu i over $^1/_4$ Aarhundrede har arbejdet her paa Øerne og har haft gode Dage her. Oprindelig blev Banken stiftet efter Anmodning af Færøernes Lagting for at tjene færøske Interesser. Ved Bankens Start blev Lagtinget Formand, Amtmanden, Formand i Bankraadet. Senere har Amtmanden ogsaa været Formand i Bankraadet, skønt han ikke er Formand i Lagtinget.

Først i 1936 er Amtmanden udgaaet som Medlem af Bankraadet og fra det Tidspunkt er Lagtinget eller det Offentliges fuldstændig udelukket fra al Indflydelse paa Bankens Styre. Den færøske Befolkning og Lagtinget maa finde denne Udvikling utilfredsstillende. Lagtinget er ikke Aktionær i Banken, men Færøernes Amtskommune har været Føroya Banki en god Kunde gennem Aarene og den af Lagtinget i Krigsaarene 1914—18 bestyrede Færøernes Vareforsyning gav Banken en Omsætning og Indtægt af usædvanligt Omfang uden nogen som helst Risiko for Banken. Det maa under Hensyn til alt foranstaaende og til, hvad ellers kan udføres, anses for naturligt og rimeligt, at Lagtinget under en eller anden Form bliver repræsenteret i Bankens Styrelse, og det vil sikkert ikke være uden Betydning for selve Banken, hvis den vedblivende skal arbejde heroppe, hvad sikkert alle vil anse for meget ønskeligt og nødvendigt. — Vi tillader os derfor at tilraade, at Lagtinget

henvender sig til Ministeren for Handel, Industri og Søfart med Andragende om, at det ved Ministeriets Foranstaltning udvirkes, at Lagtinget bliver repræsenteret i Føroya Banki's Bestyrelse. Lagtingets Landsnevn bemyndiges til nærmere at motivere Henvendelsen til Handelsministeriet.

Forslag.

Lagtinget henvender sig til Ministeren for Handel, Industri og Søfart med Andragende om, at Færøernes Lagting under en eller anden Form bliver repræsenteret i Styrelsen for Føroya Banki fra 1. April 1938.

Tann 11. desember varð uppskotið samtykt við 19 atkv.—0.

---

235. Uppskot til avgerðar viðv. Klaksvíkar sjúkrahúsi. ($^{98}|_{XIII}$).

O. F. Joensen o. fl. framlegði soljóðandi **Forslag til Beslutning:**

Landsnevndin bemyndiges til at udbetale til Klaksvig Sygehus indtil 4000 Kr. fra Amtsrepartitionsfonden som Forskud for de Beløb som Lagtinget og Staten forventes at ville komme til at refundere, ved at Taxterne for epidemiske Sygdomme forhøjes fra Kr. 3,00 til Kr. 5,00 for Sygedag, paa samme Maade som foreslaaet ved Epidemihuset i Thorshavn.

Tann 11. desember varð uppskotið samtykt við 21 atkv.—0.

---

236. Pressutelegrammir til fiskiskip undir Grønlandi. ($^{99}|_{XIII}$).

Sí skjal nr. 12 B. 15.

XIV. 237. Val av álitismonnum og nevndum. ($^{1}|_{XIV}$).[1]

Tann 7. desember varð fyritikið væl av álitismonnum og nevndum:

1. *Fólkatingsvalnevnd.*

A. *Suðurstreymoyar prestagjald.*

a. Fastir limir.

Johs. O. Joensen, Revisor, Tórshavn, Z. Heinesen, keypmaður, ibd., B. A. Samuelsen, keypmaður, ibd., Poul Jensen, yvirlærari, ibd., Poul Johannesen, provisor, ibd., Nyholm Debess, rørleggjari, ibd., Peter Alberg, keypmaður, ibd.

b. Tiltaksmenn.

Hans Jacob Poulsen, træsmiður, ibd., Trond Hansen, keypmaður, ibd., H. M. Jacobsen, fv. lærari, ibd., J. Waagstein, fv. lærari, ibd., Clement Clementsen, keypmaður, ibd., Richard Long, lærari, ibd., Johs. Simonsen, múrari, ibd.

B. *Norðstreymoyar prestagjald.*

a. Fastur limur.

Bernhard Magnussen, lærari, Kollafirði.

b. Tiltaksmaður.

Jacob O. Hansen, keypmaður, Vestmanna.

C. *Eystaroyar sýsla.*

a. Fastur limur.

S. P. Petersen, jun., keypmaður, Fuglafirði.

b. Tiltaksmaður.

Joh. M. Fr. Poulsen, lærari, Strondum.

D. *Norðuroya sýsla.*

a. Fastur limur.

Sofus Larsen, bakari, Klakksvík.

b. Tiltaksmaður.

Einar Waag, bryggjari, Klakksvík.

---

1) Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 366.

E. Vágu sýsla.

a. Fastur limur.

Poul Joensen, lærari, Sandavági.

b. Tiltaksmaður.

Chr. J. Olsen, keypmaður, Sørvági.

F. Sandoyar sýsla.

a. Fastur limur.

Gunnar Winther, revisor, Sandi.

b. Tiltaksmaður.

Hákun Dam, lærari, Sandi.

G. Suðuroyar sýsla.

a. Fastur limur.

Joen Nolsøe, postassistentur, Tvøroyri.

b. Tiltaksmaður.

J. Bala, bankastjóri, Tvøroyri.

2. *Løgtingsvalnevnd.*

A. Suðurstreymoyar prestagjald.

a. Fastir limir.

Johs. O. Joensen, revisor, Tórshavn, Z. Heinesen, keypmaður, ibd., B. A. Samuelsen, keypmaður, ibd.

b. Tiltaksmenn.

Poul Jensen, yvirlærari, Tórshavn, Nyholm Debess, rørleggjari, ibd.

B. Norðurstreymoyar prestagjald.

a. Fastir limir.

B. Magnussen, lærari, Kollafirði, Michel Samuelsen, fiskimaður, Haldórsvík, Niclas Jacobsen, kongsbóndi, Kvívík.

b. Tiltaksmenn.

Samuel Jacob Egholm, kongsbóndi, Streymnesi, Gunnar Dahl-Olsen, sýslumaður, Vestmanna.

C. Eysturoyar sýsla.

a. Fastir limir.

S. P. Petersen, jun., keypmaður, Fuglafirði, Niels Kruse, Eiði, Joh. M. Fr. Poulsen, lærari, Strondum.

b. Tiltaksmenn.

Johs. Petersen, træsmiður, Salnesi, Elieser Jacobsen, jarðabrúkari, Norðragøtu.

D. Norðuroya sýsla.

a. Fastir limir.

Olaf Olsen, keypmaður, Klakksvík, Absalon Matras, keypmaður, Kvannasundi, Alexander Ennlberg, lærari, Klakksvík.

b. Tiltaksmenn.

S. M. Matras, Norðoyri, Debes Christiansen, Norðdepil.

E. Vága sýsla.

a. Fastir limir.

Niclas Rasmussen, keypmaður, Sørvági, D. P. Niclasen, keypmaður, Miðvági, Joen Ole Jacobsen, keypmaður, Bø.

b. Tiltaksmenn.

Michel Danielsen á Ryggi, lærari, Bø, Th. J. Thomsen, fiskimaður, Sørvági.

F. Sandoyar sýsla.

a. Fastir limir.

Gunnar Winther, revisor, Sandi, Anthonius Sørensen, keypmaður, Húsavík, J. Kristen Joensen, keypmaður, Sandi.

b. Tiltaksmenn.

Edvard Hjalt, træsmiður, Sandi, Johan Olsen, smiður Sandi.

G. Suðuroyar sýsla.

a. Fastir limir.

Peter Dahl, jun., keypmaður, Vági, N. Djurhuus, fv. lærari, Tvøroyri, Joen Nolsøe, postassistentur, Tvøroyri.

b. Tiltaksmenn.

Daniel Oliver Holm, keypmaður, Hvalbæ, Johan Thomsen, træsmiður, Porkeri.

3. **Bróstsjúkrahúsnevndin:**

Edw. Mitens, Johan Poulsen, Trond Hansen. Tiltaksmenn: M. A. Jacobsen, M. Samuelsen, J. S. Hejnesen.

4. **Telefonnevndin:**

Edw. Mitens, Johan Poulsen, J. P. Davidsen. Tiltaksmenn: G. Winther, M. Samuelsen, Jacob Nielsen.

5. **Stórhvalanevndin:**

Edw. Mitens, M. Samuelsen, J. H. Danbjørg. Tiltaksmenn: Hans Nolsøe, Johan Poulsen, Trond Hansen.

6. **Landsnevndin:**

Edw. Mitens, Johan Poulsen, P. M. Dam. Tiltaksmenn: M. A. Jacobsen, Joen Rasmussen, Trond Hansen.

7. **Vegnevndin:**

Edw. Mitens, Joen Rasmussen, J. P. Davidsen. Tiltaksmenn: M. A. Jacobsen, M. Samuelsen, J. H. Danbjørg.

8. **Grannskoðarar til Færø Amts Sparekasse:**

G. Winther, Poul Jensen, Tórsh.

9. **Nevndin fyri Føroya realskúla:**

Johs. O. Joensen, Tórshavn.

10. **Skúlastjórnin:**

J. Kallsoy.

11. **Umboðsmann tingsins á aðalfundi s/f. „Føroyar":**

Poul Hansen, keypmaður, Tórshavn.

12. **Kirkjustjórnin:**

J. Kallsoy, Johan Poulsen, Trond Hansen.

13. **Umboðsmann tingsins á aðalfundi p/f Sjóvinnubankan's:**

Tingformaður Edw. Mitens.

14. **Skúlabókanevndin:**

J. H. Danbjørg. Tiltaksmenn: J. Kallsoy, Poul Niclasen, P. M. Dam.

15. **Nevndin fyri „Kong Kristian X og Dronning Alexandrines Legat":**

Johan Poulsen.

16. **Stýrið fyri jólamerkilegatið:**

Edw. Mitens.

17. **Stýrið fyri Føroya vanlukkutrygging:**

Edw. Mitens, Johan Poulsen, P. M. Dam. Tiltaksmenn: M. A. Jacobsen, Johan Danielsen, postmeistari, Trond Hansen.

18. **Yvirlíkningarkommissiónin:**

Edw. Mitens, Martin Djurhuus. Tiltaksmenn: Thorstein Petersen, M. Winther-Lützen.

19. **Umsjón við skansanum:**

Nyholm Debess, Johs. O. Joensen.

20. **Nevndin fyri skipafelagið „Føroyar":**

Zacharias Niclasen, Poul Niclasen.

Tann 11. desember varð fyritikið val av monnum til búnaðarnevndir:

1. **Fugloyar, Svínoyar og Viðoyar sóknir:**

Joen Justiniussen, Svínoy, Jacob Johs. Matras, Viðareiði, Just Justesen, Norðdepil. Tiltaksmenn: Gullak Matras, Fugloy, Niels J. Joensen, Hvannasundi, Simon Frederiksen, Múla.

2. **Kunoyar, Kallsoyar og Klakksvíkar sóknir:**

Johan Sv. Olsen, Kunoy, Napoleon Lydersen, Klakksvík, Niels P. Jacobsen, Húsum. Tiltaksmenn: Karl Joensen, kongsbóndi, Klakksvík, Svend Lützen, s. s., Johs. úr Hvalvík, s. s.

3. **Eiðis, Funnings og Oyndarfjarðar sóknir:**

Joen J. Weihe, Norðskála, Esmar Henrik Dahl, Oyndarfirði, Daniel Klein, Gjógv. Tiltaksmenn: Erik Jacob Olsen, Eiði, Hans Jacob Kjeld, Funningsbotn, Sofus Debess, Gjógv.

4. **Fuglafjarðar, Lorvíkar, Gøtu, Nes og Sjóar sóknir:**

Jens Elias Joensen, Fuglafirði, Jacob Hansen, Syðragøtu, Wenzel Jocobsen, Glyvrum. Tiltaksmenn: Poul Johs. Joensen, Lorvík, Jens Chr. Olsen, Toftir, Thomas Thomsen, Strendur.

5. **Norðstreymoyar prestagjald:**

Hans Jacob Thomsen, Vestmanna, Daniel Joensen, Kvívík, Joen Petersen, Haldórsvík. Tiltaksmenn: John Egholm, Hvalvík, Jacob Martin Djurhuus, Kollafirði, Viggo Dam, Vestmanna.

6. **Suðurstreymoyar prestagjald:**

Jacob Andr. Vang, Kaldbak, Hans O. Hansen, timburmaður, Tórshavn, Johs. Dalsgaard, Hoyvík. Tiltaksmenn: Ole Reinert, forpaktari, Norðradali, Viggo Christiansen, Tórshavn, Niels Nielsen, við Líðá, Nólsoy.

7. **Vága sýsla:**

Isak Johansen, Sørvági, Joen Rasmussen, s. s., Peter Hejnesen, Sandavági. Tiltaksmenn: Kristen Jacobsen, Miðvági, Joen Ole Jacobsen, Sørvági, Joen Peter Hentze, Sandavági.

8. **Sandoyar sýsla:**

Aksel Dalsgaard, Skálavík, Johan Sandoy, Sandi, Johan Dalberg, s. s. Tiltaksmenn: Sigmund Zachariasen, Skopun, Johan P. Hentze, kongsbóndi, Trøðum, Sandi, Martin Poulsen, Skopun.

9. **Suðuroyar norðara prestagjald:**

Thomas Mich. Strøm, Trongisvági, Ellender Ellendersen, kongsbóndi, Hvalbæ, Hans P. Albinus, Fámjin. Tiltaksmenn: Poul Olsen, Ørðavíkslíð, Peter Næs, Hvalbæ, Ellender Ellendersen, Fámjin.

10. **Suðuroyar sunnara prestagjald:**

Morten Erik Leo, Vági, Jacob Peter Symphor, Sunnbø, Johan Thomsen,

Porkeri. Tiltaksmenn: Daniel Johs. Larsen, skipari, Vági, Hans Jacob Nielsen, Sunnbø, Samuel úr Skúvoy, Hovi.

Sama dag vórðu valdir til limir av **Landbúnaðarnevndini:**

Í staðin fyri S. J. Jacobsen, Svínoy, Joen Jensen, Kongsbóndi Gerðum og Karl Andreasen, Klakksvík, ið deyðir eru, vórðu valdir:

Simon Jacobsen, Svínoy, Jacob Joensen, Gerðum, Klakksvík, Svend Lützen, Klakksvík.

Síðan vórðu valdir til limir av **Finansplánsnevndini:**

Joh. M. Fr. Poulsen, Kr. Djurhuus, M. A. Jacobsen, Edw. Mitens, J. P. Davidsen, P. M. Dam, O. F. Joensen.

XV. Fíggjarlig viðurskifti.

---

238. Fíggjarætlan fyri amtsgrunnin. ($^{1}|_{XV}$).

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Vinnunevndin hevur lagt fyri tingið uppskot til fíggjarsamtykt fyri amtsgrunnin fyri 1938.

Fíggjarnevndin hevur eftirhugt hetta uppskot. Vónandi er, at løgtingsskatturin og tollurin í 1938 fara at geva tann pening, sum er ætlaður og roknaður við eftir finansplaninum, men sjálvsagt er hetta nakað óvist, tí hesar inntøkur hava í tey farnu árini ikki givið so nógv sum ætlað. Løgtingið mátti fyri nøkrum árum síðan rinda til „Kreditforeningen" rentur og avdrátt fyri Klakksvíkar kommunu viðvíkjandi elektricitetsláni, og kommunan hevur ikki aftur-goldið so sum samtykt. Nevndin setir uppskot fram um, at vinnunevndin skal fáa greiði á hesum og krevja inn peningin frá Klakksvíkar kommunu.

Nevndin hevur eisini eftirhugt útreiðslusíðuna og heldur, at útreiðslurnar vilja verða so sum tilætlaðar, tó kanska heldur nakað meira, tí bróstsjúkrahúsið kann koma at geva meira undirskot enn 10.000 kr., og hartil kemur kanska sykaútreiðslur til „Smiril".

Viðvíkjandi havna- og vegabygging er ætlað sum útreiðslur	230.000 kr.
Harfrá gongur ríkisstudningur	100.000 —
	130.000 kr.
Til vegir kann ætlast at fara	100.000 —
rest:	30.000 kr.

Hesar 30.000 kr. skuldu so verið til havnir; men eftir er at byggja havnir á Sandi, í Haldórsvík og Sørvági, og skal tingið til hesar havnir veita upp móti 200.000 kr. Ætlanin er at fara í gongd við hesar havnabyggingar í 1938, og verður neyðugt at tingið hevur at ráða yvir til hetta endamál í 1938 minnst 100.000 kr.

Tingið setti í fjør fram uppskot til nýggjar inntøkur, eisini av tí, at inntøkurnar eftir finansplaninum hava sviklið og fyri at kunna útvega nýggjar inntøkur til tey mál, sum eru á finansplaninum. Nevndin heldur tí, at tað verður neyðugt at taka lán upp til 100.000 kr., og at tað má vera natúrligast, at ríkisstýrið veitir eitt statslán, av tí at einki av uppskotunum til inntøkulógir er framt, og mælir nevndin til at geva vinnunevndini heimild til at upptaka lán og fyrst og fremst tinga við ríkisstýrið um eitt tílíkt lán til nevndu havnabygging.

Uppskot.

1) Vinnunevndin verður umbiðin at krevja inn tann pening, sum tingið hevur tilgóðar hjá Klakksvíkar kommunu fyri rentur og avdrátt, sum tingið hevur goldið viðvíkjandi elektricitetslánl.
2) Vinnunevndin fær heimild til tingsins vegna at upptaka lán inntil 100.000 kr., fyri at tingið kann vera fært fyri at halda finansplanssemjuna, og formaður tingsins fær heimild til tingsins vegna at undirskriva neyðturvilig skjøl.

J. J. Simonsen o. fl. framlegði soljóðandi **Broytingaruppskot:**

Í staðin fyri pkt. 2 í nevndaruppskotinum verður sett:

Vinnunevndin fær heimild til tingsins vegna at upptaka lán inntil 140.800 kr. fyri at halda finansplanssemjuna og til $^4/_5$ av tí sum bátahavnin í Sandavági er mett til at kosta.

Tingformaðurin fær heimild til tingsins vegna at undirskriva neyðturvilig skjøl.

Tann 8. desember varð uppskot nevndarinnar pkt. 1) samtykt við 21 atkv.—0. Broytingaruppskotið varð sett undir atkvøðisgreiðsla við *navnakall* og fall, bert 14 atkv.—0. (Djurhus, Rasmussen, Niclasen, Joensen, A. Samuelsen, Andreasen, M. Samuelsen og Poulsen *atkroddi ikki* og Winther og Davidsen vóru *burtur*) — til samtykt krevst kvalificeraður majoritet. — Nevndaruppskotið pkt. 2) varð samtykt við 17 atkv.—0.

239. Fíggjarætlan fyri amtsfátækragrunnin og studningur til kommunurnar. (2/XV).[1]

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Vinnunevndin hevur lagt fram uppskot til fíggjarsamtykt til amtsfátækragrunnin. Hareftir er ætlað til studning til søknirnar 5900 kr.

Fíggjarnevndin heldur, at tað er neyðugt at veita niðanfyri standandi studning til kommunurnar, falt 10.500 kr. og at fátækragrunnurin kann bera hesar útreiðslur í 1938, tó so, at tingið um neyðugt í komandi tingsetu kann umhugsa at fáa grunnhum størri inntøkur.

Uppskot.

Úr fátækragrunni løgtingsins verður fyri 1938 veittir hesir studningar:

Klakksvíkar	søknar	kommuna	.....	200 kr.
Kunoyar	—	—	.....	200 —
Mikladals	—	—	.....	200 —
Húsa	—	—	.....	200 —
Oyndarfjarðar	—	—	.....	200 —
Fuglafjarðar	—	—	.....	300 —
Lorvíkar	—	—	.....	600 —
Gøtu	—	—	.....	300 —
Nes	—	—	.....	800 —
Sjóar	—	—	.....	500 —
Eiðis	—	—	.....	400 —
Funnings	—	—	.....	200 —
Haldórsvíkar			.....	300 —
Hvalvíkar	—	—	.....	300 —
Kollafjarðar	—	—	.....	200 —
Vestmanna	—	—	.....	500 —
Kaldbaks	—	—	.....	200 —
Havnar uttanb.	—	—	.....	200 —
Kirkjubøar	—	—	.....	200 —
Hestoyar	—	—	.....	200 —
Sandavágs	—	—	.....	200 —
Miðvágs	—	—	.....	300 —
Sørvágs	—	—	.....	300 —
Bíggjar	—	—	.....	200 —
Sands	—	—	.....	200 —
			At flyta...	7400 kr.

[1]) Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 374.

			flutt...	7400 kr.
Skálavíkar	—	—	.....	200 —
Húsavíkar	—	—	.....	200 —
Hvalbiar	—	—	.....	300 —
Frobiðar		—	.....	800 —
Vágs	—	—	.....	500 —
Sunnbøar		—	.....	300 —
Tórshavnar kommuna			.....	800 —
			Tilsamans..	10500 kr.

Tann 30. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 17 atkv.—0.

---

240. Fíggjarætlan fyri okonomiska grumin. ($^{3}|_{XV}$).

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:** Sí skjal nr. 12.

Tann 4. desember fór atkvøðisgreiðslan fram:

B. *Skólamál:* Pkt. 1. og 2. vórðu samtykt við 20 atkv.—0 og pkt. 3. við 19 atkv.—0. Pkt. 4. og 5. vórðu samtykt við 20 atkv.—0 og pkt. 6. (meirilutauppskotið) við 14 atkv.—0.

C. *Vísindi og bókmentir o. l.:* Pkt. 1. (meirilutauppskot) varð sett undir atkvøðisgreiðslu við *navnakall* og varð samtykt við 14 atkv.—0 (Djurhuus, Rasmussen, Joensen, A. Samuelsen, Andreasen, M. Samuelsen, Hansen og Ellefsen *atkvøddu ikki* og Paturssøn og Holm Jacobsen vóru *burtur.*) Pkt. 2. varð samtykt við 13 atkv.—0 og pkt. 3., 4. og 5. vórðu samtykt við 13 atkv.—0. Pkt. 6. (meirilutauppskot) fall, bert 10 atkv.—0. Pkt. 7. varð samtykt við 21 atkv.—0.

D. *Ymist:* Pkt. 3. (meirilutauppskot) fall, bert 10 atkv.—0. Pkt. 4. varð samtykt við 16 atkv.—0. Pkt. 5.—16. vórðu samtykt við 18 atkv.—0 og pkt. 17.—23. við 18 atkv.—0.

---

241. Amtsfondsálíkningin ($^{4}|_{XV}$).[1]

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Vinnunevndin hevur lagt fram uppskot til figgjarsamtykt fyri 1938, og hareftir verður álíkningin 120.000 kr.

Nevndin mælir til at álíkna henda pening eftir hjálagda uppskoti.

Uppskot.

Tingið samtykkir at álíkna fyri 1938 til amtsgrunnin 120.000 kr. og góðkennir uppskotið frá figgjarnevndini til sundurbýtan.

Tann 7. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 21 atkv.—0.

Álíkningin: Sí skjal nr. 16.

242. Býtan av tollinntøkunum. ($^{5}|_{XV}$).[2]

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Eftir lóg av 8. mars 1935 hevur tingið heimild til at býta ein part av tollinntøkunum millum amtsgrunnin og økonomiska grunnin. Vanligt hevur verið, at økonomiski grunnurin hevur fingið 35.000 kr.

Av tí at amtsgrunnurin fær nógvar útreiðstur til vegarbeiðir o. t., vil nevndin mæla til, at økonomiski grunnurin komandi ár bert fær 15.000 kr., og hetta er gjørligt av tí, at økonomiski grunnurin næsta ár fær peningar, sum eru í grunninum til avloysing av jarðahvalinum.

---

[1]) Sbr. lógtingstíðindi 1936, bls. 876.
[2]) - — 1936, - 877.

Uppskot.

Av tolliintøkunum fyri fíggjarárið 1938/39 fær økonomiski grunnurin 15.000 kr., og restin fer í amtsgrunnin.

Tann 1. desember varð uppskot nevndarinnar samtykt við 19 atkv.—0.

---

243. Roknskapur fyri vøruforsýningina. ($^{6}|_{XV}$).[1]

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi Nevndarálit:

Amtmaðurin hevur sent tinginum roknskap fyri tíðina $^{15}/_{8}$.—1936 til $^{17}/_{8}$.—1937, soljóðandi:

Inntøkur:

í Føroya Banka $^{15}/_{8}$.—1936	kr.	32,17
Havnar býráð betalt	—	1210,00
Ellen Olsens Forretning	—	100,00
Rentur	—	9,96
	kr.	1352,13

Útreiðstur:

Saler	kr.	10,00
í Føroya Banka $^{17}/_{8}$.—1937	—	1342,13
	kr.	1352,13

Status pr. $^{17}/_{8}$.—1937.

Í Føroya Banka	kr.	1342,13
Debitorar: Havnar býráð	—	4500,00
Ellen Olsens Forretning	—	2074,00
	kr.	7916,13

---

1) Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 376.

Uppskot.

1) Roknskapurin verður góðkendur.
2) Avskrift av álitinum verður sent amtmanninum.

Tann 15. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 19 atkv.—0.

---

244. Býtan av bilskatti. (7|xv).[1]

Figgjarnevndin framlegði soljóðandi **Nevndarálit:**

Kommunustýrið í Vestmanna søkir um at fáa sín part av bilskattinum fyri 1936 rindaðan.

Bilskatturin fyri nevnda ár var kr. 10.718,50. Nevndin mælir til, at bilskatturin verður goldin til allar kommunur, sum hava rættindi til hann, tó so, at peningurin verður nýttur til umvøling av akvegunum, og at tað verður givið vinnunevndini í hendi at ansu eftir, at peningurin verður so nýttur. Hvar ymsar søknir eiga bilskattin, verður hann at býta eftir veglongdini. Kvittan skal undirskrivast av øllum søknarstýrunum, ið saman eru um peningin. Kunnu tey ikki semjast, verður mállið avgjørt av vinnunevndini, og peningurin ikki rindaður, fyrrenn avgerð er tikin.

Uppskot.

Bilskattnrin, ið amtsgrunnurin hevur fingið fyri árið 1936, verður rindaður soleiðis:

1) Klakksvíkar sókn	kr.	848,00
2) Fuglafjarðar, Lorvíkar, Gøtu og Nes sókn	—	1502,00
3) Nes sókn	—	252,00
4) Eiðis sókn	—	91,00
5) Vestmanna sókn	—	220,50
6) Kvívíkar og Kollafjarðar sókn	—	602,00
7) Havnar kommuna, Kirkjubøar og Havnar uttanbíggar sókn	—	3343,25
8) Sørvágs, Miðvágs og Sandavágs sókn	—	1173,75
9) Sands, Skopunar, Skálavíkar og Húsavíkar sóku	—	347,25
	kr.	8379,75

[1]) Sbr. lógtingstíðindi 1936, bls. 377.

Trsp. . . .	kr.	8370,75
10) Hvalbiar sókn	·	126,00
11) Froðbiar sókn	—	1061,25
12) Vágs og Porkeris sókn	· ·	1022,50
13) Sumbiar sókn	—	126,00
Tilsamans . . .	kr.	10718,50

móti, at vinnunevndin fær vissu fyri, at akvegirnir í kommununum eru í góðum standi, ella at peningurin verður nýttur til vegarbeiði, og móti at søknarstýrið gevur kvittan sum vissu fyri, at peningurin er býttur, hvar fleiri kommunur eiga peningin.

Tann 24. november varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv.—0.

---

245. Løgtingsgrunnarnir. ($^{8}|_{XV}$).[1]

Figgjarnevndin framlagði soljóðandi **Nevndarálit:**

Málið var til viðgerð ffjør (sbr. Løgtingstíðindi 1936, bls. 379). Vinnunevndin hevur sent tinginum álit og uppskot.

Figgjarnevndin vísir á hetta álit og kann samtykkja uppskotini frá vinnunevndini, tó so, at tey procent (nú 10 %), sum í framtíðini máttu ganga til økonomiska grunnin av grind (tann gamla tíggjundin og seinri 10 % til grunnin til avloysing av jarðarhvali) framvegis skulu ganga í ein nýggjan stovnsgrunn undir økonomisk fond. Tann hugsan hevur verið framm, at hesiu grunnur kann nýtast sum grundarlag fyri tryggjan av opnum útróðrarbátum.

Ein *meirilutl* (Dam, Davidsen, Jacobsen, Mitens og Nolsøe) vísir á, at tingið í seinastu árum hevur haft eina arbeiðsnevnd (vinnunevndin). Av tí at henda nevnd hevur nógv annað enn vinnumál at viðgera, loyva vit okkum at seta fram uppskot um, at nevndin fær eitt meira hóskandi navn „Landsnevndin".

Eitt *minnilutal* (Jacobsen, Mitens og Nolsøe) skal seta fram uppskot um, at tær ymlsku uppgávur verða givnar hesi nevnd í hendi í staðin fyri til nógvar nevndir, soleiðis at arbeiðið verður gjørt á løgtingsskrivstovuni undir stýri av hesari landsnevnd. Hvar tað er talan um heilt serstakar uppgávur, eiga serstakar nevndir at verða settar. Vit seta uppskot um, at stýrið

[1]) Sbr. løgtingstíðindi 1936, bls. 379.

av telefonverkinum, bróstsjúkrahúsinum, vegarbeiðinum og spurningurin um kontrakt viðvíkjandi stórhvalaveiðu verður lagt til nevndina.

Eitt *minnilut* (Jacobsen, Mitens og Nolsøe) setir eisini uppskot um, at avgerð av kommunalum málum millum tingseturnar verður løgd undir landsnevndina.

Minnilutin (Djurhuus og Poulsen) setir einki uppskot fram um at broyta navnið á vinnunevndini, tí vit halda tað óneyðugt og eru ímóti at leggja ymsar millumtinganevneir saman. Hetta eru *Dam* og *Davidsen* eisini ímóti.

Viðvíkjandi uppskotinum um at kommunal mál verða tikin frá amtmanninum og løgd undir landsnevedina, halda *Djurhuus* og *Poulsen*, at tað ikki kann gerast uttan lógbroyting, og at tað er av týdningi, at amtmaðurin framvegis hevur sum embætisplikt umsjón við kommununum. *Dam* og *Davidsen* seta einki uppskot viðvíkjandi hesum.

Spurningurin um at seta ein juridiskan fulltrúa á løgtingsskrivstovuna verður goymdur, inntil tær nýggju inntøkurnar koma í gildi.

Uppskot.

1) Rokn skaparhaldið fyri økonomisk fond, amtsfátækrakassan, kirkjufondin, grindagarnið í Vestmanna og „Fonden for Forulykkedes Efterladte" verður frá 1. januar 1938 lagt til løgtingsskrivstovuna.
2) Úr økonomisk fond verður árliga veitt frk. Helene Bærentsen 200 kr., fyrstu ferð í 1938.
3) Kassaeftirlit viðvíkjandi teimum grunnum, sum eru lagdir undir løgtingsskrivstovuna, verður gjørt av vinnunevndini, og fyri hinar grunnirnar av amtmanninum.
4) Stovnsgrunnurin fyri økonomisk fond verður avtikin 1. januar 1938 og peningurin fluttur til nýtslupening hjá grunninum, tó so, at grunnsinspeningurin skal rindast aftur, tá betri tíðir koma, og ganga inn í tann undir pkt. 9 nevnda grunn.
5) Stovnsgrunnurin fyri amtsfátækrakassan verður frá 1. januar 1938 avtikin og peningurin fluttur til nýtslupening hjá grunninum.
6) Tingið samtykkir, at tær 10.000 kr., sum í 1937 eru fluttar frá jarðarhvalsgrunninum til bróstsjúkrahúsið, verða veittar sum studningur til nevnda bróstsjúkrahús.
7) Lánið, sum amtsfondin skyldar jarðarhvalsgrunninum, um 5.000 kr., umfram rentur, verður játtað sum studningur til amtsgrunnin.
8) Jarðarhvalsgrunnurin verður avtikin frá 1. januar 1938 og peningurin fluttur til økonomisk fond, sum so stendur til svars fyri, hvat jarðarhvalsgrunnurin mátti hava at útreiða enn, og tekur rættindini hjá grunninum.
9) Tann peningur, sum kemur inn fyri tann part av grind, sum forlods verður lagdur av ella mátti blivið lagdur av til økonomisk fond (nú 10 %) verður frá 1. januar 1938 at leggja í ein stovnsgrunn, sum ikki kann nýtast, fyrr enn grunnurin er vaksin til 100.000 kr. Tingið tekur tá avgerð viðvíkjandi grunninum.
10) *Frá meirilutanum* (Dam, Davidsen, Jacobsen, Mitens og Nolsøe):
Vinnunevndin fær navnið „Landsnevndin".
Frá minnilutanum (Jacobsen, Mitens og Nolsøe):
11) Stýrið av telefonverkinum, bróstsjúkrahúsinum, vegarbeiðinum og spurningurin um semju viðvíkjandi stórhvalaveiðu verður lagdur undir landsnevndina.

12) Avgerð av kommunalum málum, sum ikki kunna bíða til eina tingsetu, verða løgd til landsnevndina.

Tann 1. desember varð uppskot nevndarinnar pkt. 1)—9) samtykt við 21 atkv.—0. Pkt. 10) frá meirilutanum varð samtykt við 18 atkv.—3. Pkt. 11) og 12) frá minnilutanum fullu, bert 7 atkv.—0.

Fylgiskjal: Sí skjal nr. 6 (álit frá Vinnunevndini).

---

246. Nýggjar inntøkur. ($^{9}|_{XV}$).[1]

Inntøkunevndin framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:** Sí skjal nr. 25.

Jóannes Patursson framlegði soljóðandi **Ændringsforslag:**

I Stedet for Pkt. IV sættes:

Tinget tiltræder Ministeriets Forslag om i en nær Fremtid at optage en Drøftelse af, hvad der skal afløse den gældende Finansplan, under Iagttagelse af følgende:

1. Der foretages snarest et Nyvalg til Lagtinget, jfr. den den 25. f. M. for Lagtinget kundgjorte til Regeringen rettede Anmodning om Tingets Opløsning og Udskrivning af nye Valg.
2. Efter at et nyt Valg har fundet Sted, træder Tinget sammen for
   a. at tage Stilling til de fra Befolkningen til dette Lagting indkomne Andragender, jfr. Andragendet af 4. Oktober d. A. om Forfatningsændring m. v. og Folkeadressen dateret Efteraaret 1937 — der ikke er gennemførte i denne Samling, og
   b. at nedsætte et Udvalg paa 7 Medlemmer til at forberede Forhandlingerne og forelægge Forslag om, hvilke Sager væsentlig skal drøftes for Tinget i en ekstraordinær Samling, som Udvalget kan foranledige sammenkaldt.
3. Paa Basis af de under Pkt. 2 b anførte Drøftelser vælger Tinget et Udvalg til at forhandle de vedtagne Anliggender med Regeringen. Resultatet af disse Forhandlinger kundgøres derefter snarest for Befolkningen og forelægges Tinget.

Tann 7. desember fór atkvøðisgreiðslan fram:

---

1) Sbr. lögtingstíðindi 1936, bls. 381.

Broytingaruppskotið fall, bert 6 atkv.—0. Uppskot nevndarinnar pkt. I.—III. varð sett undir atkvøðisgreiðslu við *navnakall* og varð samtykt við 22 atkv.—0. (Holm Jacobsen og Ellefsen *atkvøddi ikki*.

Uppskot nevndarinnar pkt. IV varð sett undir atkvøðisgreiðslu við *navnakall* og varð samtykt við 21 atkv.—0. (Paturssøn, Holm Jacobsen og Ellefsen *atkvøddi ikki.)*

Fylgiskjal: Sí skjal nr. 8 (brøv frá rikisstýrinum av 7. oktober 1937.)

Chr. Holm-Jacobsen framlegði soljóðandi **Sørbetænkning:**

Under denne Sags første Behandling blev der fra Socialdemokraterne fremsat Forslag om at Vinnuflokkurin (Erhvervspartiet) skulde faa en Mand i Udvalget, som blev nedsat for at udarbejde Betænkning til det foreliggende Forslag, men dette blev ikke tiltraadt fra Selvstyre- og Samhandspartierne. Vi har derfor ikke i Udvalget haft Lejlighed til at gøre vore Anskuelser gældende og tillader os derfor herved skriftligt at fremkomme med disse.

Erhvervspartiet maa erkende Nødvendigheden af at der gennemføres en Lov, hvorved der skaffes det offentlige flere Indtægter paa Færøerne, men Partiet kan dog ikke paa nuværende Tidspunkt og under de foreliggende Omstændigheder stemme for det fremsatte Forslag.

Under normale Forhold mener vi, at allerede existerende Indtægtslove maa anses for at give Lagtinget de nødvendige Midler til Dækning af de af Lagtinget fastlagte og løbende Udgifter.

Under unormale Tilstande stiller Forholdet sig selvfølgelig anderledes, Lagtingsmænd fra forskellige Partier har i denne Tingsamling aabent udtalt sig om den økonomiske Situation, saaledes at man kan befrygte et Sammenbrud. Tilstanden er saaledes for Lagtinget meget unormal, men hvorledes er det for hele det færøske Samfund? De unormale Tilstande med svigtende Indtægter for den enkelte saavel som for hele Samfundet, hvor allerede bestaaende Virksomheder har brugt den opsparede Kapital uden dog at have været i Stand til at gennemføre et tilstrækkeligt Vedligehold, endsige en i Forhold til Befolkningsstigningen naturlig Udvidelse med forøget Beskæftigelse, har yderligere skabt Forhold hos hele Samfundet der nemt kan føre til Sammenbrud. Paa dette Grundlag at redde Lagtinget fra Sammenbrud paa Samfundets Bekostning anser vi for ganske uigennemførligt.

Vi kan ikke stemme for det foreliggende Lovforslag, da vi ved, at store Summer af allerede paalignede Skatter til Kommune, saavel som til Lagting maa betragtes som uerholdelige.

Nye og større Skattebyrder paa den i Fremtiden udarmede Befolkning vil ikke kunne forhindre et økonomisk Sammenbrud. Vi kan ikke stemme for nye Indtægtslove, før der er gjort en omfattende Undersøgelse for at skaffe Klarhed i hele den økonomiske Situation. Undersøgelserne maa især omfatte Kommunerne, Lagtingskasserne, Hospitalerne og Sygekasserne. For en hel Del Kommuner er Stillingen sikkert saa vanskelig, at der kræves at der ydes dem tilstrækkelig økonomisk Hjælp, men dette maa ske paa sund Basis, og det er ikke umuligt at nogle Kommuner i en Overgangstid maa komme ind under en offentlig Administration.

Vi skal ikke her fremkomme med nogen særlig Kritik om de enkelte Punkter i Forslaget. Vi mener, at nogle i Forslaget nævnte Muligheder kan blive samfundsgavnlige naar først der rundt om i Kommunerne er skabt det fornødne Grundlag. En Del af de i Forslaget nævnte Muligheder anser vi for uigennemførlige under vor nuværende statsretlige Stilling.

Naar Tilstanden er blevet saa daarlig at Kommuners og Lagtingsgarantier ikke kan antages som tilstrækkelig Sikkerhed for Laan hverken her

i Landet eller i Danmark, maa Resultatet nødvendigvis blive en katastrofal Betalingsstandsning for hele Samfundet, og dette mener vi ikke afværges ved de stillede Forslag, der kun er egnet til saafremt de maatte gaa igennem at forhale en grundig Undersøgelse.

Erhvervspartiet vil anbefale, at der nedsættes en Kommission paa 5 Medlemmer, hvoraf mindst 2 skal vælges udenfor Tinget, til at gennemgaa samtlige Kommuners Regnskaber og økonomiske Stilling. Kommissionen skal foruden Beretning fremkomme med Forslag om, hvilken Støtte den anser nødvendig for de forskellige Kommuner, og om den anser det for paakrævet at en saadan Støtte gøres afhængig af en midlertidig offentlig Administration.

Den samme Kommission skal gennemgaa Hospitalernes Regnskaber og komme med Forslag til en Nyordning for den fremtidige Drift af disse. Ligeledes skal Kommissionen konferere med Centralforening af Sygekasser om der maatte være nogle Forhold blandt Sygekasserne der trænger til extraordinær Hjælp, selvom Kommunerne bliver i Stand til at indbetale deres Gæld til Sygekasserne.

Naar Kommissionen derefter har foretaget en grundig Gennemgang af Lagtingskasserne og af de Garantiforhold som Lagtinget er Interesseret i, skal den fremkomme med en Beretning hvoraf hele Øernes samlede økonomiske Forhold fremgaar, og vi vil anbefale at Lagtinget paa Grundlag af Kommissionens Materiale udarbejder et nyt Forslag til Indtægter og foranstalter optaget et Stabiliseringslaan i Forhold til de Krav der maa opfyldes. Den hele økonomiske Situation maa derefter genopbygges paa stabilt Grundlag, ved at Midlerne udlaanes til Kommunerne for at sætte disse i Stand til at indfri forfaldne Krav til Hospitalerne, Sygekasserne og Aldersrentenydere, ligesom Lagtingets egne Kasser maa faa tilført de nødvendige Midler.

Da det maa antages at Kommunerne ikke i overskuelig Fremtid vil være i Stand til at tilbagebetale Laanene, vil Erhvervspartiet anbefale, at 50% af alle nye Indtægter baandlægges som årøtlige til andre Formaal, og kun anvendes til at opfylde Latingets Forpligtelser overfor de eventuelle Laangivere. Skulde der paa denne Maade opstaa et Overskud efterhaanden som Kommunerne igen kommer paa Fode, vil vi foreslaa, at disse Beløb ikke indgaar i Lagtingets almindelige Administration men holdes i Reserve til extraordinære Foranstaltninger som altid senere kan opstaa.

Vi ønsker ikke at stille noget Forslag i Sagen, idet vore Synspunkter er, at hele Færøernes Stilling er saa kritisk i Øjeblikket, at det mest naturlige vilde være at man fulgte parlamentarisk Praksis i andre Lande og opløste Lagtinget for at Befolkningen havde Lejlighed til at vælge de Mænd som den anser for bedst egnede til at gennemføre en økonomisk Sanering.

Naar Lagtingets Udvalg i Aar foreslaar gennemført Indtægtslove der giver langt mindre i Indtægter end de i Fjor fremkomne Forslag, taler dette yderligere for, at det der foretages er et Nødskridt, der intet har med fremtidige ordnede og sanerede Forhold at gøre, og dette mener vi er ganske forkasteligt for vort Samfund. Ligeledes kan vi heller ikke tiltræde Udvalgets sidste Forslagspunkt om Valg af et Udvalg til at forberede en ny Finansplan. Hele Tanken med en Finansplan, hviler paa det Grundlag, at Færøernes Borgere gennem Lagtinget fraskriver sig Retten til at tale med Regeringen om de Bevillinger der maatte vise sig nødvendige efterhaanden som Tiden gaar. At overse alle Muligheder paa 5 Aars Sigt er umuligt og Tanken om Finansplan derfor efter vor Mening forkastelig. Endnu værre stiller det sig naar efter Forslaget det nuværende Lagting skal føre Forhandlingerne og afslutte Sagen i næste Samling, idet det derefter bliver det Lagting der valgtes i Januar 1936 der skal afgøre Færøernes Skæbne for Tiden indtil 1. April 1945, altsaa mere end 9 Aar faar Vælgerne ikke Lov til at tale. Saafremt Regeringen maatte være indstillet paa at gennemføre en ny Finans-

plan, da vil vi tillade os at henstille at dette ordnes saaledes at Vælgerne faar Lejlighed til ved Valg at acceptere eller forkaste at det bliver disse for to Aar siden valgte Repræsentanter der skal gennemføre Forhandlingerne. Den gamle Finansplan maa derfor enten udsættes i 1 Aar, saaledes, at Gyldigheden bliver forlænget til 1. April 1941, saaledes at det ordinært valgte Lagting kan tage Stilling til Sagen inden Gennemførelse, eller ogsaa maa Regeringen udskrive extraordinære Valg, saaledes at Vælgerne ad denne Vej faar Spørgsmaalet forelagt.

XVI. Mál, goymd til næsta ár.

---

247. Sala av telefonhúsinum í Skúvoy. (15-IV).
Endurgjald fyri grindarekstur. (19-VI).
Studningur til umvælingar av fiskiskipi. (25-VI).
Friðan av lunda. (20-VII).
Studningur til hald av mink. (21-VI).
Lækkan av vørugjald til Vág og Trongisvág havnir. (8-IX).
Endurgjald vegna tap av hoyggi. (74-XIII).
Máting av gomlum húsum í Foroyum. (75-XIII).
Studningur til skeið á handverkaraskúla. (76-XIII).
Studningur vegna mistan útróðrabát. (80-XIII).
Studningur til bygging av sornhúsi. (82-XIII).
Studningur til snikkarareiðskap. (83-XIII).
Útflutning av leir frá Hvalbø. (89-XIII).
Nýtsla av koli í Hvalbø. (90-XIII).
Studningur til umvælingararbeiði vegna brimskaða. (91-XIII).

Hesi mál vórðu goymd til næsta ár av ti, at tað ikki við atkvøðisgreiðsluna varð avgivið nokk av atkvøðum til viðgerðan av málunum í ár.

Tingið endaði 11. desember og fundirnir vóru 71.

Skjal nr. 3.

UPPSKOT

TIL

FÍGGJARSAMTYKT LØGTINGSINS

1938

(LAGT FYRI LØGTINGIÐ 1937)

Amts

Inntøkur:

		Kr. øyr.
1.	Jarðaskattur	8.500,00
2.	Løgtingsskattur	60.000,00
3.	Tollur	170.000,00
4.	Ríkisstuðningur (eftir »finansplanium«)	100.000,00
5.	Skipagjald	12.000,00
6.	Gjøld fyri handilsloyvi	1.500,00
7.	Rentur og avdráttur frá Klakksvíkar sókn	8.700,00
8.	Vinningsbýti í Skipafelagnum og Sjóvinnubankanum	6.000,00
9.	Ríkisstuðningur	3.000,00
10.	At álíkna kommununum	120.000,00
		489.700,00

ad *Inntøkur:*

Lóg um toll av 8. mars 1935 asetur, at kirkjugrunnurin fær 20.000 kr., restin er ætlað til 185.000 kr. hvarav økonomiski grunnurin vanliga fær 35.000 kr. og amtgrunnurin 150.000 kr., herav skal veitast til sjúkrahúsini 48.000 kr. Uppskot verður sett fram um, at økonomiski grunnurin bert fær 15.000 kr. og annars tað, ið er í jarðahvalsgrunninum.

Løgtingsskatturin hevur ikki givið tær ætlaðu inntøkur, orsakað av at skattainntøkan hevur verið í minkan (fyri 1937 er álíknað um 40.000 kr.).

Av teim í fíggjarætlanini síðani 1935 hvørt ár uppførdu rentur og avdráttur frá Klakksvíkar sókn, 8700 kr., sæst einki at vera inngingið enn, og má løgtingið tí taka støðu til, hvat ið gerast skal hesum viðvíkjandi.

grunnurin.

Útreiðslur:

		Kr. oyr.	Kr. oyr.
A.	Løgtingskostnaður:		
	Tingmannaløn, millumtinganevndir o. t.	20.000,00	
	Løgtingstíðindi o. a.	7.000,00	
	Løgtingshúsið	2.000,00	
	Løgtingsskrivstovan	10.000,00	
			39.000,00
B.	Dómsmál		4.000,00
C.	Valum viðv.		1.000,00
D.	Læknar, sjúkrahús o. t.	Kr. oyr.	
	Studningur til sjúkrahúsini	48.000,00	
	Bróstsjúkrahúsið	10.000,00	
	Farsóttir o. t.	10.000,00	
	Ljósmøður	2.000,00	
	Løn og fluttningsútreiðslur lækna	5.000,00	
	Hvíldarheimið »Naina«	1.000,00	
	Serumdepot	200,00	
	Ymist	1.000,00	
			77.200,00
E.	Ferðaútreiðslur sýslumanna		1.000,00
F.	Skúla- og mentunarmálum viðv.:	Kr. oyr.	
	Løn til ferðalærarar (÷ refusión)	5.000,00	
	Studningur til uttanb. næmingar	1.200,00	
	Skúlabarnaferðir	600,00	
	Ítróttarlærari	900,00	
	Amtsbókasavnið	4.400,00	
	Ymist	400,00	
			12.500,00
G.	Landbúnaðinum viðv.:	Kr. oyr.	
	Studningur til jarðagrunnin	10.000,00	
	Útreiðslur til djóralæknan	2.200,00	
	Hjálparmann hjá landbúnarráðgevaranum	1.900,00	
	Ymist	500,00	
			14.600,00
H.	Fiskivinna o. a.		10.000,00
I.	»Smiril«:	Kr. oyr.	
	Fastur studningur	12.000,00	
	Renta og avdráttur av statsláni	13.000,00	
			25.000,00
K.	Havna- og Vegabygging		230.000,00
L.	Løgtingsverkfrøðingurin		6.000,00
M.	Abyrgd fyri havnalán		12.000,00
N.	Rentur		25.000,00
O.	Avdráttur		30.000,00
P.	Ymist		2.400,00
			489.700,00

ad *H. Fiskivinna o. a.*

Vinnunevndin hevur tey seinastu árini havt upp til 10.000 kr. um árið at veita sum studning til fiskivinnu- og búnaðarmál, og verður aftur sett fram uppskot um at veita 10.000 kr. til hesi endamál fyri 1938.

Økonomiski

Inntøkur:

		Kr. oyr.
1.	Grind	1.500,00
2.	Stórhvalaveiða	3.000,00
3.	Innfluttningsgjald	15.000,00
4.	Vøruhandilin	2.000,00
5.	Flutt úr jarðahvalsgrunninum	50.000,00
		71.500,00

grunnurin.

Útreiðslur:

			Kr. oyr.
A.	Brýr og lendingar		15.000,00
B.	Skúlamál:	Kr. oyr.	
	1. Eftirlønargrunnur lærara	2.000,00	
	2. Læraranámskeið	500,00	
	3. Studentaskeiðið	9.000,00	
	4. Studningur til sløjdskúla	300,00	
	5. Skúlabókagrunnurin	500,00	
	6. Føroya Fólkaháskúli	3.000,00	
	7. Umvælan av Føroya Fólkaháskúla	1.000,00	
			16.300,00
C.	Vísindi og bókmentir o. t.:	Kr. oyr.	
	1. Studningur til Chr. Matras	1.200,00	
	2. — - J. H. O. Djurhuus	500,00	
	3. — - »Varðan«	500,00	
	4. Føroya Forngripafelag	300,00	
	5. Skjalasavnið	2.500,00	
	6. Løgtingssøgan	2.000,00	
	7. Studningur til studerandi	1.300,00	
			8.300,00
D.	Ymist:		
	1. Eftirløn til frkr. Flagstad og Berg		2.800,00
	2. Honorar til frk. Bærentsen		200,00
	3. Føroya Ferðamannafelag		500,00
	4. Avhaldsfelagini		500,00
	5. Barnaheimið		500,00
	6. Felagið »Røde Kors«		500,00
	7. Svimjingarhylur í Kunoy		100,00
	8. Roynd við træplanting		1.000,00
	9. Studningur til urtagarðslæru		200,00
	10. — - bókbindaralæru		200,00
	11. — - búnaðarlæru		150,00
	12. — - Harry Fonsdal		1.000,00
	13. Munur		24.250,00
			71.500,00

Ad útreiðslur, sí bls. 8.

Fátækragrunnur løgtingsins.

Inntøkur:

		Kr. øyr.
1.	Grind	500,00
2.	Stórhvalagjald	500,00
3.	Arvagjald	5.000,00
4.	Gjøld fyri handilsloyvi o. t.	1.500,00
5.	Rentur	400,00
		7.900,00

Útreiðslur:

		Kr. øyr.
A.	Alimentatiónspeningur	1.000,00
B.	Deyv og málleys o. t.	1.000,00
C.	Studningur til sóknirnar	5.900,00
		7.900,00

Kirkjugrunnur løgtingsins.

Inntøkur:

		Kr. øyr.
1.	Endurgjald fyri tiggjunda	7.800,00
2.	Stórhvalagjald	1.000,00
3.	Innfluttningsgjald	20.000,00
4.	Rentur	500,00
		29.300,00

Útreiðslur:

		Kr. øyr.
A.	Vágs kirkja	6.000,00
B.	Vanligar umvølingar	10.000,00
C.	Kirkjugarðar	2.000,00
D.	Prestafluttningur	2.400,00
E.	Rentur o. t.	1.500,00
F.	Rentur og avdrátt av láni til Hvalbiar sókn	800,00
G.	Jarðahvalsgrunnurin (økonomiski grunnur)	3.000,00
H.	Munur	3.600,00
		29.300,00

Ad útreiðslur (økonomiski grunnurin):

Nevndin setur fram hetta uppskot til figgjarsamtykt fyri økonomiska grunnin við hesum serstaku viðmerkingum:

ad B. 2: Lærarafelagið fekk í fjør 500 kr. og søkir í ár um tað sama.

3: Meirilutin (Dam og Mitens) seta fram hetta uppskot og vísa á løgtingsmál: Studentaskúli. Djurhuus setur ikki uppskot fram.

4: Peter Poulsen, Tórshavn, fekk í fjør 300 kr. og søkir um at fáa studningin hækkaðan til 500 kr. Nevndin setur fram uppskot um at veita 300 kr., og tað stendur so til tingið at avgera um hækkan.

6: Føroya Fólkaháskúli fekk í fjør 3000 kr. Meirilutin (Dam og Mitens) setur fram uppskot um at veita 3000 kr. fyri 1938 við fjórðunginum um kvartalið. Minnilutin (Djurhuus) setur fram uppskot um 1500 kr.

7: Samtykt varð í fjør at veita 1000 kr. um árið í 3 ár.

ad C. 1: Meirilutin (Dam og Mitens) setur fram uppskot um at veita Chr. Matras sama studning sum í fjør. Djurhuus setur eiuki uppskot fram.

2—5: Sama uppskot sum í fjør.

6: 1. deild er prentað, og 2. deild kann neyvan væntast fyrr enn næsta vetur. Til hetta arbeiði verður sett 2000 kr.

7: Nevndin setur fram uppskot um at veita hesar studningar:

Poul L. Guttesen, Tórshavn	200	kr.
Jacob Olsen, —	300	»
Napoleon Djurhuus, Porkere	200	»
Jacob Poulsen, Saksum	200	»
Robert Joensen, Klakksvík	200	»
Ruth Smith, Vági	200	»

Teir 3 fyrstu fingu tað sama í fjør. Jacob Poulsen studerar medisin, Robert Joensen teologi og Ruth Smith er á kunstakademiinum.

ad D. 2: Frk. Bærentsen fer frá sum løgtingskassameistari, og nevndin mælir til at veita henni sum árligt honorar 200 kr.

1, 3, 4, 5, 6: Vanligir studningar, tó søkir Føroya Ferðamannafelag um hækkan av studningi.

7: Nevndin setur fram uppskot um at veita Kunoyar kommunu vanligan studning til svimjingarhyl 100 kr.

8: Nevndin fyri roynd við træplanting søkir um 1000 kr., og nevndin mælir til at veita henda pening.

9: Peter Nolsøe, Vági, gongur á Landbohøjskolen, og mælir nevndin til at veita honum 200 kr.

10: Nevndin mælir til at veita Anna Arnason, Tórshavn, 200 kr. sum studning til bókbindaralæru í Keypmannahavn.

11: Nevndin mælir til at veita Hans Simonsen, Norðadali, sum studning til búnaðarlæru 150 kr.

12: Nevndin mælir til at veita Harry Fonsdal 1000 kr. fyri at hann kann útbúgva seg til vegingeniør í Føroyum.

Beretning

om

Færø Amts Tuberkulosesygehus' Virksomhed

i Regnskabsaaret 1. Januar 1936 til 31. December 1936.

Ved

Overlæge *Vilhelm Magnussen.*

Ved Regnskabsaarets Begyndelse henlaa paa Sygehuset	47	Patienter
I Aarets Løb indlagdes.....	90	—
- — — udskreves 83, overflyttedes 11, ialt	94	—
Tilbage ved Aarets Slutning	43	—

De 94 Patienter fordeler sig saaledes:

1) Efter Hjemsted:

Akrar	1	Mykines	1
Arnafjørður	1	Nes	3
Froðbøur	3	Norðdepil	1
Fuglafjørður	2	Porkerí	5
Gjógv	1	Rituvík	1
Glyvrar	1	Saltangará	2
Gøta	4	Sandavág	3
Haldórsvík	3	Sandur	1
Húsavík	2	Sandvík	1
Hvalbøur	1	Skálavík	1
Hvannasund	2	Skopun	3
Klakksvík	6	Søldarfjørður	2
Kollafjørður	1	Sørvágur	6
Kunoy	3	Toftir	1
Lambi	1	Tórshavn	9
Leynar	1	Tvøroyri	5
Lorvík	2	Vágur	4
Miðvágur	2	Vestmanna	5
Mikladalur	2	Viðareiði	1

2)	Efter Køn: Mandlige	47	Patienter
	Kvindelige	47	—

3)	Efter Alder: Fra 5 Aar til 9 Aar	1	Patienter
	- 10 » - 14 »	5	—
	- 15 » - 19 »	18	—
	- 20 » - 24 »	23	—
	- 25 » - 29 »	18	—
	- 30 » - 39 »	26	—
	- 40 » - 49 »	1	—
	- 50 » - 59 »	2	—

Diagnoser:	Aaben Tuberc pulm.	27	Patienter
	Lukket, aktiv Tuberc. pulm.	34	—
	Inaktiv Tuberc. pulm.	5	—
	Pleuritis exsudativa	24	—
	Sequ. pleurit. exsudativ.	4	—
	Obs. for Tuberc. pulm.	9	—
	Bronchitis	2	—
	Bronchopneumonia	1	—
	Bronchiectasia	2	—

Af mere betydende **Komplikationer** forekom følgende:

Abortus	1	Meningitis tub.	1
Abscessus ad anum	1	Migræne	1
Achylia gastrica	1	Morbilli	1
Albuminuria	1	Phlebitis extremitat. inf.	1
Amenorrhoea	1	Pleuritis exsudativa	4
Anæmia simplex	4	Pneumothorax spontaneus	2
Bronchitis chr.	1	Polypus nasi	1
Dermatitis (Sanocrysin)	1	Pyuria	1
Enuresis nocturna	1	Sequ. operation. thoracoplastic.	2
Fistula ad anum	1	Tuberc. intestini	2
Graviditas	3	— laryngis	5
Hydarthron genus	1	Tumores hæmorrhoidales	1
Hæmoptysis	8		

Resultater af Behandlingen:

Tilsyneladende helbredet	28
Betydelig bedret	29
Bedret	14
Uforandret	16
Forværret	0
Døde	7

Af de 27 Patienter med aaben Tub. pulm er de 12 udskrevet som bacilfri.

4 Patienter er udskrevet til Hjemmet som bacillære.

Særlige Behandlingsmaader

Pneumothorax artificialis er anlagt og gennemført hos 8 Patienter.
5 Patienter er blevet ambulant behandlet med Pneumothorax.
Der er givet ialt 1397 Lysbehandlinger.
Sanocrysin er anvendt til 9 Patienter.
Metallosal-Mangan er anvendt til 1 Patient.

Overflyttede Patienter:

Til Dronning Alexandrines Hospital: 7.

Abscesuss ad anum	1	Tub. pulm. (til Thoracoplastik)	3
Anæmia simplex	1	Tumores hæmorrhoidales	1
Partus	1		

Til Dronning Alexandrines Hospitals Tuberkuloseafdeling:

4 Patienter med Tuberc. pulm., heraf 1 til Adhæranceoverbrænding.

Der er foretaget 187 Røntgenfotograferinger og 602 Røntgengennemlysninger. (Tuberkulosestationens ikke medregnet.)

Økonomisk Oversigt

ved Lagtingskontoret.

Sygedagenes samlede Antal har i Aarets Løb været 18312.

Aarets Middelbelægning har været 50,03.

Regnskab for Driften 1936.

Indtægt.

	Kr. Ø.	Kr. Ø.
Betaling for Patienter		18.312,00
Statskassens Tilskud		52.863,00
Have og Anlæg	330,00	
Fragaar Udgiften (Kt. 10)	290,20	
		39,80
Forskellige Indtægter		230,75
Ambulante Røntgenfotograferinger		1.055,00
Refunderede Begravelsesomkostninger		373,50
Underskud		12.580,57
		85.454,62

Udgift.

				Kr. Ø.
Konto	1.	Lønninger		17.932,85
»	2.	Forplejning	31.026,00	
		Fragaar Indtægten	45,00	
				30.981,00
»	3.	Vask og Rengøring		3.592,87
»	4.	Brændsel og Belysning		15.636,13
»	5.	Medicin		3.469,47
»	5a.	Røntgen		1.412,75
»	6.	Bygninger		3.181,18
»	8.	Inventar	3.629,43	
		Fragaar Indtægten	10,00	
				3.619,43
»	9.	Forsikring		1.223,25
»	11.	Fragt og Kørsel		530,63
»	12.	Kontorhold		1.152,42
»	13.	Husdyrhold	471,25	
		Fragaar Indtægten	368,48	
				102,77
»	14.	Renter og Provision af Kassekreditten		1.456,41
»	16.	Forskellige Udgifter		792,96
»	16a.	Begravelsesomkostninger		370,50
				85.454,62

Beholdning og Gæld.

			31. Decbr. 1935 Kr. Ø.	31. Decbr. 1936 Kr. Ø.
Beholdning:	1.	Restancer for Patienter	14.659,89	18.520,89
		— - amb. Røntgen	195,00	333,00
		— - Begravelsesomk.	178,25	335,00
	2.	Statskassens Tilskud f. Okt. Kvartal	13.092,00	13.524,00
	3.	Kassebeholdning	450,93	0,00
			28.576,07	32.712,89
Gæld:		Til Føroya Banki	15.433,54	27.126,35

Bemærkninger ad Udgiftskonti:

ad Konto 1. Lønninger:

		Kr. Ø.
Løn til	1 Overlæge	3.208,34
- -	1 Reservelæge	2.000,00
- -	1 Oversygeplejerske	1.432,25
- -	2 Sygeplejersker	2.220,00
- -	1 Økonoma	1.250,00
- -	1 Fyrpasser	2,328,00
	Transport	12.438,59

	Kr. Ø.
Transport	12.438,59
Pigelønninger + Medhjælp	2.927,00
Afløsning (Ferie og Sygdom)	692,38
Flyttegodtgørelse til Overlægen	554,88
Bogholderi og Regnskabsførelse	1.200,00
Revision	120,00
	17.932,85

ad Konto 2. Forplejningen:

Udgiften har været	30.981,00
Forplejningen har kostet Kr. 1,69 pr. Sygedag (sidste Aar Kr. 1,64)	
— — » Kr. 1,36 pr. Kostdag (sidste Aar Kr. 1,32)	

ad Konto 3. Vask og Rengøring:

Grønsæbe, Soda, Skurepulver m. m.	783,27
Vask af Tøj	2.400,00
Forskelligt	409,60
	3.592,87

ad Konto 4. Brændsel og Belysning:

54850 kg Kul	2.004,10
2803 hl Cokes	7.154,45
2212 kg Petroleum	464,52
Elektricitet til Belysning	4.526,03
— - teknisk Brug	1.360,80
Forskelligt	126,23
	15.636,13

ad Konto 5. Medicin:

Medicin	3.076,72
Sanocrysin	392,75
	3.469,47

ad Konto 5a. Røntgen:

Udgiften har været	1.412,75

ad Konto 6. Bygninger:

Større Arbejder	2.348,62
Almindelige Vedligeholdelser	832,56
	3.181,18

ad Konto 8. Inventar:

Nyanskaffelser	3.084,75
Reparationer	544,68
	3.629,43

ad Konto 9. Assurance:

Brandforsikring	1,020,00
Ulykkesforsikring	203,25
	1.223,25

ad Konto 12. Kontorhold:

Annoncer, Kontorrekvisitter m. m.	604,45
Telefonsamtaler og Telegrammer	50,97
Telefonabonnement	497,00
	1.152,42

ad Konti 10, 11, 13, 14, 16 og 16a ingen Bemærkning.

Prentstuiðja »Tingakross« — Tórshavn.

Forslag
til
Ændringer
i
Lov Nr. 124 af 28. Marts 1923 om Færøernes Lagting,

fremsat af Lagtingets Vinnunevnd.

Fra Udvalgets Flertal (Mitens og Dam):

1. I § 2 ændres 25de Aar til 21de Aar.

Fra Udvalget:

2. § 4, Stk. 4, 2. Punktum, affattes saaledes:
»Senest 5 Uger før Valgets Afholdelse kan mindst 600 Vælgere meddele Amtmanden, at de agter at deltage i Valget som et nyt Parti«.
3. § 4, Stykke 6, affattes saaledes:
»Afstemningen begynder Kl. 10 og varer til Kl. 13, hvorefter den udsættes til Kl. 15. Derefter fortsættes den til Kl. 20 og saalænge der endnu derefter melder sig Vælgere for at afgive Stemme.«

Fra Udvalgets Flertal (Mitens og Dam):

4. I § 5 udgaar sidste Punktum og i Stedet sættes:
»De Stillere, der har underskrevet en Kandidatliste, kan overfor Valgnævnet anmelde en Listebetegnelse, hvormed Kandidatlisten vil være at betegne paa Stemmesedlerne; enkelte Bogstaver (A. B. C. o. s. v.) kan ikke anmeldes som Listebetegnelse. Anmeldelsen af en saadan skal ske skriftligt samtidig med Kandidatlistens Indlevering og skal være tiltraadt ved Underskrift af samtlige paa Kandidatlisten opførte Kandidater samt af de Stillere, der har underskrevet den paagældende Kandidatliste.

Kandidatlister kan derhos for Valgnævnet anmeldes at ville støtte hinanden (Listeforbund). Anmeldelse herom skal ske

skriftligt senest Kl. 12 Middag 2den Dag før Valget og skal være tiltraadt ved Underskrift af de samme Stillere, som har underskrevet de Kandidatlister, imellem hvilke Listeforbundet indgaas.

De godkendte Kandidatlister mærkes af Valgnævnet hver med sit Bogstav (A. B. C. o. s. v.) samt med den opgivne Listebetegnelse, saafremt en saadan er anmeldt. Paa hver Kandidatliste sættes Nummer (1, 2, 3, o. s. v.) foran Kandidatlisternes Navn i den Rækkefølge, hvori de af Stillerne er opført paa Kandidatlisterne. Partier, der ønsker at anvende samme Bogstavbetegnelse for deres Kandidatlister i hele Landet, kan senest 1. Januar i det Kalenderaar, hvori Valget foregaar, ved deres Organisation til Amtmanden indsende Begæring herom. Snarest muligt efter Fristens Udløb træffer Amtmanden Beslutning om, hvilken Bogstavbetegnelse der skal anvendes for disse Partiers Vedkommende, samt bekendtgør denne Beslutning. Opstiller det samme Parti flere Lister i en Kommune, skal der af Valgnævnet til dette Bogstav føjes et Nummer (A 1, A 2, A 3 o. s. v.). Opstaar der Tvist om, hvilken Organisation der med bindende Virkning for det paagældende Parti kan indsende Begæring om fælles Bogstavbetegnelse for Partiet, afgøres en saadan Tvist endelig af Amtmanden.

Oplysning om anmeldte Listeforbund bekendtgøres af Valgnævnet senest om Morgenen Dagen før Valget ved Opslag eller paa anden lignende af Valgnævnet fastsat Maade.«

5. § 11, Stykke 2, udgaar og i Stedet sættes:

»Valgnævnet foretager en fornyet Optælling og Bedømmelse af de i de enkelte Valgdistrikter afgivne Stemmesedler. Først bestemmes, hvor mange Kandidater der skal vælges af hver Kandidatliste. Har Listeforbund været anmeldt, sammenlægges Stemmetallene for de Kandidatlister, imellem hvilke Listeforbund er indgaaet. Det for hver Kandidatliste eller Listeforbund afgivne Stemmetal deles med 1, 2, 3 o. s. v., indtil hvert Stemmetal er delt med et Tal saa stort som det Antal Mandater, der i det højeste kan ventes at tilfalde vedkommende Kandidatliste eller Listeforbund. Den største af de saaledes fremkomne Kvotienter giver den Liste eller det Listeforbund, den er tilfaldet, Ret til Medlem Nr. 1, den næststørste Kvotient giver den Liste eller det Listeforbund, den er tilfaldet Ret til Medlem Nr. 2 og saaledes fremdeles, indtil det Antal Medlemmer, der skal vælges, er fordelt mellem de forskellige Kandidatlister og Listeforbund. Er Kvotienterne lige store, gør Lodtrækning Udslaget; Lodtrækningen foretages af Valgnævnets Formand i de tilstedeværendes Paasyn.

De Antal Mandater, der er tilfaldet et Listeforbund, deles imellem de Kandidatlister, hvoraf Forbundet bestaar, ved Benyttelse af samme Fremgangsmaade.

Skal der for en Kandidatliste vælges flere Medlemmer end det Antal Kandidater, der findes opført paa Listen, overføres det eller de overskydende Mandater til den Kandidatliste, med hvilken den udtømte Liste har anmeldt Listeforbund; hvis den udtømte Kandidatliste staar i Listeforbund med flere Kandidatlister, tilfalder Mandatet den af disse Lister, der ifølge den foran foretagne Fordeling er nærmest berettiget til at faa Mandat. Saafremt den udtømte Kandidatliste ikke staar i Listeforbund med andre Lister, overføres Mandatet til den af de øvrige Kandidatlister, der har nærmest Krav herpaa.«

Fra Udvalget:

6. § 12, 2. Punktum affattes saaledes:

»Kun de Partier, som er kundgjort i Overensstemmelse med § 4, 5. Stykke, og som ved Valgene i Kredsene har opnaaet mindst eet Mandat, kan faa noget Tillægsmandat, og Opgørelsen foretages alene paa Grundlag af de Stemmer, der er afgivet paa Kanditlister, der slutter sig til disse Partier.«

Bemærkninger til Forslaget.

I den ordinære Lagtingssamling 1936 forelaa til Behandling et Par Spørgsmaal om Ændringer i Lagtingsloven, og det blev vedtaget at udsætte Sagen til næste Tingsamling og anmode Vinnunevndin om at overveje alle de herhenhørende Spørgsmaal og fremkomme med en Udtalelse om, hvilke Ændringer i Lagtingsloven, der kunde være Tale om.

Idet Udvalget henviser til Lov Nr. 124 af 28. Marts 1923 om Færøernes Lagting, jfr. Lov Nr. 177 af 11. Maj 1935, skal man udtale:

ad 1. Ifølge Lovens § 2 er Valgretsalderen 25 Aar. Flertallet foreslaar, at Valgretsalderen nedsættes til 21 Aar og stiller Forslag herom.

ad 2. Ifølge § 4 kan 300 Vælgere anmelde et nyt Parti.

Der bør selvsagt være Adgang for en Gruppe Vælgere til at danne et nyt Parti; men der bør dog være et vist bredere Grundlag herfor, og Udvalget maa mene, at det ikke er tilstrækkeligt at sætte Tallet til 300 Vælgere, og skal foreslaa, at Tallet sættes til 600.

ad 3. Ifølge § 4 er Afstemningstiden fra Kl. 10 til Kl. 13 og fra Kl. 18 til Kl. 20.

Det har vist sig, at dette Tidsrum mange Steder er for kort, og Udvalget skal foreslaa, at Afstemningstiden sættes til den samme som ved Folketingsvalg, jfr. Lov af 28. April 1916 § 33, nemlig fra Kl. 10—13 og fra Kl. 15—20.

ad 4. og 5. Udvalgets Flertal maa mene, at det er rigtigt, at der skabes Adgang for Partierne til at danne Listeforbund, og stiller Forslag om Ændring i den Retning til Lovens §§ 5 og 11.

Djurhuus tager ikke endelig Stilling til Spørgsmaalet.

ad 6. Udvalget maa mene, at det er urigtigt, at en Række spredte Stemmer rundt i Kredsene skal kunne give Tillægsmandater, uden at der er opnaaet noget Kredsmandat, og man foreslaar, at der indsættes en Bestemmelse om, at kun de Partier, som ved Valgene i Kredsene har opnaaet mindst eet Mandat, kan faa noget Tillægsmandat, og henviser til, hvad der har motiveret en tilsvarende Bestemmelse i Loven om Rigsdagsvalg.

Andre Bemærkninger.

1. Der foreligger et Andragende fra »Havnar Framburðsfelag«, Tórshavn om Ændringer i Reglerne vedr. Lagtingsvalg, gaaende ud paa, at hver Vælger faar Adgang til at afgive sin Stemme, ikke blot for et politisk Parti, men ogsaa for hver enkelt af de Kandidater, som er opstillede.

Selvom der principielt er noget rigtigt i »Havnar Framburðsfelag«s Andragende, mener Udvalgets Mindretal (Mitens), at det ikke er rigtigt, i hvert Fald for Tiden, at foreslaa de paatænkte Ændringer, idet Stemmesedlerne vil blive meget omfangsrige og virke vildledende, ligesom man mener, at en saadan Bestemmelse muligvis i flere Tilfælde ikke vil virke heldigt, idet der er Tale om smaa Valgkredse, og lokale Spørgsmaal derfor spiller ind.

Udvalgets Mindretal (Dam) mener, at man bør foreslaa de paatænkte Ændringer, gaaende ud paa, at hver Vælger faar Adgang til at afgive sin Stemme, ikke blot for et politisk Parti, men ogsaa for hver enkelt af de Kandidater, som er opstillede.

Djurhuus tager ikke endelig Stilling til Spørgsmaalet.

2. Dernæst har Udvalgets Flertal (Mitens og Djurhuus) overvejet Spørgsmaalet om Adgang til at afgive Stemme ved Indsendelse af Stemmesedler.

For Færøernes Vedkommende har man en saadan Regel ved Folketingsvalg. I det øvrige Kongerige har man ogsaa en saadan Regel ved Kommunevalg, men derimod ikke ved Amtsraadsvalg. Da Lagtingsvalgene finder Sted i Januar— Februar, og de fleste Vælgere derfor er hjemme, mener Udvalget ikke at kunne tilraade at indføre Regler om Stemmeafgivning ved Indsendelse af Sedler.

Dam tager ikke endelig Stilling til Spørgsmaalet.

3. Endelig har Udvalget overvejet Spørgsmaalet om Afholdelse af den ordinære Lagtingssamling om Sommeren i Stedet for om Vinteren.

I 1936 afholdtes det ordinære Lagting første Gang i Vinterhalvaaret, og det viste sig, at de Lovforslag og Ansøgninger om Bevillinger, som skulde til Rigsdagen, fremkom saa sent, og blev saa meget forsinket ved Efterbehandling, at en Række af disse Sager ikke naaede frem i Rigsdagssamlingen 1936—37. Det er af største Vigtighed, at Sagerne kan fremmes hurtigst og ikke forsinkes et helt Aar.

Udvalget har dog ikke villet foreslaa den omtalte Ændring, men mener, at man bør søge gennemført en saadan Ordning, at de Sager, som skal til Rigsdagen, saa vidt muligt indkaldes i Løbet af Eftersommeren, saaledes at Lagtingskontoret med Støtte af Vinnunevndin kan gennemgaa Sagerne og forberede disse og indhente nødvendige Erklæringer fra Embedsmænd, saaledes at Sagerne kan fremkomme til Ministerierne inden Jul, og i saa Tilfælde skulde det være muligt, at de kan gennemføres i den paagældende Rigsdagssamling.

Frágreiðing

viðvíkjandi

Løgtingsmáli nr. II – 6/1937 (Studentaskúli).

Málið um studentaskúla hevur verið til viðgerðar á løgtinginum nógvar ferðir. Tingmenn hava yvirhøvur verið samdir um tann stóra týdning, tað kundi haft, at ein tílíkur skúli var í Føroyum; men málið hevur verið goymt, mest ársakað av peningaspurninginum.

Í 1931 setti tingið eina millumtinganevnd at kanna málið, og gav hon í 1932 álit og uppskot. Harefter skuldi løgtingið seta á stovn eitt prelimierskeið sum fyrireikingarskeið fyri studentaskúlanum. Ikki bert tey, ið gingið hava í realskúla, skuldu fáa høvi til at koma á studentaskúlan, men eisini yngri og eldri fólk, sum hava góðan skúlakunnleika frá fólka- og kvøldskúlum. Sum framhald av preliminerskeiðinum skuldi so byrja eitt 2-ára studentaskeið við tveimum kensludeildum. Kostnaðurin til preliminerskeið var settur til í minsta lag 8300 kr. Studentaskeiðið varð ætlað at kosta árliga 15.840 kr. (sí løgtingstíðindi 1932, bls. 10).

Tingnevndin ífjør helt, at málið hevði stóran týdning, men at tað stendur og fellur við, annaðhvørt góðir fyristøðumenn kunnu fáast, og samtykt varð at geva vinnunevndini upp í hendi at samráðast við cand. mag. Thomas Nygaard, møguligt eisini við onnur, og aftur leggja tað fyri løgtingi (sí løgtingstíðindi 1936, bls. 21).

Vinnunevndin hevur so samráðst við Thomas Nygaard, og hann hevur sett fram uppskot til 2-ára studentaskeið. Uppskotið verður viðheft hesari frágreiðing.

Av tí, at tað nú var gjørligt at fáa 2 lærarar (cand. mag. Chr. Haraldsen og cand. mag. Erik Petersen), helt eg, tað var neyðugt at taka avgerð, og at málið kundi fara fyri bakka, um eitt studentaskeið ikki varð byrjað í ár.

Vinnunevndin hevði ikki heimild til at seta tílíkt skeið á stovn og ongan játtaðan pening hartil; men av nevndu orsøkum, og tí at kostnaðurin ikki var so stórur sum fyrr ætlaður, og ikki størri, enn at hugsandi var, at tingið maktaði at loysa spurningin, spurdi eg hinar limirnar av vinnunevndini, um teir vildu mæla tinginum til at játta tær 8.500 kr., sum skeiðið tá varð roknað at kosta fyrsta árið.

Peter Mohr Dam segði seg sinnaðan hartil, og Djurhuus vildi mæla

til at styðja málið, men kundi ikki garantera fyri, at løgtingið vildi veita allan peningin. Eg tók so ta støðu fyri egna rokning at faa skeiðið í lag, av tí at eg kundi rokna við, at løgtingið antin vildi ganga við til at gjalda allar útreiðslurnar ella í hvørt tilfelli ein stóran part, og restin rokni eg so fæst til vegar privat.

Skeiðið er byrjað við 3 næmingum í fyrireikingarklassanum og 14 næmingum í studentaklassanum.

Eg loyvi mær nú at biðja løgtingið taka við hesum studentaskeið, soleiðis at tað verður fyri rokning tingsins, og at løgtingið veitir 750 kr. um mánaðin frá 1. august 1937 og gevur vinnunevndini henda pening at ráða yvir, eins og givið verður vinnunevndini í hendi at gera av, hvussu skipað skal verða frá 1. sept. næsta ár. Helst verður so, at vit noyðast fyribils bert at hava ein rætning og ikki fleiri lærarar.

Tá skeiðið er góðkent av ministaranum og fær ríkisstudning, kann spurningurin um fleiri lærarar takast upp. Eg vísi á reglurnar í »Anordning om Studentereksamen for Privatister« av 20. apríl 1926 og »Bekendtgørelse angaaende Studentereksamen for Privatister« av 21. apríl 1926.

Eg mæli til, at tingið longu nú søkir um at fáa skeiðið góðkent og tingar við Havnar býráð um at veita studning til dømis til hita og ljós.

Tórshavn, 22. sept. 1937.

Edw. Mitens.

Uppskot

til

2-ára studentaskeið.

Skeiðið byrjar við einum 1. klassa (nýmálsligum) og einum 1-árs fyrireikingarklassa við nøkunlunda hesi tímaskipan um vikuna:

	1. klassi	Fyrireik. klassi
Føroyskt	2 tímar	2 tímar
Danskt	4 »	4 »
Enskt	5 »	5 »
Týskt	4 »	4 »
Franskt	4 »	2 »
Latín	4 »	0 »
Søga	4 »	3 »
Fornaldarfrøði ..	1 »	0 »
Landalæra	1 »	2 »
Natúrufrøði	1 »	2 »
Matematikk	2 »	4 »
Rokning	0 »	2 »
Natúrulæra	0 »	2 »
ialt tímatal um vikuna...	32 tímar	32 tímar

Fyri at koma í 1. studentaklassa krevst real- ella prelimineprógv við í minsta lagi 6,00 í høvuðskarakteri ella annað prógv, ið kann javnmetast við hesi. Tey, ið hava gingið í fyrireikingarklassan og hava tikið royndina við nóg góðum úrslitið, eiga eisini rætt at koma í 1. studentaklassa. Eisini tey, ið einki prógv hava, kunna koma við, um tey kunna ætlast at hava nóg hollan kunnleika til tess. — Í fyrireikingarklassan kunna koma ung evnagóð og iðin fólk við vanligum skúlakunnleika.

Sum lærarar verða settir fyrsta árið:

Kristian Haraldsen, cand. mag. í fronskum og týskum; embætisprógv jan. 1937, pædagogikum mai 1937.

Erik Petersen, cand. mag. í donskum og musikki; embætisprógv í juni 1936, pædagogikum jan. 1937.

Thomas Nygaard, cand. mag. í enskum og týskum; embætisprógv juni 1933, pædagogikum dec. 1936.

Cristoffer Lützen, yvirlærari.

Jacob Dahl, próstur.

Lærugreinirnar verða býttar soleiðis:

		1. klassi	F.-klassi		
Kristian Haraldsen:	týskt	4 timar	4 timar	=	8 timar
	franskt	4 »	2 »	=	6 »
	søgu	4 »	3 »	=	7 »
	fornaldarfrøði ..	1 »		=	1 »
	føroyskt		2 »	=	2 »
					24 timar
Erik Petersen:	danskt	4 »	4 »	=	8 »
	føroyskt	2 »		=	2 »
	geografi	1 »	2 »	=	3 »
	natúrufrøði	1 »	2 »	=	3 »
	natúrulæra		2 »	=	2 »
	rokning		2 »	=	2 »
	matematikk		4 »	=	4 »
					24 timar
Thomas Nygaard:	enskt	5 »	5 »	=	10 timar
Christoffer Lützen:	matematikk	2 »		=	2 timar
Jacob Dahl:	latín	4 »		=	4 timar

Samlað tímatal = 64 timar.

Annað árið verða 3 klassar og tímaskipanin hendan:

	II. klassi	I. klassi	F.-klassi		
Føroyskt	2 timar	2 timar	2 timar	um	vikuna
Danskt	4 »	4 »	4 »	-	—
Enskt	5 »	5 »	5 »	-	—
Týskt	4 »	4 »	4 »	-	—
Franskt	4 »	4 »	2 »	-	—
Latín	4 »	4 »	0 »	-	—
At flyta...	23 timar	23 timar	17 timar	um	vikuna.

	II. klassi	I. klassi	F.-klassi	
Flutt...	23 tímar	23 tímar	17 tímar	um vikuna
Søga	4 »	4 »	3 »	- —
Fornaldarfrøði .	1 »	1 »	0 »	- —
Landalæra	1 »	1 »	2 »	- —
Natúrufrøði	1 »	1 »	2 »	- —
Matematikk	2 »	2 »	4 »	- —
Rokning	0 »	0 »	2 »	- —
Natúrulæra.....	0 »	0 »	2 »	- —
ialt...	32 tímar	32 tímar	32 tímar	um vikuna

Samlað tímatal um vikuna 96.

Nú kann ynist verða gjørt; antin verður hildið fram við teimum somu lærarunum og bert einum rætningi, og lærugreinirnar kunna tá verða býttar soleiðis:

		II. klassi	I. klassi	F.-klassi	ialt
Kr. Haraldsen:	Týskt	4 tímar	4 tímar	4 tímar	12 tímar
	Franskt	4 »	4 »	2 »	10 »
	Søga	4 »	4 »	3 »	11 »
	Fornaldarfrøði ..	1 »	1 »	0 »	2 »
					35 tímar
Erik Petersen:	Føroyskt	2 »	2 »	2 »	6 »
	Danskt	4 »	4 »	4 »	12 »
	Landalæra	1 »	1 »	2 »	4 »
	Natúrufrøði	1 »	1 »	2 »	4 »
	Natúrulæra	0 »	0 »	2 »	2 »
	Rokn. mat. (2+4)	0 »	0 »	6 »	6 »
					34 tímar
Th. Nygaard:	Enskt	5 »	5 »	5 »	15 tímar
J. Dahl:	Latín	4 »	4 »	»	8 tímar
Chr. Lützen:	Matematikk	2 »	2 »	»	4 tímar

Samlað tímatal 96,

ella ein nýggjur lærari verður settur annaðhvørt við søgu, latín og fornaldarfrøði ella við natúrufrøði; verður betta seinra gjørt, hevði tað borið til at byrja ein matematiskan rætning eisini, um annars nóg nógvir næmingar vóru.

Eisini kundu tveir nýggjir lærarar verið settir, ein við søgu, latíni og fornaldarfrøði, og ein við natúrufrøði, og tað hevði ivaleyst verið tað besta, tí so hevði skeiðið havt fullkønar lærarar í øllum greinum, bæði til nýmálsligan og matematiskan rætning, men tað hevði sjálvandi verið nakað dýrt, serliga um næmingarnir vóru heldur fáir.

Kostnaður.

Løgtingið ber allar útreiðslur og lønar lærarunum. Næmingarnir gjalda hvør 20 kr. um mánaðin fyri 10 mánaðir, tað eru 200 kr. um árið. Fyri juli og august verður einki goldið.

Av lærarunum fáa Kr. Haraldsen og Erik Petersen, sum einki annað arbeiði hava, hvør 300 kr. um mánaðin við plikt til at undirvísa í 24 tímar um vikuna; fyri yvirtímar verður goldið 4 kr. fyri hvønn undirvístan tíma. Hinir lærarnir fáa 4 kr. fyri hvønn undirvísingartíma. Fyristøðumaðurin fær 500 kr. um árið.

Kostnaðurin kann hareftir ætlast at verða *1. árið:*

Læraralønir:

Kr. Haraldsen,	24	tímar	um vikuna		3600	kr.
Erik Petersen	24	»	- »		3600	-
Th. Nygaard,	10	»	- »	ca.	1600	-
Jacob Dahl,	4	»	- »	»	640	-
Chr. Lützen,	2	»	- »	»	320	-
Løn til fyristøðumannin					500	-
Ljós, hiti og reingeran				ca.	800	-
Skrivstovuútreiðslur				»	300	-
				Samlaðar útreiðsur ca.	11360	kr.
÷ Skúlapeningur ca. 10 næmingar à 200 kr. um árið					2000	-
				Netto útreiðslur ca.	9360	kr.

Harafturat koma útreiðslur til ymisk amboð, sum tað verður neyðugt at keypa.

Eisini eigur Løgtingið at lata studning, so at summir dugandi og nærlagdir næmingar í hvussu er kunnu fáa fríplass.

2. árið og tey fylgjandi árini:

Um fram verður hildið við bert einum rætningi og teimum somu lærarunum, kann kostnaðurin ætlast at fara at verða:

Læraralønir:

Kr. Haraldsen					3600	kr.
+ 11 yvirtímar um vikuna à 4 kr.				ca.	1760	-
Erik Petersen					3600	-
+ 10 yvirtímar um vikuna à 4 kr.				ca.	1600	-
Th. Nygaard:	15	tímar	um vikuna à 4 kr.	-	2400	-
Jacob Dahl:	8	»	- » à 4 -	-	1280	-
Chr Lützen:	4	»	- » à 4 -	-	640	-
Løn til fyristøðumannin					500	-
Ljós, hiti og reingeran				ca.	1000	-
Skrivstovuútreiðslur				-	300	-
				Samlaðar útreiðslur ca.	16680	kr.
÷ skúlapeningur ca. 15 næmingar à 200 kr um árið				-	3000	-
				Netto útreiðslur ca.	13680	kr.

Verða nýggjir lærarar settir, verður kostnaðurin sjálvandi størri, tó ikki so nógv, av tí, at tá nógvir yvirtímar falla burtur.

Verður byrjað við einum matematiskum rætningi eisini, verður kostnaðurin eisini størri.

Verður skeiðið góðkent av statinum, kann studningur væntast; hann rættar seg eftir, hvussu nógvir næmingar verða dimitteraðir — o. u. 400 kr. fyri hvønn.

Havn, á Ólavsøku 1937.

Thomas Nygaard.

Álit

frá

Vinnunevnd Løgtingsins

viðvíkjandi

Løgtingsgrunnarnar.

Amtmaðurin hevur lagt fram spurningin um centralisering av roknskaparhaldi Løgtingsins og um uppsetan av reglum, hvarettir tað er gjørligt altíð at hava yvirlit yvir fíggjarstand Løgtingsins eins og spurningin um reglur viðvíkjandi kassaeftirlit og roknskaparkontrol.

Løgtingið samtykti í 1936, at løgtingsskrivstovan skuldi umhugsa, um tað er gjørligt, at roknskaparhaldið fyri amtsfondin, økonomisk fond, amtsfátækrakassan og kirkjugrunnin frá 1. januar 1938 verður lagt undir løgtingsskrivstovuna, at amtmaðurin skuldi hava kassaeftirlit við amtsfondinum, økonomisk fond, amtsfátækrakassanum og kirkjukassanum og vinnunevndin við teimum grunnum, sum løgtingsskrivstovan hevur, og at løgtingsskrivstovan skuldi faa upplýst, hvørjar útreiðslur eru viðvíkjandi millumtinganevndum.

Fútin er roknskaparhaldari viðvíkjandi amtsfondini, ið er størsti grunnur tingsins. Viðvíkjandi økonomisk fond, amtsfátækrakassanum, kirkjukassanum, grindagarninum í Vestmanna og Fonden for forulykkedes Efterladte er serstakur løgtingskasserari. Telefonverkið hevur sítt egna roknskaparhald, og fyri skúlafondin er yvirlærarin við realskúlan roknskaparhaldari. »Smiril« hevur sín serstaka administrator. Bókasavnið og Skjalasavnið hava teirra roknskap. Viðvíkjandi telefonverkinum, skúlafondini, »Smiril«, bókasavninum og skjalasavninum vil nevndin í hvørt tilfelli fyribils ikki seta fram uppskot um broyting.

Løgtingsskrivstovan krevur inn hin beinvegis løgtingsskattin og hevur roknskapið fyri bróstsjúkrahúsið.

Nevndin hevði ætlað samráðing við amtmannin og fútan, men av tí

at amtmaðurin hevur verið burtur og nú er sjúkur, hevur tílík samráðing ikki kunna komið í lag, og spurningurin viðvíkjandi amtsfondini má tí goymast til næstu tingsetu.

Løgtingskasserarin hevur sum løn frá økonomisk fond 250 kr., frá kirkjukassanum 400 kr., frá amtsfátækrakassanum 300 kr., frá grindagarninum 20 kr. og frá »Fonden for forulykkedes Efterladte« 30 kr. Nevndin hevur havt samráðing við løgtingskasserarin, frk. Bærentsen, og er komin ásamt við hana um at seta fram tað uppskot, at hon fer frá 1. januar 1938, og at hon framvegis fær eitt honorar uppá 200 kr. árliga av tí, at hon so leingi hevur verið kasserari. Roknskaparhaldið fyri teir nevndu grunnar verður so frá nýggjári at leggja undir løgtingsskrivstovuna.

Roknskapið fyri eftirlønargrunn lærara er hjá amtsskrivstovuni, og nevndin heldur, at tað kann verða har framvegis; men tað verður umhugsað, um tað ikki eigur at verða lagt til løgtingsskrivstovuna næstu ferð, nýggjur kasserari skal takast. Sama er fyri brunatrygging skúlanna.

Nevndin mælir til, at kassaeftirlit fyri teir grunnar, sum løgtingsskrivstovan hevur ella skal hava, verður hjá vinnunevndini og við hinum grunnunum hjá amtmanninum.

Útreiðslurnar til milumtinganevndir hava frá 2. mars til 30. september 1936 verið 1495 kr. og frá 16. desember 1936 til 5. oktober 1937 um 1800 kr.

Eftir eldri løgtingssamtykt hava økonomisk fond og amtsfátækragrunnurin stovnsgrunnar. Nevndin mælir til, at hesir falla burtur, tí sum viðurskiftini eru, er tað neyðugt at hava til nýtslu eisini teir pengar, sum eru í stovnsgrunnunum.

Jarðahvalsgrunnurin er avloystur, og jarðahvalsgrunnurin var 1. januar 1937 kr. 179.815,48. Hann er síðani vaksin nakað. Avloysingin kostar um 100.000 kr. Úr grunninum er flutt í 1937 til økonomisk fond 15.0000 kr. og til bróstsjúkrahúsið 10.000 kr. Amtsfondin skyldar grunninum 5600 kr. Nevndin mælir til at játta henda pening sum studning til amtsfondin, bróstsjúkrahúsið og økonomisk fond, og at restin fer til økonomisk fond pr. 1. januar 1938, móti at hesin grunnur stendur til svars fyri eventuella skyldu hjá jarðahvalsgrunninum.

Edw. Mitens ynskir at framhalda fylgjandi:

Tá løgtingið ikki er saman, avger amtmaðurin tingsins vegna ymisk mál, um tey ikki eru givin serstakum nevndum í hendi. Tingið hevur í seinastu árum sett ymiskar millumtinganevndir, harímillum eina arbeiðsnevnd »vinnunevndina«. Av tí at henda nevnd hevur nógvar uppgávur umframt vinnumál, loyvi eg mær at seta fram, at nevndin fær eitt meira hóskandi navn »landsnevndin«, og at so vítt gjørligt tær ymiska uppgávur verða givnar til hesa nevnd í staðin fyri til nógvar nevndir, soleiðis at arbeiðið verður gjørt av løgtingsskrivstovuni undir stýri av nevndini. Bert hvar talan er um heilt serstakar uppgávur, haldi eg, at serstakar nevndir eiga at verða settar. Eg haldi soleiðis at stýrið av telefonverkinum, bróst-

sjúkrahúsinum og vegarbeiðinum, spurningurin um semju viðvíkjandi stórhvalaveiðu og tey kommunalu mál eiga at verða løgd til nevndina. Eg haldi eisini, at tað er beint at hava frammi spurningin um at seta ein juridiskan fulltrúa á skrivstovuna.

Uppskot.

1) Roknskaparhaldið fyri økonomisk fond, amtsfátækrakassan, kirkjufondin, Grindagarnið í Vestmanna og »Fonden for forulykkedes Efterladte« verður frá 1. januar 1938 lagt til løgtingsskrivstovuna.
2) Úr økonomisk fond verður árliga veitt frk. Helene Bærentsen 200 kr., fyrstu ferð í 1938.
3) Kassaeftirlit viðvíkjandi teimum grunnum, sum eru lagdir undir løgtingsskrivstovuna, verður gjørt av vinnunevndini, og fyri hinar grunnarnar av amtmanninum.
4) Stovnsgrunnurin fyri økonomisk fond verður avtikin 1. januar 1938 og peningurin fluttur til nýtslupening hjá grunninum.
5) Stovnsgrunnurin fyri amtsfátækrakassan verður frá 1. januar 1938 avtikin og peningurin fluttur til nýtslupening hjá grunninum.
6) Tingið samtykkir, at tær 10.000 kr., sum í 1937 eru fluttar frá jarðahvalsgrunninum til brostsjúkrahúsið, verða veittar sum studningur til nevnda bróstsjúkrahús.
7) Lánið, sum amtsfondin skyldar jarðahvalsgrunninum um 5000 kr., umframt rentur, verður játtað sum studningur til amtsgrunnin.
8) Jarðahvalsgrunnurin verður avtikin frá 1. januar 1938 og peningurin fluttur til økonomisk fond, sum so stendur til svars fyri, hvat jarðahvalsgrunnurin mátti hava at útreiða enn.

Tórshavn, 4. oktober 1937.

Edw. Mitens. *Kr. Djurhuus.* *P. M. Dam.*

Skjal 7.

Til

Føroya løgtings.

Í tíðarskeiðinum 13. jan. til 18 apríl í vetur vórðu borin upp á fundum í Klakksvík, Sandavági, Kvívík, Vestmanna, Eiði, Gjógv, Funningi, Fuglafirði, Gøtu, Nólsoy, Velbastað, Hesti, Skopun, Sandi, Húsavík, Skálavík, Tvøroyri, Vági, Porkeri og Sumbø m. a. hesi mál: 1) Rættindi Føroyinganna í Grønlandi, 2) Tegnrættindini (innføðingarætturin) í Íslandi, 3) Figgjarlig uppgerð við Danmark, 4) Fólkaráðandi (parlamentarisk) løgtingslóg og 5) Sáttmála við Danmark, grundað á at fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða.

Uppskot um at fremja hesi mál varð yvirhøvur væl undurtikið.

Tann 22. april møttu útsendingar frá teim flestu av hesum bygdum til fundar í Tórshavn, har vald var ein semingsnevnd til fyribils at hava hesi mál o. o. fl. í hondum og síðani stevna aftur til útsendingafund til heystar. Í nevndina vórðu valdir: H. J. Joensen, Tórshavn, Danbjørg, Porkeri, Grægaris Madsen, Kvívík, H. A. Djurhuus, Tórshavn og Jóannes Patursson, Kirkjubø. Teir tveir fyrstnevndu umbóru seg at verða í nevndini, tann síðstnevndi varð valdur til formann.

Tann 4. okt. h. a. varð aftur hildin útsendingafundur. Á hesum fundi varð samtykt at biðja løgtingið taka undir við okkum í hesum málum:

1) *at* fyrireika eitt uppskot til sáttmála við Danmark grundag á at fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða,
2) *at* gera uppskot til eina fólkaráðandi løgtingslóg og stjórnarskipan,
3) *at* kanna eftir okkara fornu og nýggju rættindum í Grønlandi,
4) *at* kanna eftir líkindunum til at uppihalda tegnrættindir (innføðingarætt) okkara í Íslandi,
5) *at* fáa til vegar eitt yvirlit yvir tey figgjarligu viðurskifti millum Føroya og Danmarkar síðan trúarbótarskeiðið (um 1550),
6) *at* fáa eina ætlan um hvat tað kostar, eftir líkindum, at seta Føroyar í javnbjóðis stand við onnur lond.

Síðan varð samtykt at heita á løgtingið at tað avrikar:

a) *at* kongsjørðin, sum í 1912–13 fyri fyrstu ferð varð innført á ríkisrokuskapin, sum donsk ríkisogn, verður út aftur strikað haðani,
b) *at* ræðið yvir prestagørðunum, sum í 1913 varð lagt undir: «Sjællands stiftsøvrighed» verður heimafturflutt,
c) *at* Gráabók, við sínum fylgislógum, sum leggur allan svørð, gróður og lunnindi undir «det danske landbrugsministeriums højeste myndighed», verður avsett,
d) *at* vatnalógin, sum tekur ræðið yvir áum, vøtnum og fossum av Føroyingum og leggur tað undir danskt vald, verður avsett,
e) *at* danska lógin, sum við nýggjari kunngering tann 22. sept. h. á. tekur ræðið á grót og grund av Føroyingum og leggur tað undir danskt ríkisvald, verður avsøgd at galda í Føroyum.

Tórshavn, tann 4. oktober 1937.

Nevndarinnar vegna

Jóannes Patursson,
nevndarformaður.

Prentsmiðja H. N. Jacobsens Bókahandils, Tórshavn.

STATSMINISTERIET

København, den 7. Ok. 1937

F. 224/37.

I Skrivelse af 12. December 1936 vedrørende Lagtingssag XV-7/1936 om Tilvejebringelse af nye Indtægter for Lagtinget har Tinget indstillet, at der gennemføres følgende ny Indtægtslove:

I.	Lov om Forlystelsesafgift — anslaaet Indtægt	10.000 Kr.
II.	Lov om Stempelafgift — anslaaet Indtægt	25.000 »
III.	Lov om Klasselotteri — anslaaet Indtægt	50.000 »
IV.	Lov om Skatter og Afgifter — anslaaet Indtægt	80.000 »
V.	Lov om Tobaksmonopol — anslaaet Indtægt	50.000 »
VI.	Lov om Spiritusmonopol, bortfaldet	
VII.	Lov om Spirituscentral — anslaaet Indtægt	50.000 »
VIII.	Lov om Monopol paa Salg af Automobiler o. l. — anslaaet Indtægt uoplyst.	
IX.	Lov om Monopol paa Salg af Radio o. l. — anslaaet Indtægt uoplyst.	
	I alt ca.	265.000 Kr.,

hvortil kommer Indtægterne af de to sidstnævnte Forslag.

Til Begrundelse for Tilvejebringelsen af de nævnte yderligere Indtægter er det i den i Sagen afgivne Udvalgsbetænkning anført, at der skønsmæssigt anslaaet kræves nye Indtægter til følgende Formaal:

1.	Til Erstatning for svigtende Indtægter	35.000 Kr.
2.	Til Udgifter i Anledning af Kautionsforpligtelser	10.000 »
3.	Til Næringslivet	50.000 »
4.	Til kulturelle Formaal	10.000 »
5.	Til Kommunerne	90.000 »
6.	Til yderligere Udgifter vedrørende Driften af Kystbaaden »Smiril«	10.000 »
7.	Til Sygehusene	10.000 »
	I alt	215.000 Kr.

Det er herved nærmere oplyst, at saavel den direkte Skat til Amtsrepartitionsfonden som navnlig Indførselsafgifterne har svigtet i Forhold til, hvad man regnede med ved Gennemførelsen af den gældende Finansplan for Færøerne, samt at der i de nærmest kommende Aar maa afsættes et

aarligt Beløb til Imødegaaelse af eventuelle Tab ved de af Lagtinget paatagne Kautionsforpligtelser. Det er endvidere anført, at Lagtinget bør yde Støtte til Næringslivet, herunder Fiskerierhvervet, Landbruget, Haandværk og Industri samt til færøsk Videnskab, Kunst og Litteratur. Det anføres derhos, at Kommunernes Forhold er meget vanskelige, og at der derfor bør ydes disse nogen Hjælp af Lagtinget. Denne Hjælp er tænkt ydet saaledes, at Tilskudet til Kommunernes Fattigvæsen forhøjes, at der ydes Hjælp til Udbetaling af Aldersrenten og til Gennemførelsen af en Invalideforsikring, samt at der ydes Kommunerne et Tilskud til Dækning af den dem paahvilende Andel af Udgiften ved Sygekassemedlemmernes Hospitalsophold. Endelig vil Kystdamperen »Smiril«, der drives for Lagtingets Regning, give et større Underskud end tidligere beregnet, hvorhos Sygehusene arbejder under saa vanskelige Forhold, at det vil være paakrævet at yde dem ekstraordinær Støtte.

I Skrivelse af 13. December 1936 vedrørende Lagtingssag X-5/1936 om Gennemførelsen af Socialreformen paa Færøerne har Lagtinget derhos med Hensyn til Ulykkesforsikringsloven henvist til det med Tingets Indstilling af 4. Oktober 1935 fremsendte Forslag om Ikrafttræden af Lov Nr. 183 af 20. Maj 1933 om Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde, hvorhos Tinget har vedtaget et Forslag til Ikrafttræden paa Færøerne af Lov Nr. 182 af 20. Maj 1933 om Folkeforsikring, hvilken Lov nu er ændret ved Lov Nr. 101 af 14. April 1937 og Lov Nr. 122 af 7. Maj 1937. I det nævnte Forslag om Ikrafttræden paa Færøerne af Folkeforsikringsloven er bl. a. foreslaaet, at Lagtinget skulde yde Tilskud til Aldersrenten og Invalidérenten, hvorved det bliver en Forudsætning for Forslagets Gennemførelse, at Lagtinget sættes i Stand til at afholde de nævnte Udgifter. Tinget har derhos endelig i Forbindelse hermed vedtaget at indgaa til Regeringen med Andragende om, at Staten overtager Driften af Dronning Alexandrines Hospital, i hvilket Tilfælde Tinget, under Forudsætning af Vedtagelse af nødvendige Indtægtslove, jfr. foran, er villigt til at yde et saadant Tilskud til Driften af Klaksvig og Tveraa Sygehuse, at Taksten for Sygekassemedlemmer, der indlægges paa disse, bliver den samme som for Sygekassemedlemmer paa Dronning Alexandrines Hospital.

Der er over Sagerne afgivet Erklæringer af Amtmanden over Færøerne, hvorhos man har brevvekslet med Finansministeriet, Justitsministeriet, Handelsministeriet og Socialministeriet, og Statsministeriet skal, efter at der endelig har fundet en Forhandling Sted mellem Statsministeren, Finansministeren og Socialministeren, herved udtale følgende:

Ved Gennemførelsen af den nugældende Finansplan for Færøerne er der som et Led i den nævnte Plan for at sætte Amtsrepartitionsfonden i Stand til at løse visse i Planen nærmere omhandlede begrænsede Opgaver, for saa vidt angaar de Indførselsafgifter, der i Henhold til den i Tilknytning til Finansplanen gennemførte Lovgivning indgaar i Amtsrepartitionsfonden, gjort en Afvigelse fra Hovedreglen om, at Statsindtægter indgaar i Statskassen, men der bør efter Statsministeriets Formening ikke under de gældende Forhold tillægges Amtsrepartitionsfonden yderligere Indtægter, som efter deres Natur er egentlige Statsindtægter. Saadanne Indtægter maa paa samme Maade som i den øvrige Del af Kongeriget tilfalde Statskassen, der som Følge heraf ogsaa løser de almindelige Statsopgaver, og Lagtingets Funktioner bør ikke udvides udover de i Lagtingsloven Nr. 124 af 28. Marts 1923 i §§ 17 og 18 angivne Rammer. Under Hensyn til de fornævnte principielle Synspunkter har man derfor ikke ment at kunne fremme de af Tinget vedtagne Forslag vedrørende Tilvejebringelse af nye Indtægter for Lagtinget. Man har derimod ment som en midlertidig Foranstaltning indtil Udløbet af den gældende Finansplan ved en direkte Hjælp fra Staten

til visse sociale Foranstaltninger at burde yde Bidrag til Afhjælpning af de i Tingets Indstillinger omhandlede særlig paatrængende Vanskeligheder.

Med Hensyn til *Folkeforsikringsloven* skal man dog udtale, at Spørgsmaalet om Fordeling af Udgifterne i Henhold til denne Lov ikke vil kunne finde en endelig Afgørelse, forinden den nugældende Finansplan for Færøerne udløber ved Udgangen af Finansaaret 1939/40, og at der derfor ikke paa det foreliggende Grundlag har kunnet tages Stilling til det af Tinget vedtagne Forslag.

For at afhjælpe *Sygekassernes* og *Sygehusenes* vanskelige økonomiske Stilling, der i væsentlig Grad maa antages at være en Følge af den nugældende Ordning med Hensyn til Betalingen for Sygekassemedlemmernes Sygehusophold, samt Vanskelighederne for Kommunerne ved at udrede *Aldersrenten*, er der derimod gennem Socialministeriet udarbejdet det hosfølgende Udkast til Forslag til midlertidig Lov for Færøerne om Sygekassemedlemmers Ophold paa de færøske Sygehuse samt ændrede Regler for Ydelse af Aldersrente.

Angaaende Forslaget har Socialministeriet nærmere bemærket følgende:

Ifølge den gældende Sygekasseordnings § 14, 4. Stk., afholder Sygekasserne forlods hele Udgiften ved Sygekassemedlemmernes Hospitalsophold, hvilken Udgift ialt udgør ca. 143.000 Kr. aarlig. Det paahviler herefter Kommunerne at refundere Sygekasserne Halvdelen af dette Beløb eller ca. 71.500 Kr., men denne Refusion fra Kommunerne indgaar efter de i Sagen foreliggende Oplysninger paa Grund af Kommunernes vanskelige Økonomi faktisk kun i ringe Omfang, hvorved Sygekassernes og Sygehusenes Økonomi svækkes i betydelig Grad. Ifølge det vedlagte Forslag skal Sygekasserne kun udrede Halvdelen af de omhandlede Udgifter, medens den anden Halvdel udredes af Færø Amts Repartitionsfond. For at sætte Amtsrepartitionsfonden i Stand til at udrede denne forøgede Udgift for Fonden paa ca. 71.500 Kr. aarlig, yder Statskassen et Tilskud til Fonden, der udgør $^2/_5$ af Fondens Andel af Udgiften eller ca. 28.000 Kr. aarlig. Den resterende Del af Udgiften eller ca. 43.000 maa Fonden tilvejebringe ved Repartering paa Kommunerne, der ved de i Forslaget indeholdte Bestemmelser om Udredelse af Aldersrenten, jfr. Forslagets § 2, lettes i betydeligt Omfang.

Den samlede Udgift til Aldersrenten udgør efter den gældende Ordning 265.000 Kr. aarlig, hvoraf Staten refunderer $^3/_4$ eller ca. 200.000 Kr., medens Kommunerne selv afholder den resterende Fjerdedel. Ifølge det vedlagte Forslag overtager Staten imidlertid $^9/_{10}$ af Udgiften, medens kun $^1/_{10}$ udredes af Kommunerne, og Udbetaling af Renten foretages ved Amtets Foranstaltning. Endvidere forhøjes Aldersrentesatserne for 60- og 65-aarige, hvorhos den fradragsfri Indtægt nedsættes fra 300 Kr. til 100 Kr. for enlige og 200 Kr. for Ægtepar.

For Personer, der ved Forslagets Ophøjelse til Lov allerede oppebærer Aldersrente, kan Aldersrenten ikke gaa ned under det Beløb, som Renten vilde have udgjort, saafremt den var blevet beregnet efter de hidtil gældende Regler.

Man skal iøvrigt henvise til de enkelte Bestemmelser i Forslaget, hvorved dog bemærkes, at Socialministeriet har forbeholdt sig at foretage visse Ændringer, for saa vidt der efter indhentede Erklæringer fra de paagældende Myndigheder maatte vise sig at være Anledning dertil.

Socialministeriet vil endvidere være villigt til, saafremt Tilslutning hertil fra Lagtinget opnaas, at tage under nærmere Overvejelse som en midlertidig Foranstaltning at etablere en *Invalideforsikring* paa Færøerne paa følgende Grundlag:

1) Enhver Person, der *er nydende Medlem* af en i Henhold til Sygekasseloven anerkendt Sygekasse, indtræder uden videre i Invalideforsikringen med Pligt til at erlægge Invalidepræmie, jfr. under Nr. 4.

2) Adgangen til Invaliderente opnaas under Betingelser, der svarer til de i § 38 i Folkeforsikringsloven af 7. Maj 1937 angivne.

3) Invaliderenten fastsættes til samme Beløb og beregnes paa samme Maade som Aldersrenten. Dog kan der være Spørgsmaal om herudover at yde:

a) et ordinært Invalidetillæg, eventuelt paa 30 Kr. og

b) et særligt Tillæg til hjælpeløse Invalider, eventuelt paa 60 Kr.

4) Der maa udredes nærmere fastsatte aarlige Præmier for de forsikrede til Forsikringen, hvilke Præmier opkræves af Sygekasserne.

Udgifterne ved Invalideforsikringen er ved en i Socialministeriet foretaget foreløbig, ganske skønsmæssig Beregning kalkuleret til 40—50.000 Kr. aarlig. En Del af Udgifterne dækkes ved Præmier fra de forsikrede, og det maa under alle Omstændigheder være en Forudsætning, at Præmierne fastsættas saaledes, at de kan forventes at dække mindst 25 % af Udgifterne. Resten af Udgiften tilskydes af Staten.

5) Afgørelsen af, hvorvidt der foreligger en Nedsættelse af Erhvervsevnen af det i Folkeforsikringlovens § 38, Stk. 1, nævnte Omfang, træffes af Ulykkesforsikringsraadet for Færøerne i fornødent Samarbejde med Invalideforsikringsretten.

6) Udbetalingen af Invaliderenten sker igennem Amtet.

I Overensstemmelse med det foran anførte om Folkeforsikringslovens eventuelle Ikrafttræden paa Færøerne er det i Forslaget fastsat, at Forslag til Revision af Loven vil være at forelægge senest i Rigsdagssamlingen 1939/40.

Med Hensyn til Lagtingets Forslag om Statens fuldstændige Overtagelse af Driften af *Dronning Alexandrines Hospital* i Thorshavn skal man henvise til Indenrigsministeriets Skrivelse af 20. April d. A. til Lagtingets Formand, hvorefter Indenrigsministeriet ikke har ment at kunne søge Bevillingsmyndighedernes Tilslutning til en saadan Ordning, men hvorefter Indenrigsministeriet er villigt til at tage Spørgsmaalet om et eventuelt Tilskud fra Staten til en Udvidelse af Hospitalet op til nærmere Overvejelse. Det bemærkes herved, at Indenrigsministeriet i Anledning af en Henvendelse fra Centralforeningen af Sygekasser paa Færøerne angaaende den fremtidige Ordning af de færøske Sygehusforhold har udtalt, at Ministeriet maa henholde sig til det i den fornævnte Skrivelse af 20. April d. A. udtalte.

Med Hensyn til *Ulykkesforsikringsloven* skal man derhos meddele, at der angaaende denne Lov senere vil fremkomme Meddelelse fra Socialministeriet.

Hvad endelig angaar den ifølge Lagtingets Skrivelse af 12. December 1936 vedtagne Henvendelse angaaende *Lagtingets Erhvervelse af A/S Den Danske Landmandsbanks Aktier i A/S Føroya Banki*, skal man meddele, at Landmandsbanken i en over Sagen afgiven Erklæring har henvist til en mellem Banken og Repræsentanter for Lagtinget i Forsommeren i Aar stedfunden Drøftelse, hvorefter man fra færøsk Side vilde overveje Sagen paany og hvis muligt — eventuelt i Lagtingets Samling 1937 — fremsætte et mere positivt Forslag, som da vil blive nærmere undersøgt fra Bankens Side.

Under Henvisning til det foran udviklede skal man anmode Lagtinget om at gøre de omhandlede Spørgsmaal til Genstand for fornyet Behandling, idet man, som allerede foran nævnt, skal fremhæve, at de fremsatte Forslag vedrørende de sociale Foranstaltninger er en midlertidig Ordning til Supplering af den gældende femaarige Finansplan. Statsministeriet

skal i Tilslutning hertil anbefale, at der i nær Fremtid optages en Drøftelse af, hvad der skal afløse den gældende Finansplan, naar denne udløber med Udgangen af Finansaaret 1939/40, hvorved bemærkes at en Drøftelse formentlig kan finde Sted i København med et Udvalg fra Lagtinget paa lignende Maade som i 1934/35. Man skal anmode Tinget om ogsaa at optage dette Spørgsmaal til Behandling.

Th. Stauning.

F. Grage
kst.

Færøernes Lagting.

Forslag til midlertidig Lov for Færøerne

om

Sygekassemedlemmers Ophold paa de færøske Sygehuse samt ændrede Regler for Ydelse af Aldersrente.

---

§ 1.

Naar de i kgl. Anordning Nr. 59 af 21. Februar 1930 § 14, Stk. 4, omhandlede Personer indlægges paa de i samme Bestemmelse nævnte Sygehuse, udreder vedkommende Sygekasse Halvdelen af den for Sygehusopholdet fastsatte Betaling. Den anden Halvdel udredes af Færø Amts Repartitionsfond mod Refusion fra Statskassen af de to Femtedele. Statens Tilskud udredes kvartalsvis efter behørig dokumenteret Opgørelse fra Amtsrepartitionsfonden.

§ 2.

Stk. 1. Aldersrenten udredes med følgende Beløb, der træder i Stedet for de i § 5, Stk. 1, i Lov for Færøerne om Aldersrente Nr. 104 af 31. Marts 1933 omhandlede Beløb:

Til Ægtepar, hvoraf begge er fyldt 60 Aar	300 Kr. aarl.
Beløbene forhøjes ved Opsættelse med Begæringens Indgivelse til den ældste Ægtefælles fyldte	
65 Aar til	350 » »
70 » »	400 » »
Til enlige Personer samt Ægtepar, hvoraf kun den ene er fyldt 60 Aar	150 » »
Forhøjes ved Opsættelse til det fyldte	
65 Aar til	175 » »
70 » »	200 » »

Stk. 2. Retten til at oppebære Aldersrente med dennes fulde Beløb efter Aldersrentelovens § 5 er betinget af, at vedkommedes aarlige Indtægter ikke repræsenterer en Værdi, der overstiger 100 Kr. for enlige og 200 Kr. for Ægtepar. Denne Regel træder i Stedet for Reglen i Aldersrentelovens § 7, Stk. 1.

Stk. 3. Aldersrenten herunder de i Aldersrentelovens § 6 omhandlede Ydelser udbetales kvartalsvis forud af Amtet efter Indstilling af paagældendes Opholdskommune ved Færøernes Jordebogskasse. Af Udgifterne til Aldersrente, herunder Udgifterne i Henhold til Lovens § 6 afholder Jordebogskassen endeligt de ni Tiendedele, medens den resterende Tiendedel afholdes af vedkommende Opholdskommune. Den Opholdskommunen paahvilende Tiendedel refunderes ved Regnskabsaarets Udgang Jordebogskassen af Amtsrepartitionsfonden, der herefter indkræver Beløbet fra vedkommende Opholdskommune. Aarligt Regnskab vedrørende de kommunale Alderdomshjem indsendes til Amtet, der efter at have godkendt Regnskabet foranlediger, at Tilskud udbetales af Jordebogskassen med ni Tiendedele af de approberede Takster.

§ 3.

De nærmere Regler med Hensyn til Lovens Gennemførelse fastsættes af Socialministeren.

§ 4.

Nærværende Lov træder i Kraft . . . . .

For Personer, der ved nærværende Lovs Ikrafttræden oppnbærer Aldersrente, kan Aldersrenten ikke gaa ned under det Beløb, som Renten vilde have udgjort, saafremt den var blevet beregnet efter de hidtil gældende Regler.

Forslag til Revision af nærværende Lov vil være at forelægge senest i Rigsdagssamlingen 1939/40.

Udvalgsbetænkning

i

Lagtingssag Nr. X—11/1937: Broytan av lóg um útbetaling av arbeiðsløn.

Arbejderforeningen »Fremtiden«, Vági, har henvendt sig til Lagtinget om Ændringer i Lov af 7. April 1936 angaaende Arbejdsløns Udbetaling paa Færøerne.

Ifølge nævnte Lovs § 1 skal Arbejdsløn udbetales i rede Penge og maa ikke erlægges ved anden Pengeydelse, med mindre der derom forud er truffet udtrykkelig Overenskomst. Arbejdsløn til Personer, som deltager i Fiskeri eller Hvalfangst, kan dog i Henhold til Aftale erlægges som en vis Andel i Fangsten.

§ 2 bestemmer, at Arbejdsløn udbetales mindst 1 Gang om Ugen, med mindre anden Aftale er truffet.

§ 3 foreskriver, at ved Akkordarbejde udbetales der, med mindre anden Aftale foreligger, mindst 1 Gang om Ugen et Forskud, svarende til normal Dagløn.

§ 4 bestemmer, at Udbetaling finder Sted i Arbejdstiden paa eller ved Arbejdspladsen eller paa Arejdsgiverens Kontor.

Andragerne ansøger om, at i § 1 skal udgaa de 2 sidste Stykker, hvorhos i første Stykke skal udgaa Ordene: »Med mindre der forud er truffet en udtrykkelig Overenskomst«. Med andre Ord, Regler om Udbetaling af Løn i rede Penge skal gøres ubetinget, saaledes at der aldrig maa erlægges anden Modydelse.

I § 2 foreslaar man ligeledes, at Ordene: »Med mindre anden Aftale er truffet« udgaar, saaledes at Arbejdsløn skal udbetales mindst 1 Gang om Ugen. Der tilføjes dog, at der efter visse Omstændigheder kan gives Frist, naar Arbejderne finder det at være tjenligt.

§ 4 foreslaas ændret saaledes, at Udbetalingen skal ske til Arbejdernes Udbetalingskontor eller Opkræver. Man vil altsaa fastsætte, at der altid skal være et Udbetalingskontor eller en Opkræver, saaledes at Arbejderne ikke skal have Ret til selv at hæve deres Løn.

Udvalgets Flertal (O. F. Joensen og Mitens) skal udtale, at Loven af 1936 blev gennemført i Lagtinget efter langvarige Forhandlinger og først er traadt i Kraft 1. Januar 1937. Det maa derfor i sig selv være betænkeligt allerede nu at ændre Loven, inden den har virket ret længe, og uden at man har kunnet høste Erfaringer.

Efter foreliggende Oplysninger har man i Tveraa ment at kunne ordne sig tilfredsstillende under den gældende Lov.

Flertallet forstaar, at der bag Andragendet ligger, at Arbejderne mener, at det har været vanskeligt for dem i Vaag at faa udbetalt deres Ugeløn kontant ugevis. Denne Ret har Arbejderne imidlertid ifølge Loven, og en ændret Affattelse i den foreslaaede Retning vil efter Flertallets Mening ikke føre til det tilsigtede Maal, og man mener, at det er ubeldigt at gøre Reglerne saa absolut ubetingede, idet Forholdene er forskelligartede i de forskellige Bygder og indenfor de forskellige Arbejdsomraader. Man har i Tveraa ordnet sig med et Udbetalingskontor, uden at det har været nødvendigt at lovfæste samme.

Flertallet kan derfor ikke allerede nu foreslaa Ændringer i den gældende Lov, men mener, at Uoverensstemmelserne i Vaag maa kunne ordnes ved Forhandling mellem Organisationerne, eventuelt de paagældende Hovedorganisationer eller Forligsmanden.

Mindretallet (Jacob Nielsen) kan fuldt ud tiltræde Arbejdernes Krav og finder disse berettigede.

Forslag.

I. Fra Flertallet:

Tinget mener ikke paa nuværende Tidspunkt at kunne foreslaa Ændringer i Lov af 7. April 1936 angaaende Arbejdsløns Udbetaling paa Færøerne.

II. Fra Mindretallet:

Forslag

til

Ændring i Lov Nr. 95 af 7. April 1936 om Arbejdsløns Udbetaling paa Færøerne.

Til § 1: I 1. Stk. bortfalder: »medmindre der derom forud er truffet udtrykkelig Overenskomst.«

I Stedet for § 2 sættes: »Arbejdsløn til de i § 1 nævnte Arbejdere, der udfører daglønnet Arbejde i Land, udbetales i det mindste en Gang om Ugen, dog kan der efter visse Omstændigheder gives Frist, naar Organisationerne derom er enige.«

I Stedet for § 4 sættes: »Udbetaling af de i de foregaaende Paragraffer omhandlede Vederlagsydelser skal ske til Arbejdernes Udbetalingskontor eller Opkræver.«

Ymsamálanevndin, Thorhavn, den 8. November 1937.

Edw. Mitens. *O. F. Joensen.* *Jacob Nielsen.*

Udvalgsbetænkning

i

Lagtingssag Nr. VII – 9/1937: Vraking av heimavirkisvørum og eksportpremia.

I den ordinære Samling 1936 behandlede Lagtinget Spørgsmaalet om tvungen Vragning af visse færøske Landbrugs- og Landbrugsindustrivarer (se Lagtingstidende 1936, Side 232.

Det af Tingets Landboudvalg fremsatte Lovforslag fik imidlertid ikke tilstrækkelig Tilslutning i Tinget.

Spørgsmaalet om tvungen Vragning er atter i Aar rejst; denne Gang af Købmand Aksel Petersen, Nordskaale, der, foruden en Anmodning til Tinget om Vragningsbestemmelser, henstiller til Tinget at yde en Eksportpræmie af 10% af Fakturaværdien.

Udvalget mener ikke at kunne anbefale Tinget at yde Eksportpræmie, da man finder, at Arbejdet ved Fremstilling af færøske Uldvarer under de nuværende Forhold maa betegnes som lønnende; derimod vil man henstille til Tinget at indgaa til Regeringen med Andragende om Gennemførelse af efterfølgende Lovforslag med Bekendtgørelse.

I. **Forslag**

til

Lov om Handel med Hjemmeindustrivarer af færøsk Oprindelse.

A. Fra *Flertallet* (Djurhuus, M. Samuelsen, Winther og Hansen):

§ 1.

Ministeren for Landbrug og Fiskeri kan udstede Regler for Handel med Uld, Uldgarn, strikkede og vævede Varer, Skind og Fjer, alt af færøsk Oprindelse, og kan paabyde, at den nævnte Handel kun maa finde Sted under Iagttagelse af de Forskrifter, han i saa Henseende maatte fastsætte.

§ 2.

Ministeren for Landbrug og Fiskeri bemyndiges til at anvende indtil 5000 Kr. aarlig til Lønning samt Rejseudgifter for en Overvrager for Færøerne.

§ 3.

Overtrædelse af de i Medfør af denne Lov fastsatte Bestemmelser straffes med Bøder ikke under 20 Kr.; i Gentagelsestilfælde ikke under 40 Kr. Bøderne tilfalder Færø Amts Fattigkasse.

Sagerne behandles som offentlige Politisager.

§ 4.

Denne Lov træder i Kraft den 1. April 1938.

B. Fra *Mindretallet* (J. Paturssen):

I § 1 erstattes Ordene »Ministeriet for Landbrug og Fiskeri« med »Lagtingets Vinnunevnd«.

II.

Forslag

til

Bekendtgørelse angaaende Handel med visse Hjemmeindustrivarer af færøsk Oprindelse.

A. Fra *Flertallet* (Djurhuus, M. Samuelsen, Winther og Hansen):

§ 1.

Efter 1. April 1938 maa Uld og Uldgarn, strikkede og vævede Varer, Skind (heri ikke indbefattet Skind af Pelsdyr) og Fjer, alt af færøsk Oprindelse, ikke bringes i Handelen med mindre disse er bedømt af de dertil ansatte Vragere.

§ 2.

Efter Indstilling af Lagtingets Vinnunevnd ansætter Ministeren for Landbrug og Fiskeri en Overvrager, der lønnes af Statskassen med en aarlig Løn af 1800 Kr., stigende hvert 3. Aar med 200 Kr. til 3000 Kr. Overvrageren oppebærer desuden Diæter og Rejsegodtgørelse efter Regler som for Statens Tjenestemænd.

Ministeren udfærdiger Arbejdsregulativ for Overvrageren efter at Lagtingets Vinnunevnd er hørt, og skal Overvrageren fungere som Ministerens og Lagtingets Konsulent med Hensyn til Tilvirkning og Vragning af de i denne Bekendtgørelse omhandlede Produkter.

§ 3.

Efter Indstilling af Lagtingets Vinnunevnd ansætter Amtmanden for Færøerne det nødvendige Antal Vragere, der lønnes med 2 % af den bedømte Vares Engrospris.

Vragernes Arbejdsregulativ udfærdiges af Amtmanden efter Vinnunevndins Indstilling.

§ 4.

Uld vurderes og klassificeres efter Kategorierne:

1. Vaaruld, uvasket,
2. — vasket,
3. Skinduld af Faar under 1 Aar, uvasket,
4. — - » » 1 » vasket,
5. — - » over 1 » uvasket,
6. — - » » 1 » vasket,
7. Roduld,
8. Dækuld,

Alle Kategorier bedømmes i 3 Klasser (Prima, Secunda og Tertia).

§ 5.

Uldgarn af færøsk Oprindelse fremstillet paa eller udenfor Færøerne, skal for at kunne forhandles paa eller fra Færøerne bedømmes og klassificeres:

1. Med Hensyn til Kvalitet:
   a. Garn af usorteret Uld,
   b. Garn af Roduld,
   c. Garn af Dækuld.

Alle Kategorier bedømmes i 3 Klasser.

2. Med Hensyn til Finhed i 5 Numre.

For alt Uldgarn skal angives:

a. Haandspundet eller maskinspundet,
b. Traadethed (af hvor mange Enkelttraade Garnet er fremstillet).

§ 6.

Strikkede og vævede Varer skal bedømmes og klassificeres i 3 Klasser. Ved Bedømmelsen skal tages Hensyn til Materialernes Kvalitet samt Arbejdets Udførelse.

§ 7.

Faareskind samt andre Skind skal bedømmes og klassificeres i 3 Klasser.

§ 8.

Fuglefjer bedømmes og klassificeres i 3 Klasser.

§ 9.

Den, der tilsidesætter Vragningsbestemmelserne i denne Bekendtgørelse, maa bøde fra 20 Kr. til Statskassen. Sager i Anledning af disse Overtrædelser behandles som offentlige Politisager.

§ 10.

Vragere og Overvrager straffes for Overtrædelse af denne Lovs Bestemmelser i Henhold til den almindelige Straffelov.

§ 11.

Denne Bekendtgørelse træder i Kraft den 1. April 1938.

B. Fra *Mindretallet* (J. Patursson):

I Flertallets Forslag § 2, 1. Stk., udgaar Ordene »Ministeren for Landbrug og Fiskeri«.

I Flertallets Forslag § 3, 1. Stk., udgaar Ordene »Efter Indstilling af« og »Amtmanden for Færøerne«.

Lagtingets Landboudvalg, den 3. November 1937.

Kr. Djurhuus. *Trond Hansen.* *M. Samuelsen.*

Jóannes Patursson. *Gunnar Winther.*

Nevndarálit

í

løgtingsmáli nr. VIII — 1/1937: Brýr og lendingar.

Eftir figgjarætlanini fyri økonomiska grunnin fyri 1938 er ætlað til lendingar og brýr 15.000 kr. í nýggjum studningum.

A. Nevndin skal mæla til, at hesir studningar verða veittir undir vanligum treytum, harundir, at kommunustýrini plikta seg til viðlíkabald. Peningurin er um 25.000 kr., og nevndin heldur, at tað er neyðugt at geva hesar studningar:

1. Fugloyar sókn.

a) *Umvøling av »Snidgøtuni« í Hattarvík.* — Kr. øyr.

Uppgongd frá strondini til neystini:
Formannsløn og tilfar 1500 kr.; 3/5 ... 900 kr.
Seta uppgongdina í samband við veg í bygdini:
Formannsløn og tilfar 300 kr.; 3/5 .... 180 -
——————— 1.080,00

b) *Uppgongd frá lendingini á Kirkju.*
Formannsløn og tilfar 160 kr.; 3/5 96,00
Umsøkjari er kommunan.

2. Svínoyar sókn.

Fjørugarður í Svínoy.
Formannsløn og tilfar 1350 kr.; 3/4 ..... 1.012,50
Umsøkjari er Michel Fr. Olsen o. fl.

3. Viðoyar sókn.

a) *Farurekkverk á vegnum um Borðoyarfjall.*
Formannsløn og tilfar 200 kr.; 3/5 ..... 120,00 —
Trsp. ... ——— 2.308,50

Trsp....	2.308,50	

d) *Lendingin á Viðarviði.*

Umvøling av bátadráttri á helluni:
Formannsløn og tilfar 700 kr.; $^3/_4$ 525,00

Umvøling av uppgongd frá Dottlisgjógv.[1])
Formannsløn og tilfar 550 kr.; $^3/_4$ 412,50
Umsøkjari er kommunan.

6. Mikladals sókn.

a) *Umvøling av bátadráttri í Mikladali.*[2])
Formannsløn og tilfar 1000 kr.; $^3/_4$ 750,00
Umsøkjari er kommunan.

b) *Vegur millum Hvannrók og Skorarnar á Trøllanesi.*
Formannsløn og tilfar 750 kr.; $^3/_5$ 450,00
Umsøkjari er Absalon Østerø o. fl. .. 4.446,00

9. Fuglafjarðar sókn.

a) *Vegur úr Fuglafirði til Góðadal.*[3])
Formannsløn og tilfar 1150 kr.; $^3/_5$ 690,00
Umsøkjari er H. M. Høgnesen o. fl.

13. Sjóvar sókn.

c) *Lendibrúgv við Sjóv á Strondum.*[4])
Formannsløn og tilfar 1650 kr.; $^3/_5$ 990,00
Umsøkjari er Simon Frederiksberg o. fl.

g) *5 brúgvar á Mørskranesi og á Skála.*
$^3/_5$ av formannsløn og tilfari 3.775,00
Umsøkjari er kommunan.

14. Eiðis sókn.

a) *Vegur til lending »úti í Eyga«.*[5])
Formannsløn og tilfar 1150 kr.; $^3/_5$ 690,00
Umsøkjari er kommunan.

f) *Lendibrúgv við Ljósá.*
Formannsløn og tilfar til at leingja brúnna 1500 kr.; $^3/_5$ 900,00
Umsøkjari er Hans Pauli Poulsen o. fl.

h) *Lendingin »á Hamrinum« á Eiði.*[6])
Umvøling av bátadráttrinum:
Formannsløn og tilfar 475 kr.; $^3/_4$ 356,25

Trsp.....	6.401,25	4.446,00

---

[1]) Sbr. løgtingstíðindi 1935, bls. 178. [2]) 1934, bls. 200. [3]) 1931, bls. 97. [4]) 1936, skj. 27, bls. 6. [5]) 1935, bls. 186. [6]) 1936, skj. 27, bls. 9.

Frsp. . .	6.401,25	4.446,00
Bygging av brimgarði.		
Formannsløn og tilfar 1000 kr.; $^3/_4$	750,00	
Umsøkjari er kommunan.		
15. Funnings kommuna.		
Rudda »Gjónna« við Gjógv eftir omanlop. [9/VIII]		
Formannsløn og tilfar 250 kr.; $^3/_4$	187,50	
Umsøkjari er kommunan.		
		7.338,75
22. Kaldbaks sókn.		
Lendistød í Kaldbak.		
Formannsløn og tilfar 1150 kr.; $^3/_5$	690,00	
Umsøkjari er Hans Sofus Wang.		
23. Havnar uttanbíggjar sókn.		
Lending á Argjum. [1])		
Formannsløn og tilfar 1800 kr.; $^3/_4$	1.350,00	
Umsøkjari er Olaf Mortensen o. fl.		
26. Nólsoyar sókn.		
Fjørugarður í Nólsoy.		
Formannsløn og tilfar 750 kr.; $^3/_5$	450,00	
Umsøkjari er kommunan.		
		2.490,00
30. Bíggjar sókn.		
Lending í Gásadali. [2])		
Formannsløn og tilfar 200 kr.; $^3/_4$		150,00
Umsøkjari er Søren Henriksen o. fl.		
32. Sands sókn.		
Brúgv yvir Hersá.		
Formannsløn og tilfar 575 kr.; $^3/_5$	345,00	
Umsøkjari er kommunan.		
35. Húsavíkar sókn.		
Lendistøðin í Dali. [3])		
Formannsløn og tilfar 1900 kr.; $^3/_4$	1.425,00	
Vegur til lendingina.		
Formannsløn og tilfar 375,89 kr.; $^3/_5$	225,52	
Umsøkjari er kommunan.		
36. Skúvoyar sókn.		
a) *Brimgarðurin í Skúvoy.* [4])		
Umveling vegna brimskaða:		
Formannsløn og tilfar 1450 kr.; $^3/_4$	1.087,50	
Frsp. . . .	3.083,02	14.424,75

[1]) Sbr løgtingstíðindi 1936, skj. 27, bls. 10. [2]) 1936, skj. 27, bls. 13. [3]) 1935, bls. 193. [4]) 1935, bls. 193.

Trsp....	3.083,00	14.424,75
d) *Brúgv yvir Ordalsá.*		
Formannsløn og tilfar 750 kr.; $^3/_5$	450,00	
Umsøkjari er kommunan.		3.533,00

37. Hvalbøar sókn.

b) *Fjørugarður í Hvalbø.*		
Formannsløn og tilfar 125 kr.; $^3/_4$	93,75	
Umsøkjari er kommunan.		
c) *Bringarðurin í Sandvík.*[1])		
Eykastudningur $^3/_4$ av 950 kr.....	712,50	
Umsøkjari er J. E. Klode o. fl.		
e) *Steinabrúgv í Hvalbø.*		
Formannsløn og tilfar 2600 kr.; $^3/_5$	1.560,00	
Umsøkjari er kommunan.		

38. Froðbøar sókn.

Lendistað í Ørðavík.	700,00	
Umsøkjari er kommunan.		

39. Fámjins sókn.

Lendingin í Fámjin.[2])		
Formannsløn og tilfar 2600 kr.; $^3/_4$	1.950,00	
Fjørugarður í Fámjin.		
formannsløn og tilfar 650 kr.; $^3/_4$	487,50	
Umsøkjari er kommunan.		

43. Sunnbøar sókn.

a) *Lending á Økrum.*			
Umvøling av lendingini:			
Formannsløn og tilfar 450 kr.; $^3/_5$ ...	270,00		
Útbyggjan av lendingini:			
Formannsløn og tilfar 1000 kr.; $^3/_5$ ..	600,00		
Umsøkjari er kommunan.		870,00	
			6.373,75
Tilsamans.... kr.			24.331,52

Minnilutin (Johan Poulsen) setur fram soljóðandi *broytingaruppskot:*

13. Sjóar sókn.

b) *Lendibrúgv uttanfyri »Gjartanga« á Strondum.*[3])
Formannsløn og tilfar 550 kr.; $^3/_5$ = 330 kr.

d) *Lendibrúgv á »Langanesi« á Strondum.*[4])
Formannsløn og tilfar 350 kr.; $^3/_5$ = 210 kr.

---

1) Sbr. løgtingstíðindi 1936, skj. 27, bls. 15. 2) 1936, skj. 27, bls. 5. 3) 1936, skj. 27, bls. 5. 4) 1936, skj. 27, bls. 6.

B. Tað liggja fyri ymsar umsóknir um lendingar, hvar kostnaðurin er so stórur, at økonomisk fond við teim núverandi inntøkum ikki hevur nóg mikið av peningi at veita, og skal nevndin tí mæla til, at hesar umsóknir verða goymdar og tiknar við undir nýggjum finansplani ella tiknar upp, tá ið tingið fær størri inntøkur og harvið kann veita pening til nevndu endamál.

Hesar lendingar eru:

Lendingin í Eiðsvík á Viðareiði[1], ið kostar 23.000 kr.
Lendibrúgv í Oyndarfirði, ið er ætlað at kosta 11.350 kr.
Lendibrúgv í Lervik[2], ið kostar 23.500 kr.
Lendistød í Rituvík[3].
Bátahavn á Toftum[4].
Lendistød í Søldarfirði[5], ið ætlast at kosta 6.175 kr.
Lendibrúgv í Skálabotni[6].
Lendibrúgv á Morskranesi[7] (7000 kr.).
Lendibrúgv við Svínáir (4500 kr.).
Lendibrúgv á Oyri[8] (3250 kr.).
Lendibrúgv í Hvalvík (8600 kr.).
Lending í Hósvík[9].
Lending í Hesti (15.000 kr.).
Lendistød í Nólsoy[10]. (11.000 kr.).
Lending í Sandavági[11] 51.000 kr.
Lending í Gásadali[11].
Lending í Mykinesi.
Lending í Skúvoy[12].
Lendiviðurskiftini í Hvalbø[13].
Lending í Porkeri[14].
Lending við Gjógv.

Uppskot.

Frammanundan nevndu mál verða tikin til viðgerðar í samband við spurningin um nýggjar inntøkur til løgtingið ella spurningin um nýggjan finansplan.

C. Ymisk bønarbrøv eru komin frá privatmonnum um studning til lendingar, og heldur nevndin, at tingið ikki kann veita studning til hesar av tí, at meginparturin av hesum lendingum bert hevur týdning fyri einstaklingin. Tað eru:

1. *Joen Heinesen, Klakksvík*, viðvíkjandi bátadráttri í Borðoyarvík. Ikki eftirkannað, tí innkomið aftaná tingsetuna.

---

[1]) Sbr. løgtingstíðindi 1934, bls. 197. [2]) 1936, skj. 27, bls. 9. [3]) 1936, skj. 27, bls 7. [4]) 1936, skj. 27, bls. 8. [5]) 1936, skj. 27, bls. 6. [6]) 1936, skj. 27, bls. 4. [7]) 1936, skj. 27, bls. 3. [8]) 1936, skj. 27, bls. 8. [9]) 1936, skj. 27, bls. 10. [10]) 1936, skj. 27, bls. 12. [11]) 1936, skj. 27, bls. 13. [12]) 1935, bls. 193. [13]) 1936, skj. 27, bls. 15. [14]) 1936, skj. 27, bls. 16.

2. *Hans J. Jacobsen* og *Edmund Jacobsen* søkja um studning til *lendibrúgv í Saltnesi.*
3. *Johs. F. Nielsen* um studning til *lendibrúgv í Saltangará.*
4. *Mathias Jacobsen, Toftum,* um studning til *brúgv á Toftum.*[1]
5. *Daniel Pauli Poulsen, Skipanesi,* um *lendistøð á Skipanesi.*

Frá nevndini (undantikið *Johan Poulsen*):

6. *Hans Jacob* og *Svend Simonsen* um studning til *brúgv við Gjartanga á Strondum.*[2]
7. *Magnus Poulsen* og *Simon Joensen* um *lendibrúgv á Langanesi á Strondum.*[3]

Frá nevndini:

8. *Hans M. Djurhuus* um studning til *lendistøð á Selatrað.*[4]
9. *Hjarlgrim Andreasen* viðvíkjandi *lendistøð á Norðskála.*
10. *Joen Joensen, leuding á Langasandi.*[5]
11. *Andreas Otto Dam o. fl.* viðvíkjandi *lendistøð í Kollafirði.*
12. *Johs. Fr. Hansen* um studning til *bátadrátt í Kjalnesi.*
13. *H. J. Niclasen* um studning til *lendibrúgv í Hesti.*[6]
14. Bræv um studning til *lending »inni við Grind« í Hvvi.*
15. Bræv um studning til *brúgv yvir Hvvsá,* har verkfrøðingurin ikki viðmælir umsóknina.
16. *Ole Jacob Samuelsen, Haldórsvík,* um studning til *lendistøð í Haldórsvík.*

Uppskot.

Tingið kann ikki játta studning til omanfyri nevndu mál.

D. *Lendingin í Múla.*

Løgtingið hevur í 1935 (sí løgtingstíðindi 1935, bls. 179) givið ein studning til hesa lending kr. 1275. Íbúgvararnir hava gjørt nakað av arbeiðinum og kommunan søkir nú um, at studningurin verður endurnýggjaður í ár.

Lending á Oyrarbakka.

Í 1934 (sí løgtingstíðindi 1934, bls. 203) hevur tingið samtykt at veita 100 kr. til eina lending á Oyrarbakka. Maðurin (Poul Andreasen) søkir um at fáa studningin endurnýggjaðan.

Lendibrúgv á Norðskála (Axel Petersen).

Løgtingið hevur í 1933 (sí løgtingstíðindi 1933, bls. 142) játtað 1000 kr. Arbeiðið er nú gjørt, og til formannsløn og tilfar er gingið 1500 kr.; 3/5 harav er 900 kr.

Lending á Skettanesi.

Tingið játtaði í fjør (sí løgtingstíðindi 1936, skj. 27, bls. 13) 1275

---

1) Sbr. løgtingstíðindi 1936, skj. 27, bls. 8. 2) 1936, skj. 27, bls. 5. 3) 1936, skj. 27, bls. 6. 4) 1936, skj. 27, bls. 3. 5) 1935, bls. 188. 6) 1936, skj. 27, bls. 11.

kr., men siga ibúgvarnir (Sofus Hansen o. fl.), at nakað av arbeiðinum má gerast um summarið, og mælir nevndin til at endurnýggja studningin og geva vinnunevndini heimild til, at nýtt verður upp til 500 kr. aftrat.

Uppskot.

1. Tingið endurnyggjar studningin til lendingina í Múla 1275 kr.
2. Tingið endurnýggjar studning til lending á Oyrarbakka 100 kr.
3. Tingið veitir Axel Petersen, Norðskála, 900 kr.
4. Tingið endurnýggjar studning til lending á Slættanesi 1275 kr. og gevur vinnunevndini heimild til at nýta upp til 500 kr. aftrat til neyðturvuligt arbeiði at gera um summarið.

E. *Lendistað á Norðoyri.*

Bønarbrævið er dagsett 4. oktober í ár, og er tí lendingin ikki eftirkannað.

Fjørugarður í Fuglafirði.

Bønarbrævið er dagsett september 1937, og er málið tí ikki eftirkannað.

Fjørugarður í Syðrugøtu.

Málið er ikki innkomið, fyrrenn aftaná at tingsetan er byrjað, og tí ikki eftirkannað. Somuleiðis viðvíkjandi

Fjørugarði í Økrum og

Lending í Sunnba.

Uppskot.

Nevndu mál verða goymd til næsta ár.

F. *Brúgv yvir Dalsá, Hvalbø.*

Uppskot.

Tingið kann ikki veita eykastudning.

G. *Fyriframgreiðsla viðv. studning til lending í Lervík.*

Uppskot.

Tingið kann ikki veita fyriframgreiðslu viðvíkjandi lendingini.

H. *Fuglabjørgini í Skúvoy.*

Uppskot.

Málið verður givið Vinnunevndini upp í hendi, og fer nevndin heimild til at játta hóskandi studning av tí peningi, hon fær ræði yvir.

I. **13. Sjóar sókn.**

g) *5 brúgvar á Mørskranesi og á Skála.* (sbr. bls. 2).

Uppskot.

Um nakar avlopspeningur verður av tí, sum ætlað var til vegir eftir finansplaninum, verður ein eykastudningur uppá 1771 kr. 88 øyr. at rinda til hesar brúgvar.

Fíggjarnevndin, Tórshavn, 15. november 1937.

Edw. Mitens. *M. A. Jacobsen.* *K. Djurhuus.* *Joh. M. Fr. Poulsen.*

P. M. Dam. *J. P. Davidsen.* *Hans Nolsøe.*

Nevndarálit

í

løgtingsmáli nr. XV — 3/1937: Fíggjarætlan fyri økonomiska grunnin.

—

Vinnunevndin hevur lagt fyri tingið uppskot til fíggjarætlan fyri økonomiska grunnin fyri 1938.

Fíggjarnevndin mælir tinginum til at samtykkja uppskotið við fylgjandi broytingum:

Ad B. 4. Studningur til sloydskúla (Peter Poulsen) 300 kr. verður hæðkaður til 500 kr. við teimum treytum, at 300 kr. kunnu verða goldnar í 1938, men 200 kr. ikki fyrrenn umsøkjarin hevur haft eitt skeið á bygd.

Ad B. 6. Føroya Fólkaháskúli. Meirilutin (Dam, Davidsen, Jacobsen, Mitens og Nolsøe) setir fram uppskot um 3000 kr. Minnilutin (Djurhuus og Poulsen) seta fram uppskot um 1500 kr.

Ad C. 1. Chr. Matras. Meirilutin uppskot 1200 kr., minnilutin einki uppskot.

Ad C. 6. Løgtingssøgan. Meirilutin setir uppskot um 2000 kr., meðan minnilutin (Djurhuus og Poulsen) einki uppskot hevur.

Ad C. 7. Studningur til studerandi. Uppskotið 1300 kr. verður hæðkak við 200 kr. til stud. theol. Jacob Joensen, Klakksvík.

Ad D. 3. Føroya Ferðamannafelag 500 kr. Meirilutin (Dam, Jacobsen, Mitens og Nolsøe) setir fram uppskot, meðan hinir limirnir einki uppskot seta fram.

Ad D. 7. Svimjingarhyljar. Uppskotið verður hæðkað við 100 kr. til hyl í Haraldssundi og 100 kr. til hyl í Vestmanna.

Ad D. 11. Studningur til búnaðarkeru verður hæðkaður við 150 kr. til Georg Hansen, Leynum.

Ad D. 12. Studningur til Harry Fonsdal 1000 kr. Nevndin mælir til, at hesin peningur verður játtaður at rinda í 1937 og gongur tí út í ætlanini fyri 1938.

Hesar nýggjar studningar verður sett uppskot um:

Ad C. 8. Studningur til útgávu av »Føroya kvæði«. Til hetta endamál er sett uppskot um at veita 1000 kr. árliga í 7 ár.

Ad D. 12. 1000 kr. til vinnunevndina at veita sum ferðastudning til handverkarar, ið fara at læra.

Ad D. 13. Studningur 200 kr. til Frida Hansen, Kvívík, til myndskurðarlæru.

Ad D. 14. Studningur 750 Kr. til ferð læraraskulanæminga til Danmarkar. Peningurin at rinda til Skipafelagið Føroyar.

Ad D. 15. 300 kr. til pressutelegramm til fiskiskip undir Grønlandi. Peningurin at rinda til G. L. Samuelsen, Tórshavn.

Ad D. 16. Endurgjald fyri grindaskaða 28 kr. til Johan Sandoy, Sand, ið fekk skaða í knæunum í grindadrápi á Sandi 19. august íár.

Ad D. 17. Endurgjald fyri vegskaða 125 kr. til Húsar kommunu fyri 35 metrar veg, ið fóru av vatulopi norðanfyri Syðradal í august 1934.

Ad D. 18. 50 kr. til Johan Hansen, Funningsbøin, sum endurgjald fyri mistan bátareiðskap, orsakað av leitan eftir burturblivnum bátum í óveðri.

Ad D. 19. Tingið hevur samtykt 200 kr. til J. P. Ellendersen, Hvalbø, at lesa til student.

Ad D. 20. Tingið hevur játtað J. Højgaard, Ritnvík, 200 kr. til uppbald í Esbjerg.

Ad D. 21. Búnaðarnevndin mælir til at veita Hvalbingum 300 kr. vegna eplasjúku.

Ad D. 22. Í øðrum máli er játtað 1000 kr., um fýrvesinið ikki ber útreiðslurnar.

Ad D. 23. Nevndin mælir til at veita Føroya lærarafelag upp til 400 kr. til barnabløð. Felagið skal royna at fáa eitt danskt barnablað av liknandi stødd sum hitt føroyska, ið tað vil geva út, og senda bæði bløðini út saman.

Teir nevndu studningar verða ikki at gjalda fyrrenn aftaná 1. januar 1938.

Fíggjarnevndin, Tórshavn, 20. november 1937.

Edv. Mitens. *M. A. Jacobsen.* *K. Djurhuus.* *Joh. M. Fr. Poulsen.*

P. M. Dam. *J. P. Davidsen.* *Hans Nolsøe.*

Uppskot

til

figgjarsamtykt fyri økonomiska grunn løgtingsins

fyri 1938.

Inntøkur:

	Kr. øyr.
1. Grind	1.500,00
2. Stórhvalaveiða	3.000,00
3. Innfluttningsgjald	15.000,00
4. Vøruhandilin	2.000,00
5. Flutt úr jarðahvalsgrunninum	50.000,00
	71.500,00

Útreiðslur:

		Kr. oyr.	Kr. oyr.
A.	Brýr og lendingar		25.000,00
B.	*Skúlamál.*	Kr. oyr.	
	1. Eftirlønargrunnur lærara	2.000,00	
	2. Læraranámskeið	500,00	
	3. Studentaskeið	9.000,00	
	4. Studningur til sloydskúla	500,00	
	5. Skúlabókagrunnurin	500,00	
	6. Føroya Fólkaháskúli	3.000,00	
	7. Umvælan av Føroya Fólkaháskúla	1.000,00	
			16.500,00
C.	*Vísindi og bókmentir o. t.*	Kr. oyr.	
	1. Studningur til Chr. Matras	1.200,00	
	2. Studningur til J. H. O. Djurhuus	500,00	
	3. Studningur til »Varðan«	500,00	
	4. Føroya Forngripafelag	300,00	
	5. Skjalasavnið	2.500,00	
	6. Løgtingssøgan	2.000,00	
	7. Studningur til studerandi	1.500,00	
	8. Til útgávu av Føroya kvæði	1.000,00	
			9.500,00
D.	*Ymist.*		
	1. Eftirløn til frk. Flagstad og Berg		2.800,00
	2. Honorar til frk. Bærentsen		200,00
	3. Føroya Ferðamannafelag		500,00
	4. Avhaldsfeløgini		500,00
	5. Barnaheimið		500,00
	6. Felagið »Røde Kors«		500,00
	7. Svimjingarhyljar		300,00
	8. Royna við træplanting		1.000,00
	9. Studningur til urtagarðslæru		200,00
	10. Studningur til bókbindaralæru		200,00
	11. Studningur til búnaðarlæru		300,00
	12. Ferðastudningur til handverkarar		1.000,00
	13. Studningur til myndskurðarlæru		200,00
	14. Studningur til ferð læraraskúlanamninga		750,00
	15. Studningur til pressutelegramm til Grønlands		300,00
	16. Endurgjald fyri grindaskaða		28,00
	17. Endurgjald fyri vegaskaða		125,00
	18. Endurgjald fyri mistan bátarciðskap		50,00
	19. Studningur til at lesa í Danmark		200,00
	20. Studningur til at læra fiskiskap		200,00
	21. Studningur til scteplir		300,00
	22. Lyktin norðuri við Streym		1.000,00
	23. Studningur til barnabløð		400,00
	24. Munur		8.947,00
			71.500,00

Udvalgsbetænkning

i

Lagtingssag Nr. XII — 4/1937: Innheintan av kommunuskatti.

Forstanderskabet for Sjov Sogns Kommune har sammen med 25 andre Kommunalforstanderskaber ansøgt Tinget om at faa gennemført en Ændring i de nu gældende Bestemmelser om Inddrivning af Skat, saaledes at forfaldne Skattebeløb fremtidig foruden at kunne inddrives ved Udpantning eller ad anden retslig Vej, ogsaa skal kunne kræves betalt forlods af vedkommende Skatteyders erhvervede Fortjeneste hos paagældende Arbejdsgiver eller Reder.

Der henvises forøvrigt i Ansøgningen til, at Forstanderskaberne ikke rettidigt er i Stand til at betale Aldersrente, Enkebørnsunderstøttelse og andre Udgifter, idet Skattebeløbene først indkommer længe efter at de er forfaldne, for saa vidt de overhovedet bliver betalt.

Tinget har i de sidste Aar ret indgaaende drøftet de kommunale Forhold*) og har dels gennemført Regler for Kommunernes Regnskabsførelse og dels i Tilfælde, hvor den kommunale Administration syntes at have været mangelfuld naar f. Eks. Skattepaaligningen ikke dækkede de løbende Udgifter, givet Paalæg om Udskrivning af større Kommuneskat samt en streng Inddrivning ved Udpantning eller ad anden retslig Vej af *al* forfalden Skat.

Det er imidlertid blevet mere og mere øjensynligt, at de forskellige Opgaver, som en Kommune skal løse eller være medvirkende til at løse, efterhaanden er vokset de fleste Kommuner over Hovedet. De fleste Kommuner er nu saaledes stillede, at de ikke længer er i Stand til rettidig at betale Aldersrente, Enkebørnsforsørgelse, Sygehusudgifter, Lønninger til Lærere og Jordemødre o. l., Renter og Afdrag o. s. v. Det kan praktisk talt siges, at en overvejende Del af de færøske Kommuner er kørt fast. Aarsagen her-

---

*) Se iøvrigt Lagtingstidende 1932, Side 201, 1933, Bilag 5, 1934, Side 270, 1935, Side 247 og 1936, Bilag 23.

til maa overvejende søges i den Omstændighed, at Skatteevnen gennem de sidste 3—4 Aar har vist sig at være mere og mere svigtende og kun i ganske enkelte Tilfælde kan det siges, at uforn uftige Dispositioner har været medvirkende til Misæren.

Selv om der i de sidste Aar er iværksat en energisk Inkassation af forfaldne Skattebeløb, er der dog stadig et relativt stort Antal Skatteydere, hos hvem det har vist sig umuligt at opnaa Dækning for Skatterestancer. Det maa derfor anses for naturligt, om der nu hos de fleste Kommunalforstanderskaber opstaar Ønske om at faa gennemført Lovregler, der hjemler Forstanderskaberne forlods Ret til at kræve forfalden Skat betalt hos vedk. Skatteyders Arbejdsgiver. Skal det være muligt i Fremtiden at opretholde den kommunale Administration ved at sikre rettidig Betaling af den paalignede Skat, vil det være nødvendigt ved ret drastiske Forholdsregler at sikre Kommunerne en forlods Ret til at skaffe Dækning. Det er indlysende, at det er af overmaade for ikke at sige grundlæggende Betydning for Lagtinget, at Kommunerne sættes i Stand til at løse de Opgaver, der ved Lovgivningen er tillagt disse. For Tingets og Færøernes Renomme i det hele taget er det af afgørende Betydning, at Kommunerne sættes i Stand til rettidig at svare Renter og Afdrag af ydede Laan. Det kan i denne Forbindelse anføres, at der f. T. efter hvad der foreligger oplyst for Udvalget er umuligt at opnaa Laan til Kommuner eller Lagtinget.

Af efterfølgende Opstilling vil det ses, hvorledes Kommunernes Økonomi ligger i Øjeblikket.

Sogns Kommune	Folketal	Paalignet Skat for 1937	%	Skatterest. pr. 1/1 1937	Sparekasselaan	Forfalden Rente	Gæld til Sygek. og Sygehuse
1 Fugloyar	241	6 000	9,9	3.294,69	256	6,40	
2 Svínoyar	230	5 850	11	1.966,75	2 200	55,00	3 983
3 Viðoyar	483	15 042	14	13.954,25	12 330		8 129
4 Klakksvíkar	1804	85 412	15	72.522,42	17 718	443,95	1 324
5 Kunoyar	197	6 445	14	6.264,20	2 336		4 679
6 Mikladals	131	3 624	10	2.297,30	3 550		
7 Húsa	176	4 301	8	676,39			
8 Oyndarfjarðar	400	11 560	14	17.116,94	897		9 343
9 Fuglafjarðar	902	28 709	10	37.157,80	2 881	72,03	9 650
10 Lorvíkar	443	21 282	21	34.623,95	16 092	804,60	19 374
11 Gøtu	584	26 859	15	38.729,03	26 000	1.313,10	19 653
12 Nes	1438	38 877	14,7	50.876,64	10 982		20 564
13 Sjóar	1000	25 235	10	27.374,70	17 680		13 926
14 Eiðis	933	18 571	11,9	40.958,66	3 546	88,65	6 964
15 Funnings	434	10 570	12,5	11.718,68	7 353	183,82	3 849
16 Haldórsvíkar	427	8 033	6,6	3.772,33	3 461		1 802
17 Saksunar	42	643	4,5	274,71			
18 Hvalvíkar	452	9 625	10	8.669,61	1 200		1 543
19 Kollafjarðar	439	10 800	12	9.297,98	13 213	330,33	7 129
20 Kvívíkar	494	13 708	11,5	4.842,33	10 847	68,75	5 389
21 Vestmanna	884	28 007	10,5	16.288,00	15 175		4 236
22 Kaldbaks	118	2 846	8	96,30			1 680
23 Havnar uttanb.	322	9 046	7,4	6.245,90			497
24 Kirkjubøar	114	2 500	8	1.009,65			93
25 Flestoyar	131	3 304	14	2.658,99			2 312
26 Nólsoyar	258	7 560	12	3.105,15	3 000	75,00	5 120
27 Sandavágs	570	12 206	8,5	3.352,62	13 240		2 768
28 Miðvágs	666	15 724	12	24.311,79	19 850	1.985,00	15 784
29 Sørvágs	755	21 067	11	30.289,93	18 734		20 564
30 Biggjar	113	3 000	8	404,81	1 260	31,50	
31 Mykines	144	4 589	10,5	1.109,73			1 151
32 Sands	645	15 131	9	6.320,15	8 000	200,00	5 876
33 Skopunar	376	8 513	12	33.445,82	534	173,55	14 158
34 Skálavíkar	217	6 874	12	2.993,90	8 438	210,95	4 905
35 Húsavíkar	240	6 134	12	4.630,85	3 400		
36 Skúvoyar	168	4 000	9,5	4.801,14	565		4 114
37 Hvalbiar	819	19 260	14,3	8.531,24	9 722		8 665
38 Froðbiar	1939	118 313	21	106.433,96	101 435	1.500,00	6 704
39 Fámjins	228	5 777	11,75	4.604,77	1 790		1 867
40 Hovs	209	4 169	11	2.298,18	1 025		137
41 Porkeris	436	8 094	13	7.276,85	14 907		4 453
42 Vágs	1406	80 398	15	95.385,26	39 600	559,25	7 831
43 Sunnbøar	775	15 089	9,32	12.700,89	4 389	109,73	2 968
44 Tórsbavnar	3440	256 818	9.	17.492,93	73 884		3 006
Summa...	26223	1009625		782.178,17	491 480	8210,61	256 100

Andre kommunale Laan (jfr. vedlagte Specifikation) ... ca. Kr. 1.869200,00
Diverse løs Gæld (Elektricitetsgæld, Aldersrente, Enke børnsunderstøttelse m. v. ..... » » 216000,00
Gæld til Færø Amts Repartitionsfond ..... » » 152000,00
» - Færø Amts Fattigkasse ..... » » 38000,00

Den Omstændighed, at Kommunerne ikke er i Stand til at refundere Sygekasserne den Kommunerne paahvilende Andel for Sygekassemedlemmernes Sygehusophold har medført, at Dr. Alexandrines Hospital og Klaksvig Sygehus efterhaanden har saa store Tilgodehavender, nemlig 135.369,36 Kr. og 60.992,30 Kr., at ogsaa disse Institutioner nu er ved at køre fast.

Selv om der kan ventes gennemført den Ordning, at Staten og Tinget overtager de Udgifter som Kommunerne hidtil har haft til Sygehusophold og Aldersrente, hvilket vil betyde en stor Lettelse for Kommunerne, vil det alligevel være nødvendigt i Fremtiden saa vidt muligt at sikre Kommunerne rettidig Betaling af de Beløb, der maatte blive paalignet som Kommuneskat.

I Lov Nr. 76 af 12. Marts 1923 §§ 39—42 er der nærmere angivet Regler for Opkrævning og Inddrivning af den kommunale Skat og er der her anført, at hvor der ikke er betalt for Thorshavns Vedkommende inden Udgangen af den paafølgende Maaned efter at Skatten er forfalden, og for Landkommunernes Vedkommende inden 6 Uger efter Udløbet af den Maaned, hvori Indkrævningen skal finde Sted, bliver Skatten efter lovlig Omgang inddrevet ved Udpantning. Desuden er der hjemlet Kommunalbestyrelsen Ret til, naar personlig Kommuneskat forgæves har været søgt udpantet hos ugifte Skatteydere, at fordrange, at Arbejdsgiveren i den Skatteyderen tilkommende Løning tilbageholder indtil $^1/_3$ af vedkommendes Løn. Udover dette er der ikke hjemlet Forstanderskabet nogen Ret til at kræve forfalden Løn tilbageholdt til Dækning af forfaldne Skattebeløb.

Da de anførte Bestemmelser ikke har vist sig fyldestgørende, skal Udvalget i det følgende foreslaa en Tilføjelse til de anførte Lovbestemmelser, saaledes at der gives Forstanderskaberne Ret til at kræve uden forudgaaende Udpantning, at vedkommende Arbejdsgiver tilbageholder til Dækning af forfalden Skat et passende Beløb for saavel gifte som ugifte Skatteydere. Udvalget mener dog ikke at kunne gaa med til at hele en Skatteyders Indtægt tilbageholdes, men vil foreslaa, at Retten til Tilbageholdelse begrænses til at omfatte indtil $^1/_4$ af den Giftes og indtil $^1/_3$ af den Ugiftes Løn, Hyre eller anden erhvervet Fortjeneste.

Selv om der kan paaregnes en Forbedring i Kommunernes Økonomi ved at Stat og Lagting overtager Kommunernes Andel af Udgifter til Sygehuse og Aldersrente og Adgangen til Inddrivning af Skattebeløb udvides, saa vil det alligevel efter Udvalgets Skøn være nødvendigt for at bringe Kommunernes Økonomi nogenlunde paa Retkøl, ved at der skaffes Kommunerne at passende Tilskud under en eller anden Form. Da Tinget imidlertid ikke raader over tilstrækkelige Midler til at kunne yde et tilstrækkelig stort Tilskud, skal Udvalget tillade sig at foreslaa, at Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at der af Staten ydes de færøske Kommuner et Tilskud paa 200.000 Kr., der fortrinsvis vil være at anvende til Dækning af Kommunernes Gæld til Sygekasserne.

Under Henvisning til det anførte, skal Udvalget herefter tillade sig at fremsætte følgende

Forslag.

1) Tinget indgaar til Regeringen med Andragende om at faa gennemført følgende Ændring i Lov Nr. 76 af 12. Marts 1923 om den kommunale Beskatning:

a. I § 39 tilføjes som nyt Punktum til 1. Stk. og som nyt Punktum til 2. Stk.: »Kommunalbestyrelsen har dog Ret til uden forudg. Udpantning ved skriftlig Med-

delelse til den paagældende Skatteyders Arbejdsgiver eller Reder at forlange at Arbejdsgiveren resp. Rederen i den Skyldneren tilkommende Lønning, Hyre eller anden Fortjeneste tilbageholder det til Skattens Betaling fornødne Beløb, og at dette Beløb af Arbejdsgiveren resp. Rederen indbetales til Kommunens Kasse. Dog kan der ikke i nogen Løn, Hyre eller anden Fortjeneste tilpageholdes mere end Tredjedelen for Ugifte og Fjerdedelen for Gifte til Betaling af Kommuneskatten.«

b. I § 42 udgaar i 1. Punktum Ordet »ugifte« og i sidste Punktum tilføjes efter Ordet Tredjedelen »for Ugifte og Fjerdedelen for Gifte«.

2) Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at der ydes de færøske Kommuner et Tilskud paa 200,000 Kr. fortrinsvis til Betaling af Kommunernes Gæld til Sygekasser og Sygehuse.

Det kommunale Udvalg, d. 30. November 1937.

K. Djurhuus. *S. P. Zachariasen.* *J. H. Danbjørg.*

Andre kommunale Laan.

Klakksvík (vedr. Elektricitetsv. og Havnevæsen)	ca.	540.000
Fuglafjørður (Skolebygning)	»	33.000
Lorvík (vedr. Afdrag paa Gæld)	»	7.000
Kvívík (Havnelaan)	»	13.000
Miðvág (—)	»	100.000
Sørvág (—)	»	8.000
Skopun (—)	»	97.000
Froðbø (Elektricitetsv., Havnevæsen m. m.)	»	390.000
Vág (Elektricitetsv., Havnevæsen m. m.)	»	215.000
Tórshavn (Diverse Laan)	»	400.000
Samtlige Sogne i Sandø Præstegæld	»	4.700
Andre Laan (Aldersrente - Kassekredit m. m.)	»	66.500
Summa Kr.	»	1869.200

Bilag 14.

Beretning

til

Færøernes Lagting

angaaende

en Rejse til Irland, Holland, Italien, Græken-land, Jugoslavien, Ungarn og Czeckoslovakiet.

Af *POUL NICLASEN*

REJSEN ER FORETAGET MED STØTTE AF LAURITS ANDERSENS FOND OG FÆRØERNES LAGTING. Formanden for Føroya Fiskimannafelag (Færøernes Fiskerforening), Hr. Poul Juul Djurhuus, der i flere Aar har været Fiskevrager, har deltaget i Rejsen for at gøre sig bekendt med, hvad der kræves med Hensyn til Fiskens Kvalitet, Tilvirkning, Sortering osv. paa de forskellige Markeder, og han vil afgive en særlig Indberetning angaaende disse Forhold.

Vi afrejste fra Thorshavn den 5. August til København, hvor vi opholdt os i nogle Dage, dels for at forhandle med Udenrigsministeriet angaaende den nærmere Planlæggelse af Rejsen og dels for at fremskaffe Visum til de Lande, hvor et saadant er nødvendigt. Der kræves Visum til samtlige Balkanlande og ligeledes til Ægypten, Palæstina, Syrien og Tyrkiet, som det ogsaa oprindelig havde været vor Hensigt at inddrage under vore Markedsundersøgelser, men som vi maatte opgive at besøge paa Grund af Forhold, som senere skal blive omtalt.

Gennem en af mine Bekendte paa Shetlandsøerne, hvor man for indtil ca. 50 Aar siden havde en stor Eksport af Saltfisk og Klipfisk, modtog jeg nogen Tid forinden Afrejsen saalydende Brev fra en Fiskeimportør i Irland, som jeg straks tilsendte Føroya Fiskaexport:

> „Vi er Importører af tilvirket Fisk, og efter hvad vi har faaet oplyst, bliver betydelige Kvanta udført fra Færøerne. Vi har faaet oplyst fra Messrs. Hay & Co., Lerwick, at denne Udførsel foregaar gennem en Sammenslutning. Messr. Hay kender ikke denne Sammenslutnings Adresse, men han har givet os Deres Navn og Adresse og meddelt, at De vil være istand til at give os de nødvendige Oplysninger. Vi vilde derfor være Dem meget taknemlig, om De vil anmode Sammenslutningen om at give os Tilbud paa tørret Sej, Længe, Torsk og Kuller for 5, 10, 15, 20 Tons, leveret i Liverpool, Aberdeen eller Leith, pakket i 1 cwt. Baller med et nærmere fastsat Antal Haler i hver Balle. Vi kan give tilfredsstillende Bankreference."

Da der ikke tidligere fra Færøerne havde foregaaet nogen Udførsel af Saltfisk eller Klipfisk direkte til Irland, hvor der jo findes en stor katolsk Befolkning, og da der ifølge ovenstaaende Skrivelse syntes at være Muligheder for Import, besluttede vi at rejse til dette Land for at gøre os nærmere bekendt med Markedsforholdene. Rejsen til Dublin foregik via Esbjerg—Harwich—London—Holyhead. I London havde vi en Samtale med den danske Generalkonsul angaaende Færøernes Kvota for Indførsel af fersk Fisk til England, og han meddelte os, at der ikke endnu forelaa noget angaaende Tidspunktet for Forhandlingerne om ny Kvotatildeling, men at disse antagelig vilde blive afholdt i Løbet af den kommende Vinter.

Irland.

Det ligger udenfor denne Indberetnings Rammer at komme ind paa en nærmere Omtale af de politiske Forhold paa Irland, og den politiske Udvikling, der er foregaaet her i Løbet af de sidste 20 Aar. Den langt overvejende Del af Irland udgør nu en Fristat — Saorstaat Eireann — med de Valera som Præsident, og har næsten udelukkende katolsk Befolkning, medens Befolkningen i den nordligste Del af Landet, Ulster, der har Tilknytning til England, er protestantisk. Indbyggerantallet i Fristaten er ca. $3^1/_2$ Million og i Ulster godt 2 Mill.

Det var os bekendt, at der ikke kræves Kvota for og ikke betales Afgift af den færøske Fisk, der indføres til Irland, saaledes at det under de nuværende vanskelige Forhold for Import af færøsk Fisk til England maatte være af Interesse for os at faa dette Spørgsmaal nærmere undersøgt.

Umiddelbart efter Ankomsten til Dublin henvendte vi os til den danske Konsul Mr. Barry, der er Direktør for det engelsk-irske Dampskibsselskab. Han udtalte, at der efter hans Mening kun var ringe Udsigt for en større Indførsel af Saltfisk eller Klipfisk til Irland. Der var tidligere blevet indført en Del af denne Vare til Landet, men Forbruget var i Aarenes Løb gaaet meget stærkt tilbage, saaledes at det nu var uden større Betydning. Der blev derimod indført ret store Kvanta fersk Fisk, og denne Indførsel kunde foregaa frit uden nogensomhelst Hindringer. Konsulen anbefalede os at aflægge et Besøg hos Præsident de Valera, der var meget stærkt interesseret i de forskellige Erhvervsforhold, og han satte os i Forbindelse med Direktøren for Handelsministeriet og den administrerende Direktør for det irske Trawlerselskab, Mr. Williams.

Den 25. August besøgte vi Præsident de Valera og havde en længere Samtale med ham ang. en eventuel Import af fersk Fisk fra Færøerne til Irland. Samme Dag henvendte vi os til Direktøren for Handelsministeriet, Mr. Ferguson, der ligesom Præsidenten var meget elskværdig og forekommende og gav os forskellige statistiske Oplysninger angaaende Importen af Fisk til Irland. Der bliver aarlig indført for ca. $4^1/_2$ Millioner Kr. fersk Fisk og ca. 250.000 Kr. Saltfisk o. l. Direktøren udtalte, at hvis man fra færøsk Side besluttede at iværksætte en Import af fersk Fisk til Irland, saa vilde han gerne yde al mulig Vejledning og give alle Oplysninger, der kunde fremskaffes i Handelsministeriet.

Senere havde vi en Samtale med Mr. Williams, der er Direktør for det irske Trawlerfirma Thos. Hanlon & Co. Ltd. Dette Selskab ejer 6 Trawlere, men kun 2 af disse var i Drift for Tiden. Mr. Williams oplyste, at der hovedsagelig bliver tilført Markedet i Dublin Torsk og Smaatorsk, medens Hjemmefiskeriet saa at sige er istand til at dække Behovet for Helleflynder, Rødspætter og anden Fladfisk. En større Tilførsel end 350 Tons om Ugen af Torsk og Smaatorsk vilde have en uheldig Indflydelse paa Prisforholdene.

Torsken, der bliver fanget i det irske Hav, er gennemgaaende stor og fed og minder meget om den færøske. Indførselen af saltet Fisk er meget ringe. Mindre Kvanta Torsk bliver saltet af Fiskerne i Cork-Distriktet til Hjemmeforbrug. Havneafgifter og andet er lavere end i England. Vi meddelte Mr. Williams, at der af „Føroya Fiskaexport" er blevet iværksat Udførsel af Klipfisk i $^1/_2$ og 1 kg.s Pakker til Danmark, og han udtalte, at han gerne vilde have tilsendt nogle Prøvepakker af denne Fisk snarest belejligt. Vi anmodede Mr. Williams om at opgive os de gennemsnitlige Priser paa Ferskfisk-Markedet i Dublin, og modtog den 27. August følgende Skrivelse:

„Dublin, 26/8 1937.

Gennemsnitspriserne i Dublin den 24. og 26. August har været for 1 cwt. (100 engelske Pund):

	Torsk	Smaatorsk	Rødspætte
24/8	40 shillings	20 sh.	60 sh.
26/8	35 —	20 —	61 —

Thos. Hanlon & Co. Ltd.,
1, 2 & 3 St. Michan Street.
Telegr.Adr. „Fish, Dublin"."

Disse Priser maa betegnes som tilfredsstillende, saaledes at det nødvendige Grundlag for en Export af fersk Fisk fra Færøerne til Irland synes at være tilstede. Afstanden fra Færøerne til Dublin er ikke længere end til Grimsby eller Hull, men Farvandet mellem England og Irland er kendt som meget farligt, hvilket maa tages i Betragtning ved en saadan Eksport.

Lagtinget har stillet en Garanti paa 4000 Kr. for eventuelt Underskud ved en Prøvesending af fersk Fisk til Dublin, og et saadant Forsøg vil antagelig blive gjort i Løbet af Vinteren. Det vil have meget stor Betydning for det færøske Hjemmefiskeri, der netop er baseret paa Torsk og Smaatorsk, om der kan iværksættes Udførsel til et Marked, hvor der hverken er Afgift eller Kvotavanskeligheder saaledes som paa Markederne i England, hvor praktisk talt al fersk Fisk fra Færøerne hidtil har været solgt.

Holland.

Den 31. August ankom vi til Rotterdam, og henvendte os Dagen efter til den danske Generalkonsul. Senere aflagde vi Besøg hos Danmarks Gesandt i Haag.

Formaalet med vor Rejse til Holland var at undersøge Mulighederne for Indførsel af Saltfisk og specielt Saltfisk i Tønder til det hollandske Marked. I Holland er ingen Kvota og ingen Afgift for Indførsel af Saltfisk. Ferskfisk-Importen er derimod kontingenteret. De største Importører af Saltfisk bor i Vlaardingen, der nærmest maa betegnes som en Forstad til Rotterdam, og vi blev af Konsulen sat i Forbindelse med to store Firmaer i Fiskebranchen i denne By.

Vi aflagde først Besøg hos Firmaet Yzermann & Co., der er et af de mest kendte i Vlaardingen. Man oplyste, at den samlede Import af Saltfisk er ca. 5.000 Tønder aarlig. Indholdet i hver Tønde skal veje 90 kg. Den Torsk, der nedsaltes i Tønder, er enten flækket eller det saakaldte Fiskefilet, hvor Ryg, Hale og Finner er taget fra, saaledes at Fisken paa det nærmeste er benfri. Prisen pr. Tønde almindelig Saltfisk har ligget omkring 20—25 Gylden cif (1 Gylden = ca. Kr. 2,50) og pr. Tønde med Saltfisk-Filet 35 Gylden cif. Den mest passende Størrelse er 20—25 Fisk til hver Tønde; mindre Fisk kan ogsaa bruges, men den store er at foretrække. De Tønder, der anvendes, er af samme Slags som de sædvanlige islandske Slidetønder. Firmaet havde forhandlet islandsk Saltfisk i Tønder og vilde ogsaa gerne forhandle færøsk Saltfisk, men det maatte saa helst være i Konsignation ihvertfald til at begynde med.

Vi henvendte os derefter til et andet stort Firma A. Hagendyk Jzn, Daggerstraat, der bl. a. ogsaa forhandler Saltfisk og modtog fra dette følgende Oplysninger: Indholdet i hver Tønde skal veje 90 kg. Den mest passende Størrelse er 30—35 Fisk pr. Tønde; jo færre Fisk, der er, desto højere bliver Prisen. I de islandske Tønder er der sædvanligvis 38 Fisk, men denne Fisk er temmelig smaafaldende. Firmaets Oplysninger ang. Prisforholdene var samstemmende med Yzermann & Co. Priserne havde i den senere Tid været ret høje, da Tilførselen ikke havde været stor. Man vilde gerne sælge færøsk Fisk, hvis der fra færøsk Side kom Anmodning derom.

Senere kom en Fiskeimportør, Direktør Schaay, for at besøge os paa Hotellet, hvor vi boede. Han har været beskæftiget ved Fiskeimport de sidste 40 Aar, og kendte godt den færøske Fiskeskipper og Skibsejer Napoleon Andreasen fra den Tid, han solgte færøsk Saltfisk i Tønder i Holland. Min Rejsefælle P. J. Djurhuus havde i sin Tid været med paa saadan en Rejse til Holland. Hr. Schaay oplyste, at Saltfisken nu hovedsagelig bliver indført som Filet, og bliver solgt i 3 Størrelser. Der var efter hans Mening gode Betingelser for Salg af færøsk Saltfisk i Holland, men Fisken maatte absolut være behandlet, saaledes som det hollandske Marked krævede

det. Det blev derfor aftalt, at vi sammen med Hr. Sahaay skulde besøge Saltfisk-Marhedet i Vlaardingen næste Dags Morgen for at gøre os bekendt med Fiskens Kvalitet og Behandling. Dette blev saa gjort, og paa Markedet var man saa venlig at aabne flere Tønder, for at vi kunde se, hvorledes Fisken var flækket, pakket efc.

Forbruget af Klipfisk er ikke stort, men begge de foran nævnte Firmaer var interesseret i at modtage Prøver af den færøske Pakkefisk, der nu eksporteres af Føroya Fiskaexport.

Indførselen af forskellige Slags Saltfisk til Holland har været:

	Kg.
1933	1.255.812
1934	1.174.296
1935	915.666
1936	1.097.293

Saltfisken i Tønder bliver for det meste indført fra Island eller Norge. Fra Island er der i de første 9 Maaneder af 1937 indført til Holland 235 Tons Saltfisk i Tønder. Til Belgien er fra Island indført 100 Tons af denne Vare.

Indførselen af Klipfisk og Stokfisk til Holland har været:

	Kg.
1933	576.950
1934	529.449
1935	505.600
1936	561.744

Importen af Fisk i 1937 antages at blive nogenlunde det samme som Aaret forud.

*

Færøernes Lagting har i den sidste Samling behandlet Sagen ang. Udførsel af Saltfisk i Tønder til Holland og vedtaget at yde Hr. A. W. Apol, der er født i Holland, men gift og bosat paa Færøerne, en Garanti paa indtil 10.000 Kr. til Dækning af eventuelt Underskud ved en Prøvesending til Holland.

Italien.

Fra Rotterdam rejste vi til Paris, hvor vi aflagde Besøg paa Udstillingen og bl. a. besaa den færøske Afdeling med Klipfisk og Hjemmeindustri i Danmarks Pavillon. Fra Paris fortsatte vi Rejsen via Marseille og Nizza til Genua, hvor vi straks henvendte os til den danske Generalkonsul Wilhelm Jensen, Piazza de Marini 1, der er Sønderjyde og har været dansk Konsul dér siden 1924. Konsul Jensen, der er Indehaver af en stor Skibsmæglerforretning, har et indgaaeneee Kendskab til Fiskebranchen og alle derhen hørende Forhold, og han ydede os al mulig Hjælp og Vejledning. Aldrig har jeg paa mine Rejser i fremmede Lande truffet en flinkere og elskværdigere Mand, og jeg vil gerne herved bringe Konsulen en Tak for den Tid, vi opholdt os i Genua.

Den 13. September blev vi af Konsul Jensen inviteret til at spise Frokost sammen med den store Fiskeimportør Richardo Gismondi, der er Indehaver af en af Landets største Fiskeforretninger og Repræsentant for Føroya Fiskaexport i Italien og Grækenland. Han er en fremragende og højt kultiveret Mand. Vi tog i Bil ud til en kendt Restaurant, der ligger ved Havet tæt udenfor Genua i de smukkeste Omgivelser, man kan tænke sig. Lige før vi ankom til Restauranten, kørte en modgaaende Bil imod Køleren paa vor Vogn, der blev lidt rampuneret, men der skete ellers ikke større Skade. Vi blev enige om, at Uheldet maatte skyldes den Omstændighed, at det var den 13. i Maaneden.

Hr. Gismondi oplyste, at han havde solgt 3500 Tons færøsk Grønlandsfisk i Italien og Grækenland til en samlet Pris af ca. 1 Million Kr. Den ene af de to Dampere, der havde afhentet Fisken i Færingehavnen paa Grønland, S/S „Halland", var for nogle Dage siden ankommet til Neapel, hvor den til Italien bestemte Fisk blev oplosset. Fra Neapel havde Skibet saa fortsat Rejsen til Grækenland Fisken med S/S „Halland" havde været af udmærket Kvalitet og til Modtagerens udelte Tilfredshed. Hr. Gismondi havde foruden Grønlandsfisken ligeledes solgt 1000 Tons færøsk Klipfisk til god Pris.

*

Den samlede Indførsel af Saltfisk og Klipfisk til Italien ligger omkring 45.000 Tons og Importen af Stokfisk omkring 12.000 Tons aarlig (før Sanktionerne blev iværksat). I Norditalien bliver fortrinsvis brugt Smaafisk og Mellemfisk, i Syditalien fortrinsvis stor Fisk. Man er mere og mere gaaet over til Brugen af Saltfisk, samtidig med at Forbruget af Klipfisk er formindsket Aar efter Aar. Klipfisken bliver nu særlig konsumeret i Sicilien, i Landsdelene der støder ud mod Adriaterhavet og inde i Landet, medens man i den øvrige Del næsten udelukkende bruger Saltfisk. Stokfisken bliver hoved-

sagelig brugt i Norditalien i de Egne, der tidligere hørte til Fristaten Venedig. De venetianske Købmænd har lært at kende Stokfisken paa deres Handelsrejser til de nordiske Lande, og paa den Maade mener man, at Forbruget af denne Vare er opstaaet i Italien og siden har holdt sig ned gennem Tiderne.

Før Krigen var der gældende en Indførselstold af 5 Guld-Lire pr. 100 kg, men denne Told blev ophævet i 1923. Da Sterling i September 1931 blev løst fra Guldet, blev der i Italien indført en Told paa 15 pCt. af Fiskens Værdi, men denne faldt bort, da Liren blev nedskaaret for et Par Aar siden. Nu bliver der betalt 3 pCt. ad valorum i License-Afgift.

Der er i Italien indført Maksimalpriser for alle Madvarer og saaledes ogsaa for Fisk. Maksimalpriserne gælder for Salg fra Importør til Grossist, fra Grossist til Detailhandler o. s. v., og der er i alle Forretningslokaler, Udsalg o. s. v. opslaaet store Plakater, hvorpaa disse Maksimalpriser er opført. Omgaaelse af disse Priser bliver straffet meget strengt. De gældende Maksimalpriser for Salg fra Importør til Grossist er pr. 100 kg:

Islandsk fuldvirket Fisk	285	Lire
Stor Saltfisk	213	—
Vasket og presset Fisk	215	—
Labrador Style	240	—
Fuldvirket Fisk	285	—

I disse Priser er includeret 1 % Kommission, ½ % Bankprovision, 2,80 Lire for Losning, 6 Lire for Spedition samt 3 % af Værdien etc.

I alle de store Byer er der opført moderne Kølehuse. Lejen for Opbevaring af Fisk i Kølehusene i Genua og Neapel er 2½—3½ Lire pr. kg. om Maaneden i Henhold til Partiets Størrelse.

Indtil 1934 var Italien det største Importland for Fisk, men da blev Clearingen sat i Kraft. I 1933 begyndte Frankrig at sende store Partier Saltfisk til Italien, og i Aarene 1933—35 blev der oprettet flere fransk-italienske Selskaber, der havde Kølehuse i Piemont og Civita Vecchia. Franske Eksportører faar fra den franske Stat en Eksportpræmie for Saltfisk af 60 Frcs. pr. 100 kg, og Jernbanefragten fra enhver Havn i Frankrig til Italien blev nedsat til 14 Frcs. pr. 100 kg. Under disse Forhold kunde den franske Fisk udkonkurrere al anden Fisk i Italien.

Stokfisken kommer saa at sige udelukkende fra Norge. I den allersidste Tid er der fra Island indført mindre Kvanta Stokfisk til det italienske Marked.

Salget af Newfoundlandsfisk er gaaet stærkt tilbage i Italien, men der indføres dog endnu en hel Del af denne Fisk til Syditalien, hvor den har en stor Kundekreds. Den saakaldte shore-fish (letsaltet og fuldvirket) opnaar høje Priser. Efter Udtalelser fra sagkyndig Side vil der være Mulighed for at tilvirke Fisk af lignende Kvalitet paa Færøerne. Den bliver meget haardt tørret. Der indføres ogsaa en Del Fisk fra Luneburg (Canada). For nogen Tid siden forsøgte Russerne at komme ind med deres Saltfisk paa det italienske Marked. Den russiske Saltfisk blev sendt i Kasser pr. Jernbane fra Murmansk til Odessa og derfra videre med Skib til Italien. Fisken var temmelig blød og faldt ikke helt i de italienske Forbrugeres Smag. Den saakaldte „blue wings" Fisk kommer i smaa Partier fra England, og tidligere indførtes kunstigt tørret Fisk fra de tyske Tørrerier i Geestemünde uden dog at opnaa noget større Marked.

I 1935 blev der indført Lovregler for Indførsel af Saltfisk, Klipfisk og Stokfisk til Italien, samtidig med at der indførtes Maksimalpriser for disse Varer. Hele Indførselen blev centraliseret og kan kun foregaa gennem de to Sammenslutninger „CIPPESCO" med Hovedsæde i Roma, der raader over

85 pCt. af hele Indførselen og „ECA" (Andelsselskabernes Central) med Hovedsæde i Milano, der har de resterende 15 pCt. De to Sammenslutninger køber Ind i Fællesskab, og der er for dette Samarbejde fastsat følgende nærmere Bestemmelser:

1. Der er blevet dannet en „Forhandlingskommission for Indkøb af Klipfisk og Stokfisk med Sæde i Rom paa et Sted, der bestemmes af „ECA" og „CIPPESCO" i Fællesskab.
2. Ovennævnte Kommission bestaar af „ECA"s Generaldirektør og „CIPPESCO"s Direktør (Consigliere Delegato).
3. Denne Kommission har til Formaal paa bedste Maade at vejlede de to interesserede Institutioner ved Afslutningen af Køb af Klipfisk og Stockfisk paa Oprindelsesmarkederne for Kvantiteter op til de tidligere af Understatssekretariatet for Vareudvekslinger og Deviser („U. V. D.") fastsatte Kontingenter, at fordele med 15% til „ECA" og 85% til „CIPPESCO."
4. Kommissionens Medlemmer skal under normale Forhold træde sammen hver Fredag — eller paa en af Parternes Forlangende saa ofte det viser sig nødvendigt — for at behandle de Tilbud, som de har modtaget eller ogsaa for almindelige Meningsudvekslinger.
5. I Tilfælde af, at der skal handles hurtigt, kan et af Medlemmerne sætte sig i Forbindelse med den anden ved Telegraf eller Telefon. I sidstnævnte Tilfælde skal hver Telefonsamtale straks bekræftes skriftligt.
6. Tilbud som indgaar direkte til „ECA" eller „CIPPESCO", skal omgaaende af hver Institution forelægges den anden.

   „CIPPESCO" paatager sig at indføre alle de saaledes indkomne Tilbud i et dertil indrettet Register i kronologisk Orden og med alle Sagens Datailler.
7. Kommissionens 2 Medlemmer skal, forinden de tager Bestemmelse om et hvilketsomhelst Indkøb af omtalte Varer for de af dem repræsenterede Institutioner, behandle alle Tilbud i „ECA"s og „CIPPESCO"s Besiddelse for at træffe Bestemmelse om den til Afslutningen gunstigste Pris, idet selvfølgelig Kvaliteterne og alle andre Omstændigheder, som medvirker ved Bestemmelsen af Indkøbets Fordelagtighed, tages i Betragtning.
8. Naar det gunstigste Tidbud er valgt, skal Kommissionen gaa i Gang med at udfærdige Kontrakten direkte med den udenlandske Sælger i „ECA" og „CIPPESCO"s Navn, hver Gang de 2 Institutioner samarbejder, med Forbehold af at den kommercielle og financielle Del af Handelen ordnes særskilt og for egen Regning af hver Institutioen.
9. I Tilfælde af Køb, hvor kun den ene Sammenslutning deltager, skal Kontrakten udfærdiges i den Sammenslutnings Navn, der foretager Købet.
10. Uden at kunne gøre Indsigelser mod de 2 Institutioners Repræsentanters Bestemmelse, kan disse deltage i Indkøb for den af dem repræsenterede Institutions Regning og i dennes Navn for det Kvantum, som hver især anser for hensigtsmæssigt at købe. Derfor har „ECA" paa den ene Side og „CIPPESCO" paa den anden Side fuld Frihed til at deltage eller undlade at deltage i Indkøb ifølge deres Repræsentanters udtrykkelige Erklæring, som føres til Protokols i hvert enkelt Tilfælde. Det fremhæves, at „CIPPESCO" i hvert Tilfælde handler for sine Medlemmers Regning og i Henhold til Fuldmagt, som af disse udstedes i hvert enkelt Tilfælde.
11. I hvert Tilfælde forpligter saavel „ECA" som „CIPPESCO" sig til ikke at afslutte noget Køb af Klipfisk eller Stockfisk uden først at

have forelagt Handel for den nedsatte Kommission, idet den anden Part udtrykkeligt underrettes, og denne betragtes altid som frit stillet til at deltage eller til ikke at deltage i Købsforslaget, som forelægges den.

12. I Tilfælde af, at 2 eller flere ensartede (lige gunstige) Tilbud foreligger, kan hver Institution frit foretrække det Tilbud, som den anser for fordelagtigst.

13. Om al Indførsel af Klipfisk og Stockfisk i Italien udover Kontingentet (særlige Koncessioner og Kompensationsforretninger) skal den Institution, som nyder Fordel deraf, skriftligt underrette den anden Institution for at denne altid kan deltage i Fordelingen mellem de dertil Beføjede i Forholdet 15% til „ECA" og 85% til „CIPPESCO."

14. Alle Kommissionens Beslutninger skal omgaaende, regelmæssigt og i kronologisk Orden indføres i et dertil indrettet Register og være underskrevet af „ECA"s Generaldirektør og „CIPPESCO"s Direktør.

15. Saavel „ECA" som „CIPPESCO" bør under Forretningsforhandlingerne fremhæve paa den mest hensigtsmæssige Maade, at i Italien Køberne, selvom man er kommet til Forstaaelse med Hensyn til Indkøbene, altid forbliver „ECA" og „CIPPESCO", til hvilke som tidligere alle Tilbud maa rettes.

16. Nærværende Overenskomst forpligter ikke „ECA" og de „CIPPESCO" tilsluttede Medlemmer til at fastsætte samme Regel mod Hensyn til Oprettelsen af Salgsprisen i Indlandet.

17. Enhver Meningsforskel, som maatte kunne opstaa ved Fortolkningen af nærværende Overenskomst, vil blive løst mellem den „Nationale Fascistiske Kooperations-Institution" (Ente Nazionale Fascista della Cooperazions) og den „Nationale Fascistiske Føderation af Købmænd i Fiskeriprodukter" (Federazione Nazionale Fascista dei Commercianti in Prodotti della Pesca).

18. I Tilfælde af, at man ikke skulde kunne komme til en Løsning af de opstaaede Vanskeligheder, forpligter de to Parter sig til at underkaste sig „U. V. D."s uomstødelige Dom.

*

Den første færøske Fisk, der blev forhandlet i Italien, blev importeret af et Firma i København (Mohr & Weien) til et Forretningshus i Torino. Firmaet Gismondi begyndte at købe færøsk Fisk i 1910, men under Krigen gjorde Richardo Gismondi Tjeneste som Officer i den italienske Hær, og Forretningen var derfor lukket i Krigsaarene.

I Efteraaret 1921 købte Gismondi fra N. J. Mortensen og A/S J. Mortensens Eftf. den første Ladning færøsk Saltfisk, der er indført til det italienske Marked, bestaaende af ca. 300 Tons, der blev sendt med M/S „Eva" og kom frem i god Stand. Samme Aar var de to færøske Overvragere i Italien for at gøre sig bekendt med de Krav, der stilledes paa det italienske Marked. — I 1922 indkøbte Gismondi 300 Tons Saltfisk fra Eksportører i Vaag. Denne Fisk var ogsaa af udmærket Kvalitet. — Siden da har Gismondi hvert Aar købt en eller flere Ladninger Saltfisk fra Færøerne. — I 1931 kom den første Ladning færøsk Saltfisk direkte fra Grønland med S/S „Vareøy" og var af god Kvalitet. I 1936 købte Gismondi 7000 Tons færøsk Fisk.

Før Centralisationen af den italienske Fiskeimport beherskede Gismondi 45% af al Indførselen af Stokfisk og 25% af Importen af Saltfisk og Klipfisk. Nu faar de enkelte Importører tildelt Kvota i Henhold til deres Import i 1934.

*

Under vort Ophold i Genua besøgte vi flere af de store Importører, bl. a. Formanden for CIPPESCO, Hr. Cesare Magioncaldo, Via Carlo Alberto 29b og fik forevist forskellig Slags Fisk, hvilket Hr. Djurhuus vil omtale nærmere i sin Indberetning. Han udtalte, at man i Italien var godt tilfreds med den færøske Saltfisk og Klipfisk, der havde opnaaet et udmærket Renommé ude omkring i Landet, og at man gerne vilde have en foræget Forretningsforbindelse med Færøerne. De havde været bange for, at der vilde fremkomme et meget stort Svind under den lange Rejse fra Grønland til Italien, men Svindet med S/S „Halland" havde dog kun været ca. 15 %. For Fremtiden vilde de helst have Garanti for, at Svindet for Grønlandsfisk ikke oversteg 15 pCt. — Det er mest det arbejdende Folk i Italien, der bruger Saltfisk og Klipfisk, saa Prisforholdene spiller derfor en stor Rolle for Forbruget.

Den 17. September ankom S/S „Trajan" til Genua med 1750 Tons færøsk Grønlandsfisk. Kapt. J. P. Christiansen var Supercargo med Skibet. Vi var flere Gange om Bord paa „Trajan" og saa Fisken blive oplosset. Gismondi udtalte, at den var af særdeles god Kvalitet, og at det sikkert vil være muligt at sælge mindst 10.000 Tons færøsk Fisk aarlig i Italien under Forudsætning af, at den nødvendige clearing kan tilvejebringes.

Den 20. September kørte vi sammen med Gismondi, Konsul Jensen og J. P. Christiansen til Byen Reggio inde i Landet, hvor Gismondi har opført et stort og moderne Etablissement med Kølindretninger osv. Køreturen fra Genua til Reggio tog $3^1/_4$ Time, og vi kørte med en Gennemsnitshastighed af ca. 100 km i Timen. Efter Ankomsten til Reggio spiste vi Middag, der bl. a. bestod af grønlandsk Saltfisk, sammen med Godsejer Fausti Bianco og Frue. Hr. Bianco har været Viceformand i det italienske Parlament og var Italiens Repræsentant ved det Islandske Altings Tusindaarsfest i 1930. Saltfisken var saa glimrende tilberedt, at den smagte som den fineste færske Fisk.

I Gismondis moderne og meget rummelige Etablissement er der Plads til ca. 3000 Tons Fisk i Kølerum foruden den almindelige Pakhusplads. Der er anlagt moderne Indretninger til Fiskens Vaskning med rindende Vand osv. Fiskepigerne fik en Løn, der svarer til ca. 40 Øre i Timen i danske Penge. I Bygningen findes ogsaa et stort moderne Tørreri. Der er lagt Jernbanespor lige ind til Etablissementet, og medens vi opholdt os der om Aftenen, kom et Tog med 500 Tons Saltfisk af „Trajan"s Last. Det var helt ejendommeligt at se denne Fisk, der var fanget helt oppe ved Grønlands Kyster, blive transporteret af flittige Kvinder ind i Pakrummene, medens Fuldmaanen straalede fra en skyfri Himmel, og Palmetræerne kastede lange Skygger over den frugtbare Jord.

*

Den 22. September ankom vi til Rom, hvor vi blev modtaget med stor Elskværdighed af den fungerende Gesandt Hr. Wehfeldt. Under vort Ophold i Rom blev der ført de Forhandlinger ang. en italiensk Trawlerstation paa Færøerne, som senere skal blive nærmere omtalt.

Den 25. September ankom vi til Napel, som efter Genua er det største Klipfiskmarked i Italien. Den 27. September var vi sammen med Direktøren for Firmaet Compagnia Italiana de Commercia, Via Deprelis 31, inde i et af de store Kølehuse og besaa forskellig Slags Fisk, bl. a. Labrador Style i Tønder — gullig, halvtørret Fisk, der havde opnaaet en Pris af 33 shillings pr. 50 kg cif. og været den bedst betalte Fisk paa Markedet dér. Hr. P. J. Djurhuus gjorde de forskellige Fiskesorter til Genstand for en nærmere Undersøgelse, og vil afgive Indberetning herom.

Forbruget af Fisk paa Markedet i Neapel er:

Saltfisk	50 pCt.
Style $^3/_4$ tørret	5 —
Fuldtørret	10 —
Newfoundland og Gaspe	35 —

Af den Saltfisk, der indføres fra Island, Færøerne og Grønland, er de 90 % prima og 10 % secunda og bliver sorteret saaledes:

Stor	85 %	(20—25 Haler pr. Balle).
Mellem	10 %	(30—40 — - —).
Smaa	5 %	(50—70 — - —).

Labrador-style, der indføres fra Island, er 75 % tørret. Denne Fisk bliver særlig solgt i Norditalien og er først i den senere Tid indført til Syditalien. Den sendes i Baller a 50 kg, der indeholder ca. 50 Haler.

Fuldtørret Fisk bliver indført fra Norge, Færøerne og Island i 3 Størrelser:

20 %	20—30 Fisk pr. Balle.
70 %	30—40 — - —
10 %	60—70 — - —

St. Johns „Shore"-Fish og „Gaspe-Fish kommer fra New-Foundland og Canada, er fuldvirket og pakket i Tønder, som hver indeholder 4 cwts. netto. „Gaspe"-Fisken bliver ogsaa forsendt i Kasser, indeholdende 1 cwt. hver. Sortering: Prima 85 %, secunda 15 %.

Priserne var:

33 sh. cif. pr. cwt. for prima St. John.
31 - - - - - - secunda St. John.
7,50 Dollars cif. pr. cwt. for prima Gaspe.
7,00 - - - - - - secunda Gaspe.

Der bliver brugt mere og mere af Saltfisk, samtidig med at Forbruget af den tilvirkede Fisk stadig gaar tilbage.

De italienske Trawlere.

Under vort Ophold i Italien stiftede vi som omtalt Bekendtskab med den store Fiskekøbmand Richardo Gismondi, der er Repræsentant for Føroya Fiskaexport og meget stærkt interesseret i færøske Forhold. Han beherskede i sin Tid som omtalt en stor Del af hele Italiens Fiskeindførsel og er selv efter de ændrede Forhold paa Importens Omraade en af de største Importører.

Under vore Samtaler kom vi bl. a. ogsaa ind paa hele den færøske Erhvervssituation og Øernes gunstige Beliggenhed som Basis f. Eks. for Trawlfiskeri i Nordatlanten og drøftede senere dette Spørgsmaal sammen med Kommandør Merlini, der er Formand for det italienske Trawlerselskab S.A.P.R.I. Resultatet af disse Forhandlinger blev, at jeg den 21. September modtog følgende Skrivelse fra Hr. Gismondi, som jeg straks videresendte til Byraadsformand M. A. Jacobsen, Thorshavn:

Roma, 21/9 1937.

Herr Landstingsmand Poul Niclasen,

her.

Vi henholder os til vor behagelige samtale av idag, hvori deltog ogsaa Herr Djurhuus samt Comm. Merlini, formand av S. A. P. R. I. Societa Italiana Persca Reti, Rom, for at bekræfte følgende forslag baade paa vegne av vort firma og av Trawlselskabet SAPRI.

Vi er villige til at leje av Thorshavns kommune en station i eller ved Thorshavns havn for op til 5 av de 9 trawlere, som tilhører SAPRI. Disse baater, som er paa 800 Tons brutto og 100 Tons netto, skulde stationeres i Thorshavn og drive Fiskeri ved Island, eventuelt ved Grønland, Bjørnøya osv. med Saltfiskproduktion for Øje.

Baadene skulde gaa fra Italien i Februar maaned og komme tilbage i Oktober, og de skulde komme opover med kun 11 Mand ombord, d. v. Kaptejnen, Styrmanden, Maskinist, 4 Fyrbødere, 4 Matroser og 1 Kok, og skulde komplettere Besætningen paa Færøerne med færøske Folk. Enhver baat skulde ta ombord: 1 Fiskekaptajn, 1 Trawlbas, 1 Kok og 12 Flækkere og Saltere, hvorved man skulde have Adgang til at benytte 75 Mand ombord og endel iland.

Trawlerne er tænkt at drive Saltfisket, med Station i Thorshavn, hvor Fisken skulde losses og lagres op i den lejede station, for at hjemføres til Italia, saa snart et tilstrækkeligt Kvantum blev samlet.

Det er en forudsætning, at trawlerne skal sejle under italiensk flag, ti i modsat fald kan vi ikke regne med nogen støtte fra den italienske regering. Disse baater skulde arbejde i god forstaaelse med de færøske trawlere, og man har al grund til at mene, at et saadant samarbejde kunde være af stor nytte for begge sider.

Som vederlag for benyttelsen af stationen med tilhørende kaj, pakhus m. m., foruden de sædvanlige havneafgifter, som ere nu gældende paa Færøerne, samt enten en nærmere fastsat aarlig leje eller en avgift paa lossede saltfisk kilo, er vi villige til at paatage os følgende forpliktelser:

1) Vi garanterer, at dette foretagende ikke i nogen maade er tænkt eller kommer til at skade de færøske interesser. Vort Firma, kva Repræsentant af Føroya Fiskaexport, Thorshavn, forpligter sig til at sælge paa det italienske marked al den fisk, som FF er interesseret i at placere der.

2) SAPRI forpligter sig til at skaffe til fordel for Færøerne en extra kontingent for Import til Italia av saltfisk til et minimumsbeløb paa 300.000 Lire for hver trawler stationeret i Thorshavn, saaledes at FF faar adgang til at sælge dette kvantum til Italia, mot betaling i clearingen men udover Kontingentet.

3) Havneafgifterne, Stationsleje, byrer samt alle proviander, kul, salt, redskaber, som trawlerne maatte købe paa Færøerne, betales i fri valuta.

Desuden, eftersom man tænker at anvende italienske dampere for Transporten av fisken fra Færøerne til Italia, er man villige til at stille til disposition for FF tilstrækkeligt skibsrum i forbemeldte dampere til en fraktteksl ikke over dagens kurs. Ved at kunne benytte italiensk tonnage, faar FF adgang til at udnytte bedre kontingentet, idet frakten kan fratrækkes fakturabeløbet, og derved bliver fobværdien istedenfor cifværdien, som blir tat til grund, for ikki at tale at FF behøver isaafald ikke at skaffe valuta for at betale frakten paa forhaand.

Samme baater kan ligeledes fragte saltet til Færøerne til en meget rimelig cifpris — for tiden 80 d. kroner free out — og vort firma, som er ogsaa enesælger av Tripolissaltet, er villig til at sælge saltet, fraktet med italienske baade til førsteklasses firmaer, paa generøse betingelser hvad betaling angaar, saa som 90 d/ akcept uden renter.

Haaber, at dette forslag vil møde god forstaaelse hos Dem, og vi kan forsikre Dem, at vi er, ligesom Hr. Merlini, villige til enhver Tid at lægge den bedste Godvilje for Dagen, saaledes at et behageligt og for begge parter frugtbringende samarbejde kan resultere.

Med Højagtelse

S/A. Enrico Gismondi & Co Un Amministratore Delegato

R. Gismodi.

P. S. Driften af de 5 trawlere kommer til at kræve et større oplag af Kul og Salt paa et godt beliggende sted i Thorshavn havn, for hvilket selvfølgelig tænkes betalt en passende leje. Man mener at maatte regne med plads for 2000 tons kul og 2000 tons salt.

D. S.

Ved min Ankomst til København den 20. Oktober modtog jeg følgende Afskrift af det Svar, som Thorshavns Byraad havde tilsendt Hr. Gismondi:

Tórshavn, 9. Oktober 1937.

Enrico Gismondi & Co. Via Regina Elena, 86, Roma.

Den 2. ds. modtog man fra Landstingsmand Poul Niclasen Deres ærede Skrivelse af 21. f. M., hvori De tilbyder at stationere indtil 5 italienske Trawlere i Thorshavn paa nærmere omtalte Vilkaar.

I den Anledning skal man herved meddele Dem, at Thorshavn Byraad og Bestyrelsen for Thorshavn Havn efter at have haft Sagen til Overvejelse — enstemmigt har vedtaget at acceptere Deres Tilbud paa de anførte Vilkaar, og at udleje Dem en centralt beliggende Oplagsplads til Fisk, Kul og Salt samt Adgang for Trawlerne til at benytte de Havnen tilhørende Kajanlæg i Henhold til de gældende Havne- og Brotakster (jfr. vedlagte Eksemplar).

I forannævnte Skrivelse af 21. f. M. udtaler De bl. a., at Stationeringen ikke i mindste Maade vil komme til at skade færøske Interesser, og at Foretagendet ikke vil medføre nogensomhelst Nedgang i Færøernes Fiskekvota paa det italienske Marked, men at De tværtimod forpligter Dem til at skaffe Færøerne ekstra Kontingent for Eksport til Italien af Saltfisk paa mindst 300.000 Lire pr. Trawler stationeret i Thorshavn.

Under Forudsætning heraf skal man udtale, at man ser med al mulig Velvilje paa Sagen, og at man vil vise den største Imødekommenhed ved Planens Gennemførelse.

Da „Føroya Fiskaeksport" imidlertid har Monopol paa Udførsel af færøsk Klipfisk og Saltfisk er det — da Fisken jo agtes oplagret nogen Tid i Thorshavn (hvorved den vil falde ind under Bestemmelserne det gælder Monopolet) og derefter paa Deres Firmas Baade og under italiensk Flag hjemført til Italien — nødvendigt, at De ansøger Regeringen i København eller Føroya Fiskaeksport om Tilladelse til, at Deres Firma selv hjemfører egen Fangst fra Tranditlager i Thorshavn.

Man skal til Slut bemærke, at Thorshavn Byraad paa det allerbedste vil anbefale, at en saadan Ansøgning imødekommes. —

P. B. V.

M. A. Jacobsen,

Fmd.

Fra Italien rejste vi videre til Grækenland, Jugoslavien, Ungarn og Czecoslovakiet, men der blev forinden Afrejsen truffet den Aftale mellem Hr.

Gismondi og mig, at vi skulde mødes i København i Slutningen af Oktober for at forelægge Sagen for Statsminister Stauning, og derefter skulde vi rejse med „Tjaldur" til Færøerne den 28. Oktober.

Efter min Ankomst til København fik jeg Brev fra Hr. Gismondi, dateret Rom $^{21}/_{10}$, hvori meddeles, at han har været nødt til at udsætte sin Afrejse fra København til $^{3}/_{11}$ med „Dronning Alexandrine", og han anmoder mig om at vente saa længe i København, hvilken Anmodning jeg selvfølgelig imødekom.

Jeg havde regnet med, at Hr. Gismondi vilde ankomme til København Tirsdag Morgen den $^{2}/_{11}$, og det var Meningen, at vi saa skulde gaa sammen op til Statsminister Stauning for at tale med ham om Sagen, men Mandag $^{1}/_{11}$ fik jeg Meddelelse om, at Hr. Gismondi paa Grund af indtrufne Forhold først kunde være i København Onsdag Morgen Kl. 7, altsaa samme Dag som „Dronning Alexandrine" sejlede Kl. 10. I en Samtale med Statsministeren Tirsdag underrettede jeg ham derfor om Planerne og lovede at sende nærmere telegrafisk Meddelelse fra Skibet, efter at jeg havde talt med Hr. Gismondi.

Onsdag Eftermiddag tilsendte jeg efter Samraad med Hr. Gismondi Statsministeren følgende Radio-Telegram fra „Dronning Alexandrine":

„... Gismondi solgt $4^{1}/_{2}$ Million Kroner Saltfisk Klipfisk Italien Græckenland særdeles gode Priser hvilket meget stor Betydning Færøerne Stop Angaaende omtalte italienske Trawlere agtess 5 eventuelt 9 stationerede Thorshavn ca. 13 Aar gamle fuldt moderne Stop Hver Trawler faar færøsk Fiskeskipper samt yderligere 14 Færinger men sejler under italiensk Flag Stop Beregnet Arbejdsløn iland samt Hyrer ca. 40.000 Kr. for hver Trawler aarlig desuden Leje, Havneafgift osv. Stort Saltoplag Kuloplag iland billig Fragt færøsk Fisk til Italien med italienske Transportskibe Stop Italienske Trawlerselskab garanterer samme Fiskekontingent Færøerne som hidtil Italien samt yderligere Kontingent 300.000 Lire aarlig pr. stationeret Trawler samt billig Tilførsel Salt færøske Fiskerflaade gode Betalingsvilkaar Stop Thorshavn Byraad enstemmigt vedtaget imødekomme Henvendelsen Stop Planens Gennemførelse umaadelig Betydning Afhjælpning store Arbejdsløshed føler mig derfor forvisset om Regeringens Tilslutning ...".

Ved vor Ankomst til Thorshavn den $^{5}/_{11}$ modtog jeg følgende Telegram fra Statsministeren:

„Føroya Fiskaexport" maa orienteres om Planerne Stop Handelsministeriet om hvorvidt Aftalen om Salg forudsætter Betaling i Penge Har man betænkt Trawlernes Indflydelse paa Fiskebestanden ...".

Efter Samraad med Hr. Gismondi tilsendte jeg $^{7}/_{11}$ Statsministeren saalydende Svartelegram:

„Trawlerne skal ikke fiske Færøerne men Island Spitsbergen Bjørneøen Stop Omtalte 40.000 Kr. hver Trawler Arbejdsløn Havneafgifter betales kontant Stop Trawlerne fisker kun Saltfisk der ilandbringes Færøerne Transitvare hvorefter hjemføres Italien som italiensk Vare Stop Gismondi forpligter sig placere hele Færøernes Kontingent Italien Stop Gismondi afrejser Mandag Aften kan Landbrugsministeriets Sanktion opnaas telegrafisk ...".

Den $^{8}/_{11}$ modtog jeg følgende Telegram fra Statsministeren:

„Landbrugsministeriet ganske ukendt med italienske Trawlersag Stop

Tidligere har foreligget Planer som mødtes med store Betænkeligheder Stop Ansøgning med Redegørelse bør snarest sendes Landbrugsministeriet gennem Amtet."

Samme Dag blev følgende Ansøgning tilstillett Thorshavn Byraad med Anmodning om Videresendelse til Amt og Ministerium:

Til Ministeriet for Landbrug og Fiskeri, København.

Paa det italienske Trawlerselskabs SAPRI's og egne Vegne tilsendte undertegnede i Slutningen af September gennem Landstingsmand Poul Niclasen Byraadet i Thorshavn en Ansøgning om Tilladelse til at benytte Havnen i Thorshavn som Basis for 5 af Selskabets Trawlere, der i Maanederne Februar—Oktober vil drive Saltfisk-Fiskeri ved Svalbard, Bjørneø, Island o. s. v. De nærmere Enkeltheder fremgaar af Andragendet til Thorshavn Byraad og Byraadets Svarskrivelse, hvoraf Afskrifter vedlægges.

Efter at have modtaget Byraadets Svar, hvori udtales, at man ser med den største Velvilje paa Sagen og vil give denne sin bedste Anbefaling, tillader jeg mig at ansøge det høje Ministerium om at give os den Tilladelse, der ifølge den gældende Lovgivning udkræves for at gennemføre den Saltfisk, der bliver ilandbragt i Thorshavns Havn af nævnte Trawlere for et Tidsrum, der kan fastsættes ved nærmere Forhandling.

Det tilføjes, at jeg er villig til at drøfte de nærmere Enkeltheder for Planens Gennemførelse ved mundtlig Forhandling med den høje Minister sammen med de færøske Rigsdagsrepræsentanter efter deres Ankomst til København ultimo December.

p. t. Thorshavn, den 8. Novbr. 1937.

Paa SAPRI's og Enrico Gismondi & Co's Vegne
Richardo Gismondi.

Lagtingets Betænkning.

Den af Færøernes Lagting afgivne Betænkning er saalydende:

Nærværende Sag er af Amtet i Henhold til Bemyndigelse af Statsministeriet under 1. ds. forelagt Lagtinget til Betænkning. Dens Forhistorie er følgende:

Landstingsmand Poul Niclasen har fornylig sammen med Formanden for Føroya Fiskimannafelag, Poul J. Djurhuus, foretaget en Rejse til Italien og Grækenland og andre europæiske Stater for at undersøge Markedsforholdene med Hensyn til Salg af færøsk Klipfisk og Saltfisk i disse Lande. Under sit Ophold i Italien stiftede Hr. Niclasen Bekendtskab med den store Fiskeimportør Ricardo Gismondi, der er Repræsentant for Andelsselskabet Føroya Fiskaexport i Italien og Grækenland og meget stærkt interesseret i færøske Forhold.

Under Samtaler med Hr. Gismondi drøftedes bl. a. den nuværende Erhvervssituation her paa Øerne og disses gunstige Beliggenhed som Basis f. Eks. for Trawlfiskeri i Nordatlanten. Det samme Spørgsmaal drøftedes senere sammen med Kommandør Merlini, der er Formand for det italienske Trawlerselskab S. A. P. R. I. Resultatet af disse Forhandlinger foreligg-

ger i en Sagen vedlagt Afskrift af Skrivelse af 21. 9. d. A. fra Hr. Gismondi til Landslingsmand Niclasen. At nævnte Brev fremgaar, at det italienske Trawlerselskab S. A. P. R. I. er villigt til at leje af Thorshavn Kommune en Station i eller ved Thorshavns Havn for op til 5 af Selskabets 9 Trawlere. Disse, der er fuldt moderne udstyret og ca. 13 Aar gamle og har en Størrelse paa 300 Tons brutto og 100 Tons netto, skulde stationeres i Thorshavn og drive Fiskeri ved Island, eventuelt ved Grønland og Bjørneøen med Saltfiskeproduktion for Øje.

Hver Trawler skal have en Besætning paa 27 Mand, deraf 15 Færinger, Resten Italienere, hvorved der altsaa skaffes Beskæftigelse til 75 Færinger om Bord i Trawlerne, foruden den Beskæftigelse, der hidrører fra Arbejdet i Land. Det er en Forudsætning, at Trawlerne skal sejle under italiensk Flag, da de ellers ikke kan regne med nogen Støtte fra den italienske Regering.

Som Vederlag for Benyttelsen af Stationen med tilhørende Kaj, Pakhus m. m. foruden de sædvanlige Havneafgifter, samt enten en nærmere fastsat aarlig Leje eller en Afgift pr. kg losset Saltfisk, er henholdsvis Gismondi og S.A.P.R.I villige til at indgaa paa følgende Forpligtelser:

1) Firmaet S/A Enrico Gismondi & Co. som Repræsentant for Føroya Fiskaaxport, Thorshavn, forpligter sig til at placere paa det italiensko Marked al den Fisk, som Føroya Fiskaaxport er interesseret i at sælge der.
2) S.A.P.R.I. forpligter sig til at skaffe til Fordel for Færøerne et ekstra Kontingent af Saltfisk for Import til Italien til et Minimumsbeløb paa 300.000 Lire for hver Trawler stationeret i Thorshavn, saaledes at Føroya Fiskaaxport faar Adgang til at sælge dette Kvantum til Italien mod Betaling i Clearing, men udover Kontingentet.
3) Havneafgifterne, Stationsleje, Hyrer samt alle Provianter, Kul, Salt, Redskaber, som Trawlerne maatte købe paa Færøerne, betales i fri Valuta.

Desuden, eftersom man tænker at anvende italienske Dampere for Transporten af Fisken fra Færøerne til Italien, er man villig til at stille til Disposition for FF tilstrækkeligt Skibsrum i forbemeldte Dampere til en Frakttakst ikke over Dagens Kurs. Ved at kunne benytte italiensk Tonnage, faar FF Adgang til at udnytte bedre Kontingentet, idet Fragten kan fratrækkes Fakturabeløbet, og det derved bliver Fobværdien i Stedet for Cifværdien, som bliver taget til Grund, for ikke at tale at FF behøver i saa Fald ikke at skaffe Valuta for at betale Fragten paa Forhaand.

Samme Baade kan ligeledes fragte Saltet til Færøerne til en meget rimelig Cifpris — for Tiden 30 d. Kroner free out — og vort Firma, som ogsaa er Enesælger af Tripolissaltet, er villigt til at sælge Saltet, fragtet med italienske Baade til førsteklasses Firmaer paa generøse Betingelser hvad Betaling angaar, saasom 90 d/ Akcept uden Renter.

Desuden vil Driften af de 5 Trawlere komme til at kræve et større Oplag af Kul og Salt. Man mener at maatte regne med Plads for 2000 Tons Kul og 2000 Tons Salt.

Forannævnte Brev blev tilsendt Thorshavn Byraad, som i Skrivelse til Hr. Gismondi af 9. Oktober d. A. bl. a. udtaler, at under Forudsætning af at Stationeringen ikke i mindste Maade vil komme til at skade færøske Interesser, og at Foretagendet ikke vil medføre nogensomhelst Nedgang i Færøernes Fiskekvota paa det italienske Marked, men tværtimod vil skaffe Færøerne et ekstra Kontingent for Eksport til Italien af Saltfisk paa mindst

300.000 Lire pr. Trawler stationeret i Thorshavn, ser man med al mulig Velvilje paa Sagen og vil vise den største Imødekommenhed ved Planens Gennemførelse. I samme Skrivelse paapeges, at som nu er, har Føroya Fiskaexport Monopol paa al Udførsel af Saltfisk og Klipfisk.

Da den af Trawlerne fangede Fisk tænkes oplagret i Thorshavn for senere Udførsel, hvorved denne vil falde ind under de for Monopolet gældende Lovbestemmelser, vil det være nødvendigt, at Firmaet ansøger Regeringen eller Føroya Fiskaexport om Tilladelse til, at Firmaet selv hjemfører egen Fangst fra Transitlageret i Thorshavn. Hr. Gismondi har senere selv været i Thorshavn og ført de nødvendige nærmere Forhandlinger om Enkelthederne vedrørende Planens Gennemførelse med Thorshavn Byraad.

Senere har Hr. Gismondi andraget Ministeriet for Landbrug og Fiskeri om Dispensation fra den gældende Lovgivning m. H. t. Udførsel af Saltfisk fra Transitlageret i Thorshavn. Andragendet, som er anbefalet paa det bedste af Thorshavn Byraad, er i Afskrift vedlagt Sagen, ligeledes nysnævnte Anbefalingsskrivelse fra Byraadet. Havnar Arbeiðsmannafelag har endvidere i Skrivelse af 10. Novbr. d. A. til Thorshavn Byraad givet Sagen sin varmeste Anbefaling.

Efter at have anført foranstaaende, finder Udvalget Anledning til at udtale følgende:

Det er utvivlsomt, at den fra Landstingsmand Niclasen fremkomne Henvendelse til Hr. Gismondi bør ses paa Baggrund af den nuværende Erhvervssituation her paa Øerne, ligesom Ledemotivet for denne har været, at han i en saadan Plans Gennemførelse øjner den eneste Mulighed for en hurtig og effektiv Bedring af de nuværende i Længden uholdbare økonomiske Tilstande.

Udvalget kan tiltræde foranstaaende Betragtninger og mener, at disse støttes af følgende Kendsgerninger:

Af de ca. 150 Fiskekuttere, der for Tiden findes paa Færøerne, er ca. 100 ældre Fartøjer, der har naaet en saadan Alder, at det med Sikkerhed kan forudses, at en stor Del af disse i Løbet af faa Aar maa udrangeres. Hertil kommer, at den Form for Fiskeri, Haandlinefiskeri, som vi Færinger anvender ombord i vore Kuttere, forlængst er forladt af alle andre fiskeridrivende Nationer, vistnok sidst af Islænderne. Alle Færinger er fuldkommen klar over, at denne Driftsform ogsaa hos os nu synger paa sit sidste Vers. Det er haabløst med Haandlinefiskeriet som Driftsform at prøve paa at optage Konkurrencen med de langt intensivere Driftsformer, alle andre fiskeridrivende Nationer har, det være sig Trawl-, Garn- eller Langlinefiskeri. Vi Færinger har nu naaet et Tidehverv i vor Fiskeridrift, hvor Udviklingen med en Naturlovs Ubønhørlighed kræver Omlægning. Det vilde ogsaa — ret beset — være højst urimeligt i Længden at vente, at vi Færinger, ene af alle fiskeridrivende Nationer, skulde være i Stand til at opretholde en saa primitiv Driftsform, som Haandsnøren er og paa Basis af denne være i Stand til at føre en blot nogenlunde menneskelig Tilværelse.

Det er en sørgelig Kendsgerning, som ingen kender bedre end vor nuværende Regering, at vort lille Samfund, grundet paa flere sammentræffende Omstændigheder: Borgerkrigen i Spanien, der berøvede os vort Hovedmarked, flere følgende daarlige Fiskeaar osv. osv., er totalt udpumpet for al likvid Kapital, der jo maa være Forudsætningen for en eventuel Omlægning af Driften. Ved egen Kraft er vi ude af Stand til at gennemføre en saadan. Hertil kommer, at det synes stadig at blive vanskeligere og vanskeligere at finde Forstaaelse hos de Pengeinstitutioner, der skulde yde Støtte. Praktisk talt alle Henvendelser til Fiskeribanken angaaende Støtte til Anskaffelse af Trawlere eller Snurrevodsbaade er i den sidste Tid blevet afvist, dels under Henvisning til Vanskelighederne ved at afsætte Saltfisk og Klipfisk

i Markedslandene og dels under Henvisning til, at der ikke har kunnet opnaas større Kvota for færøsk Fisk i England og ingen Kvota for færøsk Fisk i Tyskland.

Vi Færinger opfordres til at vise Initiativ paa Erhvervslivets Omraade, men hvorledes vise Initiativ, naar man ikke har Muligheder derfor. Selv mangler vi Kapital, de Institutioner, der er oprettet specielt for at yde Fiskeriet den nødvendige Hjælp til Selvhjælp, kan eller vil ikke hjælpe, ligesom vi stadig maa vente paa de af Tinget i Fjor vedtagne Indtægtslove, der bl. a. tilsigtede betydelig Støtte til Fiskeriet.

Det, som lige er anført, maa ikke forstaas, som om man ikke paaskønner og er taknemmelig for den betydelige Støtte, Staten har ydet vort betrængte Hovederhverv i de senere Aar. Tværtimod, vi er fuldt klar over, hvor umulig vor Stilling nu vilde være uden denne, men det anførte skal kun opfattes som en nøgtern Opstilling af Kendsgerninger til Belysning af, hvor vanskeligt — for ikke at sige umuligt — det er for os Færinger at vise Initiativ, naar Talen er om enten en Fornyelse eller en Omlægning af Driften i mere moderne Retning.

Da Planen om Stationering af nogle italienske Trawlere her paa Øerne synes at møde Modstand fra en vis Side paa Island, skal Udvalget saaledes foranlediget udtale:

Det synes ret mærkeligt, at denne Sag skal være egnet til at skabe Nervøsitet indenfor visse Islandske Kredse. Det, der her er Tale om, er nøjagtigt det samme, som i sin Tid skete paa Island, da det engelske Trawlerselskab Hellyer Bros, stationerede ca. 7 Trawlere i Havnefjord, og andre engelske Selskaber havde andre Trawlere stationeret forskellige Steder paa Island. Forskellen er bare den, at mens det her kun drejer sig om 5 Trawlere, var Antallet langt større for Islands Vedkommende. Og det skete — saavidt os bekendt — uden Protest fra nogen Side og paa et Tidspunkt, da det islandske Fiskeri var paa et lignende Udviklingstrin, men neppe under saa vanskelige Forhold som vort er nu.

Det er formentlig en Kendsgerning, som ingen vil bestride, at netop denne Tilførsel af fremmed Kapital og Arbejdsmuligheder var stærkt medvirkende til at føre islandsk Fiskerierhverv over det døde Punkt og dannede saaledes Indledningen til den betydelige Udvikling, islandsk Fiskeridrift har kunnet fremvise gennem de sidste 20 Aar. Det er noget lignende, der maa ske her hos os, hvis ikke alt skal stivne i Stagnation og vore Øer uffolkes. Nervøsiteten er saa meget mere ubegrundet, som det her drejer sig om 5 Trawlere, hvoraf de 2 allerede er stationeret i Petsama i Finland, og de øvrige 3 utvivlsomt vil blive stationeret sammesteds, hvis nærværende Sag mod Forventning ikke skulde gaa i Orden.

Der er saaledes ikke engang Tale om Nybygninger, men om Trawlere, der er I Drift, og saaledes i Fremtiden vil komme at tilføre det italienske Marked et lignende Kvantum Saltfisk, som de har tilført det i de sidst forløbne Aar.

Udvalget skal i denne Forbindelse bemærke, at man gaar ud fra, at en lignende Tilladelse som den omhandlede vil blive givet, hvis der i Fremtiden skulde komme til at foreligge Henvendelser angaaende Stabelplads andre Steder paa Færøerne for udenlandske Trawlere under Forudsætning af, at der tilvejebringes lignende Garantier som i den foreliggende Sag, saaledes at det ikke kommer til at gaa ud over dansk (færøsk) Kvota for Import af Fisk til de Lande, hvor de paagældende Trawlere hører hjemme.

Den samlede udenlandske Kvota for Import af Salt- og Klipfisk til Italien udgør ialt ca. 45.000 Tons aarlig. Den af de italienske Trawlere fangede Fisk behøver slet ikke denne Kvota, men gaar ind som italiensk Vare uden om den udenlandske Kvota, ligesom al anden af Italienerne fanget Fisk. Det

er desuden en kendt Sag, at Tilførselen af Fisk i Italien for Tiden ikke nær dækker Eftersporgselen.

Udvalget maa dertor give nærværende Sag sin varmeste Anbefaling, dels under Hensyn til det allerede anførte, dels af følgende Grunde:

1. Trawlernes Stationering i Thorshavn vil afhjælpe betydeligt paa den tilstedeværende Arbejdsløshed baade i Land og paa Søen.
2. Stationeringen af de 5 Trawlere kan beregnes at tilføre det færøske Samfund en direkte Arbejdsfortjeneste i Hyrer og Arbejde i Land paa ca. 200.000 Kr. foruden anden Fortjeneste.
3. Den vil forøge den færøske Kvota paa det italienske Marked med et Minimumsbeløb paa 300.000 Lire for hver stationeret Trawler, for 5 Trawlere ca. 875.000 Kr. Hertil kommer, at Benyttelsen af SAPRI's Skibe til Transport af færøsk Fisk til Italien — efter foreliggende Tilbud — vil medføre den Fordel, at Fragten ikke behøves at betales forud, men kan fratrækkes Fakturabeløbet.
4. Saltkøb paa særdeles favorable Betingelser: 3 Maaneders rentefri Kredit. Endvidere vil Tilstedeværelsen af et Saltlager og et Kullager, hvert paa 2000 Tons, være til største Gavn for hele det færøske Fiskerierhverv.

For at faa Sagen belyst saa alsidigt som muligt, har man anmodet samtlige direkte interesserede Organisationer og Føroya Fiskaexport om at udtale sig om Spørgsmaalet. Disse Erklæringer, hvortil henvises er vedlagt Sagen.

Forslag.

Idet man henviser til det i Betænkningen anførte, udtaler Tinget sin varmeste Anbefaling af, at Andragendet om Stationering af de omhandlede 5 italienske Trawlere i Thorshavn og Genudførelse af den af disse Trawlere ilandbragte Saltfisk imødekommes.

M. A. Jacobsen. Poul Nielsen.

Joh. M. Fr. Poulsen. Jacob Nielsen. J. Kallsoy.

Dette Forslag blev enstemmigt vedtaget af Lagtinget, idet samtlige 24 Medlemmer stemte for det.

*

De i Betænkningen omtalte Erklæringer er saalydende:

HAVNAR ARBEIDSMANNAFELAG Tórshavn, den 10 November 1937.

Til Thorshavns Byraad.

Da det er Havnar Arbeiðsmannafelag (Thorshavn Arbejderforening) bekendt, at den store italienske Fiskekøbmand Gismondi har ansøgt om at faa Tilladelse til at stationere 5 Trawlere her i Thorshavn, skal Foreningen give Sagen sin allerbedste Anbefaling.

Der har her i Byen i længere Tid hersket en meget stor Arbejdsløshed, idet de fleste store Forretninger i de senere Aar har været nødt til at indstille Virksomheden paa Grund af den økonomiske Krise, saaledes at der for Tiden ikke findes en eneste større Arbejdsgiver her. Af Foreningens ca. 600 Medlemmer er de fleste uden Beskæftigelse en stor Del af Aaret.

Efter Herr Gismondis Udtalelser vil Stationeringen af de nævnte 5 Trawlere medføre en samlet Arbejdsløn af ca. 40.000 Kr. pr. Trawler eller ialt ca. 200.000 Kr. aarlig. Hertil kommer saa selvfølgelig den Beskæftigelse, en saa stor Virksomhed vil medføre indirekte paa forskellige Maader.

Vi betragter denne Plan som den største og mest betydningsfulde, der nogensinde er bleven fremsat her i Byen med Hensyn til Beskæftigelsesspørgsmaalet, og føler os derfor forvisset om, at den fra Myndighedernes Side vil blive mødt med Forstaaelse og Velvilje.

Det er saa meget mere magtpaaliggende at faa gennemført denne Sag, da vi ikke her har Adgang til Arbejdsløshedsunderstøttelse, saaledes som i den øvrige Del af Riget.

Gennemførelsen af denne Plan vil skaffe Arbejde til mange Hænder, og det er Arbejde vi først og fremmest trænger til, saaledes at vore Medlemmer ikke alene kan komme ind under bedre økonomiske Vilkaar, men ogsaa føle Arbejdets Glæde, som altid vil være det bærende Fundament for et godt og sundt Samfund.

Ærbødigst.

Paa Foreningens Vegne.

Johan S. Johansen,
Formd.

FØROYA FISKIMANNAFELAG — Tórshavn, 8/12. 1937.

Føroya Fiskimannafelag skal herved paa det bedste anbefale, at det italienske Fiskeriselskab S.A.P.R.I., Societa Italiana Persca Riti, Roma, repræsenteret ved A/S Enrico Gismondi & Co., faar Ret til at drive Fangst med Færøerne som Basis paa de Betingelser, som maatte antages af Lagtinget, Føroya Fiskaexport og Regeringen. Vi ønsker, at en saa stor Del som muligt af Besætningen af de 5 tiltænkte Trawlere maa blive Færinger, samt at saa mange Færinger som muligt maa kunne faa Arbejde ved Fangstens Ladning, eventuelle Pakning m. m. og Afskibning.

For Føroya Fiskimannafelag

Poul Juel Djurhuus. Formand.

Jens Jensen. J. P. Bjørgvin. H. N. Hansen. Joen Poulsen.
A. F. Johannesen. Joen Pauli Poulsen. R. Rasmussen.

FÆRØERNES REDERIFORENING — Thorshavn, den 8. December 1937.

Rederiforeningen skal herved skriftligt bekræfte den af os i Gaar ved Møde med Lagtingsnævnet udtrykte Stilling til Spørgsmaalet om Tilladelse for 5 italienske Trawleres Stationering i Thorshavn.

1) Vi mener, at det er uhyre vanskeligt at give Italien en saadan Begunstigelse, da man ikke kan se bort fra, at dette vil berettige andre Nationer, først Spanien og ogsaa England til at stille samme Krav, og for

Spaniens Vedkommende maa man antage, at Kravet vil komme til at dreje sig om et betydeligt større Antal Trawlere, saafremt man skal yde Begunstigelsen i Forhold til de respektive Landes Handel med Færøerne.

2) Vi maa anse Italiens Ønske om Stationering her som værende et Skoleforsøg, der utvivlsomt har til Hensigt at lære den for Færøerne specielle Behandlingsmaade af Fisken, som gør den færøske Fisk til en finere Kvalitetsvare, og heri ligger der en stor Fare for vort øget Marked, idet Erfaringen tydeligt viser, at al Handelspolitik i Nutiden i stadig højere og højere Grader at gøre Landene selvforsynende.

3) Vi bemærker, at det italienske Firma lover at skaffe ekstra Kvota, men vi kan ikke se, at der er nogen Garanti, der sikrer os imod en uheldig Indflydelse paa Priserne.

4) Endelig kan vi ikke lade ude af Betragtning, at saavel Norge som formentlig ogsaa Island har nægtet Stationering af fremmede Trawlere i deres Lande, hvorfor vi maa anse det for illoyalt, om vi, der fisker paa samme Territorium, giver en saadan Tilladelse. I Forbindelse hermed maa man pege paa den store Fordel, Færøerne har i sit Privilegium til at drive Fiskeri paa islandsk Søterritorium, og man kan ikke se bort fra, at dette Privilegium kan komme i Fare ved at give den omspurgte Tilladelse.

Ærbødigst

Færøernes Rederiforening.

S. P. Petersen, jun.

FØROYA
SKIPARA- OG NAVIGATØRFELAG

Tórshavn, 9. Dec. 1937.

I Anledning af en Forespørgsel om Foreningens Stilling til de italienske Trawlere, som Ansøgning foreligger om, at der maa gives dem Tilladelse til at have Station her paa Færøerne, skal vi svare, at efter det Kendskab, vi har til denne Sag, saaledes som Landstingsmand Poul Niclasen har gjort Rede for den i Bladene, vil vi give vor bedste Anbefaling til, at Enrico Gismondi & Co. faar Tilladelse til at have Trawlerstation her i et bestemt Aaremaal og paa de Betingelser, at de ikke formindsker den Mulighed, Færinger har til at sælge Fisk paa de italienske og andre Markeder. Foruden den Fortjeneste, som disse Trawlere vil tilføre os, maa man betænke, at en saadan Trawlerstation ogsaa vil være til Fremme og Udvikling for Færinger som Fiskere.

Med Højagtelse

for Føroya skipara- og navigatørfelag

Ole Jacob Jensen.

ANDELSSELSKABET
FØROYA FISKAEXPORT

Tórshavn, 10. December 1937.

I Anledning af Deres Forespørgsel vedrørende ovennævnte Sag skal vi herved tillade os at udtale følgende.

Vi betragter det omhandlede Projekt som et Led i Kæden af de Forsøg Konsum-Landene foretager med det Formaal at blive selvforsynende, og som Producent kan vi derfor i Princip kun være Modstander af Projektet. Omend vi under visse Omstændigheder kunde tænke os at afvige fra dette principmæssigd Standpunkt, mener vi ikke, at der foreligger Forudsætninger, som kunde tillade dette.

Man kan ikke være blind for de Fordele, Projektet byder Færøerne gennem Mer-Indtægt til Kommune, Arbejdere og et mindre Antal Fiskere, Leje etc., som vi ikke har nogen Tvivl om, er haardt tiltrængt. Kan man samtidig gaa ud fra, at Afsætningen af færøsk Fisk ikke vil lide nogen Beskæring, hvad der formodentlig i Øjeblikket ikke er nogen Fare for, vil Projektet uden Tvivl betyde et momentant Plus for Færøerne.

Denne momentane Fordel mener vi imidtertig ikke vejer op mod det Fare-Moment Sagen indebærer.

Forsøget vil efter vor Mening byde Italienerne den Fordel at blive fortrolige med nordiske Fiskefelter, Fangstmetoder, færøsk Behandling af Fisk etc., hvilket er det første Skridt mod en udvidet Foretagsomhed paa dette Felt, som absolut maa blive til Skade for Fiskeproducenter, der derved faar nye Konkurrenter. Selvom dette maaske ikke rammer Færøerne i første Omgang, kan det næppe tænkes, at det ikke bliver til Skade for os i det lange Løb.

Det faar staa hen, hvorvidt der ligger større Planer bag dette Projekt, eller om det kun er et Forsøg paa at faa anvendt et Par Trawlere, som muligvis har vanskeligt ved at klare sig ved anden Drift. Det afgørende Moment i Sagen for os er den vanskelige Stilling, Færøerne eller Danmark vil befinde sig i, handelspolitisk set, naar man een Gang har givet en fremmed Nations Trawlere Station paa Færøerne. — Vi mener at have Vished for, at andre Lande — Fiskeridrivende Lande saavel som Konsum-Lande, deriblandt vor Hovedaftager Spanien — nærer Planer af lignende Art, og vi ser nødigt, at man giver disse Lande noget Punkt at støtte sig til ved deres Forsøg at gennemføre lignende Projekter.

Der er desuden Mulighed for, at der i nær Fremtid tilvejebringes et handelspolitisk Samarbejde mellem de nordiske Lande (Norge, Island og Færøerne) hvad Export af Klipfisk angaar, og da denne Sag kan blive af Interesse for Færøerne, vil vor Stilling være noget vanskelig, naar vi paa Færøerne har indladt os paa Koncessioner som den foreliggende.

Vi mener at forstaa, at baade Norge og Island allerede har afvist nærværende Projekt, og naar man tager i Betragtning den almindelige Opfattelse, at disse Landes Omraader egner sig bedre som Støtte-Station, er dette maaske i sig selv en Bekræftelse heraf.

Under Forudsætning derfor,

at vor Opfattelse er korrekt, at saavel Island som Norge har afvist Prdjektet,

at Regeringen uafhængig af Sagens Udfald mener at kunne bevare Færøernes Afsætningskvota i Italien, eller at kunne erstatte samme, mener vi, at vi bør fraraade, at der gives italienske Trawlere Adgang til Station paa Færøerne.

Ærbødigst

Andelsselskabet Føroya Fiskaexport.

K. Petersen.

Vi undertegnede Fiskeskibsredere og Medlemmer af Færøernes Rederiforening tillader os herved at meddele Lagtinget, at vi ikke deler de Synspunkter, der fremsættes i Rederiforeningens Skrivelse til Tinget af 8. December. Ejheller mener vi, at denne Skrivelse giver noget fyldestgørende Udtryk for færøske Rederes og Fiskeproducenters Opfattelse som Helhed.

Vi deler i enhver Henseende den Opfattelse af Sagen, som Lagtinget har givet Udtryk, og beklager Fremkomsten af Rederiforeningens Skrivelse, i hvilken de Fordele, der knytter sig til en eventuel Stationering af italienske Trawlere, efter vor Mening undervurderes, medens der ikke spares paa Modargumenter. Ligeledes beklager vi, at Andelsselskabet „Føroya Fiska-Eksport" har afgivet en Betænkning i Sagen, der stort set former sig som en Gentagelse af Rederiforeningens Skrivelse.

Thorshavn, 15. December 1937.

Z. Heinesen (Medlem af Rederiforeningens Bestyrelse), Thorshavn.

Albert Joensen, Thorshavn. Hans P. Weihe, Solmundefjord.

C. C. Johansen, Thorshavn. P. Egholm, Thorshavn.

H. J. Joensen, Thorshavn. Sofus Højgaard, Thorshavn.

Joen Jensen, Thorshavn. Chr. Christiansen, Thorshavn.

*

Den 19. December rejste jeg til København sammen med Byraadsformand M. A. Jacobsen, der var Udsending for Thorshavns Byraad, for at forhandle med Regeringen om den italienske Trawlersag. Vi ankom til København den 22. om Aftenen, og Morgenen efter henvendte jeg mig til Statsminister Stauning, der meddelte, at Spørgsmaalet om de italienske Trawlere skulde behandles i et Ministermøde mellem Jul og Nytaar.

Den 27. s. M. havde M. A. Jacobsen og jeg en Samtale med Statsminister Stauning, hvori Statsministeren meddelte, at han var bange for, at den italienske Trawlersag ikke kunde gennemføres, bl. a. af udenrigspolitiske Grunde. Der var imidlertid endnu ikke truffet endelig Afgørelse i Sagen, men vi skulde blive underrettet, saa snart en saadan Afgørelse forelaa.

Den 3. Januar 1938 blev der paany afholdt et Møde i Statsministeriet; Statsministeren, Fiskeriministeren, Fiskeridirektøren, Kontorchef Dinesen, Byraadsformand M. A. Jacobsen og jeg var tilstede. Statsministeren meddelte, at der ikke kunde gives Tilladelse til Stationeringen af de 5 italienske Trawlere i Thorshavn bl. a. af udenrigspolitiske Grunde, men at Regeringen var villig til at yde Hjælp til Iværksættelse af Foretagender, der kunde blive en Erstatning herfor. Den italienske Trawlersag var blevet behandlet paa et Ministermøde, og Ministeriet havde givet ham Bemyndigelse til at fremsætte et saadant Tilsagn. Efter at saavel M. A. Jacobsen som jeg havde udtalt vor Beklagelse over, at den italienske Trawlersag, der var enstemmig vedtaget af Lagtinget, og anbefalet af saavel „Havnar arbeiðsmannafelag" som „Føroya fiskimannafelag" og „Føroya skipara- og navigatørfelag", ikke kunde gennemføres, blev det aftalt, at et nyt Møde skulde holdes Dagen efter paa samme Sted.

Her blev der forhandlet om følgende Foretagender, der kunde bidrage til Afhjælpning af Arbejdsløsheden i Thorshavn: 1) Opførelse af en Sildeolie- og Fiskemelsfabrik med Laan og Tilskud fra Staten, 2) Bygning af 2 Linebaade paa det nye Skibsværft i Thorshavn med Laan og Tilskud fra Staten,

3) Laan til det thorshavnske Trawlerselskab „Kimbil", 4) Statslaan paa 50.000 Kr. bl. a. til Iværksættelse af ekstraordinære Vejarbejder i Thorshavn i indeværende Vinter. — Det havde været Byraadsformand M. A. Jacobsens Mening at rejse hjem med „Lyra" fra Bergen den 6. Januar, men da de her omtalte Sager krævede en nærmere Forhandling med Regering, Fiskeribank og andre, besluttede Hr. Jacobsen at udsætte sin Hjemrejse i 14 Dage til „Lyra" den 20. Januar.

Det blev under Forhandlingerne med Regeringen aftalt, at Spørgsmaalet angaaende Opførelsen af en Sildooliefabrik i Thorshavn skulde tilrettelægges paa den Maade, at der først blev udbudt Aktietegning paa Færøerne til et saa stort Beløb (50.000 Kr.), som kunde fremskaffes paa denne Maade, hvorefter der fra Stat og Fiskeribank skulde ydes den nødvendige Støtte til Sagens Gennemførelse. — Med Hensyn til Trawlerselskabet „Kimbil" tilbød Fiskeribanken at laane 50 % af Anskaffelseskapitalen for 1 Trawler paa almindelige Vilkaar, hvorefter Staten vilde yde et Laan paa 25 % til samme Formaal, rentefrit i 5 Aar. Thorshavn Kommune skulde faa Tilladelse til at tegne en Aktiekapital paa 15.000 Kr. i Selskabet og yde Garanti for Laan paa 35.000 Kr. — Angaaende Bygning af de 2 Linebaade paa Skibsværftet i Thorshavn skulde der ydes det sædvanlige Laan til Nybygninger samt Tilskud af det Beløb paa 50.000 Kr., der er opført paa Finansloven for indeværende Finansaar til Fornyelse af den færøske Fiskerflaade.

*

Den 19. Januar blev der af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri tilsendt Enrico Gismondi & Co., Rom, saalydende Skrivelse:

„I Skrivelse af 8. November f. A. har De paa det italienske Trawlerselskab S.A.P.R.L.'s og egne Vegne ansøgt om den Tilladelse, der ifølge den gældende Lovgivning udkræves for at genudføre den Saltfisk, der ilandbringes i Thorshavn Havn af 5 italienske Trawlere, der med Thorshavn som Basis agter at drive Saltvandsfiskeri i Nordatlanten ved Svalbard, Bjørnøe, Island m. v.

Saaledes foranlediget skal man meddele, at Indførsel til Færøerne af vaad saltet Fisk, tilvirket af Saltvandsfisk, kun er tilladt, naar Fisken er fanget fra Skibe, hjemmehørende paa Færøerne, samt at Udførsel af Klipfisk og Saltfisk fra Færøerne kun kan ske gennem Andelsselskabet Føroya Fiskaexport, jfr. de i Medfør af Lov af 22. December 1937 om Ind- og Udførsel af Fisk, udstedte Bekendtgørelser af 22. December 1937 angaaende Indførsel til Færøerne af vaad saltet Fisk og angaaende Udførsel af Klipfisk og Saltfisk fra Færøerne, samt at Ministeriet ikke kan dispensere fra de nævnte Bestemmelser."

Saaledes endte altsaa desværre den med saa stor Interesse omfattede italienske Trawlersag, der efter min Mening vilde have haft overordentlig stor Betydning for Færøerne og naturligvis først og fremmest for Thorshavn. Der var her Mulighed for en haardt tiltrængt Tilførsel af Kapital til det saa kapitalfattige færøske Samfund, og Finansieringen af hele dette store Foretagende vilde ikke have voldt nogen som helst Vanskelighed hverken for Stat, Fiskeribank eller andre. „Føroya Fiskaexport" vilde herved have opnaaet betydelige Fordele og Begunstigelser. Og det vilde efter min Mening have

haft meget stor Betydning for det færøske Samfund, at en saa initiativrig og fremragende Mand paa Fiskeriets og Fiskehandelens Omraade som Hr. Ricardo Gismondi blev direkte interesseret i Virksomheder, der havde Tilknytning til Færøerne. Dette vilde nemlig utvivisomt have ført med sig, at Hr. Gismondi ogsaa vilde have interesseret sig for at støtte andre færøske Foretagender paa Fiskerierhvervets Omraade, og i det hele taget for at faa udnyttet nogle af de Muligheder, der findes paa Færøerne, men ikke kan blive udnyttet paa Grund af manglende Kapital.

Grækenland.

Under vort Ophold i Genua ankom som omtalt S/S „Trajan" dertil direkte fra Grønland med ca. 1700 Tons Saltfisk fra færøske Kuttere; de 1000 Tons blev opskibet i Genua, hvorefter Skibet fortsatte Rejsen til Grækenland med de resterende 700 Tons. Vi havde ventet, at „Trajan" var færdig og afsejlet igen fra Piræus, da vi ankom dertil med den græske Damper „Frinton" fra Brindisi i Italien. Da Skibet lagde til i Piræus, saa vi, at „Trajan"s Kaptajn og den færøske Supercargo J. P. Christiansen stod paa Kajen, og det fremgik af deres Ansigtsudtryk, at alt ikke var, som det skulde være.

Efter at være kommet i Land, fik vi af dem at vide, at hele „Trajan"s Last af Saltfisk var blevet condemneret, og at Skibet efter alt at dømme vilde blive nødt til at sejle igen uden at faa oplosset noget af Ladningen. Et Par Dage før Skibets Ankomst til Piræus var ca. 200 Soldater paa en af de store Kasserner blevet alvorligt syge efter at have spist et Maaltid Saltfisk, og Lægerne havde konstateret en Forgiftning, der mentes at stamme fra Fisken. 5 af de syge Soldater var afgaaet ved Døden den paafølgende Nat, og flere af de andre havde svævet mellem Liv og Død, men var dog kommet over det. Dette havde medført Panikstemning i hele Byen. Den Købmand, der havde leveret Fisken, var blevet arresteret, og ligeledes den Læge, der havde haft med Inspektionen at gøre. Det havde været meget varmt paa „Trajan"s Rejse fra Genua til Piræus, og da den inspicerende Læge kom om Bord paa Skibet umiddelbart efter Ankomsten til Piræus, og fandt enkelte „Pinkfisk," blev han nervøs og erklærede hele Ladningen af Saltfisk for sundhedsfarlig, saaledes at ikke en eneste Fisk maatte bringes i Land. Den langt overvejende Del af Ladningen, i hvert Fald 75—80%, var helt god og sund Vare — af den i Genua ilandbragte Fisk var kun en ganske ringe Procentdel ikke god — og de græske Sundhedsautoriteters Bedømmelse skyldtes derfor udelukkende den ved Forgiftningsaffæren fremkaldte Nervøsitet og Panikstemning. Man gik endda saa strengt frem, at der blev sat Polititvagt ved Skibet, og ingen kunde komme om Bord eller gaa i Land uden efter speciel Tilladelse fra Myndighederne. Hr. P. J. Djurhuus og jeg maatte saaledes have Polititilladelse for at komme om Bord paa Skibet. Den græske Modtager af Fisken, Char. Vlachkoutzicos & Co., Ltd., havde gjort sig de største Anstrengelser for at faa Ladningen frigivet, og havde personlig henvendt sig til Handelsministeren o. a., og der var blevet nedsat en Kommission af Sagkyndige, der Dagen efter skulde undersøge Ladningen. Char. Vlachkoutzicos & Co. havde ogsaa tilbudt at tage hele Fisken i Land og opbevare den i Firmaets Pakhuse, saaledes at den eventuelt bedærvede Fisk kunde blive frasorteret og destrueret under Myndighedernes Kontrol, men ogsaa dette var hidtil blevet afslaaet.

Hr. P. J. Djurhuus og jeg var om Bord paa „Trajan", da den for

annævnte Kommission, der bl. a. bestod af Direktøren for Sundhedsministeriet 2 og Læger og Fiskeriekspertet, foretog sin Undersøgelse af Saltfisken, hvilket foregik paa en meget grundig og omhyggelig Maade, men Resultatet blev desværre overensstemmende med den første Bedømmelse, hvorefter hele Lasten blev erklæret for uegnet til Menneskeføde. Der blev foretaget ny Undersøgelse, bl. a. af Repræsentanten for det italienske Forsikringsselskab, hvor Ladningen var assureret, og senere af en fra Selskabet specielt udsendt Sagkyndig, der erklærede den langt overvejende Del af Lasten for god og sund Vare, og der blev rettet adskillige Henvendelser til de græske Sundhedsautoriteter, der imidlertid haardnakket holdt fast ved den engang trufne Afgørelse.

Det var meget varmt paa daværende Tidspunkt i Piræus, 30—35° og saa at sige blikstille hver eneste Dag, og at dette maatte have en uheldig Indflydelse paa „Trajan"s Saltfiskelast, siger sig selv. Da alle Udveje for at faa en Ordning var prøvet, bl. a. en direkte Henvendelse til Regeringen saavel fra den græske Modtager som fra den italienske Gesandt i Athen, uden at føre til noget Resultat, blev det besluttet at sende „Trajan" tilbage til Italien med Saltfiskelasten. Efter alle disse Besværligheder ankom Skibet saa endelig til Neapel, hvor der ikke var nogen som helst Vanskelighed forbundet med at faa Fisken oplosset, idet det ved den foretagne Undersøgelse viste sig, at endnu 70 % af Lasten var god og sund Vare.

Modtageren af „Trajan"s Saltfiskeladning, Chr. Vlachkoutzicos & Co., var meget ked over Udfaldet af hele denne Sag, og det saa meget desto mere som han var fuldstændig klar over, at den langt overvejende Del af „Trajan"s Last var absolut god Vare. Han udtalte, at det, saavidt han erindrede, kun var sket een Gang før, at en hel Fiskeladning var blevet condemneret. Han vilde som foran omtalt hellere end gerne have taget hele Ladningen i Land i Piræus paa egen Risiko og ydet Sundhedsautoriteterne alle de Garantier, man maatte kræve, men ogsaa dette blev afslaaet. De græske Sundhedsautoriteters Stilling synes meget mærkelig, men det vil være indlysende, at „Trajan"s Ankomst til Piræus lige efter den foran omtalte Forgiftningsaffære skete paa et saa uheldigt Tidspunkt som vel muligt, og der kan næppe være Tvivl om, at det hele vilde have gaaet ganske anderledes under normale Forhold. Et Forlydende vilde senere vide, at den politimæssige Undersøgelse af Forgiftningsaffæren havde godtgjort, at der ikke var noget i Vejen med den Saltfisk, Soldaterne havde spist, men at Forgiftningen skyldtes den meget farlige Gift „Spanskgrønt," idet de store Kobbergryder, hvori Fisken var kogt, ikke var blevet tilstrækkelig renholdt.

Endskønt alle fiskerikyndige saavel i Piræus som Athen var fuldstændig klar over, at „Trajan"s færøske Saltfiskeladning for den langt overvejende Dels Vedkommende var første Klasses Vare, saa virkede Meddelelsen om Condemneringen af Ladningen selvfølgelig ikke som nogen Reklame for færøsk Fisk ude i den store Offentlighed i Grækenland, og vi var derfor fuldstændig klar over, at det — for at kunne regne med et større Salg af færøsk Saltfisk der i Fremtiden — var absolut nødvendigt at faa sendt en ny Ladning af prima færøsk Saltfisk til Grækenland saa hurtigt, det kunde lade sig gøre. Vi drøftede dette Spørgsmaal flere Gange med Vlachkoutzicos & Co., og Firmaet erklærede sig villigt til at gøre et nyt Forsøg med Indkøb af færøsk Saltfisk, 12—22 Tommer, under Forudsætning af, at Fisken var pakket og forsynet med Vragerattest.

Der er saa senere gennem „Føroya Fiskaexport"s Repræsentant for Grækenland, Hr. Ricardo Gismondi, blevet indkøbt 2000 Tons færøsk Saltfist af Vlachkoutzicos & Co., der indfører den overvejende Del af al den Saltfisk, der forbruges i Grækenland. En af Firmaets Indehavere, Hr. Andreas Vlachkoutzicos, var selv med den Damper, S/S „Gyda", der afhentede Fisken

i December Maaned, og jeg havde saaledes Lejlighed til at møde ham paa færøsk Grund — heldigvis under mindre komplicerede Forhold end da vi mødtes første Gang i Grækenland. Han udtalte bl. a., at han gerne i Fremtiden vilde gøre Forretninger med Færøerne, hvis den nu indkøbte Fisk viste sig at være af tilfredsstillende Kvalitet. Jeg har senere fra Hr. Vlachkoutsicos modtaget Meddelelse om, at S/S. „Gyda" den 14. Januar ankom til Grækenland med de 40,000 Baller færøsk Saltfisk, og at Fisken viste sig at være af udmærket Kvalitet. Man kan herefter utvivlsomt regne med, at der i Fremtiden vil være gode Muligheder for Salg af færøsk Fisk til Grækenland, under Forudsætning af at den nødvendige Clearing kan tilvejebringes, saaledes at Danmark aftager Korender, Vin, Tobak o. a. som Kompensation for Fisken.

*

Der har lige siden den venetianske Fristats Dage været indført tørret Fisk (Stokfisk) til Grækenland. Fra Aaret 1828 var Øen Zante, som dengang stod under engelsk Overhøjed, Hovedsædet for Fiskehandelen. Sejlskonnerter fra New Foundland ankom med Saltfiskeladninger paa 100—150 Tons, men den samlede Indførsel af Saltfisk var dog ikke mere end ca. 1000 Tons om Aaret omkring Aar 1850. I 1912 var den samlede Indførsel 2500 Tons, og de store Importfirmaer var efterhaanden flyttet fra Øen Zante til Byen Patras, hvortil der Aar 1921 indførtes ca. 4500 Tons. Fra 1922 er Fisk blevet ført direkte til Piræusmarkedet, men en stor Del af den samlede Import foregaar dog stadig over Patras. I 1935 blev indført til Grækenland ca. 14.000 Tons Saltfisk. I 1936 gik Indførselen imidlertid ned til ca. 10.000 Tons paa Grund af de høje Fiskepriser og de daarlige økonomiske Forhold i Landet. Saltfisken bliver i Grækenland i Lighed med i Spanien og Italien hovedsagelig konsumeret af den mindre bemidlede Del af Befolkningen. I Grækenland bliver den hovedsagelig tilberedt med Olivenolie, og det er derfor ikke tilstrækkeligt, at man kan købe Fisken for en overkommelig Pris, men tillige nødvendigt, at Olivenolien ikke er for dyr, da Fiskemaaltiderne ellers kommer til at staa i for høje Priser. Hovedforbruget af Fisk foregaar i Maanederne Oktober-Januar, i hvilket Tidsrum der indføres ca. 60 % af det samlede Forbrug. Man regnede med, at Importen i 1937 vilde blive noget højere end Aaret forud. Der var i Aaret 1937 indtil medio Oktober blevet indført følgende Ladninger Saltfisk:

S/S „Ginetto" (færøsk Fisk)	500	Tons
Svensk Damper med Grønlandsfisk	410	—
Forskellige Dampere	650	—
S/S „Hilda" (norsk Fisk)	500	—
S/S „Eldrid" (norsk Fisk)	2100	—
S/S „Halland" (færøsk Grønlandsfisk)	770	—
S/S „Trajan" (færøsk Grønlandsfisk	670	—
S/S „Magnhild" (newfoundlandsk Fisk)	1500	—
S/S „Bisp" (newfoundlandsk Fisk)	1000	—
S/S „John Cabot" (newfoundlandsk Fisk)	800	—
	8900	Tons

Det er Firmaet Mitropulo, Zavela & Co, der har foretaget Størstedelen af disse Fiskeindkøb. Firmaet repræsenterer Enrico Gismondi & Co.

Der har i de forløbne Aar været indført en Del Fisk fra Frankrig. Denne Fisk, der faar Eksporttilskud fra Staten, kan sælges til billige Priser. I Aaret 1937 var imidlertid ingen fransk Fisk blevet indført til Grækenland — den var eksporteret til andre Markeder —, og de græske Importører havde derfor dækket deres Behov ved forøgede Indkøb af norsk og newfoundlandsk Fisk samt ved Import af færøsk Grønlandsfisk.

I Makedonien, hvor Saltfisk var en ganske ukendt Vare indtil for et Par Aar siden, er der oparbejdet et ret stort Marked med et Forbrug af 3—4000 Tons aarlig.

*

Det havde oprindelig været vor Hensigt at rejse fra Grækenland til Ægypten og derfra videre til Palæstina og Tyrkiet. Under vort Ophold i Grækenland indtraf der imidlertid Meddelelser om, at den britiske Højkommissær i Nazareth var blevet skudt af Arabere, da han efter endt Gudstjeneste forlod den derværende Kirke, og en af hans Ledsagere var ligeledes faldet som Offer for Attentatet. Der var i den Anledning erklæret Belejringstilstand over store Dele af Palæstina, og det meddeltes samtidig, at der kunde befrygtes Uroligheder blandt den muhamedanske Befolkning i Ægypten. Da vi under disse Omstændigheder ikke kunde vente, at en Rejse til Ægypten og Palæstina vilde være formaalstjenlig eller medføre positive Resultater, besluttede vi at ændre vor Rejseplan, saaledes at vi fra Grækenland rejste hjem via Jugoslavien, Ungarn, Czeckoslovakiet og Tyskland. Vi forespurgte telegrafisk den danske Chargé d'Affaires i Konstantinopel, om der var nogen Mulighed for Salg af Saltfisk eller Klipfisk i Tyrkiet, og modtog herpaa saalydende Svartelegram:

„Saavidt indhentede Oplysninger er Smyrna eneste Afsætningsmarked Klipfisk Tyrkiet. Forbruget er 20 Tons aarlig, Prisen 120 Piastre pr. Kilo, hvoraf Tolden 90 Piastre. Hvis Besøg Smyrna herefter anses hensigtsmæssigt, udbedes venlig Meddelelse itide, saa Konsulen dersteds kan blive beordret til Raadighed.

Fensmark, Chargé d'Affaires."

Efter Modtagelsen af dette Telegram besluttede vi at opgive vor paatænkte Rejse til Tyrkiet, og det saa meget desto mere, som vi fik oplyst, at der i Marmarahavet og det sorte Hav foregaar et meget stort Fiskeri af tyrkiske Fiskerfartøjer, saaledes at man ikke alene er i Stand til at forsyne selve Landet med Ferksfisk, men ogsaa kan udføre en hel Del til andre Middelhavslande.

Jugoslavien.

Vi rejste fra Athen via Saloniki til Beograd, og henvendte os umiddelbart efter Ankomsten til den danske Handelsattaché Hr. Mirner, der er en ualmindelig flink og elskværdig Mand med et indgaaende Kendskab ikke alene til Afsætningsforholdene i Jugoslavien, men ogsaa i de andre Balkanlande. Beograd eller Belgrad, som Byen ogsaa benævnes, var jo som bekendt et af de store Brændpunkter ved Verdenskrigens Begyndelse og blev delvis lagt i Ruiner, da Østrigerne rykkede ind i Landet. Det er endnu ikke lykkedes at genopbygge hele Byen, og der findes adskillige Pladser, hvor man kan se nedskudte Mure og Spor af Krigens Vederstyggelighed.

Jugoslavien er et stort Land med ca. 15 Millioner Indbyggere, og Forholdene — særlig i den sydlige Del af Landet — minder meget om Makedonien, hvor der som omtalt i det sidste Par Aar er oparbejdet et betydeligt Marked for Saltfisk. Adgangen til fersk Fisk er meget vanskelig inde i Landet, og Priserne er høje. Der kan derfor næppe være Tvivl om, at der her vil være Mulighed for at oparbejde et Marked for Saltfisk eller Klipfisk, men det vil kræve Tid og Penge i Forbindelse med en systematisk Propaganda for denne Vare, der hidtil har været saa at sige ganske ukendt hos den jugoslaviske Bonde- og Landarbejderbefolkning. I de Dele af Jugoslavien, der grænser ud mod Adriaterhavet, ilandbringes der en Del fersk Fisk, men dog langt fra nok til at dække Behovet for hele Landet. Der har i disse Landsdele fra gammel Tid været brugt noget tørret Fisk (Stokfisk), der er blevet importeret fra Italien og som Regel har været af norsk Oprindelse, men der har ikke været Tale om nogen større Import. I Bosnien, Herzegovina og Sydserbien har Stokfisken heller ikke været ukendt, men der har aldrig været noget større Forbrug. I 1936 blev der indført til Jugoslavien 387 Tons Stokfisk til en samlet Værdi af 3,3 Millioner Dinarer (1 Dinar = c. 10 Øre).

Der har ved det danske Gesandtskabs Hjælp været gjort enkelte Forsøg paa at faa færøsk Saltfisk og Klipfisk indført i Landet, men dette har hidtil ikke ført til nogen større Forretning. Der er bl. a. af Gesandtskabet blevet udsendt Prøvepakker med 1 kg færøsk Klipfisk i smuk og tidssvarende Emballage til Grossister og Brugsforeninger o. a. med indlagt Brugsanvisning, og Hr. Mirner har i sit Hjem serveret Klipfisk for en Kreds af indbudte Gæster, som han har forsøgt at faa interesseret i Brugen af denne Vare, men der har hidtil ikke kunnet opvises større Resultater. Der er saaledes fra Hr. Mirners Side her gjort en Indsats, som vi Færinger har Grund til at være ham taknemmelig for. Han udtalte, at da den ferske Fisk er meget dyr — helt op til 6 Kr. pr. kg. — vil der antagelig kunne oparbejdes et Marked for Saltfisk og Klipfisk ude paa Landet, men det vil kræve et stort Organisationsarbejde og vil neppe kunne gøres for mindre end ca. 15.000 Kr. aarlig. Efter den gældende Handelsoverenskomst mellem Jugoslavien og Danmark er det tilladt at indføre for ca. 1. Million Kr. danske Varer til Jugoslavien, og der er Grund til at vente, at en eventuel Clearing ikke vil medføre større Vanskeligheder.

Et Firma i København har i sin Tid forsøgt at sælge færøsk „Atlanta"-Fisk i Jugoslavien. Fisken blev forsendt i $^1/_2$ og 1 kg Pakker, men Forsøget faldt ikke heldigt ud. Agenter var: Firma Ignace Fleis & Co. i Split og Radiva & Clio., Bon Mladenova 9, Split. — En Eksport-Stipendiat havde for nogle Aar siden forsøgt at indarbejde forskellige danske Varer og færøsk Klipfisk i Jugoslavien, men dette havde ikke ført til større positive Resultater. For at saadanne kan opnaas, vil det som sagt være nødvendigt, at der

foretages et større organiseret Fremstød, specielt i de Dele af Landet, hvor der er vanskelig Adgang til fersk Fisk.

Under de nuværende vanskelige Afsætningsforhold for færøsk Fisk vil det utvivlsomt være rigtigt at forsøge et Fremstød paa det jugoslaviske Marked, og det saa meget desto mere, som der gennem Salgssammenslutningen „Føroya Fiskaexkort" nu haves særlige Midler til Raadighed til Oparbejdelse af nye Markeder.

Ungarn.

Fra Beograd tog vi med Toget til Budapest, hvor vi som sædvanlig blev modtaget paa det bedste i det danske Konsulat. Vicekonsul Poul Poulsen, der specielt beskæftiger sig med kommercielle Anliggender, og som har været ansat ved Konsulatet i de sidste 12 Aar, oplyste straks, at der ingen Mulighed var for Indførsel af Saltfisk eller Klipfisk til Ungarn, men at der derimod blev importeret store Kvanta Hvalolie og Tran til Brug for Læderindustrien. I første Halvdel af 1937 var saaledes indført Olie til en samlet Værdi af op imod 1 Million Kr. Importen af Olie til Ungarn fordelte sig saaledes: Fra Holland 7800 hkg, Norge 7800 hkg, England 3000 hkg, Tyskland 1900 hkg, Portugal 1600 hkg, Hollandsk Indien 1000 hkg, Danmark 357 hkg. Indførselen er toldfri, men der maa ansøges om Indførselstilladelse hos Handelsministeriet i hvert enkelt Tilfælde. Det gaar imidlertid som Regel let at opnaa en saadan Tilladelse. Danske Varer kan kun sælges i Ungarn mod Kompensation, saaledes at der aftages ungarske Varer i Stedet. En stor Udførselsartikel fra Ungarn til Danmark er elektriske Glødelamper.

Efter vor Hjemkomst til Færøerne forelagde jeg de Oplysninger, jeg havde modtaget angaaende Importen af Hvalolie til Ungarn, for Kredse, der er interesserede i Eksporten af Hvalolie, samt opgav dem de Priser, der kan opnaas for denne Vare paa det ungarske Marked, og det viste sig, at disse Priser var særdeles høje i Sammenligning med, hvad man ellers plejer at opnaa for dette Produkt. Det danske Gesandtskab vil yde nødvendig Hjælp og Bistand ved et fremtidigt Salg af færøsk Hvalolie til Ungarn.

Czeckoslovakiet.

Efter et kort Ophold i Budapest fortsatte vi Rejsen til Prag, hvor vi ligeledes fik al mulig Assistance og Hjælp hos det danske Gesandtskab. Czeckoslovakiet er som bekendt et Land med meget store Naturrigdomme, og de økonomiske Forhold er gode. Der har hidtil ikke været importeret større Kvanta Saltfisk eller Klipfisk til Landet, men der vil her utvivlsomt i Lighed med i Jugoslavien med Tiden kunne oparbejdes et betydeligt Marked for denne Vare, hvis der iværksættes et organiseret Salg med dertil knyttet tidssvarende Propaganda.

Vi henvendte os først til en af de store Importforretninger, „Kalla", der importerer store Kvanta Saltsild og ligeledes tidligere havde indkøbt mindre Partier Saltfisk. Man var her stærkt interesseret i at modtage Prøver af saavel færøsk Sild som Saltfisk og Klipfisk. Derfra begav vi os til Centralforeningen for de store Brugsforeninger og havde her en længere Samtale med den kvindelige Direktør, som gerne vilde komme i Forretningsforbindelse med Færøerne, hvis de færøske Varer egnede sig for det czeckoslovakiske Marked. Denne store Sammenslutning af Brugsforeninger omfatter hele Landet og har en mægtig Omsætning. Dens czeckoslovakiske Navn er: „Velkonakupni spolecnost druztev" (Grosseinkaufgesellschaft der Genossenschaften). Vi havde ogsaa en Samtale med Direktøren for den tyske Indkøbscentral G. E. C., som meddelte, at han i sin Tid havde indført mindre Partier Klipfisk, men denne var ikke blevet modtaget med udelt Begejstring af Sammenslutningens Medlemmer, da den ikke havde været af særlig god Kvalitet. Han mente, at der vilde kunne oparbejdes et Marked for Klipfisk og Saltfisk i Czeckoslovakiet, men det vilde tage Tid og kræve betydelige Pengemidler til Propaganda, Organisation o. l.

Der bliver importeret en hel Del fersk Fisk til Czeckoslovakiet og særlig til de større Byer. Hos Fiskehandlere i Prag saas saaledes bl. a. store Torsk, der var importeret fra Tyskland. De saa ud til at være af god Kvalitet, men Priserne var meget høje.

I Lighed med i Ungarn bliver der importeret store Kvanta Hvalolie og Tran til Czeckoslovakiet. Indførslen i 1936 androg ialt ca. 17.500 Tons, Importen fra Danmark androg kun ca. 50 Tons. Priserne for Hvalolien var høje, og der vil utvivlsomt ogsaa være Mulighed for et lønnende Salg af færøsk Hvalolie til Czeckoslovakiet.

Resumé.

Det vil af de i foranstaaende Beretning givne Oplysninger fremgaa, at Salget af Saltfisk og Klipfisk for Tiden overalt er forbundet med meget store Vanskeligheder. Selve Salget i Markedslandene er som bekendt vanskeliggjort ved Restriktioner og Kontingenteringer, saaledes at de forskellige Lande kun kan aftage et nærmere fastsat aarligt Kvantum. Det er imidlertid ikke tilstrækkeligt at finde Købere til Fisken, men der maa, for at Salget kan gaa i Orden, først tilvejebringes den nødvendige Clearing, saaledes at der bliver aftaget Varer fra det paagældende Land til et Beløb, der svarer til den leverede Fisks Værdi. Hvad angaar Salget af færøsk Fisk vil dette altsaa sige det samme som, at der af Danmark maa aftages Varer f. Eks. fra Italien og Grækenland til samme Værdi som den importerede Fisk.

Der findes enkelte Markeder, f. Eks. *Ægypten*, hvortil Saltfisk og Klipfisk kan indføres frit uden Clearing, men dette Marked aftager kun ca 50.000 Baller aarlig, og Størstedelen af Indførselen maa foregaa umiddelbart forud for den muhamedanske Fastemaaned „Ramadan", der i Fjor begyndte den 4. December. En Del af den grønlandske Handels Saltfisk blev i Fjor solgt til Ægypten, efter hvad vi fik oplyst under vort Ophold i Grækenland. Der importeres Sej, Torsk, Kuller og Langer, men da Sejen er den billigste Vare, opnaar den den største Omsætning. Den franske Fisk („de la morue française") bliver leveret i Trækasser, der er en meget hensigtsmæssig Emballage i det varme Klima. Det er specielt de billigere Fiskesorter, der konsumeres i Ægypten. Bonde- og Landarbejderbefolkningen er nemlig meget fattig, saaledes at Prisforholdet spiller en afgørende Rolle.

Til *Irland* kan fersk Fisk, som oplyst, indføres uden Kontingentering eller Afgift, og Importen af denne Vare andrager 4—5 Mill. Kr. aarlig. Da det som bekendt har været yderst vanskeligt at opnaa en tilstrækkelig stor Kvota for Import af fersk Fisk fra Færøerne til England, bør der sikkert arbejdes for en Eksport af fersk Fisk fra Færøerne til Irland. Lagtinget bevilgede i sin sidste Samling et Beløb paa 4000 Kr. til Dækning af et eventuelt Underskud ved en Prøvesending til Irland, men saa vidt mig bekendt er et saadant Forsøg endnu ikke blevet gjort.

Der blev i Aarene før Verdenskrigen eksporteret ret store Kvanta Saltfisk i Tønder fra Færøerne til *Holland*, hvor der opnaaedes tilfredsstillende Priser for denne Vare. Det fremgaar af de Oplysninger, vi indhentede under vort Ophold i Holland, at der er Basis endnu for en saadan Eksport. Lagtinget har i sin sidste Samling bevilget 10.000 Kr. til Dækning af eventuelt Underskud ved en Prøvesending af Saltfisk i Tønder til det hollandske Marked, men noget Resultat foreligger saavidt mig bekendt endnu ikke.

Der blev tidligere indført enkelte Ladninger færøsk Saltfisk til *Frankrig*, hvor den blev solgt til tilfredsstillende Priser. Der er imidlertid i den senere Tid som en Hjælpeforanstaltning til det franske Fiskeri blevet lagt en saa stor Indførselstold paa al udenlandsk Saltfisk, at den i Virkeligheden virker som et Indførselsforbud.

Til *Italien* og *Grækenland* blev der i Fjor solgt færøsk Saltfisk og Klipfisk for et samlet Beløb af ca. $4^1/_2$ Million Kr., hvilket for en stor Del skyldes det Arbejde, der blev udført af „Føroya Fiskaexport"s Repræsentant for de 2 Lande, Hr. Ricardo Gismondi, men det har vist sig ret vanskeligt for den dansk-græske Clearing at faa aftaget et saa stort Kvantum græske Varer (Korender, Vin, Tobak o. l.), der er nødvendig som Kompensation for Fisken. Dette Forhold vil dog utvivlsomt kunne ordnes under fremtidige Salg til Grækenland, selvom det altid vil være forbundet med visse Vanskeligheder. Det er interessant at konstatere, at der i en Del af Grækenland, (Makedonien), hvor der tidligere slet ikke blev spist Saltfisk, nu er oparbejdet et betydeligt Marked for denne Vare.

I *Jugoslavien* og *Czeckoslovakiet* vil der utvivlsomt kunne oparbejdes Markeder for Saltfisk og Klipfisk, hvis de nødvendige Pengemidler til Organisation og Propaganda kan tilvejebringes. I Czeckoslovakiet og *Ungarn* er der gode Afsætningsmuligheder for Hvalolie.

p. t. København, den 15. Februar 1938.

POUL NICLASEN

A/S. „Føroya Amtstidende"s Bogtrykkeri, Thorshavn.

Udvalgsbetænkning

i

Lagtingssag Nr. XIII-55/1937:

(Nýtslurætturin til undirgrund Føroya.)

Føroya javnaðarflokkur (Færøernes socialdemokratiske Parti) har forelagt Tinget Spørgsmaalet om, at Lagtinget skal skaffe sig Udnyttelsesretten fra Staten vedrørende Færøernes Undergrund.

Udvalgets Formand har meddelt Udvalget nogle Oplysninger vedrørende Retstilstanden paa Færøerne før Mineloven af 1932, Hovedindholdet af Mineloven af 1932 og Oplysninger om den for Norge gældende Lovgivning. Han henviser til, at i Tillæg 13 til den færøske Landbokommissions Betænkning af 1911 findes Oplysninger om Kulbrydningen paa Suderø, S. 781 og følgende.

Deri oplyses, at Staten har givet forskellige Koncessioner, saaledes 3 Koncessioner til Frk. von Post i 1894, hvilke Koncessioner overførtes til et fransk Interessentskab, La société miniere des Iles Féroe. Disse Koncessioner bortfaldt; men i 1932 er der paany givet nævnte franske Selskab en lignende Koncession til Minedrift paa Suderø, og denne er overdraget til A/S Færø-Kul. I 1895 blev der oprettet Kontrakt mellem Koncessionshaverne og Grundejerne for Trangisvaag, Frodebø samt Ørdevig og i 1901 mellem Grundejerne i Famien og Kvalbø. Der udtales i Kommissionsbetænkningen følgende: »Med Hensyn til det retslige Grundlag for de ovennævnte Koncessioner bemærkes, at der ikke findes nogen Lov om Bjærgværksdrift paa Færøerne. Retsforholdet er derfor uklart«. Der er saaledes indgaaet Overenskomster baade med Grundejerne og Staten, og denne har i Kraft af sin Højhedsret meddelt Koncession.

Amtmanden har meddelt nogle Oplysninger om dansk Retsstilling, idet han dog bemærker, at Tiden har været meget knap til at fremskaffe Oplysningerne, der gives med alt Forbehold.

Amtet anfører, at ifølge Grevernes Privilegier af 25. Maj 1671 havde disse Ret til at aabne og gøre sig til Nytte Miner og Bjergværksdrift, men Grevernes Privilegier er ophævet ved Grundloven.

Amtmanden anfører, at Professor Torp i sin Tingsret skriver, at til

den faste Ejendom hører alle Jordstykkets naturlige Bestanddele være sig Jord, Vand, Stene, Mineralier og Planter. Professor Vinding-Kruse skriver i sin Tingsret, at Grundejeren ikke har Ejendomsret ned til Jordens Centrum, men kun Ret saa langt ned, som Ejendomsrettens hidtidige sædvanlige Formaal kræver, og at Mineralier, som findes nede i Jorden, derfor ikke tilhører Grundejerne, men Staten.

Amtet anfører endelig forskellige Udtalelser af Statsministeren ved Forelæggelsen af det Lovforslag, som førte til Mineloven af 1932, og det fremgaar heraf, at det har været Ministeriets Mening, at Staten før nævnte Lov havde Ejendomsretten til Undergrunden, men at Meningen med Loven var at opstille regulerende Bestemmelser og indføre en vis fast Ordning.

Professor Vinding-Kruse anfører det, at Ministeriet har meddelt Koncession paa Færøerne, som et Bevis for, at Staten ejer Undergrunden, og han synes altsaa at mene, at Staten ogsaa før Mineloven har været Ejer af Mineralier i Færøernes Undergrund, og naar der er indhentet Samtykke fra Jordejerne samtidig med Koncessionerne, er det, fordi disse er Ejere eller Brugere af Overfladen.

Ifølge norsk Lov af 14. Juli 1842 angaaende Bjergværksdrift er det enhver tilladt at skærpe (lede) paa anden Mands Grund efter Metaller og Ertser. Dog skal vedkommende være forsynet med en Skærpeseddel, udstedt af Distriktets Bergembedsmand. Vil en Finder nyde godt af en opdaget Anvisning, skal han foretage Anmeldelse til Lensmanden og varsle Grundejerne om Anmeldelsen. Metaller og Ertser er Genstand for Muting (Ret til Drift). Naar Finderen vil mute en Anvisning, skal han indgive skriftlig Begæring til Bergmesteren inden 18 Maaneders Forløb efter Anmeldelsen af Fundet. Bergmesteren udsteder Mutingsbrev. Grundejeren er berettiget til med Finderen at deltage i Driften for 1/10. Dog skal han inden 6 Maaneder erklære, om han for sin Part vil deltage i Driften. Har Grundejeren ikke raadet over sin Andel, tilfalder denne Muteren. Grundejeren er forpligtet til, hvis han vil benytte sin Ret, at deltage i Udgifterne ved Driften fra dennes Begyndelse. Der findes dernæst forskellige Regler om Expropriation af Grundstykker o. l. Den, der vil oprette noget Hyttevæark eller Ovne til Ertsers Smeltning og drive dem med Kul eller Ved, skal erhverve kgl. Bevilling dertil.

Dernæst har man i Norge faaet en Koncessionslov af 14. November 1917, hvorefter ingen anden end Staten og norske Kommuner uden Koncession maa sætte regelmæssig Bjergværksdrift i Gang. Norske og fremmede Statsborgere samt Selskaber kan, naar ikke almene Hensyn taler derimod, faa Koncession paa nærmere Betingelser. Der skal som Regel kræves, at Bestyrelsen har Sæde i Norge, at der aabnes Adgang for norsk Kapital, at forberedende Arbejde maa paabegyndes inden en vis Frist, og at der saa vidt muligt benyttes Arbejdere med norsk Indfødsret, at der sikres nødvendig Lægehjælp og Politopsyn, at der sikres sunde og tilstrækkelige Husrum, at Udgifterne til Vedligehold af Veje, hvis disse Udgifter foraages, erstattes, og at Forædlingen af Produkterne i størst mulig Udstrækning foregaar i Riget. Der kan bestemmes en Produktionsafgift af hver Ton Malm. Afgiftssatsen skal for de første 10 Aar fastsættes i Koncessionen og senere indtil 10 Aar ad Gangen ved Overenskomst eller Skøn. Koncessionen gives for et bestemt Tidsrum af indtil 50 Aar. Ved Koncessionens Udløb tilfalder Bjergværket med tilhørende Grundstykker og Rettigheder, det til Gruberne hørende Grubemaskineri samt alle Veje Staten med fuld Ejendomsret uden Vederlag. Det øvrige til Bjergværket hørende Bygværk og Maskineri samt Jernbaner, Tovbaner og Udskibningsanlæg kan Staten indløse efter Skøn eller forlange fjernet.

Lov om Efterforskning og Indvinding af Raastoffer i Kongeriget Danmarks Undergrund af 19. Februar 1932 fastsætter i § 1, at Raastoffer i Kongeriget Danmarks Undergrund, som hidtil ikke har været undergivet privatøkonomisk Udnyttelse, tilhører den danske Stat, og Efterforskning og Indvinding af saadanne Raastoffer forbeholdes Staten. Ifølge § 2 kan Statsministeren for indtil 50 Aar ad Gangen meddele Bevilling med Eneret til Efterforskning og Indvinding af Raastoffer af de i § 1 nævnte Arter. Ejerne af Grunden har Fortrinsret til Opnaaelse af Bevilling, forsaavidt de opfylder Lovens Betingelser. Der maa foreligge fuldstændige Planer og godtgøres, at de fornødne Pengemidler er sikrede. § 4 bestemmer, at Eneretsbevillingen er betinget af, at Indehaverne følger Ministerens Bestemmelse om Brug af indenlandsk Arbejdskraft, at Bevillingen ikke maa overdrages uden Ministerens Samtykke, at Betingelserne godkendes, at Virksomheden betaler for Tilsyn, at der betales en Afgift til Statskassen, at Virksomheden maa være i Gang inden 4 Aar, at Virksomheden ikke maa opgives, og at den ikke lades ude af Kraft i 2 paa hinanden følgende Aar. § 7 bestemmer, at enhver er forpligtet til at afgive fornøden Grund til Efterforskning og Udnyttelse i Henhold til Loven mod fuld Erstatning. §§ 8—10 indeholder nærmere Regler om Expropriation og Erstatningens Fastsættelse, og ifølge § 11 gælder Loven indtil 1. Juli 1940.

Ved Lov af 31. Januar 1936 er der givet et Tillæg til ovennævnte Lov af 1932, og heri bestemmes, at Statsministeren, naar Bevilling er meddelt, ved Bekendtgørelse i Statstidende kan indkalde de paagældende Ejere til at gøre deres Fortrinsret til Opnaaelse af Bevilling gældende. Vedkommende Grundejer maa, naar han ønsker at gøre Brug af sin Fortrinsret, inden 2 Maaneder afgive skriftlig Erklæring til Statsministeriet, ellers fortabes Retten. Den Grundejer, som rettidig har afgivet Erklæring, skal derpaa inden en fastsat Frist indgive Ansøgning om Eneretsbevilling og godtgøre, at de fornødne Pengemidler er sikrede. Forsaavidt disse Vilkaar ikke opfyldes, bortfalder Fortrinsretten. —

Udvalget med Undtagelse af Patursson skal anføre:

Princippet i Loven af 1932 er, at Raastoffer i Færøernes Undergrund tilhører det offentlige, og efter Amtets Formening har denne Regel ogsaa, i hvert Fald i en vis Udstrakning, været gældende før Mineloven af 1932. Flertallet er enigt om, at dette Princip maa hævdes ogsaa i Fremtiden, og Medlemmerne er enige om, at den Agift, som skal svares af eventuelle Koncessionshavere, bør tillægges Lagtinget og anvendes til Fremme af færøske Formaal.

Underskrevne Medlemmer af Udvalget (M. A. Jacobsen og Mitens) mener, at Loven bør ændres saaledes, at Raastofferne tilhører Færøernes Lagting, der skal kunne meddele Bevillinger med Eneret til Efterforskning og Indvindning af de paagældende Raastoffer, og vi stiller Forslag om Ændringer i Loven i nævnte Retning. Selvom vi allerede i Aar maatte foreslaa Koncession til et bestemt Selskab, mener vi alligevel, at det er af Betydning at foreslaa Ændringer i den gældende Lov af Hensyn til Fremtiden, idet vi gaar ud fra, at Loven bliver forlænget i 1940.

Subsidiært tiltræder vi Flertallets nedennævnte Forslag.

Underskrevne Medlemmer (Dam, Davidsen, Rasmussen og A. Samuelsen) skal anføre, at Loven af 1932 er gældende indtil 1940, og saafremt der skal foretages Ændringer specielt vedrørende Færøerne, mener vi, at man burde udarbejde en speciel færøsk Minelov. Dette vil kunne ske i de kommende Aar inden 1940. I Mellemtiden mener vi, at det er tilstrækkeligt at opnaa en Aftale med Statsministeriet om, at man fra Statsministeriets Side ikke giver nogen Koncession uden i Henhold til Lagtingets Indstilling, og saaledes at de Afgifter, der svares, tilfalder Lagtinget.

Undertegnede Mindretal J. Patursson skal udtale:

Ved Skrivelse til Lagtinget af 4. Oktober d. A. har Lagtingsmand Jóannes Patursson som Formand i en Repræsentation af Mænd fra ca. 20 Bygder paa disses Vegne andraget Tinget om, »at den danske Lov, som ved ny Kundgørelse af 22. September d. A. ophæver Færingernes Ret til Undergrunden og henlægger denne Ret under dansk Statsstyre, bliver ophævet at gælde for Færøerne«.

I et andet Andragende til Lagtinget fra ca. 75 færøske Bygder med ca. 3000 Underskrifter, dateret Færøerne i Efteraaret 1937, anmodede Underskriverne Tingets Medlemmer at enes bl. a. om, »at den danske Lov, som ved ny Kundgørelse af 22. September d. A. ophæver Færingernes Ret til Undergrunden og henlægger denne Ret under dansk Statsstyre, bliver ophævet at gælde for Færøerne«.

I den nærmeste Forbindelse med de to forannævnte Andragender maa sættes den ved personligt Foretræde i Lagtinget den 25. November d. A. af Repræsentanter for samtlige færøske Sysler til Amtmanden forelagte Henvendelse til Regeringen om Lagtingets Opløsning, hvori, som Grund for Opløsningen, blandt andet henvises til Andragenderne om Minelovens Ophævelse.

I Overensstemmelse hermed og under Hensyn til, at de i Mineloven anførte Expropriationsregler er ganske uegnede og stridende mod færøsk Lovgivning, vil nærværende Mindretal indstille til Lagtinget at vedtage, at der tilføjes Mineloven af 1932 en Tillægsparagraf af følgende Ordlyd:

»Denne Lov gælder ikke for Færøerne«.

Under sædvanlige politiske Forhold vilde det have været betimeligt, at Lagtinget, samtidig som det foreslog Ophævelse af den danske Minelovs Gyldighed, udarbejdede et Forslag til speciel færøsk Minelov.

Der har imidlertid indenfor Udvalget ikke været Stemning for Fremsættelse af et specielt færøsk Minelovsforslag. Derimod vil Flertallet foreslaa Ændringer og Tilføjelser til de efter Mineloven gældende Bestemmelser. Mindretallet har ikke kunnet medvirke hertil. Under Hesyn til den ude blandt Befolkningen, for en stor Del paa Minelovens Foranledning, opstaaede nye politiske Situation, der endda i betydeligt Omfang har virket til at stille før saa skarpe Partigrænser i Skygge, formener Mindretallet, at det vil være mest formaalstjenligt først at vedtage et Lovforslag i denne i Befolkningens Indstilling saa dybt indgribende Sag, efter at Vælgerne ved et Lagtingsvalg har haft Anledning til at give deres Anskuelser tilkende. Mindretallet vil i saa Henseende stille et principalt og et subsidiært Forslag.

Til Afbenyttelse for det efter Nyvalget sammentrædende Lagting har Mindretallet fundet det formaalstjenligt at give et Uddrag af fremmede Landes Minelovgivning, udarbejdet efter »Betänkende med förslag til gruvlag, avgivet av 1920 års gruvlags stiftings sakkunniga. Stockholm 1924,400 s. — Statens offentliga udredningar 1924: 16,« som herefter følger:

Ad Fremmed Ret.

1) *Frankrig.*

Den franske Ret har formentlig i den tidligere Middelalder staaet paa det Standpunkt, at Mineraler ansaas at tilkomme Jordejeren.

Allerede omkring Aar 1100 gjordes imidlertid den Anskuelse gældende, at Kronen havde en Regalret til Mineraler i Frankrig. Den i Tyskland og andre Lande forekommende Udvikling fra Regaleret til fri »Imuting« forekommer dog ikke i Frankrig. Allerede tidligt udviklede der sig et Slags Koncessionssystem.

Ved en i 1471 udfærdiget Ordonnans indførtes en Maitre général over alle Bjergværker. Hos denne skulde Jordejerne anmelde de i deres Jord forekommende Gruber. Ret til en saadan Minedrift fik Jordejeren, hvis han var i Besiddelse af den fornødne Kapital til en saadan Drift. Om en anden end Jordejeren fik Tilladelse til at drive Minedrift, skulde han være pligtig at udrede Erstatning ikke blot for Afstaaelse af Jord, men ogsaa Godtgørelse for de udvundne Mineraler.

I Forbindelse med den franske Revolution blev Undergrundsspørgsmaalet aktuelt. En stor Komité fremlagde i 1791 et Forslag til Lov. I dens første Paragraf stod, at Landets Gruber var Nationens Ejendom og alene kunde drives ved Statsmyndighedernes Tilladelse (Koncession). Jordejeren skulde have Fortrinsret, og videre skulde han altid have Ret til at bryde indtil en vis Dybde (30 Fod).

Da Sagen kom for i Nationalforsamlingen, opstod der stor Strid om Forslaget. Et Modforsøg fremkom, bygget paa Princippet om Jordejerens Ret til Mineralerne. Som Resultat af Forhandlingerne fremkom et af Mirabeau fremsat Forslag, som i Hovedsagen sluttede sig til Komitéforslaget. Mirabeaus Forslag blev vedtaget og udfærdiget som Lov af 28. Juli 1791.

Efter denne Lov skal Gruberne staa til Nationens Raadighed i den Mening, at de ikke skulde kunne drives uden Nationens Samtykke. Jordejeren skulde desuden have Ret til at bryde Mineraler indtil en Dybde af 100 Fod. Koncessionen kunde kun bevilges for 50 Aar. Denne Lov stødte imidlertid ret snart paa Vanskeligheder, idet der opstod Interessetvistigheder mellem Jordejer og Koncessionsindehaver. En ny Lov maatte anses for nødvendig, og Napoleon tog sig af Sagen og har delvis selv angivet de Principper, paa hvilke den nye Lov byggger, og Loven udkom den 21. April 1810 og er endnu gældende Lov i Frankrig.

Med Hensyn til Reglerne om Grubernes Udnyttelse inddeles Mineralerne i 3 Klasser:

1) les mines, saasom Svovl, Brunkul, Stenkul m. v.
2) les minieres omfatter alluviale Jernmalmsforekomster, allunholdige Jordarter og Tørv.
3) les carrieres omfatter Skifre, Sandsten, Marmor, Kalksten, anden Sten, Gibs, Mergel m. v.

ad. les mines: Hvad Efterforskning af saadanne Mineraler angaar, udkræves Samtykke fra Jordejeren og mod Godtgørelse.

For Ret til at drive Minedrift udkræves Koncession.

Koncessionsindehaveren skal betale Afgift til Staten. Denne er dels en Afgift pr. ha af Koncessionsomraadet og dels en Produktafgift. Dertil skal Koncessionsindehaveren betale en Afgift til Jordejeren. Loven indeholder ejendommeligt nok ikke Bestemmelser angaaende Størrelsen af denne Afgift, men overlader den helt til Regeringen at bestemme dennes Størrelse, hvilket skal ske i Koncessionen. Dette sker uden nogen forudgaaende Aftale med Jordejeren. I Praksis har der dannet sig visse Regler angaaende Størrelsen. For Kulgruber kan denne udgøre en vis Kvotadel af det udvundne Kvantum, hvilken Kvotapart veksler efter Kullagets Leje, Dybde og Kullagets Mægtighed fra 1/80 til 1/4 (sidstnævnte kun for et under selve Jordoverfladen beliggende Kullag paa mindst 2 m Mægtighed).

For andre Mineraler afhænger Afgiften af Koncessionsomraadets Størrelse.

For Afstaaelse af Arealer gælder følgende Regler:

For Dispositioner af forbigaaende Art, altsaa indenfor et Aar, skal Erstatningen ansættes til Arealets dobbelte Afkast.
Hvis Arealet derimod berøves Ejeren, skal han have som Erstatning den dobbelte af Arealets virkelige Værdi (i Handel og Vandel).

ad. les minieres:
For alluviale Jernforekomster gælder følgende Regler. Ejeren af den Mark, hvori saadant Mineral forekommer, er pligtig til at udvinde dette. Gør han det ikke, kan Naboer erholde en saakaldt »Permission«, som meddeles af Præfekten, medens Ejeren i saa Fald er berettiget til Erstatning for Jordafstaaelse m. v. samt Erstatning for det brudte Mineral efter Fradrag af Produktionsomkostningerne.
Tørv maa kun udnyttes af Jordejeren, men der paahviler dem en Anmeldelsespligt til Underpræfekten.

ad. les carrieres ejer Jordejeren uden nogen offentlig Tilladelse, men skal dog gøre Anmeldelse til vedkommende Maitre.
Det omtvistede Spørgsmaal er nu, paa hvilket teoretisk Grundlag Loven af 1810 hviler, hvad angaar Spørgsmaalet om Ejendomsretten til Mineraler, for hvilke Koncession udkræves til Udnyttelsen (les mines). Fra visse Sider gøres gældende, at Udgangspunktet er, at heromhandlede Mineraler er et Tilbehør til den faste Ejendom, dog med visse Indskrænkninger, Afgiften er derfor at anse som en Afløsning af Ejendomsretten.
Fra andre Sider hævdes, at nævnte Lov skulde hvile paa den Grundsætning, at Jordens Mineraler tilhører Samfundet.
Som forud nævnt havde Loven af 1791 proklameret Princippet om, at Grnberne hørte under Nationens Disposition (à la disposition de la nation), men samtidig var jo Ejernes Rettigheder ifølge denne Lov meget vidstrakte, (Fortrinsret til Koncession og Ret til Afgift). Mirabeau forklarede ogsaa, at Meningen med Udtrykket »Nationens Disposition« ikke var, at Staten skulde kunne sælge eller lade bruge for sin Regning Minerne eller forvalte dem som Statsejendom. Code civile indeholder i Art. 552 den Bestemmelse, at Ejendomsretten til Jorden indbefattet Ejendomsretten til, hvad derpaa og derunder fordandres (les dessus et les dessous), samt foretage alle Udgravninger af Jord og udnytte alle deri forekommende Produkter alene med den Indskrænkning, der følger af de for Gruber gældende Love. Med Hensyn til sidste Passus henses formentlig til Koven af 1791. — Retsudviklingen i de senere Aar har fremfor alt været under Indflydelse af den Anskuelse, at Gruberne (Undergrunden) hørte under Statens Retssfære.

2) *Belgien.*
Den franske Minelovgivning af 1810 gælder for Belgien, som i den Tid hørte ind under Frankrig. Dog er denne Lovgivning i Tidens Løb undergaaet visse i Princippet uvæsentlige Ændringer.

3) *Holland.*
Den napoleonske Minelovgivning gælder ogsaa i Holland, som i Tiden for Lovens Fremkomst udgjorde et Lydland til Frankrig.

4) *Spanien.*
Den spanske Minelovgivning er af stor Interesse, dels set fra et historisk Synspunkt — den har bibeholdt sig uforandret gennem Aarhundreder — og dels paa Grund af denne Lovgivnings Udvidelse til at gælde i de spanske Kolonier og derigennem vundet Indpas i store Dele af Verden.

Den første Grubelov skriver sig fra 1584, givet af Filip II under Navnet »Filippiner-Ordonansen«. I Ordionansen siges, at samtlige Mineralforekomster tilhører Kronen, men enhver Indlænding og Udlænding skal have fuld Frihed at udnytte disse og erhverve sig Ret til disse ved at iagttage Lovgivningens Forskrifter.

Ved en Ændring af 1825 bestemmes saaledes:
Paa den ene Side alle Slags Metaller og Kulforekomster og paa den anden Side Ler, Sandsten, Kalksten og lign.

Forekomster af sidstnævnte Kategori hører under Ejendomsretten til Jorden, men kan paa offentlige Jorder frit udnyttes af alle. Metal- og Kulforekomster var derimod at anse som res nullius.
Der svaredes ingen Afgift til Jordejeren.
Ved en Ændring af 1849 modtog Loven en vis Paavirkning af den franske Lov af 1810.
Mineralerne deles ogsaa her i 3 Klasser.
Til den første Klasse, svarende til les carrieres i fransk Ret, hører Ler, Sand, Skifre og lign. Disse følger med Jorden uden det offentliges Indblanding.

Til den anden Klasse hører alluviale Metalforekomste og andre Sekundærforekomster, Smergel, Kalkfosfat og lign. Disse kan Jordejeren udnytte uden Tilladelse fra det offentlige. Men hvis Jordejeren lader Forekomster ligge ubenyttet hen, kan en anden faa Tilladelse til Udnyttelsen fra det offentlige, dog under Forudsætning af, at Udnyttelsen vil være til almen Nytte.

Til den tredie Klasse hører de egentlige Metalforekomster, Petroleum, Kul, visse Salte, Ædelstene og lign.
Ret til at udnytte de under 3. Klasse hørende Mineraler tilkommer den, der først andrager derom. Derved meddeles der ham Tilladelse til saa stort Omraade, han ønsker.
I Overensstemmelse med det anførte Grundsynspunkt, hvorpaa Loven hviler, tilkommer der ikke Jordejeren nogen Afgift af Udnyttelsen.

5) *Portugal.*
Den nugældende Lov er af 1852. Denne Lov bygger paa det Princip, at visse Mineraler er aldeles undtagne fra Jordejendomsretten, men kan kun udnyttes i Henhold til en forud given Koncession.
Mineralforekomsterne deles iøvrigt ligesom efter fransk Lov af 1810 i 3 Kategorier, og Jordejernes Rettigheder er ganske i Overensstemmelse hermed.

6) *Rumænien.*
Den gældende rumænske Grubelov er af 21. April 1895, og denne hviler paa den Grundsætning, at Jordejendomsretten ogsaa omfatter Retten til Mineraler af alle Slags. Men det anses som værende en Statsinteresse, at Forekomster af visse Slags udnyttes.
Hvis Jordejeren ikke ønsker at udnytte saadanne Forekomster, kan Staten meddele andre Koncession til deres Udnyttelse.

Om en nyopdaget Mineralforekomst viser sig rentabel, skal Ministeriet paa eget Initiativ forespørger Jordejeren, om han ønsker at udnytte denne, i modsat Fald er Staten berettiget til at meddele andre Koncession (nemlig angaaende Mineraler hørende under den gængse Kategori, jfr. ovenfor).

7) *Grækenland.*
I Grækenland gjaldt tidligere et Koncessionssystem, direkte indført fra Frankrig, jfr. Lov 1810. Denne Lovgivning har nemlig tjent som Mønster for de senere udkomne Love.

— — — —

8) *England.*
I Overensstemmelse med engelsk Ret efter Forbillede fra Romerretten omfatter Ejendomsretten til Jorden samtlig i Jorden forekommende Mineraler.
Som en naturlig Følge af denne Grundsætning er, at der i England ikke eksisterernogen Minelovgivning, d. v. s. en Lov, der skal have til Formaal at regulere de rent gruberetlige Forhold.
Disse reguleres af de i »common law« (den hovedsagelig paa Domspraksis grundede almene Civilret) eller i særskilte »statutes« giver Bestemmelserne angaaende Ejendomsret og Besiddelsesret til Jord.
Vedkommende Ejeres eller Besidderes Ret til Gruber er som Regel overdraget paa en vis Tid til Mineselskaber.
Fra den gældende Hovedregel er der følgende Undtagelse:
Guld- og Sølvgruber tilhører Kronen. I Skotland tilhører dog Guld- og Sølvgruber Jordejeren, dog svares en Afgift til Kronen. Kronen har videre i Kraft af sin Territorialhøjhed over Havet Eneret til Mineraler af enhver Slags, som forekommer under Havet.

9) *Forenede Stater.*
Den engelske Ret er direkte overført til U. S. A.
Paa Public Lands, Strækninger, der ikke var undergivet privat Ejendomsret, var Retten til Udnyttelse af Mineraler af alle Slags fri for enhver.
Som før nævnt bygger den engelsk-amerikanske Ret paa accessions Princippet, og det er derfor en naturlig Følge, at den, som ifølge Ejendomsret besidder Jord — den maa være indkøbt som »agricultural lands« eller »mining lands« — tillige har Ret til alle i Jorden forekommende Mineraler, saavidt ikke særlig Undtagelse er gjort. Ved Salg af »public lands« plejer som Regel et saadant Forbehold at tages.

10) *Tyskland.*
Den tyske Gruberet er af meget gammel Dato og frembryder stor Interesse. Hertil kommer, at de Principper, som under ulige Perioder er kommet til Udtryk, har haft stor Betydning for Retsudviklingen i andre Lande.
Den første almindelige gruberetslige Kilde stammer fra ca. 1200, af hvilke særlig mærkes »Iglau Retten« og »Freiburger-Retten«. Bagved disse ligger utvivlsomt en hævdvunden Sædvaneret. Omkring Aar 1400 opstod flere forskellige Bergsordninger for de forskellige Dele af Tyskland. Blandt disse mærkes den sachsiske Annaberger-Bergordningen fra Slutningen af 14. Aarh. og den bøhmiske Joachimthaler-Bergordningen fra Midten af det 15. Aarh.
Skønt der saaledes gjaldt for de forskellige Dele af Tyskland forskellige Bergordnungen, kan man dog tale om et tysk Enhedsbegreb allerede fra Slutningen af Middelalderen.
De Principper, som siden og indtil Aar 1800 har været ledende, har været Princippet om den fri Efterforskning og Innutationsret (Bergbaufreiheit) og om Grubernes regale Natur (das Bergregal). Disse 2 Principper, tilsyneladende modsatte, har gennem den forløbne Tidsperiode været gældende jævnsides.

Indenfor Videnskaben har man diskuteret, hvilket Princip maatte være ældre, men saa meget er dog givet, at begge disse var fuldt udviklet allerede i Slutningen af det 15. Aarh.

Den romerretlig Grundsætning, at Retten til Mineraler fulgte med Grunden, har ikke paa noget Tidspunkt vundet Indpas i den tyske Gruberet.

Regalretten ansaas i sin mest udviklede Form at indbefatte i hvert Fald en Slags Overejendomsret til Landets Forekomster og Mineraler (Herligheder), til at begynde med som tilhørende Kejseren og siden overgaa til Landfyrsterne. Beskræftelse herpaa findes i Karl IV Gyldene bulla af 1356, dels i den Vestfalske Fred 1648. Den fri Inmutingsret i dens fuldt udviklede Form indeholdt en Frihed for enhver at udøve Udforskningsarbejde efter Mineraler paa egen eller anden Mands Mark. Da Regalretten ansaas at være til Hinder for den fri Udnyttelse, plejede Regalindehaverne at frigive visse Gruber eller Landomraader til fri Inmuting.

Hvad Jordejerens Stilling angaar, saa var denne forskellig efter de forskellige Grubeordninger. Det sædvanligste var imidlertid, at Jordejeren oppebar en Andel (Kuxe) svarende til, om han deltog i Driften, $^1/_{32}$ af samtlige Andele og i modsat Fald $^1/_{62}$ (Freikuxe). Hvor Jordejeren saaledes fik en vis Andel i Gruben, var han imidlertid ikke berettiget til nogen Erstatning for Skade foraarsaget ved Grubedriften.

Saalænge Regalprincippet beherskede den tyske Gruberet, var det helt naturligt, at Grubeudnytteren befandt sig i et Afhængighedsforhold til Regalindehaveren.

Den gældende Grubelov for Prøjsen er af 24. Juni 1865, hvilken Lov indførtes i flere andre tyske Stater.

Den ledende Grundtanke i denne Lov er en konsekvent Udvikling af den fri Inmutingsret, Regalretten, og hvad deraf fulgte af kontrollerende Indgriben fra Statens Side afslappedes, og Jordejerens Delejendomsret erstattedes med en Erstatning for Skade i Anledning af Grubedriften.

Efter de i Aarenes Løb foretagne Ændringer er den prøjsiske og dermed flere andre tyske Staters Gruberet af følgende Indhold.

Følgende Mineraler m. v. er undtaget fra Jordejerens Ret og falder som Følge deraf ind under Grubelovens Regler.

1) Guld, Sølv, Jern, Bly, Kobber og lign.,
2) Alun m. v.,
3) Stenkul, Brunkul og Grafit og lign.,
4) Stensalt, Kali, Magnesia m. v.

Det staar enhver frit under Iagttagende af Lovens Regler at udøve Efterforskningsarbejde og erhverve Ret til Udnyttelse af Forekomster — indeholdende de under 1—3 opregnede Mineraler med Undtagelse af Stenkul. Efterforskning og Udnyttelse af Stenkul, — bortset fra enkelte Provinser — forbeholdes udelukkende Staten. Opnaaelse af definitiv Ret til en Forekomst sker gennem en Forledning af Vedkommende Bjergmyndighed. Ansøgning benævnes Inmuting (Mutung).

31) *Sachsen.*

Sachsen har fra gammel Tid haft sin særskilte Gruberet, hvilke Bestemmelser har Gyldighed den Dag i Dag.

Den nugældende Lov er af 31. August 1910 og angaar de gruberetlige Regler i egentlig Forstand (dvs. de af civilretlig Natur) og er i Hoved-

sagen af samme Indhold som den forudgaaende Grubelov af 16. Juni 1868, men indeholder desuden en Del, hovedsagelig fra prøjsisk Ret hentede Bestemmelser af social og politiretslig Natur. Den vigtigste Ulighed i Forholdet til den prøjsiske Gruberet har fra gammel Tid været, at Stenkul efter sachsisk Ret tilhører Jordejeren.

12) *Norge.*

Den første almindelige Grubeordning for Norge er af 1539, skreven paa Tysk efter Mønster af den i tysk Gruberets Historie saa berømte sachsiske Annaberger-Bergordning af 1509.

Udgangspunktet er, at Mineraler betragtes som Regale for Kronen, men for at opmuntre til Optagelse af nye Gruber, kunde Kejseren give Optageren Mulighed for ved Inmuting at erhverve Eneret til vedkommende Mineral. Omkring Aar 1600 udkom flere nye Grubeforfatninger, der alle bygger paa Bjergværksfrihedens Princip. Omkring Aar 1600—1700 gav Kongen i ret vid Udstrækning Privilegier for visse Personer eller Selskaber, hvilke Privilegier ofte var af ret generel Karakter. Forøvrigt bidrøret fra denne Periode, at Sølvforekomsterne ved Kongsberg tilhører Kronen alene.

Den 7. September 1812 udkom en almen Bjergordning, bygget paa Princippet om den fri Efterforskning og Ret til de fundne Mineraler. Efterforskning efter alle Metaller og Stensalt var fri paa Alminding samt paa Udmarken til udskiftet Jord.

For Ret til Efterforskning af Hjemmeagre og paa indhegnede Pladser udkræves en særskilt Efterforskningsseddel fra selve Bergmesteren. Fandtes en Forekomst, skulde Anmeldelse ske til Bergmesteren med Angivelse af Tid og Sted for Fundet, ligesom Prøve af Malmen skulde medfølge.

Ansøgning skulde indgives inden en vis Tid, i hvilken Malmens Beliggen og Udstrækning skulde angives.

Jordejeren var berettiget til at deltage i Driften med $^1/_{10}$ i Udmarken og $^1/_4$ i Indmarken. Om Jordejeren ikke vilde detage i Driften, skulde der tilkomme ham 1% af Nettoudbyttet, hvilken Ret ikke kunde fraskelges Jordejendommen. Endvidere indeholdt Forfatningen Regler om Jordejerens Pligt til mod Afløsning eller aarlig Afgift at afstaa Marker, samt at levere Træ og Tømmer til Grubedriften, en Slags Forkøbsret.

De sidstnævnte Bestemmelser stødte paa meget stærk Modstand og blev i 1816 afskaffet.

En Del andre Privilegier for Bjergværksdrift var nærmest Anledningen til, at en Omarbejdelse af Loven af 1812 var nødvendig. Hovedsagelig paa Grund af nogle af Bjergraad Petersen udgivne Skrifter, hvori forfægtedes, at den frie Inmuting stod i Strid med Jordejendomsretten, som i sit Indhold var grundfæstet, svingede den almindelige Opfattelse, og endelig efter Anmodning fra Regeringen, fremlagde en Kommission 1827 et Forslag til en Grubeordning, bygget paa Jordejernes udelukkende Ejendomsret til Mineralerne.

Dettte Forslag blev vedtaget af Stortinget, men Kongen vægrede sig ved at underskrive Loven af formelle Grunde. I 1830 antog Stortinget igen en Lov, bygget paa samme Princip, men da Stortinget af anden Aarsag opløstes, inden Sanktion var givet, bortfaldt den.

Naar Sagen igen i 1830 genoptages, havde Opfattelsen igen ændret sig, hvilket hovedsagelig kunde tilskrives et af Amtmand Blom udgivet Skrift, hvori Princippet om den fri Inmuting forsvaredes, og den foregaaende Argumentation til Fordel for Jordejendomsretten til Mineraler

optoges. 1837 nedsattes en ny Kommission, som i 1841 gav et nyt Forslag paa samme Grund som Loven af 1812 og i Virkeligheden kun udgør en Omarbejdelse af denne. Dette Forslag vedtoges af det da siddende Storting i 1842, dog med enkelte Detailændringer og ophøjedes til Lov den 14. Juli 1842. Da denne Lov endnu den Dag i Dag er gældende Ret, uagtet dens Betydning, grundet paa Indførelsen af et Koncessionssystem, skal man komme lidt nærmere ind paa denne Lovs Indhold.

Genstand for Efterforskning og Inmuting er alle Metaller og Malme med Undtagelse af Sø- og Myremalm, alluvialt Guld, hvilke falde ind under Jordejerens Ret. Som Ejer af Kongsbergs Sølvværk har Staten forbeholdt sig en udelukkende Ret til Guld og Sølv indenfor et stort Omraade deromkring.

Før Arbejdets Paabegyndelse skal Efterforskningsseddelen ogsaa sikres Ejerne eller Brugeren. Denne kan endog begynde Efterforskningsarbejde uden Tilladelse og kan meddele andre Tilladelse til samme. I 1905 nedsattes paa Stortingets Foranledning en Kommission, der skulde have til Opgave at udarbejde et Forslag til Ændring af Loven af 1842 i i dens Helhed. Kommissionen forelagde i 1907 et Forslag, der hvilede paa et Inmutingssystem, men med en hel Del Ændringer angaaende den tekniske Side af Loven. Dette Forslag blev imidlertid forkastet.

Dette Lovgivningsspørgsmaal var nu kommet ind i en helt anden Fase, idet Spørgsmaalet om Indførelse af et Koncessionssystem for Udnyttelse af de i Landet forekommende vigtigste Mineralforekomster. I 1906 nedsattes en Kommission med den Opgave at udarbejde et Koncessionssystem for Udnyttelse af Vandfald, Gruber, Skov og anden fast Ejendom. Heller ikke dette antoges, men i 1909 fremkom et Regeringsforslag, hvorefter Koncession var paakrævet til al privat Drift som ikke var at henføre til »Prøvedrift«. Koncessionen skulde bevilges paa et bestemt Aarematl, mindst 40 og højst 80 Aar.

For Koncessionen skulde fastsættes en Produktionsafgift af hver Ton. Iøvrigt forekommer Bestemmelser til Hindring af Monopol og Karteldannelser.

13) *Svensk Ret.*

Den første kendte svenske Grubeordning er fra ca. Aar 1300.

Den indeholder bl. a. Bestemmelser om en vis Afgift til Kronen og tillige detaillerede Bestemmelser om Ordningen af Grubernes Udnyttelse og en Del Privilegiebestemmelser, saasom Frihed for Skatter m. v. Da disse Bjergværksordninger kun angaar allerede bestaaende Gruber, indeholder de ikke nogen Bestemmelser angaaende Ejendomsretten til Mineralerne.

Af de fleste Forfattere anses imidlertid svensk Ret da at staa paa samme Standpunkt som ældre svensk Ret, at Retten til Mineralerne tilkom Jordejerne. At Gruberne i Middelalderen var undergivet privat Ejendomsret og ikke tilhørte Kronen fremgaar af en Mængde bevarede Kilder fra denne Tid. Den ældste bevarede Bjergværksordning, Kong Magnus Eriksens Privilegium af 7. November 1340 for Vestre Bjerget i Nærke, indeholder en Del Bestemmelser af Interesse. Deri staar, at om »bergsmannen« ikke formaaede at udnytte Gruben, skulde Jorden falde tilbage til den rette Ejer, samt, at om »bergsmannen« byggede paa anden Mands Skov, skulde han give Ejeren en aarlig Afgift. Endvidere meddeles om Kronens Ret til Tiende, som skulde udgøre et fast Beløb.

Disse Bestemmelser viser, at Jordejeren til fulde betragtedes som Ejer af Mineralerne, men at hans Ret kunde lide Indskrænkning saavel af Rettigheder, indrømmet den udøvende »bergsman« som en Kronen tilkommende Tiende.

Resumé.

Fremmede Retssystemer.

Som det fremgaar af de specielle Oversigter over fremmed Gruberet (Mineret), kan man sondre imellem 3 fra hinanden forskellige Systemer i moderne Gruberet:

1) Accessionsprincippet, efter hvilke samtlige de i Undergrunden forekommende Raastoffer følger med Grunden som en integrerende Del af denne.

2) Koncessionsprincippet, hvis Grundtanke det er, at samtlige i Undergrunden forekommende Raastoffer tilhører Nationen (jfr. under Frankrig) og Udnyttelsesretten erhverves gennem en Akt fra de højeste Statsmyndigheder med fri Prøvningsret for disse med Hensyn til Valg af Koncessionshaver.

3) Mutingssystemet, efter hvilket den, som under Iagttagelse af de i Lovgivningen foreskrevne Formaliteter ansøger om Tilladelse til en Udnyttelse, opnaar Ret dertil.

Førstnævnte System hidhører fra Romerrettens Grundsætning om Jordejerens Ret til de i hans Jord forekommende Mineraler. Dette System behersker den engelsk-amerikanske Ret. Efter dette Princip er det Jordejerne og de i England forekommende for dette særlige Besiddere, der ejer Mineralerne.

En Følge heraf er, at der i England ikke kan tales om en Gruberet; en Grubelovgivning forefindes heller ikke, men de nærmere Regler reguleres gennem »common law« og de særlige »Statutes«, nemlig i Reglerne om Ejendomsretten til Jord og de ejendommelige Besiddelsesformer.

Dog tilhører Guld- og Sølvgruber Kronen, men dog kun i selve England og ikke i Skotland.

Den engelske Ret behersker som nævnt den gældende Gruberet i U. S. A. Koncessionssystemet er hovedsagelig udviklet i Frankrig.

I den nuværende Skikkelse har det sit Udspring i den franske Revolutionstid. I Henhold til Loven af 1791 er alle Mineraler Nationens Rettighed i den Mening, at disse ikke kan udnyttes uden Nationens Samtykke. Et saadant Samtykke skulde gives i Form af en Koncession, som dog kun skulde gælde for et Aaremaal paa højst 50 Aar, dog for Stenkuls Vedkommende indtil 99 Aar.

Denne Lov blev erstattet med Loven af 1810, hvilken Lov gælder endnu. I denne Lov bibeholdes Princippet, og herefter skulde Koncessionen bevilges af de højeste Statsmyndigheder. I 1919 fik nævnte Lov et Tillæg. Spørgsmaalet om Ejendomsretten til Mineralerne efter fransk Ret er ikke løst i Lovene, og i Videnskaben er dette Spørgsmaal meget omtvistet. Fra visse Hold gøres gældende, at Retten til Mineralerne tilkommer Jordejeren,

og denne skulde have Ret til at faa denne afløst gennem Koncessionerne fastsat Afgift.

Fra andre Sider gøres gældende, at Mineralerne, forinden en Koncession meddeles er res nullius, medens endelig andre gør gældende, at Staten betragtes som Ejer af de Mineraler, der ikke er koncessionerede. Dette System gælder i Belgien, Holland og danner Forbillede for Grubeordningen i mange andre Land.

Mutungssystemet har udviklet sig fra den sachsiske og bøhmiske Ret. De ledende Principper i disse var Grundsætningen om Grubernes regale Natur og den frie Efterforsknings- og Mutungsret. Disse to tilsyneladende diametralt modsatte Principper har været gældende samtidig. Inden for den videnskabelige Diskussion har forskellige Meninger gjort sig gældende om Spørgsmaalet om, hvilken af disse Grundsætninger der maatte være den ældste. Regalretten ytrede sig deri, at en Forlening fra Regalindehaveren ansaas for nødvendig til en Grubes (Mineral) Udnyttelse, endda om Mineralet maatte findes i eller paa udskiftet Mark, og at der svaredes en Afgift til Regalindehaveren. Mutungsretten i sin fuldt udviklede Form indeholder Frihed for den, der opfylder de i Lovgivningen foreskrevne Formalia, erholder Ret til en af ham opdaget Forekomst (jfr. ovenfor). I det rene Mutungssystem er Jordejerens Stilling meget svag, efter de ældre Bjergværksordninger fik han visse Andele (Kuxe) i Almindelighed svarende til $^1/_{22}$—$^1/_{64}$ i Gruben, derhos dog Erstatning for Skade m. v.

Spørgsmaalet om Retten til Mineralerne er ikke løst i Lovgivningen, men Motiverne udviser, at de hører under Retsvidenskaben. Indenfor denne har ligesom i Frankrig divergerende Meninger gjort sig gældende.

Den moderne tyske Grubelovgivning daterer sig fra 1865.

Den ledende Grundtanke er et konsekvent udviklet Mutungsprincip. Regalretten med deraf flydende Kontrol fra Statens Side er efterhaanden afsvækket, og Jordejerens Ret eller som det hedder Delejendomsret er saa godt som forsvundet og ombyttet med en Erstatningsret for lidt Skade m. v.

Mutungssystemet har vundet Indpas bl. a. i de skandinaviske Lande. Paa den frie Mutungsret hviler den endnu gældende Lovgivning i Norge (Lov af 1842) jfr. dog ovenfor.

I Udformning har det norske System mange Ligheder med det svenske. I de seneste Aar har den norske Lovgivning undergaaet væsentlige Forandringer henimod et Koncessionssystem.

De geologiske Forhold synes at have været stærkt medvirkende til Udformning af de her anførte 2 Systemer, f. Eks. i Sverige forekommer samtlige Malmarter som mindre eller større Linser og spredt inde i Urbjergets malmførende Bjergarter. Forekomsterne ligger sædvanligvis mer eller mindre vertikalt og derfor med relativ ringe Udstrækning op mod Overfladen. Lignende er det i Norge, Finland og Tyskland og en Del andre Lande, hvor Mutungssystemet er gældende. Helt anderledes forholder det sig i Frankrig, Belgien samt andre Lande, der har et Koncessionssystem. I disse Lande forekommer i Særdeleshed Stenkullene og til en vis Grad ogsaa Malmen i store sammenhængede Omraader, lagrede i de yngre Bjergarter. Det samme er Forholdet med Stenkullene i Tyskland og tillige bl. a. i Skaane. Det er derfor aabenbart, at Mineraler, saaledes som de bl. a. forekommer i Sverige, forudsætter et stort og systematisk Arbejde i Relation til Udforskning og Udvinding.

Der ligger ikke noget ubilligt i, at der gives Finderen en vis Fortrinsret til en Forekomsts Udnyttelse.

Grubeejendommenes retslige Natur.

1) *Frankrig.*

Om Karakteren af de Rettigheder, der erhverves ved en Koncession, indeholder Loven af 1810 nogle endnu gældende Regler.

I Henhold til dens § 19 skal fra det Øjeblik, da Koncession meddeles, Retten til Gruben anses som fraskilt fra Jorden og bliver at betragte som en selvstændig Ejendom (une propriété nouvelle). Retten er frit overdragelig, men kun samlet, ikke delvis. Gruberetten har Karakter af fast Ejendom.

2) *Tyskland.*

I den prøjsiske Grubelov af 1865 anvendes Begrebet Das Bergwerkseigentum. Den retslige Rubricering er ikke klarlagt i Loven, men er henvist til Retsvidenskaben. Indenfor denne herskер der ogsaa forskellige Anskuelser.

Det fremgaar udtrykkelig af Loven, at de almindelige civilretslige Regler angaaende fast Ejendom skal finde sin Anvendelse paa Das Bergwerkseigentum, saa vidt ikke andet følger af Sagens Natur eller andre Bestemmelser.

3) *Norge.*

I Norge er en Gruberet ikke en fast Ejendom.

Ifølge Loven af 1842, der jo bygger paa Mutungsprincippet, er disse Rettigheder ikke at sidestille med andre Rettigheder, som nærmest en Ret sui generis.

Hverken Loven af 1909 eller 1917 indeholder nogen Bestemmelse om Gruberettens retslige Natur, men de indeholder en Del andre Bestemmelser, der er af Interesse.

Koncessionen skal tinglyses for Koncessionshaverens Regning. Retsvirkningen af Tinglysningen bliver, at alle senere tinglyste Rettigheder angaaende den Ejendom, som ved Koncessionens Udløb vederlagsfrit skal tilfalde Staten, bortfalder ved Grubens Overgang til Staten.

Den, som har Panteret i Gruben, kan tage denne til brugelig Pant i højst 5 Aar. Overskrides denne Frist, skal vedkommende Myndighed paa Panthavers Vegne lade Gruben tvangsrealisere.

4) *Sverige.*

At en Gruberet ikke udgør en Ejendomsret i gængs Forstand, er utvivlsomt. Den er en Rettighed af speciel Natur, hvilket Indhold reguleres af Lovgivningen.

Gruberet er derimod efter svensk Ret blevet rubriceret som Løsøre. Den kan saaledes ikke være Genstand for sædvanlig Pantsætning.

Islands Lov om Bjergværker stammer fra 30. Juli 1909. Denne omfatter kun de Arealer, der fuldtud tilhører Landskassen eller Lenskirkejorderne samt almindelige Ødemarker og Fjeldgræsgange, der ikke henhører til privates eller Kommuners til Dyrkning ansatte Ejendomme. Det samme gælder med Hensyn til de Landskatte- og Lenskirkejorder, der afhændes efter denne Lovs Ikrafttræden.

Bevilling til Metalgravning paa ommeldte Arealer udstedes af Politimesteren, hvorfor erlægges et Gebyr af 25 Kr. til Landskassen. For Udmaalingen af hvert Mineral af 100.000 m² Størrelse betales 40 Kr. til Poli-

mesteren. Endvidere har Indehaveren af en Mine til Jordejerne (Landskassen eller Kirken) at betale en aarlig Lejesum af 50 Kr. samt 10 Kr. til Brugeren.

Vedrørende *færøsk* Minedrift saa har der hidtil ikke eksisteret nogen Lovgivning vedrørende denne, jfr. »Den Færøske Landbokommissions Betænkning af 1911«, hvori udtales, »at der ikke findes nogen Lov om Bjergværksdrift paa Færøerne«.

Færøernes geologiske Forekomster bestaar af yngre Bjergarter, væsentlig Basalt. Raastoffer er samme Steds som Regel lagrede horisontalt. Da Landet er et udpræget Bjergland, for en væsentlig Del bestaaende af Bjergsider og mod Atlanterhavet vendende lodrette Klippeformationer, vil Efterforskningen af nyttige Forekomster som Regel ikke tiltrænge Boringer i Undergrunden. Et geologisk Forskningsarbejde vil i saa Henseende være vidt forskelligt fra, hvad der maa foranstaltes f. Eks. i Danmark, idet Forekomsterne her i mange Tilfælde vil vise sig at ligge fremme i Dagen i Bjergsiderne.

Det saaledes paa de færøske Ejendomme værende Materiale har hidtil af Ejere og Besiddere været anset som en Jorden tilhørende integrerende Del (Herlighed), hvortil kun Lodsejerne havde lovlig Adkomst, jfr. bl a. »Lov om Ordningen af Haugevæsenet af 23. Februar 1866 7, 54, 55 og 56, se ogsaa for Besiddernes Vedkommende N. L. 3. XIV 27 og 29.

Med Hensyn til Udnyttelsen af Forekomsterne maa, forsaavidt der ikke hersker almindelig godkendt Adgang til disse for Bygdens Beboere, Ordningen beraf anses at være underkastet Bestemmelserne i Lov om Grandestævne paa Færøerne af 1. April 1891 §§ 2, 6 og 7.

Det kan anføres, at Lodsejernes Ret til denne Herlighed kun i ringe Grad har været udnyttet. Dog har Udnyttelsen af Kul for visse Bygder haft stor Betydning, ligesom der ogsaa kan henvises til Anvendelse af Kobber og Lerarter i Hjemmearbejder. Hertil kommer Anvendelse af »ruyðu« til Vejfyld.

I Henhold til gældende færøske Bestemmelser er Raastoffer, der forefindes i de færøske Bjergarter og Bjerglag, saaledes en til Ejendommen knyttet Herlighed. Ejer og Besidder af Herlighed har Ret til Udnyttelsen. Ved Vanrøgt eller Misbrug kan Administrationen gribe ind, jfr. bl. a. »Lov om Ordningen af Haugevæsenet af 23. Februar 1866« § 41 og 42, og »Lov om Jagt af 4. April 1928« § 17.

I Medfør af foranstaaende skal Mindretallet anføre:

Den færøske Lov om Udnyttelse af Raastofferne maa hvile paa de for Færøerne gældende Regler om Ejerforhold m. v. Herlighederne i en Bygd ligger i Fællig til Bygdens Marketal, saaledes at en eventuel Grubedrift næsten aldrig kan gribe ind paa en enkelt Mands private Ejendom, men vil komme til at staa i Relation til et Ejerfællig (Bygdelag), der baade geografisk og befolkningsmæssigt er velegnet til at optage Sagen paa stedlig Basis. Disse to Enheder, nemlig Ejerfælliget og den befolkningsmæssige Enhed, har hvert sit i Loven fastsatte Organ, nemlig for Ejerfælliget: Grandestævne og for Befolkningen: Forstanderskabet. Den normale Regel i Loven maa derefter være, at de Bestemmelser, som vedtages af disse Organer, maa gennemføres, selvom der selvfølgelig, hvor det drejer sig om Indvinding af Stoffer, der har nogen særlig økonomisk Værdi udover Udvindingsomkostningerne, maa ordnes med en offentlig Afgift m. v. paa Driften. Kun naar der fra de private Ejere — Grandestævnet — og fra Befolkningen i en Bygd — Forstanderskabet — lægges Hindringer i Vejen for Udnyttelse af eventuelle Raastoffer, som maa anses for at have stor na-

tionaløkonomisk Betydning for vore Øer, maa der i Loven være fastlagte Regler, der giver Lagtinget Ret til at gribe ind og tage den Raadighedsret, der begrundes ved en effektiv Udnyttelsesgennemførelse, idet der her er Tale om at fratage en Ejer Raadigheden over noget af hans Ejendom.

Forslag.

1) *Fra Mindretallet.* (M. A. Jacobsen og Mitens):

Lagtinget indstiller til Statsministeriet, at der i Lov om Efterforskning og Indvinding af Raastoffer af 19. Februar 1932, jfr. Lov af 31. Januar 1936 foretages den Ændring, at de Rettigheder, som tilhører den danske Stat, overføres til Færøernes Lagting.

2) *Fra Flertallet* (Dam, Davidsen, Rasmussen og A. Samuelsen):
Lagtinget indstiller til Statsministeriet, at det ved Lovændring eller administrativt foranstaltes,

at der i Forbindelse og Fortsættelse af tidligere Undersøgelser foretages en rationel Efterforskning af Raastoffer i Færøernes Undergrund,
at man fra offentlig Side fortsat sikrer og støtter den Kulbrydning og Lerbrydning, som er paabegyndt paa Suderø, saaledes at der kan skaffes mest muligt Arbejde, og Øerne forsynes med billige færøske Kul,
at der i videst muligt Omfang om nødvendigt med det offentliges Støtte iværksættes Arbejde paa andre Øer med Udvinding af Raastoffer, herunder Virksomheden i Kvivig Kommune medregnet,
at der ikke meddeles nogen Bevilling med Eneret til Efterforskning og Indvinding af Raastoffer i Færøernes Undergrund uden i Henhold til Lagtingets Indstilling,
at de Afgifter, som skal svares ved Meddelelse af fremtidige Koncessioner, tilfalder Lagtinget, der efter Forhandling med Grundejerne skal være berettiget til at yde disse et Vederlag paa indtil 10 pCt. af disse Afgifter og
at Spørgsmaalet om Revision af Mineloven forelægges Tinget senest i Samlingen 1939.

3) *Fra Mindretallet* (J. Paturssen):
a) Til Mineloven af 1932 tilføjes som sidste Paragraf:
»Denne Lov gælder ikke for Færøerne«.

b) *Principalt:*

De nærmere Lovbestemmelser vedrørende Udnyttelsen m. v. af de i de færøske Bjergarter forekommende Raastoffer udsættes, til Vælgerne ved et nyt Lagtingsvalg har givet deres Ønskelser tilkende.

Subsidiært:

Forslag til Lov for Færøerne om Bjergværker.

§ 1.
Raastoffer i Færøerne er en Herlighed.

§ 2.

Ejere og Besidderes Ret til indenfor Grandestævnedistriktet at udvinde Raastoffer til privatøkonomisk Brug forbeholdes.

§ 3.

Ønsker Ejer eller Besidder selv eller ved andre at sætte Minedrift i Virksomhed, skal denne, før Anlægget paabegyndes, være godkendt af Lagtinget.

For Godkendelsen kan Lagtinget fastsætte følgende Vilkaar:

1) at der svares en nærmere fastsat Afgift til Lagtinget,
2) at Lagtinget og de i Virksomheden beskæftigede tilsikres Andel i Overskudet,
3) at Virksomheden følger Lagtingets Bestemmelse om Brug af færøsk Arbejdskraft ved Rettens Udnyttelse, hvilke af Styrelsen og Driftsledelsen skal have fast Bopæl paa Færøerne,
4) at Virksomheden ikke kan overdrages til andre uden Lagtingets Samtykke eller, uden at Vederlaget er oplyst,
5) at Virksomhedens Vedtægter godkendes af Lagtinget,
6) at Virksomheden betaler det af Lagtinget fastsatte Tilsyn, hvis Paabud til Sikring af Ejerens Interesser skal efterkommes. Tvist afgøres af Lagtinget,
7) at Virksomheden, selvom den ikke maatte være underkastet Aktieselskabsloven, underbygges økonomisk, saaledes at det skal være godtgjort, at de efter Lagtingets Skøn fornødne Pengemidler er tilstede,
8) at Udvindingsvirksomheden er i Gang inden 4 Aar efter Godkendelsens Meddelelse og,
9) at Virksomheden ikke lades ude af Drift i 2 paa hinanden følgende Aar.

§ 4.

Kan der efter almindelige geologiske og paafølgende Specialundersøgelser paavises, at der indenfor et Grandestævnedistrikt forefindes værdifulde Raastoffer, som Ejeren ikke efter med en passende Frist (3 Aar) at være opfordret til at gøre Brug af sin Ret, enten selv eller ved andre, kan Lagtinget for et Tidsrum af højst 50 Aar meddele Bevilling til andre.

Skulde Lagtinget efter 3 Aars Forløb fra Overdragelsen ikke have sat Udnyttelsen i Gang, falder Retten tilbage til Ejeren, uden dog at Afløsningssummen kan forlanges tilbagebetalt.

§ 5.

I Tilfælde af at Retten overdrages til Lagtinget, vil følgende Regler være at iagttage:

1) at Ejendomsretten indenfor Gyldighedsperioden afløses og fastsættes enten som en Affindelsessum eller (og) som en fast aarlig Afgift pr. indvundet Ton, Andel i Overskud el. lign. Tvist afgøres af Lagtinget.
2) Iøvrigt gælder Betingelserne for denne Minedrift de i § 3 fastsatte Regler Punkterne 1—9, dog saaledes, at de i Punkterne

1—2 fastsatte Afgifter og Andele til Lagtinget svares efter en forholdsvis højere Skala, naar Minedriften foretages af et fra Grandestævneinteressenterne afgrænset Selskab, end naar den foretages af Ejeren eller ved andre.

§ 6.

Virksomheden fortabes, hvis nogen af de i §§ 3 og 4 nævnte almindelige eller ved Godkendelsen satte Betingelser ikke opfyldes, eller en af de fastsatte Tidsfrister overskrides. Foreligger »force majeure» i et vist Tidsrum, forlænges Fristen med tilsvarende Tidsrum.

§ 7.

(Ved Godkendelsens Meddelelse (jfr. § 3) eller ved Bevillingens Givelse jfr. § 4) træffes Bestemmelse om, hvorledes der ved dens Udløb, Opgivelse eller Fortabelse vil være at forholde med de til Indvindingen hørende Anlæg samt de i saadanne Anlæg indestaaende Prioriteters Amortisationstid.

Retten i Henhold til en Godkendelse eller Bevilling efter nærværende Lov har Karakteren af en Tilegnelsesservitut og tinglæses som Hæftelse paa Jorden.

§ 8.

Enhver er pligtig til midlertidigt eller endeligt at afgive Grund, som er fornøden til Udnyttelsen i Henhold til denne Lov, hvadenten Foranstaltningerne udføres for Ejernes Regning eller af andre i Medfør af denne Lov, samt til at finde sig i de Indskrænkninger i og Ulemper for Driften af hans Ejendom, som deraf maatte være en Følge, alt imod fuld Erstatning. Fuld Erstatning skal endvidere gives for Skade og Ulempe, der ved de paagældende Foranstaltninger paaføres Ejendommen eller Virksomheder, af hvilke der ikke kræves Afstaaelse. I Tilfælde af, hvor Expropriation af en Ejendom i væsentlig Grad vil forringe Brugsværdien af den øvrige Ejendom, kan paa Ejerens derom nedlagte Paastand Bevillingshaver eller anden Udøver tilpligtes at erhverve hele Ejendommen.

§ 9.

Ekspropriationen foretages af en Kommission paa 3 Medlemmer af hvilke Lagtinget udnævner det ene, der indtræder som Formand, medens et Medlem vælges af Færø Amt og et Medlem af Kommunalbestyrelsen for den Kommune, i hvilken Grundafstaaelsen skal finde Sted.

Strækker det paagældende Areal sig over flere Kommuner, vælges det 3. Medlem af Kommunalbestyrelsen for den Kommune, hvori ligger en større Del af det Areal, der skal afstaas end i nogen anden Kommune.

Kommissionen kan tilkalde teknisk sagkyndige Mænd, der dog ikke har Stemmeret, men kun kan udtale sig til Vejledning.

For de Ejeres Vedkommende, med hvilke Kommissionen opnaar Overenskomst om Vederlaget for de afstaaede Arealer m. v., fastsætter denne endeligt den Erstatning, der skal ydes.

Kommissionen bestemmer i saa Fald tillige, hvilken Del af Erstatningen der skal tillægges andre Rettighedshavere end Ejeren.

§ 10.

For de Ejere og Rettighedshavere, med hvilke saadan Overens-

komst ikke opnaas, fastsættes Erstatningerne efter Lovgivningens almindelige Regler af en Kommission paa 5 Medlemmer, af hvilke det ene, der indtræder som Formand, udnævnes af Lagtinget, to af Færø Amt og to for hver Kommunes Vedkommende af den paagældende Kommunalbestyrelse.

§ 11.

Føler nogen af de i Sagen interesserede Parter sig brøstholden ved Resultatet af Taksationsforretningen, kan Vedkommende senest 4 Uger, efter at have modtaget Meddelelse om dette, forlange afholdt en Overtaksation ved 4 af Retten udnævnte Mænd under Ledelse af en af Lagtinget beskikket Formand, der med Stemmeret deltager i Afgørelsen. Bliver Erstatningen ved denne Overtaksation forhøjet med mindst 5%, bæres Omkostningerne af den eksproprierende Part. I andre Tilfælde deles disse Omkostninger lige mellem Parterne.

§ 12.

Denne Lov træder i Kraft straks.

Færøernes Lagting, Tórshavn den 2. Decbr. 1937.

A. Samuelsen. *J. Rasmussen.* *J. Paturssen.* *Edw. Mitens.*

P. M. Dam. *J. P. Davidsen.* *M. A. Jacobsen.*

Prentsmidja »Tingakross« -- Tórshavn.

Amtsfondsálíkningin fyri árið 1938.

Søknar kommuna	Fólkatal	Skattainntøka	Eftir skattainntøkuni (1/2)	Eftir samtykt løgtingsins (1/2)	Til-samans
1. Fugloyar	241	57 630	437	463	900
2. Svínoyar	230	54 058	410	440	850
3. Viðoyar	483	103 590	785	915	1700
4. Klakksvíkar	1804	562 200	4261	4739	9000
5. Kunoyar	197	42 990	326	274	600
6. Mikladals	131	33 215	252	298	550
7. Húsa	176	50 879	386	364	750
8. Oyndarfjarðar	400	78 443	594	606	1200
9. Fuglafjarðar	902	271 878	2060	2440	4500
10. Lorvíkar	443	98 700	748	252	1000
11. Gøtu	584	170 428	1292	1308	2600
12. Nes	1438	259 332	1965	2285	4250
13. Sjóar	1000	259 037	1963	1837	3800
14. Eiðis	933	143 050	1084	1116	2200
15. Funnings	434	80 800	612	688	1300
16. Haldórsvíkar	427	109 600	831	769	1600
17. Sakstuna	42	12 850	97	183	280
18. Hvalvíkar	452	87 500	663	737	1400
19. Kollafjarðar	439	82 500	625	675	1300
20. Kvívíkar	494	111 753	847	953	1800
21. Vestmanna	884	261 900	1985	1515	3500
22. Kaldbaks	118	32 033	243	357	600
23. Havnar uttanb.	322	112 250	851	999	1850
24. Kirkjubøar	114	31 240	237	363	600
25. Hests	131	23 589	179	271	450
26. Nólsoyar	258	63 000	477	623	1100
27. Sandavágs	570	138 020	1046	1054	2100
28. Miðvágs	666	122 209	926	874	1800
29. Sørvágs	755	165 351	1253	1247	2500
30. Biggjar	113	31 666	240	260	500
31. Mykinesar	144	43 700	331	169	500
32. Sands	645	157 650	1195	1405	2600
33. Skopunar	376	69 190	524	176	700
34. Skálavíkar	217	54 363	412	388	800
35. Húsavíkar	240	47 710	362	338	700
36. Skúvoyar	168	37 894	287	113	400
37. Hvalbøar	819	130 715	991	1159	2150
38. Froðbøar	1939	528 168	4003	4197	8200
39. Fámjins	228	44 246	335	465	800
40. Hovs	209	37 905	287	413	700
41. Porkeris	436	62 262	472	878	1350
42. Vágs	1406	524 100	3972	4228	8200
43. Sunnbøar	775	150 613	1141	1159	2300
44. Tórshavnar	3440	2376 950	18013	16007	34020
Summa	26223	7917 157	60000	60000	120000

Udvalgsbetænkning

i

Lagtingssag Nr. VI – 1/1937: Grønlandsmål.

Lagtinget har nu i en lang Aarrække beskæftiget sig med Spørgsmaalet om at skaffe Færinger udvidede Fiskerirettigheder i Grønland. Resultatet af disse Bestræbelser er, at danske og islandske Statsborgere efter herom for hvert enkelt Tilfælde indgivet Andragende og paa nærmere af Statsministeren fastsatte Vilkaar kan faa Tilladelse til at drive Fiskeri ved Grønlands Vestkyst mellem 62° 40' og 65° 15' Nord Bredde udenfor den Linie, der forbinder de yderste Øer, Holme, Skær og Rev.

Med Hensyn til Havneforholdene har Færingehavnen hidtil været forbeholdt danske og islandske Statsborgere, men ved Lov af 7. Maj d. A. staar Havnen nu aaben for alle Nationers Skibe, der driver Fangst, Fiskeri eller Jagt i Davisstrædet.

En saadan international Aabning af Havnen maa uvægerligt betyde en Reduktion af de Rettigheder, som Færinger hidtil har nydt i denne Havn.

Saa meget mere beklageligt er det, at dette er sket, som der ikke er stillet os i Udsigt at faa større Havnerettigheder andet Sted i Vestgrønland. Havnen Tovkussaq, som vi i 1931 fik Løfte om at benytte til Støtte for Fiskeriet, skal efter Statsministerens Udsagn ikke kunne benyttes til Baadfiskeri. Hertil kommer de i sidste Rigsdagssamling faldne Udtalelser, der tydede paa, at Overvejelserne om at lukke Tovkussaqhavnen for Besejling af danske og islandske Fiskeskibe har været stærkt fremme.

Medens Regeringen hidtil har fastsat Lovbestemmelser vedrørende Fiskeri i de grønlandske Farvande for ét Aar ad Gangen, er der ved Lov Nr. 141 af 7. Maj 1937 om »Adgang til Færingehavnen i Sydgrønland for almindelig Besejling samt Adgang for danske Fiskerskibe til Fiskeri i grønlandske Farvande« fastsatte Lovregler at gælde i 5 Aar, nemlig til den 30. April 1942.

Dette vil med andre Ord sige, at vi i disse 5 Aar er afskaaret fra at faa yderligere Fiskerirettigheder i Grønland, undtagen der skulde ske noget ganske ekstraordinært. Det kan ikke skjules, at Regeringens og Rigsdagens Holdning i det grønlandske Spørgsmaal ved paa samme Tid at aabne Færingehavnen for international Trafik og at nægte Færinger yderligere Ud-

videlse af deres Fiskerettigheder i Grønland har vakt dyb Skuffelse i vide Kredse paa Færøerne.

Man havde i hvert Fald haabet, at de i Lagtingets Erhvervsudvalgs Skrivelse af 22. April d. A. indeholdte Andragender om

1) at faa Strækningen, hvor der gives Tilladelse til Fiskeri ind til de yderste Øer og Skær, udvidet til at gælde fra 62° N. Br. til 68° 30' N. Br.,
2) at der i indre grønlandske Farvande maa gives færøske Baade Tilladelse til at drive Fiskeri med Haand- og Langline,
3) at faa en Naturhavn i Nærheden af Holsteinsborg (Nepisat) til Støtte for Skibs- og Baadfiskeri,

blev imødekommet.

Dette Andragende var yderligere tiltraadt og anbefalet af Føroya Fiskimannafelag, Færøernes Rederiforening, Føroya Arbeiðarafelag og Føroya Skipara- og Navigatørfelag.

I Statsministeriets Skrivelse af 19. Maj d. A. udtales som Svar paa Vinnunevndins Skrivelse, «at en yderligere Udvidelse af de allerede indrømmede Fiskerirettigheder for danske eller fremmede Statsborgere ikke vil kunne gennemføres, uden at det grønlandske Samfunds Eksistensmuligheder bringes i den alvorligste Fare, hvorfor man ikke ser sig i Stand til at imødekomme de fremsatte Ønsker«.

Naar Statsministeriet støtter sine Udtalelser paa de Ytringer, der er kommet til Orde i de grønlandske Landsraad, saa kan man ikke undlade at henvise til Lagtingets Argumenter fra tidligere Aar, som støtter sig paa Udtalelser af Mænd, der gennem mangeaarigt Fiskeri har et indgaaende Kendskab til Forholdene deroppe. Det kan ikke med Rette hævdes, at en Imødekommelse af de i Vinnunevndins Skrivelse af 22. April d. A. fremsatte Krav vil bringe det grønlandske Samfunds Eksistensmuligheder i den alvorligste Fare. Det har f. Eks. vist sig, at den Indrømmelse, Færinger har faaet ved at fiske ind til de yderste Holme og Skær i en Strækning fra 62° 40' til 65° 15' N. Br., ikke har generet de grønlandske Erhvervsinteresser.

Efter Loven af 7. Maj 1937 kan Færinger ikke forvente at faa nævneværdige Udvidelser af Fiskerettigheder ved Grønland indenfor det Tidsrum, denne Lov gælder, men Lagtinget tillader sig i denne Forbindelse indtrængende at henstille til den højtærede Statsminister, der ogsaa er Minister for Færøerne, om paany at tage under grundig Overvejelse i det mindste at imødekomme de i Vinnunevndins førnævnte Skrivelse fremsatte Krav, thi det er formentlig ikke Regeringen ubekendt, hvor meget de færøske Fiskere har sat ind paa Torskefiskeriet ved Vestgrønland. I de sidste 5 Aar har der gennemsnitlig været hjemført for ca. 2 Mill. Kr. pr. Aar til Trods for de ugunstige Forhold, Færinger har haft at arbejde under.

En delvis Imødekommelse af de Krav, der fra Færingernes Side har været fremsat, vilde — uden at skade de grønlandske Erhvervsinteresser — have sat den enkelte Fiskers Indtægt betydeligt op, ligesom *Fiskerflaadens Rentabilitet vilde blive blive betydeligt forøget.* I denne Forbindelse kan det være paa sin Plads at henvise til de Udtalelser, som ifjor blev fremsat af Lagtingets Fiskeriudvalg (se Lagtingstidende 1935, Bilag 26, Side 5, næstsidste Stykke, som afsluttes med: »Det kan ikke andet end virke trættende og nedslaaende for Lagtinget, at man Aar efter Aar skal ansøge om en Nyordning af Færingernes Fiskeri ved Grønland, fordi de *nuværende Tilstande er uholdbare*, og stadig modtage afslaaende Svar, uden at der samtidig gives nogen saglig Begrundelse af, hvorfor de færøske Ønsker ikke kan imødekommes«).

Under Henvisning til Statsministeriets Skrivelse af 6. Januar d. A. angaaende

Klager over de færøske Fiskerskibes Lovovertrædelser i Grønland

skal Udvalget tillade sig at fremsætte nogle Bemærkninger.

Føroya Skipara- og Navigatørfelag anførte i Skrivelse af 12. 1936, at de Klager, der maatte foreligge fra Grønlænderne angaaende Færingers Lovovertrædelser, bliver forelagt Tinget, for at de kan blive nærmere undersøgt og de skyldige draget til Ansvar. Dette viser, at ovennævnte Forening har den bedste Vilje til at komme de Lovovertrædelser, der bliver begaaet deroppe, til Livs.

Statsministeriet har i sin fornævnte Skrivelse givet en Oversigt over de vigtigste siden 1925 stedfundne Retssager, herunder ogsaa saadanne Forhold, som har fundet deres Afgørelse ved Bødeforlig eller Advarsel. Af denne Oversigt fremgaar det, at Overtrædelserne for ulovligt Fiskeri har kulmineret i 1930, hvorefter de trinvis er dalet igen. Efter Oversigten anføres hvert Aar for sig:

1925	var	der	5	Retssager,
1926	»	»	6	—
1927	»	»	2	—
1928	»	»	0	—
1929	»	»	5	—
1930	»	»	12	—
1931	»	»	7	—
1932	»	»	6	—
1933	»	»	5	—
1934	»	»	4	—
1935	»	»	3	—
1936	»	»	2	—

Som det fremgaar af ovenstaaende, kan man med Glæde notere, at at i de sidste 6 Aar har Kurven stadig været nedadgaaende, hvilket maa anses som Bevis for, at færøske Grønlandsfiskere indenfor deres egen Kreds har forstaaet at indskærpe den af deres Kammerater, hvis Retsbevidsthed ikke har været saa udpræget, at holde de gældende Lovregler, selvom disse i Færingers Øjne ser unødvendig strenge ud.

Med Hensyn til *Samkvem mellem de færøske Fiskere og den grønlandske Befolkning*, da foreligger der Eksempler paa, at dette har fundet Sted, men dette er vist saare sjældent, at færøske Fiskere gaar i Land i en Koloni, Boplads eller Udsted, og der vil fra Lagtingets Side blive gjort alt for at indskærpe Skibsbesætningerne, at Overholdelse af Forbudet mod Samkvem med den grønlandske Befolkning er af allerstørste Betydning. Man skal i denne Forbindelse fremhæve, at der foreligger adskillige Udtalelser fra Besætninger af færøske Fiskerskibe, hvor disse beklager sig over Grønlændernes Paagaaenhed overfor færøske Kuttere. Selv ude paa Fiskepladserne bliver de ofte opsøgte af grønlandske Fartøjer, og det er sket, at man først efter Anvendelse af Magt (Vandsprøjter) har faaet Grønlænderne til at fjerne sig. Man skal derfor henstille, at de grønlandske Myndigheder har deres Opmærksomhed henvendt paa dette Forhold. Her skal indskydes den Bemærkning, at den færøske Befolkning gennemgaaende er sund, ligesom Skibene medfører Sundhedspas. Skulde det vise sig, at enkelte Skibsmandskaber har paa Smitte, som ikke kunde opdages ved Afrejsen fra Færøerne, saa skulde denne nok mærkes efter den lange Sejlads over til Grønland. I saa Fald vilde enhver færøsk Skibsfører udvise den mest samvittighedsfulde

Forsigtighed. Efter de statistiske Oplysninger, der foreligger, lader den grønlandske Befolknings Sundhedstilstand meget tilbage at ønske, saa man kan ikke se bort fra den Mulighed, at Samkvem med den grønlandske Befolkning eventuelt kan medføre Smittefare for de færøske Fiskere.

Naar Ministeriet er af den Opfattelse, at de færøske Fiskere i ret betydeligt Omfang tilsidesætter de i Grønland gældende Fredningsbestemmelser, idet der paa de Øer, hvor Fiskerne har færdedes, findes talrige *plyndrede Edderfuglereder*, skal man dertil bemærke, at der i den fra Ministeriet tilsendte Oversigt beklageligvis ikke er nævnet noget Navn paa Personer, Skibe eller Baade.

Man maa fra Lagtingets Side foreløbig stille sig noget skeptisk overfor disse Beskyldningers Holdbarhed. For det første behøver disse Overgreb ikke absolut at være udført af Færinger, da der jo fisker andre Nationer end Færinger ved Grønland. For det andet er dette lidet sandsynligt, da vore Fiskere er opvokset under lignende Fredningsbestemmelser paa Færøerne. For det tredie afvises denne Beskyldning kategorisk af vore Fiskere. At der kan foreligge enkelte Overtrædelser fra færøsk Side, tør man naturligvis ikke benægte, men at de skulde være almindelig forekommende, er ikke alene i Strid med samstemmende Vidnesbyrd fra vore Fiskere, men ogsaa i Strid med de Erfaringer, vi har om vore Folk herhjemmefra vedrørende de samme Forhold.

Disse alvorlige Beskyldninger mod Færinger burde være bedre underbygget, saaledes at Lagtinget kunde faa nogle Holdepunkter for at faa opklaret, hvor meget berettiget der er i de fremkomne Klager.

Samtidig med at der fra færøsk Side vil blive foretaget, hvad der er muligt for at bibringe Deltagerne i Grønlandsfiskeriet Forstaaelsen af ubetinget Overholdelse af gældende Lovregler, forventer man, at Regeringen vil gøre sit yderste for at overbevise de grønlandske Landsraad om, at selvom Færinger faar Lov til at fiske ind til Grønlands Skærgaard og faar flere Støttepunkter i Land til Baadfiskeri, vil dette ikke skade grønlandske Fiskeriinteresser.

Der foreligger for Tinget 3 Ansøgninger vedrørende Baadfiskeri i Grønland.

1) Fra Axel Thorsteinsson, Vaag, om Tilskud til Baadfiskeri i Grønland.
2) »Suðuroya Fiskimannafelag« om at faa Tilladelse til at faa stationeret Motorbaade à 8 til 10 Tons hver oppe i Grønland, og at man havde tænkt sig, at Tinget anmoder Grønlandshandelens Skibe om at tage Baadene derop til den Tid, Fiskeriet begynder, samt Olie, Salt, Proviant m. m. Foreningen andrager endvidere om Laan til Udrustningen med 1. Prioritets Panteret i Fangsten.
3) Andragende fra »Føroya Javnaðarflokkur« om Tilladelse til at drive Baadfiskeri fra Kook-Øerne og Ravns Storø, da disse Steder ligger langt fra beboede Steder og egner sig godt til Baafiskeri.

ad 1. Lagtinget raader ikke over Midler til at yde Tilskud til nævnte Formaal, men Udvalget vil sammen med det under Punkt 2) nævnte Andragende anbefale, at det ydes Andrageren Laan af Fiskeribanken efter de Regler, som Lov om Pantsætning af Fangst foreskriver.

ad 2. Udvalget anser det for at være af allerstørste Betydning, at den af »Suðuroya Fiskimannafelag« skitserede Plan bliver gennemført, og vil gennem Statsministeriet indtrængende henstille til Grønlands Styrelse at tage

Spørgsmaalet op til velvilig Overvejelse samt forhandle med Kryolitselskabet, om dettes Skibe kunde hjælpe med til denne Plans Gennemførelse.

ad 3. Andragendet om at drive Baadfiskeri fra Kook-Øerne og Ravns Storø kan ikke være i Strid med den nugaeldende Lovgivning. Som Regeringen bekendt er Antallet af Fiskerskibe paa Færøerne saa ringe, at der ikke er Plads til alt det Mandskab, der ønsker at komme paa Fiskeri. Baadfiskeriet paa Island har de senere Aar været daarligt, saa det er nødvendigt at skaffe Eksistensmuligheder for Fiskerne og faa dertil egnede Steder i Vestgrønland som Basis for Baadfiskeri, da Færingehavnen ligger altfor langt fra Fiskepladserne.

For at fjerne de eventuelle Misforstaaelser, der maatte foreligge hos de grønlandske Landsraad angaaende Færingernes Fiskeri i Forhold til de grønlandske Erhverv, foreslog Lagtinget i sidste Samling, at to Repræsentanter for Færøerne, hvoraf den ene vælges af Lagtinget og en af det færøske Fiskerierhverv, faar Tilladelse til at fremsætte de færøske Ønsker for de grønlandske Landsraad. Denne Henvendelse ses ikke at foreligge Svar paa.

Som anført i foranstaaende vil der fra færøsk Side blive gjort, hvad gøres kan, for at reducere de hidtidige Lovovertrædelser til det mindst mulige, ligesom man forventer, at Regeringen vil imødekomme de i nedenstaaende Forslag fremsatte Krav.

Forslag.

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om:

1) at der foruden Færingehavnen gives færøske Baadfiskere Tilladelse til at drive Fiskeri fra Kook-Øerne, Ravns Storø og eventuelt Tovkusaq havnen som Basis,
2) at der gives færøske Skibe Tilladelse til at fange Angmagsætter paa nærmere anviste Steder eller købe saadanne til rimelig Pris,
3) at færøske Skibe, der har søgt Havn, ikke maa blive bortvist under indtrædende Uvejr, samt at Skibe kan opankre indenfor Skærgaarden paa Grund af Uvejr,
4) at to Repræsentanter for Færøerne, hvoraf en vælges af Lagtinget og en af det færøske Fiskerierhverv, faar Tilladelse til at fremsætte de færøske Ønsker for det sydgrønlandske Landsraad,
5) at Regeringen søger udvirket, at de Fiskere eller Baadlag, der komtil at drive Baadfiskeri fra nærmere anviste Steder paa Grønland, kan faa Udrustningslaan efter de Regler, der er gaeldende ved Lov om Pantsætning af Fangst,
6) at Regeringen søger udvirket, at færøske Baadfiskere kan faa deres Udrustning og Grejer ført op med den grønlandske Handels Skibe, eventuelt med Kryolitselskabets Skibe.

Lagtingets Fiskeriudvalg, den 6. December 1937.

S. P. Zachariassen. *J. J. Simonsen.* *Joh. M. Fr. Poulsen.*

Joen Rasmussen. *Jacob Nielsen.*

Udvalgsbetænkning

i

Lagtingssag Nr. VII–1/1937:

Útstykkingarlóg.

I Lagtingssamlingen 1936 vedtog Tinget at nedsætte en Kommission til at udarbejde Forslag til Lov for Færøerne om Udstykning (se Lagtingstidende 1936, Bilag 11).

Fra Kommissionen foreligger Forslag til Udstykningslov med Bemærkninger:

I Bemærkningerne anføres, at Lovforslaget er «udarbejdet med — og kun med — det Formaal for Øje at forebygge skadelig Udstykning af udskiftede Landbrugsarealer. Af praktiske, retstekniske Grunde er Lovens Omraade dog ikke begrænset til Landbrugsejendomme, idet det formentlig vil være vanskeligt at give en tilfredsstillende Definition af, hvad der skal forstaas herved, ligesom det i givet Fald vil kunne være ønskeligt at forhindre Udstykning af Jord, der ikke i Øjeblikket er Landbrugsjord, men som er egnet til Opdyrkning.

Ved Udarbejdelsen har man dernæst haft for Øje at skabe Harmoni mellem de nye Bestemmelser og de beslægtede Regler i Lov om Jordbrugets Fremme af 24. Maj 1937. Allerede ved nævnte Lov er der givet Bestemmelse, der i et vist Omfang vil fyldestgøre det af nærværende Lovudkast forfulgte Formaal. Det bestemmes nemlig i § 26, Stk. 4, og i § 50, jfr. § 26, Stk. 4, at Udstykning af de af Landbrugsraadet afhændede Arealer samt af Ejendomme, hvortil der er ydet Laan af Jordfondens Midler, kræves Amtets Godkendelse. Naar hertil kommer, at Landbrugsraadet selvfølgelig er Herre over, hvorvidt den under Raadet bestyrende Jord — ifølge Lovens § 10 det nuværende Fæstegods, det beneficerede Gods og Jord, der er købt for Jordfondens Midler — skal udstykkes, er Betydningen af Lov om Jordbrugets Fremme med Hensyn til Udstykningsspørgsmaalet da den, at al Jord, der er eller har været under Landbrugsraadets Bestyrelse, eller hvori er anbragt Laan af Jordfonden, er undergivet udstykningsregulerende Lovbestemmelser, hvadenten den er udskiftet eller ikke.

Det vil herefter ses, at nærværende Lovudkast kun indfører noget principielt nyt forsaavidt angaar den udenfor Landbrugsraadets Be-

styrelse værende udskiftede Jord. Med Hensyn til den udskiftede Jord fortrænger Udkastets Bestemmelser i et vist Omfang de beslægtede Regler i Lov om Jordbrugets Fremme, hvilket medfører en i udstykningsmæssig Henseende mere ensartet Behandling af den udskiftede Jord. Bestemmelserne i Loven om Jordbrugets Fremme gælder herefter kun den ikke udskiftede «offentlige» Jord («offentlig» herved stadig taget i Betydning af 1) bestyret af Landbrugsraadet, 2) afhændet af Landbrugsraadet eller 3) med Laan af Jordfonden), men det staar selvfølgelig Landbrugsraadet frit for at gøre det til Vilkaar, dels ved Bortsalg af saadan Jord, dels ved Ydelse af Laan til privat udskiftet Jord, at Udstykning kun kan ske efter Reglerne om Udstykning af udskiftet Jord. Det vil formentlig være ønskeligt, om dette sker i hvert Fald for førstnævnte Tilfældes Vedkommende, idet der da i Realiteten vil gælde samme Regler om al registreret Jord, baade den matrikulerede og den i Henhold til § 57 i Lov om Jordbrugets Fremme registrerede.

Den færøske Jord vil da fremtidig i den heromhandlede Henseende kunne inddeles i følgende Kategorier:

I. Udskiftet Jord:

A. Formelle Bestemmelser:
Lov af 31. Marts 1928 og Anordning af 15. Juli 1931 med de sig dertil sluttende Bekendtgørelser.

B. Materielle Bestemmelser:
Udkastets § 1.

II. Uudskiftet Jord:

A. Formelle Bestemmelser:
1. Jord under Landbrugsraadets Bestyrelse eller afhændet af Landbrugsraadet: Lov om Jordbrugets Fremme § 57.
2. Jord med Jordfondslaan } ingen Bestemmelser.
3. Privat Jord }

B. Materielle Bestemmelser:
1. Jord under Landbrugsraadets Bestyrelse eller afhændet af Landbrugsraadet } Lov om Jordbrugets Fremme § 26, Stk. 4 og § 50, jfr. § 26, Stk. 4 og eventuelt Bestemmelser i Skøder og Pantebreve om, at Udkastets Regler skal gælde.
2. Jord med Jordfondslaan }
3. Privat Jord: Ingen Bestemmelser udover de hidtil gældende (Lov af 4. Marts 1857 §§ 5 og 17, Lov af 19. Januar 1863, Lov af 13. April 1894 § 5).

Med Hensyn til de nærmere Bestemmelser i Udkastets § 1 bemærkes iøvrigt:

Bestemmelserne gælder de til enhver Tid udskiftede Bygder.

Ved Bestemmelsens Formulering er § 17 i Lov af 15. Juli 1927 om Oprettelse af mindre Jordbrug paa Færøerne valgt til Forbillede. Man har ikke ment at burde fastsætte nogen fast Grænse for Udstykning som for Eksempel i Trøloven (1 Kofoder), da en saadan fast Grænse forudsætter praktiske Erfaringer, som paa dette Omraade savnes, og da en generel Regel iøvrigt let vil kunne blive for stiv og uhaandterlig. Paa den anden Side har man fundet det nødvendigt af Hensyn til Jordejernes Beskyttelse mod Vilkaarlighed at fastsætte Retningslinier for Myndighedernes Afgørelser, og man har da valgt den Formulering, der benyttes i Lov af 15. Juli 1927, en Lov, der til en vis Grad er beslægtet med Jordreformen, og som iøvrigt ophæves ved § 60 i Lov om Jordbrugets Fremme.

Der er dog den Forskel mellem Loven af 1927 og Udkastet, at Loven af 1927 gælder Ejendomme, der i Forvejen er af en saadan minimal Størrelse, at Udstykning er skadelig, medens Udkastet ogsaa finder Anvendelse paa større Brug, som det maaske netop vil være ønskeligt at udstykke for at de kan benyttes (mere effektivt) paa samme Maade som hidtil, jfr. herved § 31 i Lov om Jordbrugets Fremme, hvorefter Landbrugsraadet skal søge at erhverve Arealer, egnede til Udstykning*). For at undgaa Uoverstemmelse paa dette Punkt er der i Teksten indføjet Ordet «navnlig».

Men som Regel vil en Udstykning være motiveret med, at det vil være ønskeligt at kunne anvende Jorden helt eller delvis paa anden Maade end hidtil. Vedrørende de Forhold, der i saa Henseende kommer i Betragtning, er Formuleringen formentlig tilstrækkelig smidig. Til nærmere Illustration kan citeres Trølovens § 5: »..... hvis en hensigtsmæssig Jordregulering eller Samlingen af Trøparter gør det ønskeligt eller der er Trang til Nøste- eller Husegrunde.»

At Afgørelsen er lagt hos Amtet, staar i praktisk Forbindelse med Bestemmelserne i Lov af 31. Marts 1928 og Anordning af 15. Juli 1931 og med § 57 i Lov om Jordbrugets Fremme, hvorefter Amtet approberer Udstykning af henholdsvis al udskiftet Jord og af uudskiftet, offentlig Jord. Afgørelsen af det formelle og det materielle Spørgsmaal vil da kunne ske under eet. Amtet er iøvrigt ogsaa ifølge § 26 i Lov om Jordbrugets Fremme den Myndighed, der tillader Udstykning af offentlig Jord.

Der er sikret Landbrugsraadet Ret til at erklære sig over alle Udstykningsandragender, idet der af retstekniske Grunde ikke er opstillet nogen Begrænsning til Landbrugsejendomme. Denne Bestemmelse er formentlig ikke for vidtgaaende, *da* Ejendomme, der ikke for Tiden benyttes som Landbrugsejendomme, kan tænkes at være velegnede til Opdyrkning, hvorfor en Udstykning kan være uheldig, og *da* Landbrugsraadet kun med udtrykkelig landbrugsmæssig Motivering kan modsætte sig Udstykning.

Landbrugsraadets Veto er bindende for Amtet, men kan indankes for Landbrugsministeren. At Amtets Afgørelse kan paaklages til Ministeriet, følger af almindelige Regler.»

I en af Statsministeriet til Landbrugsministeriet fremsendt Skrivelse af 20. Oktober 1937, af hvilken Afskrift er tilsendt Tinget ved Landbrugsministeriets Skrivelse af 30. s. M. hedder det bl. a.: «at Statsministeriet for sit Vedkommende maa finde det ønskeligt, at det i 1936 standsede Udskiftningsarbejde genoptages, saaledes at der tilvejebringes en Ændring i de nuværende absurde Forhold, hvor en enkelt Ejers Jord kan være splittet i mangfoldige, langt fra hinanden liggende Smaalodder, ved en Samling af Jorden, men at man under Hensyn til Betydningen af, at Resultaterne af Udskiftningerne ikke forflygtiges, kan tiltræde, at Sagens Genoptagelse afventer Lagtingets Indstilling i Retten til Udstykning.

Man maa dog lægge Vægt paa, at Arbejdet paaa en saadan Udstykningslov fremmes mest muligt, saaledes at Vejen derved bliver banet for Tilvejebringelsen af en ny Udskiftningslov.

Man skal i denne Henseende bemærke, at det jo i Lov for Færøerne af 24. Maj 1937 om Jordbrugets Fremme, der træder i Kraft den 1. April 1938, er bestemt, at Landbrugsraadet skal foranstalte Opmaaling og Kortlægning af en stor Mængde Jordejendomme, hvilket Materiale

*) Til Sammenligning kan ogsaa nævnes § 2 i Lov Nr. 108 af 3. April 1925, hvorefter en med Lov af 15. Juli 1927 ligelydende Regel kun gælder Husmandsbrug, medens der med Hensyn til anden Landbrugsejendom gælder andre Regler.

ved senere Udskiftning skal lægges til Grund for Ejendomsforholdene, saaledes at fremtidige Udskiftninger befries for Udgifter hertil.

Det vilde endvidere efter Statsministeriets Opfattelse være ønskeligt om Udskiftningsarbejdet kunde genoptages saa betids, at der var Mulighed for et Samarbejde mellem Udskiftningsmyndighederne og de i Loven om Jordbrugets Fremme omhandlede Myndigheder, saaledes at der samtidig med Udskiftningens Foretagelse ved Hjælp af Præsteembedernes Jord kunde foretages en paakrævet Supplering af de mange smaa Ejendomme, paa hvilke ikke engang en Ko kan holdes, hvilket formentlig — hvor vedkommende Ejer ikke selv har tilstrækkelige Midler til at købe — kunde ske ved Laan eller Tilskud fra Jordfonden.»

I det saaledes af Statsministeriet anførte, maa Udvalget se et Udtryk for, at det er Statsmyndighedernes Hensigt at fremme Udskiftningen paa Færøerne, hvilket man hilser med ubetinget Glæde.

Udvalget har gjort det foran omtalte Lovforslag til Genstand for nærmere Overvejelse og er enedes om, uanset at der indenfor Udvalget ogsaa er Ønsker om at faa gennemført en tidssvarende Udstykningslov omfattende alt Jordegods paa Færøerne, at foreslaa Tinget for at fremme Udskiftningssagen mest muligt straks at søge gennemført det foreliggende Forslag, dog ønsker Udvalgsmedlem J. Patursson ikke, at Lovforslaget skal komme til at omfatte de allerede udskiftede Bygder, medmindre dette ønskes af Ejere og Besiddere af den paagældende Bygds Jordegods; med andre Ord, at Lovforslaget skal kun omfatte de Bygder, der i Fremtiden vil blive udskiftet, medmindre de udskiftede Bygder frivillig underkaster sig Loven.

Under Henvisning til det anførte, fremsættes følgende

FORSLAG
til
Lov for Færøerne om Udstykning.

§ 1.

Jord i udskiftede Bygder maa ikke udstykkes uden Amtets Tilladelse.

Tilladelse til Udstykning kan navnlig meddeles, naar almenøkonomiske Forhold, Kommunens Bebyggelsesforhold eller lignende gør det ønskeligt at kunne anvende den paagældende Lod helt eller delvis paa anden Maade end hidtil.

Amtet er pligtig at indhente Landbrugsraadets Erklæring over Udstykningsandragender. Naar Landbrugsraadet af landbrugsmæssige Grunde modsætter sig Udstykning, kan Tilladelse kun gives af Landbrugsministeren.

§ 2.

Med Hensyn til Jord i uudskiftede Bygder har det sit Forblivende ved de hidtil gældende Regler.

§ 3.

Denne Lov træder i Kraft den 1. April 1938.

Lagtingets Landboudvalg, den 10. November 1937.

K. Djurhuus. *Trond Hansen.* *M. Samuelsen.*
J. Patursson. *Gunnar Winther.*

H. N. JACOBSENS BOGHANDELS ACCIDENTSTRYKKERI, THORSHAVN

Nevndarálit

í

løgtingsmáli nr. 12/VII–1937:

Broyting av búnaðarlógum o. a.

Minnilutin (J. Patursson) skal flyta fram:

Til tingið er innkomin umsókn frá einum útsendingafundi í Tórshavn tann 4. oktober h. á. har umboðaðar vóru um 20 bygdir, undirskrívað av nevndarformanninum Jóannesi Paturssyni, har løgtingið verður biðið um at «taka undir við okkum í hesum málum»:

A.

1) *at* fyrireika eitt uppskot til sáttmála við Danmark grundað á at fyri Føroyum skúlu Føroyingar ráða,
2) *at* gera uppskot til eina fólkaráðandi løgtingslóg og stjóruarskipan,
3) *at* kanna eftir okkara fornu og nýggju rættindum í Grønlandi,
4) *at* kanna eftir likindunum til at uppihalda tegnrættindir (innføðingarætt) okkara í Íslandi,
5) *at* fáa til vegar eitt yvirlit yvir tey figgjarligu viðurskifti millum Føroyar og Danmarkar síðan trúarbótarskeiðið (um 1550),
6) *at* fáa eina ætlan um hvat tað kostar, eftir likindum, at seta Føroyar í javnbjóðis stand við onnur lond.

Herumframt varð samtykt at heita á løgtingið at tað avrikar:

B.

a) *at* kongsjørðin sum í 1912–13 fyri fyrstu ferð varð innført á ríkisroknskapin, sum donsk ríkisogn, verður útaftur strikað haðani,
b) *at* ræðið yvir prestagørðunum, sum í 1913 varð lagd undir: »Sjællands stiftsøvrighed» verður heimalturflutt,
c) *at* Gráabók, við sínum fylgislógum, sum leggur allan svørð, gróður og lunnindi undir «det danske landbrugsministeriums højeste myndighed» verður avsett,
d) *at* vatnalógin, sum tekur ræðið yvir áum, vøtnum og fossum av Føroyingum og leggur tað undir danskt vald, verður avsett,
e) *at* danska lógin, sum við nýggjari kunngering tann 22. sept. h. á. tekur ræðið á grót og grund av Føroyingum og leggur tað undir danskt ríkisvald, verður avsøgd at galda í Føroyum.

Henda umsókn er frásøgd at hava upphav sítt frá málum, sum í tíðini frá 13. jan. til 18. april h. á. vóru borin upp á fundum í Klakksvík, Sandavági, Kvívík, Vestmanna, Eiði, Gjógv, Funningi, Fuglafirði, Gøtu, Nólsoy, Tórshavn, Velbastað, Hesti, Skopun, Sandi, Húsavík, Skálavík, Tvøroyri, Vági, Porkeri og Sunnbø. Tað er greitt frá, at tey mál ið upp vóru borin, vóru hesi: 1) Rættindi Føroyinganna í Grønlandi, 2) Tegnrættindi (innføðingarætturin) í Íslandi, 3) Fíggjarlig uppgerð við Danmark, 4) Fólkaráðandi (parlamentarisk) løgtingslóg og 5) Sáttmála við Danmark, grundað á at fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða.

Aftaná at hetta mál kom inn á ting er innkomin ein umsókn til tingið frá o. u. 75 bygdum við o. u. 3000 undirskriftum av fólki yvir 18 ár. Í hesi umsókn verður løgtingið umbiðið at avrika hesi somu mál, sum umsóknin, dagsett 4. oktober skilar til.

Harumframt komu til ting tann 25. november umboðsmenn úr øllum føroyskum sýslum har teir, samstundis sum teir bóru fram seinast nevndu umsókn til tingið, kunngjørdu fyri tinginum og heittu á stjórnina at slíta tingið og útskriva nýtt løgtingsval.

Tað er eyðsýnt í hesum umsóknum til tingið og áheitan á stjórnina, at Føroya fólk ikki dámar tann politiska standin í landinum sum hann nú er. Samandrigið kann tað lesast burtur úr øllum tí framkomna og á ti, sum yvirhøvur er á máli millum manna, at fólkið ynskir nýtt løgtingsval, so tað fær likindi til at geva sín vilja til kenna.

Vegna hesa høvuðshugsjón Føroya fólks, tykist minnitalinum tað ikki vera neyðugt, og um so vil til, heldur ikki beint, at flyta fram fyri hesum núsitandi tingi uppskot til frama fyri teim málum, her eru umsøkt. Minnitalið skal tí einans loyva sær til í hesum nevndaráliti í fáum orðum at greiða fyribils støðu sína til hesi mál.

Til 1.

«At fyrireika eitt uppskot til sáttmála við Danmark grundað á at fyri Føroyum skulu Føroyingar ráða».

Tað gongur nú sjón fyri søgn, at tann stjórnarliga støða í ríkinum sum í 1850—52 aftaná einavaldið, meðan Føroyingar vóru í kongl. monopolhandils hondum, ímóti kunngjørdum føroyskum fólkavilja í 1847, varð okkum áløgd, ikki hevur fört fram. Tað er her óneyðugt at nevna tey dømir, sum vísa á, at Føroyingar, sum í 1850 og enntá í 1906 í mongum lutum stóðu javnbjóðis grannum okkara, nú eru komnir langt til afturs.

Eitt stjórnarligt umskifti má tessvegna verða gjørt, tó tað er í allarseinasta lagi. Og tað er neyðugt at tað bæði okkara vegna og Danmarkar vegna verður gjørt so nær sum møguligt til fullnar.

At fyrireika eina tílíka uppgerð, soleiðis sum umbiðið er, heldur minnitalið ikki vera gjørligt á hesum tingi, sum onga trygging hevur fyri at tað hevur fólkaviljan aftanfyri seg. So statt vil minnitalið einki uppskot seta fram herum.

Til 2.

«At gera uppskot til eina fólkaráðandi løgtingslóg og stjórnarskipan».

Tað er vituligt, at skulu Føroyingar sjálvir nú aftur — aftaná í so langa tíð at hava latið aðrar ráða fyri sær — taka ansvarið fyri sínum egna landi og fólki, verða teir at gera sær eina tingskipan og seta sær eina landastjórn, sum eins og í øðrum fólkastýrdum londum hevur tað fulla ansvar fyri teimum almennu viðurskiftunum. Ein nýggj stjórnarlig

skipan vil heldur ikki kunna væntast at verða samtykt á løgtingi, fyrrenn eitt nýtt val hevur verið, og minnitalið vil tí ikki herum framseta uppskot.

Til 3.

«At kanna eftir okkara fornu og nýggju rættindum í Grønlandi».

Eingin fullfíggjað stjórnarlig avgerð kann fáast í lag millum okkum og Danmark uttan seming um okkara rættindir í Grønlandi. Okkara fyrndargamli nortøni samtignarrættur í Grønlandi, er ongum skerdur av uttan einum einaveldis monopolkongaboði, so at samstundis sum vit greiða tað stjórnarligu fløkju við Danmark, er tað væntandi, at vit í eini uppgerð við hetta síðstnevnda land, sum nú er fólkastýrt, fáa tær sømdir í grønlandsspurninginum, sum vit av fornum og nýggjum eiga uppibornar. Men heldur ikki tær neyðsýniligu granskingar um hetta mál kunnu væntast at verða ásettar av hesum tingi.

Til 4.

«at kanna eftir líkindum til at uppihalda tegnrættindir (innføðingarætt) okkara í Íslandi».

Heimalunnindir okkara í Íslandi eru nú mest inniborin í: Fiskiloyvi innanfyri íslendskt sjómark, útiróðraloyvi frá landi og heimaloyvi til sildafiskiskap o. a. Í 1943 hevur Ísland loyvi til at uppsiga henda rætt og allan annan lunnindarætt í Íslandi. Tað hevði tí verið tøkt longu nú at kanna eftir líkindunum til at halda henda rættin framvegis. Um so er eru tey føroysku stjórnarviðurskiftir slík, at Føroyingar ikki sjálvir kunnu tingast við Ísland um hesi mál. Tingingarnar mugu havast á hondum av umboðsmonnum frá einum øðrum landi, Danmark, av umboðsmonnum sum Føroyingar ongan rætt hava til at velja sum sínar menn. Orðið sigur, at har maður ikki er sjálvur er hann ikki meir enn hálvur, og tað er tí lítið væntandi, at væl verður í úrtøku av slíkum tingingum, um ikki føroyskt valdir menn taka tingingaransvarið á seg fyri Føroyingar. Hetta gerst ikki uttan eitt stjórnarskifti verður og tí má eisini við hesum máli verða bíðað.

Til 5.

«at fáa til vegar eitt yvirlit yvir tey fíggjarligu viðurskifti millum Føroyar og Danmarkar síðan trúarbótarskeiðið (um 1550)».

So ofta hesi viðurskifti hava verið havd á máli og so mangar ferðir ymisk tøl hava verið borin upp frá danskari og føroyskari síðu um hetta mál, er tað harðligur tørvur á, at løgtingið letur kanna so væl eftir sum gjørligt er til at fáa tann rætta fíggjarstandin millum londini fram. Heldur ikki eitt slíkt starv er tó væntandi at fáa í lag á hesum tingi.

Til 6.

«at fáa eina ætlan um hvat tað kostar, eftir líkindum, at seta Føroyar í javnbjóðis stand við onnur lond.»

Tað er eyðvitað, at tá Føroyingar skulu fara undir at taka sítt egið búgv, verða teir at kanna eftir hvussu búgvið er statt. Hvør gløggur maður, sum metar Føroyar við onnur lond vil beinan vegin síggja at her er illa statt og kunna peika á nógv viðurskifti sum tørva starv og pening til tess at tey kunna tryggja fólkinum tey livilíkindir sum tað er borið til at njóta, um alt á landi og sjógvi var í tí lagi sum tað átti og kundi verið. Herum kann og eigur at verða gjørd ein ætlan. Eyðvitað kann ein slík ætlan ikki setast fyri longru tíð; men hon má, í eini fíggjaruppgerð við Danmark, í nakran mun kunna vísa á hvussu vánaliga okkara land og viðurskifti hava verið røktaði samanborið við onnur

lond, meðan vit hava verið undir útlendskari stjórn. Eitt tílíkt yvirlit er heldur ikki væntandi at fáa sett í lag av hesum tingi.

Til a), b), c), d) og e).

Hesi mál eru tey somu sum av sýsluumboðsmonnum í eini áheitan við o. u. 3000 undirskriftum vórðu framborðin til tingið tann 25. november samstundis við krevjingini um at slíta tingið og útskriva nýtt val og verða tey viðgjørd í teirri nevnd, sum fekk málið um tingslit við at gera.

Tó verður herum at siga, at um einki annað var sum kravdi nýtt val, so eru punktini c) og e) so «revolutionær», at eina tey bæði krevja, at fólki við einum vali sleppur framat at siga hvat tað vil. — Viðvíkjandi minulógini hevur minnilutin sett fram uppskot í einum øðrum máli um at taka lógina av. —

Minnilutin (J. P. Davidsen og P. M. Dam) flýtur fram:

Viðvíkjandi teim í riti av 4. oktober í ár til Føroya løgting nevndu málum (1—6 og a) til e)), sum Jóannes bóndi Patursson sum formaður «semingsnevndar» ynskir tingið at viðgera, er at merkja:

Málini 1—2 er javnaðarflokkurin ikki sinnaður fyri at taka upp til umrøðu.

Málið 3 má sigast at vera endiliga avgjørt við Haag dómstólin og so statt nyttuleyst at taka upp til viðgerðar sum av «semingsnevndar» formanninum skotið upp.

Viðvíkjandi mál 4, so verður hetta mál fyrst aktuelt í 1943, tá ið Føroyingar við ramráðing við Danastjórn til ta tíð óivað fáa sínar menn uppí samráðingarnar at bera fram teirra ynski.

Málið 5 hevur ikki praktiskan týdning við tað, at hvørt ættarlið eftir okkara hugsan hevur handlað undir ábyrgd fyri sína tíð. Keldurnar til lýsing av hesum spurningi mega eisini haldast at vera ógvuliga ófullkomnar. Halda vit tí, at tað ikki gevur nakað úrslit at fara undir hesa kannan sum í brævinum ynskt.

Tað undir málinum 6 umrødda arbeiði er tikið upp undir øðrum málum, sum tingið hevur haft til viðgerðar og reist, og tykist tað okkum ikki vera tørvur á at gera broyting hesum viðvíkjandi.

Málini a)—d) hevur Føroya javnaðarflokkur tikið støðu til undir viðgerðini av lógunum viðvíkjandi jarðabrúkinum. Javnaðarflokkurin hevur tí ongan hug at taka upp hesar spurningar av nýggjum.

Málið e) hevur javnaðarflokkurin tikið upp til viðgerðar undir tingmálinum: «Løgtingsins nýtslurættur til undirgrund Føroya» og kann tí ikki taka undir við brævaskrivarunum um nýggja viðgerð av hesum.

Minnilutin setur tí einki uppskot fram.

Minniluturin (M. A. Jacobsen og Edw. Mitens) skulu viðvíkjandi pkt. 1—6 í brævinum av 4. oktober í ár úttala, at vit kunna greiða atkvøðu fyri uppskot 2 frá minnilutanum (Jóannes Patursson) um, at hesir spurningar verða at taka til viðgerðar, tá ið tingið aftaná eitt nýtt val kemur saman.

Viðvíkjandi pkt. a—e skulu vit viðvíkjandi minulógini vísa á okkara støðu í tí máli, sum er til viðgerðar á tingi um henda spurning, og viðvíkjandi «Lov om Jordbrugets Fremme» vísa vit á ta støðu, vit høvdu til málið í løgtingssetuni 1935 (s. løgtingstíðindi 1935, s. 55), og skulu vit endurprenta okkara grundir til tað broytingaruppskot, sum sjálvstýrisflokkurin setti fram við 3. viðgerð í 1935:

«Efter de af Mindretallet af Udvalget fremsatte Forslag, hvilket i

Hovedtrækkene hele Lagtingets Selvstyreparti har sluttet sig til, er bortfaldne ved Sagens 2. Behandling, skal vi tillade os at fremsætte til 3. Behandling nedennævnte Forslag, der indeholder de vigtigste Hovedkrav, vi maa stille, for at Loven efter vor Mening kan anses egnet, nemlig *at* Landbrugsraadet bliver rent folkevalgt, *at* Lagtinget bliver den højeste Myndighed i disse Sager, *at* Jordfonden bliver en færøsk Fond og *at* Præstegodset ikke sælges, uden at Menighedsraadene og Kirkefolket er adspurgt. Dernæst fraraader vi Ekspropriationen af Odelsjord og fraraader at stemme for §§ 34—37.

Vi er Tilhængere af Princippet, at Jordbrugerne skal sidde trygge paa den Jord, de besidder, og er derfor imod Lovforslagets Bestemmelser om Indskrænkninger i Kongsbøndernes og Trømændenes nuværende Ret, hvilke Indskrænkninger vi bestemt maa fraraade og modsætte os.«

Minnilutin (Joen Rasmussen og A. Samuelsen) vísa á okkara støðu viðvíkjandi «Lov om Jordbrugets Fremme» og hini mál, sum eru nevnd undir pkt. a—e í brævinum av 4. oktober h. á., og viðvíkjandi pkt. 1—6 í nevnda brævi vísa vit eisini á, hvat vit í øðrum málum hava flutt fram og enn vilja flyta fram viðvíkjandi teimum nevndu málum.

Vit kunnu ikki stemma fyri uppskotum Paturssons, men vilja tó ikki her geva svar uppá tað, sum stendur í hansara áliti, hvarav meginparturin er í strið við ta meining, vit hava um tað sama.

Minnilutin (J. Patursson) setur fram hetta

Uppskot.

1) Gráabók við fylgislógum og vatnalógini verða ikki settar í gildi uttan at løgtingið aftaná eitt nýtt val samtykkir tað.

2) Punktini 1, 2, 3, 4, 5 og 6 verða at taka til viðgerðar tá tingið aftaná eitt nýtt val kemur saman.

Løgtingið, 10 desember 1937.

Mindretalsbetænkning

i

Lagtingssag Nr. VII—19/1937:

Reglugerð fyri búnaðarráðið og búnaðarnevndinum.

Der haves i Landbrugshistorien intet Eksempel paa, at et Lands Jordbrug er fremmet ved Tvangsforanstaltninger mod den jordbrugende Befolkning. Tværtimod viser Historien, at ethvert Lands Jordbrugsudvikling først bliver mærkbar ved Bondestandens Frigørelse. Fra nyeste Tid kan i saa Henseende henvises til efterfølgende vedrørende Forholdene i Sovjet-Rusland.

Ved Forordningerne af 26. Oktober 1917 og 19. Februar 1918 afskaffedes al privat Ejendomsret til Jord paa Landet, til de i Jorden værende Metaller o. l., til Skovene, Søer, Floder, Naturkræfter (Vandfald o. lign.) og Ejendomsretten til alle disse Værdier overgik til Staten. Der tilstodes de private kun en Brugsret til Jorden, til Bønder og andre, der ved eget Arbejde vilde dyrke og bearbejde Jorden.

Det er almindelig anerkendt, at den fra 1917—21 herskende Retsordning i Handel, Industri og Landbrug har en meget væsentlig Andel i den Tilstand af Kaos og Opløsning, der den Gang herskede i Ruslands økonomiske Liv. Staten havde forløftet sig paa Opgaverne, den magtede bl. a. ikke at fremkalde Produktion i Landbruget, naar den ikke gav Landbrugets Udøvere fri privat Ejendomsret med Hensyn til deres Produkter og i det hele en privatretlig nærmere betrygget Tilværelse.

I en Beslutning af den russiske Raadsforsamling i Dec. 1921 om det nye System udtales det, at det til Genopbygning af Erhvervslivet var nødvendigt at skabe en fast Retsordning, der kunde styrke «Sikkerheden for Borgernes Person og Formue». Efter denne Grundsætning udarbejdedes den nye russiske borgerlige Lovbog, der traadte i Kraft den 1. Januar 1923. Den herved skabte nye Retsordning betrygger den private Ejendomsret, giver en lignende Grundbestemmelse af denne som de andre europæiske Lovbøger, genindfører Arveretten og opbygger i det hele taget i vidt Omfang den borgerlige Retsordens Regler paa et lignende System, som de gamle Samfunds-Lovbøger hviler paa.

Regelen i almindelig europæisk Jordbolovgivning er saa vidt muligt at skaffe fri Jord i fri Mands Haand. Hvorfor man her gaar den modsatte Vej, lader sig kun forklare ved den diktatoriske Tendens, der under Bearbejdningen og Behandlingen hersteds har præget Loven og drevet den igennem, uden at der har været den nødvendige Adgang for Jordbrugets praktiserende Udøvere til at gøre deres Indflydelse gældende.

Fra ikke mindre end 72 færøske Bygder med 2700 Underskrifter er der til Lagtinget indkommet Protest imod, at denne Lov, der skal gøres Regler for, skal bringes ud i Livet.

Og denne vældige Modstand kommer til Orde til Trods for, at nedennævnte Partis samtlige Lagtingsmedlemmer med efterviste fremhævede Skrift i Bladet «Dimmalætting» den 30. Oktober rundt omkring i Bygderne udsendte efterfølgende Advarsel mod at underskrive:

«Sambandspartiet og Protestadressen.

Idet man henviser til omstaaende Referat af den Tale, Sysselmand Djurhuus som Ordfører for Sambandspartiet holdt i Lagtinget under Behandlingen af Protestadressen mod Landbolovene, skal Sambandspartiets Lagtingsmænd herved paa det alvorligste advare Færinger imod at give Protestadressen Tilslutning ved at underskrive den. — Mineloven («Undergrunden») behandles i Aar i Lagtinget, og der er Grund til at tro, at Tinget kan faa denne Lov indrettet ganske som Tinget vil. Ved at underskrive Protestadressen kan Mænd og Kvinder ikke opnaa andet end at skade deres egne og deres Landsmænds dyre Interesser, da Adressen og Underskrivernes Navne sikkert vil blive benyttet i partipolitisk Øjemed til Skade for Forholdet mellem det øvrige Kongerige og Færøerne. Landstingsmand Niclasen er fraværende, men enig med os i denne Udtalelse.

Lagtinget, den 28. Oktober 1937.

A. Andreasen. K. Djurhuus. O. F. Joensen.
Joh. M. Fr. Poulsen. J. Rasmussen.
A. Samuelsen. M. Samuelsen.»

I ethvert Land med parlamentarisk Forfatning vilde der være taget det største Hensyn til, at en saa overvældende Del af Befolkningen, som sket er med denne Adresse, imødegik en Lov, der i den Grad som Graabogen griber ind i Folkets Næringsliv og sociale Frihed.

Det lader imidlertid til, at man betragter den færøske Landbostand, landboretslig set, som mindreværdige Personer, hvis Ønsker det er unødigt at tage noget Hensyn til, uagtet det har vist sig, at Folkestemningen imod Graabogen ikke er en pludselig opdukket Følelse, idet Modstanden imod samme Lov fra 1200 Underskrifter i 1935 nu har mere end fordoblet sig.

Man regner formentlig med, at vort Folk, som gennem Enevoldsstyre og Monopolhandelsstyre i Aarhundreder var afskaaret fra at hævde sig, og som siden, efter Enevoldens Ophør, paa Trods af enstemmig udtalte og fremførte færøske Ønsker, kom ind under et andet Lands Folkediktatur, nu skal være saa nedsunket i Evneløshed og Viljeløshed, at Regeringsformen yderligere bør suppleres med et Lagtingsdiktatur.

Maaske kan det derved lykkes endnu en Tid at holde Befolkningen under Tugt. Det træffer sig jo saa heldigt for Diktaturstyret, at

dette hidtil har formaaet at holde Landboerne saa omtrentlig kemisk rene for Fagkundskab. Medens f. Eks. Danmark og Norge i Aarhundreder har haft sine Landbrugsskoler, og Island siden 1882 har haft sine og derved i Aarrækker faaet spredt ud saa megen Fagkundskab blandt Landboerne, at store Dele af praktiserende Landbrugere i disse Lande har gennemgaaet Fagskole, saa findes der endnu ikke paa disse «vore Atlanterhavsøer» en eneste Landbrugsskole, langt mindre nogen Landhusholdningsskole. Endda ikke saa meget som en i offentlig Tjeneste ansat Mand, der haandgribelig kunde undervise Landbrugerne i Anvendelse af moderne Landbrugsredskaber, har man endnu anset det for nødvendigt at ansætte.

Det vil her være nytteløst at paapege den personlig nedbrydende Indflydelse som saavel Landbrugsraadet som Landbrugsudvalgene efter Graabogen og dens Reglement faar over Landbrugerne ved den Adgang, der gives til at efterforske Personernes Kvalifikationer, Ejendommenes Driftstilstand, foretage Ejendommenes Deling, Opsigelse af Brugsret m. m.

Thi hvem bærer Hovedskylden for, at Jordbrugerne ikke sidder inde med de ønskelige Kvalifikationer? eller at Ejendommene, være sig Kongsgaarde, Trøer eller andre Jordejendomme, ikke er drevet forsvarlig. Det er hverken Besidderen eller Ejeren. Det er alle de offentlige Myndigheder, være sig Regering, Rigsdag, færøske Rigsdagsmænd, færøske Amtmænd og Lagtinget, der skulde ansvarliggøres for den Forsømmelighed disse har udvist vedrørende at skaffe den færøske Jordbruger Oplysning om, hvorledes han under nutids Forhold paa moderne Vis skulde ordne sin Drift. Med andre Ord, det er de offentlige Myndigheder og disse alene, der bærer Skylden for, at de færøske Jordbrugere ikke er i Besiddelse af de Kvalifikationer, og ikke driver sine Brug, som Nutiden forlanger. Og det er den offentlige færøske Jordbrugs Administration, der bør paatales og ikke den enkelte færøske Jordbruger. Thi dette er at rette Smed for Bager.

Det er ikke den enkelte færøske Jordbruger, der skal bære Skylden for, at det færøske Jordbrug endnu for en Del henligger som et Oldtidsbrug, men derimod det færøske Jordbrugs Administration.

De danske Bønder nedstammer fra Fædre, bundne i Livegenskab, Stavnsbaand, Hoveri m. v. og dog har de kunnet gøre Underværker, *da de fik Frihed, fordi de samtidig fik Adgang til Kundskab.*

Færingerne nedstammer fra frie Mænd og har aldrig været underkastede de ufrie Baand, som de danske Bønder i Fortiden var undergivne. Enhver Forfatter, der beskrev Færingernes Intelligens for Hundrede Aar siden fremholdt, at den var jævnbyrdig med, ja, stod foran den danske Bondestand. Men nu! Og hvorfor? Man maa stadig komme tilbage til dette ene Hovedmoment: Det er Myndighederne, der har undladt eller modsat sig, at den færøske Jordbruger skulde faa den samme Adgang til Faguddannelse, som den danske.

De færøske Jordbrugere har i Tidernes Løb bidraget med Millioner af Kroner til den danske Stats Fornødenheder. Hvad har de modtaget til Gengæld? Jo, Graabogen, der annulerer den sidste Rest af Frihed, som de dog trods vanskelige Tider havde formaaet at opretholde ved den hidtil gældende færøske landboretslige Lovordning.

Nu skal alle hidtil gældende Kongsbonderettigheder afskaffes. Nu skal Trølovens Bestemmelser om Køb af Trøjord ophæves; nu skal Præstegaardsjorderne fratages den færøske Kirke uden Forespørgsel hos Menighedsraadene og nu kan selv den mindste Odelsmand tilpligtes til at afstaa sit i det «almenes Interesse». Et Embedsstyre skal nu administrere det færøske Jordbrugs Anliggender under en Lov, der giver Adgang til at føre

vore Jordbrugere tilbage i en Tilstand, som nærmest hører under Tilstanden i Danmark før Ufrihedens Afløsning.

Det er forøvrigt mærkeligt med Hensyn til det nu valgte Landbrugsraad, hvorfor Lagtinget og Landbrugsministeren i Stedet for den skete Udnævnelse ikke meget heller henlagde Jordbrugsraadet til Landsnevndin. Denne sidder inde med akkurat de samme Landbrugskvalifikationer, som det nyvalgte Landbrugsraad er i Besiddelse af. Hele Administrationen vilde derved være blevet mere enkel, kunnet samles under een Myndighed og sparet særlige Kontorholdsudgifter m. m.

Da det vil være fuldkommen ørkesløst, vil Mindretallet her aldeles afholde sig fra at gaa i Enkeltheder. Det Befolkningen ønsker, det er, at Graabogen aldrig skal træde ud i Livet. Men det skal siges her: Kun et enkelt Afsnit af Graabogen kan anses for antageligt og dette er Kapitel III. *Laan af Jordfonden* og Kapitel IV. *Om Tilskud til Oprettelse af nye Jordbrug, Opdyrkning m. v.*

Disse Kapitler, særlig Kap. IV, der indeholder Regler om direkte Tilskud til Opdyrkning med videre, samstemme i Hovedsagen med det af Mindretallet i Lagtinget i 1927 indbragte Forslag efter norsk og islandsk Mønster om direkte Støtte til Opdyrkningen. Dog er den Sum, der nu er vedtaget at anvende til dette Formaals Fremme, altfor ringe, og en Fastlæggelse af samme for en Periode af 5 (10) Aar ikke paa sin Plads, da hvert løbende Aar utvivlsomt vil kræve større og større Bidrag.

Men her er ganske overset, at der ogsaa bør ydes Bidrag til «Beitekultur». Denne har vist sig i Sverrig som ogsaa i Norge at være af meget stor Betydning og saa yderig, at den har givet endda et større Nettoudbytte end der kunde opnaas ved Opdyrkning.

Man har, saaledes som det ser ud, under Behandlingen af denne Sag gaaet ud fra, at den færøske Haugejord henlaa som en Ødemark, ganske uproduktiv i sin nuværende naturlige Tilstand. Intet kan være mere fejlagtig. Den færøsk Hauge har i umindelige Tider afgivet Græsgang til en Besætning af 70—100.000 Faar, hertil Sommergræsning for nogle Tusind Kvæg, Sommer- og Vintergræsning for 6—700 Heste og et større eller mindre Antal Gæs. Nu skal der efter en af Bestemmelserne optages Fortegnelse over, hvor megen *dyrkbar* Jord, der forefindes i de færøske Hauger. Hensigten dermed maa vel være, at det, der er dyrkbart, skal indhegnes og dyrkes. Men det er givet at en Opdyrkning af al færøsk dyrkbar Mark ikke kan gennemføres i den nulevende Generations Tid og næppe heller i den næste, og det er et Spørgsmaal, om en saadan *generel Opdyrkning* vil være paa sit rette Sted.

Skal al dyrkbar Mark indhegnes og opdyrkes, saa er det dermed givet, at de færøske Jordbrugeres vigtigste Næringsvej, hvis man altfor ensidig fæster sig ved «Opdyrkning», nemlig Faareavlen, derved lider en Indskrænkning, som ganske betragtelig vil nedsætte denne, uden paa den anden Side at have bragt Opdyrkerne af de Smaalodder, det i Regelen vil blive Tale om, det forønskede Bidrag til Husholdningen af Landbrugsprodukter, idet disse, paa Grund af andre Gøremaal og de store Vidder, der her vil blive Tale om, ikke vil formaa i nogen nær Fremtid at opdyrke det, der faktisk er egnet til Opdyrkning.

Hertil kommer, at et veldrevet færøsk Jordbrug bør vedblive at have Betingelser for «Udregstur» af Køer i Haugen, og naar Haugen ikke i sin naturlige Stand er ydedygtig nok, at den saa kan forbedres her som i Norge og Sverige, ved Beitekultur. Fæster man sig udelukkende ved Opdyrkning af Smaalodder paa et Vinter- og Sommerkofoders Størrelse, vil de ca. 5000 færøske Husholdninger, hvoraf de allerfleste drive andet Erhverv end Landbrug, ikke være i Stand til at drage den Nytte af færøsk

dyrkbar Mark, som der kan opnaas ved Kultivering af Dele af Underbaugen til Fordel for Kvæg og Faaregræsning.

Dette sidst anførte maa dog ses som ganske forbigaaende Bemærkninger. Hvis Graabogen havde indskrænket sig til, saaledes som Lagtingets Stilling var i 1930, at den af Landbrugsministeriet nedsatte Kommission kun havde holdt sig til «Statsbidrag til Opdyrkning m. v. paa Færøerne», havde der været nogen Anledning for Lagtinget til at akceptere det efter Loven bestemte aarlige Tilskud til Opdyrkning af indtil 20.000 Kr. aarlig — skønt Lagtinget havde regnet med 60.000 Kr. — og den hertil hørende Laaneordning.

Men derved, at Graabogen, tværtimod Lagtingets Opfattelse i 1930, greb ind i og fuldstændig revolutionerede det færøske Jordbrugs retslige Tilstand i umyndiggørende og usikkerhedsgørende Retning, fremkaldte ganske selvfølgelig den Modstand mod dette Lovværk, som med de 2700 Underskrifter fra 72 færøske Bygder kræver dette sat ud af Kraft.

Ein *minniluti* (J. J. Simonsen) skal vísa til álit og broytingaruppskot, sum sjálvstýrisflokkurin setti fram viðvíkjandi jarðaumskipanini í tingsetuni 1935 (sí løgtingstíðindi 1935, síðu 155—156) og sum ganga út uppá, *at* landbrúksráðið verður reint fólkavalt, *at* løgtingið hevur hægsta ræði yvir hesum málum, *at* jarðagrunnurin verður ein føroyskur grunnur og *at* prestagóðsið ikki verður selt, uttan at meinigheitsráðini og kirkjufólkið verður eftirspurt.

Harumframt verður tøka av óðalsjørð frárádd.

Av tí at hesi uppskot vóru feld á tingi av táverandi meiriluta, og tá hesin sami meiriluti er sitandi á hesum tingi enn, heldur minnilutin eingi líkindi vera fyri at fáa tey framd nú og setur tí einki uppskot fram.

I Henhold til det af *Mindretallet* (Patursson) foran anførte og ved at bilægge denne Betænkning «*med Graabogen m. m.*», «*Jordreformen*» af Sambandspartiets Ordfører Kr. Djurhuus og Gensvar til samme: «*Gráabók í hondum Kr. Djurhuusar*» af Jóannes Patursson (se henholdsvis «Dimmalætting» 1937 Nr. 84—86 og «Dagblaðið» 1937 Nr. 126—132) skal Mindretallet indstille til Lagtingets Vedtagelse:

> «Bestemmelsen om «Lov om Jordbrugets Fremme» og de denne sideordnede Loves Gyldighed udsættes til Vælgerne ved et nyt Lagtingsvalg har haft Anledning til at give deres Anskuelser til Kende.»

Lagtinget, den 9. December 1937.

J. Patursson. *J. J. Simonsen.*

Udkast
til
Reglement for Landbrugsraadet nedsat i Henhold til Lov for Færøerne Nr. 174 af 24. Maj 1937
om
Jordbrugets Fremme.

KAPITEL I.

Landbrugsraadets Forretningsgang:

§ 1.

Landbrugsraadet bestaar af 3 Medlemmer, hvoraf Ministeriet vælger et Medlem og 1 Suppleant og Lagtinget 2 Medlemmer og 2 Suppleanter. Ministeriet vælger Raadets Formand.

Den af Staten antagne Landbrugskonsulent har i Embedsmedfør Adgang til at deltage i Raadets Møder og Forhandlinger, dog uden Stemmeret, medmindre han er valgt Medlem.

Landbrugsraadet opretter et Kontor i Thorshavn, paa hvilket der ansættes en Kontorist til Journalisering, Maskinskrivning m. v., medens den øvrige fornødne Bistand indtil videre ydes af Amtsfuldmægtigen som Sekretær for Landbrugsraadet.

§ 2.

Enhver Lagtingsvælger, der ikke er over 60 Aar gammel, er forpligtet til at modtage Hvervet, men kan i saa Fald begære sig fritaget for ethvert andet borgerligt Ombud, saa længe han er Medlem af Raadet.

§ 3.

Hvert 3die Aar udgaar et Medlem og Nyvalg (eventuelt Genvalg) finder Sted. Det afgøres ved Lodtrækning, i hvilken Rækkefølge Medlemmerne udgaar.

Landbrugsministeren bestemmer, naar Lodtrækning skal foregaa første Gang.

§ 4.

Medlemmerne faar Rejseudgifter godtgjort efter Regning og Dagpenge efter Ministeriets Bestemmelse. Udgifterne udredes af den færøske Jordfond.

§ 5.

I Løbet af April Maaned afholder Raadet Møde til Behandling af de fra Landbrugsudvalgene indkomne Andragender om Laan, Præmier og Tilskud, og ellers saa ofte, Formanden maatte finde det nødvendigt, eller naar 2 Medlemmer forlanger det til Behandling af bestemte Sager.

§ 6.

Til Vedtagelse af Forslag kræves, at mindst 2 Stemmer afgives derfor. Enhver af Landbrugsraadet truffen Afgørelse skal ledsages af Begrundelse.

§ 7.

Over Raadets Forhandlinger føres en af Landbrugsministeriet autoriseret Protokol, der anskaffes for Jordfondens Regning. Protokollen opbevares paa Raadets Kontor.

§ 8.

Raadet fører Tilsyn med Landbrugsudvalgenes Virksomhed, herunder at Udvalgenes Udgifter holdes indenfor rimelige Grænser.

§ 9.

Til Planlæggelse af Opdyrkningsarbejde, Gartneri og Havebrug, Byggeforetagender samt Syn og Vurderinger o. lign. antager Landbrugsraadet nødvendig sagkyndig Bistand.

Landbrugsraadet affatter Instruks for de sagkyndiges Arbejde og fastsætter disses Honorar, herunder Regler for Rejseudgifter.

Udgifter til sagkyndig Bistand afholdes af den færøske Jordfond.

KAPITEL II.

Jordfonden:

§ 10.

Landbrugsraadet bestyrer under Tilsyn af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri Færøernes Jordfond efter de i Lov Nr. 174 af 24. Maj 1937 om Jordbrugets Fremme og nærværende Reglement indeholdte Regler.

§ 11.

De Jordfondsmidler, der ikke er udlaant efter Lovens Regler, skal være anbragt i Værdipapirer efter Reglerne for Anbringelse af umyndiges Midler eller i Færø Amts Sparekasse; dog kan der, saafremt Landbrugsraadet skønner det praktisk, oprettes Bankkonto for daglige Ind- og Udbetalinger.

§ 12.

Den færøske Jordfonds Obligationer og Værdipapirer skal opbevares sikkert og brandfrit.

Jordfondens Værdipapirer skal forsynes med Paategning om at tilhøre Jordfonden og saa vidt muligt noteres som tilhørende denne.

De, der har Adgang til at disponere over Fondens Midler, skal tegne en af Finansministeriet godkendt passende Kautionsforsikring. Raadets Formand eller den, han bemyndiger, kan underskrive for Fonden, naar det ikke drejer sig om Transport eller Kvittering af Pantebreve og Kreditforeningsobligationer, i hvilke Tilfælde det samlede Raad skal underskrive.

§ 13.

Inden Begyndelsen af hvert Finansaar udarbejdes der et Overslag over Fondens Indtægter og Udgifter i Finansaaret; der tilstilles Ministeriet for Landbrug og Fiskeri, Finansministeriet og Lagtinget hver et Eksemplar af Overslaget.

Efter hvert Finansaars Udløb og senest sammen med Regnskabet, jfr. § 14, udarbejdes der en Beretning for Fondens Virksomhed i det afvigte Finansaar; Ministeriet for Landbrug og Fiskeri, Finansministeriet og Lagtinget erholder hver et Eksemplar af Beretningen.

§ 14.

Over Fondens Midler føres fornødent Bogholderi; der aflægges Regnskab for hvert Finansaar; Regnskabet afsluttes og afleveres til Revision inden Udgangen af Maj.

Fondens Regnskaber revideres af to Revisorer, hvoraf Ministeriet for Landbrug og Fiskeri vælger den ene, Lagtinget den anden; deres Honorar fastsættes af Landbrugsministeriet og afholdes af Jordfonden. Som Led i Revisionen afholder Revisorerne periodisk uanmeldt Eftersyn af Fondens Kassebeholdning og Værdipapirer.

Inden 1. September tilstilles der Ministeriet for Landbrug og Fiskeri, Finansministeriet og Lagtinget hver et Eksemplar af det aflagte Driftsregnskab og Status med Revisorernes Bemærkninger.

Finansministeriet deciderer Fondens Regnskaber.

§ 15.

For hver Fæstegaard føres en Konto over de Beløb, der indgaar i Jordfonden for Salg m. v. fra vedkommende Fæste, samt de Ydelser, der tilflyder denne fra Jordfonden.

KAPITEL III.

Laan af Jordfonden.

Til Marts Maaned indkalder Landbrugsraadet Ansøgninger om Laan til:

a) Oprettelse af mindre Jordbrug, herunder Gartneri og Havebrug,
b) Jordforbedring og Opdyrkning af raa Jord,

c) Opførelse af nye Bygninger m. v. paa Jord i offentlig Eje,
d) Opførelse af Avlsbygninger, Møddinger m. v. paa mindre Jordbrug,
e) Driftslaan til mindre Jordbrugere,
f) Laan til Kommuner til Indkøb af Jord,
g) Laan til Nybyggerforeninger til Indkøb af Jord.

Ved Udfindelse af en Ejendoms Laaneværdi vil det være at paase, at nævnte Værdi i intet Tilfælde kan ansættes højere end Bekostningen (heri eventuelt indbefattet eget Arbejde) ved den Anskaffelse eller Forbedring, hvortil Laanet er ydet.

§ 16.

Ansøgningerne behandles efter følgende Regler:

1) Saasnart Landbrugsraadet har modtaget Ansøgningerne, gennemgaar Formanden foreløbig disse og undersøger, om de er ledsaget af de i Loven foreskrevne Oplysninger og Attester, samt søger eventuelt gennem Landbrugsudvalgene eller andre, der maatte have personligt Kendskab til Ansøgeren — deriblandt særlig Underskriverne paa Ansøgningsskemaet — at fremskaffe de mulig manglende Oplysninger og Attester eller de yderligere Oplysninger, som han maatte anse for nødvendige.
2) Ansøgere, som har meldt sig det foregaaende Aar, men som har faaet Afslag, fordi de til Raadighed værende Midler ikke strakte til til at imødekomme deres Andragende, kan paany søge. De Personer, der een Gang har erhvervet Jord i Henhold til denne Lov eller Lov Nr. 194 af 15. Juli 1927 om Oprettelse af mindre Jordbrug paa Færøerne, kan som Regel ikke komme i Betragtning, medmindre det drejer sig om hensigtsmæssig Udvidelse af Jord (og) eller Bygninger.
3) Naar Landbrugsraadet har gennemgaaet samtlige Ansøgninger og truffet Bestemmelse om, hvilke Ansøgere der vil komme i Betragtning, meddeler Landbrugsraadet hver enkelt Ansøger (og vedkommende Landbrugsudvalg) Underretning om Udfaldet for hans Vedkommende.

§ 17.

Ansøgninger om Byggelaan:

Landbrugsraadet søger fremskaffet et passende Antal Tegninger m. v. af praktiske og billige Beboelseshuse og Driftsbygninger, egnede til færøske Jordbrug af forskellig Størrelse, og tilstiller Landbrugsudvalgene et passende Antal heraf til Brug for Vejledning af Andragere, tilligemed Blanketter til Byggekontrakter (Beskrivelse og Overenskomst).

§ 18.

Naar Byggekontrakt (Beskrivelse og Overenskomst) er udfyldt og godkendt af Landbrugsraadet og den Sagkyndige, beholder Landbrugsraadet den originale Kontrakt, medens Landbrugsudvalget og Haandværkerne paa Byggepladsen faar hver en Kopi udleveret.

Landbrugsraadet sørger for gennem Landbrugsudvalget at faa tilsendt en Ekstrakt-Afskrift af Byggekontrakten, indeholdende eventuel Fuldmagt eller Transport vedrørende Byggelaanet. Der vil kun kunne

modtages Anmeldelse af en Transport fra Laantager til Haandværkerne, eventuelt tillige een Transport fra Laantager til Leverandør af Bygningsmateriale.

§ 19.

Ved Ydelse af Byggelaan paa privat Jord kan Ejendommens Laaneværdi ikke overstige 15.000 Kr.

§ 20.

Landbrugsraadet skal paase, at der ved Ydelse af Laan paa privat Jord skal tinglæses en Servitut paa Ejendommen om, at de Bygninger, hvortil Laan er ydet, ikke maa skilles fra Bruget uden Landbrugsraadets Samtykke, samt at Udstykning af den til Bruget hørende Jord forøvrigt kun maa ske efter Reglerne om Udstykning af Jord.

§ 21.

Forinden der ydes Laan til Opførelse af Bygninger paa privat Ejendom, skal Landbrugsraadet forvisse sig om, at den paagældende Ejendom er egnet til Landbrug, at der foreligger en godkendt Opdyrkningsplan samt at der haves Vejadgang og Adgang til Vand.

Ansøgninger om Laan til Indkøb af Jord, Jordforbedringer og Opdyrkning af raa Jord.

§ 22.

Foruden de i Lovens § 42 foreskrevne Bevisligheder, skal der med Ansøgningerne følge en Plan, der angiver Arealets Beliggenhed, samt hvorledes det tænkes afvandet og opdyrket, og hvor det drejer sig om Køb af privat Jord, tillige et Eksemplar af den indgaaede Købekontrakt eller det fremkomne Tilbud.

§ 23.

Forinden Laanetilsagn meddeles, skal Landbrugsraadet forvisse sig om, at den paagældende Ejendom er egnet til Landbrug, at Opdyrknings- og Afvandingsplanen er forsvarlig, samt at Ejendommen har Vejadgang og Adgang til Vand, samt at Købesummen, naar det drejer sig om Køb af Jord, ikke overstiger, hvad tilsvarende Jord kan købes for paa paagældende Sted.

Andragender om Driftslaan.

§ 24.

Foruden de i Lovens §§ 42 og 48 forlangte Oplysninger og Attester, skal der ved Ydelsen af Driftslaan paases, at Anskaffelsen af det, hvortil Laanet søges, er formaalstjenlig for vedkommende Brug, og at der, hvor det drejer sig om Anskaffelse af Landbrugsredskaber haves fornødent Kendskab til Brugen af disse.

Afdragstiden for Driftslaan, der ydes Driftslaaneforeninger eller Enkeltmænd, fastsættes som Regel til 1 Aar, naar det drejer sig om Laan til Indkøb af Gødning, Læggekartofler og Frø og ellers til 5 Aar.

§ 25.

Ønsker en Laantager at udbetale større Afdrag i en enkelt Termin, skal dette tillades, naar Afdraget mindst udgør 50 Kr.

Andragender om Laan til Kommuner til Indkøb af Jord.

§ 26.

Ansøgningerne maa bilægges fornøden Købekontrakt, hvorhos det maa godtgøres, at Købesummen ikke overstiger, hvad der svarer til Værdien af tilsvarende Jord paa det paagældende Sted.

Forinden der ydes en Kommune Laan, vil det være at paase, at Lagtingets Approbation hertil foreligger.

Ved Kommuners Erhvervelse af Jord, der igen agtes afhændet, skal Landbrugsraadet godkende Prisansættelsen, ligesom Lagtingets Samtykke til Afhændelsen vil være at indhente.

§ 27.

Andragender skal desuden være ledsaget af Vejplan, Udstykningsplan, Afvandingsplan med Oplysning om den paatænkte Anvendelse af Jorden.

Andragender om Laan til Nybyggerforeninger.

§ 28.

For at opnaa Laan skal Nybyggerforeningens Vedtægter være godkendt af Landbrugsraadet.

§ 29.

Andragender maa bilægges fornøden Købekontrakt, hvorhos det maa godtgøres, at Købesummen ikke overstiger, hvad der svarer til Værdien af tilsvarende Jord det paagældende Sted.

§ 30.

Andragender skal desuden være ledsaget af Udstykningsplan, Afvandingsplan og Plan for Jordens Benyttelse samt Oplysning om Vejadgang og Adgang til Vand.

Laanenes Udbetaling.

§ 31.

Det er en almindelig Betingelse for Laanenes Udbetaling, at de til Ejendommen hørende Bygninger med Inventar og Besætning, der holdes paa Stald, er forsikret mod Skade ved Brand, Storm, Fjeldskred og lignende efter Reglerne i Lovens § 30.

§ 32.

Saafremt der ikke ydes Forskud paa Byggelaanet, og dette altsaa bliver at udbetale paa en Gang, bliver følgende Fremgangsmaade at iagttage:

1. Naar Landbrugsraadet ved Syn over den paagældende Ejendom har forvisset sig om, at Bygningerne er forsvarligt opført i Overensstemmelse med den approberede Plan anviser Landbrugsraadet Byggelaanet til Udbetaling, naar behørig Panteobligation er underskrevet

og Kvittering fra Laantager og eventuelt fra Haandværkeren og Leverandøren af Byggematerialier foreligger.

2. Beløbet udbetales til Laantageren eller den Haandværker, eventuelt tillige Leverandør af Bygningsmateriale, der i Henhold til den paa Byggekontrakten anførte Transport er berettiget til at modtage Beløbet.

Landbrugsraadet er berettiget til forlods af Laanesummen at tilbageholde Beløb, som Laantageren maatte være dette skyldig i Anledning af Parcellens Erhvervelse.

Forinden Udbetaling eller Restudbetaling af Byggelaan finder Sted vil det være at paase, at Panteobligation er *tinglæst* uden Retsanmærkning.

§ 33.

Saafremt der ydes Forskud paa Byggelaan, svarende til indtil 50% af Restlaanet, jfr. Lovens § 46, bliver følgende at iagttage:

1. Naar Landbrugsraadet ved Syn har forvisset sig om, at Bygningerne er under Tag og opført i Overensstemmelse med den approberede Plan, samt at Bygningerne er foreløbig brandforsikrede, kan indtil 50% af Restbyggelaanet udbetales som Forskud efter Landbrugsraadets nærmere Bestemmelse.
2. Forskud paa Laanet udbetales derefter af Landbrugsraadet efter de under § 32, 2. anførte Regler.
3. Restlaanet udbetales, naar Landbrugsraadet ved Synsforretning har forvisset sig om, at Bygningerne er forsvarlig opført i Overensstemmelse med de godkendte Tegninger og Overslag, samt at Bygningerne m. v. er behørig brandforsikrede og stormskadeforsikrede osv. (Lovens § 30) og behørig Obligation foreligger underskrevet.

Forinden Udbetaling af Restudbetaling af Byggelaan finder Sted, bør det paases, at Panteobligationen er *tinglæst* uden Retsanmærkning.

§ 34.

Forinden Udbetaling af Laan til Jordkøb, Jordforbedring og Opdyrkning af raa Jord finder Sted skal Landbrugsraadet paase, at de planlagte Arbejder er udført, og de øvrige for Laanets Ydelse stillede Betingelser er opfyldt.

Forskud paa Laan til Jordkøb kan ydes af Landbrugsraadet med indtil 75% af Laanesummen, naar der foreligger tinglæst Skøde paa Jordlodden.

KAPITEL IV.

Om Tilskud til Oprettelse af nye Jordbrug, Opdyrkning m. v.

§ 35.

Der kan ydes Tilskud til følgende Formaal:

a) Jordforbedring og Opdyrkning af raa Jord,
b) Opførelse af Møddinger og Ajlebeholdere,
c) Indhegning af Jord,

d) Landboforeninger til delvis Dækning af Transportudgifter for Gødning, herunder Kalk og til Anskaffelse af Redskaber,
e) Nybyggere,
f) Driftslaaneforeningers Administrationsudgifter.

For at komme i Betragtning kræves, foruden de i Lovens § 53 nævnte Attester og Bevisligheder, følgende:

ad. a): at der indgives skriftlig Ansøgning paa dertil af Landbrugsraadet affattede Blankettet, ledsaget af Plan og Overslag for det paagældende Arbejde med Oplysning om Vejadgang og Adgang til Vand. Tilskud kan ydes med indtil 1/3 af det udførte Arbejdes Værdi.

ad. b): Skriftlig Ansøgning maa indgives paa dertil af Landbrugsraadet affattede Blanketter, ledsaget af Plan og Overslag med Oplysning om Indretning og Tilstand af tilstedeværende Driftsbygninger samt Brugets Størrelse. Tilskudet kan udgøre indtil 1/4 af Værdien af det fuldførte Anlæg.

ad. c): at der indgives skriftlig Ansøgning paa dertil af Landbrugsraadet affattede Blanketter, bilagt med Plan og Overslag for Opdyrkning af den omtvistede Lod, samt alle andre Oplysninger, der kan tjene til Dokumentation for, at Indhegninger kan anses for hensigtssvarende, herunder særlig, at Indhegningen er Led i en planmæssig Udstykning til Opdyrkning. Endvidere kræves, at der til paagældende Jord er Vejadgang og Adgang til Vand. Tilskud ydes kun til I. Gangs Indhegning. Tilskud kan ydes med indtil 1/3 af Materialernes Pris, naar der anvendes Hegn, og indtil 1/3 af de samlede Omkostninger, naar der opføres Stengærde.

ad d): at der indgives skriftlig Ansøgning paa dertil af Landbrugsraadet affattede Blanketter, og at der for Foreningen gælder Vedtægter, som kan godkendes af Landbrugsraadet. Tilskud kan ydes med indtil 1/3 af Transportudgifterne.

ad e): at der indgives Andragende paa dertil af Landbrugsraadet affattede Blanketter, og at der foreligger en af Landbrugsraadet godkendt Plan for paagældende Nybygd. Saadanne Nybyggere, der er afskaaret fra Adgang til Lønarbejde, skal fortrinsvis komme i Betragtning. Tilskud kan ydes med indtil 1/3 dog højst 1000 Kr. til en enkelt Nybygger.

ad. f): at der indgives Ansøgning paa dertil af Laandbrugsraadet affattede Blanketter, samt at der for Foreningen gælder Vedtægter, affattede efter Reglerne i Lovens § 48. Tilskud kan ydes med indtil Halvdelen af Administrationsudgifterne.

Tilskud ydes fortrinsvis til Jordbrugere med samlede Brug, saasom Trøbrug, Husmandsbrug, Brug paa mindst 1 Helaarskofoder i udskiftet Bygd eller andre Brug, der kan sidestilles hermed.

Andragender om Tilskud til Personer, der foruden den Jordlod, hvortil Tilskud søges, tillige er i Besiddelse af Jord, der ikke er veldreven, kan som Regel ikke komme i Betragtning.

Tilskud udbetales først, naar det paagældende Arbejde er fuldført, synet og godkendt, dog saaledes, at der undtagelsesvis kan ydes Forskud til Jordforbedring, Opdyrkning af raa Jord, og Opførelse af Bygninger m. v.

Af de til Tilskud værende Midler skal der forlods anvendes et

passende Beløb til Præmiering af veldrevne Brug, særlig nyttige Indretninger eller ypperlig Dyrkning. Restbeløbet anvendes fortrinsvis i de første 5 Aar til Opdyrkning af raa Jord og Indhegning af Opdyrkningsjord. Til Præmiering kan anvendes indtil 1000 Kr. om Aaret, dog højst 100 Kr. til en Enkeltperson.

KAPITEL V.

Bestyrelse af Jord i offentlig Eje samt Tilsyn med de Ejendomme, hvortil der er ydet Laan af Jordfonden.

§ 36.

Landbrugsraadet bestyrer:

1) De til Statens Fæstegods hørende Ejendomme, derunder ogsaa den til Forsøgsvirksomheden henlagte Jord og de Tjenesteejendomme, som er tillagt Tjenestemænd m. fl. som en Del af deres Løn.
2) De Ejendomme, hvormed Præsteembederne paa Færøerne er beneficerede,
3) De Ejendomme, der erhverves for Jordfondens Midler (jfr. Lovens Kap. IV).

§ 37.

Til 1. April 1938 faar Landbrugsraadet meddelt Fortegnelse over de til Fæstegodset paa Færøerne hørende Ejendomme med Inventarieforteguelse og Oplysning om den til hvert Fæste hørende Besætning.

Samtidig meddeles der paa samme Maade Landbrugsraadet Fortegnelse over det beneficerede Gods.

§ 38.

Snarest muligt efter 1. April 1938 skal Landbrugsraadet skaffe sig oplyst den driftsmæssige Tilstand af de i § 36, Punkt 1. og 2. nævnte Brug, hvorefter der med Hensyn til Afhjælpning af eventuelt forefundne Mangler vil være at forholde efter Reglerne i Lovens §§ 22, 24 og 27.

§ 39.

Landbrugsraadet fører Tilsyn med Forsøgsgaarden i Højvig og den under denne hørende Virksomhed. Plan for Virksomhedens Arbejde, herunder de til denne knyttede Bedrifter, skal forelægges Landbrugsraadet til Godkendelse, efter at Føroya Búnaðarfelag har haft Lejlighed til at udtale sig.

§ 40.

Overdragelse af Jord i offentlig Eje til Selvejendom, naar det drejer sig om Landbrugsjord, bør i Almindelighed kun ske for mindre Ejendommes Vedkommende saasom Trøbrug paa indtil 2 Helaarskofoder, og Landbrugsraadet bør stræbe hen til, at Bortfæstning eller Bortforpagtning paa bestemt Aaremaal eller paa Forpagters eller Enkes Livstid bliver den almindelige Besiddelsesform.

Ved Afhændelse af Landbrugsjord til Selvejendom skal Overdragelsesdokumentet indeholde Bestemmelse om, at den paagældende Ejendom ikke senere, hverken hvad Jord og Bygninger angaar, maa deles uden Landbrugsraadets Samtykke foruden at Dokumentet skal indeholde Bestemmelse om Forkøbsret efter Reglerne i Lovens § 28.

§ 41.

Naar Brugsforhold ophører, tager Landbrugsraadet, efter at den i Lovens § 12 nævnte Undersøgelse har fundet Sted, Bestemmelsen om, hvorledes det skal være at forholde med det paagældende Brug. Landbrugsraadet skal saavidt muligt søge et Brug bevaret for den besiddende Slægt. Ved Overdragelse af beneficeret Gods vil de nuværende Besiddere og Brugere være at anse som fortrinsberettigede efter Reglerne i Lovens § 18.

Brugsafgiften af det beneficerede Gods fastsættes i Forhold til den Værdi, Jordfonden overtager dette Gods for.

§ 42.

Landbrugsraadet drager Omsorg for, at den Fæsteafgift og anden Bruget paahvilende Afgift, der ikke er betalt til Forfaldstid, opkræves, og forsaavidt Betaling derefter ikke finder Sted, inddrives ved Udpantning eller ad anden retslig Vej.

§ 43.

Ved Fastsættelse af et Brugs Taksationsværdi skal der tages Hensyn til, hvormeget det paagældende Brug kan give i Bruttoindtægt ved forsvarlig Drift, beregnet efter Indtægten af saavel Jord, Besætning som Bygninger. Ved Udfindelse af Driftsudgifterne vil Fæsterens eller Brugerens eget Opgivende være at lægge til Grund med tilbørlig Hensyntagen til, hvad der ellers kan skaffes oplyst om et tilsvarende Brugs normale Udgifter.

Hvor der maatte foreligge Sygdom, Misvækst eller Naturkatastrofer o. lign., der midlertidig maatte modsætte Brugerens Muligheder for Udnyttelse af Bruget, kan Landbrugsraadet for indtil 5 Aar ad Gangen nedsætte Fæste- eller Brugsafgifter.

§ 44.

Ved Deling af det beneficerede Gods samt eventuel Deling af nuværende Fæstebrug skal Landbrugsraadet have for Øje, at de ved Deling fremkomne nye Brug saavidt muligt er af en saadan Størrelse, at Brugeren eller Besidderen kan ernære sig og Familie deraf.

§ 45.

Med Hensyn til de Arealer, der i Henhold til Lovens § 21 skal udlægges til Præsteboligerne, vil der ved Udskiftningen af disse af Landbrugsraadet være at træffe nærmere Aftale med Færø Amt og Provsti.

§ 46.

Forsaavidt den, der til Brug eller Eje har overtaget en Jordejendom i offentlig Eje, besidder mere udyrket Jord end vedkommende Bruger efter Bestemmelserne i Lovens § 25 kan grundforbedre, kan hans Forpligtelser til Grundforbedring helt eller delvis ophøre, ved at der træffes en Ordning, saaledes at passende Arealer afstaas til andre, der ikke maatte være i Besiddelse af tilstrækkelig Opdyrkningsjord.

§ 47.

Ved Oprettelse af nye Brug paa udyrket Jord skal Landbrugsraadet tage Bestemmelse om Brugerens Pligt til Opdyrkning af Arealet indenfor et nærmere fastsat Aaremaal.

§ 48.

Landbrugsraadet skal paase, at Brugere ikke lader opføre Bygninger paa Jord i offentlig Eje, medmindre der foreligger Tilladelse dertil fra Landbrugsraadet.

§ 49.

Landbrugsraadet skal paase, at Ejere og Brugere af de i Loven omhandlede Jordbrug efterkommer deres Forsikringspligt, jfr. Lovens § 30.

For at faa konstateret Værdien af det, der skal forsikres, kan Landbrugsraadet foranstalte afholdt de fornødne Syn.

§ 50.

Landbrugsraadet skal ved sin Repræsentation i den i Lovens § 30 omhandlede gensidige Forsikringsforening varetage Jordfondens Interesser i nævnte Forsikring.

KAPITEL VI.

Erhvervelse af Jord.

§ 51.

Den Jord, der erhverves for Jordfondens Regning efter Reglerne i Lovens Kapitel IV, skal anvendes til offentlige Anlæg og lignende, Byggegrunde, Havelodder, Oprettelse af mindre Jordbrug, Fisketørringspladser, Lagerpladser og lignende.

§ 52.

I Forbindelse med Erhvervelse af Jord efter Lovens Kapitel IV skal Landbrugsraadet søge affattet en samlet Opdyrknings- og Udstykningsplan for paagældende Bygd, saaledes at det blandt andet fremgaar af Planen, hvorledes de Arealer, der ønskes erhvervet for Jordfondens Regning, agtes anvendt.

I H. JØRGENS BOGHANDELS ACCIDENSTRYKKERI THORSHAVN

Udkast til Reglement

for

Landbrugsudvalgene, valgt i Henhold til Lov for Færøerne, Nr. 174 af 24. Maj 1937 om Jordbrugets Fremme.

1.

Færøerne er delt i 10 Distrikter. For hvert Distrikt vælges af Lagtinget et Landbrugsudvalg bestaaende af 3 Medlemmer.

Landbrugsudvalgene staar direkte under Landbrugsraadet og yder dette Bistand ved Behandling af de Sager, der forelægges disse af Landbrugsraadet. Hvert Udvalg vælger sin Formand.

Over Udvalgets Forhandlinger fører Formanden Protokol, der anskaffes for Amtsfondens Regning og autoriseres af Landbrugsraadets Formand. Protokollen opbevares hos Udvalgets Formand. Formanden drager desuden Omsorg for, at Udvalgets Arkivsager opbevares forsvarligt.

Udvalgene holder Møde i Marts Maaned til Behandling af indkomne Andragender samt til Afgivelse af eventuelle Indberetninger til Landbrugsraadet og ellers hver 2. Maaned, forsaavidt Sager foreligger, eller naar Landbrugsraadet maatte kræve Møde afholdt.

Enhver Lagtingsvælger, der ikke er over 60 Aar gammel, er forpligtet til at modtage Hvervet, men kan i saa Fald begære sig fritaget for ethvert andet borgerligt Ombud, saalænge han er Medlem af Raadet.

2.

Landbrugsudvalgenes Medlemmer er udelukket fra at deltage i Sagers Behandling, naar de er for nær beslægtede eller besvogrede, jfr. Reglerne om Dommeres Inhabilitet.

3.

Til Vedtagelse af et Forslag kræves, at mindst 2 Stemmer afgives derfor, og at Formanden har deltaget i Forhandlingerne. Enhver Vedtagelse skal være ledsaget af Begrundelse.

4.

Landbrugsudvalgenes Formand fremskaffer manglende Oplysninger i indkomne Andragender samt afgiver Erklæring i Sager, der tilstilles Udvalget af Landbrugsraadet, naar det ikke udtrykkelig forlanges, at Sagen skal forelægges det samlede Udvalg.

5.

Landbrugsudvalgenes Medlemmer skal overfor dem, der søger Udvalgets Bistand, optræde høfligt og vejledende.

6.

Ved Møder oppebærer Udvalgets Medlemmer i Dagpenge 4 Kr., samt Rejseudgifter efter Regning. Desuden kan der tillægges Udvalgets Formand et passende Kontorholdsvederlag, der fastsættes af Lagtinget efter Landbrugsraadets Indstilling.

Forsaavidt Udvalgene ønsker sagkyndig Bistand, kan Formanden indgive Begæring herom til Landbrugsraadet, der derefter stiller fornøden Sagkundskab til Raadighed i det Omfang, som Landbrugsraadet skønner paakrævet.

Udvalgene skal sørge for, at alle Udgifter holdes lavest muligt og sende Indberetning til Landbrugsraadet, hver Gang saadanne Udgifter foreligger.

7.

Saasnart Landbrugsudvalgene træder i Virksomhed, skal de hvert for sit Distrikt affatte en Opdyrkningsplan over den til Opdyrkning egnede Jord, beregnet til at dække det forventede Behov til Opdyrkningsjord indenfor et passende Aaremaal.

Planen, der affattes for hver Bygd for sig efter Samraad med den Sagkyndige, som Landbrugsraadet stiller til Raadighed, indsendes til Landbrugsraadet med Oplysning om, hvorledes Ejendomsforholdene er til de omhandlede Arealer.

Naar Landbrugsraadet har taget Stilling til Sagen, skal Udvalget være dette behjælpeligt med Hensyn til Forhandling om fornøden Afstaaelse m. v.

8.

Landbrugsudvalgene fører paa Landbrugsraadets Vegne Tilsyn med, at de en Bruger af Jord i offentlig Eje paahvilende Forpligtelser overholdes, samt fører Tilsyn med, at de Ejendomme, hvori der indestaar Laan fra Jordfonden, anvendes, vedligeholdes og drives som Landbrugsdrift. Landbrugsudvalgene skal give Indberetning til Landbrugsraadet en Gang om Aaret i December Maaned over de respektive Brugs Tilstand og øvrige Forhold. Indberetningen sker paa dertil af Landbrugsraadet affattede Blanketter.

9.

Her Gang Landbrugsudvalgene giver Tilladelse til Salg eller Udleje af Sten, Sand, Tang, Tørv og Kul fra Jord i offentlig Eje, skal der straks ske Indberetning til Landbrugsraadet. Landbrugsudvalget vil have at paase, at det for Salg og Bortleje betingede Vederlag indbetales til Jordfonden eller forsaavidt Landbrugsraadets Samtykke foreligger, anven-

des til Grundforbedring. Ved Udlejning af Tørveskær skal Landbrugsudvalget paase, at saadan kun sker til Besiddelsesløse og saadanne, der ikke paa anden Maade kan skaffe sig fornødent Tørv eller andet Brændsel.

10.

Naar et Brugsforhold ophører, foretager Landbrugsudvalget en Undersøgelse af den paagældende Ejendom og sender derpaa Indberetning til Landbrugsraadet paa dertil af Landbrugsraadet affattede Blanketter. Indberetningen skal samtidig indeholde Indstilling om, hvem Bruget skal overdrages til med Oplysninger om vedkommendes Kvalifikationer og øvrige Forhold.

Forsaavidt Landbrugsudvalget skønner, at der ved Fæsteledighed kan være Anledning til at dele et Jordbrug, sender Udvalget samtidig med den i første Stykke omhandlede Indberetning Indstilling til Landbrugsraadet.

11.

Med Hensyn til Indstilling til Landbrugsraadet om et Brugs Taksationsværdi, skal Landbrugsudvalget afgive disse paa en særlig Blanket, der leveres af Landbrugsraadet.

12.

De Ansøgninget, der af Landbrugsraadet indkaldes gennem Landbrugsudvalgene, tilrettelægges af Udvalgets Formand, efterhaanden som Andragenderne indkommer, og behandles derefter paa Udvalgets Møde i Marts Maaned, hvorefter det samlede Udvalg gør Indstilling til Landbrugsraadet om, hvilke Ansøgninger, der bør komme i Betragtning og i hvilken Rækkefølge. Saavel Ansøgninger om Laan som Landbrugsudvalgets Indberetninger sker paa særlige Blanketter, udfærdiget af Landbrugsraadet. Ansøgningerne med Indstiliing skal være Landbrugsraadet i Hænde senest 1. April.

13.

Narr det drejer sig om Ansøgninger om Byggelaan, skal Landbrugsudvalgene være Andragerne behjælpelig med Fremskaffelse af Tegninger, Beskrivelse og Overslag m. v., forsaavidt angaar Valget af hensigtsmæssige Bygningstyper, og vil Landbrugsudvalgene til dette Brug fra Landbrugsraadet faa tilsendt et Sæt Tegninger med Beskrivelse og Overslag over billige og praktiske Beboelses- og Driftsbygninger.

14.

Naar det drejer sig om Ansøgninger om Laan til Jordkøb, Jordforbedring samt Opdyrkning af raa Jord, skal Landbrugsudvalgene være Andragerne behjælpelig med Fremskaffelse af fornødne Planer og Overslag m. v.

15.

I Lighed med Andragender om Laan skal Landbrugsudvalget ved Mødet i Marts Maaned behandle indkomne Andragender om Tilskud fra Jordfonden, efter at disse har været tilrettelagt af Formanden. Landbrugsudvalget gør Inditilling om, hvem der skal komme i Betragtuing og i

hvilken Rækkefølge. Landbrugsudvalgene har at paase, at de indkomne Ansøgninger, der skal være afgivet paa de af Landbrugsraadet dertil affattede Blanketter, foruden at være ledsaget af de i Lovens § 53 forlangte Bevisligheder, tillige er ledsaget af Plan og Rentabilitetsberegning, der nærmere godtgør Arbejdets Hensigtsmæssighed. Landbrugsudvalgene skal udtrykkelig henlede Andragernes Opmærksomhed paa, at det er en ufravigelig Betingelse for at faa Tilskud, at der foreligger Planer og Rentabilitetsberegning for de Arbejder, hvortil Tilskud ønskes, at Tilskud fortrinsvis ydes til Jordbrugere med samlede Brug, saasom Trøbrug, Husmandsbrug, Brug paa mindst 1 Helaarskofoder i udskiftet Bygd eller andre Brug, der kan sidestilles med disse, samt at Tilskud i de første 5 Aar fortrinsvis ydes til Opdyrkning af raa Jord samt Indhegning af Opdyrkningsjord.

Samtidig som Landbrugsudvalget afgiver Indstilling om Tilskud, indstiller Udvalget paa særlig Blanket til Landbrugsraadet, hvem Udvalget kan anbefale til Præmiering for veldrevne Brug, særlig nyttige Indretninger eller ypperlig Dyrkning. Kun Personer, der har præsteret Ting betydeligt over det almindelige, bør indstilles.

H. H. JACOBSENS BOGHANDELS
ACCIDENSTRYKKERI, THURSHAVN

Udvalgsbetænkning

i

Lagtingssag Nr. VIII-14/1937:

Reglugerð fyri koyrivegir.

Lagtingets Ingeniørkontor har i Skrivelse af 1. November 1937 meddelt, at ved de i Sommer foretagne Vejinspektioner har det vist sig, at saa godt som samtlige færøske Trafikveje befinder sig i en yderst slet Vedligeholdelsestilstand.

I Skrivelsen redegøres nærmere for de ved Vejene forefundne Mangler og som en Foranstaltning til Afhjælpning af dette Forhold fremkommer Ingeniørkontoret med Forslag til nyt Vejregulativ.

Udvalget har behandlet Spørgsmaalet, og da man ganske kan tilfræde det af Ingeniørkontoret fremsatte Forslag skal man foresla til Tingets Vedtagelse følgende

Forslag

til

Vejregulativ.

§ 1.

Det færøske Vejsystem inddeles i følgende Motorvejsomraader:

1. Fuglefjord—Gøte—Solmundefjord med Stikvej til Lervig ca. 20 km
2. Skibenæs—Solmundefjord—Næs med Stikvej til Lambaugc, Ridevig og Avevig ca. . . . . 22 km
3. Hvidenæs—Højvig—Thorshavn—Kirkebø med Stikvej til Velbestad og Arge ca. . . . . 19 km
4. Todnæs—Kollefjord—Kvivig med Stikveje til Øreenge og Lejnum samt med senere Forlængelse til Vestmanhavn ca. 16 km senere ca. . . . . 29 km

5. Sørvaag—Midvaag—Sandevaag—Fútaklet . . . . . 19 km
6. Skopen—Sand—Skaalevig—Husevig, senere med Stikvej til Skarvenæs ca. 20 km, senere ca. . . . . 24 km
7. Frodebø—Tveraa—Trangisvaag—Ørdevig og senere Forlængelse til Famien ca. 10 km, senere ca. . . . . 20 km
8. Porkere—Nes—Vaag og Lopra—Sumbø, senere Forlængelse til Hove samt Forbindelse Vaag—Lopra og Stikvej til Akranes 25 km, senere ca. . . . . 29 km
9. Hovedvejene i Klaksvig med Stikveje til Nordøre og Aaerne 9 km

Hertil kommer senere:

10. Thorshavn—Kollefjord ca. . . . . 22 km
11. Ejde—Ørs ca. . . . . 16 km

§ 2.

Lagtinget ansætter efter Indstilling af Lagtingsingeniøren inden for hvert af de under § 1 nævnte Omraader en Vejmand.

§ 3.

En Vejmand er pligtig til at arbejde paa de inden for hans Omraade værende Trafikveje i 2400 Timer, indenfor Klaksvigsomraadet kun 1200 Timer, om Aaret. Arbejdstiden kan lægges saaledes tilrette, at der kan blive Tid for ham til at udrette Landbrugsarbejde som Lægning og Optagning af Kartofler, Højbjærgning etc., men Vejmanden skal i hvert enkelt Tilfælde indhente Tilladelse fra Lagtingsingeniøren til at forlade Vejen i den fastlagte Arbejdstid.

Konstateres der ved Inspektioner eller paa anden Maade, at Vejmanden har overtraadt denne Bestemmelse, vil det kunne medføre hans Afskedigelse.

§ 4.

En Vejmand oppebærer en Løn paa 1800 Kr., i Klaksvigomraadet 900 Kr. om Aaret.

Det staar ham frit for for egen Regning at antage Mandskab til sin Assistance, men dette kan ikke fritage ham selv for at være til Stede paa Vejen og lede Arbejdet.

Der kan i særlige Tilfælde ved Vejskred og lignende antages ekstra Mandskab, som lønnes af Lagtinget, men Vejmanden skal i hvert enkelt Tilfælde indhente Tilladelse fra Lagtingsingeniøren.

Vejmanden har Krav paa, naar der er Plads til ham, uden Vederlag at blive befordret af samtlige de Køretøjer, som befarer de under ham lagte Vejstrækninger; han kan dog ikke kræve, at Køretøjerne af Hensyn til ham skal ændre Rute eller køre længere end til deres Maal.

§ 5.

Vejmanden er ikke pligtig til at deltage i Arbejdet med Fremskaffelse af Vejmateriale eller med Læsning og Aflæsning af dette. Disse Arbejder paahviler de respektive Kommuner og Omraadets Vognmænd (se § 6). Vejmanden skal dog anvise Forstanderskaberne, hvor egnet Materiale kan fremskaffes, og han skal yde Vejledning med Hensyn til Materialets Harping, med Anlæg af Tilkørselsveje til Grusgrave o. lign., samt med eventuelt Opstilling af Stenknusere og Aabning af Stenbrud.

Kommunerne er pligtige til at fremskaffe Vejmaterialer i det Omfang, af den Beskaffenhed og underkastet den Behandlig, Vejmanden maatte foreskrive.

Vejmanden skal ved Opmaaling og Vurdering af det leverede Vejmateriale drage Omsorg for, at hver af de hans Omraade tilsluttede Kommuner kommer til at præstere de Ydelser, som staar i Forhold til Kommunernes Indbyggerantal.

§ 6.

Den inden for et Trafikomraade nødvendige Materialetransport foretages som Pligtkørsel af de i Omraadet hjemmehørende Lastbiler eller Arbejdsvogne med Hesteforspand. Transporten fordeles efter Tonkilometer pr. HK. ligeligt mellem samtlige Køretøjer. 1 Kørehest regnes lig 1 HK. Ogsaa Læsning og Aflæsning af Køretøjerne paahviler Vognmændene.

Vejmændene sørger for at fordele Transporten mellem de forskellige Køretøjer og holde Kontrol med at Vognejerne opfylder deres Forpligtelser.

Forsøger en Vognmand at unddrage sig sine Forpligtelser, skal Vejmanden afgive Indberetning derom til Lagtingsingeniøren, som derefter fastsætter en Frist, inden for hvilken Pligtkørslen skal være foretaget. Sker dette ikke, kan Lagtingsingeniøren foranledige, at Køretilladelsen fratages den paagældende Vognejer.

§ 7.

Den første i hver Maaned afgiver Vejmændene Rapport til Lagtingsingeniøren med specificeret Angivelse af de Materialmængder, der er leveret af Kommunen og Angivelse af det Antal Tonkilometer, Vognmændene inden for de enkelte Trafikomraader har præsteret ved Transport af Vejmateriale.

Paa Grundlag af disse Rapporter og med de nærmere fastsatte Enhedspriser som Udgangspunkt udregner Ingeniøren de aarlige Ydelser pr. Indbygger for Materialerne og pr. HK. for Transportens Vedkommende.

De Kommuner, som herefter har præsteret mere end Gennemsnitsydelsen pr. Indbygger, faar det overskydende refunderet af Lagtinget, ligeledes faar de Vognmænd, som har præsteret mere end Gennemsnitsydelsen pr. HK. det overskydende refunderet.

§ 8.

Ved indtrædende Snespærring skal Vejmændene snarest muligt befare deres Omraader og afgive Beretning til Lagtingsingeniøren om Spærringernes Omfang. Denne forelægger Beretningerne for Lagtingets Vejudvalg, som derefter træffer Bestemmelse om, hvorvidt og i hvilket Omfang Snerydning skal iværksættes.

Lagtinget beskæftiger sig dog i den Henseende kun med Strækningerne Fuglefjord—Solmundefjord, Kollefjord—Kvivig og Midvaag—Fútaklett. Paa disse Strækninger yder Lagtinget en Løn af 35 Øre i Timen til det ved Snerydning beskæftigede Mandskab. De Kommuner, disse Vejstrækninger passerer, er pligtige til for det nævnte Tilskud at stille fornødent Mandskab til Raadighed. For de øvrige Omraaders Vedkommende staar det Kommunerne frit for, om de vil iværksætte Snerydning eller ikke. Vejmændene har dog til Stadighed at arbejde med Snekastning og sørge for at gøre Vejene saa fremkommelige som muligt.

§ 9.

Til Bestridelse af Udgifterne ved denne Ordning anvendes

1) Motorafgifterne.

2) En Passagerafgift.

Der opkræves inden for hvert Omraade en Afgift af 25 Øre af alle Rejsende, som befordres over 2 km af Køretøjer, hvis Ejere har erholdt Til-

ladelse til at drive Rutebil- eller Droskekørsel. Afgiften, som afkræves saavel ved Frem- som ved Tilbagerejse, skal erlægges til det paagældende Køretøjs Chauffør. Chaufførerne erholder mod Betaling af Rullens Paalydende en Billetrulle udleveret hos Sysselmanden.

Der skal i Vognen være Opslag om, at Afgiften skal betales, og at Chaufføren skal kvittere med en Billet. Det paahviler Vejmanden uanmeldt at tage Stikprøver over Billeteringen.

3) Et Havnetilskud.

Alle Havne, som er tilsluttet et Vejomraade og for hvilke der er fastsat Vareafgift, afstaar til Vedligeholdelse 10 pCt. af det Beløb, Vareafgiften indbringer. For Klaksvig Havns Vedkommende afstaas dog kun 5 pCt. Takstbestemmelserne gælder for 1 Aar ad Gangen.

§ 10.

a. De Veje, som ikke er tilsluttet noget Motorvejsomraade, vedligeholdes af de Kommuner, i hvilke de er beliggende.

b. Saafremt en Vej befares af Motorkøretøjer, tilfalder Motorafgiften fra disse den eller de Kommuner, Vejen passerer. Saafremt to eller flere Kommuner er fælles om Vejen, fordeles Afgiften i Forhold til Vejlængderne i de enkelte Kommuner.

c. Vejene besigtes en Gang om Aaret af Lagtingsingeniøren, som derefter tilstiller de paagældende Forstanderskaber en Liste over forefundne Mangler og en Instruks over disses Udbedring, tillige indgiver han Indberetning til Lagtinget.

d. Lagtinget vil ved Tildelingen af eventuelle Bevillinger til offentlige Anlæg i en Kommune tage i Betragtning, om Vejenes Vedligeholdelsestilstand er tilfredsstillende.

II. Regulativet træder i Kraft 1. Januar 1938.

III. Der overlades til Landsnevndin sammen med Lagtingets Ingeniørkontor at udarbejde Forslag til Oprettelse af et Vejfond, hvilket Forslag vil være at forelægge næste ordinære Lagtingssamling.

Lagtingets Havne- og Vejudvalg, den 6. December 1937.

J. P. Davidsen. *J. Kallsoy.* *J. J. Simonsen.*
M. Samuelsen. *Joen Rasmussen.*

Prentsmiðja »Tingakross« — Tórshavn.

Udvalgsbetænkning

i

Lagtingssag Nr. XIII–56/1937:

Loyvi til nýtslu av mineralum.

A/S. Færø Kul har tilsendt Lagtinget Selskabets Andragende af 16. Juli d. A. til Statsministeriet vedrørende Udvidelse af Selskabets Koncessionsforhold.

Det oplyses, at Selskabet har en Aktiekapital paa 350.000 Kr. og har Tilsagn om et betydeligt Statslaan til Anlæg af en Udskibningskaj i Trangisvaag og har Driftslaan fra danske Kulselskaber. Selskabet har foretaget geologiske og tekniske Undersøgelser vedrørende de mineralske Forekomsters Kvalitet og Mængde og anvendt betydelige Beløb til saadanne Undersøgelser, navnlig vedrørende de i Forbindelse med Kullagene forekommende Ler- og Tuflag og lignende Forekomster. Man har ogsaa foretaget Undersøgelser udenfor Suderø.

Hensigten har været at kunne udnytte saadanne mineralske Forekomster for derigennem at stabilisere Driften og muliggøre Kulbrydning til rimelige Priser. Man har arbejdet med Udnyttelse af den færøske Ler til kemisk Brug og lignende Formaal, blandt andet Vandrensning, Olieblanding, Farvepigment etc., og har paabegyndt en fabriksmæssig Udnyttelse i København og søgt Afsætningsmuligheder udenfor Danmark. Meningen er saa efter indhentede Erfaringer at kunne sætte Virksomheder i Gang forskellige Steder paa Færøerne til Afhjælpning af Arbejdsløshed. Det anføres, at saafremt andre exporterer lignende Materialer udenom A/S. Færø Kul, vil det være en bristende Forudsætning for Selskabets Virksomhed og til direkte Skade. Hvis der i Udlandet tilbydes samme Varer fra forskellig Side, vil det medføre faldende Priser uden at gøre det eksisterende Marked større.

Man ansøger derfor om, at den Selskabet i 1932 meddelte Koncession paa Brydning af Kul og Ler paa Suderø udvides til at gælde Udnyttelse af tilsvarende mineralske Forekomster paa Færøerne.

Selskabet ansøger nu Lagtinget om at anbefale Statsministeriet at imødekomme ovennævnte Andragende under de eventuelle særlige Betingelser, som Lagtinget maatte finde det rimeligt og formaalstjenligt at knytte dertil.

Udvalget har haft Samraad med Amtmanden og faaet Afskrift af

2 Skrivelser fra Danmarks geologiske Undersøgelser, hvori det oplyses, at følgende mineralske Raastoffer findes paa Færøerne, som kan tænkes at blive Genstand for erhvervsmæssig Udnyttelse: Kul, ildfast Ler, Basalt, jernholdige Tuflag (rød Jord) og Kobber. Kul og Basalt har været anvendt, inden Mineloven af 1932 traadte i Kraft, og falder saaledes ikke ind under denne.

Udvalget har ogsaa haft Samraad med A/S. Færø Kul's Direktør, og denne motiverede Andragendet og fremhævede, at Kuldriften paa Suderø næppe kan bære sig uden samtidig fuld Udnyttelse af Ler og Tuf. En Konkurrence med saadanne Materialer fra andre Steder paa Færøerne vil medføre faldende Priser paa Verdensmarkedet og derved ødelægge Færø Kul's Stilling. En Udnyttelsesret er en Livsbetingelse for Færø Kul og er nødvendig for at skaffe Færøerne billige Kul. Det fremæves, at Priserne paa færøske Kul kan reguleres efter Lagtingets Indstilling.

I Tilfælde af at Selskabet opnaar den ønskede Tilladelse, vil man snarest paabegynde Undersøgelse af de forskellige Forekomster og kan antagelig ret hurtigt sætte Brydning i Gang forskellige Steder, hvorved skaffes Beskæftigelse. Endvidere vil man i videst muligt Omfang oparbejde de brudte Materialer paa Færøerne, da man gennem de store Mænder Affaldskul fra Minerne paa Suderø har næsten gratis Brændsel.

Direktøren anfører som Betingelser for Eneretten følgende som et rimeligt Grundlag.

En passende Erstatning til Jordejerne.

En Eksportafgift til Lagtinget pr. ton.

En yderligere Afgift til Lagtinget at beregne efter Selskabets aarlige Overskud, f. Eks. 20 % af den regnskabsmæssige Fortjeneste efter 6 % Forrentning af Kapitalen.

Direktøren anfører, at Udnyttelsesretten burde løbe samtidig med Koncessionen paa Suderø, 50 Aar fra 1932, men kunde dog sættes noget kortere.

Der foreligger for Udvalget Protest fra Jordejere i Trangisvaag, Famien og Frodebø mod, at A/S. Færø Kul eller andet Selskab faar overdraget Eneret til Indvinding af Raastoffer i Færøernes Undergrund. Vedrørende Protester fra disse Pladser maa imidlertid bemærkes, at den af Kongen meddelte Koncession i Forvejen omfatter disse Pladser paa Suderø.

Endvidere foreligger der lignende Protester fra Nolsø, Kvivig og Sandevaag. Disse Protester begrundes med, at man paastaar, at Raastofferne følger med Grunden som en Del af Ejendomsretten. Efter de foreliggende Oplysninger synes det eneste Sted, hvor der er en mindre Drift af Tuf (rød Jord), at være Kvivig.

Udvalgets Flertal (Dam, Davidsen, M. A. Jacobsen, Joen Rasmussen og A. Samuelsen) skal anbefale overfor Statsministeriet, at A/S. Færø Kul's Andragende imødekommes paa nedennævnte Betingelser. Det er af største Betydning for Færøerne, at Kuldriften paa Suderø kan oparbejdes paa rationelt og sundt Grundlag, saaledes at Øerne kan forsynes med billige færøske Kul. Denne Virksomhed er ikke blot af stor Betydning for Frodebø Kommune og Suderø, men for alle Øerne, idet Løsningen af Brændselsproblemet er af allerstørste Betydning for Øernes Befolkning. Vi tilraader derfor, at A/S. Færø Kul faar den omsøgte Ret, for at Kulproduktionen kan fortsættes og Kulpriserne reguleres betydeligt nedad. Dette vil betyde en stor Lettelse for de enkelte Husholdningers Budget og en Besparelse for Øernes Økonomi, idet i Øjeblikket betydelige Beløb gaar ud fra Øerne til Indkøb af Brændsel fra Udlandet.

Dernæst synes det at være den eneste rigtige rationelle Løsning, at Udnyttelsen af de paagældende Raastoffer samles under een Ledelse

og gennemføres rationelt og planmæssigt, idet ellers det hele let ikke bliver til noget eller til ringe Indtægt for Øerne.

Endelig maa vi anse det for vanskeligt at skaffe den nødvendige Kapital til rationel Udnyttelse af Raastofferne her paa Øerne, og det synes da nærmest og naturligst, at det Selskab, som udnytter Kullene paa Suderø, ogsaa faar den øvrige Del af Opgaven med Hensyn til Udnyttelsen af de paagældende Raastoffer. Der synes ikke at være nogen Risiko herved, naar man blot sætter tilstrækkelige Betingelser for at sikre Samfundets Interesser.

Vi skal da først foreslaa, at Tilladelsen kun gives paa 20 Aar, at der kun gives Bevilling paa Udvinding af lignende og tilsvarende Raastoffer, som Selskabet i Forvejen har Minedrift paa i Suderø, at Selskabet ikke faar Eneret paa Efterforskning, idet man i en anden Sag har indstillet, at Staten foranlediget en samlet geologisk Undersøgelse, at der svares en Afgift, der de første Femaar udgør 5 % af Salgsværdien, dog mindst 5 Kr. pr. Ton, at der tillægges Lagtinget 40 % af Selskabets Overskud ved de paagældende Virksomheder og iøvrigt paa nedennævnte Vilkaar.

Mindretallet (J. Patursson) skal henvise til Betænkning og Indstilling i Lagtingssag Nr. XIII–55/1937: «Nýtslurætturin til undirgrund Føroya», hvori er foreslaaet

1) Ophævelse af Minelovens Gyldighed for Færøerne,
2) Principalt: Udsættelse af Lovgivning paa heromhandlede Omraade til et Nyvalg har fundet Sted, og
3) Subsidiært: Forslag til Lov for Færøerne om Bjergværker.

I Henhold hertil kan Mindretallet ikke paa nuværende Grundlag tage endelig Stilling til foreliggende Andragende fra A/S. Færø Kul.

Mindretallet skal dog bemærke:

Der er saavidt vides en almindelig Tilfredshed hos den Befolkning, der anvender Kul til Husholdningsbrug, over at A/S. Færø Kul kan levere gode og forholdsvis billige færøske Kul til Husholdningsbrug. Dette maa antages ogsaa at have fremtidig Betydning, selvom der ved Udbygning af vore Vandfald med Tiden vil kunne fremskaffes anden billig og mere letbrugt Varmeenergi. I saa Henseende er det ønskeligt, at Kuldriften paa Suderø kan foregaa under gode Vilkaar.

Derimod mener Mindretallet ikke at kunne anbefale, at Selskabet skal kunne erholde Eneret til Efterforskning og Udvinding af Raastoffer i Færøernes Undergrund, selvom det er saaledes som i Ansøgningen anført, at Kuldriftens Lønsomhed for en væsentlig Del er afhængig af en saadan Enerets Bevilling.

Vedrørende Efterforskning anser Mindretallet dette for at være en Lagtingsopgave og en privat færøsk Opgave og skal herom stille

Forslag.

I. *Fra Flertallet:*

Lagtinget anbefaler, at A/S Færø Kul meddeles Bevilling for et Tidsrum af indtil 20 Aar med Eneret til Udvinding af Kul og Raastoffer, der geologisk henhører til de i Kulminerne paa Suderø forekommende Lerarter i Færøernes øvrige Undergrund paa følgende Vilkaar:

1) Der svares Lagtinget en Produktionsafgift, der for de første 5 Aar fastsættes til nedennævnte Afgift og for hvert følgende Femaar fastsættes ved Overenskomst mellem Selskabet og Statsministeriet i Henhold til Lagtingets Indstilling eller i Mangel af Overenskomst ved Skøn af 3 Mænd, udnævnt af Ministeriet. Skønnets Afgørelse er endelig. Lagtinget og A/S Færø Kul udreder hver Halvdelen af Omkostningerne ved Skønnets Behandling af Sagen. Skønsmændenes Honorar fastsættes af Statsministeriet

Afgiften udgør for de første Femaar 5 % af Raastoffets Salgsværdi, dog mindst 5 Kr. pr. udvundet Ton.

Det aarlige Beløb af nævnte Produktionsafgift udregnes af Statsministeriet paa Grundlag af en af Selskabet for hvert Aar ført Bog, hvori fortløbende indføres de udvundne Mineralers Art og Mængde. Bogen skal indsendes til Ministeriet inden Udløbet af det første Kvartal af det paafølgende Aar. Samtidig skal Selskabet meddele alle nødvendige Oplysninger til Beregning af Raastoffets Salgsværdi. Afgift forfalder til Betaling 4 Uger efter, at Selskabet har modtaget Meddelelse fra Ministeriet om dens Størrelse. Fra Forfald beregnes 6 % aarlig Rente, til Betaling sker.

2) Selskabet skal være pligtig til at forædle og forarbejde Raastofferne paa Færøerne, dog kan der meddeles Dispensation herfra af Lagtinget, eller, naar dette ikke er samlet, af Landsnevndin.

3) Dernæst svares der Lagtinget 40 % af Overskudet ved paagældende Virksomhed, efter at Aktiekapitalen er forrentet med 6 % p. a.

Selskabet skal være forpligtet til efter Statministeriets nærmere Bestemmelse at indsende sit Regnskab, og Ministeriet og Lagtinget skal have Ret til at kontrollere Regnskabet og Driften og afgøre, hvor stort det reelle Overskud er efter almindelige forretningsmæssige Regler.

4) Selskabet skal for at opretholde Koncessionen for hvert Syssel inden 4 Aar fra Koncessionens Meddelelse være pligtig til at sætte rationel Minedrift i Gang i Sysselet i det Omfang, Lagtinget maatte bestemme. I modsat Fald bortfalder Koncessionen for vedkommende Syssels Omraade. Saafremt en Kommunes Forstanderskab retter Henvendelse til Statsministeriet eller Lagtinget om Paabegyndelse af Minedrift og dokumenterer Tilstedeværelse af et af de bortkoncessionerede Raastoffer, skal Selskabet, forudsat at det har Koncession for Kommunens Omraade og ikke har paabegyndt Minedrift sammesteds, inden 2 Aar sætte en af Lagtinget godkendt rationel Minedrift i Gang indenfor vedkommende Kommunes Omraade. I modsat Fald bortfalder Koncessionen for dette Omraade.

5) Saafremt de indenfor Sandevaag, Nolsø og Kvivig Sognes Kommuners Omraade forekommende Raastoffer, henholdsvis: «Blegejord» og «Tuf», henhører til de foran omtalte Lerarter, skal hvert af Forstanderskaberne for sit vedkommende, naar Koncessionen er meddelt, være berettiget til at foretage en Henvendelse til Lagtinget eller Statsministeriet med den Virkning, at Koncessionen bortfalder for vedkommende Kommune, hvis der ikke inden 3 Maaneder fra Henvendelsens Modtagelse er paabegyndt en af Lagtinget (mellem Samlingerne af Landsnevndin) eller Statsministeriet godkendt Minedrift.

6) Koncessionshaveren skal ikke være berettiget til at modsætte sig at Grundejerne benytter de paagældende Raastoffer til privat Brug og Husflid.

Fra Mindretallet:

1) Lagtinget kan ikke anbefale, at A/S Færø Kul erholder Eneret til Udvinding af Raastoffer i Færøernes Bjergarter.

2) Lagtinget stiller et Beløb af 6000 Kr. til Landsnevndins Disposition til i Forbindelse med Ejerne og Forstanderskaberne at foranstalte, at der foretages en almindelig geologisk Undersøgelse af Landet. Samtidig med denne Undersøgelse har Geologerne at henvende deres Opmærksomhed paa at finde nyttige Raastoffer. Paakrævede Specialundersøgelser kan iværksættes, efterhaanden som den geologiske Undersøgelse skrider frem.

Færøernes Lagting, den 10. December 1937.

Skjal 24—1937.

Udvalgsbetænkning

i

Lagtingssag Nr. XV—9/1937:

Nýggjar inntøkur.

I den ordinære Lagtingssamling 1936 vedtog Tinget forskellige Forslag til Indtægtslove for Færøerne, der skønsmæssigt blev anslaaet til at indbringe ca. 265.000 Kr., foruden hvad Forslagene til Lov om Monopol paa Salg af Automobiler o. l. og Lov om Monopol paa Salg af Radio o. desl. maatte give. Med Hensyn til de nærmere Begrundelser for disse Forslags Fremkomst henvises til Lagtingstidende 1936, Side 381 samt samme Lagtingstidende Bilag Nr. 6 og 8.

I Statsministeriets Skrivelse af 7. Oktober d. A. er der givet Lagtinget Afslag paa Gennemførelsen af de i sidste Lagtingssamling vedtagne Forslag til Indtægtslove, dels af principielle Grunde og dels med Formodning om, at man som en midlertidig Foranstaltning ved direkte Hjælp fra Staten til visse sociale Foranstaltninger kan afhjælpe de i Tingets Indstillinger omhandlede særlig paatrængende Vanskeligheder.

Ud fra disse Betragtninger har Ministeriet forelagt Lagtinget hosfølgende Udkast til Forslag til midlertidig Lov for Færøerne om Sygekassemedlemmers Ophold paa de færøske Sygehuse, endvidere ændrede Regler for Ydelse af Aldersrente for derved at afhjælpe Sygekassernes og Sygehusenes vanskelige økonomiske Stilling samt Vanskelighederne for Kommunerne ved at udrede Aldersrenten.

Forslagene gaar ud paa, at Sygekasserne udreder Halvdelen af Udgifterne, der medgaar til Sygekasssmedlemmernes Hospitalsophold, hvilket Beløb udgør ca. 71.500 Kr. Den anden Halvdel, ca. 71.500 Kr., udredes af Færø Amts Repartitionsfond; men for at sætte Amtsrepartitionsfonden i Stand til at udrede denne forøgede Udgift for Fonden, ca. 71.500 Kr. aarlig, yder Statskassen et Tilskud til Fonden, der udgør $^2/_5$ af Fondens Andel af Udgifterne eller ca. 28.000 Kr. aarlig. Den resterende Del af Udgifterne eller ca 43.000 Kr. foreslaas tilvejebragt ved Repartering paa Kommunerne.

Endvidere anføres, at den samlede Upgift til Aldersrente udgør efter den gældende Ordning 265.000 Kr. aarlig, hvoraf Staten refunderer $^3/_4$ eller ca. 200.000 Kr., medens Kommunerne afholder den resterende Fjerdedel. Ifølge vedlagte Forslag overtager Staten $^9/_{10}$ medens $^1/_{10}$ udre-

des af Kommunerne. Endvidere forhøjes Aldersrentesatserne for 60—65-aarige; derimod nedsættes den fradragsfri Indtægt fra *300 Kr.* til *100 Kr.* for enlige og 200 Kr. for Ægtepar; dog kan Aldersrenten ikke gaa ned for Personer, der ved Forslagets Ophøjelse til Lov allerede oppebærer Aldersrente beregnet efter de hidtil gældende Regler. Iøvrigt bemærkes, at Socialministeriet har forbeholdt sig at foretage visse Ændringer, for saa vidt der efter indhentede Erklæringer fra de paagældende Myndigheder maatte vise sig at være Anledning dertil.

Socialministeriet vil endvidere være villig til, saafremt Tilslutning hertil fra Lagtinget opnaas, at tage under nærmere Overvejelse som en midlertidig Foranstaltning at etablere en Invalideforsikring paa Færøerne under nærmere fastsatte Regler.

Det oplyses, at man ved en i Socialministeriet foretagen Beregning skønsmæssig har kalkuleret Udgifterne ved en Invalideforsikring til 40—50.000 Kr. aarlig. En Del af Udgifterne dækkes ved Præmier fra de forsikrede, dog saaledes, at Præmierne fastsættes til at dække mindst 25% af Udgifterne. Resten af Udgifterne tilskydes af Staten. Forslag til Revision af Loven vil være at forelægge senest i Rigsdagssamlingen 1939/40.

Hvad angaar Lagtingets Forslag om Statens fuldstændige Overtagelse af Driften af Dronning Alexandrines Hospital, henvises der til Indenrigsministeriets Skrivelse af 20. April d. A. til Lagtingets Formand, hvorefter Indenrigsministeriet ikke har ment at kunne søge Bevillingsmyndighedernes Tilslutning til en saadan Ordning, men erklærer Indenrigsministeriet sig derimod villigt til at tage Spørgsmaalet om et eventuelt Tilskud fra Staten til en Udvidelse af Hospitalet op til Overvejelse.

Endvidere bemærkes, at der med Hensyn til Ulykkesforsikringsloven senere vil fremkomme Meddelelse fra Socialministeriet, hvad man har taget til Efterretning.

Med Hensyn til Lagtingets Henvendelse til Regeringen angaaende Tingets Erhvervelse af Den danske Landmandsbanks Aktier i A/S Føroya Banki, henvises til en mellem Banken og Repræsentanter for Lagtinget stedfunden Drøftelse af Spørgsmaalet.

Sluttelig rettes der i Statsministeriets Skrivelse en Anmodning til Lagtinget om at gøre de omhandlede Spørgsmaal til Genstand for fornyet Behandling, idet det udtrykkelig fremhæves, at de fremsatte Forslag vedrørende de sociale Foranstaltninger *er en midlertidig Ordning til Suppleering af den gældende 5-aarige Finansplan,* ligesom Statsministeriet i Tilslutning hertil anbefaler, at der i nær Fremtid optages en Drøftelse af, hvad der skal afløse den gamle Finansplan, naar denne udløber med Udgangen af Finansaaret 1939/40.

Efter at man har skitseret Statsministeriets Stilling til de af Lagtinget i Samlingen 1936 fremsatte Forslag til Indtægtslove og i Tilslutning til Ministeriets Opfordring til Lagtinget om at gøre de omhandlede Spørgsmaal til Genstand for fornyet Behandling, skal Udvalget udtale:

Da man i den ordinære Lagtingssamling 1936 med Tilslutning fra alle Tingets Partier blev enig om Udarbejdelsen af de foreliggende Forslag fra Tingets Side, var det i Erkendelse af, at man som Folkets Repræsentanter hverken kunde eller vilde sidde de mange berettigede Krav til Tinget om Støtte til forskellige Formaal overhørig, ligesom man var klar over, at det var en uundgaaelig Nødvendighed at skaffe Tinget nye Indtægter, om man skulde være i Stand til at holde de Forpligtelser, som Tinget har paataget sig i Henhold til Finansplanen.

Man var endvidere klar over, at man, selv om Ministeriet vilde stille sig velvilligt overfor de fremsatte Forslag, ikke med de Midler, der

ad den Vej kunde skaffes til Veje, vilde kunne løse alle de foreliggende Problemer, men at man derved kunde komme de mange berettigede Krav fra Befolkningens Side et Skridt nærmere.

Man følte sig saaledes forvisset om, at man i Bestræbelsen for at finde Udveje for at skaffe Tinget Midler, vilde møde Regeringens Velvilje og Imødekommenhed, hvad man ogsaa mente at kunne udlede af Udtalelser fra selve Statsministeren om, at Initiativet maa komme fra Færøerne, og at vi maa gøre noget selv.

Endskønt Ministeriets Stilling til Sagen i høj Grad forundrer os, og skønt man er klar over, at man ikke med de af Ministeriet stillede Forslag vil være i Stand til at løse de foreliggende Problemer, skal Udvalget udtale sin Paaskønnelse overfor den Velvilje, der vises fra Ministeriets Side med Hensyn til de sociale Opgaver. Man skal herefter i det følgende nærmere motivere Udvalgets Stilling til de af Ministeriet fremsatte Forslag til en midlertidig Ordning.

Med Hensyn til den af Ministeriet foreslaaede Ordning angaaende Udgifterne til Sygekassemedlemmernes Hospitalsophold, gaaende ud paa, at Sygekasserne udreder Halvdelen, ca. 71.500 Kr., af de omhandlede Udgifter, medens Amtsrepartitionsfonden udreder den anden Halvdel, ca. 71,500 Kr., saaledes at der af Statskassen ydes et Tilskud til Fonden, der udgør ²/₅ af Fondens Andel i Udgifterne eller ca. 28.000 Kr., medens den resterende Del af Udgifterne eller ca. 43.000 Kr. tænkes tilvejebragt ved Repartering paa Kommunerne, bemærkes, at man ikke mener det forsvarligt yderligere at paaligne Kommunerne direkte Skatter, idet man af Erfaring ved, at en saadan yderligere Skattepaaligning vil være illusorisk, da man ikke kan regne med, at de paalignede Skattebeløb vil gaa ind, hvad forøvrigt formentlig tilfulde vil fremgaa af Betænkningen vedrørende Kommunernes økonomiske Stilling.

Da man saaledes maa anse en fuldstændig Aflastning af Kommunerne for denne Byrde for nødvendig, skal man foreslaa, at de nævnte 43.000 Kr. vil være at tilvejebringe ved indirekte Skat ved Gennemførelsen af de Forslag, der blev vedtaget i sidste Lagtingssamling.

Hvad angaar Ministeriets foreslaaede Ordning med Hensyn til Aldersrenten, vil Udvalget foreslaa Lagtinget at tiltræde denne, dog med den Ændring, at den fradragsfri Indtægt ikke nedsættes, men at de nugældende Regler med Hensyn til dette Punkt bibeholdes, og at Udbetaling af Renten sker gennem Lagtingskontoret, som vedtaget af Tinget ifjor.

Endvidere skal man anbefale, at Tinget giver sin Tilslutning til, at Spørgsmaalet om at etablere en Invalideforsikring paa Færøerne bliver optaget til nærmere Overvejelse paa det af Ministeriet skitserede Grundlag. Udbetaling af Invaliderenten bør dog ske gennem Lagtingskontoret.

Foruden de forannævnte sociale Foranstaltninger til Supplering af den gældende 5-aarige Finansplan, er det en tvingende Nødvendighed at der som yderligere Supplering af nævnte Finansplan skaffes Midler som Erstatning for svigtende Indtægter. Efter de foretagne Opgørelser kan det med Sikkerhed gaas ud fra, at til Opfyldelse af nævnte Overenskomst vil det være nødvendigt at skaffe yderligere Indtægter til et Beløb af ca. 105.000 Kr., idet over Halvdelen af Finansplansperioden er hengaaet, og der maa regnes med en mindre Indtægt paa ca. 35.000 Kr. pr. Aar.

Hertil kommer alle andre berettigede Krav, der stilles til Tinget om Støtte til Næringslivet, Landbrug og Fiskeri, til nye Fiskeriforsøg af forskellig Slags, til Sildefiskeriet (herunder Vragerordning), Anskaffelse af nye Fiskeredskaber, samt til Forsøg paa nye Fangstfelter o. s. v. Foruden at Tinget har forpligtet sig til at yde 10.000 Kr. aarlig til den iføl-

ge Lov om Jordbrugets Fremme oprettede Jordfond, samt ca. 6--7000 Kr. som Løn til Ansættelse af en Amtslandinspektør. jfr. Lagtingsbetænkning i Udskiftningssagen, Lagtingstidende 1935, Side 155 og Bilag 11.

Endvidere er det nødvendigt at skaffe Midler til Veje til kulturelle Formaal, saasom Udgivelse af færøske Skolebøger, til Udgivelse af videnskabelige færøske Arbejder og til Støtte af færøsk Kunst og Litteratur, ligesom der maa skaffes Midler til Driften af det af Tinget nyoprettede Præliminær- og Studenterkursus. Derhos skal anføres, at der til Omordning af Færøernes Seminarium kræves betydelige Midler til Byggeforetagender, herunder Kostskole, ligesom Lagtinget har besluttet, at der skal ansættes en Idrætsinspektør og har under Overvejelse at yde Støtte til Gymnastiksale og Idrætspladser ved Bygdeskolerne til Fremme for Børnenes legemlige Opdragelse.

Alle disse her nævnte Formaal og mange andre, der maa løses eventuelt med Statens Støtte, gør det absolut nøvendigt, at Tinget faar forøgede Midler til sin Raadighed, om vort Folks aandelige og materielle Udvikling ikke skal blive undergivet Stagnation.

Hvad angaar Bankspørgsmaalet og Hospitalsforholdene, skal bemærkes, at disse Sager vil blive behandlet i særlige Betænkninger.

Som det fremgaar af det foran anførte, vil man se, at der til Gennemførelse af det af Ministeriet fremsatte Forslag vedrørende Sygekassemedlemmers Hospitalsophold skal tilvejebringes ca. . . . . 43.000 Kr. og
til Erstatning for svigtende Indtægter ca. . . . . 105.000 —

Ialt . . . . . 148.000 Kr.

Dette Beløb maa tilvejebringes straks, hvis man overhovedet skal kunne klare de Opgaver, som Tinget i Henhold til Finansplansoverenskomsten har forpligtet sig til at overholde. Hertil kommer saa alle de andre nævnte Opgaver m. m., som maa løses i den nærmeste Fremtid, og som maa tages med i de forestaaende Forhandlinger med Ministeriet.

Med Hensyn til Ministeriets Henstilling om, at der i en nær Fremtid optages Drøftelse af, hvad der skal afløse den gældende Finansplan, mener Udvalget, at Tinget bør følge denne Henstilling. Da Tinget imidlertid i indeværende Samling ikke kan naa at faa tilendebragt en Oversigt over de Havne, Veje, Sygehuse m. v., hvortil der i en kommende Femaarsperiode maa søges Tilskud til fra Stat og Lagting, skal Udvalget foreslaa, at der nedsættes et Udvalg paa 7 Medlemmer til at fremskaffe disse Oplysninger, der derefter bør forelægges Tinget i en ekstraordinær Samling for at give Tingets Medlemmer Lejlighed til foreløbig at tage Stilling til Spørgsmaalet, hvorefter Udvalget har tænkt sig, at der i den ekstraordinære Samling vælges Medlemmer til en Forhandlingsdelegation, saaledes at Forhandlingerne kan ske i Sommeren 1938, og at Resultaterne af denne Delegations Arbejde kan forelægges Tinget i dets ordinære Samling 1938. —

I Henhold til foranstaaende skal Udvalget fremsætte følgende

Forslag:

1.

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at følgende af Tinget i Samlingen 1936 vedtagne Forslag til nye Indtægter ophøjes til Lov:

A. Forslag til Lov for Færøerne om Afgift for Fremvisning af levende Billeder og Afholdelse af offentlig Dans.
B. Forslag til Lov for Færøerne om Forandring i forskellige Skatter og Afgifter.
C. Forslag til Lov for Færøerne om Stempelafgift.
D. Forslag til Lov for Færøerne om Tobaksmonopol.
E. Forslag til Lov om Hjemmel for Færøernes Lagting til Monopolsalg af Automobiler, elektriske Maskiner og Artikler m. m. samt al Slags Gummivarer.
F. Forslag til Lov om Bemyndigelse for Lagtinget til Drift af Radio og Salg af Radio m. m.

II.

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at Ministeriets Forslag til Lov for Færøerne om Sygekassemedlemmers Ophold paa de færøske Sygehuse samt ændrede Regler for Ydelse af Aldersrente ophøjes til Lov, dog med følgende Ændringer:

a. Forslagets § 2, Stk. 2, udgaar.
b. Forslagets § 2, Stk. 3, affattes saaledes:
«Aldersrenten, herunder de i Aldersrentelovens § 6 omhandlede Ydelser udbetales kvartalsvis forud af Lagtingskontoret efter Indstilling af paagældende Opholdskommune og godkendes af Amtet. Af Udgifterne til Aldersrente, herunder Udgifterne i Henhold til Lovens § 6, afholder Staten de 9/10, medens den resterende 1/10 afholdes af vedkommende Opholdskommune. Den Opholdskommunen paahvilende 1/10 refunderes Amtsrepartitionsfonden ved Regnskabsaarets Udgang.
Aarligt Regnskab vedrørende de kommunale Alderdomshjem indsendes til Amtet, der efter at have godkendt Regnskabet, foranlediger at Tilskudet udbetales af Jordebogskassen med 9/10 af de approberede Takster.
c. I § 4 udgaar 2. Stk.

III.

Lagtinget tiltræder Ministeriets Forslag til Invalideforsikring, dog at Udbetalingen sker gennem Lagtingskontoret.

IV.

Tinget tiltræder Ministeriets Forslag om i nær Fremtid at optage en Drøftelse af, hvad der skal afløse den indtil 1. April 1940 gældende Finansplan og vedtager at nedsætte et Udvalg paa 7 Medlemmer til at forberede Sagen og forelægge Forslag om, hvilke Sager væsentlig skal drøftes af Tinget i en ekstraordinær Samling, som Udvalget kan foranledige sammenkaldt, saaledes at Resultatet af Delegationsforhandlingerne med Regeringen kan forelægges i den ordinære Lagtingssamling 1938.

Udvalget vedr. nye Indtægter, den 2. December 1937.

Johan Kallsoy. *M. A. Jacobsen.* *P. M. Dam.* *K. Djurhuus.*

S. P. Zachariassen. *A. Samuelsen.* *J. P. Davidsen.*

Bilag 26.

Ekstrakter

af

de af Færøernes Lagting deciderede Regnskaber

for

1936

Meddelt af Lagtingskontoret.

A/S. „Færø Amtstidende"s Bogtrykkeri.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færø Amts Repartitionsfond

Indtægt:

		Kr.	Ø.
I. Beholdning den 1. Januar 1936:	Kr. Ø.		
1. Restancer af Skat m. m.	133445 20		
2. Forskud, der henstod uberigtigede	76874 70	210319	90
II. Udskrivning i Aaret 1936 paa Jordegodset og Kommunerne		123517	48
III. Kendelser for Handelsbevillinger (heraf vedr. Amtsfattigkassen Kr. 867.50)		1735	00
IV. Statskassens Tilskud		6000	00
V. Automobilafgift		10718	50
VI. Gebyr for Sønæringsbeviser		320	00
VII. Tilskud til Vejanlæg		22441	38
VIII. Indførselsafgift		183489	49
IX. Diverse Indtægter		66169	18
X. Gæld den 31. December 1936:			
Til Føroya Banki		63473	50
Summa Indtægt		688184	43

Udgift:

		Kr.	Ø.
A. Gæld den 1. Januar 1936:	Kr. Ø.		
1. Til Føroya Banki	87871 35		
2. „ Færøernes Jordebogskasse	5755 02	93626	37
B. Lagtinget		45956	31
C. Justits-, Politi- og Fattigvæsen		4612	14
D. Valgvæsenet		2326	08
E. Sundhedsvæsenet		14595	86
F. Tilskud til Sygehuse		42019	58
G. Sysselmændenes Omrejser		1460	35
At overføre		204596	69

Overført...		204596 69
H. Skolevæsenet		13368 25
I. Færø Amts Bibliotek		3800 00
J. Landbruget		3489 71
K. Udgifter til Dyrlægen		2227 25
L. Tilskud til færøsk Husflid		1000 00
M. „ „ Fiskeriformaal		15035 17
N. Sygehuset i Færingerhavnen		11299 71
O. Tilskud til „Smiril“		34500 00
P. „ „ Veje		40555 47
R. Tilbagebetaling af forskellige Afgifter m. m.		5271 63
S. Udgifter i Anledning af Lagtingets Garantiforpligtelser vedr. Havneanlæg		14598 42
T. Forskellige Udgifter		1357 01
U. Renter af Gæld		28903 28
V. Afdrag af Gæld		33571 09
Beholdning den 31. December 1936:	Kr. Ø.	
1. Hos Regnskabsføreren	18857 99	
2. Indtægtsrestancer	171176 97	
3. Forskud, der henstod uberigtigede ved Aarets Slutning	84575 79	274610 75
Summa Udgift...		688184 43

2

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færø Amts Fattigkasse

Indtægt:

	Kr. Ø.
1. Beholdning den 1. Januar 1936	54845 22
2. Renter	329 86
3. Arveafgifter	2982 22
4. Afgift af Grindefangster	792 92
5. Bøder	375 00
At overføre...	59325 22

	Overført...	59325 22
6.	Kendelser for udfærdigede Handelsbevillinger	550 00
7.	— — — Bev. til Handelsrejsende....	317 50
8.	— i H. t. Firmaloven.....	48 00
9.	Afgifter ifl. Lov af 21. Maj 1902 om Hvalfangst ved Færøerne.....	465 00
10.	Afdrag paa Alimentation	111 40
11.	Gøte Kommunes Afdrag paa Laan	678 50
	Summa Indtægt...	61495 62

Udgift

		Kr. Ø.
A.	Tilskud til Kommunerne	8850 00
B.	Udgifter til Underhold af Børn født udenfor Ægteskab.	948 00
C.	Udgifter vedr. Døvstumme	1633 33
D.	Tilbagebetalt Arveafgift	87 50
E.	Kassererens Løn.....	300 00
F.	Andre Udgifter	66 05
G.	Beholdning den 31. December 1936.....	49610 74
	Summa Udgift...	61495 62

3

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færö Amts ökonomiske Fond

Indtægt:

		Kr. Ø.
1.	Beholdning den 1. Januar 1936	47058 92
2.	Rente af Fondens Kapitaler.....	61 63
3.	Indtægter af Grindefangst	10429 83
4.	Indtægt i H. t. Lov om Hvalfangst ved Færøerne.....	2790 00
5.	Indtægter af Indførselsafgift.....	26250 03
6.	Indbetalt ved Færø Amt (Vareforsyningen).....	1850 00
7.	Gæld den 31. December 1936.....	27752 91
	Summa Indtægt...	116193 32

Udgift:

	Kr.	Ø.
A. Gæld den 1. Januar 1936	39644	33
B. Til Anlæg og Reparation af Broer og Landingsteder	6459	59
C. Udgifter i Anledning af Grindelangster	7403	38
D. Tilskud til Undervisning m. m.	4625	00
E. — - forskellige kulturelle Formaal	4434	00
F. Udgifter vedr. Lagtingets Arkiv	2190	00
G. Pensioner	2800	00
H. Tilskud til Svømmebassiner	200	00
I. — - Tuberkulosens Bekæmpelse	1238	29
J. Andre Udgifter	990	60
K. Beholdning den 31. December 1936	46208	13
Summa Udgift	116193	32

4

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færö Amts Skolefond

Indtægt:

	Kr.	Ø.
1. Beholdning den 1. Januar 1936	46054	70
2. Renter af Fondens Kapitaler	1694	50
3. Refusion af Rerslev Kirketiende	14	33
4. Tilskud fra Statskassen	24991	88
5. Tilskud til udenbys Elever i Realskolen	1100	00
6. Tilskud til Fru Effersøes Pension	652	00
7. Thorshavn Kommunes Tilskud til Realskolen	150	00
8. Elevernes Ydelser	20310	00
9. Seminariet for Brændsel, Belysning og Rengøring	600	00
10. Lejeindtægt	941	00
11. Andel i Hvalafgift	1157	42
12. Refusion af Pensionsudgifter	596	89
13. Restancer	2381	25
Summa Indtægt	100643	97

Udgift:

	Kr.	Ø.
A. Pensioner og Afgift til Pensionskassen	3092	01
B. Lærerlønninger og Vikarudgifter	34847	45
C. Understøttelse til udenbys Elever	1100	00
D. Løn til Kasserer, Revision, Porto m. m.	145	00
E. Skatter og Afgifter	1030	80
F. Assurance	416	00
G. Vedligeholdelse og Nyanskaffelser	2513	49
H. Brændsel og Belysning	2353	85
I. Rengøring	2500	92
J. Undervisningsmateriale	544	60
K. Leje af Lokaler	600	00
L. Forskellige Udgifter	611	19
M. Restancer	3456	88
N. Beholdning den 31. December 1938	47431	78
Summa Udgift...	100643	97

5

Ekstrakt

af

Regnskabet for de færöske Almueskole-Læreres og Lærerinders Pensionsfond

I. Driftsregnskab.

Indtægt:

			Kr.	Ø.
1. Beholdning den 1. Januar 1936			26641	42
2. Indbetaling til Fonden:				
I. a. Pensionsfradrag	4249	06		
b. Refusion af udb. Pension	21912	76		
c. — - pers. Tillæg	277	32	26439	14
II. Kommunernes Tilskud			11326	75
III. Statskassens Tilskud			14000	00
IV. Lagtingets Tilskud			2000	00
3. Indvundne Renter			6700	18
4. Andre Indtægter			10	00
Summa Indtægt...			87117	49

Udgift:

	Kr.	Ø.
A. Udbetalte Pensioner	38532	57
B. Løn til Kassereren	500	00
C. Kautionsforsikring	50	00
D. Forskellige Udgifter	79	70
E. Overført til Kapital Konto	21000	00
F. Tilbageført vedr. Hove Kommune	32	50
G. Beholdning den 31. December 1936	26922	72
Summa Udgift	87117	49

II. Kapitalregnskab.

Indtægt:

		Kr.	Ø.
I. Beholdning den 1. Januar 1936:			
1. I Obligationer	252920 00		
2. I Færø Amts Sparekasse	6303 29	259223	29
II. Udtrukne Obligationer		4000	00
III. Indvundet ved Erhvervelse af Obligationer		1601	39
IV. Overført fra Driftskonto		21258	43
Summa Indtægt		286083	11

Udgift:

		Kr.	Ø.
A. Indkøb af Obligationer		3640	96
B. Beholdning den 31. December 1936:			
1. I Obligationer	275320 00		
2. I Færø Amts Sparekasse	7122 15	282442	15
Summa Udgift		286083	11

6

Ekstrakt

af

Regnskabet for den gensidige Forsikringsforening for Skolebygninger paa Færöerne

Indtægt:

	Kr.	Ø.
1. Beholdning den 9. Februar 1936	18078	08
2. Forsikringspræmie for indtegnede Skolebygninger	801	87
3. Indvundne Renter	743	07
Summa Indtægt	19623	02

Udgift:

	Kr.	Ø.
A. Løn til Kassereren	50	00
B. Porto m. m.	27	00
C. Kassererens Tilgodehavende fra 1935	33	33
E. Beholdning den 31. December 1936	19512	69
Summa Udgift	19623	02

7

Ekstrakt

af

Regnskabet for Driften af Færøernes Amtskommunes Tuberkulose-Sygehus i Hoydal

Indtægt:

	Kr.	Ø.
1. Beholdning den 1. Januar 1936	28576	07
2. Betaling for Patienter	18312	00
3. Statskassens Tilskud	52863	00
4. Have og Anlæg	39	80
At overføre	99790	87

	Overført...	99790 87
5.	Tilskud fra Amtsrepartitionsfonden	5024 58
6.	Ambulante Røntgenfotograferinger	1055 00
7.	Forskellige Indtægter	230 75
8.	Gæld den 31. December 1936: Til Føroya Banki	27126 35
	Summa Indtægt...	133227 55

Udgift:

			Kr. Ø.
A.	Gæld den 1. Januar 1936		15433 54
B. Konto	1.	Lønninger	17932 85
	2.	Forplejningen	30981 00
	3.	Vask og Rengøring	3592 87
	4.	Brændsel og Belysning	15636 13
	5.	Medicin	3469 47
	5a.	Røntgen	1412 75
	6.	Bygninger	3181 18
	8.	Inventar	3619 43
	9.	Forsikring	1223 25
	11.	Fragt og Kørsel	530 63
	12.	Kontorhold	1152 42
	13.	Husdyrhold	102 77
	14.	Renter m. m.	1456 41
	15.	Forskellige Udgifter	789 96
C.	Beholdning den 31. December 1936		32712 89
		Summa Udgift...	133227 55

8

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færøernes Kirkefond

Indtægt:

		Kr. Ø.
1.	Beholdning den 1. Januar 1936	23796 09
2.	Erstatning for samtlige Tiender	5850 00
3.	Afgift af Storhvalfangst	930 00
4.	Indførselsafgift	15000 03
5.	Indvundne Renter	627 74
6.	Gæld den 31. December 1936	36152 48
	Summa Indtægt...	82356 34

Udgift:

	Kr.	Ø.
A. Gæld den 1. Januar 1936	39152	48
B. Tilskud til nye Kirker	15671	18
C. Reparation af Kirkerne	5888	43
D. Udgifter til Kirkegaarde	2792	11
E. — - Kirkeinspektion og Kirkesyn	190	80
F. Befordringsgodtgørelser til Præster	1200	00
G. Renter	1360	00
H. Andre Udgifter	514	20
I. Beholdning den 31. December 1936	15587	14
Summa Udgift	82356	34

9

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færöernes Amtskommunes Telefonvæsen.

Indtægt:

	Kr.	Ø.
1. Beholdning den 1. Januar 1936	177681	23
2. Indtægt af Abonnement	58290	00
3. Indtægt af Samtaler, Telefontelegrammer, Budsendelser og Ekstragebyrer	106540	98
4. Indtægt af de til og fra Telefonstationerne ind- og udtelefonerede Telegrammer	6369	67
5. Forskellige Indtægter	9632	11
Summa Indtægt	358513	99

Udgift:

	Kr.	Ø.
A. Administration	24201	21
B. Forrentning og Afdrag af Laan	13258	62
C. Stationernes Drift	36078	90
D. Vedligeholdelse og Eftersyn af Anlægget	39471	83
E. Udvidelse af Anlægget	20600	41
F. Forskellige Udgifter	6009	58
G. Afskrevne Restancer	2985	35
H. Afskrevet Laan til „Smiril"	40000	00
I. Beholdning den 31. December 1936	175908	09
Summa Udgift	358513	99

Brøv frá ríkisstýrinum.

---

ad løgtingsmál nr. I-1/1937: Broytan av lögtingslógini.

Statsministeriet, 27. August 1938.

I Anledning af Lagtingets Indstilling af 2. December f. A. om Ændringer i Lagtingsloven, skal man efter stedfunden Brevveksling med Indenrigsministeriet herved meddele, at Statsministeriet ikke mener at kunne søge Valgretsalderen ved Lagtingsvalg nedsat, saalænge Valgretsalderen ved Folketingsvalg og kommunale Valg i det øvrige Land ikke er blevet nedsat, men at man er sindet at forelægge Rigsdagen Forslag til Lov, hvorved de øvrige af Lagtinget foreslaaede Ændringer i Lagtingsloven gennemføres.

---

ad løgtingsmál nr. II-1/1937: Skipan læraraskúlans.

Undervisningsministeriet, 7. Maj 1938.

I Anledning af den med Lagtingets Skrivelse af 6. December f. A. modtagne Sag angaaende en Omordning af Færøernes Seminarium skal Ministeriet herved meddele, at man bifalder, at Uddannelsen ved Seminariet overensstemmende med det af Lagtinget i saa Henseende fremsatte Forslag ændres saaledes, at Uddannelsestiden fra Sommeren 1938 at regne forlænges til 4 Aar, og at der fra samme Tidspunkt indføres Undervisning i Oldnordisk og Engelsk ved Seminariet, foretages en Udvidelse af Kravene for de naturvidenskabelige Fag og Pædagogik og gives Eleverne Adgang til ved Eksamen i Gymnastik at aflægge Prøve ogsaa i Idræt.

---

ad logtingsmál nr. II-15/1937: **Föroyskt mál í framhalds- og fakskúlum.**

Statsministeriet, 14. Marts 1938.

I den i 1937 afholdte ordentlige Samling har Færøernes Lagting vedtaget at udtale en Beklagelse over, at Regeringen ikke havde besvaret den af Tinget i dettes ordentlige Samling i 1936 vedtagne Indstilling om Indførelse af Færøsk som Undervisningsfag ved forskellige Fagskoler paa Færøerne.

Foranlediget heraf skal man, idet man iøvrigt henviser til Handelsministeriets Skrivelse af 4. Marts 1938 til Hr. Lagtingsformanden, efter stedfunden Brevveksling med Handelsministeriet meddele, at Besvarelsen af Tingets ovennævnte Indstilling af 1936 efter Aftale mellem Statsministeren og Handelsministeren havde været stillet i Bero for at afvente en Afklaring af Sprogspørgsmaalet i det hele.

Det tilføjes, at Statsministeriet har henstillet til Handelsministeriet fremtidig at underrette Lagtingets Formand om Tilfælde, hvor Besvarelsen af en Henvendelse fra Lagtinget har været stillet i Bero saa længe, at en Udtalelse om Ministeriets Stilling til Sagens Afgørelse ikke kan foreligge inden Tingets næste ordentlige Samling.

Ministeriet for Handel, Industri og Søfart, 4. Marts 1938.

Med Skrivelse af 18. December 1936 har Lagtinget fremsendt et af Tinget i Samlingen 1936 vedtaget Forslag om at indføre Færøsk som Undervisningsfag i Fortsættelses- og Fagskoler paa Færøerne.

I denne Anledning skal man efter stedfunden Brevveksling med Statsministeriet og Amtmanden over Færø Amt samt Direktøren for Haandværkerundervisningen, Handelsskoledirektøren og Navigationsdirektøren meddele, at Handelsministeriet intet har at erindre imod, at Dansk og Færøsk sideordnet indføres som Undervisningsfag i de tekniske Skoler paa Færøerne, samt at man intet vil have at erindre imod, at Færøsk indføres som statstilskudsberettiget Tillægsfag i Handelsskolerne paa Færøerne, dog under Forudsætning af, at Undervisningen i Dansk ikke af den Grund formindskes.

Forsaavidt angaar Spørgsmaalet om Indførelse af Færøsk som Fag ved Navigationsskolen skal man meddele, *at* Undervisningen i Faget Dansk ved Navigationsskolen ikke tilsigter at udvikle Elevernes sproglige Kundskaber og Færdighed i Almindelighed, men kun at uddybe deres Kundskaber og Færdighed i det danske Sprog med Henblik dels paa dette Sprogs Anvendelse ved en Del af selve Undervisningen i de øvrige Fag, dels paa dets Anvendelse i den Gerning, hvortil Eksaminerne aabner Eleverne Adgang ogsaa i andre danske Skibe end færøske, *at* en Udvidelse af Undervisningen med Færøsk vilde belaste Eleverne og medføre en Forlængelse af Undervisningstiden, og *at* Handelsministeriet herefter ..... ikke skønner, at der foreligger saadanne særlige Omstændigheder, at det vil være tilraadeligt at indføre Færøsk som Fag ved Navigationsskolen.....

ad løgtingsmál nr. VI-32/1937: Italiatrolararnir.

Ministeriet for Landbrug og Fiskeri, 19. Januar 1938.

Under Dags Dato har man tilskrevet Enrico Gismondi & Co., Rom, saaledes:

„I Skrivelse af 8. November f. A. har De paa det italienske Trawlerselskab S.A.P.R.I.'s og egne Vegne ansøgt om den Tilladelse, der ifølge den gældende Lovgivning udkræves for at genudføre den Saltfisk, der ilandbringes i Thorshavn Havn af 5 italienske Trawlere, der med Thorshavn som Basis agter at drive Saltvandsfiskeri i Nordatlanten ved Svalbard, Bjørneø, Island m. v.

Saaledes foranlediget skal man meddele, at Indførsel til Færøerne af vaad saltet Fisk, tilvirket af Saltvandsfisk kun er tilladt, naar Fisken er fanget fra Skibe hjemmehørende paa Færøerne, samt at Udførsel af Klipfisk og Saltfisk fra Færøerne kun kan ske gennem Andelsselskabet Føroya Fiskaexport, jfr. de i Medfør af Lov af 22. December 1937 om Ind- og Udførsel af Fisk, udstedte Bekendtgørelser af 22. December 1937 angaaende Indførsel til Færøerne af vaad saltet Fisk og angaaende Udførsel af Klipfisk og Saltfisk fra Færøerne, samt at Ministeriet ikke kan dispensere fra de nævnte Bestemmelser."

Hvilket herved meddeles.

---

ad løgtingsmál nr. IX-6/1937: Broytan av reglugerð fyri Vág havn.

Ministeriet for offentlige Arbejder, 5. Marts 1938.

I Medfør af § 2 i Lov Nr. 125 af 15. Juni 1927 har Ministeriet under D. D. med Gyldighed fra den 1. Maj 1938 at regne foretaget følgende Ændringer i det af Ministeriet under 19. Juni 1928 udfærdigede Reglement for Forvaltningen af Vaag Havn:

I § 1 indsættes som et nyt 1. Stykke:

„I økonomisk og forvaltningsmæssig Henseende omfatter Vaag Havn foruden det i Havnens Ordensreglement nærmere betegnede Omraade tillige de ved Vaags Ejde værende Baadeoptræk „undir Kleivin" og „Múlagjógv" med dertil hørende Transportanlæg."

Til § 3 føjes som 4. Stykke:

„Forstanderskabet antager, ligeledes efter Indstilling fra Havneudvalget, en Opsynsmand ved Vaags Ejde. Denne, som underlægges Havnefogden, skal føre det daglige Tilsyn med de derværende Anlæg, udføre nødvendigt Reparations- og Vedligeholdelsesarbejde samt opkræve

de for Ejdet foreskrevne Afgifter og paa nærmere fastsat Maade indbetale disse til Opkræveren af Havnens øvrige Afgifter."

§ 12, 1. Stykke, 2. Punktum, ændres saaledes:

„Afgifterne indføres af Opkræverne i 4 autoriserede Protokoller, en for Afgifterne fra Vaags Ejde, en for Skibsafgifterne, en for Vareafgifterne og en for de i § 11 omnevnte Afgifter, der ved Regnskabsaarets Udgang afgives til Havneudvalget og vedlægges Regnskabet i bekræftet Afskrift."

Hvilket under Henvisning til Hr. Amtmandens Skrivelse af 5. Januar d. A. (F. A. J. 1936 Nr. 341) tjenstlig meddeles til Efterretning og videre Bekendtgørelse for vedkommende Sogneforstanderskab, idet tilføjes, at de omhandlede Ændringer er overensstemmende med det af Lagtinget tiltraadte Forslag.

---

ad lagtingsmál nr. X-12/1937: Valrættaraldurin.

Indenrigsministeriet, 10. Juli 1938.

I en til Statsministeriet indsendt, af samme hertil oversendt Skrivelse af 6. December f. A. har Lagtinget indstillet, at Valgretsalderen paa Færøerne ved Valg til Folketinget, de sognekommunale Forstanderskaber, Thorshavn Byraad samt Menighedsraad i Overensstemmelse med Tingets Vedtagelse søges nedsat fra 25 Aar til 21 Aar.

I denne Anledning skal man efter stedfunden Brevveksling med Statsministeriet meddele, at en Nedsættelse af Valgretsalderen til Folketinget, kun lader sig gennemføre i Forbindelse med en Ændring af Grundloven, jfr. herved de nærmere Bestemmelser om Betingelserne for Valgret til Folketinget i denne Lovs § 30. Da derhos Valgretsalderen ved Valg til de kommunale Raad paa Færøerne efter Indenrigsministeriets Formening ligesom i det øvrige Kongerige bør være den samme som ved Valg til Folketinget, jfr. herved § 1 i Lovbekendtgørelse af 22. December 1936 om kommunale Valg, har man ikke paa nærværende Tidspunkt ment at kunne foretage videre i Sagen.

Iøvrigt henledes Opmærksomheden paa, at der fra Forfatningskommissionen af 1937 vil fremkomme Forslag om Nedsættelse af Valgretsalderen til 23 Aar ved Valg til Rigsdagen.

. . . . . .

Kirkeministeriet, 9. September 1938.

I et til Statsministeriet indsendt, af samme gennem Indenrigsministeriet hertil oversendt Andragende har Lagtinget blandt andet indstillet, at Valgretsalderen til Menighedsraad i Overensstemmelse med Tingets Vedtagelse søges nedsat fra 25 Aar til 21 Aar.

Saaledes foranlediget skal man herved udtale, at Valgretsalderen for Valg til Menighedsraad bør være ens for hele Kongeriget, og at man ikke for Tiden finder Anledning til Nedsættelse af Valgretsalderen.

---

ad logtingsmál nr. XII-16/1937: **Kommunuval í Nólsoy.**

Indenrigsministeriet, 5. Juli 1938.

I en til Statsministeriet indsendt, af samme hertil oversendt Skrivelse af 29. December f. A., har Lagtinget indstillet, at Bestemmelsen i § 2, Stk. 1, i Bekendtgørelse Nr. 200 af 17. Juli 1931 af Reglerne om kommunale Valg i Landkommunerne paa Færøerne søges ændret, saaledes at Kravet om, at man for at kunne udøve Valgret eller være valgbar skal have svaret sin til Udpantning forfaldne direkte Skat til Kommunen for hele Kalenderaaret forud for Valget, bortfalder.

I denne Anledning skal man efter stedfunden Brevveksling med Statsministeriet..... meddele, at Indenrigsministeriet blandt andet under Hensyn til, at der ogsaa ved kommunale Valg i det øvrige Kongerige stilles særlige Betingelser med Hensyn til Skattesvarelse, jfr. herved § 1 i Lovbekendtgørelse Nr. 291 af 22. December 1936, ikke har ment at kunne imødekomme Lagtingets Ønske om at medvirke til Gennemførelsen af den saaledes foreslaaede Ændring i de for kommunale Valg i Landkommunerne paa Færøerne gældende Regler.

---

ad logtingsmál nr. XIII-55/1937: **Nýtslurætturin til undirgrund Föroya.**
XIII-56/1937: **Loyvi til nýtslu av minerali.**

Statsministeriet, 21. Marts 1938.

I den 1937 afholdte ordentlige Samling har Færøernes Lagting vedtaget at indstille til Statsministeriet

1) *at* der i Forbindelse med og Fortsættelse af tidligere Undersøgelser foretages en rationel Efterforskning af Raastoffer i Færøernes Undergrund,
2) *at* man fra offentlig Side fortsat sikrer og støtter den Kulbrydning og Lerbrydning, som er paabegyndt paa Suderø, saaledes at der kan skaffes mest muligt Arbejde og Øerne forsynes med billige færøske Kul,
3) *at* der i videst muligt Omfang — om nødvendigt med det offentliges

Støtte — iværksættes Arbejde paa andre Øer med Udvinding af Raastoffer, herunder medregnet den i Kvivig begyndte Virksomhed,

4) *at* der ikke meddeles nogen Bevilling med Eneret til Efterforskning og Indvinding af Raastoffer i Færøernes Undergrund uden i Henhold til Lagtingets Indstilling,

5) *at* de Afgifter, som skal betales ved Meddelelse af fremtidige Koncessioner, tilfalder Færøernes Amtskommune, saaledes at Færøernes Lagting skal være berettiget til at overlade Grundejerne indtil 10% af disse Afgifter, samt

6) *at* Spørgsmaalet om Revision af Lov Nr. 27 af 19. Februar 1932 om Efterforskning og Indvinding af Raastoffer i Kongeriget Danmarks Undergrund forelægges Lagtinget senest i Tingets ordentlige Samling i 1939.

Lagtinget har endvidere vedtaget

7) at anbefale, at der for et Tidsrum af indtil 20 Aar paa visse nærmere angivne Vilkaar meddeles A/S Færø-Kul Eneretsbevilling til Udvinding overalt paa Færøerne af Kul og af Raastoffer, der geologisk henhører til de i Kulminerne paa Suderø forekommende Lerarter.

Foranlediget heraf skal man meddele

ad 1) *at* Danmarks geologiske Undersøgelse i Skrivelse af 8. Marts d. A. har udtalt, at Institutionen i Sommeren 1938 agter at begynde en systematisk geologisk Kortlægning af Færøerne, under hvilken man vil have sin Opmærksomhed henledt paa Forekomsten af nyttige Raastoffer, men at der endnu ikke er truffet Bestemmelse om, paa hvilken Del af Øerne Kortlægningen skal paabegyndes, samt at Institutionen er villig til at forhandle nærmere herom, hvis Ministeriet skulde have særlige Ønsker i denne Henseende,

ad 2) *at* det offentlige efter Statsministeriets Formening ikke kan paatage sig nogen Forpligtelse til at sikre og støtte Kul- og Lerbrydningen paa Suderø, men at denne Virksomhed fortsat kan paaregne Velvilje fra Statens Side til Iværksættelse af saadanne Foranstaltninger, som maatte være nødvendige til Driftens Sikring,

ad 3) *at* Statsministeriet ikke paa det foreliggende Grundlag ser sig i Stand til at foretage noget med Hensyn til Indstillingen om Iværksættelse af Arbejde med Udvinding af Raastoffer paa de andre Øer,

ad 4) *at* Bevilling med Eneret til Efterforskning og Indvinding af Raastoffer i Færøernes Undergrund — forsaavidt der overhovedet bliver Tale om at udstede en saadan — ikke vil blive meddelt nogen, uden at Sagen forinden har været forelagt Lagtinget, men at man ikke mener at kunne give noget Tilsagn om, at saadan Bevilling kun vil blive meddelt i Henhold til, d. v. s. i Overensstemmelse med Lagtingets Indstilling,

ad 5) *at* Statsministeriet ikke efter det hidtil foreliggende mener at burde søge den principielle Bestemmelse i § 4 Nr. 6 i Lov Nr. 27 af 19. Februar 1932 (Mineloven) om, at den der nævnte Afgift tilfalder Statskassen, ændret for Færøernes Vedkommende, samt

ad 6) *at* Statsministeriet er sindet at lade forelægge Lagtinget Forslag til særlige Lovbestemmelser for Færøerne angaaende de her omhandlede Forhold for Tiden efter den 1. Juli 1940, da Gyldigheden af Mineloven ophører, saaledes at der forinden nye Lovbestemmelsers Indførelse paa Færøerne gives Tinget Lejlighed til at fremkomme med

en Udtalelse om saadanne Bestemmelsers nærmere Indhold, hvorved bemærkes, at der efter, hvad der fra sagkyndig Side er oplyst for Statsministeriet, ikke efter Ikrafttrædelsen af Loven af 19. Februar 1932 synes at være fundet Raastoffer i Undergrunden paa Færøerne, som ikke forinden dette Tidspunkt har været undergivet privatøkonomisk Udnyttelse.

Det bemærkes endelig,

ad 7) at Statsministeriet ved Skrivelse af Dags Dato har meddelt Bestyrelsen for A/S Færø-Kul, at Ministeriet, da der efter det fra sagkyndig Side oplyste ikke hidtil er konstateret Tilstedeværelsen af andre Raastoffer i Færøernes Undergrund end saadanne, der allerede før Ikrafttrædelsen af Loven af 19. Februar 1932 menes at have været underlivet privatøkonomisk Udnyttelse, ikke i den omtaldte Lov har Hjemmel til at meddele Eneretsbevilling til Efterforskning og Indvinding af de nævnte Raastoffer, der efter det foreliggende alene maa antages at være Genstand for Aktieselskabets Interesse — hvorved bemærkes, at der i Henhold til Loven tilkommer Grundejerne en Fortrinsret til Opnaaelse af Bevilling, saaledes at Selskabet formentlig ikke vilde kunne undgaa Konkurrence fra tilsvarende Virksomheder paa Færøerne, selv om Selskabet opnaaede Bevilling.

Man har derhos udtalt, at Ministeriet i alt Fald ikke for Tiden mener at burde søge Aktieselskabet meddelt en mere omfattende Koncession udenfor Minelovens Regler i Lighed med Selskabets nuværende Koncession af 15. Maj 1932 paa Ret til Brydning af Kul og Ildfast Ler paa Suderø, bl. a. under Hensyn til, at der fra et stort Antal Grundejere paa Færøerne hertil er indsendt Protester imod, at Eneretten til Udnyttelse af Undergrunden overdrages til Selskabet, samt til, at den nuværende Minelovs Gyldighed ophører den 1. Juli 1940.

Ministeriet har endvidere henstillet til Aktieselskabet under de saaledes foreliggende Forhold at undersøge Muligheden for at træffe Aftale med andre, der er interesseret i Indvinding af Raastoffer paa Færøerne, om et Samarbejde under en eller anden Form til fælles Nytte og til økonomisk Fordel ogsaa for de paagældende Grundejere, f. Eks. i Form af Afgifter.

Det tilføjes, at man har givet Maskinmester Daniel Danielsen, der har indsendt Andragende hertil om Tilladelse til at udnytte dels den røde Tufsten, der forekommer ved Lejnum, dels et paa Vaagø forekommende hvidt Lerstof („Blegejord"), Underretning om nærværende Skrivelse, ligesom man har underrettet Grundejerne paa Nolsø ved Overretssagfører Axel Hulegaard om den nævnte Skrivelse med Tilføjende, at Ministeriet i Overensstemmelse med det deri anførte heller ikke mener at kunne imødekomme disse Grundejeres Andragende om Eneretsbevilling til enhver Art af Minedrift paa Nolsø.

ad logtingsmál nr. X-1/1936: **Lóg um brunatrygging í Føroyum.**

Justitsministeriet, 29. Decbr. 1937.

I Henhold til § 30 i Lov for Færøerne Nr. 174 af 24. Maj 1937 om Jordbrugets Fremme vil de i Loven omhandlede Brug være at forsikre mod Skade ved Brand, Storm, Fjeldskred og lignende gennem en gensidig Forsikringsforening, for hvilken der oprettes en af Justitsministeriet godkendt Vedtægt.

Lagtinget har i Anledning af Forslaget til den nævnte Lov i den i 1936 afholdte ordentlige Samling behandlet Spørgsmaalet om Brandforsikring for Færøerne og har vedtaget at indstille, at der eventuelt i Henhold til særlig Lov meddeles den omhandlede Forsikringsforening Eneret til at tegne Brandforsikring af Bygninger og Løsøre paa Færøerne, saaledes at der af Justitsministeriet udarbejdes Udkast til Vedtægter for en saadan Forening.

Ministeriet for Landbrug og Fiskeri har fra det færøske Landbrugsraad indhentet den i Afskrift vedlagte Erklæring af 9. Oktober 1937 og har kunnet henholde sig til det af Raadets Formand heri anførte.

Der er endvidere gennem Det kongelige octroierede almindelige Brandassurance-Compagni tilvejebragt de i den i Afskrift vedlagte Skrivelse af 30. August 1937 indeholdte Oplysninger om Forsikringsforholdene paa Færøerne.

Justitsministeriet har derhos brevvekslet med Statsministeriet om Sagen.

Foranlediget heraf skal man meddele, at Justitsministeriet maa nære stor Betænkelighed ved at søge det fremsatte Forslag gennemført ved Lov, saaledes at der meddeles den i Jordbrugslovens § 30 omhandlede gensidige Forsikringsforening Eneret paa Tegning af Brandforsikring udover det i Loven angivne Omraade. Der er herved henset til den foreslaaede Ordning efter dansk Lovgivning ekstraordinære Karakter og til, at det efter Landbrugsministeriets og Landbrugsraadets Udtalelser ikke synes paakrævet at meddele saadan Eneret, samt endelig til de økonomiske Ulemper for Færøerne, som en saadan Ordning vil medføre i Tilfælde af en Katastrofebrand, jfr. det i Det kongelige octroierede almindelige Brandassurance-Compagnis ovennævnte Skrivelse herom anførte.

. . . . . .

A/S. „Føre Andstidende"s Bogtrykkeri, Thorshavn.

RED: 10 X

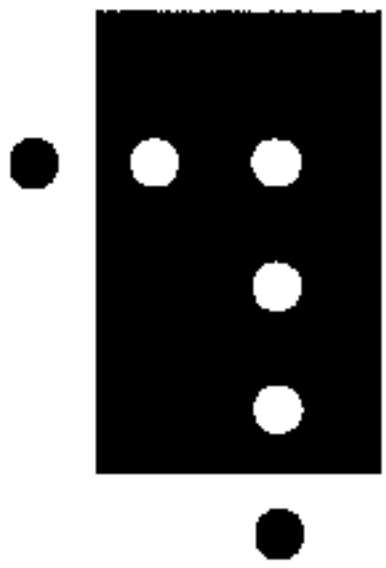

Nasjonalbiblioteket
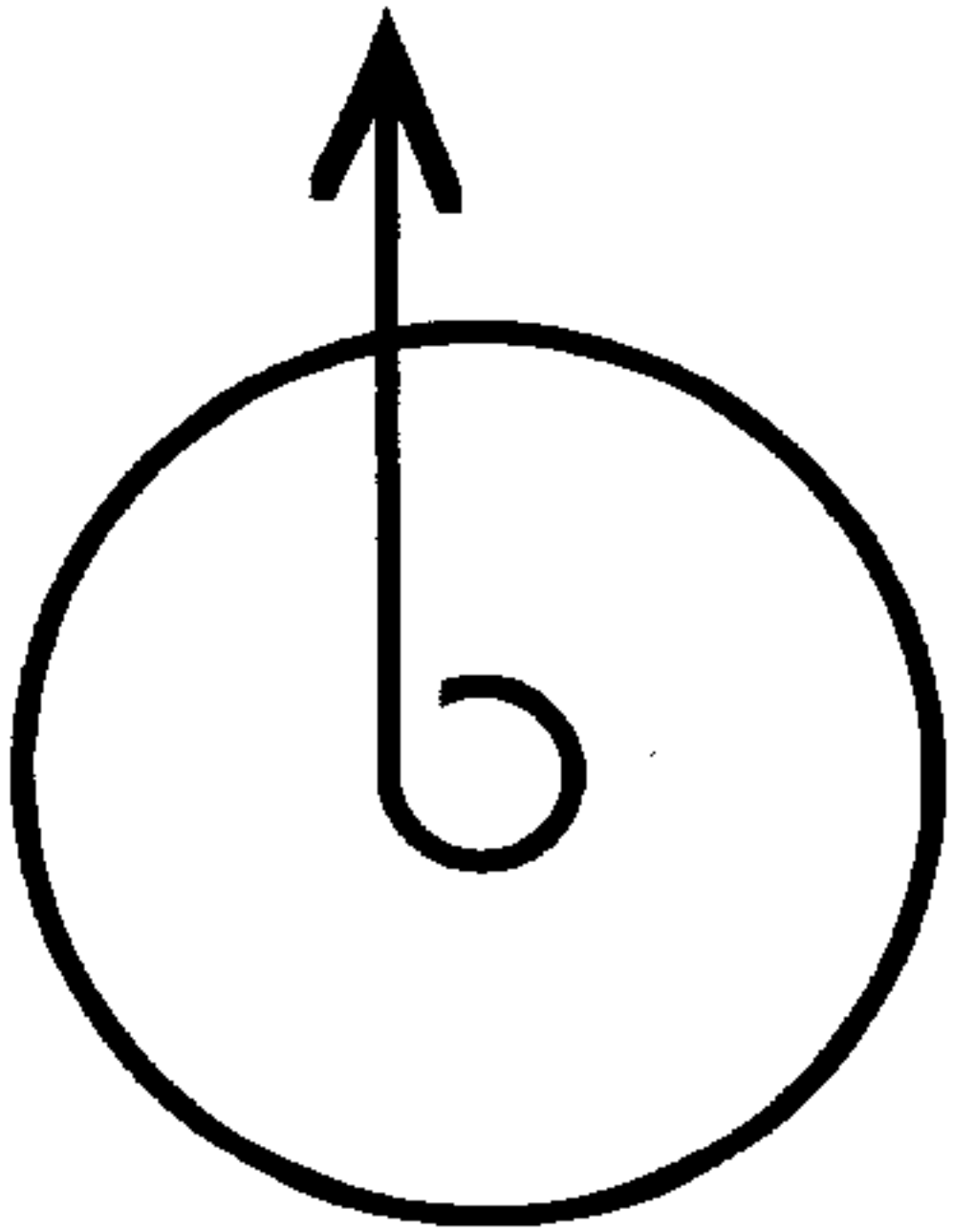
Nasjonalbiblioteket
National Library of Norway
Rana Division
N-8607 Mo i Rana
Telephone: +47 75 12 11 11 Telefax: +47 75 12